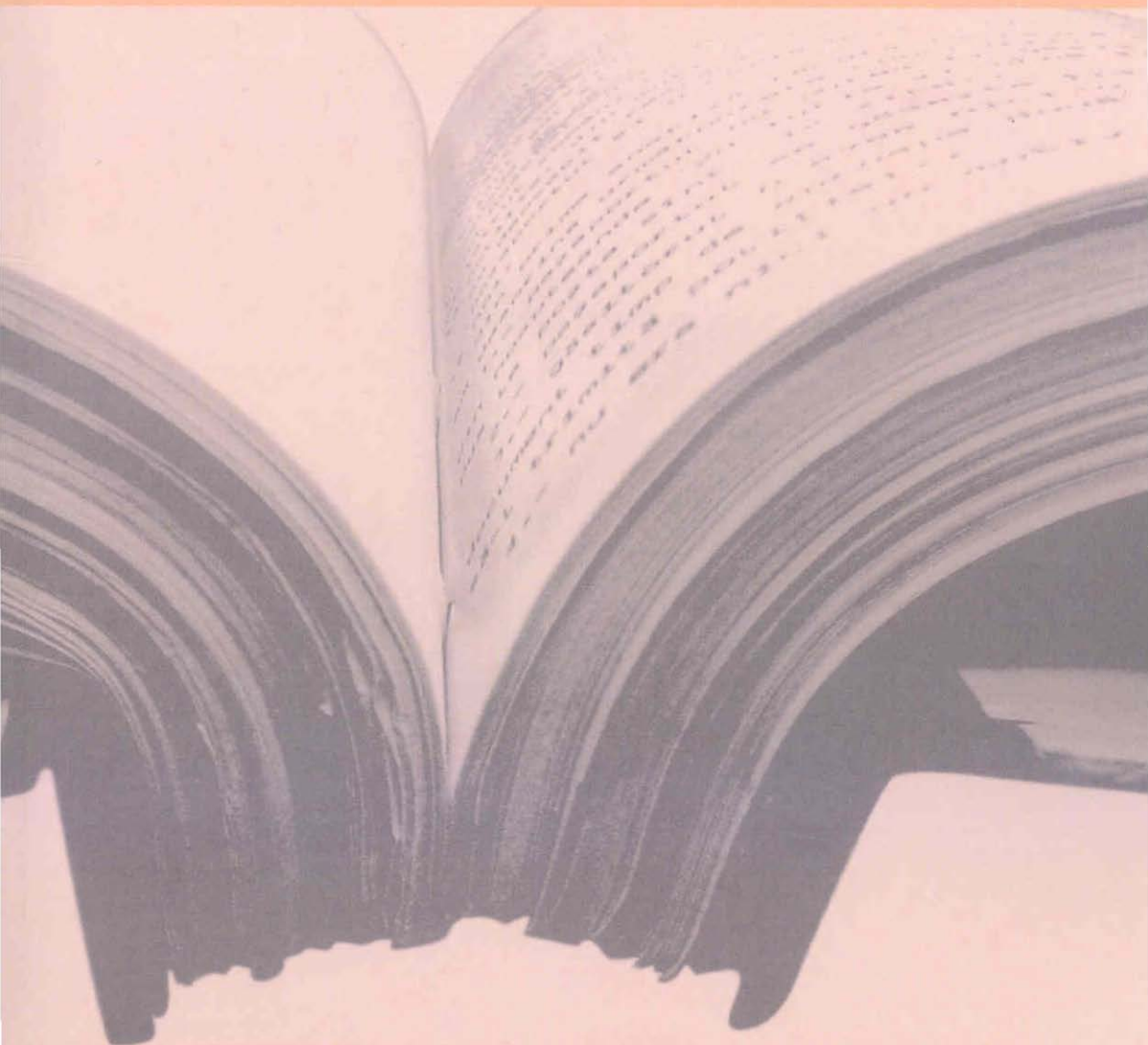

Caietele CNSAS

Anul VII, nr. 1(13)/2014

Caietele CNSAS

Cadrele Securității

Revistă semestrială editată de
Consiliul Național
pentru Studierea Arhivelor Securității

Anul VII, nr. 1 (13)/2014

Editura CNSAS
București
2015

**Consiliul Național
pentru Studierea Arhivelor Securității**

București, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3

www.cnsas.ro

Caietele CNSAS, anul VII, nr. 1 (13)/2014

ISSN:1844-6590

Consiliu științific:

Dennis Deletant (University College London)

Łukasz Kamiński (Institute of National Remembrance, Warsaw)

Gail Kligman (University of California, Los Angeles)

Dragoș Petrescu (University of Bucharest & CNSAS)

Vladimir Tismăneanu (University of Maryland, College Park)

Virgiliu-Leon Țârău (Babeș-Bolyai University & CNSAS)

Katherine Verdery (The City University of New York)

Pavel Žáček (Institute for the Study of Totalitarian Regimes, Prague)

Colegiul de redacție:

Liviu Bejenaru

Silviu B. Moldovan

Elis Neagoe-Pleşa

Liviu Țăranu (editor)

Coperta: **Cătălin Mândrilă**

Machetare computerizată: **Liviu Țăranu**

Rezumate și corectură text în limba engleză: **Gabriela Toma**

**Editura Consiliului Național
pentru Studierea Arhivelor Securității**

e-mail: editura@cnsas.ro

CUPRINS

I. Cadrele Securității

Nicolae Ioniță, Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989.....	7
Raluca Nicoleta Spiridon, Statutul ofițerilor și subofițerilor din Direcția Generală a Securității Poporului (1948).....	161
Claudiu Secașiu, <i>The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus in Romania</i> (1944/1945-1952).....	175
Liviu Pleșa, <i>Efectul combaterii „devierii de dreapta” asupra politicii de cadre a Securității</i>	183
Alina Ilinca, Liviu Marius Bejenaru, <i>Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj din România comunistă</i>	215

II. Figuri emblematice

Dumitru Lacătușu, <i>Generalul-colonel Iulian Vlad. O biografie</i>	235
Florian Banu, <i>Nicolae Doicaru – un cursus honorum enigmatic</i>	255
Iuliu Crăcană, <i>Generalul de Justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției</i>	283

III. Bibliografie

Raluca Nicoleta Spiridon, <i>Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității în perioada regimului comunist (1944-1989)</i>	303
---	-----

IV. Varia

Corneliu Turianu, <i>De ce a murit Ceaușescu pe limba lui</i>	313
---	-----

V. Recenzii. Note de lectură

Ioan Chertiție, <i>Am fost torționar. Confesiunile unui gardian</i> , București, Editura Ștefan, 2011, 280 p.; <i>Apelul călăilor</i> , București, Editura Ștefan, 2011, 208 p.; <i>Coșmar și mântuire</i> , București, Editura Ștefan, 2011, 240 p. (Silviu B. Moldovan).....	323
Ștefan Andrei, <i>Din frac în zeghe. Istoriile mele dintr-un pătrar de veac românesc</i> , București, Adevărul Holding, 2013 (Luminița Banu).....	334
Cristian Troncotă, <i>Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)</i> , ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014 (Florian Banu).....	339
Gheorghe Onișoru, <i>Pecetea lui Stalin. Cazul Vasile Luca</i> , Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2014 (Elis Neagoe-Pleșa).....	349

Florian Bichir, <i>Corsarii uitați ai adâncurilor. Delfinul, Rechinul, Marsuinul</i> , cuvânt înainte de comandor dr. Marian Moșneagu, șeful Serviciului Istoric al Armatei, București, Editura Militară, 2014, 326 p. (Florian Banu)	355
George Cristian Maior (coord.), <i>Spion pentru eternitate: Frank Wisner. O poveste tristă de spionaj despre un om care a crezut că poate schimba lumea</i> , București, Editura RAO, 2014, 272 p. (Silviu B. Moldovan)	361
Programul de stagii practice desfășurat în cadrul CNSAS	375
VI. Lista abrevierilor	381
VII. Lista autorilor	385

SUMMARY

I. THE SECURITATE PERSONNEL

Nicolae Ioniță , <i>The Leaders of the Central and Regional Divisions of the Securitate (1948-1989)</i>	7
Raluca Nicoleta Spiridon <i>The Status of the Officers in the General Division of People's Securitate (1948)</i>	161
Claudiu Secașiu , <i>The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus in Romania (1944/1945-1952)</i>	175
Liviu Pleșa , <i>The Annihilation of the „Right Deviation” and its Consequences on the Personnel Policy of the Securitate</i>	183
Alina Ilinca, Liviu Marius Bejenaru , <i>The Portrait of the Securitate Officer as Reflected in the Intelligence Literature of Communist Romania</i>	215

II. EMBLEMATIC FIGURES

Dumitru Lăcătușu , <i>Colonel General Iulian Vlad – a Biography</i>	235
Florian Banu , <i>Nicolae Doicaru – an Enigmatic Cursus Honorum</i>	255
Iuliu Crăcană , <i>General Alexandru Petrescu – a Biography of Corruption</i>	283

III. THE BIBLIOGRAPHY

Raluca Nicoleta Spiridon , <i>Post-December Bibliography on the Securitate Officers during the Communist Regime (1944-1989)</i>	303
--	-----

IV. VARIA

Corneliu Turianu , <i>Why Ceaușescu died on his language</i>	313
---	-----

V. REVIEWS. READING NOTES	323
--	-----

Practical Internship program held in CNSAS	380
---	-----

VI. ABBREVIATIONS LIST	381
-------------------------------------	-----

VII. AUTHOR'S LIST	385
---------------------------------	-----

I. Cadrele Securității

Nicolae IONIȚĂ

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate 1948 – 1989

The Leaders of the Central and Regional Divisions of the Securitate

The aim of the present paper is to focus on the governing structure of the central and regional divisions of the Securitate between 1948 and 1989. The text displays a chronological list of all the leaders of the above-mentioned divisions, underlining the period during which they fulfilled their job and their professional trajectory.

The documents on which our work is based are the employment decisions issued by the leaders of the repression bodies in Romania.

Etichete: Securitate, direcție centrală, direcție regională, inspectorat județean

Keywords: Securitate, central division of the Securitate, regional division of the Securitate, county inspectorate

Ofițerii Securității române au justificat, după 1990, implicarea lor în diverse acțiuni de represiune prin obligația de a îndeplini ordinele superiorilor, explicație considerată întotdeauna insuficientă, conform legislației române ulterioare anului 1945, pentru înlăturarea răspunderii cadrelor militare față de acțiunile acestora, soldate cu încălcarea drepturilor fundamentale ale omului. Acest fapt pare justificat, dacă avem în vedere situația particulară a cadrelor Securității, angajate în mod voluntar în aparatul de represiune, care au beneficiat, de-a lungul carierei, de nenumărate decorații, prime, avansări în grad, promovări în funcție și de o ascensiune spectaculoasă în ierarhia socială, tocmai datorită capacității de a executa ordinele superiorilor, dar și a inițiativii personale și a „spiritului de orientare” de care au dat dovadă în întreaga carieră. Pe de altă parte însă, ar trebui luat în considerare și faptul că Securitatea s-a constituit ca o structură militară, în care respectarea ordinelor de către angajați era esențială și, din punct de vedere moral, măcar, este dificil de stabilit același grad de răspundere pentru faptele proprii atât pentru executanții ordinelor, cât și pentru autorii acestora. Din acest motiv, ar fi necesar să cunoaștem măcar identitatea celor care erau îndreptățiți să ordoneze executarea unor acțiuni represive împotriva populației civile, după 1945, precum și perioada în care au deținut funcții în aparatul de Securitate, de natură să le confere acest drept.

Principala problemă a unei asemenea abordări ar constitui-o faptul că structura Securității a cuprins, încă de la înființarea acesteia, numeroase funcții de conducere, ai căror deținători au avut rolul de a conduce și coordona activitatea subordonaților.

Întâlnim, astfel, nenumărați șefi de direcții generale, direcții, servicii, birouri, colective, șefi de structuri raionale, tuturor acestora adăugându-li-se și locțiitorii lor, cu atribuții asemănătoare, astfel încât ar fi necesar să decidem, de la bun început, care dintre acești ofițeri, prin funcțiile deținute, sunt cei mai reprezentativi, prin influența pe care au avut-o asupra derulării acțiunilor represive ale Securității.

O asemenea alegere este relativ dificilă, astfel încât am apelat, în selectarea cadrelor de conducere prezentate în materialul de față, la criteriul pe care l-am considerat cel mai relevant, și anume **nivelul atribuțiilor** ofițerilor în cauză, capacitatea lor, stabilită prin reglementările interne ale Securității, de a ordona sau aviza cele mai importante acțiuni represive: arestarea persoanelor considerate ostile, internarea în colonii de muncă, deschiderea și închiderea dosarelor de urmărire informativă, instalarea de tehnică operativă sau executarea filajului asupra celor urmăriți, recrutarea informatorilor și scoaterea lor din cadrul rețelei informative. Având în vedere criteriul mai sus amintit, am optat pentru nominalizarea ofițerilor care au ocupat funcțiile de șefi ai direcțiilor și serviciilor independente centrale ale Securității, șefi ai direcțiilor regionale ale aceleiași instituții, precum și pe cele de inspectori șefi ai inspectoratelor județene de Securitate și de șefi ai inspectoratelor județene ale Ministerului de Interne și ai Securităților județene din perioada 1948 – 1989. Această alegere s-a datorat faptului că ofițerii în cauză au deținut în mod constant, în toate reglementările interne referitoare la „munca informativă”, atribuția de a ordona sau aviza acțiunile amintite mai sus, pentru a nu mai menționa și rolul ce le-a revenit în coordonarea întregii activități a subordonaților¹.

Aș vrea să precizez, de la bun început, faptul că materialul de față nu constituie prima inițiativă de nominalizare a celor mai relevanți ofițeri de Securitate. Se pot cita, în acest sens, numeroase lucrări istoriografice apărute în ultimii ani², astfel încât trebuie stabilite, de la bun început, elementele care diferențiază demersul de față de cele precedente. Astfel, ceea ce aduce nou materialul de față o reprezintă urmărirea în mod consecvent a unei anumite categorii de ofițeri ai Securității, selectate prin prisma funcțiilor ocupate, precum și sursele documentare în baza cărora a fost reconstituită structura de conducere a aparatului român de represiune – ordinele de încadrare în funcții ale șefilor de unități. Atunci când a fost posibilă, utilizarea surselor documentare amintite a permis atingerea unui grad mult mai mare de precizie în stabilirea identității conducătorilor diferitelor unități centrale și teritoriale de Securitate decât anterior, precum și evitarea multor confuzii și erori.

Pe de altă parte, ar trebui precizat faptul că, spre deosebire de articolele publicate anterior, materialul de față nu se constituie într-un studiu propriu-zis, ci într-

¹ Referitor la atribuțiile șefilor de unități centrale și teritoriale de Securitate, vezi ordinele referitoare la reglementarea activității informative din S. Moldovan, C. Anisescu (eds.), „Partiturile” Securității. Directive, ordine și instrucțiuni (1947 – 1987), București, Ed. Nemira & Co, 2007.

² Menționez, cu titlu de exemplu: Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, București, Ed. Humanitas, 2001, fișele biografice publicate de Fl. Banu în Fl. Dobre (coord. eds.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective și metode*, vol. 1 (1948 – 1967), București, Ed. Enciclopedică, 2006, p. 695 – 708, de E. Neagoie Pleșa și Liviu Pleșa în cadrul Fl. Dobre (coord. eds.), *Securitatea*, vol. 2 (1968 – 1989), p. 753 – 767 etc.

un simplu instrument de lucru, destinat să-i ajute pe doritori să stabilească identitatea șefilor diverselor unități centrale și teritoriale de Securitate din perioada 1948 – 1989. Cu toate că ar fi fost de preferat alcătuirea unei fișe biografice pentru fiecare din ofițerii în cauză, o astfel de inițiativă depășește cadrul acestei publicații și nu poate fi opera unei singure persoane. În consecință, în cele de mai jos, am încercat să nominalizez, pentru fiecare direcție centrală, serviciu independent operativ, direcție regională și inspectorat județean de Securitate, inspectorat județean al Ministerului de Interne și Securitate județeană, titularii funcției de șef al unității, cu precizarea perioadei exacte în care fiecare a ocupat acest post. Pe lângă aceste date, în dreptul fiecărui nume am adăugat mențiuni sumare referitoare la cariera profesională a ofițerului în cadrul Securității.

În fine, sperând că instrumentul de față se va dovedi folositor celor interesați de acest subiect, trebuie să mai adaug câteva precizări de ordin „tehnic”.

În primul rând, aș dori să revin la problema *surselor* utilizate pentru alcătuirea listei de ofițeri de mai jos. În ultimii ani, a devenit accesibilă o multitudine de surse documentare, care ar permite reconstituirea structurii de conducere a aparatului de Securitate: referatele de cadre și dosarele de cadre ale ofițerilor din arhiva C.C. al P.C.R. și C.N.S.A.S., hotărârile Secretariatului C.C. al P.C.R., stenogramele discuțiilor Biroului Politic, lucrările diversilor memorialiști din perioada respectivă și, nu în ultimul rând, arhiva fostelor organe de Securitate. Problema a constituit-o faptul că sursele menționate s-au dovedit incomplete și, mai ales, imprecise, în ciuda aparențelor. De exemplu, mențiunile din cadrul referatelor de cadre alcătuite de ofițerii de specialitate din Securitate sau de lucrătorii partidului trebuie privite cu multe rezerve, din cauza erorilor pe care le cuprind. Aceste considerente m-au determinat să apelez, pentru alcătuirea materialului de față, la ordinele de încadrare în funcții a ofițerilor de Securitate, emise de șeful D.G.S.P. și D.G.S.S., miniștrii Afacerilor Interne, președintele C.S.S., miniștrii de Interne și șeful D.S.S. din perioada 1948 – 1989. Din anumite puncte de vedere, Securitatea s-a constituit ca o instituție administrativă la fel ca oricare alta, iar ordinul de numire și cel de schimbare a unei persoane din funcție constituie cele mai bune repere cronologice pentru stabilirea perioadei exacte în care un ofițer a ocupat postul în cauză. Această situație este, din păcate, valabilă numai în cazurile în care asemenea surse au putut fi utilizate. Așa cum se va vedea, pentru perioada anterioară anului 1953, precum și pentru cea ulterioară apariției D.S.S. – în special după octombrie 1978 – reconstituirea structurii de conducere a Securității nu se mai poate baza, în totalitate, pe documentele mai sus menționate și asta din cauze diferite: în timp ce pentru perioada anterioară anului 1953 putem vorbi de păstrarea necorespunzătoare a arhivei M.A.I., care a determinat pierderea unei părți semnificative a ordinelor conducerii instituției de atunci, în cazul ordinelor de încadrare a personalului D.S.S., acestea sunt în continuare inaccesibile, aflându-se în arhiva S.R.I. În consecință, pentru perioadele în cauză, în situația în care nu am dispus de ordinele de încadrare a ofițerilor, am recurs la alte surse documentare, a căror corectitudine am putut-o verifica în alte situații – mențiunile din notările de serviciu, adresele Biroului Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. și chiar referatele de cadre alcătuite de ofițerii Serviciului Independent Cadre și Învățământ al D.S.S. – care s-au dovedit mai riguroși față de predecesorii lor, probabil și datorită informatizării evidențelor în domeniu.

În ceea ce privește *forma* în care se vor prezenta fiecare din mențiunile referitoare la ofițerii care au ocupat funcția de șef al unei unități, precizez că acestea, în mod ideal, ar cuprinde: fotografia ofițerului, prenumele și numele fiecărui ofițer și variante ale acestora întâlnite în documente, însoțite de inițiala tatălui, pentru evitarea oricărei confuzii, data numirii în funcție și cea a destituirii sale, data încadrării în Securitate sau M.A.I., scurte mențiuni referitoare la funcțiile deținute anterior și ulterior în aparatul de partid sau de stat și perioadele în care a exercitat aceste funcții, data trecerii în rezervă, retragere sau data decesului³. Așa cum se poate bănui, reconstituirea carierei în aparatul de Securitate al ofițerilor în cauză s-a bazat, în mare parte, tot pe ordinele de încadrare ale ministrului sau adjuncților acestuia, dar am preferat să nu redau sursa pentru fiecare din mențiunile respective, pentru a nu încălca excesiv aparatul critic. Atunci când ofițerul a mai ocupat o funcție menționată în cadrul articolului de față, am apelat la trimiterile în cadrul textului, completând biografia fiecăruia în consecință. Este un sistem imperfect, dar am considerat că acesta ar fi singurul care ar permite evitarea redundanțelor.

Ordinea în care vor fi nominalizați șefii fiecărei unități în parte este strict cronologică. În situația în care un ofițer a ocupat în mai multe ocazii separate aceeași funcție – vezi cazurile lui Aristotel Stamatoiu, Dumitru Borșan, ș.a. – acesta va fi menționat în mod repetat. Pe de altă parte, în cazul unităților centrale de Securitate, ordinea succedării lor nu este foarte riguroasă, urmărind mai ales indicativele unităților (Direcția I, a II-a etc.) din perioada 1953 – 1967, fapt care se datorează mai ales familiarizării cu această perioadă decât altor considerente. În cazul direcțiilor regionale, ordinea înșiruirii lor este alfabetică, avându-se în vedere denumirea regiunilor din perioada imediat următoare anului 1948. Drept ajutor pentru înțelegerea textului, dar și pentru a ține seama de nenumăratele schimbări de structură, indicative etc. prin care au trecut unitățile centrale de Securitate după 1948, în cazul fiecăreia am adăugat, sub forma notelor de subsol, un scurt istoric, menționând mai ales schimbările de denumire și indicativ și perioada în care a fost valabilă fiecare.

În final, aș vrea să mai fac o ultimă precizare pentru corecta înțelegere a textului. Se va observa că, în cazul majorității șefilor de unități aflați în funcție în decembrie 1989, nu am menționat data destituirii lor ulterioare. După cum se poate bănui, aceasta s-a datorat imposibilității obținerii unor asemenea informații. Se poate presupune, în mod rezonabil, că mare parte dintre aceștia au fost trecuți în rezervă la scurt timp după desființarea D.S.S., ceea ce ar fi perfect explicabil, dacă avem în vedere că mulți se apropiau de vârsta de 60 de ani, iar unii chiar o depășiseră, și trebuia să facă loc, în consecință, mai tinerelor talente, în curs de afirmare. Nu ar fi indicat să generalizăm însă această presupunere. La urma urmei, avem totuși suficiente indicii conform cărora ofițeri precum: Ilie Merce, Marin Gherghe, Dumitru Ogășanu, Gheorghe Mija ș.a. au continuat să aducă servicii „neprețuite” noului regim democratic instalat în România după 1990. Asemenea aspecte depășesc însă cadrul lucrării de față.

³ Desigur, așa cum am și precizat mai sus, aceasta este forma „ideală” în care ar trebui să apară mențiunile referitoare la fiecare ofițer, dar, în cele mai multe cazuri, din motive obiective, vor lipsi unul sau mai multe din elementele precizate mai sus.

Securitatea - Aparat Central:

Informații Externe⁴:

Sergiu Nicolau (Serghei Nikonov): 1 ianuarie 1951 – 6 ianuarie 1953⁵. *Anterior:* șef al Serviciului Special de Informații. Transferat la Ministerul Forțelor Armate, de la 1 aprilie 1953, unde a preluat conducerea structurilor de informații din cadrul acestui minister.

Vasile Vîlcu: 6 ianuarie 1953 – 30 noiembrie 1955⁶. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției „A” Informații Externe (septembrie 1952 – ianuarie 1953), activist C.C. al P.M.R. (1932 – decembrie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 588/16.12.1955. *Ulterior:* adjunct al șefului Secției Bunuri de Consum a C.C. al P.M.R. (decembrie 1955 – octombrie 1956), prim secretar al Comitetului Regional P.M.R. Constanța (octombrie 1955 – iulie 1965), membru supleant, apoi membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (iulie 1965 – noiembrie 1979), membru, președinte și vicepreședinte al Comisiei Centrale de Revizie (noiembrie 1979 – decembrie 1989). A decedat la data de 11 februarie 1999.

⁴ Denumiri succesive: Direcția „A” Informații Externe (ianuarie 1951 – septembrie 1953), Direcția I Informații Externe (septembrie 1953 – august 1963), Direcția Generală de Informații – D.G.I. (august 1963 – iulie 1967), Direcția Generală de Informații Externe – D.G.I.E. (iulie 1967 – aprilie 1972), Departamentul de Informații Externe – D.I.E. (aprilie 1972 – septembrie 1978), Centrul de Informații Externe – C.I.E. (septembrie 1978 – decembrie 1989). Indicative: UM 0123i (august 1963 – iulie 1967), UM 0920 (iulie 1967 – septembrie 1978), UM 0544 (septembrie 1978 – decembrie 1989). O bună parte din precizările referitoare la istoricul unităților centrale ale Securității din perioada 1948 – 1953 se datorează lucrării lui Fl. Banu, *Un deceniu de împliniri mărețe. Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948 – 1958*, București, Ed. Tipo Moldova, 2010. În ceea ce privește aparatul de Informații Externe, țin să precizez faptul că lista șefilor de unități prezentată mai jos este incompletă, trebuind să mă limitez la nominalizarea doar a șefilor de direcție generală, departament sau centru de Informații Interne – și asta cu mari dificultăți, așa cum se va vedea – asta datorită absenței surselor viabile din acest domeniu. Corectă și în concordanță cu metodologia urmată pentru restul materialului de față, ar fi fost și precizarea numelor șefilor de direcții, divizii sau brigăzi de informații externe, care dețineau o poziție echivalentă cu cea a unui șef de direcție din cadrul Securității interne, dar un asemenea demers nu este posibil decât fragmentar.

⁵ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7506, dosar nr. 4, f. 150: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 47480/02.01.1951 și ANIC, fond CC al PCR, Secția Administrativ-Politică, dosar nr. 25/1953, f. 5: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.M.R. nr. 9/06.01.1953.

⁶ *Ibidem* și ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 5331/30.11.1955. Referitor la biografia lui Vasile Vîlcu, vezi fișa biografică alcătuită de Fl. Banu în Fl. Dobre (coord.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective și metode*, vol. 1 (1948 – 1967), București, Ed. Enciclopedică, 2008, pp. 707 – 708.

Mihai Gr. Gavriluc: 1 decembrie 1955 – 7 iulie 1959. *Anterior:* șef al Secției Cadre a C.C. al P.M.R. (iunie – octombrie 1955), președinte al Comisiei Controlului de Stat (octombrie 1953 – iunie 1955) și vicepreședinte al aceleiași comisii (august 1951 – octombrie 1953). Trecut în rezervă de la 7 iulie 1959.

Nicolae Gh. Doicaru: 20 ianuarie 1960 – 7 martie 1978. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției I Informații Externe (iunie 1955 – ianuarie 1960), șef al Direcției Regionale de Securitate Constanța (vezi mai jos). *Ulterior:* ministru al Turismului (7 martie – 15 august 1978). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 284/20.10.1978.

materială și tehnică

Alexandru C. Dănescu: iunie – 15 octombrie 1978. Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1951. *Anterior:* locuitor pe linie de Spate al ministrului de Interne și ministrului Afacerilor Interne (aprilie 1963 – iunie 1978), șef al Direcției Politice a Trupelor și Formațiunilor M.A.I. (aprilie 1960 – aprilie 1963), secretar al Comisiei de Partid de pe lângă Direcția Politică M.A.I. (mai 1955 – aprilie 1960), locuitor al șefului Direcției Generale a Miliției pentru munca politică (august 1952 – mai 1955), șef al Secției U.T.M. a Direcției Organizare și Instrucție din Direcția Generală Politică a M.A.I. (octombrie 1951 – august 1952). *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii, înzestrare de luptă (octombrie 1980 – aprilie 1980) și vicepreședinte al Consiliului de Stat al Planificării și director general al Direcției Generale a Rezervelor de Stat (aprilie 1980 – decembrie 1989). Trecut în rezervă de la 30 decembrie 1989.

Romus Gh. Dima: 15 octombrie 1978 – 1 septembrie 1980. Încadrat în Securitate inițial la 15 aprilie 1957 și reîncadrat, după trecerea sa în rezervă la 31 ianuarie 1964, de la 1 septembrie 1978. *Anterior:* instructor în cadrul Secției de Propagandă a C.C. al

⁷ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 5332/01.12.1955 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumărotat: H.C.M. nr. 894/07.07.1959. Referitor la biografia acestuia, vezi fișa biografică a lui Mihai Gavriluc întocmită de Florian Banu în Fl. Dobre (coord.), *op cit*, p. 699.

⁸ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7372, dosar nr. 27, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1144/20.01.1960 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2: Decretul Prezidențial nr. 47/07.03.1978.

⁹ Vezi <http://www.sie.ro/index.html>, consultat la data de 30.07.2014.

¹⁰ Vezi *ibidem*.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

P.C.R. și secretar cu problemele de propagandă al Comitetului Municipal al P.C.R. (1972 – 1978), șef al Secției Propagandă și membru al Biroului Comitetului Județean P.C.R. Gorj (decembrie 1968 – 1972), instructor al Secției de Propagandă a Comitetului Regional P.C.R. Oltenia (1966 – 1968), instructor al Comitetului Raional P.M.R. Craiova, apoi director al Cabinetului de partid din același raion (ianuarie 1964 – 1966), ofițer Direcția Generală de Informații a M.A.I. (1 – 31 ianuarie 1964), ofițer 1 în cadrul Serviciului 2 Contraspionaj al Regionalei de Securitate Oltenia (decembrie 1963 – ianuarie 1964), șef al Secției de Contrainformații Frontieră Turnu Severin (septembrie – decembrie 1963), lucrător operativ la Serviciul 2 Contraspionaj din cadrul Direcției Regionale de Securitate Craiova. *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii și înzestrare materială și tehnică de luptă. Trecut în rezervă în cursul anului 1988.

Nicolae Gh. Pleșiță: 1 septembrie 1980 – 26 noiembrie 1984¹.

Anterior: comandant al Școlii Militare de Ofițeri Activi a M.I. (septembrie 1978 – aprilie 1980), prim adjunct al ministrului de Interne (noiembrie 1976 – septembrie 1978), adjunct al ministrului de Interne (decembrie 1975 – noiembrie 1976), secretar general al Ministerului de Interne (mai 1974 – decembrie 1975), locțiitor al șefului Direcției de Informații Interne (decembrie 1973 – mai 1974), șef al Serviciului Asigurare Materială, Financiară și Medicală din Inspectoratul Județean Ilfov al M.I. (martie – decembrie 1973), șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai jos). *Ulterior:* comandant al Școlii Militare de Perfecționare a Cadrelor de Securitate de la Grădiștea (noiembrie 1984 – februarie 1990). Trecut în rezervă și pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 125/19.02.1990.

Aristotel V. Stamatoiu: 30 noiembrie 1984 – 6 ianuarie 1990².

Anterior: secretar general al Ministerului de Interne și adjunct al comandantului C.I.E. (aprilie 1982 – noiembrie 1984), șef al Direcției a III-a Contraspionaj (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

¹ Vezi *ibidem* și ACNSAS, fond MAI/DMRU, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 257/26.11.1984.

² Idem, fond Cadre – SIE, fișă personală *Stamatoiu Aristotel*. Demis prin Decretul C.F.S.N. nr. 25/06.01.1990.

Contraspionaj¹³:

Petre Petrescu (Piotr Goncearuc): 1 ianuarie 1951 – 1 septembrie 1952¹⁴. *Anterior:* șef al structurii de Contraspionaj din cadrul S.S.I. Trecut în rezervă cu gradul de soldat de la 1 septembrie 1952 – gradul de colonel i-a fost redat în noiembrie 1956.

Eugen I. Szabo (Salzberger): 1 septembrie 1952 – 30 iunie 1956¹⁵. Fost instructor în Sectorul de Verificare al C.C. al P.M.R., încadrat în D.G.S.S. de la 1 iulie 1952. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției I Contraspionaj (iulie – septembrie 1952) și loțiitor al șefului Direcției a III-a Politice Subversive (1 – 17 iulie 1952). *Ulterior:* loțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (iunie 1956 – septembrie 1962). Trecut în rezervă de la 30 septembrie 1962.

Isidor M. Holingher: 30 iunie 1956 – 9 septembrie 1960¹⁶. Încadrat în S.S.I. de la 1 octombrie 1948. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (iunie 1955 – iunie 1956), șef al Serviciului 1 (Linia S.U.A.) din cadrul aceleiași unități (ianuarie 1951 – iunie 1955) și referent S.S.I. în cadrul structurii de Contraspionaj a serviciului (octombrie 1948 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1330/09.09.1960.

Neagu Gh. Cosma: 17 septembrie 1960 – 8 mai 1972¹⁷. În perioada septembrie 1960 – septembrie 1962 a fost împuternicit la comanda unității. Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1950. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (iulie 1956 – septembrie 1962), șef al Serviciului 6 (iulie 1955 – iulie 1956) și șef birou în Serviciul 7 Linia Orientul Apropiat (mai 1953 – iulie 1955) din cadrul aceleiași direcții. *Ulterior:* șef al Direcției Generale de Contraspionaj (vezi mai jos).

¹³ Denumiri succesive: Direcția „B” (ianuarie 1951 – februarie 1952), Direcția I (februarie 1952 – septembrie 1953), Direcția a II-a (septembrie 1953 – septembrie 1967), Direcția a III-a (septembrie 1967 – decembrie 1989). Indicativ: UM 0625 (din aprilie 1972).

¹⁴ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7506, dosar nr. 4, f. 150: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 47480/02.01.1951 și idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 17, f. 153: Decizia M.A.I. nr. 2026/01.09.1952.

¹⁵ Idem, dosar nr. 13, f. 264: Ordin de zi nr. 1687/01.09.1952 și idem, fond Cadre – SIE, fișă personală *Szabo Eugen* – mutat la Direcția I Informații Externe de la 1 iulie 1956.

¹⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7363, dosar nr. 54, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 3004/30.06.1956 și idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 32, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2825/09.09.1960.

¹⁷ Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 31, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5276/17.09.1962 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Aristotel V. Stamatoiu: 1 februarie 1973 – 20 martie 1974¹⁸.

Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1953. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj C.S.S. (septembrie 1967 – februarie 1973), șef serviciu (august 1963 – septembrie 1967) și adjunct șef serviciu (1962 – august 1963) în cadrul aceleiași direcții, șef birou și lucrător operativ în cadrul Direcției a IV-a Contrasabotaj (iulie 1953 – 1962). *Ulterior:* locuitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj (martie 1974 – aprilie 1980) și șef al aceleiași direcții (vezi mai jos).

Gheorghe D. Moga: 20 martie 1974 – 1 iunie 1979¹⁹.

Încadrat în Securitate de la 10 iunie 1951. *Anterior:* adjunct al șefului D.I.E. și șef al Diviziunii „M” din cadrul Departamentului (februarie 1970 – martie 1974), șef al Direcției „B” (D.G.I.), al Direcției a VI-a (D.G.I.E.), și Diviziunii „S” (D.G.I.E.) – toate aceste denumiri desemnează aceeași unitate – (aprilie 1965 – februarie 1970), locuitor al șefului Direcției „B” din cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – aprilie 1965), locuitor șef serviciu operativ în cadrul D.G.I. și Direcției I Informații Externe (august 1959 – octombrie 1963), șef birou (februarie 1958 – august 1959) și funcționar operativ (ianuarie 1956 – februarie 1958) în cadrul Direcției I Informații Externe, șef serviciu și locuitor șef serviciu în cadrul Direcției de Contrasabotaj (aprilie 1953 – ianuarie 1956) și funcționar operativ în cadrul aceleiași direcții (iunie 1951 – aprilie 1953). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Galați al M.I. (vezi mai jos).

Aristotel V. Stamatoiu: 18 aprilie 1980 – 12 aprilie 1982²⁰. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj (martie 1974 – aprilie 1980) și șef al aceleiași direcții (vezi mai sus). *Ulterior:* secretar de Stat la Ministerul de Interne și adjunct al șefului Centrului de Informații Externe (aprilie 1982 – noiembrie 1984) și adjunct al ministrului de Interne și șef al Centrului de Informații Externe (vezi mai sus).

¹⁸ Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 460: Ordinul M.I. nr. 1241/01.02.1973 și idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1308/20.03.1974

¹⁹ *Ibidem:* Ordinul M.I. nr. II/1309/20.03.1974 și idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1162/01.06.1979.

²⁰ Idem, fond Cadre – SIE, fișă personală *Stamatoiu Aristotel* – numit șef al Direcției a III-a Contraspionaj prin Ordinul M.I. nr. II/5050/18.04.1980 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 101/12.04.1982, anexat la Ordinul M.I. nr. II/1142/12.04.1982.

Nicolae Ioniță

Ștefan M. Alexie: 1 septembrie 1983 – 8 mai 1985²¹. *Anterior:* șef al Securității Județului Dolj (vezi mai jos). *Ulterior:* secretar de Stat la Ministerul de Interne, Departamentul Securității Statului (mai 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990.

Aurelian M. Mortoiu: 8 mai 1985 – 18 ianuarie 1990²². *Anterior:* loctiitor al șefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (octombrie 1984 – mai 1985), șef al Securității Județului Timiș (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 68/18.01.1990.

Direcția Generală de Contraspionaj²³

Nicolae M. Stan: 21 iulie 1967 – 1 octombrie 1969²⁴. *Anterior:* șef al Direcției a V-a Contrainformații în Armată (vezi mai jos). *Ulterior:* la dispoziția C.S.S. în perioada urmării cursurilor Facultății Arme Întrunite din cadrul Academiei Militare (octombrie 1969 – august 1971), inspector șef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (vezi mai jos).

²¹ Idem, fond Cadre, dosar personal *Alexie Ștefan* (27283), f. 141: *Fișă personală* – numit prin Ordinul M.I. nr. II/5160/01.09.1983 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 76/08.05.1985.

²² Idem, dosar personal *Mortoiu M. Aurelian*, f. 6: *Fișă personală* – numit prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7125/08.05.1985 și <http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-68-1990-v2se/>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

²³ Înființată ca urmare a reorganizării organelor Securității în cadrul nou Consiliului Securității Statului, prin Hotărârea Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. din 14 iulie 1967, Direcția Generală de Contraspionaj era menită să asigure coordonarea activității Direcțiilor a III-a Contraspionaj și a IV-a Contrainformații Militare. Această structură a avut o existență de relativ scurtă durată, fiind desființată odată cu reorganizarea Ministerului de Interne de la 1 august 1973.

²⁴ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3740/21.07.1967 și idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2035/01.10.1969

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Neagu Gh. Cosma: 8 mai 1972 – 1 august 1973²⁵. *Anterior:* șef al Direcției a III-a Contraspionaj (vezi mai sus). *Ulterior:* comandant al Școlii Militare de Ofițeri Activi a M.I. (august 1973 – mai 1974). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

Informații Interne²⁶:

Gavril(ă) Gh. Birtaş: 28 august 1948 – 1 octombrie 1952²⁷. *Anterior:* inspector general de Poliție la Direcția Poliției de Siguranță din Direcția Generală a Poliției (august – septembrie 1948), șef al Inspectoratului Regional de Siguranță Oradea (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Direcției Administrative M.S.S. (octombrie 1952 - septembrie 1953). Trecut în rezervă de la data de 17 septembrie 1953.

Pavel P. Aranici: 10 octombrie 1952 – 1 iulie 1957²⁸ Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1952. *Anterior:* instructor la Direcția Organizare a CC al PMR și instructor al Secției Organelor Conducătoare de Partid, Sindicate și U.T.M. a C.C. al P.M.R. (octombrie 1949 – august 1952) *Ulterior:* șef cu delegație al Direcției a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai jos).

²⁵ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1968/01.08.1973.

²⁶ Denumiri succesive: Direcția I Informații Interne (septembrie 1948 – martie 1951), Direcția a III-a Politice – Subversive, redenumită apoi Informații Interne (ianuarie 1951 – iulie 1967) și Direcția I Informații Interne (din iulie 1967). Indicative: UM 0729 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0610 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

²⁷ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948 și idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 14, f. 10: Ordinul M.S.S. nr. 1704/01.10.1952.

²⁸ Idem, dosar nr. 17, f. 170: Ordinul M.S.S. nr. 2030/10.10.1952 și idem, inv. nr. 7365, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2331/01.07.1957.

Nicolae M. Budișteanu: 1 iulie 1957 – 1 decembrie 1962²⁹.

Încadrat în M.A.I. de la 1 august 1950. *Anterior:* șef al Serviciului Mobilizări din M.S.S. și Serviciului Organizare – Mobilizare al M.A.I. (ianuarie 1953 – iulie 1957), șef al Biroului Pază din Comandamentul Trupelor M.A.I. (1950 – ianuarie 1953). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (martie 1962 – octombrie 1963), șef direcție de informații din cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – septembrie 1967), comandant al Școlii Militare de Pregătire și Perfecționare a Ofițerilor de Securitate a C.S.S. (septembrie 1967 – iunie 1972), comandant al Școlii Militare de Ofițeri a Ministerului de Interne (iunie 1972 – august 1973), șef brigadă de informații în cadrul D.I.E. (august 1973 – decembrie 1976). Trecut în rezervă și pensionat prin Decretul prezidențial nr. 353/09.12.1976. A decedat la data de 28 martie 1981.

Gheorghe (George) A. Angelescu: 1 martie – 31 mai 1962³⁰.

Încadrat în Siguranță din octombrie 1947. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (iunie 1961 – martie 1962), șef al Serviciului 1 Legionari (martie 1960 – iunie 1961), șef al Serviciului 2 Fostele Partide Burhezo-Moșierești (mai 1955 – martie 1960), șef al Serviciului 4 Culte (martie 1953 – mai 1955), șef birou (iulie 1949 – martie 1953) și subșef de birou (septembrie 1948 – iulie 1949), toate aceste funcții în cadrul Direcției de Informații Interne a Securității. *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (iunie – septembrie 1962), șef de serviciu în cadrul aceleiași direcții (septembrie 1962 – octombrie 1963), șef direcție în cadrul Direcției Generale de Informații (octombrie 1963 – iulie 1965), locțiitor al șefului Direcției „A” din cadrul D.G.I. (iulie 1965 – septembrie 1967), locțiitor al șefului Direcției a V-a din cadrul D.G.I.E. (septembrie 1967 – 1969), șef grup operativ extern (1969 – 1970), adjunct șef diviziune (1970 – 1972), șef grup operativ extern (1972 – 1977) și locțiitor șef brigadă (1977 – 1978), toate aceste funcții în cadrul Departamentului de Informații Externe. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 242/18.09.1978.

Olimpiu P. Andrei: 1 martie – 1 octombrie 1963³¹ - împuternicit la

comanda direcției. Încadrat în M.A.I. din iulie 1945. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (din octombrie 1960), șef al Serviciului 7 din cadrul aceleiași unități (mai 1958 – octombrie 1960), locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Securității Statului București (mai 1956 – mai 1958), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate București (aprilie 1954 – mai 1956), șef al Serviciului 3 Informații Interne (iulie 1953 – aprilie 1954), șef birou (iulie 1949 – iulie 1953) și șef de problemă (septembrie 1948 – iulie 1949) în cadrul aceleiași direcții regionale, comisar ajutor și comisar la Direcția Poliției de Siguranță din Prefectura Poliției Capitalei (iulie

²⁹ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 2330/01.07.1957 și idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 33, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 3224/01.12.1961

³⁰ Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 19, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. K/4042/01.03.1962 și idem, dosar nr. 21, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. K/4286/31.05.1962.

³¹ Idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1185/01.03.1963.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

1947 – septembrie 1948) și comisar ajutor la Prefectura Poliției Capitalei (iulie 1945 – iulie 1947). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (octombrie 1963 – septembrie 1967), locțiitor al șefului Direcția a II-a Contrasabotaj a C.S.S. (septembrie 1967 – noiembrie 1969), consilier la Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S. (noiembrie 1969 – august 1970). Trecut în rezervă de la 31 august 1970.

Tănase S. Evghenie: 1 octombrie 1963 – 1 septembrie 1967².

Anterior: șef al Direcției a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Direcției Securității Orașului București (vezi mai jos).

Dumitru I. Borșan: 1 noiembrie 1967 – 8 mai 1972³. Încadrat în S.S.I. din august 1949, iar în Securitate de la 1 ianuarie 1951.

Anterior: șef serviciu independent în cadrul D.G.I. (septembrie 1965 – noiembrie 1967), șef serviciu în Direcția I Informații Externe și D.G.I. (septembrie 1961 – septembrie 1965), șef serviciu în Direcția a III-a Informații Interne (martie 1960 – septembrie 1961), șef al Serviciului 2 din cadrul Serviciului Independent Operativ de pe lângă Direcția a III-a Informații Interne (iulie 1957 – martie 1960), șef al Serviciului 1 din Direcția a III-a Informații Interne (iunie 1953 – iulie 1957), în rezervă (1 iunie 1952 – 23 iunie 1953), șef al Serviciului 6 din Direcția I

Contraspionaj (ianuarie 1951 – iunie 1952), referent 2 (august 1950 – ianuarie 1951) și subșef de birou (octombrie 1949 – ianuarie 1951), ambele funcții în cadrul S.S.I..

Ulterior: șef al Direcției Generale de Informații Interne din cadrul M.I. (vezi mai jos).

Nicolae Gh. Pleșiță: 1 decembrie 1972 – 15 martie 1973⁴.

Anterior: șef al Direcției de Securitate și Gardă (vezi mai jos).

Ulterior: șef al Serviciului Asigurare Materială, Financiară și Medicală din Inspectoratul Județean Ilfov al M.I. (martie – decembrie 1973) ș.a.m.d., șef al Centrului de Informații Externe și adjunct al ministrului de Interne (vezi mai sus).

³² Idem, dosar nr. 33, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2921/01.10.1963 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumărotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3719/01.09.1967.

³³ Idem, dosar nr. 19, nenumărotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3907/01.11.1967 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁴ Idem, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 3124/01.12.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 3, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1442/15.03.1973.

Nicolae Ioniță

Dumitru I. Borșan: 1 august 1973 – 5 mai 1977³⁵. *Anterior:* șef al Direcției Generale de Informații Interne din cadrul M.I. (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Serviciului Independent „D” Dezinformare (vezi mai jos).

Dumitru I. Tăbăcaru: 15 mai 1977 – 1 iunie 1980³⁶. Încadrat în Securitate de la 16 august 1950. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției I Informații Interne (noiembrie 1970 – mai 1977), șef serviciu independent în D.G.I. (octombrie 1963 – noiembrie 1970), locuitor al șefului Direcției I Informații Externe (august – octombrie 1963), locuitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (ianuarie – august 1963), șef al Serviciului 7 (mai 1962 – ianuarie 1963) și șef de birou (noiembrie 1957 – mai 1962) în cadrul aceleiași unități, instructor învățământ și locuitor șef secție în Serviciul 4 din Direcția Cadre (octombrie 1954 – noiembrie 1957), șef ciclu la Școala de Ofițeri de Securitate (august – octombrie 1954), și profesor în cadrul aceleiași unități de învățământ (august 1950 – august 1954). *Ulterior:* locuitor al șefului Corpul de Control al ministrului de Interne (iunie 1980 – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 346/24.12.1982.

Aron Gh. Bordea: 1 iunie 1980 – 1 august 1986³⁷. *Anterior:* șef al Securității Județului Dâmbovița (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Direcției de Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei (august 1986 – ianuarie 1990) și șef al Corpului de Control al ministrului (ianuarie – februarie 1990). Trecut în rezervă și pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 126/20.02.1990.

³⁵ Idem, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1900/01.08.1973 și idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1643/05.05.1977.

³⁶ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1641/15.05.1977 și idem, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/5060/01.06.1980.

³⁷ Idem, fond Cadre, dosar personal *Bordea Aron*, f. 6: *Fișă personală*, din 31.12.1980. Numit șef al Direcției I Informații Interne prin Ordinul M.I. nr. II/5061/01.06.1980 și demis prin Ordinul M.I. nr. II/7314/01.08.1986.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Gheorghe E. Rațiu: 1 august 1986³⁸. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie 1985 – august 1986), șef al Securității Județului Olt (vezi mai jos).

Contrasabotaj³⁹:

Gogu Gh. Popescu: 28 august 1948 – 15 decembrie 1952⁴⁰. *Ulterior:* șef al Serviciului „C” Evidență Operativă și Arhivă al M.S.S., ulterior M.A.I. (vezi mai jos).

Nicolae N. Stoica: 15 decembrie 1952 – 1 ianuarie 1956⁴¹. Încadrat în Securitate de la 10 septembrie 1952. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a II-a Contrasabotaj M.S.S. (septembrie – decembrie 1952). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (ianuarie 1956 – ianuarie 1957), șef al Direcției a IV-a Contrasabotaj (vezi mai jos).

Iosif M. Breban: 1 ianuarie 1956 – 1 ianuarie 1957⁴² - șef direcție cu delegație. Încadrat în Securitate de la 3 septembrie 1952. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției de Contrasabotaj (decembrie 1952 – ianuarie 1956) și locțiitor al șefului Direcției de Filaj și Investigații (septembrie – decembrie 1952). *Ulterior:* locțiitor al

³⁸ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 73: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonelul Rațiu E. Gheorghe* – numit în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7315/01.08.1986.

³⁹ Denumiri succesive: Direcția a II-a Contrasabotaj (septembrie 1948 – septembrie 1953), Direcția a IV-a Contrasabotaj (septembrie 1953 – august 1963), Direcția a II-a Contrasabotaj (septembrie 1967 – august 1970) și Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (august 1970 – decembrie 1989). Indicative: UM 0805 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0617 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

⁴⁰ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 6: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1517/28.08.1948 și idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 17, f. 420: Ordinul M.S.S. nr. 2081/15.12.1952.

⁴¹ *Ibidem*, f. 433: Ordinul M.S.S. nr. 2082/1952 și idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 35, f. 57: Ordinul M.A.I. nr. 1012/01.01.1956.

⁴² *Ibidem*, f. 68: Ordinul M.A.I. nr. 1017/01.01.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1100/01.01.1957.

Nicolae Ioniță

șefului Direcției a IV-a Contrasabotaj (ianuarie – iulie 1957) și șef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos).

Nicolae N. Stoica: 1 ianuarie 1957 – 1 august 1959⁴³. *Ulterior:* la dispoziția Direcției Cadre M.A.I. pe durata studiilor în U.R.S.S. (august 1959 – august 1960). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1330/09.09.1960.

Tănase S. Evghenie: 1 august 1959 – 1 august 1963⁴⁴. *Anterior:* șef al Direcției Securității Statului București (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Direcției a III-a Informații Interne (vezi mai sus).

*La 1 august 1963 unitatea a fost desființată*⁴⁵, pentru a fi reînființată în iulie 1967, odată cu apariția C.S.S..

Nicolae C. Sidea: 1 septembrie 1967 – 1 ianuarie 1971⁴⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Mureș Autonomă Maghiară (vezi mai jos). *Ulterior:* adjunct inspector șef al I.S.M.B. (martie 1971 – iunie 1972) și șef al Serviciului pentru Pașapoarte și Evidența Străinilor din Municipiul București (iunie 1972 – octombrie 1978). Trecut în rezervă de la 19 octombrie 1978.

Emil V. Macri: 1 ianuarie 1971 – 6 ianuarie 1990⁴⁷. *Anterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Suceava (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990.

⁴³ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1100/01.01.1957 și idem, inv. nr. 7370, dosar nr. 34, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2714/01.08.1959.

⁴⁴ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2715/01.08.1959 și idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 27, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2310/01.08.1963.

⁴⁵ Direcția a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. a fost desființată prin Ordinul M.A.I. nr. 2138/01.08.1963, iar personalul și atribuțiile sale au fost preluate de Direcția a III-a Informații Interne - vezi idem, dosar nr. 25, nenumărat.

⁴⁶ Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3704/01.09.1967 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 4, f. 76: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1033/01.01.1971.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 77: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1034/01.01.1971 și <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-27-din-6-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generalii-emitent-presedintele-c-f-s-n-publicat-n-91579.html>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Direcția Generală de Informații Interne⁴⁸

Constantin S. Stoica: 13 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁹. *Anterior:* adjunct al ministrului Afacerilor Interne (decembrie 1966 – februarie 1968), instructor, șef de sector și adjunct șef secție în cadrul Direcției Organizatorice a C.C. al P.M.R. (martie 1963 – decembrie 1966), șef al Secției Informare Politică de Partid din Direcția Superioară Politică a Armatei (iulie 1961 – martie 1963), instructor în cadrul aceleiași secții (1959 – iulie 1961), student la Facultatea Militară Politică – Secția Tancuri din cadrul Academiei Militare Generale (octombrie 1955 – iulie 1959), instructor de partid la Secția Politică a Comandamentului Spatelui Forțelor Armate (august 1954 – octombrie 1955). *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne (mai 1972 – mai 1974), comandant al Centrului de Cercetări Psihofiziologice pentru Munca Operativă al M.I. (mai 1974 – aprilie 1976). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 201/27.04.1976.

Dumitru I. Borșan: 8 mai 1972 – 1 august 1973⁵⁰. *Anterior:* șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus).

⁴⁸ Înfiiințată în urma reorganizării organelor Securității în cadrul C.S.S., din iulie 1967, Direcția Generală de Informații Interne trebuia să preia atribuțiile vechii Direcții a III-a Informații Interne și să coordoneze activitatea Direcției I Informații Interne și a nou createi Direcții a II-a Contrasabotaj – reamintim aici faptul că, în perioada august 1963 – iulie 1967, nu a existat o direcție propriu zisă de Contrasabotaj în structura Securității, activitatea informativă din acest domeniu fiind preluată de Direcția de Informații Interne. La fel ca Direcția Generală de Contraspionaj, cea de Informații Interne a avut o existență relativ scurtă, fiind desființată ca urmare a reorganizării Ministerului de Interne, la 1 august 1973.

⁴⁹ Vezi Fl. Dobre (coord.), *op. cit.*, vol. II (1967 – 1989), p. 42: H.C.M. nr. 244/13.02.1968 și *ibidem*, pp. 175 – 176: H.C.M. nr. 504/09.05.1972. Constantin Stoica a exercitat conducerea Direcției Generale de Informații Interne încă de la 14 iulie 1967, numirea sa în funcție fiind încuviințată prin Protocolul nr. 39 al ședinței Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. din 14 iulie 1967 – vezi *ibidem*, p. 13 – dar nu am regăsit consemnată această hotărâre decât prin H.C.M. citată mai sus.

⁵⁰ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1900/01.08.1973.

Nicolae Ioniță

Contrainformații Militare⁵¹:

Grigore M. Naum: 1 februarie 1951 – 25 septembrie 1962⁵².

Încadrat în Trupele M.A.I. de la 11 noiembrie 1949, a fost transferat în aparatul de Securitate cu prilejul numirii sale la conducerea nou înființatei Direcții a IV-a Contrainformații în Armată. Trecut în rezervă și pensionat prin H.C.M. nr. 987/25.09.1962.

Nicolae M. Stan: 1 octombrie 1962 – 21 iulie 1967⁵³.

Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: locuitor al șefului Direcției a V-a Contrainformații în Armată (iulie 1954 – octombrie 1962), șef serviciu (iulie 1952 – iulie 1954) și locuitor șef birou (decembrie 1949 – iulie 1952) în cadrul aceleiași direcții. *Ulterior*: șef al Direcției Generale de Contraspionaj a C.S.S. (vezi mai sus).

Vasile D. Mihăilă: 1 septembrie 1967 – 1969⁵⁴. Anterior: locuitor al șefului Direcției a V-a Contrainformații în Armată (septembrie 1963 – septembrie 1967) și șef al Serviciului de Contrainformații al Armatei a III-a (decembrie 1962 – septembrie 1963).

⁵¹ Denumiri succesive: Direcția a IV-a Contrainformații în Armată (ianuarie 1951 – septembrie 1953), Direcția a V-a Contrainformații în Armată (septembrie 1953 – iulie 1967), Direcția a IV-a Contrainformații Militare (după iulie 1967). Indicative: UM 0873 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0632 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

⁵² Idem, inv. nr. 7350, dosar nr. 10, nenumerotat: Decizia M.A.I. nr. 503430/28.02.1951 și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5320/25.09.1962 – ordinul era menit să pună în aplicare H.C.M. amintită mai sus.

⁵³ *Ibidem*. Ordinul M.A.I. nr. K/5321/01.10.1962 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3740/21.07.1967.

⁵⁴ *Ibidem*. Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3745/01.09.1967. Nu am putut regăsi un ordin privind schimbarea sa din funcție, numele ofițerului dispărând din evidențele C.S.S. începând din 1969.

Dumitru M. Gherguț: 1 septembrie 1969 – 5 mai 1977⁵⁵.

Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1950. *Anterior*: șef al Serviciului de Contrainformații al Armatei a III-a (noiembrie 1963 – septembrie 1969), locțiitor al șefului aceluiași serviciu (iunie 1956 – noiembrie 1963), șef birou în cadrul Direcției a IV-a Contrainformații în Armată (septembrie 1950 – iunie 1956), locțiitor politic al Școlii de Contrainformații Militare București (iunie – septembrie 1950) și locțiitor politic al Centrului de Control Militar nr. 8 Timișoara (februarie – iunie 1950). *Ulterior*: locțiitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj (iunie 1977 – mai 1984). A decedat la data de 12 mai 1984.

Ioan A. Petrea: septembrie 1978 – 18 aprilie 1980 – locțiitor șef

direcție împuternicit la comanda unității⁵⁶. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare (din iulie 1977), șef al Serviciului 1 din Aparatul Central adjunct al direcției (august 1973 – iulie 1977) și adjunct al șefului aceluiași serviciu (februarie 1972 – august 1973). *Ulterior*: locțiitor al șefului Direcției de Contrainformații Militare (aprilie 1980 – februarie 1986) și șef serviciu în cadrul aceleiași unități (februarie 1986 – martie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 38/26.03.1988.

Gheorghe St. Florea: 18 aprilie 1980 – 5 iulie 1983⁵⁷. *Anterior*: șef al

Direcției Cadre și Învățământ din Ministerul de Interne (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 5 iulie 1983.

Gheorghe A. Vasile: 31 octombrie 1984 – 6 ianuarie 1990⁵⁸.

Anterior: șef al Inspectoratului Municipiului București al Ministerului de Interne (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

⁵⁵ Idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1997/01.09.1969 și idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1644/05.05.1977.

⁵⁶ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 1, f. 42: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1978 până la 31 decembrie 1978 privind pe colonel Petrea A. Ioan*, din 10 mai 1979. În perioada mai 1977 – septembrie 1978, conducerea direcției se pare că a fost asigurată de alt locțiitor al șefului Direcției a IV-a, colonelul Ioan P. Moț, dar nu am putut găsi decât o singură referință în acest sens, ce nu a putut fi verificată din alte surse – vezi idem, dosar D 13414, vol. 161, nenumrotat: Referat de cadre privind pe Moț P. Ioan, din 09.08.1989, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre și Învățământ D.S.S.

⁵⁷ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/5051/18.04.1980 și idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 2, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 176/05.07.1983.

⁵⁸ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumrotat: Referat de cadre din 03.07.1988, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre și Învățământ D.S.S. și <http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-26-1990-v11q/>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Securitatea Transporturilor⁵⁹:

Andrei P. Gluvacov: ianuarie 1951 – 7 septembrie 1953⁶⁰.

Anterior: locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne a D.G.S.P. (august 1948 – ianuarie 1951), chestor la Serviciul de Siguranță al Inspectoratului Regional de Poliție Brașov (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Serviciului 3 din Direcția a IV-a Contrasabotaj (septembrie 1953 – ianuarie 1956), locțiitor al șefului aceleiași direcții (ianuarie 1956 – iulie 1963), director adjunct pentru cadre la Institutul de Fizică Atomică al Academiei (iulie 1963 – aprilie 1968). Trecut în rezervă de la 30 aprilie 1968.

Vladimir I. Mazur(u): 1 octombrie 1953- 30 iulie 1955⁶¹.

Anterior: subdirector general al D.G.S.P. și D.G.S.S. (august 1948 – septembrie 1952) și inspector general de Poliție la Direcția Poliției de Siguranță (august 1947 – august 1948). Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 334/30.07.1955.

Gheorghe Gh. Zodian: 1 august 1955 – 1 septembrie 1957⁶².

Încadrat în Securitate de la 1 august 1955. *Anterior:* adjunct al ministrului Transporturilor și Comunicațiilor și consilier ministerial la Ministerul Comunicațiilor (din septembrie 1950), membru în Comisia de Verificare a Membrilor de Partid din Județul Brăila (1949). *Ulterior:* la dispoziția Direcției Cadre pe durata studiilor din U.R.S.S. (septembrie 1957 – septembrie 1958), șef al Direcției a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai jos).

⁵⁹ Denumiri succesive ale unității: Direcția a VI-a D.G.S.S. (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcția a V-a M.S.S. (septembrie 1952 - septembrie 1953) și Direcția a VI-a M.A.I. (septembrie 1953 – martie 1960).

⁶⁰ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 45, nenumrotat: Ordinul M.S.S. nr. 1941/07.09.1953.

⁶¹ *Ibidem*, nenumrotat: Ordinul M.S.S. nr. 1940/01.10.1953 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, f. 253: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 334/30.07.1955.

⁶² Idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 65, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 3388/01.08.1955 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul șefului Direcției Cadre M.A.I. nr. 1704/01.09.1957.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Pavel P. Aranici: 1 septembrie 1957 – 1 septembrie 1958⁶³ - șef direcție cu delegație. *Anterior:* șef al Direcției a III-a Informații Interne (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Brașov (vezi mai jos).

Gheorghe Gh. Zodian: 1 septembrie 1958 – 1 martie 1960⁶⁴.
Ulterior: șef al Regionalei de Securitate Iași (vezi mai jos).

*Direcție desființată de la 1 martie 1960*⁶⁵

Filaj și Investigații⁶⁶:

Gheorghe N. Petrescu: 31 august 1948 – 14 aprilie 1952⁶⁷. *Anterior:* comisar la Direcția Poliției de Siguranță (decembrie 1947 – septembrie 1948) și inspector general de Siguranță la Inspectoratul Regional de Poliție Timișoara (iulie – octombrie 1947). Ulterior: locțiitor al șefului Direcției a III-a Politice Subversive (aprilie 1952 – noiembrie 1955). Trecut în rezervă la 30 noiembrie 1955.

Vasile N. Dinescu: 1 aprilie 1953 – 22 iulie 1964⁶⁸. Încadrat în Siguranță de la 15 mai 1948. *Anterior:* șef serviciu cu delegație de locțiitor al șefului Direcției a IV-a Filaj și Investigații M.S.S. (aprilie 1952 – aprilie 1953), locțiitor al șefului Direcției de Informații Interne a D.G.S.S. (ianuarie – aprilie 1952), șef birou (iulie 1949 – ianuarie 1952), și ajutor șef birou (septembrie 1948 – iulie 1949) în cadrul aceleiași direcții, comisar în cadrul Direcției Generale a Siguranței Statului (mai – septembrie 1948). Ulterior: locțiitor șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Informații Interne M.A.I.

⁶³ Idem, dosar nr. 27, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2578/01.09.1957 și idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 16, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2568/01.09.1958.

⁶⁴ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2570/01.09.1958 și idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 18, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 1794/01.03.1960.

⁶⁵ Idem, dosar nr. 15, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 1461/01.03.1960.

⁶⁶ Denumiri succesive ale unității: Direcția a IV-a Operativă (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția a IV-a Filaj și Investigații (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcția a VII-a Filaj și Investigații (septembrie 1952 – iulie 1967), Direcția a IX-a Filaj și Investigații (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a XII-a Filaj și Investigații (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcția a IX-a Filaj și Investigații (aprilie 1972 – august 1973) și Unitatea Specială "F" Filaj și Investigații (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0672 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0716 (aprilie 1972 – august 1973), UM 0672 (august 1973 – decembrie 1989).

⁶⁷ Idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 193: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949 și idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.

⁶⁸ *Ibidem*: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952 și idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 17, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2480/22.07.1964.

Nicolae Ioniță

(septembrie 1964 – iulie 1967). Trecut definitiv în rezervă și pensionat de la 31 octombrie 1969⁶⁹.

Emanoil C. Rusu: 22 iulie 1964 – 1 martie 1968⁷⁰. Încadrat în M.A.I. de la 15 mai 1948, provenit din rândul ofițerilor M.F.A. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (august 1959 – iulie 1964), loțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne și șef al Serviciului Independent Operativ M.A.I. (mai 1958 – august 1959), șef al Serviciului Independent Operativ al M.A.I. (iulie 1957 – mai 1958), loțiitor șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Informații Interne (martie – iulie 1957), comandant al Brigăzii de Grăniceri Oradea (decembrie 1956 – martie 1957), comandant al Regimentului 3 Grăniceri (octombrie 1952 – decembrie 1956), comandant al Regimentului 5 Grăniceri (decembrie 1950 – octombrie 1952), comandant al Regimentului 1 Grăniceri (august – decembrie 1950), șef birou în cadrul Direcției Generale Politice a M.A.I. (mai 1948 – martie 1950). *Ulterior*: inspector șef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (vezi mai jos).

Pius L. Kovacs: 1 martie 1968 – 1 mai 1970⁷¹. Încadrat în Securitate de la 18 septembrie 1952. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției de Filaj și Investigații (septembrie 1952 – martie 1968). *Ulterior*: consilier la Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S., apoi M.I. (mai 1970 – iunie 1974). Trecut în rezervă prin H.C.M nr. 699/17.06.1974.

Gheorghe N. Grigore: 1 mai 1970 – 15 septembrie 1984⁷². *Anterior*: inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Hunedoara (vezi mai jos). *Ulterior*: comandant al Centrului de Perfecționare a Cadrelor D.S.S. de la Bran – U.M. 0703 (septembrie 1984 – decembrie 1986). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 222/05.12.1986.

⁶⁹ Am menționat „definitiv” datorită faptului că ofițerul a fost trecut în rezervă în trei rânduri: la 31 iulie 1967, 31 ianuarie 1968 și 31 octombrie 1969, în primele două ocazii revenindu-se asupra deciziei din diferite motive.

⁷⁰ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2481/22.07.1964 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 255: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1584/01.03.1968.

⁷¹ *Ibidem*, f. 256: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1585/01.03.1968 și idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1421/01.05.1970.

⁷² *Ibidem*: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1407/01.05.1970 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 27, f. 53: *Notă cu funcțiile vacante la data de 31.12.1984*, semnată de lt.col. Nicolae Niță, înlocuitor la comanda Serviciului Cadre și Învățământ al Unității Speciale „F”.

Ioan S. Băjenaru: 8 mai 1985⁷³. Împuternicit la comanda unității din septembrie 1984. *Anterior*: locuitor al comandantului Unității Speciale „F” (aprilie 1980 – mai 1985), șef al Serviciului Aghiotanți și Escortă Apropiată din Direcția a V-a Securitate și Gardă (iulie 1976 – aprilie 1980), comandant gardă specială I (martie 1974 – iulie 1976) și aghiotant I în cadrul aceleiași direcții.

Anchete⁷⁴:

Mișu S. Dulgheru (Dulberger): 28 august 1948 – 1 noiembrie 1952⁷⁵. Încadrat în M.A.I. de la 10 martie 1945. *Anterior*: inspector general de Poliție la Brigada Mobilă din cadrul Direcției Generale a Siguranței Statului (noiembrie 1947 – august 1948), inspector general de Poliție la Direcția Generală a Poliției, apoi la Direcția Generală a Siguranței Statului (septembrie 1946 – noiembrie 1947), subinspector de Poliție (octombrie 1945 – septembrie 1946) și comisar (martie – octombrie 1945) în cadrul Corpului Detectivilor din Direcția Generală a Poliției. De la 1 noiembrie 1952, a fost arestat, anchetat și condamnat la o pedeapsă echivalentă cu durata arestării sale preventive, fiind eliberat din februarie 1955.

Francisc A. Butyka: 1 mai 1953 – 1 octombrie 1963⁷⁶ Încadrat în Securitate de la 3 iulie 1952. *Anterior*: șef serviciu cu delegație de locuitor al șefului

⁷³ Vezi idem, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 122: *Notă privind problemele care urmează a fi incluse în notarea de serviciu pe anul 1984 a colonelului Băjenaru Ioan*, din 26.01.1985, alcătuită de Serviciul Cadre și Învățământ al Unității Speciale „F”.

⁷⁴ Denumiri succesive ale unității: Direcția a V-a Cercetări Penale (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția a VIII-a Cercetări (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcția a VI-a Anchete (septembrie 1952 - septembrie 1953), Direcția a VIII-a Anchete (septembrie 1953 – august 1963), Direcția a IV-a Anchete (august 1963 – iulie 1967), Direcția a X-a Anchete Penale (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a XIII-a Anchete Penale (aprilie 1968 – octombrie 1971), Serviciul Independent de Cercetări Penale (octombrie 1971 – aprilie 1972), Direcția a X-a Cercetări Penale (aprilie 1972 – august 1973), Direcția a VI-a Cercetări Penale (din august 1973). Indicative: UM 0651 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0676 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

⁷⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 55, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2383/05.05.1955. Prin acest din urmă ordin, este trecut în rezervă începând cu data de 1 noiembrie 1952.

⁷⁶ Idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 60, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 825/01.05.1953 și inv. nr. 7379, dosar nr. 33, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2922/01.10.1963. În perioada noiembrie

Nicolae Ioniță

Direcției a VIII-a Cercetări a D.G.S.S. (iulie – noiembrie 1952), șef al Sectorului Documentare din Comisia Controlului de Partid de pe lângă C.C. al P.M.R. (1950 – iulie 1952). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 noiembrie 1963.

Gheorghe I. Enoiu: 1 octombrie 1963 – 21 iulie 1967⁷⁷. Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a IV-a Anchete (octombrie 1960 – octombrie 1963), șef serviciu (mai 1958 – octombrie 1960), loțiitor al șefului Serviciului 2 (iunie 1956 – mai 1958), loțiitor al șefului Serviciului 1 Probleme Speciale (mai 1953 – iunie 1956) șef birou (februarie 1951 – mai 1953) și funcționar operativ (august 1949 – februarie 1951), toate aceste funcții în cadrul Direcției de Anchete a Securității. *Ulterior:* trecut în rezervă, de la 30 aprilie 1968, rechemat în activitate la 23 noiembrie 1968, șef serviciu în cadrul Direcției a II-a Contrasabotaj a C.S.S. (noiembrie 1968 – martie 1974), trecut

în rezervă și pensionat „pentru motive determinate de nevoile Ministerului de Interne” de la 31 martie 1974.

Filimon – Teodor T. Ardelean: 21 iulie 1967 – 6 mai 1970⁷⁸. Încadrat în Securitate de la 21 iulie 1967. *Ulterior:* transferat și numit prim-adjunct al Procurorului General al R.S.R.

George (Gheorghe) V. Alexandrescu: 1 octombrie 1971 – 1972⁷⁹ - șef al Serviciului Independent de Cercetări Penale al C.S.S. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției de Anchete a Securității (februarie 1966 – octombrie 1971), șef al Serviciului 2 (august 1963 – februarie 1966) și șef al Serviciului 4 (mai 1958 – august 1963) din cadrul aceleiași direcții.

1952 – mai 1953 a exercitat conducerea efectivă a direcției în calitatea de loțiitor al șefului acesteia.

⁷⁷ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 2923/01.10.1963 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 8, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2266/21.07.1967.

⁷⁸ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 2265/21.07.1967 și idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1418/06.05.1970.

⁷⁹ Idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 11, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1742/01.10.1971. Ulterior anului 1971, numele său nu mai figurează în evidențele C.S.S.

Dumitru I. Șerban: 1 iunie 1972 – 1 august 1973⁸⁰. Încadrat în M.A.I. de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: șef al Direcției Personal și Învățământ a M.A.I. (martie 1968 – iunie 1972), șef al Direcției Cercetări Penale din Direcția Generală a Miliției (august 1960 – martie 1968), loțiitor al șefului aceleiași direcții (martie – august 1960), loțiitor al șefului Serviciului Independent Politic din D.G.M. (mai 1958 – martie 1960), șef serviciu în cadrul Direcției Economice din D.G.M., șef al secțiilor 11 și 15 de Miliție din București (mai 1955 – ianuarie 1958), șef al Serviciului Cadre din Direcția Politică a D.G.M. (iulie 1952 – mai 1955), instructor, apoi șef birou Cadre la Direcția Generală Politică a M.A.I. (decembrie 1949 – iulie 1952). Ulterior: loțiitor al șefului Centrului de Informatică și Documentare (septembrie 1973 – mai 1974) și șef al Inspectoratului Județean Brașov al M.I. (vezi mai jos)

iulie 1969).

Gheorghe M. Vasile: 1 august 1973 – 3 noiembrie 1989⁸¹. Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1950, în urma absolvirii cursului de trei luni al Școlii de Ofițeri de Securitate București. *Anterior*: loțiitor al șefului serviciului independent, apoi al direcției de Cercetări Penale a M.I. (octombrie 1971 – august 1973), șef serviciu (iulie 1969 – octombrie 1971) și loțiitor al șefului Serviciului 1 din Direcția Anchete a Securității (februarie 1966 –

⁸⁰ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 26, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1914/01.06.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1971/01.08.1973.

⁸¹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1972/01.08.1973 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 349: *Notă cu ofițerii superiori din Departamentul Securității Statului care fac obiectul unui proiect de decret prezidențial în vederea trecerii în rezervă*, din 17.12.1989. La data de 3 noiembrie 1989, Gheorghe M. Vasile a fost clasat medical „inapt pentru serviciul militar, cu scoatere din evidență”, fiind propus pentru trecerea direct în retragere, ceea ce s-ar fi întâmplat dacă decretul prezidențial în acest sens a fost promulgat până la data de 22 decembrie 1989 – fapt destul de puțin probabil. În orice caz, de la 3 noiembrie 1989, ofițerul nu a mai exercitat conducerea direcției, aflându-se în concediu medical.

Securitate și Gardă⁸²:

Augustin I. Albon: 31 august 1948 – 1 iunie 1949⁸³. *Anterior:* chestor în cadrul Direcției Poliției de Siguranță din Direcția Generală a Poliției (1 – 30 august 1948), șef al Serviciului de Siguranță Turda (august 1947 – iulie 1948), șef al Poliției Orașului Turda (aprilie 1945 – august 1947). *Ulterior:* director adjunct al Întreprinderii Economice de Stat „Munca Exterioară” (iulie 1949 – ianuarie 1951), director adjunct al Centrului de Coordonare Constanța din Direcția Generală a Penitenciarelor (ianuarie 1951 – februarie 1952), șef al Direcției Producție, apoi șef serviciu în cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă, respectiv D.L.C.M. (mai 1952 – ianuarie 1953). Arestat la 28 mai 1953, a fost condamnat ulterior la nouă ani temniță grea, pentru „crime împotriva umanității”. Grațiat prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 421/17 octombrie 1955).

Dionisie Dobre: 5 iulie 1949 – 1 martie 1953⁸⁴ *Anterior:* ajutor șef serviciu în Aparatul Central al D.G.S.P. (septembrie 1948 – iulie 1949), comisar în cadrul Direcției Generale a Siguranței Statului (februarie – august 1948). *Ulterior:* șef al Direcției Pază și Ordine din Direcția Generală a Miliției.

Ștefan C. Mladin: 1 iunie 1953 – 1 mai 1960⁸⁵. Încadrat în Securitate de la 30 septembrie 1952. *Anterior:* locuitor al șefului Direcția a IX-a Pază (octombrie 1952 – iunie 1953). *Ulterior:* pus la dispoziția Cabinetului ministrului Afacerilor Interne în funcția de șef serviciu operativ.

⁸² Denumiri succesive ale unității: Direcția a VI-a Protecția Ministerelor (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția a IX-a Paza Demnitarilor (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Direcția „B” Protecția Ministerelor, Paza Demnitarilor (septembrie 1952 – septembrie 1953), Direcția a IX-a Paza Demnitarilor (septembrie 1953 – martie 1960), Direcția a VI-a Paza Demnitarilor (martie 1960 – iulie 1967), Direcția a VIII-a Securitate și Gardă (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a XI-a Securitate și Gardă (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcția a VIII-a Securitate și Gardă (aprilie 1972 – august 1973) și Direcția a V-a Securitate și Gardă (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0635 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0666 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

⁸³ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 119: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 și Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbăș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948 – 1989)*, Iași, Ed. Polirom, 2009, p. 69.

⁸⁴ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 200: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949 și idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 127/01.03.1953.

⁸⁵ Idem, dosar nr. 62, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 1147/01.06.1953 și idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2082/01.05.1960.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ștefan C. Dinulescu: 1 octombrie 1961 – 15 februarie 1963⁸⁶ – locțiitor șef direcție împuternicit la conducerea unității. Încadrat în M.A.I. de la 10 ianuarie 1949. *Anterior:* șef al Direcției Judiciare din D.G.M. (iunie 1960 – octombrie 1961), șef al Direcției Regionale de Miliție Ploiești (iunie 1956 – iunie 1960), șef al Direcției Regionale de Miliție Iași (iulie 1952 – iunie 1956), șef al Direcției Regionale de Miliție Ialomița (septembrie 1950 – iulie 1952), locțiitor politic al șefului Sectorului V de Miliție București (aprilie – septembrie 1950) și comandant al Circumscripției 34 Miliție București (ianuarie – iulie 1949). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (februarie 1963 – mai 1966), șef al Direcției Regionale de Securitate Ploiești (vezi mai jos).

Nicolae S. Iani: 15 februarie 1963 – 15 septembrie 1966⁸⁷. *Anterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate București (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 2134/30.09.1966

Nicolae Gh. Pleșiță: 14 februarie 1967 – 30 noiembrie 1972⁸⁸. *Anterior:* șef Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus).

Gheorghe A. Vasile: 30 noiembrie 1972 – 1 august 1973⁸⁹. Încadrat în Securitate din 1960, prin transfer de la M.F.A. *Anterior:* instructor, șef de sector și

⁸⁶ Idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 29, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2741/01.10.1961 și idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1186/15.02.1963.

⁸⁷ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 1188/15.02.1963 și idem, inv. nr. 7385, dosar nr. 15, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2223/30.09.1966 – demis la data de 15.09.1966.

⁸⁸ Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 2, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1651/14.02.1967 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 8, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 3073/30.11.1972.

Nicolae Ioniță

adjunct șefului Secției pentru Controlul Muncii în M.F.A., M.A.I. și Justiție a C.C. al P.C.R. (septembrie 1966 – noiembrie 1972), șef al Serviciului de Contrainformații de pe lângă Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului (noiembrie 1963 – iunie 1966), șef al Serviciului 1 din Aparatul Central al Direcției a V-a Contrainformații în Armată (februarie – noiembrie 1963), șef birou și locțiitor șef birou în cadrul aceleiași direcții (1960 - februarie 1963). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie – decembrie 1973), șef al Corpului de Control al Ministrului de Interne (decembrie 1973 – octombrie 1977) și șef al Inspectoratului Municipiului București al M.I. (vezi mai jos).

Viorel – Paul I. Marinescu: 1 august 1973 – 1 ianuarie 1976⁹⁰.

Anterior: comandant al Trupelor de Securitate (septembrie 1967 – august 1973), șef al Direcției Trupe Pază și Securitate M.A.I. (iunie 1966 – septembrie 1967), șef al Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă (octombrie 1963 – mai 1966), șef al Direcției Apărarea Locală Antiaeriană (martie 1962 – octombrie 1963), șef al Statului Major al Comandamentului Central al Gărzilor Muncitorești (august – decembrie 1961), locțiitor al șefului aceleiași Stat Major (noiembrie 1960 – august 1961), șef al Statului Major al Gărzilor Muncitorești din București (august 1958 – noiembrie 1960). *Ulterior:* șef al Direcției Organizare – Mobilizare a M.I. (ianuarie 1976 – iulie 1978), ambasador în R.P.D. Coreeană (iulie 1978 – mai 1982) și locțiitor al comandantului Școlii Militare pentru Perfecționarea Ofițerilor de Miliție din București (mai – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 346/24.12.1982.

Nicolae M. Stan: 1 ianuarie 1976 – 1 februarie 1979 – locțiitor șef direcție împuternicit la comanda unității⁹¹. *Anterior:* șef al Securității Municipiului București (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Ilfov al M.I. (vezi mai jos).

⁸⁹ Idem, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 3104/30.11.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1978/01.08.1973.

⁹⁰ Idem, dosar nr. 8, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 2043/01.08.1973 și idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1020/01.01.1976.

⁹¹ Idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2262/01.12.1975 – numit locțiitor al șefului Direcției a V-a Securitate și Gardă și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1025/01.02.1979. Nu a fost împuternicit la comanda direcției prin ordin al ministrului.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Vasile D. Moise: octombrie 1979 – 12 aprilie 1981 – adjunct al ministrului de Interne împuternicit la comanda unității⁹². *Anterior:* șef al Direcției Cadre și Învățământ a M.I. (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Direcției Organizare – Mobilizare a M.I. (aprilie 1982 – iunie 1984) și șef al Direcției Generale a Arhivelor Statului (iunie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în retragere prin Decretul C.F.S.N. nr. 33/08.01.1990.

Marin P. Neagoie: 20 august 1984 – 6 ianuarie 1990⁹³ – loțiitor șef direcție împuternicit la comanda unității. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1951. *Anterior:* șef serviciu în Direcția a V-a Securitate și Gardă (decembrie 1982 – august 1984) și aghiotant I în cadrul aceleiași unități (noiembrie 1972 – decembrie 1982). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă (U.S.L.A.)⁹⁴:

Ștefan I. Blaga: 15 decembrie 1977 – 16 februarie 1985⁹⁵. În perioada 15 decembrie 1977 – 1 noiembrie 1978 a fost doar împuternicit la comanda unității, fiind definitivat în funcție la data din urmă. Încadrat în M.A.I. de la 6 martie 1950. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj și comandant UM 0625/RP (iunie 1975 – decembrie 1977), loțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare (martie 1972 – iunie

⁹² Idem, fond Cadre, dosar personal *Moise Vasile*, f. 48: *Notarea de serviciu pe perioada 1 ianuarie 1982 până la 31 decembrie 1982 privind pe general maior Moise D. Vasile*, nedată, semnată de ministrul de Interne, George Homoștean.

⁹³ Idem, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 95: *Caracterizare de serviciu* din 1989 și <http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-26-1990-v11q/>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

⁹⁴ Unitatea cunoscută sub această denumire a fost înființată efectiv la 12 decembrie 1977, dar a fost precedată de Detașamentul Special de Intervenție Antiteroristă, unitate autonomă, constituită din iunie 1975, ce funcționa sub tutela Direcției a III-a Contraspionaj, comandantul ei deținând și funcția de loțiitor al șefului direcției respective. Indicative succesive: UM 0625/RP (iunie 1975 – noiembrie 1977), UM 0625/RB (noiembrie 1977 – septembrie 1978), UM 0620 (septembrie 1978 – decembrie 1989).

⁹⁵ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7407, dosar nr. 24, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/2714/15.12.1977 și idem, fond Cadre, dosar personal *Blaga Ștefan*, f. 97: *Notă*, din 26.08.1985 – am luat în considerare data la care a fost clasat medical, cu gradul 2 de invaliditate.

1975), șef Serviciul de Contrainformații nr. 4 București (octombrie 1970 – martie 1972), șef al Serviciului de Contrainformații de pe lângă Armata a II-a (februarie 1964 – octombrie 1970) și locțiitor șef serviciu (august 1958 – februarie 1964), în cadrul Direcției a V-a Contrainformații în Armată. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

Gheorghe Gh. Ardeleanu (Moise Gh. Bulă): 8 mai 1985⁶. Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: șef al Secției I (Spațiul Europa) din cadrul Centrului de Informații Externe (octombrie 1978 – mai 1985), locțiitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj (ianuarie 1974 – septembrie 1978), șef serviciu (iulie 1972 – ianuarie 1974), locțiitor șef serviciu (februarie 1970 – iulie 1972) și șef birou (anterior lui februarie 1970), în cadrul aceleiași direcții.

Contrainformații în Penitenciare și Miliție⁹⁷:

Coman T. Stoilescu: 31 august 1948 – 1 octombrie 1952⁸. Încadrat în M.A.I. din martie 1945. *Ulterior*: locțiitor al șefului Direcției Lagărelor și Coloniilor de Muncă (august – octombrie 1953), șef al Serviciului Independent „D” Internări Deținuți din M.A.I. (octombrie 1953 – septembrie 1954), comandant al Formațiunii 0688 Baia Mare din cadrul Centrului de Coordonare Formațiunilor Miniere din Regiunea Baia Mare (iulie 1955 – 1956), locțiitor al șefului Serviciului Pază și Regim din D.G.P.C.M. (1956 – august 1957), șef al Serviciului Inspecții din D.G.P.C.M. (august 1957 – iunie 1964). Trecut în rezervă și pensionat de la 20 iunie 1964.

⁹⁶ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 107: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonelul Ardeleanu Gh. Gheorghe*.

⁹⁷ Denumiri și indicative succesive ale unității: Direcția a III-a Contrainformații Penitenciare (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția a VII-a Contrainformativă a Miliției (ianuarie 1951 – septembrie 1952), Serviciul Operativ în Colonii de Muncă și Penitenciare (septembrie 1952 – aprilie 1953), Serviciul „K” Contrainformații în Penitenciare și Miliție (aprilie 1953 – decembrie 1967). Din decembrie 1967 a fost desființat, neluându-i locul nici o structură echivalentă în cadrul noului C.S.S. S-a înființat ulterior o serviciu de contrainformații în cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor (din decembrie 1970), care, după reunificarea C.S.S. și M.A.I., a fost preluat în cadrul Direcției a IV-a Contrainformații Militare.

⁹⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 121: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 15, f. 13: Referat de cadre privind pe col. Stoilescu T. Coman, din 28 decembrie 1963, semnat de lt.col. Viorel Paul Marinescu, directorul general al D.G.P.C.M. și locțiitorul acestuia, Gh. Stoichescu. Mențiunile referitoare la cariera sa ulterioară se datorează, în mare parte, lucrării lui M. Burcea, M. Stan, M. Bumbăș, *Dicționarul ofițerilor ...*, p. 428.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ștefan V. Barbu: 1 aprilie 1953 – 1 februarie 1960⁹⁹. *Anterior:* ajutor al șefului Serviciului Inspecției din cadrul Direcției Generale Politice a M.A.I. *Ulterior:* șef birou în Direcția a III-a Informații Interne (februarie 1960 – mai 1961). Trecut în rezervă de la 31 mai 1961.

Mihail C. Petruc: 1 februarie 1960 – 1 decembrie 1967¹⁰⁰. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1951. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (ianuarie 1956 – februarie 1960), locțiitor al șefului Direcției de Informații Externe (decembrie 1952 – ianuarie 1956) și șef serviciu în cadrul aceleiași direcții – funcționar de informare politică externă la Ambasada R.P.R. la Belgrad (octombrie 1951 – decembrie 1952). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 ianuarie 1968.

Dezinformare¹⁰¹

Mihail M. Bozianu: 1 ianuarie 1968 – 15 ianuarie 1971¹⁰². Încadrat în Securitate de la 2 octombrie 1951. *Anterior:* șef serviciu operativ în cadrul D.G.I.E. (noiembrie 1967 – ianuarie 1968), șef birou Învățământ în cadrul D.G.I. (august 1964 – noiembrie 1967), locțiitor șef birou (mai 1958 – august 1964) și lucrător operativ (decembrie 1957 – mai 1958) în Direcția I Informații Externe, lucrător operativ la Regionala de Securitate Constanța (august 1956 – decembrie 1957), locțiitor șef birou în cadrul Direcției I Informații Externe (august 1955 – august 1956), profesor, apoi șef al catedrei de „Cultură Generală” din Școala de Ofițeri M.A.I. Oradea (octombrie 1951 – august 1955). *Ulterior:* adjunct șef direcție (ianuarie 1971 – august 1976), șef direcție operativă (august 1976 – octombrie 1978) în cadrul D.G.I.E., apoi D.I.E. și șef al Serviciului Independent de Filaj și Investigații

⁹⁹ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 60, nenumrotat: Ordinul M.S.S. nr. 731/01.04.1953 și idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 26, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1085/01.02.1960.

¹⁰⁰ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 1084/01.02.1960 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3910/01.12.1967.

¹⁰¹ Înființată relativ târziu în cadrul Securității, unitatea și-a păstrat denumirea – Serviciul Independent „D” Dezinformare – neschimbată până în 1989. Indicative: UM 0783 (ianuarie 1968 – august 1973), UM 0682 (august 1973 – decembrie 1989). Referitor la biografiile șefilor Serviciului „D”, cu excepția lui Ștefan I. Alexandru, vezi și A. Ilinca, L. Bejenaru, *Regizorii de culise. Șefii Serviciului „D” (Dezinformare) din cadrul Securității*, în „Caietele CNSAS”, nr. 1 – 2 (7 – 8)/2011, p. 154 – 158.

¹⁰² ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 33, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1042/01.01.1968 și idem, fond Cadre, dosar personal *Bozianu Mihail*, f. 5: *Fișă de serviciu*.

Nicolae Ioniță

(Miliție) din Inspectoratul Municipiului București al M.I. (octombrie 1978 – mai 1983). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 140/19.05.1983.

Mihai E. Ilie: 1 decembrie 1971 – 22 aprilie 1977¹⁰³. Încadrat în Securitate de la 9 martie 1951. *Anterior*: șef grup operativ extern în cadrul D.G.I.E. (octombrie 1969 – noiembrie 1971), loțiitor al șefului D.G.I.E., respectiv D.G.I. (octombrie 1963 – octombrie 1969), loțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (august 1960 – octombrie 1963), loțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (iulie 1956 – august 1960), șef al Serviciului 4 Linia Franceză – Italiană (mai 1952 – iulie 1956), lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (martie 1951 – mai 1952). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 100/22.04.1977.

Dumitru I. Borșan: 1 iunie 1977 – 23 iulie 1981¹⁰⁴. *Anterior*: șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 166/23.07.1981.

Ioan A. Toma: 1 noiembrie 1981 – 16 noiembrie 1985¹⁰⁵. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1953. *Anterior*: ofițer specialist principal 2 în cadrul C.I.E. (ianuarie 1978 – octombrie 1981), ofițer specialist principal 3 în cadrul D.I.E. și C.I.E. (august 1973 – ianuarie 1978), adjunct șef sector (octombrie 1969 – iulie 1973), șef serviciu operativ (iulie 1968 – septembrie 1969), loțiitor șef serviciu (aprilie 1966 – iunie 1968), loțiitor șef secție (octombrie 1963 – aprilie 1966), toate aceste funcții în cadrul D.G.I., ulterior, D.G.I.E., șef birou (mai – octombrie 1963),

¹⁰³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7395, dosar nr. 14, f. 43: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2015/01.12.1971 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumărat: Decret Prezidențial nr. 100/22.04.1977.

¹⁰⁴ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 16, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1825/01.06.1977 și idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 5, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 166/23.07.1981.

¹⁰⁵ Idem, fond SIE, fișă personală *Toma A. Ioan*: numit prin Ordinul șefului DSS nr. II/8326/01.11.1981 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 6, f. 119: Notă raport a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. nr. S/350/16.11.1985.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

loțiitor șef birou (ianuarie 1960 – mai 1963) și lucrător operativ prim (august 1954 – ianuarie 1960), toate aceste funcții în cadrul Direcției I Informații Externe și lucrător operativ în cadrul Direcției de Contrasabotaj a Securității (septembrie 1953 – august 1954). *Ulterior:* șef al Centrului Special de Instruire a Cadrelor din Exterior.

Ștefan I. Alexandru: 21 noiembrie 1985 – 3 septembrie 1986¹⁰⁶.

Anterior: șef al Serviciului Independent pentru Problemele Secretului de Stat și ale Relațiilor cu Străinii (vezi mai jos),. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 167/03.09.1986.

Dumitru Gh. Tatu: 10 octombrie 1986 – împuternicit la comanda serviciului¹⁰⁷. Încadrat în Securitate la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de 3 ani – limbi străine – al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* șef al Sectorului 3 Legionari în cadrul UM 0225 (unitatea operativă cu misiunea de „contracurare a acțiunilor dușmănoase puse la cale de elemente reacționare din rândul emigrației”) din C.I.E. (noiembrie 1978 – octombrie 1986), ofițer operativ 1, aflat în misiune permanentă în Italia (decembrie 1972 – iulie 1978), ofițer operativ 1 în cadrul D.G.I.E. și D.I.E., detașat pentru mai

multe misiuni temporare în Austria (mai 1968 – decembrie 1972), ofițer operativ și loțiitor al șefului Biroului „T” Tehnică Operativă din Regionala de Securitate Oltenia (iulie 1957 – mai 1968).

U.M. 0195 - Centrul de Contrainformații pentru Cadrele din Exterior¹⁰⁸:

Ioan P. Moș: 1 octombrie 1978 – 6 ianuarie 1990¹⁰⁹. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1960, prin transfer de la M.Ap.N. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare (martie 1977 – octombrie 1978), șef al Serviciului de Contrainformații nr. 6 de pe lângă Comandamentul Apărării

¹⁰⁶ Idem, vol. 2, f. 12: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 654/21.11.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7431, dosar nr. 16, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 167/03.09.1986.

¹⁰⁷ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 263: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre al C.C. al P.C.R. din 10.10.1986

¹⁰⁸ Unitatea a fost înființată din octombrie 1978, preluând atribuțiile în acest sens ale unui compartiment special din cadrul fostului Departament de Informații Externe. Inițial, a purtat denumirea de Secția de Control și Verificări Speciale a M.I. (S.C. 195), pentru ca apoi să se ajungă la denumirea și indicativul menționate mai sus.

¹⁰⁹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7409, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2081/01.10.1978 și <http://www.jurisprudenta.com/lege/decret-27-1990-v11s/>, consultat la data de 25 noiembrie 2014.

Antiaeriene a Teritoriului (noiembrie 1969 – martie 1977), locuitor al șefului aceleiași serviciu (septembrie 1963 – noiembrie 1969), locuitor șef birou în cadrul Serviciului de Contrainformații de pe lângă Armata a III-a (august 1961 – septembrie 1963) și lucrător operativ în cadrul aceleiași serviciu (octombrie 1960 – august 1961). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

**Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat și ale
Relațiilor cu Străinii¹¹⁰:**

Ștefan I. Alexandru: 15 mai 1976 – 21 noiembrie 1985¹¹¹. *Anterior:* șef serviciu în cadrul Direcția a III-a Contraspionaj (august 1970 – mai 1976), șef serviciu de Contraspionaj în cadrul Inspectoratului de Securitate al Municipiului București și Direcției Securității Orașului București (septembrie 1967 – august 1970) și șef serviciu în cadrul Direcției a II-a Contraspionaj M.A.I. (martie 1964 – septembrie 1967). *Ulterior:* șef al Serviciului „D” Dezinformare (vezi mai sus).

Gheorghe Gh. Zagoreanu: 29 noiembrie 1985 – 18 noiembrie 1987¹¹². *Anterior:* șef al C.I.D. (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Brașov al M.I. (vezi mai jos).

Theodor – Vergiliu D. Petrișor: 1 ianuarie 1988 – 3 februarie 1989¹¹³. *locuitor șef serviciu împuternicit la comanda unității.* Încadrat în Securitate de la 1 februarie 1970. *Anterior:* locuitor al șefului U.M. 0500/A (din decembrie 1985) și șef serviciu în Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (februarie 1981 – decembrie 1985). *Ulterior:* șef al Securității Județului Sibiu (vezi mai jos).

¹¹⁰ Înființat în mai 1976, serviciul independent mai sus amintit s-a aflat inițial sub coordonarea Direcției a III-a Contraspionaj, șeful serviciului deținând, totodată, calitatea de locuitor al șefului direcției amintite. Denumirea sa a rămas neschimbată de la înființare, dar a fost trecut în subordinea Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice, la începutul anilor '80, în timp ce indicativul i-a fost modificat, devenind din U.M. 0625/CP – U.M. 0500/A.

¹¹¹ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7405, dosar nr. 8, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1447/15.05.1976 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 12: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 654/21.11.1985.

¹¹² *Ibidem*, f. 51: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 695/29.11.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7434, dosar nr. 8, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1438/18.11.1987.

¹¹³ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumărat: Referat de cadre din 07.02.1989, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre și Învățământ D.S.S. și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumărat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

Instalarea și Exploatarea Tehnicii Operative¹¹⁴:

Alexandru Neacșu: 31 august 1948 – 18 septembrie 1952¹⁵.

Ulterior: trecut în rezervă de la 30 septembrie 1952.

Alexandru A. Szacsko: 18 septembrie 1952 – 15 ianuarie 1961¹⁶. Încadrat în Securitate de la 18 septembrie 1952. *Ulterior:* șef Secția „C” Evidență Operativă și Arhivă din D.R.M.A.I. București (ianuarie 1961 – februarie 1968). Trecut în rezervă și pensionat la 29 februarie 1968, rechemat în activitate de la 1 ianuarie 1969, apoi trecut definitiv în rezervă de la 31 octombrie 1969.

Ovidiu I. Diaconescu: 1 martie 1961 – 1 decembrie 1967¹⁷.

Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1952. *Anterior:* inginer principal tehnic-operativ (șef birou) în cadrul Serviciului „T” Tehnică Operativă. *Ulterior:* șef al Direcției Generale Tehnic – Operative și de Înzestrare, redenumită ulterior Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni (vezi mai jos).

¹¹⁴ Denumiri succesive ale unității: Direcția a VII-a Tehnică (septembrie 1948 – ianuarie 1951) și Serviciul „B” Tehnică Operativă (ianuarie 1951 – septembrie 1952). Din septembrie 1952, a fost inclusă în Direcția a VIII-a Tehnică a M.S.S., ce cuprindea structurile de instalare a tehnicii operative, cenzură a corespondenței și contrainformații radio existente anterior. Din 1953, a devenit iarăși o structură autonomă, sub denumirea de Serviciul Independent „T” Tehnică Operativă (septembrie 1953 – august 1963), devenit apoi Direcția „T” Tehnică Operativă (august 1963 – iulie 1967), Direcția a XI-a Instalarea și Exploatarea Tehnicii Operative din cadrul D.G.T.O.I. (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a VIII-a Instalarea și Exploatarea Tehnicii Operative din cadrul D.G.T.O. (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcția a V-a Instalarea și Exploatarea Tehnicii Operative (aprilie 1972 – august 1973) și Unitatea Specială „T” Instalarea și Exploatarea Mijloacelor Tehnic - Operative din cadrul C.T.O.T. (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: U.M. 0730 (iulie 1967 – aprilie 1972), U.M. 0639 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

¹¹⁵ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 119: Decizia M.A.I. nr. 10800/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 34, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3223/04.11.1957.

¹¹⁶ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 195: Ordin de zi nr. 1663/18.09.1952 și idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 10, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1069/15.01.1961.

¹¹⁷ Idem, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1500/01.03.1961 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3982/01.12.1967.

Gheorghe F. Simionescu: 1 decembrie 1967 – 31 iulie 1974¹¹⁸.

Încadrat în Securitate de la 17 noiembrie 1949. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției „T” Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), loțiitor al șefului Serviciului „T” Tehnică Operativă (1954 – august 1963), șef birou în cadrul Serviciului 1 din Direcția a VIII-a Tehnică a M.S.S. (august 1953 – 1954). Trecut în retragere de la 31 iulie 1974.

Gheorghe M. Radu: 1 august 1974 – octombrie 1978¹¹⁹.

Încadrat în Securitate din 1964. *Anterior*: instructor la Secția pentru Problemele Militare și de Justiție a C.C. al P.C.R. (aprilie 1970 – august 1974), inginer principal în cadrul Direcției de Instalare și Exploatare a Tehnicii Operative a Securității (1967 – aprilie 1970) și ofițer inginer T.O. în cadrul aceleiași unități (1964 – 1967). *Ulterior*: comandant al U.M. 0525 – Comandamentul pentru Radio și Cifru de Stat al R.S.R. (octombrie 1978 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990.

Alexandru P. Țencu (Țencu): 1 noiembrie 1978 – 6 ianuarie

1990¹²⁰. Încadrat în Securitate de la 2 octombrie 1952, în urma absolvirii Școlii Militare de Ofițeri Politici de la Oradea a M.A.I. *Anterior*: loțiitor al comandantului Unității Speciale „T” (noiembrie 1973 – noiembrie 1978), șef al Serviciului Personal și Învățământ din cadrul D.G.T.O., apoi C.T.O.T. (septembrie 1970 – noiembrie 1973), șef al Secției Cadre din D.G.T.O.I. (decembrie 1967 – septembrie 1970), lucrător operativ la Direcția Cadre M.A.I. (1962 – decembrie 1967). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

¹¹⁸ *Ibidem*. Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3972/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 7, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1696/31.07.1974. În perioada 1 decembrie 1967 – 1 martie 1968 a fost doar împuternicit la conducerea Direcției a XI-a a C.S.S.

¹¹⁹ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1701/01.08.1974 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumărat: Referat de cadre din 10.10.1988, semnat de lt.col. Maria Petrescu, înlocuitor la comanda Serviciului Independent Cadre și Învățământ al D.S.S.

¹²⁰ Idem, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 119: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1984 până la 31 decembrie 1984 privind pe general-maior Țencu P. Alexandru și* <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-27-din-6-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-general-emitent-presedintele-c-f-s-n-publicat-n-91579.html>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Cenzura Corespondenței¹²¹:

Nicolae S. Panaitescu: 3 iulie 1952 – 1 decembrie 1967¹²². Încadrat în Securitate de la 3 iulie 1952. *Anterior*: instructor la Comisia Controlului de Partid a C.C. al P.M.R. *Ulterior*: la dispoziția C.S.S., trecut în rezervă de la 31 ianuarie 1968, rechemat în activitate de la 1 ianuarie 1969, în funcția de șef serviciu la Direcția Generală Tehnic Operativă și trecut apoi definitiv în rezervă, de la 31 august 1969.

Nicolae I. Bucur: 1 decembrie 1967 – 15 aprilie 1981¹²³. Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949. *Anterior*: locțiitor șef serviciu în cadrul Direcției „C” a Direcției Generale de Informații a M.A.I. (noiembrie 1966 – decembrie 1967), locțiitor șef direcție informații, apoi șef serviciu independent în cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – noiembrie 1966), șef serviciu în Direcția I Informații Externe (noiembrie 1959 – octombrie 1963), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Craiova (septembrie 1958 – noiembrie 1959) și locțiitor al șefului Direcției de Contraspionaj (aprilie 1953 – septembrie 1958). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 79/15.04.1981.

Constantin V. Marinescu: 1 octombrie 1984 – 11 ianuarie 1990 – locțiitor comandant împuternicit la comanda unității¹²⁴. Încadrat în Securitate de la 25 martie 1949. *Anterior*: locțiitor al comandantului unității de control al corespondenței și expertize grafice, sub diversele sale denumiri și indicative (aprilie 1968 – octombrie 1984), șef serviciu tehnic – operativ în cadrul Direcției a XI-a Instalarea și Exploatarea

¹²¹ Denumiri succesive: Serviciul „D” Filajul Corespondenței (ianuarie 1951 – septembrie 1952), din septembrie 1952 a devenit parte a Direcției VIII-a Tehnice a M.S.S., pentru ca, ulterior să recapete statutul de serviciu independent, sub denumirea de Serviciul „F” Controlul Corespondenței (septembrie 1953 – iulie 1967), devenit apoi Direcția a XII-a Depistarea Înscrișurilor Ascunse și Expertize Grafice (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a IX-a (aprilie 1968 – aprilie 1972), Direcția a VI-a (aprilie 1972 – august 1973) și Unitatea Specială "S" Depistarea Înscrișurilor Ascunse și Expertize Grafice (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0818 (iulie 1967 – aprilie 1972), UM 0647 (aprilie 1972 – decembrie 1989).

¹²² Nicolae Panaitescu a condus organele de cenzură a corespondenței ale Securității în calitate de ajutor al comandantului Serviciului „B” (1952 – 1953), șef al Direcției a VIII-a Tehnică (1952 – 1953) și apoi șef al Serviciului „F” Controlul Corespondenței (din septembrie 1953) – vezi ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 295: Ordin de zi nr. 1371/03.07.1952, idem, inv. nr. 7358, dosar nr. 41, nenumerotat: Ordinul M.S.S. nr. 123/1517/01.08.1953 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 18, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3848/01.12.1967.

¹²³ Idem, dosar nr. 19, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3977/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 1, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 79/15.04.1981.

¹²⁴ Idem, fond Cadre, dosar personal *Marinescu V. Constantin*, f. 6: *Fișă personală* – împuternicit la comanda unității prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7189/01.10.1984, trecut în retragere prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990 (vezi *ibidem*, f. 34). În perioada 15 aprilie 1981 – 1 octombrie 1984, conducerea efectivă a Unității Speciale „S” a fost exercitată de același ofițer, dar în calitate de locțiitor al comandantului unității, fără o împuternicire oficială în acest sens.

Nicolae Ioniță

Tehnicii Operative (decembrie 1967 – aprilie 1968), șef al Serviciului 2 Reproducere din Direcția „T” Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), șef secție în cadrul Serviciului T Tehnică Operativă (octombrie 1955 – august 1963), șef birou și loțiitor șef birou în cadrul aceleiași structuri (august 1953 – octombrie 1955), șef problemă în cadrul Serviciului B Tehnică Operativă și al Direcției a VIII-a T.O. (februarie 1951 – august 1953) și funcționar operativ în cadrul Serviciului B al D.G.S.S. (martie 1949 – februarie 1951). Trecut în retragere de la 11 ianuarie 1990.

Contrainformații Radio¹²⁵:

Ludovic S. Haiducu (Hirsch): 1 decembrie 1954 – 30 noiembrie 1958¹²⁶. *Anterior*: loțiitor al șefului Serviciului 1 din Direcția a VIII-a Tehnică (august 1953 – decembrie 1954) și șef secție în Aparatul Central al D.G.S.P. (ianuarie 1951 – august 1953). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 noiembrie 1958.

Nicolae I. Leu: 1 martie 1960 – 1 mai 1965¹²⁷. Încadrat în Securitate de la 24 septembrie 1952. *Anterior*: loțiitor al șefului Serviciului „B” Contrainformații Radio (ianuarie 1955 – martie 1960) și loțiitor șef birou în cadrul Serviciului 1 al Direcției a VIII-a Tehnice (august 1953 – ianuarie 1955). *Ulterior*: șef serviciu tehnic – operativ în cadrul Direcției Generale de Informații (mai 1965 – martie 1967), șef al Serviciului „E” - Serviciul Central de Cifru și Transmisiuni Cifrate al R.S.R. (martie 1967 – decembrie 1968), șef secție operativă (decembrie 1968 – octombrie 1969), șef problemă (octombrie 1969 – iulie 1970), adjunct șef sector (iulie 1970 – aprilie 1972), în cadrul D.G.I.E., adjunct șef grup operativ extern (aprilie 1972 – august 1973) și ofițer specialist principal (august 1973 – decembrie 1978) în cadrul D.I.E., șef serviciu în Unitatea Specială „R” (din februarie 1979).

¹²⁵ Denumiri succesive: Serviciul „C” Contrainformații Radio (ianuarie 1951 – septembrie 1952), parte a Direcției a VIII-a Tehnice (septembrie 1952 – septembrie 1953), Serviciul Independent „T2” din cadrul M.A.I. (septembrie 1953 – aprilie 1955), Serviciul „B” Contrainformații Radio (aprilie 1955 – iulie 1967), Serviciul „A” Contrainformații Radio (iulie 1967 – decembrie 1971), Serviciul Independent „H” Transmisiuni Radiotelefon (decembrie 1971 – aprilie 1972), Serviciul „B” Transmisiuni Radiotelefon (aprilie 1972 – august 1973), Unitatea Specială „R” Transmisiuni Radiotelefon (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: U.M. 0659 (august 1973 – decembrie 1989).

¹²⁶ Idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 76, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 4500/01.12.1954 și idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3039/30.11.1958 – ordin de trecere în rezervă.

¹²⁷ Idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul MAI nr. 1646/01.03.1960 și idem, inv. nr. 7383, dosar nr. 7, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1433/01.05.1965.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Romeo D. Șerbănescu: 1 iunie 1965 – 30 aprilie 1971²⁸. Încadrat în Securitate de la 1 august 1955. *Anterior*: șef secție tehnic – operativă (mai – iunie 1965) și inginer tehnic operativ la Biroul Filaj Radio (iunie 1956 – mai 1965), în cadrul Serviciului „B” Contrainformații Radio. *Ulterior*: transferat la Direcția a V-a din cadrul D.G.I.E. (din mai 1971).

Iuliu S. Plăpcianu: 1 decembrie 1971 – 20 mai 1980²⁹. Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1951. *Anterior*: șef al Serviciului 6 și locțiitor al șefului Direcției de Instalare și Exploatare a T.O. (decembrie 1967 – decembrie 1971), locțiitor al șefului Direcției „T” Tehnică Operativă (august 1963 – iulie 1967), locțiitor al șefului Serviciului „T” Tehnică Operativă (ianuarie 1954 – august 1963) și locțiitor al șefului Serviciului 1 din Direcția a VIII-a Tehnică (august 1953 – ianuarie 1954). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980. Avansat în gradul de general de brigadă prin Decretul prezidențial nr. 211/31.05.2000.

Stelian R. Pintelie: 1 iunie 1980 – 25 iunie 1984³⁰. Încadrat în Securitate de la 23 august 1960. *Anterior*: șef serviciu tehnic-operativ în cadrul U.S.L.A. (decembrie 1977 – iunie 1980) și ofițer inginer principal la Unitatea Specială „R”. *Ulterior*: adjunct al ministrului Transporturilor și Telecomunicațiilor și director general al Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor (iunie 1984 – decembrie 1989), ministru al Poștelor și Telecomunicațiilor (ianuarie – iunie 1990), atașat militar la Bruxelles (1991 – 1994). În 1997, la lansarea serviciului de telefonie „Connex”, a deținut funcția de consilier al președintelui Consiliului de Administrație al „Mobifon”.

Victor O. Danciu: 1 octombrie 1984 – 10 martie 1987³¹. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1965. *Anterior*: locțiitor al comandantului Unității Speciale „R” (februarie 1977 – octombrie 1984) și șef al Serviciului 1 din cadrul aceleiași unități (octombrie 1974 – februarie 1977). *Ulterior*: locțiitor al comandantului Unității Speciale „R”.

¹²⁸ Idem, dosar nr. 11, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1813/01.06.1965 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1340/30.04.1971.

¹²⁹ Idem, dosar nr. 13, f. 200: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1989/01.12.1971 și idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 1, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980.

¹³⁰ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 8, f. 71: *Notarea de serviciu pe perioada de la ianuarie 1980 până la 31 decembrie 1980, privind pe locot. colonel Pintelie R. Stelian* – numit comandant al unității prin Ordinul M.I. nr. II/5064/01.06.1980 – și ANIC, fond C.C. al P.C.R., Secția Cămară, dosar nr. 36/1984, f. 4: Protocolul nr. 9 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 25.06.1984.

¹³¹ ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 96: *Notarea de serviciu pe perioada 01.01.1984 până la 31.12.1984 privind pe locot. col. ing. Danciu O. Victor* și idem, dosar nr. D 13313, vol. 3, f. 73: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 686/10.03.1987.

Remus N. Radu: 16 martie 1987¹³². Încadrat în Trupele de Securitate de la 6 martie 1950. *Anterior:* loțșitor al șefului Unității Speciale „R” (decembrie 1985 – martie 1987), loțșitor al șefului Unității Speciale „T” Instalarea și Exploatarea Mijloacelor T.O., sub diversele sale denumiri (aprilie 1970 – noiembrie 1985), adjunct șef serviciu și șef Secția I din Direcția a VIII-a Instalarea și Exploatarea Mijloacelor T.O a C.S.S. (decembrie 1969 – aprilie 1970), șef secție în cadrul Direcției „T” Tehnică Operativă a M.A.I. (octombrie 1964 – decembrie 1969), șef colectiv în cadrul Serviciului „T” și Direcției „T” (1959 – octombrie 1964), inginer T.O. în cadrul Serviciului „T” (1958 – 1959), student în cadrul Academiei Militare Tehnice de Transmisiuni din Leningrad (octombrie 1952 – 1958), comandant de companie, apoi de școală regimentară în cadrul Batalionului de Securitate Cluj (ianuarie 1951 – octombrie 1952), comandant de pluton în cadrul aceluiași batalion (martie 1950 – ianuarie 1951).

Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate¹³³:

Niculin T. Simion: 1 decembrie 1967 – 30 iunie 1968 – loțșitor șef direcție împuternicit la comanda unității¹³⁴. Încadrat în Siguranța de la 1 august 1948. *Anterior:* loțșitor al șefului Direcției „T” Tehnică Operativă (august 1963 – decembrie 1967), loțșitor al șefului Serviciului „T” Tehnică Operativă (iunie 1956 – august 1963) și șef birou în Serviciul 1 al Direcției a VIII-a Tehnică (august 1953). *Ulterior:* loțșitor al șefului Direcției a XIII-a Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate (iunie 1968 – februarie 1970), comandant al Unității Militare de Producție Specială din cadrul D.G.T.O. (1 februarie 1970 – iunie 1972), adjunct al șefului Direcției a VII-a Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate (din iunie 1972), devenită ulterior Unitatea Specială „P”. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980.

¹³² Idem, dosar nr. D 13090, vol. 29, f. 122: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1987 privind pe colonel Radu N. Remus.*

¹³³ Denumiri succesive ale unității: Direcția a XIII-a Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (iulie 1967 – aprilie 1968), Direcția a X-a (aprilie 1968 – ianuarie 1969), Institutul de Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (ianuarie 1969 – aprilie 1972), Direcția a VII-a (aprilie 1972 – august 1973) și Unitatea Specială "P" Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (august 1973 – decembrie 1989). Indicative: UM 0649 (august 1973 – decembrie 1989).

¹³⁴ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3981/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2684/30.06.1968. Prin ordinul din decembrie 1967, a fost încadrat în poziția 1 din statul de organizare al Direcției a XIII-a, fapt care echivala cu împuternicirea sa la comandă.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Istif M. Geartu: 1 iulie 1968 – 1 decembrie 1985¹³⁵. Încadrat în Securitate de la 20 octombrie 1951. *Anterior*: locuitor al șefului Direcției a XIII-a Cercetare și Proiectare de Tehnică de Specialitate (februarie – iulie 1968) și șef serviciu în Direcția „T” Tehnică Operativă (august 1963 – februarie 1968). *Ulterior*: director al Întreprinderii Speciale a Ministerului de Interne – U.M. 0350 (decembrie 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 33/08.01.1990.

Ovidiu I. Diaconescu: 1 decembrie 1985 – 18 iunie 1988¹³⁶. *Anterior*: comandant al C.T.O.T. (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988..

Teodor V. Hristea: 3 februarie 1989¹³⁷. Încadrat în Securitate de la 10 iunie 1970. *Anterior*: șef serviciu în cadrul aceleiași unități.

Comandamentul de Tehnică Operativă și Transmisiuni¹³⁸

Ovidiu I. Diaconescu: 1 decembrie 1967 – 18 iunie 1988¹³⁹. În perioada 1 decembrie 1985 – 18 iunie 1988 a exercitat comanda C.T.O.T. doar ca împuternicit în funcție, fiind totodată și șef al Unității Speciale „P”¹⁴⁰. *Anterior*: șef al Direcției „T” Tehnică Operativă din M.A.I. (vezi mai sus).

¹³⁵ *Ibidem*. Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2690/01.07.1968 și idem, inv. nr. 7428, dosar nr. 12, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1544/01.12.1985.

¹³⁶ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 62: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. S/348/13.11.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

¹³⁷ Idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumărat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

¹³⁸ Denumiri succesive ale structurii: Direcția Generală Tehnic-Operativă și de Înzestrare (iulie 1967 – iulie 1968), Direcția Generală Tehnico-Operativă (iulie 1968 – august 1973) și Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni (din august 1973). Aceasta reprezenta o structură ce reunea direcțiile centrale și serviciile independente care se ocupau cu instalarea, producerea și exploatarea tehnicii operative, cenzura corespondenței, expertize grafice și contrainformațiile radio.

¹³⁹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3982/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

¹⁴⁰ Vezi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 62: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. S/348/13.11.1985.

Cadre¹⁴¹:

Dumitru Popescu: 5 iulie 1949 – 1950¹⁴². *Anterior:* subdirector în cadrul Aparatului Central al D.G.S.P. Trecut în rezervă cu pierderea gradului în cursul anului 1952.

Dumitru Ivanovici: 1 iulie 1950 – 26 iulie 1952¹⁴³. *Anterior:* președinte al Comisiei de Verificare a C.C. din Sectorul M.A.I. După demiterea sa, a revenit în rândul activiștilor C.C., ocupând o perioadă îndelungată funcția de șef al Secției Cadre a C.C. La pensionarea sa pentru atingerea limitei de vârstă, aprobată la 14 aprilie 1980, ocupa funcția de șef al Secției Scrisori și Audiențe a C.C. al P.C.R.

Alexandru C. Demeter: 26 iulie 1952 – 11 iulie 1957¹⁴⁴. Încadrat în Securitate de la 26 iulie 1952. *Anterior:* adjunct al șefului Secției Administrativ – Politice a C.C. al P.M.R. (1950 – 1952), responsabil cu munca de cadre în comitetele județene de partid din Odorhei și Ciuc și responsabil cu recomandările în Direcția de Cadre a C.C. al P.M.R. (1947 – 1950). *Ulterior:* șef al Serviciului Inspecții M.A.I. (septembrie 1958 – ianuarie 1968), consilier în Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S. (ianuarie – mai 1968). Trecut în rezervă de la 6 mai 1968.

Ioan C. Pateșan: 11 iulie 1957 – 29 februarie 1968¹⁴⁵ (în perioada 1 decembrie 1967 – 29 februarie 1968 a deținut funcția de șef al Direcției Personal numai pentru aparatul M.A.I.). Încadrat în Securitate de la 11 iulie 1957. *Anterior:* șef al Sectorului de Evidența Cadrelor din cadrul Secției Organizatorice a C.C. al P.M.R. (aprilie – iulie 1957), adjunct al șefului Secției de Cadre din Direcția de Cadre a C.C. al P.M.R. (iulie 1956 – aprilie 1957), cursant al Școlii Superioare de Partid „Ștefan Gheorghiu”

¹⁴¹ Denumiri succesive ale unității: Direcția a VIII-a Cadre și Școli Profesionale (septembrie 1948 – ianuarie 1951), Direcția Cadre din Direcția Generală Politică M.A.I. (ianuarie 1951 – ianuarie 1953), Direcția Cadre M.A.I. (ianuarie 1953 – iulie 1967), Direcția Personal C.S.S. (iulie 1967 – aprilie 1970), Direcția Personal și Învățământ C.S.S., apoi M.I. (mai 1970 – august 1973) și Direcția Cadre și Învățământ a M.I. (din august 1973). După înființarea Departamentului Securității Statului, politica de cadre în unitățile de Securitate era aplicată prin intermediul Serviciului Independent Cadre și Învățământ de la nivelul D.S.S.

¹⁴² Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7347, dosar nr. 3, f. 211: Decizia M.A.I. nr. 6743/05.07.1949. Din păcate, nu am putut regăsi nici un document care să ateste data exactă a schimbării sale din funcție.

¹⁴³ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 10322, f. 6: Decizia M.A.I. nr. 82/1950 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 21, nenumerotat: Ordinul M.A.I. privind Corpul Ofițerilor nr. 24 813/26.07.1952.

¹⁴⁴ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7365, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2395/11.07.1957.

¹⁴⁵ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2395/11.07.1957 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 30, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1131/29.02.1968.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

(septembrie 1953 – iulie 1956), șef de grupă la Sectorul de Verificare a Cadrelor din C:C. al P.M.R. (martie 1952 – septembrie 1953). *Ulterior*: șef al Inspectoratului de Protecția Muncii din cadrul Serviciului Central de Planificare al M.A.I. (decembrie 1968 – iulie 1972). Trecut în rezervă de la 11 iulie 1972.

Vasile P. Achimescu: 1 decembrie 1967 – 31 aprilie 1970¹⁴⁶ (numai pentru C.S.S.). Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1949, în urma absolvirii cursului de șapte luni al Școlii M.A.I. de Ofițeri Politici. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției Cadre M.A.I. (iunie 1964 – decembrie 1967), șef al Serviciului 1 din Direcția Cadre M.A.I. (august 1963 – iunie 1964), șef al Serviciului Cadre din Direcția I Informații Externe (octombrie 1962 – august 1963) și șef de birou în cadrul Direcției Cadre M.A.I. (1959 – octombrie 1962). *Ulterior*: consilier la Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S. (aprilie 1971 – noiembrie 1973), și șef al Serviciului Cadre și Învățământ din Comandamentul pentru Tehnică Operativă și Transmisiuni (din noiembrie 1973).

Iulian N. Vlad: 1 mai 1970 – 1 iunie 1974¹⁴⁷. Încadrat în M.A.I. de la 30 aprilie 1952, în urma absolvirii cursului scurt de pregătire a ofițerilor politici de la Botoșani. *Anterior*: șef al Direcției Învățământ din cadrul C.S.S. (decembrie 1967 – mai 1970), șef al Direcției Învățământ M.A.I. (iunie - decembrie 1967), locțiitor la șeful Direcției Cadre M.A.I. (noiembrie 1960 – iunie 1967), șef al Serviciului 4 Învățământ (august 1959 – noiembrie 1960), locțiitor al șefului aceluiși serviciu (august 1957 – august 1959), șef secție (august 1954 – august 1957), ajutor șef birou (mai 1953 – august 1954), lucrător operativ prim (ianuarie – mai 1953), toate funcțiile de mai sus – în cadrul Direcției Cadre M.S.S., apoi M.A.I. – și ajutor șef birou la Direcția Generală Politică a M.A.I. (septembrie 1952 – ianuarie 1953). *Ulterior*: comandant al Școlii Militare de Ofițeri Activi a M.I. (iunie 1974 – mai 1977), secretar de stat la Ministerul de Interne (mai 1977 – aprilie 1983), adjunct al ministrului de Interne (aprilie 1983 – octombrie 1987) și ministru secretar de Stat și șef al Departamentului Securității Statului (octombrie 1987 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

¹⁴⁶ Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 19, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3908/01.12.1967 și idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1405/31.04.1970.

¹⁴⁷ *Ibidem*. Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1406/01.05.1970 și idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1501/01.06.1974.

Nicolae Ioniță

Vasile D. Moise: 1 iunie 1974 – 9 mai 1977¹⁴⁸. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1974. *Anterior*: secretar cu probleme organizatorice al Comitetului Județean P.C.R. Vrancea (1968 – 1974), prim secretar al Comitetului Raional P.C.R. Focșani (1966 – 1968), activist al Comitetului Regional P.M.R. Galați (1961 – 1963), șef de Stat Major al Comandamentului Regional al Gărzilor Muncitorești Galați (1957 – 1961), comandant de baterie la Corpul 19 Armată (1955 – 1957). *Ulterior*: adjunct al ministrului de Interne (mai 1977 – aprilie 1982) și împuternicit la comanda Direcției a V-a Securitate și Gardă (vezi mai sus).

Constantin F. Geică: 9 mai 1977 – 18 septembrie 1978¹⁴⁹. Încadrat în M.A.I. de la 6 martie 1950. *Anterior*: prim-secretar al Organizației P.C.R. din M.I. (iunie 1972 – mai 1977), secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din C.S.S. (aprilie 1968 – iunie 1972), secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din M.A.I. (august 1964 – aprilie 1968), loțiitor șef direcție de informații în cadrul D.G.I. (octombrie 1963 – august 1964) și șef serviciu informații în cadrul Direcției I Informații Externe, apoi al D.G.I. (septembrie 1962 – octombrie 1963), loțiitor șef serviciu (august 1959 – septembrie 1962) și șef secție (martie 1958 – august 1959) în cadrul Direcției I Informații Externe, prim secretar al Organizației U.T.M. din M.A.I. (iunie 1957 – martie 1958), ofițer detașat la Comitetul P.M.R. de la nivelul M.A.I. (septembrie 1956 – iunie 1957), șef catedră (iulie – septembrie 1956), loțiitor șef școală (octombrie 1955 – iulie 1956), șef secție (august 1954 – octombrie 1955) și șef birou (octombrie 1953 – august 1954) la Școala de Ofițeri M.A.I. nr. 3 – de pregătire a ofițerilor cunoscători de limbi străine – student în cadrul Universității „A.A. Jdanov” (septembrie 1951 – octombrie 1953) și instructor la Direcția Generală Politică a M.A.I. (martie 1950 – septembrie 1951). *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Ialomița al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe Șt. Florea: 18 septembrie 1978 – 18 aprilie 1980¹⁵⁰. Ofițer activ de la 4 noiembrie 1950, încadrat în M.A.I. de la data numirii în funcția de mai sus. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției Cadre și Învățământ M.Ap.N. *Ulterior*: șef al Direcției a IV-a Contrainformații Militare (vezi mai sus).

¹⁴⁸ Idem, dosar nr. 5, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1472/01.06.1974 și inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumărat: Decretul Prezidențial nr. 129/09.05.1977.

¹⁴⁹ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 11, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1640/09.05.1977 și idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 18, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/2112/18.09.1978.

¹⁵⁰ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/2117/18.09.1978 și idem, inv. nr. 7413, dosar nr. 7, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/5051/18.04.1980.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Emanoil D. Hoțoboc: 18 aprilie 1980 – 10 octombrie 1986¹⁵¹ – loțuitor șef direcție împuternicit la comanda unității. *Anterior:* loțuitor al șefului Direcției Cadre și Învățământ M.I. (din mai 1976), șef serviciu (ianuarie 1975 – mai 1976), ofițer specialist 3 (august 1973 – ianuarie 1975), șef Serviciul 2 Verificări Personal și Control în Unitățile Teritoriale (decembrie 1971 – august 1973) și adjunct al șefului Serviciului Verificarea Personalului (decembrie 1967 – decembrie 1971), toate aceste funcții în cadrul Direcției Cadre și Învățământ, sub diversele sale denumiri, din C.S.S., apoi M.I. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 3/05.01.1987.

Gheorghe N. Radu: 28 februarie – 3 octombrie 1987¹⁵² – loțuitor șef direcție împuternicit la comanda unității. *Anterior:* loțuitor al șefului Direcției Cadre și Învățământ al M.I. (din octombrie 1986), loțuitor politic al șefului Inspectoratul Județean Prahova al M.I. (iunie 1984 – octombrie 1986) și șef al Serviciului Cadre, Învățământ, Organizare – Mobilizare din Direcția a V-a Securitate și Gardă a M.I. (aprilie 1981 – iunie 1984). *Ulterior:* loțuitor al șefului Direcției Cadre și Învățământ a M.I., apoi prim-secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din Aparatul Central al M.I. (din noiembrie 1989).

Vasile A. Apostol: 3 octombrie 1987 – 20 februarie 1990¹⁵³. *Anterior:* șef al Serviciului Independent Cadre, Învățământ și Organizare Mobilizare al D.S.S. (octombrie 1984 – octombrie 1987), loțuitor al șefului aceluiași serviciu (octombrie 1978 – octombrie 1984), șef serviciu în Direcția Cadre și Învățământ a M.I. (iunie 1972 – septembrie 1978), șef serviciu Direcția Personal a M.A.I. (iulie 1967 – iunie 1972), șef al Serviciului 3 Evidența Cadrelor în Direcția Cadre a M.A.I. (iulie 1965 – iulie 1967) și loțuitor al șefului Serviciului 2 din aceeași direcție (octombrie 1964 – iulie 1965). Avansat în gradul de general-maior prin Decretul C.F.S.N. nr. 23/28.12.1989. Trecut în rezervă și pensionat prin Decretul C.P.U.N. nr. 126/20.02.1990.

¹⁵¹ Idem, inv. nr. 7431, dosar nr. 11, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1538/10.10.1986. Nu am regăsit un ordin de împuternicire oficială a ofițerului la comanda unității, acesta exercitând conducerea în calitate sa de loțuitor al șefului direcției.

¹⁵² Idem, inv. nr. 7434, dosar nr. 4, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1112/28.02.1987.

¹⁵³ Idem, dosar nr. 7: Ordinul M.I. nr. II/1383/03.10.1987 și <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-126-din-20-februarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generalii-din-ministerul-de-interne-emitent-consiliul-provizoriu-de-uniune-nationala-91866.html>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

Evidență Operativă și Arhivă¹⁵⁴:

Gogu Gh. Popescu: 15 decembrie 1952 – 1 decembrie 1955¹⁵⁵.

Anterior: șef al Direcției a II-a Contrasabotaj MSS (vezi mai sus). *Ulterior:* loțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (decembrie 1955 – ianuarie 1957), șef Serviciul „C” Evidență Operativă și Arhivă (vezi mai jos).

Wilhelm V. Einhorn: 1 aprilie 1956 – 1 ianuarie 1957¹⁵⁶.

Încadrat în MAI de la 30 aprilie 1945. *Anterior:* șef al Serviciului Independent Dislocări și Domicilii Obligatorii din M.A.I. (aprilie 1955 – aprilie 1956), loțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrasabotaj (1950 – aprilie 1955), loțiitor al șefului Direcției Secretariat a D.G.S.P. (septembrie 1948 – 1950). *Ulterior:* loțiitor al șefului Serviciului „C” Evidență Operativă (ianuarie – martie 1957), șef serviciu în cadrul Direcției I Informații Externe (martie 1957 – ianuarie 1959), șef al Serviciului Inspecții din cadrul Direcției Generale a Miliției (ianuarie – august 1959), ofițer controlor prim în cadrul aceleiași serviciu al D.G.M. (august 1959 – mai 1960). Trecut în rezervă de la 31 mai 1960.

Gogu Gh. Popescu: 1 ianuarie – 1 august 1957¹⁵⁷. *Ulterior:* șef al Serviciului Inspecții M.A.I. (august 1957 – iunie 1958). Trecut în rezervă de la 30 iunie 1958 și transferat la Ministerul Afacerilor Externe.

¹⁵⁴ Compartimentul de evidență operativă și arhivă nu a constituit de la bun început o structură independentă în cadrul Securității, în perioada 1948 – 1951 aceste atribuții fiind îndeplinite de o secție auxiliară, care funcționa pe lângă Direcția Secretariat. Ulterior luni ianuarie 1951, este înființat Serviciul Independent „E” Evidență și Arhivă, care funcționează sub această denumire până în septembrie 1952, când este redenumit Serviciul Evidență și Arhivă M.S.S. (septembrie 1952 – august 1953), pentru a deveni apoi Serviciul „C” Evidență Operativă și Arhivă (august 1953 – mai 1971), Centrul de Evidență, Dispecerat și Arhivă al C.S.S. (mai 1971 – aprilie 1972), Centrul de Informații (Informatică) și Documentare – C.I.D. (aprilie 1972 – decembrie 1989).

¹⁵⁵ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7353, dosar nr. 17, f. 420: Ordinul M.S.S. nr. 2081/15.12.1952 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 83, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 5109/01.12.1955. Din păcate, nu a fost posibilă reconstituirea structurii de conducere a serviciului anterior anului 1952.

¹⁵⁶ Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 48, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2318/01.04.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1101/01.01.1957.

¹⁵⁷ *Ibidem* și idem, dosar nr. 28: Ordinul M.A.I. nr. 2625/01.08.1957.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Mihail I. Nedelcu: 1 august 1957 – 31 octombrie 1967¹⁵⁸.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai jos). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 octombrie 1967.

Lucian P. Mateescu: 1 noiembrie 1968 – 19 martie 1971¹⁵⁹.
Anterior: instructor învățământ II la Direcția Învățământ M.A.I. (august 1967 – aprilie 1968). *Ulterior:* la dispoziția C.S.S. (martie – iunie 1971), adjunct al șefului Secției Informare – Documentare, Dispecerat din I.S.M.B. (iunie 1971 – martie 1972). Trecut în rezervă și pensionat de la 15 martie 1972.

Pavel I. Costandache (Costandache): 19 martie 1971 – 13 februarie 1975¹⁶⁰. *Anterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Argeș (vezi mai jos). Trecut în retragere prin H.C.M. nr. 122/13.02.1975.

¹⁵⁸ *Ibidem*. Ordinul M.A.I. nr. 2626/01.08.1957 și idem, inv. nr. 7389, dosar nr. 23, nenumrotat: H.C.M. nr. 2513/10.10.1967.

¹⁵⁹ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 22, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3490/01.11.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 119: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1224/19.03.1971

¹⁶⁰ *Ibidem*, f. 123: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1225/19.03.1971 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumrotat: H.C.M. nr. 122/13.02.1975

Horia I. Brestoiu: 1 iulie 1975 – 31 ianuarie 1981¹⁶¹. Încadrat în Securitate de la 21 aprilie 1952. *Anterior*: loțuitor al șefului Centrului de Informatică și Documentare (septembrie 1974 – iulie 1975), șef serviciu în cadrul aceleiași unități (aprilie 1972 – septembrie 1974), cercetător științific principal la Serviciul „C” Evidență Operativă și Arhivă al C.S.S. (decembrie 1969 – martie 1972), șef serviciu în Direcția a XI-a Securitate și Gardă a C.S.S. (iulie 1968 – decembrie 1969), loțuitor șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (noiembrie 1967 – iulie 1968), instructor învățământ în Direcția Cadre M.A.I. (ianuarie 1964 – octombrie 1967), șef catedră de specialitate Școala M.A.I. nr. 1 (august 1962 – decembrie 1963), profesor șef în cadrul aceleiași unități (noiembrie 1961 – iulie 1962), anchetator în cadrul Direcției a VIII-a Anchete (aprilie 1952 – octombrie 1961). *Ulterior*: șef al Securității Județului Iași (vezi mai jos).

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 12 aprilie 1982 – 29 noiembrie 1985¹⁶².

Anterior: secretar de Stat la Ministerul de Interne (octombrie 1978 – aprilie 1982), șef al Inspectoratului Județean Galați al M.I. (vezi mai jos). *Ulterior*: șef al UM 0500/A (vezi mai sus).

Dan Constantin Gh. Nicolici: 30 noiembrie 1985¹⁶³. *Anterior*:

loțuitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj în Sectoarele Economice (mai – noiembrie 1985).

¹⁶¹ Idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 8, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1638/01.07.1975 și idem, fond Cadre, dosar personal *Brestoiu Horia*, vol. 1, f. 6: *Fișă personală*.

¹⁶² Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 101/12.04.1982 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 51: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 695/29.11.1985. Referitor la numirea lui Gheorghe Zagoneanu ca șef al C.I.D. în aprilie 1982 – vezi și idem, dosar nr. D 13414, vol. 161, nenumrotat: Referat de cadre din 25.06.1984, semnat de șeful Serviciului Independent Cadre și Învățământ DSS, general-maior Gianu Bucurescu, privind pe Zagoneanu Gh. Gheorghe.

¹⁶³ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 102: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. D/4093/30.11.1985.

Securitatea – Aparat teritorial:

Direcții regionale de Securitate:

Regiunea Arad

Dumitru I. Raceu: 1 februarie 1951 – 4 ianuarie 1954¹⁶⁴ *Anterior:* șef serviciu la Direcția Regională de Securitate Galați (septembrie 1948 – ianuarie 1951) și comisar de Siguranță la Chestura de Poliție Brăila (august 1947 – septembrie 1948). *Ulterior:* șef al Serviciului 3 Informații Interne din Regionala de Securitate Ploiești (ianuarie – noiembrie 1955), loctiitor pentru operativ al șefului aceleiași direcții regionale (noiembrie 1955 – septembrie 1958), șef serviciu în cadrul Direcției I Informații Externe (septembrie 1958 – octombrie 1969), adjunct șef sector în cadrul D.G.I.E. (octombrie 1969 – aprilie 1972). Trecut în rezervă de la 30 aprilie 1972.

Nicolae S. Paul: 15 ianuarie 1954 – 1 februarie 1956¹⁶⁵ Încadrat în Siguranță de la 19 februarie 1947. *Anterior:* loctiitor al șefului Regionalei de Securitate Ploiești (septembrie 1953 – ianuarie 1954), șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul aceleiași unități (ianuarie 1951 – septembrie 1953), șef al Serviciului Județean de Securitate Tulcea (septembrie 1948 – ianuarie 1951), șef al Biroului 1 Informativ din Serviciul Județean de Siguranță Tulcea, apoi șef al serviciului județean amintit (august 1947 – septembrie 1948), șef al Biroului de Siguranță de pe lângă Poliția Tulcea (februarie – august 1947). *Ulterior:* loctiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Craiova (februarie 1956 – iulie 1958). Trecut în rezervă, fără dreptul de a primi ajutor la ieșirea din rândul cadrelor active, de la 31 iulie 1958.

Unitate administrativă desființată de la 1 februarie 1956.

¹⁶⁴ Idem, fond MAI/DSJ, inv. nr. 3612, dosar nr. 1, f. 5: Ordinul M.A.I. nr. 1/04.01.1954.

¹⁶⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7360, dosar nr. 45, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr.1121/15.01.1954 și idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 40, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1521/01.02.1956.

Regiunea Bacău

Constantin Gh. Cîmpeanu: 1 februarie 1951 – 1 aprilie 1956¹⁶⁶.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate Ploiești (vezi mai jos).
Ulterior: locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Oradea (mai – noiembrie 1956), șef (cu delegație) al Regionalei de Securitate Oradea (vezi mai jos).

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 1 aprilie 1956 – 18 februarie 1968¹⁶⁷.
Încadrat în Securitate de la 16 septembrie 1948. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Bacău (martie – aprilie 1956), locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Ploiești (septembrie 1953 – martie 1956), șef al Serviciului 1 Contraspionaj din cadrul aceleiași direcții (1951 – 1953), șef birou în cadrul Regionalei de Securitate Pitești (1949 – 1951). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Bacău (vezi mai jos).

Regiunea Baia Mare (Maramureș)

Eugen A. Dască(u): 1 februarie 1951 – 1 noiembrie 1958¹⁶⁸.
Anterior: șef secție în cadrul Regionalei de Securitate Cluj (iulie 1949 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 decembrie 1958.

Andrei D. Simion: 1 noiembrie 1958 – 30 septembrie 1962¹⁶⁹.
Anterior: locțiitor al șefului Direcției a V-a Contrainformații în Armată (iulie 1954 – noiembrie 1958), șef al Serviciului 3 (decembrie 1953 – iulie 1954) și al Secției Secretariat (iunie 1950 – decembrie 1953) din cadrul aceleiași direcții. *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Maramureș (septembrie 1962 – iunie 1963). A decedat la data de 1 iunie 1963.

¹⁶⁶ Idem, dosar nr. 46, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2129/01.04.1956.

¹⁶⁷ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2125/01.04.1956 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 131: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1541/18.02.1968.

¹⁶⁸ Idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 20, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2932/01.11.1958.

¹⁶⁹ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2933/01.11.1958 și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 32, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. K/5322/30.09.1962.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Constantin N. Marin: 1 octombrie 1962 – 1 aprilie 1968¹⁷⁰. Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior:* șef al Serviciului 3 din Direcția a VIII-a Anchete M.A.I. (mai 1959 – octombrie 1962) și locțiitor șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (mai 1953 – mai 1959). *Ulterior:* șef al Serviciului 2 în cadrul Direcției a XII-a Filaj și Investigații a C.S.S. (iulie 1968 – decembrie 1970), apoi șef al Serviciului 1 Filaj Diplomați (decembrie 1970 – decembrie 1976) și al Serviciului 4 Filaj Cetățeni Români și Străini pentru Direcțiile I și a II-a și Lucrări Cabinet din cadrul Unității Speciale „F” Filaj și Investigații (decembrie 1976 – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 399/20.12.1979.

Regiunea Bârlad

Viorel I. Gligor: 1 februarie 1951 – 31 decembrie 1955¹⁷¹. *Anterior:* șef de serviciu la Regionala de Securitate Cluj (septembrie 1948 – februarie 1951), chestor la Serviciul de Siguranță Bistrița (aprilie – septembrie 1948) și comisar șef la Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj (iulie 1947 – aprilie 1948). Trecut în rezervă de la 31 decembrie 1955.

Unitate administrativă desființată de la 1 februarie 1956.

Regiunea Botoșani

Ioan Teodosiu : 1 februarie 1951¹⁷². *Anterior:* șef al Serviciului Județean de Securitate Făgăraș (august 1948 – februarie 1951). Potrivit Direcției Cadre M.S.S., ofițerul a intrat în concediu medical la scurtă vreme de la numirea sa, decedând ulterior, la o dată neprecizată. Conducerea efectivă a direcției a fost asigurată de locțiitorul său la comandă de atunci, Ioan Cleju (vezi mai jos).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

¹⁷⁰ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. K/5323/01.10.1962 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 234: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1575/01.04.1968.

¹⁷¹ Idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 5294/31.12.1955.

¹⁷² Idem, fond Cadre, dosar personal *Cleju Ioan*, f. 63: Referat de cadre din 10.12.1952, semnat de șeful Direcției Cadre M.S.S., col. Alexandru Demeter și cpt. I. Tinică, șef serviciu în cadrul aceleiași direcții.

Regiunea Brașov (Stalin)

Iosif Kalousec: 28 august 1948 – 1 februarie 1951¹⁷³. *Anterior:* inspector general de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Brașov (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Gorj (vezi mai jos).

Mihai M. Patriciu: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952¹⁷⁴. *Anterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Cluj (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1952.

Coloman – Francisc B. Ambruș: 22 iulie 1952 – 31 august 1954¹⁷⁵. *Anterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Sibiu (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 31 august 1954.

Aurel – Bartolomeu I. Moiş: 31 august 1954 – 1 decembrie 1955¹⁷⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Timișoara (vezi mai jos). *Ulterior:* loțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (decembrie 1955 – mai 1962) și șef al Secției Auto din Comandamentul Trupelor M.A.I. (mai 1962 – aprilie 1966). Trecut în rezervă fără drept de ajutor la ieșirea din rândul cadrelor permanente de la 15 iulie 1966.

¹⁷³ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.

¹⁷⁴ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 16, f. 335: Decizia Ministrului Adjunct M.A.I., Gh. Pintilie, nr. 1957/31.07.1952.

¹⁷⁵ Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952 și idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 68, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 3685/30.09.1954.

¹⁷⁶ *Ibidem*, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 3683/31.08.1954 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 79, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 4791/01.12.1955.

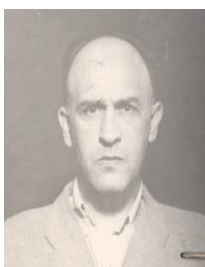

Gheorghe N. Crăciun: 1 februarie 1956 – 1 septembrie 1958¹⁷⁷ – șef direcție cu delegație. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Brașov (august 1954 – februarie 1956), director al Întreprinderii de Construcții și Instalații a M.A.I. (septembrie 1953 – august 1954), loțiitor al directorului adjunct al Centrului de Coordonare M.A.I. Constanța, din cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă (iulie 1952 - septembrie 1953), loțiitor al șefului Direcției Regionale de Securitate Dolj (1 – 12 iulie 1952), șef al Direcției Regionale de Securitate Dolj (vezi mai jos).

Ulterior: comandant al Penitenciarului Aiud (noiembrie 1958 – decembrie 1964), loțiitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (ianuarie 1965 – iunie 1968), în rezervă (3 iunie 1968 – 1 ianuarie 1969), șef serviciu detașat la Direcția I Informații Interne (ianuarie – octombrie 1969). Trecut definitiv în rezervă și pensionat de la 31 octombrie 1969.

Pavel P. Aranici: 1 septembrie 1958 – 27 ianuarie 1961¹⁷⁸. *Anterior:* șef al Direcției a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai sus). *Ulterior:* secretar general al Ministerului Afacerilor Interne (ianuarie 1961 – iunie 1963). Trecut în rezervă de la 11 iunie 1963.

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 1 ianuarie 1962 – 18 februarie 1968¹⁷⁹. *Anterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Dobrogea (vezi mai jos). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Brașov (vezi mai jos).

Regiunea București:

Tudor B. Sepeanu: 31 august 1948 – 15 ianuarie 1950¹⁸⁰. Încadrat în M.A.I. de la 8 martie 1945. *Anterior:* șef al Inspectoratului de Siguranță al Capitalei (martie – septembrie 1948), director al Poliției Judiciare din Prefectura Poliției Capitalei (septembrie 1946 – martie 1948), șef al Biroului Politică Internă din cadrul Direcției Generale a Siguranței Statului (mai – septembrie

¹⁷⁷ Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1320/01.02.1956 și idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 16, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2569/01.09.1958. Mulțumesc d-lor D. Lăcătușu și M. Burcea pentru furnizarea acestei fotografii.

¹⁷⁸ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 2568/01.09.1958 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumrotat: H.C.M. nr. 57/27.01.1961.

¹⁷⁹ Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3534/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 140: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1544/18.02.1968.

¹⁸⁰ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 156: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 și ANIC, fond CC al PCR, Secția Administrativ Politică, dosar nr. 33/1953, f. 4: *Proces verbal de interogatoriu* din 14 noiembrie 1953 al lui Sepeanu Tudor.

Nicolae Ioniță

1946), ajutor al șefului Grupei a II-a din Corpul Detectivilor (martie 1945 – mai 1946). *Ulterior:* șef al serviciului de informații din Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă (ianuarie 1950 – martie 1951), funcționar civil la Asociația Sportivă „Dinamo” (martie 1951 – aprilie 1952), funcționar civil la Ministerul Agriculturii, apoi la Ministerul Energiei Electrice (aprilie 1952 – martie 1953). Arestat la 11 martie 1953, a fost condamnat la 8 ani de închisoare, la 16 aprilie 1957, fiind însă grațiat ulterior și eliberat de la 13 noiembrie 1957.

Aurel S. Stancu: 1 mai 1950 – 15 iunie 1956⁸¹. *Anterior:* președinte al Comisiei de Verificare P.M.R. din județul Arad (1948 – 1950). *Ulterior:* șef al Direcției Securității Statului București (vezi mai jos).

Nicolae S. Iani: 1 februarie 1957 – 15 februarie 1963⁸². Încadrat în M.A.I. de la 1 mai 1955. *Anterior:* șef al Direcției Politice din Direcția Generală a Trupelor M.A.I. (mai 1955 – februarie 1957) și șef al Secției Administrativ-Politice a C.C. al P.M.R. (septembrie 1953 – mai 1955). *Ulterior:* șef al Direcției a VI-a Pază Demnitari (vezi mai sus).

Alexandru S. Dumitrașcu: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968⁸³. *Anterior:* locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Ploiești (august 1960 – februarie 1963), șef al Serviciului 8 Anchete din cadrul aceleiași unități (mai 1958 – august 1960), șef al Serviciului Raional de Securitate „Nicolae Bălcescu” din Direcția Securității Capitalei (iulie 1956 – aprilie 1958), șef al Serviciului de Securitate Băița (decembrie 1954 – iunie 1956) și șef serviciu în

⁸¹ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7348, dosar nr. 12, f. 256: Decizia Directorului General D.G.S.P. nr. 17640/03.05.1950 și idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 53, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2998/15.06.1956.

⁸² Idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 16, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1346/01.02.1957 și idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1188/15.02.1963.

⁸³ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1189/15.02.1963 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 152: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1548/18.02.1968.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

cadrul Direcției I Informații Externe (ianuarie 1953 - decembrie 1954). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Ilfov (vezi mai jos).

Regiunea Buzău

Isac (Ștefan) Popic: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952¹⁸⁴. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Suceava (vezi mai jos). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției Regionale de Securitate Ploiești (iulie 1952 – septembrie 1953). Trecut în rezervă de la 1 octombrie 1953.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Cluj

Mihai M. Patriciu: 28 august 1948 – 1 februarie 1951¹⁸⁵. *Anterior:* inspector general de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

Mihai I. Nedelcu: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1957¹⁸⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Pitești (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Serviciului „C” Evidență Operativă al M.A.I. (vezi mai sus).

¹⁸⁴ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 12, f. 190: Ordin de zi nr. 1563/19.08.1952.

¹⁸⁵ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.

¹⁸⁶ Idem, fond Cadre, dosar personal *Nedelcu Mihail*, f. 108: *Caracterizare*, din 8 iunie 1951, semnată de cpt. Adrian Maurițiu și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7366, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2267/01.07.1957.

Nicolae Ioniță

Iosif M. Breban: 1 iulie 1957 – 17 martie 1961¹⁸⁷. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrasabotaj (ianuarie – iulie 1957), șef cu delegație al Direcției a IV-a Contrasabotaj (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 17 martie 1961.

Nicolae Gh. Pleșiță: 1 ianuarie 1962 – 14 februarie 1967¹⁸⁸. Încadrat în Siguranță de la 1 august 1948. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Pitești (ianuarie 1957 – ianuarie 1962), șef secție, apoi șef birou în Direcția Cadre M.A.I. (septembrie 1953 – ianuarie 1957), loțiitor al șefului Serviciului 3 Informații Interne din Regionala de Securitate Pitești (mai – septembrie 1953), șef al Secției a III-a Informații Interne din aceeași direcție (iunie 1952 – mai 1953), șef Biroul 7 Contrainformații în Miliție și Penitenciare din Direcția Regională de Securitate Vâlcea (februarie – iunie 1952), șef al Secției a III-a Informații Interne din Regionala de Securitate Arad (ianuarie 1951 – februarie 1952), șef birou în cadrul Secției I Informații Interne a Regionalei de Securitate Pitești (ianuarie 1950 – ianuarie 1951) și lucrător operativ în cadrul aceleiași unități (septembrie 1948 – ianuarie 1950). *Ulterior:* șef al Direcției a VI-a Securitate și Gardă a M.A.I. (vezi mai sus).

Constantin I. Ioana: 15 aprilie 1967 – 18 februarie 1968¹⁸⁹.

Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1950. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (ianuarie 1963 – aprilie 1967), șef al Serviciului 2 (mai 1958 – ianuarie 1963), loțiitor al șefului Serviciului 8 (iunie 1956 – mai 1958), șef birou în cadrul Serviciului 4 Linia Franceză – Italiană (aprilie 1953 – iunie 1956), lucrător operativ (ianuarie 1952 – aprilie 1953) în cadrul Direcției de Contraspionaj a Securității, funcționar operativ în cadrul D.G.S.P. (decembrie 1950 – ianuarie 1952). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Cluj (vezi mai jos).

Regiunea Constanța (Dobrogea)

Constantin Gh. Cîmpeanu: 31 august 1948 – 29 aprilie 1949¹⁹⁰.

Anterior: inspector general de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Constanța (septembrie 1947 – august 1948) și inspector general de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Iași (iulie – septembrie 1947). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Ploiești

¹⁸⁷ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 15, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1534/17.03.1961.

¹⁸⁸ Idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3537/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 2, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1651/14.02.1967.

¹⁸⁹ Idem, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1898/15.04.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 128: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1540/18.02.1968.

¹⁹⁰ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 169: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

(vezi mai jos).

Nicolae Gh. Doicaru: 5 iulie 1949 – 1 iunie 1955¹⁹¹. *Anterior:* șef secție în cadrul Regionalei de Securitate Constanța (septembrie 1948 – iulie 1949). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (iunie 1955 – ianuarie 1960), apoi șef al aceleiași direcții (vezi mai sus).

Sepi M. Năstase: 1 februarie 1956 – 1 august 1957¹⁹² – *șef direcție cu delegație*. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Constanța (februarie 1951 – februarie 1956), șef secție în cadrul aceleiași unități (septembrie 1948 – februarie 1951) și comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranță Constanța (iulie 1947 – septembrie 1948). *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Constanța (august 1957 – februarie 1968), șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Constanța (februarie 1968 – iunie 1972). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 iunie

1972.

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 1 august 1957 – 1 ianuarie 1962¹⁹³. Încadrat în Securitate de la 1 mai 1949. *Anterior:* șef al Serviciului 8 din Direcția a II-a Contraspionaj (iunie 1956 – august 1957), șef al Serviciului 10 din cadrul aceleiași direcții (ianuarie – iunie 1956), prim-secretar al Comitetului P.M.R. din M.A.I. (decembrie 1953 – ianuarie 1956), șef al Direcției Politice a D.G.S.S., apoi M.S.S. (mai 1951 – decembrie 1953), locțiitor politic al șefului Regionalei de Securitate Severin (1950 – mai 1951) și șef de secție la Regionala de Securitate Brașov (mai 1949 – 1950). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

¹⁹¹ Idem, dosar nr. 3, f. 144: Decizia M.A.I. nr. 6739/05.07.1949 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 61, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2961/01.06.1955.

¹⁹² Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 1318/01.02.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 29, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 2717/01.08.1957.

¹⁹³ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. K/3534/01.01.1962.

Constantin I. Marin: 1 ianuarie 1962 – 29 februarie 1968⁹⁴.

Anterior: șef Serviciul 2 Industria Grea din Direcția a IV-a Contrasabotaj (ianuarie 1956 – ianuarie 1962), șef birou în cadrul Direcției a IV-a Contrasabotaj (august 1955 – ianuarie 1956), șef cu delegație al Direcției Secretariat a M.A.I. (iunie 1954 – august 1955), șef al cabinetului ministrului M.S.S. și M.A.I. (iunie 1953 – iunie 1954) și loțiitor al șefului cabinetului ministrului (septembrie 1952 – iunie 1953). *Ulterior:* trecut în rezervă la 29 februarie 1968, rechemat în activitate de la 23 noiembrie 1968, loțiitor șef serviciu operativ la Inspectoratul de Securitate al Municipiului București (noiembrie 1968 – aprilie 1971), șef al Serviciului 2/B Contrainformații în Sectoarele Economice din cadrul aceluiași inspectorat (aprilie 1971 – august 1972). Trecut în rezervă definitiv și pensionat de la 31 august 1972.

Regiunea Craiova (Dolj, Oltenia)

Eugen P. Vistig (Visting): 31 august 1948 – 1 februarie 1951⁹⁵.

Anterior: chestor la Inspectoratul Regional de Siguranță Craiova (de la 1 august 1948) și chestor la Serviciul de Siguranță de pe lângă Poliția Tulcea (august 1947 – august 1948). *Ulterior:* loțiitor al șefului Regionalei de Securitate Sibiu (februarie 1951 – aprilie 1952) și șef al Regionalei de Securitate Pitești (vezi mai jos).

Gheorghe N. Crăciun: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952⁹⁶.

Anterior: șef al Regionalei de Securitate Sibiu (vezi mai jos). *Ulterior:* loțiitor al șefului Regionalei de Securitate Dolj (1 – 12 iulie 1952), loțiitor al directorului adjunct al Centrului de Coordonare M.A.I. Constanța, din cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă (iulie 1952 – septembrie 1953), director al Întreprinderii de Construcții și Instalații a M.A.I. (septembrie 1953 – august 1954), loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Brașov (august 1954 – februarie 1956), șef cu delegație al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

¹⁹⁴ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. K/3536/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 4, f. 75: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1633/29.02.1968 – ordin de trecere în rezervă.

¹⁹⁵ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 220: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

¹⁹⁶ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 124: Ordinul de zi nr. 1335/01.07.1952.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Iosif Kalousec: 1 iulie 1952 – 17 iulie 1953¹⁹⁷. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Gorj (vezi mai jos). Trecut în rezervă, fără drept de a primi ajutor la ieșirea din rândul cadrelor active, de la 1 septembrie 1953.

Ioan E. Vasilescu: 15 iulie 1953 – 31 decembrie 1955¹⁹⁸ - *șef direcție cu delegație.* *Anterior:* loțiitor al șefului Regionalei de Securitate Ploiești (ianuarie 1951 – iulie 1955), loțiitor al șefului Regionalei de Securitate Craiova (august 1948 – ianuarie 1951) și chestor la Direcția Poliției de Siguranță (ianuarie – septembrie 1948). Trecut în retragere și pensionat de la 31 decembrie 1955.

Petre M. Socol: 1 martie 1956 – 1 februarie 1964¹⁹⁹. Încadrat în Securitate de la 5 martie 1951, după absolvirea Școlii de Ofițeri Politici M.A.I. nr. 2 Oradea. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Probleme Speciale din Direcția a VIII-a Anchete (ianuarie 1953 – martie 1956), șef al Secției Instructaj din Direcția Generală Politică a M.A.I. (ianuarie– septembrie 1952) și șef birou în cadrul aceleiași direcții generale (martie 1951 – ianuarie 1952). *Ulterior:* șef al Direcției „C” din cadrul Direcției Generale de Informații. (februarie 1964 – august 1965), șef serviciu operativ în cadrul D.G.I. și D.G.I.E. (august 1965 – august 1973), șef Grup Operativ Extern în cadrul D.I.E. (august 1973 – octombrie 1978), șef al Centrului Special de Instruire al M.I. (octombrie 1978 – martie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 69/16.03.1982.

Jean T. Firu: 1 februarie 1964 – 18 februarie 1968²⁰⁰. Încadrat în Securitate de la 12 iunie 1950. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Craiova (august 1963 – februarie 1964), șef al Serviciului 3 Informații Interne (septembrie 1958 – august 1963), șef al Secției a IV-a Contrasabotaj (martie 1957 – septembrie 1958), șef al Serviciului 2 Contraspionaj (mai 1953 – martie 1957) și șef al Secției a II-a Contrasabotaj (iunie 1952 – mai 1953), toate aceste funcții în cadrul aceleiași direcții regionale. *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Dolj (vezi mai jos).

¹⁹⁷ *Ibidem.* Ordinul de zi nr. 1336/01.07.1952 și idem, fond MAI/DSJ, inv. nr. 3611, dosar nr. 2, f. 24: Ordinul M.S.S. nr. 1514/17.07.1953.

¹⁹⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7358, dosar nr. 40, nenumrotat: Ordinul M.S.S. nr. 79/1472/15.07.1953 și idem, inv. nr. 7362, dosar nr. 84, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 5296/31.12.1955.

¹⁹⁹ Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 43, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1849/01.03.1956 și idem, inv. nr. 7381, dosar nr. 5, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1273/01.02.1964.

²⁰⁰ *Ibidem.* Ordinul MAI nr. 1274/01.02.1964 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 173: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1555/18.02.1968.

Regiunea Galați

Mauriciu A. Ștrul: 31 august 1948 – 1 februarie 1951²⁰¹. *Anterior:* inspector de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Galați (din august 1948) și prim chestor, apoi inspector la Serviciul de Siguranță Tg. Mureș (august 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Ploiești (vezi mai jos).

Bela – Adalbert S. Izsak: 1 februarie 1951 – 1 iunie 1955²⁰². Încadrat în M.A.I. de la 1 mai 1945. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Brașov (august 1948 – februarie 1951), chestor de Poliție la Serviciul de Siguranță Miercurea Ciuc (februarie – august 1948), comisar la Serviciul de Siguranță Brașov din Inspectoratul Regional de Poliție Brașov (august 1947 – februarie 1948) și comisar la Poliția Tg. Mureș (mai 1945 – august 1947). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (iunie 1955 – ianuarie 1962). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 ianuarie 1962.

Mircea I. Aramă: 1 februarie 1956 – 1 septembrie 1957²⁰³ – șef direcție cu delegație. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Galați (ianuarie 1951 – februarie 1956), șef al Serviciului Județean de Securitate Roman (iulie 1949 – ianuarie 1951), ajutor al șefului aceluiași serviciu (august 1948 – iulie 1949), comisar ajutor, apoi comisar la Serviciul de Siguranță din Chestura de Poliție Piatra Neamț (noiembrie 1947 – august 1948), comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranță Sibiu (iulie – noiembrie 1947). *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Galați (septembrie 1957 – iunie 1959). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 iunie 1959.

Eugen P. Vistig (Visting): 1 septembrie 1957 – 15 februarie 1963²⁰⁴. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Pitești (vezi mai jos). *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Galați (februarie 1963 – mai 1967). Trecut în rezervă și pensionat de la 15 mai 1967, rechemat în activitate la 1 ianuarie 1969 și trecut în rezervă definitiv de la 31 octombrie 1969.

²⁰¹ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 174: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

²⁰² Idem, fond Cadre – SIE, fișă personală *Izsak S. Adalbert* – delegat la conducerea Regionalei de Securitate Galați prin Decizia DGSP nr. 502000/01.02.1951 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7362, dosar nr. 61, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2960/01.06.1955.

²⁰³ Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 38, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1319/01.02.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 30, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2814/01.09.1957.

²⁰⁴ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 1183/15.02.1963.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Marin I. Iorga: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968²⁰⁵. Încadrat în Securitate de la 20 martie 1951. *Anterior:* șef al Serviciului Raional de Securitate Brăila (februarie 1959 – februarie 1963), șef al Secției a IV-a Contrasabotaj din cadrul Regionalei de Securitate Galați (1954 – februarie 1959), șef al Secției Secretariat (1952 – 1954) și funcționar operativ (1951 – 1952) în cadrul Secției a II-a Contrasabotaj a aceleiași direcții. *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Galați (vezi mai jos).

Regiunea Gorj

Iosif Kalousec: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952²⁰⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Craiova (vezi mai sus).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952

Regiunea Hunedoara

Mihail I. Kovacs: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952²⁰⁷. *Anterior:* șef al Serviciului Județean de Securitate Turda (septembrie 1948 – ianuarie 1951). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Mureș Autonomă Maghiară (vezi mai jos).

Alexandru I. Mihaly: 22 iulie 1952 – 1 ianuarie 1957²⁰⁸. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Rodna (vezi mai jos). *Ulterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Brașov (ianuarie 1957 – aprilie 1967). Trecut în rezervă și pensionat de la 15 aprilie 1967.

Stefan B. Kasza: 1 ianuarie 1957 – 1 ianuarie 1962²⁰⁹. Încadrat în Securitate de la 10 octombrie 1949. *Anterior:* loțiitor al șefului Serviciului 4 Învățământ din Direcția Cadre a M.A.I. (mai 1953 – ianuarie 1957), șef birou în cadrul aceleiași direcții (iulie 1952 – mai 1953), cursant al Școlii Superioare de Științe Sociale „A. A. Jdanov” (septembrie 1950 – iulie 1952), funcționar operativ în cadrul Secției Politice a Regionalei de Securitate Brașov (octombrie 1949 – septembrie 1950). *Ulterior:* șef al Serviciului 4 Culte – Secte din cadrul Direcției a III-a Informații Interne (martie 1962 – noiembrie 1963). Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1963.

²⁰⁵ *Ibidem*. Ordinul M.A.I. nr. 1184/15.02.1963 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 231: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1574/18.02.1968.

²⁰⁶ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 125: Ordin de zi nr. 1336/01.07.1952.

²⁰⁷ Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.

²⁰⁸ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 1012/01.01.1957.

²⁰⁹ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 1015/01.01.1957 și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. K/3540/01.01.1962.

Nicolae Ioniță

Gheorghe N. Grigore: 1 ianuarie 1962 – 18 februarie 1968¹⁰.

Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1949. *Anterior:* șef serviciu în Direcția a III-a Informații Interne (iulie 1959 – ianuarie 1962), locuitor șef serviciu (august 1954 – iulie 1959), locuitor șef birou și șef birou în cadrul aceleiași direcții (1950 – 1959). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Hunedoara (vezi mai jos).

Regiunea Ialomița

Ștefan A. Mănoiu: 1 februarie 1951 – 20 mai 1952²¹¹ – șef serviciu cu

delegație de șef direcție regională. Anterior: șef al Serviciului Județean de Securitate Dâmbovița (martie 1949 – ianuarie 1951). *Ulterior:* locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Brașov (ianuarie 1951 – februarie 1955), locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Bacău (februarie 1955 – iunie 1956) și locuitor pentru Spate al șefului aceleiași direcții (iunie 1956 – iulie 1963). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 iulie 1963.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Iași

Nicolae V. Pandele(a): 31 august 1948 – 31 august 1959¹².

Anterior: chestor de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Iași (1 – 31 august 1948), inspector de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Galați (iunie – august 1948) și chestor de Poliție la Serviciul de Siguranță Bârlad (august 1947 – iunie 1948). Trecut în rezervă fără dreptul de a primi ajutor la ieșirea din rândul cadrelor active de la 31 august 1959.

Gheorghe Gh. Zodian: 1 august 1960 – 1 septembrie 1967¹³.

Anterior: șef al Direcției a VI-a Securitatea Transporturilor (vezi mai sus). *Ulterior:* trecut în rezervă și pensionat de la 31 decembrie 1967, rechemat în activitate la 1 decembrie 1968, adjunct inspectorul șef – Inspectoratul Județean de Securitate Iași (decembrie 1967 – august 1968), trecut în rezervă definitiv de la 31 august 1969.

²¹⁰ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. K/3542/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 158: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1550/18.02.1968.

²¹¹ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 11, f. 368: Ordin de zi nr. 1495/05.08.1952.

²¹² Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 194: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7370, dosar nr. 38, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 3121/31.08.1959.

²¹³ Idem, inv. nr. 7372, dosar nr. 30, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 2611/01.08.1960 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 16, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3691/01.09.1967.

Dumitru Gh. Ionescu: 15 noiembrie 1967 – 18 februarie 1968²¹⁴. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1948. *Anterior:* locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Iași (octombrie 1960 – noiembrie 1967), șef al Serviciului 3 Informații Interne din aceeași direcție (ianuarie 1959 – octombrie 1960), șef al Secției Raionale de Securitate Iași (mai 1953 – ianuarie 1959), șef al Secției Raionale de Securitate Tg. Frumos (iulie 1952 – mai 1953), șef al Biroului 7 Contrainformații în Miliție din Regionala de Securitate Iași (septembrie 1951 – iulie 1952). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Iași (vezi mai jos).

Regiunea Mureș (Târgu Mureș, Autonomă Maghiară)

Gheorghe N. Babei: 1 februarie 1951 – 14 aprilie 1952²¹⁵. *Anterior:* locuitor al șefului Regionalei de Securitate Galați (septembrie 1948 – ianuarie 1951), subinspector regional de Siguranță Galați (iulie 1947 – august 1948) și șef al Serviciului de Siguranță Județean Galați (august 1945 – iulie 1947). *Ulterior:* șef cu delegație al Direcției Administrative a D.G.S.S., locuitor al șefului Direcției Administrative M.S.S., apoi locuitor al șefului Direcției Aprovizionării M.A.I. (aprilie 1952 – ianuarie 1953), șef al Direcției Regionale M.A.I. Ploiești, în perioada coexistenței M.S.S. și M.A.I. (ianuarie – octombrie 1953) și comandant al Penitenciarului Mărgineni (octombrie 1953 – mai 1955). Trecut în rezervă de la 31 mai 1955.

Mihail I. Kovacs: 22 iulie 1952 – 1 ianuarie 1962²¹⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus). *Ulterior:* locuitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (aprilie – mai 1962). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 mai 1962.

Nicolae C. Sidea: 1 ianuarie 1962 – 1 august 1967²¹⁷. Încadrat în Siguranță de la 2 februarie 1948. *Anterior:* locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate București (octombrie 1960 – ianuarie 1962), locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Iași (septembrie 1958 – septembrie 1960), locuitor pentru operativ al șefului Direcției Securității Statului București (mai 1956 – septembrie 1957), locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de

²¹⁴ Idem, dosar nr. 19, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3911/15.11.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 167: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1553/18.02.1968.

²¹⁵ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.

²¹⁶ Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952 și idem, inv. nr. 7377, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. K/3539/01.01.1962.

²¹⁷ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. K/3538/01.01.1962 și idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 8, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2273/01.08.1967.

Nicolae Ioniță

Securitate București (iunie 1955 – mai 1956), șef al Serviciului 3 Informații Interne (aprilie 1954 – iunie 1955) și locțiitor al șefului aceluiasi serviciu (iulie 1952 – aprilie 1954) în cadrul aceleiași direcții regionale, șef al Secției Raionale de Securitate Turnu Măgurele (aprilie 1951 – iunie 1952), șef al Secției Raionale de Securitate Drăgănești-Olt (ianuarie – aprilie 1951), șef al Biroului de Siguranță, apoi de Securitate Arpașul de Jos (iulie 1948 – ianuarie 1951). *Ulterior:* șef al Direcției a II-a Contrasabotaj din cadrul C.S.S. (vezi mai sus).

Pavel T. Sălcudean(u): 1 august 1967 – 18 februarie 1968²¹⁸.

Anterior: locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Mureș Autonomă Maghiară (noiembrie 1961 – august 1967), locțiitor pentru Spate al șefului aceleiași unități (august 1958 - noiembrie 1961), șef birou și lucrător operativ în cadrul Secției a II-a Contraspionaj din aceeași direcție regională (mai 1955 – august 1958), șef de problemă și locțiitor șef birou în cadrul S.S.I., apoi al Direcției „A” Informații Externe (august 1950 – mai 1955).

Ulterior: inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate

Mureș (vezi mai jos).

Regiunea Oradea (Bihor, Crișana)

Ludovic Czeller: 31 august 1948 – 1 februarie 1950²¹⁹. *Anterior:*

comisar șef, apoi chestor la Inspectoratul Regional de Siguranță Oradea (iulie 1947 – august 1948), comisar șef la Chestura Poliției Oradea (septembrie 1946 – iulie 1947), comisar șef la Chestura Poliției Sighet (martie – septembrie 1946) și comisar șef la Chestura Poliției Oradea (ianuarie 1945 – martie 1946). *Ulterior:* subinspector general șef la Direcția Generală a Penitenciarelor (august 1950 – iulie 1951) și șef al Corpului de Control al D.G.P.C.U.M. (iulie 1951 – iunie 1952). S-a sinucis la data de 3 iunie 1952.

²¹⁸ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 2272/01.08.1967 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 192: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1561/18.02.1968.

²¹⁹ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 184: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7348, dosar nr. 7, f. 36: Decizia M.A.I. nr. 22300/05.07.1950. Prin ultima decizie, a fost trecut în rezervă, cu pierderea gradului, de la 31 mai 1950. Mare parte din datele referitoare la cariera sa ulterioară trecerii în rezervă au fost preluate din M. Burcea ș.a., *op.cit.*, p. 183. Mulțumesc d-lor D. Lăcătușu și M. Burcea pentru furnizarea fotografiei de mai sus.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Vasile R. Kiss: 1 februarie 1950 – 1 noiembrie 1956²²⁰. *Anterior:* șef al Secției Cadre din Comitetul Regional P.M.R. Oradea. *Ulterior:* la dispoziția Direcției Cadre M.A.I. pe durata studiilor din U.R.S.S. (noiembrie 1956 – august 1957), șef al Regionalei de Securitate Oradea (vezi mai jos).

Constantin Gh. Cîmpeanu: 1 noiembrie 1956 – 1 august 1957²²¹ – șef direcție cu delegație. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Oradea (mai – noiembrie 1956), șef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus). *Ulterior:* la dispoziția Direcției Cadre M.A.I. (august – noiembrie 1957), loțiitor al șefului Direcției I Informații Externe (noiembrie 1957 – septembrie 1959), șef Serviciul Curieri Diplomatici din Direcția I Informații Externe, apoi din D.G.I. (septembrie 1959 – martie 1968). Trecut în rezervă și pensionat de la 29 martie 1968.

Vasile R. Kiss: 1 august 1957 – 1 decembrie 1961²²². *Ulterior:* loțiitor al șefului Direcției a VII-a Filaj și Investigații (ianuarie 1962 – septembrie 1970). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 septembrie 1970.

Gheorghe I. Rîstea (Rîstea): 1 decembrie 1961 – 18 februarie 1968²²³. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1950, în urma absolvirii Școlii de Educatori M.A.I. *Anterior:* șef al Direcției Secretariat M.A.I. (decembrie 1955 – decembrie 1961), loțiitor al șefului Direcției a II-a Contraspionaj (martie 1954 – decembrie 1955), șef

²²⁰ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7348, dosar nr. 6, f. 13: Decizia M.A.I. nr. 12850 bis/01.02.1950 și idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 61, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 3781/01.11.1956.

²²¹ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 29, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 2723/01.08.1957.

²²² *Ibidem* și idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 33, f. 152: Ordinul M.A.I. nr. 3235/01.12.1961.

²²³ *Ibidem*, f. 153: Ordinul MAI nr. 3236/01.12.1961 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 180: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1557/18.02.1968.

Nicolae Ioniță

al Serviciului 2 Informații și Documentare din Direcția Secretariat M.A.I. (mai 1953 – martie 1954), loțiitor șef birou la Direcția Cadre din Direcția Generală Politică a M.A.I. (martie 1950 – ianuarie 1953). *Ulterior*: inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Bihor (vezi mai jos).

Regiunea Pitești (Argeș)

Mihail I. Nedelcu: 28 august 1948 – 1 februarie 1951²²⁴. Încadrat în M.A.I. de la 20 aprilie 1945. *Anterior*: inspector general de Poliție la Serviciul de Siguranță din Inspectoratul Regional de Poliție Pitești (octombrie 1947 – august 1948), inspector general de Poliție la Direcția Poliției de Siguranță, șef al Serviciului Lagăre M.A.I., reprezentant al M.A.I. în Comisia de repatriere de la Viena etc. (aprilie 1945 – octombrie 1947). *Ulterior*: șef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai sus).

Nicolae S. Briceag: 1 februarie 1951 – 15 aprilie 1952²²⁵. *Anterior*: șef al Serviciului Județean de Securitate Someș-Dej (septembrie 1948 – ianuarie 1951), chestor de Poliție la Serviciul de Siguranță de pe lângă Chestura de Poliție Dej (august 1947 – septembrie 1948). *Ulterior*: șef serviciu cu delegație de loțiitor al șefului Regionalei de Securitate Sibiu (aprilie – iulie 1952), șef al Serviciului Raional de Securitate Sibiu (iulie 1952 – iunie 1956), loțiitor operativ 1 la Direcția Regională de Miliție Cluj (iunie 1956 - septembrie 1957), șef al Secției Raionale de Securitate Cluj (septembrie – noiembrie 1957), lucrător operativ prim la Serviciul Regional de Securitate a Transporturilor Feroviare Stalin (noiembrie 1957 – 1962), lucrător operativ pe linie „F” (Controlul Corespondenței) la Regionala de Securitate Cluj (1962 – august 1967), subinspector 2 pe ștutul de organizare al ofițerilor detașați de pe lângă Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (decembrie 1969 – februarie 1970). A fost trecut în rezervă în mai multe ocazii, revenindu-se însă în mod repetat asupra deciziei: la 30 iunie 1956, 30 septembrie 1962, 31 august 1967 (când a fost și avansat în gradul de colonel odată cu trecerea în rezervă) și la 5 februarie 1970. Ultimul ordin a rămas definitiv²²⁶.

²²⁴ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 1, f. 5: Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 1516/28.08.1948.

²²⁵ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7: Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952.

²²⁶ Ultima rechemare în activitate, de la 1 decembrie 1969, a fost motivată de dorința conducerii C.S.S. de atunci de a-i micșora pensia primită, ca urmare a aplicării prevederilor unor decrete ale Consiliului de Stat care s-au succedat în perioada 1967 – 1968 cu privire la pensiile militare de serviciu. În cazul lui Nicolae Briceag, scăderea cuantumului pensiei primite a fost mai mult decât

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Eugen P. Vistig (Visting): 14 aprilie 1952 – 1 ianuarie 1957²²⁷.

Anterior: locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Sibiu (ianuarie 1951 – aprilie 1952), șef al Regionalei de Securitate Craiova (vezi mai sus). *Ulterior:* la dispoziția Direcției Cadre pe durata studiilor din U.R.S.S. (ianuarie – septembrie 1957), șef al Regionalei de Securitate Galați (vezi mai sus).

Pavel I. Constandache (Costandache): 1 ianuarie 1957 – 18 februarie 1968²²⁸. Încadrat în Securitate de la 10 martie 1950.

Anterior: locțiitor pentru Spate al șefului Regionalei de Securitate Iași (iunie 1956 – ianuarie 1957), locțiitor pentru operativ al șefului aceleiași unități (noiembrie 1954 – iunie 1956), șef al Serviciului Raional de Securitate Roman (decembrie 1953 – noiembrie 1954), șef al Secției Raionale de Securitate Pașcani (mai – decembrie 1953). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Argeș (vezi mai jos).

substanțială – de la 3715 lei, la 1767 lei. În mod normal, asemenea rechemări în activitate, motivate astfel, au fost efectuate pentru ofițerii pensionați a căror pensie depășea un cuantum de 4000 lei lunar, dar pentru N. Briceag s-a făcut o excepție, datorită dezvăluirilor recente referitoare la „abuzurile” în care a fost implicat – vezi idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 12, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2279/01.12.1969 și nota anexată.

²²⁷ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 13, f. 7; Decizia M.A.I. nr. 1602/14.04.1952 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 13, nenumărat: Ordinul M.A.I. nr. 1018/01.01.1957. Inițial, a deținut funcția de locțiitor al șefului direcției cu împuternicire la comanda unității.

²²⁸ *Ibidem.* Ordinul M.A.I. nr. 1013/01.01.1957 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 183: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1558/18.02.1968. Inițial, a deținut doar funcția de locțiitor al șefului direcției cu împuternicire la comanda unității, fiind definitivat în funcție de la 1 decembrie 1957.

Regiunea Ploiești (Prahova)

Tudor S. Dincă: 31 august 1948 – 29 aprilie 1949²²⁹. *Anterior:* inspector de Poliție la Direcția Poliției de Siguranță (noiembrie 1947 – august 1948). *Ulterior:* locțiitor al șefului Direcției a V-a Anchete a D.G.S.P. (aprilie 1949 – noiembrie 1952), arestat și supus anchetei împreună cu Mișu Dulgheru, șeful direcției mai sus amintite (noiembrie 1952 – aprilie 1953), șef al Direcției Anchete (Cercetări Penale) din Direcția Generală a Miliției (iulie 1953 – martie 1960). Trecut în rezervă și pensionat de la 1 martie 1960.

Constantin Gh. Cîmpeanu: 29 aprilie 1949 – 1 februarie 1951³⁰. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Constanța (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus).

Mauriciu A. Ștrul: 1 februarie 1951 – 30 noiembrie 1961³¹. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Galați (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1961.

Pascu – Nicolae I. Dumitrescu: 1 decembrie 1961 – 1 mai 1966³². Încadrat în Securitate de la 24 septembrie 1949. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei

²²⁹ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 198: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948 și idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949. Mulțumesc d-lor D. Lăcătușu și M. Burcea pentru furnizarea fotografiei de mai sus.

²³⁰ Idem, inv. nr. 7347, dosar nr. 8, f. 226: Decizia directorului general D.G.S.P. nr. 4070/29.04.1949.

²³¹ Idem, inv. nr. 7375, dosar nr. 32, f. 606: Ordinul M.A.I. nr. 3181/30.11.1961.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

de Securitate Ploiești (1954 – decembrie 1961), șef al Serviciului 8 Anchete în cadrul aceleiași direcții regionale (iulie 1952 – 1954) și șef al Secției a VIII-a Anchete din Regionala de Securitate Buzău (februarie 1951 – iulie 1952), funcționar operativ în cadrul Serviciului Județean de Securitate Buzău (septembrie 1949 – februarie 1951). *Ulterior*: comandant al Coloniei de Muncă Vlădeni (iulie 1966 – 1969), ofițer specialist 1 în Direcția Generală a Penitenciarelor (1969 – decembrie 1970), șef serviciu supraveghere informativă în cadrul D.G.P. (decembrie 1970 – iunie 1972), locuitor al șefului Serviciului C.I. nr. 11 București din Direcția a IV-a Contrainformații Militare (iunie 1972 – august 1973) și șef al aceluiași serviciu (august 1973 – martie 1977). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 mai 1977.

Ștefan C. Dinulescu: 1 mai 1966 – 1 aprilie 1968²³³. *Anterior*: locuitor al șefului Direcției a III-a Informații Interne (februarie 1963 – mai 1966), locuitor șef direcție împuternicit la comanda Direcției a VI-a Paza Demnitarilor (vezi mai sus). *Ulterior*: adjunct inspector șef – Inspectoratul Miliției Municipiului București (mai 1968 – februarie 1971), șef al Serviciului Independent Filaj și Investigații din Inspectoratul Miliției Municipiului București, apoi din Miliția Municipiului București (februarie 1971 – septembrie 1978) și șef al Sectorului 6 Miliție din Inspectoratul Municipiului București al M.I. (octombrie 1978 – decembrie 1980). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 306/09.12.1980.

Regiunea Putna

Marin S. Huidan: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952²³⁴. *Anterior*: șef al Serviciului Județean de Securitate Bârlad (septembrie 1948 – februarie 1951), comisar șef la Serviciul de Siguranță Bârlad (iunie – septembrie 1948) și comisar șef la Serviciul de Siguranță Rm. Sărat (iulie 1947 – iunie 1948). *Ulterior*: locuitor al șefului Regionalei de Securitate Bârlad (iulie 1952 – februarie 1956) și locuitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Galați (februarie 1956 – martie 1962). Trecut în rezervă și pensionat de la 20 martie 1962.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

²³² *Ibidem*, f. 605: Ordinul M.A.I. nr. 3180/01.12.1961 și idem, inv. nr. 7385, dosar nr. 7, f. 110: Ordinul M.A.I. nr. 1424/01.05.1966.

²³³ *Ibidem*, f. 111: Ordinul M.A.I. nr. 1425/01.05.1966 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 236: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1577/01.04.1968.

²³⁴ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 236: Ordin de zi nr. 1360/24.06.1952.

Nicolae Ioniță

Regiunea Rodna

Alexandru I. Mihaly: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952²³⁵. *Anterior:* șef al Serviciului Județean de Securitate Tg. Mureș (august 1948 – ianuarie 1951) și comisar șef la Serviciul de Siguranță la Chesturii de Poliție Tg. Mureș (octombrie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Severin

Nicolae (Niculae) Filip: 1 februarie 1951 – 18 iunie 1952²³⁶. *Anterior:* șef al Serviciului Județean de Securitate Vâlcea (august 1948 – ianuarie 1951), comisar șef și chestor de Poliție la serviciile de Siguranță Oravița, Vaslui, apoi Rm. Vâlcea (iulie 1947 – august 1948). Trecut în rezervă de la 18 iunie 1952.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

Regiunea Sibiu

Gheorghe N. Crăciun: 31 august 1948 – 1 februarie 1952²³⁷. *Anterior:* șef al Inspectoratului de Siguranță al Regiunii Sibiu (iulie 1947 – august 1948), chestor șef al Inspectoratului Regional de Poliție Constanța (iunie – iulie 1947), chestor șef al Inspectoratului Regional de Poliție Cluj (1946 – 1947), chestor șef al Inspectoratului Regional de Poliție Sibiu (1945 – 1946). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Dolj (vezi mai sus).

Coloman – Francisc B. Ambruș: 1 februarie 1951 – 22 iulie 1952²³⁸. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Timișoara (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

²³⁵ Idem, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.

²³⁶ Idem, dosar nr. 16, nenumerotat: Decizia D.G.S.S. nr. 1902/18.06.1952.

²³⁷ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 224: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

²³⁸ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 12, f. 300: Ordin de zi nr. 1594/22.07.1952.

Regiunea Suceava

Isac (Ștefan) Popic: 31 august 1948 – 1 februarie 1951³⁹. *Ulterior:* șef al Direcției Regionale de Securitate Buzău (vezi mai sus).

Niculae (Nicolae) I. Munteanu: 1 februarie 1951 – 15 februarie 1963⁴⁰. *Anterior:* șef al Serviciului Județean de Securitate Piatra Neamț (iulie 1949 – ianuarie 1951), ajutor al șefului aceluiași serviciu (august 1948 – iulie 1949), comisar ajutor și comisar la Serviciul de Siguranță Piatra Neamț (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Serviciului Poștal Special din M.A.I. (aprilie 1963 – octombrie 1967). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 martie 1968.

Emil V. Macri: 15 februarie 1963 – 18 februarie 1968⁴¹. Încadrat în Securitate de la 4 septembrie 1948. *Anterior:* șef al Serviciului 4 Apărarea Secretului de Stat din Direcția a IV-a Contrasabotaj (februarie 1956 – februarie 1963), șef al Serviciului de Contrasabotaj din Regionala de Securitate Arad (februarie 1951 – februarie 1956), șef birou în Secția a II-a Contrasabotaj din D.R.S. Galați (martie 1950 – februarie 1951). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Suceava (vezi mai jos).

Regiunea Teleorman

Ilie N. Enescu: 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952⁴²– loțuitor șef direcție cu delegație de șef direcție. *Anterior:* șef serviciu în cadrul Regionalei de Securitate Craiova (august 1948 – februarie 1951), chestor de Poliție la Serviciul de Siguranță Brăila (octombrie 1947 – august 1948), comisar de Poliție la Serviciul de Siguranță Călărași (iulie – octombrie 1947). *Ulterior:* loțuitor al șefului Regionalei de Securitate București (iulie 1952 – iunie 1955), loțuitor al șefului Regionalei de Securitate Ploiești (iunie – noiembrie 1955). Trecut în rezervă de la 31 decembrie 1955.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

²³⁹ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 191: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

²⁴⁰ Idem, inv. nr. 7379, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.A.I. nr. 1181/15.02.1963.

²⁴¹ *Ibidem*. Ordinul M.A.I. nr. 1182/15.02.1963 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 201: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1564/18.02.1968.

²⁴² Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 188: Ordin de zi nr. 1350/26.06.1952.

Regiunea Timișoara (Banat)

Coloman – Francisc B. Ambruș: 31 august 1948 – 1 februarie 1951²⁴³. *Anterior:* inspector de Poliție la Inspectoratul Regional de Siguranță Timișoara (august 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Sibiu (vezi mai sus).

Aurel – Bartolomeu I. Moiş: 1 februarie 1951 – 31 august 1954²⁴⁴. *Anterior:* loțuitor al șefului Regionalei de Securitate Timișoara (august 1948 – ianuarie 1951) și comisar șef, apoi chestor la Inspectoratul Regional de Siguranță Timișoara (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

Vasile C. Negrea: 31 august 1954 – 22 iulie 1957²⁴⁵. Încadrat în Securitate de la 1 ianuarie 1951. *Anterior:* loțuitor al șefului Direcției a VIII-a Anchete (august 1953 – august 1954) și șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (ianuarie 1951 – august 1953). *Ulterior:* secretar general al M.A.I. (iulie 1957 – ianuarie 1961), adjunct al M.A.I. (ianuarie 1961 – decembrie 1966), prim-adjunct al M.A.I. (decembrie 1966 – iulie 1967), prim-vicepreședinte al C.S.S. (iulie 1967 – februarie 1968), prim-adjunct al M.A.I. (februarie 1968 – octombrie 1968). Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 1949/06.10.1969.

William W. Steskal: 1 ianuarie 1958 – 18 februarie 1968²⁴⁶. Încadrat în Securitate de la 1 august 1950. *Anterior:* loțuitor al șefului Regionalei de Securitate Timișoara (iulie 1952 – ianuarie 1958), loțuitor al șefului D.R.S. Severin (februarie 1951 – iulie 1952) și șef al Biroului de Securitate Reșița (august 1950 – februarie 1951). *Ulterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Timiș (februarie – aprilie 1968), Trecut în rezervă de la 4 iulie 1968.

²⁴³ Idem, inv. nr. 7346, dosar nr. 3, f. 214: Decizia M.A.I. nr. 10810/31.08.1948.

²⁴⁴ Idem, inv. nr. 7360, dosar nr. 68, nenumrotat: Ordinul M.A.I. nr. 3683/31.08.1954.

²⁴⁵ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 3684/31.08.1954 și idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumrotat: H.C.M. nr. 1146/22.07.1957.

²⁴⁶ Idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 2, f. 258: Ordinul M.A.I. nr. 1158/01.01.1958 și idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 10, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2210/17.04.1968.

Regiunea Vâlcea

Gheorghe S. Cutean(u): 1 februarie 1951 – 1 iulie 1952²⁴⁷. *Anterior:* locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Cluj (august 1948 – februarie 1951), prim chestor la Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj (iulie 1947 – august 1948). *Ulterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Pitești (iulie 1952 – iunie 1956), locțiitor pentru Spate al șefului aceleiași direcții (iunie 1956 – 1964), locțiitor pentru Spate al șefului Regionalei de Securitate Cluj (1964 – martie 1967). Trecut în rezervă și pensionat de la 31 martie 1967. A decedat în cursul anului 1982.

Unitate administrativă desființată de la 1 iulie 1952.

²⁴⁷ Idem, inv. nr. 7353, dosar nr. 10, f. 49: Ordinul de zi D.G.S.S. nr. 1319/01.07.1952.

Unități județene și municipiul București²⁴⁸:

Municipiul București

Șefi ai Direcției Securității Statului București (după scindarea Regionalei de Securitate București din 1956):

Aurel S. Stancu: 15 iunie 1956 – 1 mai 1957²⁴⁹. *Anterior:* șef al regionalei de Securitate București (vezi mai sus) Trecut în rezervă prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 206/17.05.1957.

Tănase S. Evghenie: 1 mai 1957 – 30 aprilie 1958²⁵⁰. *Anterior:* locuitor al ministrului Afacerilor Interne (septembrie 1953 – mai 1957), șef al Secției Administrativ – Politice a C.C. al P.M.R. (ianuarie – septembrie 1953). *Ulterior:* șef al Direcției a IV-a Contrasabotaj a M.A.I. (vezi mai sus)

- direcție desființată de la 30 aprilie 1958²⁵¹

²⁴⁸ Pentru a lămuri eventuale neînțelegeri, trebuie precizat faptul că inspectoratele județene de Securitate au existat numai în perioada aprilie 1968 – aprilie 1972, adică atât timp cât Consiliul Securității Statului s-a constituit ca o structură independentă de Ministerul Afacerilor Interne. În această perioadă se poate consemna și existența, la nivel județean, a inspectoratelor județene de Miliție. După reunificarea C.S.S. și M.A.I., în aprilie 1972, și constituirea Ministerului de Interne, au apărut inspectoratele județene ale M.I., care reunificau, sub o comandă unică, organele de Miliție și Securitate, cărora li se adăugau și celelalte structuri județene ale ministerului – Pompierii, de exemplu - de la nivelul unității administrative respective. În consecință, în cele ce urmează, vom prezenta atât șefii așa numitelor Securități județene, cât și pe cei ai inspectoratelor județene ale M.I., ce erau superiorii direcți ai celor dintâi, comandând atât Securitatea, cât și Miliția județului, motiv pentru care, așa cum vom vedea, cea mai mare parte a lor au fost recrutați din rândul ofițerilor de Securitate, cu rare excepții. Relația de subordonare dintre șeful inspectoratului județean al Ministerului de Interne și șeful Securității județene se va complica după constituirea Departamentului Securității Statului, din toamna anului 1978, dar, în principiu, comanda unică asupra structurilor de represiune ale regimului de la nivel județean nu a fost afectată, astfel încât numele șefilor de inspectorate rămân în continuare relevante.

²⁴⁹ Idem, inv. nr. 7363, dosar nr. 53, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2998/15.06.1956 și idem, inv. nr. 7366, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 2004/01.05.1957.

²⁵⁰ *Ibidem*: Ordinul M.A.I. nr. 2004/01.05.1957 și idem, inv. nr. 7367, dosar nr. 10, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1906/01.05.1958.

²⁵¹ Vezi idem, dosar nr. 8, nenumărotat: Ordinul M.A.I. nr. 1783/30.04.1958.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Șefi ai Direcției Securității Orașului București:

Tănase S. Evghenie: 1 septembrie 1967 – 13 februarie 1968⁵².

Anterior: șef al Direcției a III-a Informații Interne (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 13 februarie 1968.

Inspectori șefi ai Inspectoratului de Securitate al Municipiului București:

Emanoil C. Rusu: 1 martie 1968 – 31 decembrie 1970⁵³.

Anterior: șef al Direcției a IX-a Filaj și Investigații a C.S.S.. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Miliției Municipiului București (ianuarie 1971 – mai 1972), șef al Inspectoratului Municipiului București al M.I. (vezi mai jos).

Nicolae M. Stan: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972⁵⁴. *Anterior:* cursant Academia Militară, Facultatea de Arme Întrunite (octombrie 1969 – august 1971), șef al Direcției Generale de Contraspionaj (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Securității Municipiului București (vezi mai jos).

Șefi ai Inspectoratului Municipiului București al Ministerului de Interne:

Emanoil C. Rusu: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1977⁵⁵. *Anterior:* șef al Inspectoratului Miliției Municipiului București (ianuarie 1971 – mai 1972) și șef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (vezi mai sus). *Ulterior:* locțiitor al

⁵² Idem, inv. nr. 7386, dosar nr. 17, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3719/01.09.1967 și idem, inv. nr. 7389, dosar nr. 23, nenumrotat: H.C.M. nr. 245/13.02.1968

⁵³ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 255: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1584/01.03.1968 și idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 10, nenumrotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 3070/31.12.1970.

⁵⁴ Idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 329: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1846/01.11.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵⁵ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2441/30.09.1977.

Nicolae Ioniță

șefului Corpul de Control al ministrului de Interne (noiembrie 1977 – septembrie 1978). Trecut în rezervă de la 29 septembrie 1978.

Gheorghe A. Vasile: 1 octombrie 1977 – 31 octombrie 1984⁵⁶.

Anterior: șef al Corpului de Control al ministrului de Interne (decembrie 1973 – octombrie 1977), loțuitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie – decembrie 1973), șef al Direcției a VIII-a Securitate și Gardă (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Direcției a IV-a Contrainformații în Armată (vezi mai sus).

Gheorghe S. Dănescu: 31 octombrie 1984 – 4 iunie 1988⁵⁷.

Anterior: șef al Securității Municipiului București (vezi mai jos). *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne pentru problemele de servicii, înzestrare materială și tehnică de luptă (iunie 1988 – ianuarie 1990), comandant al Unității de Producție Specială a M.I., U.M. 0350 (8 – 13 ianuarie 1990). Avansat în gradul de general-locotenent prin Decretul C.F.S.N. nr. 23/28.12.1989. Trecut în rezervă și pensionat prin Decretul C.F.S.N. nr. 62/17.01.1990.

Dumitru D. Dumitrașcu: 4 iunie 1988⁵⁸. Încadrat în M.A.I. de la 1 august 1964, în urma absolvirii cursului de 3 ani al Școlii de Ofițeri de Miliție M.A.I. nr. 2. *Anterior:* șef unitate (director) în cadrul Centrului de Informații Externe (septembrie 1985 – iunie 1988), loțuitor politic al șefului Inspectoratului Județean Buzău al M.I. (mai 1978 – septembrie 1985), șef al Serviciului Personal și Învățământ, Mobilizare din cadrul aceluiași inspectorat (iunie 1972 – august 1973), loțuitor al șefului Serviciului Control Posturi Miliție din Inspectoratul Județean de Miliție Buzău (1971 – iunie 1972) și instructor în cadrul aceluiași serviciu amintit mai sus (aprilie 1968 – 1971).

Șefi ai Securității Municipiului București:

Nicolae M. Stan: 8 mai 1972 – 1 decembrie 1975⁵⁹. *Anterior:* inspector șef al Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (vezi mai sus). *Ulterior:* loțuitor al șefului Direcției a V-a Securitate și Gardă, împuternicit la comanda unității (vezi mai sus).

²⁵⁶ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/2442/01.10.1977 și inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1404/31.10.1984.

²⁵⁷ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1405/31.10.1984 și idem, fond Cadre, dosar personal *Dănescu Gheorghe*, f. 6: *Fișă personală* – numit adjunct al ministrului de Interne prin Decretul prezidențial nr.84/04.06.1988.

²⁵⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1173/04.06.1988.

²⁵⁹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/2262/01.12.1975.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Gheorghe S. Dănescu: 1 octombrie 1977 – 31 octombrie 1984⁶⁰. Anterior: șef al Inspectoratului Județean Ialomița al M.I. (vezi mai jos). Ulterior: șef al Inspectoratului Municipiului București al M.I. (vezi mai sus).

Gianu N. Bucurescu: 31 octombrie 1984 – 6 februarie 1989⁶¹. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1953. *Anterior:* șef al Serviciului Independent Cadre și Învățământ D.S.S. (septembrie 1978 – octombrie 1984), adjunct al șefului Direcției Personal și Învățământ a C.S.S., apoi al Direcției Cadre și Învățământ a M.I. (mai 1971 – septembrie 1978), locțiitor al șefului Direcției Învățământ a C.S.S. (martie 1968 – mai 1971), șef serviciu în cadrul Direcției Învățământ a C.S.S. (decembrie 1967 – martie 1968), locțiitor al șefului Serviciului Învățământ (ianuarie 1964 – decembrie 1967), instructor învățământ (august 1963 – ianuarie 1964), șef secție (august 1962 – august 1963) și inspector prim învățământ (ianuarie 1958 – august 1962), toate aceste funcții în cadrul Direcției Cadre M.A.I., lucrător prim investigații (iulie 1956 – ianuarie 1958) și lucrător de filaj (octombrie 1953 – iulie 1956) în cadrul Direcției a VII-a Filaj și Investigații M.A.I. *Ulterior:* adjunct al ministrului de Interne (februarie 1989 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 26/06.01.1990, pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

Gheorghe S. Goran: 6 februarie 1989 – locțiitor al șefului Securității împuternicit la comanda unității⁶². *Anterior:* șef al Securității Județului Maramureș (vezi mai jos).

⁶⁰ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2443/01.10.1977 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1405/31.10.1984.

⁶¹ Idem, fond Cadre, dosar personal *Bucurescu Gianu* (27346), f. 5: *Fișă personală*: numit șef al Securității Municipiului București prin Ordinul M.I. nr. II/5135/31.10.1984, promovat adjunct al ministrului de Interne prin Decretul prezidențial nr. 14/06.02.1989.

⁶² Locțiitor al șefului Securității Municipiului București de la 15 decembrie 1985. Nu a fost împuternicit la comanda Securității București prin ordin al șefului D.S.S., exercitând conducerea unității în calitate sa de locțiitor.

Județul Alba

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ioan Gh. Tîrnoveanu: 18 februarie 1968 – 30 octombrie 1972⁶³. Încadrat în Siguranță de la 30 iulie 1948. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Hunedoara (octombrie 1957 – februarie 1968), șef al Serviciului 1 din Direcția a VIII-a Anchete (noiembrie 1955 - octombrie 1957). *Ulterior:* șef serviciu la Inspectoratul Județean de Securitate Timiș (noiembrie 1971 – iunie 1972), adjunct al șefului Securității Județene Timiș pentru probleme de contrainformații frontieră (iunie 1972 – august 1973), loțiitor al șefului Securității Județului Timiș (august 1973 – aprilie 1977). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 aprilie 1977.

Dumitru C. Dumitrescu: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972⁶⁴. *Anterior:* adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (februarie 1968 – noiembrie 1971), șef al Serviciului 3 Informații Interne (august 1963 – februarie 1968) și șef al Serviciului 8 Anchete (iulie 1962 – august 1963), ambele din cadrul Regionalei de Securitate Cluj.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dumitru C. Dumitrescu: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984⁶⁵. *Ulterior:* transferat la Inspectoratul Județean Cluj al M.I. (octombrie – decembrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

Florian Gh. Brihac: 31 octombrie 1984⁶⁶ *Anterior:* șef al Securității Județului Alba (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Iulian M. Rotariu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁶⁷. *Anterior:* șef Serviciul 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Alba (februarie 1968 – mai 1972), șef al Secției Raionale de Securitate Alba (mai 1963 – februarie 1968), șef al Biroului Raional de Securitate Ilia (decembrie 1961 – mai 1963). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Sibiu al M.I. (vezi mai jos).

²⁶³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 134: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1542/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 324: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1844/30.10.1971.

²⁶⁴ *Ibidem*, f. 329: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1845/01.11.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁶⁵ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1394/31.10.1984.

²⁶⁶ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1397/31.10.1984.

²⁶⁷ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1336/15.09.1979.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Florian Gh. Brihac: 1 august 1980 – 31 octombrie 1984²⁶⁸. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice în cadrul Securității Județului Gorj (august 1973 – august 1980), șef al Serviciului 2 Contrainformații Economice și adjunct al șefului Securității Județului Gorj (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Secției a II-a Contrsabotaj din Inspectoratul Județean de Securitate Gorj (aprilie 1968 – iunie 1972), loțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Strehaia (ianuarie 1965 – aprilie 1968), șef al Secției Raionale de Securitate Baia de Aramă (noiembrie 1963 – ianuarie 1965).

Ghiorghe (Gheorghe) C. Lupeș: 1 octombrie 1985²⁶⁹. Încadrat în Securitate de la 1 august 1967, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* ofițer specialist principal 2 – loțiitor șef serviciu – la Serviciul C.I. nr. 15 din Direcția a IV-a Contrainformații Militare M.I. (august 1982 – octombrie 1985).

Județul Arad

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Petru I. Crai(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972²⁷⁰. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Crișana (aprilie 1962 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul aceleiași direcții (februarie 1958 – aprilie 1962) și șef al Secției Raionale de Securitate Sebiș.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Petru I. Crai(u): 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979²⁷¹. *Ulterior:* loțiitor al șefului Miliției Județului Sibiu (decembrie 1979 – aprilie 1980), șef al Serviciului Asigurare Materială și Financiară la Inspectoratul Județean Bihor al M.I.

²⁶⁸ Fl. Dobre (coord.), *op cit*, vol. 2, p. 235: Protocol nr. 9 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980. Numirea în funcție a ofițerului s-a efectuat prin ordin al șefului D.S.S. de la 1 august 1980.

²⁶⁹ ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985.

²⁷⁰ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 137: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1543/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁷¹ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1316/15.09.1979.

Nicolae Ioniță

(aprilie 1980 – iunie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 133/20.06.1981.

Constantin P. Brînaș: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989⁷².

Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1976. *Anterior*: locuitor politic al șefului Inspectoratului Județean Dolj al M.I. (mai 1978 – septembrie 1979), șef Serviciul Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare din cadrul aceluiși inspectorat (aprilie 1976 – mai 1978), șef al Secției Organizatorice și șef al Sectorului Cadre din Comitetul Județean P.C.R. Dolj (anterior lui aprilie 1976). *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Bistrița Năsăud al M.I. (vezi mai jos).

Grigore F. Sălceanu: 15 noiembrie 1989⁷³. *Anterior*: șef al

Inspectoratului Județean Gorj al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Ioan I. Coșer: 8 mai 1972 – 25 octombrie 1985⁷⁴. Încadrat în Securitate la 20 august 1951. *Anterior*: adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Arad și șef al Serviciului 1 Informații Interne (aprilie 1968 – mai 1972), locuitor al șefului Serviciului 3 Informații Interne din cadrul Regionalei de Securitate Banat (octombrie 1961 – aprilie 1968), șef al Biroului 3 Informații Interne din Serviciul Raional de Securitate Arad (februarie 1956 – octombrie 1961), șef birou operativ (iulie 1955 – februarie 1956) și lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Arad (august 1951 – iulie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 223/25.10.1985.

Dumitru P. Rășină: 1 noiembrie 1985⁷⁵. Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, în urma absolvirii cursului de limbi străine, cu durata de 3 ani, al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 5 Chimie din Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (ianuarie – octombrie 1985), ofițer specialist 1 și 2 (iulie 1973 – ianuarie 1985), șef secție (august 1970 – iulie 1973) și ofițer specialist 3 (iulie 1967 – august 1970) în cadrul aceleiași direcții, lucrător operativ în probleme de Contrabasabotaj în Direcția a III-a Informații Interne (martie 1964 –

⁷² *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1317/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1409/15.11.1989.

⁷³ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1410/15.11.1989.

⁷⁴ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Coșer I. Ioan*, f. 145: *Fișă personală*.

⁷⁵ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

iulie 1967), lucrător operativ în cadrul Serviciului Independent „F” Controlul Corespondenței (august 1960 – martie 1964).

Județul Argeș

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Pavel I. Constandache (Costandache): 18 februarie 1968 – 19 martie 1971²⁷⁶. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Argeș (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Serviciului „C” Evidență, Dispecerat și Arhivă (vezi mai sus).

Gheorghe V. Mincu: 19 martie 1971 – 8 mai 1972²⁷⁷. Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1952. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Argeș (februarie 1968 – martie 1971), șef al Secției Raionale de Securitate Curtea de Argeș (august 1963 – februarie 1968) și șef al Secției Raionale de Securitate Drăgănești-Olt (februarie 1961 – august 1963).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe V. Mincu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979²⁷⁸. *Ulterior:* la dispoziția M.I. (septembrie – decembrie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 391/17.12.1979.

Romeo I. Cîmpeanu (Câmpeanu): 15 septembrie 1979 – 8 septembrie 1984²⁷⁹. Încadrat în Securitate de la 15 aprilie 1952. *Anterior:* loctiitor al șefului Corpului de Control al ministrului de Interne (noiembrie 1978 – septembrie 1979) și inspector principal în cadrul aceleiași unități. *Ulterior:* loctiitor al șefului

²⁷⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 183: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1558/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 123: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1225/19.03.1971.

²⁷⁷ *Ibidem*, f. 131: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1226/19.03.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁷⁸ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1318/15.09.1979.

²⁷⁹ Vezi *ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1319/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1315/08.09.1984.

Nicolae Ioniță

Inspectoratului General al Miliției (septembrie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 7/16.07.1990²⁸⁰.

Gheorghe I. Pințoiu: 31 octombrie 1984⁸¹. *Anterior:* prim secretar al Comitetului de Partid din Aparatul Central al Ministerului de Interne (octombrie 1979 – octombrie 1984), șef al Serviciului 11 Cadre, Organizare-Mobilizare, Control, Analize-Sinteze, Evidență Operativă, Documente Secrete și Secretariat din cadrul U.S.L.A. (decembrie 1977 – octombrie 1979) și instructor de partid la Comitetul Organizației P.C.R. din Ministerul de Interne (iunie 1972 – decembrie 1977).

Șefi Securitate județeană:

Gheorghe Gh. Diță: 8 mai 1972⁸². *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean de Securitate Olt (vezi mai jos)

Județul Bacău

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁸³. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Bacău (vezi mai sus).

²⁸⁰ Vezi <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-7-din-16-iulie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unui-general-din-ministerul-de-interne-emitent-presedintele-romanici-52238.html>, consultat la data de 28 octombrie 2014. Menționarea lunii ianuarie 1990 ca limită a menținerii lui Romeo Cîmpeanu în funcția de locuitor al șefului I.G.M. este aproximativă și am ținut cont, în stabilirea acesteia, de faptul că în, cursul acelei luni, I.G.M. a fost redenumit Inspectoratul General al Poliției, cu o nouă conducere, avându-l în frunte pe fostul șef al I.G.M. din anii '70, Jean Moldoveanu. Oricum, la data trecerii sale în rezervă, R. Cîmpeanu rămăsese singurul supraviețuitor din conducerea fostului inspectorat.

²⁸¹ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1398/31.10.1984.

²⁸² Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972. Cu siguranță, acesta este cel mai longeviv șef de Securitate județeană și, probabil, cel mai vârstnic ofițer de Securitate din sistem – era născut la 21 aprilie 1924, în decembrie 1989 depășind cu mult vârsta de 65 de ani.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dumitru I. Radu (Ciobanu): 8 mai 1972 – 29 octombrie 1977²⁸⁴.
Trecut în rezervă de la 29 octombrie 1977.

Epifanie A. Amohnoaie: 1 iunie 1979 – 15 septembrie 1984²⁸⁵.
Încadrat în Securitate de la 1 decembrie 1964. *Anterior:* șef al Comandamentului Serviciilor și Înzestrării al Ministerului de Interne (august 1974 – iunie 1979), șef al Direcției Serviciilor și Înzestrării din C.S.S. și M.I. (mai 1968 – august 1974), locțiitor al șefului Direcției Spate a M.A.I. (decembrie 1966 – mai 1968). *Ulterior:* director adjunct al I.C.E. „Dunărea” (octombrie 1984 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul CFSN nr. 38/09.01.1990.

Constantin Gh. Cepraga: 31 octombrie 1984 – 11 martie 1986²⁸⁶.
Încadrat în Securitate de la 20 martie 1951. *Anterior:* locțiitor al comandantului U.S.L.A. pentru „munca informativ-operativă” (iunie 1978 – octombrie 1984), locțiitor al șefului Securității Municipiului București (noiembrie 1974 – iunie 1978), șef al Serviciului 12 Africa, Orientul Apropiat și Asia (iulie 1972 – noiembrie 1974), adjunct al șefului Serviciului 11 (septembrie 1969 – iulie 1972) și șef secție (februarie – septembrie 1969), toate aceste funcții în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj, ofițer specialist II la Direcția Generală de Contraspionaj (decembrie 1967 – februarie 1969), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Galați (mai – decembrie 1967), și șef al Serviciului 2 Contraspionaj din aceeași direcție (august 1963 – mai 1967). Trecut în rezervă de la 11 martie 1986.

Iulian P. Baidac: 12 martie 1986 – 30 martie 1988 – șef al Securității județene împuternicit la comanda inspectoratului (vezi mai jos)²⁸⁷.

Ioan F. Rîpeanu: 1 aprilie 1988²⁸⁸. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1978. *Anterior:* locțiitor politic al șefului Inspectoratului Județean Argeș al M.I. (iunie 1978 – aprilie 1988) și secretar cu problemele organizatorice la Comitetul Județean P.C.R. Argeș.

²⁸³ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 131: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1541/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁸⁴ Idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumrotat: Decret prezidențial nr. 273/29.10.1977.

²⁸⁵ Idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1163/01.06.1979 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumrotat: Ordinul șefului D.S.S. nr. II/8335/15.09.1984.

²⁸⁶ Idem, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1399/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986..

²⁸⁷ Vezi idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 26, f. 60: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1987 până la 31.12.1987, privind pe maior Baidac P. Iulian.*

²⁸⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1095/01.04.1988.

Nicolae Ioniță

Șefi Securitate județeană:

Ioan Gh. Lazăr: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985²⁸⁹. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1951. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Bacău (februarie 1968 – mai 1972), șef al Secției Raionale de Securitate Moinești (ianuarie 1960 – februarie 1968), șef al Secției Raionale de Securitate Tg. Ocna (octombrie 1957 – ianuarie 1960), locțiitor al șefului aceleiași unități (iulie 1956 – octombrie 1957), șef birou (octombrie 1954 – iulie 1956), locțiitor șef birou (aprilie – octombrie 1954) și lucrător operativ în cadrul serviciului de Contrsabotaj al Regionalei de Securitate Bacău (octombrie 1951 – aprilie 1954). *Ulterior:* șef al serviciului de contrinformații în obiective din domeniul construcțiilor industriale și în unitățile ce execută lucrări în străinătate din Direcția a II-a Contrinformații în Sectoarele Economice (din noiembrie 1985).

Iulian P. Baidac: 1 noiembrie 1985²⁹⁰. Încadrat în Securitate de la 14 august 1968. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității Bacău (martie – noiembrie 1985) și ofițer specialist 1 la Serviciul 2 Contrinformații în Sectoarele Economice din Securitatea Județului Dolj (aprilie 1979 – martie 1985).

Județul Bihor

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Gheorghe I. Rîstea (Rîstea): 18 februarie 1968 – 1 iunie 1971²⁹¹. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Crișana (vezi mai sus). *Ulterior:* șef Serviciul 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean de Securitate Brașov (iulie 1971 – iunie 1972), adjunct al șefului Securității Județului Brașov (iunie 1972 – mai 1974), șef al Inspectoratului Județului Mureș al M.I. (vezi mai jos).

²⁸⁹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Lazăr Ioan*, nenumrotat: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1986 până la 31 decembrie 1986, privind pe colonelul Lazăr Gh. Ioan*, din 23.03.1987.

²⁹⁰ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 21, f. 181: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1986 până la 31 decembrie 1986, privind pe maiorul Baidac P. Iulian*.

²⁹¹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 180: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1557/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 8, f. 4: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1402/01.06.1971.

Gheorghe N. Băleanu: 1 iulie 1971 – 8 mai 1972²⁹². *Anterior*: adjunct al șefului Direcției a XII-a Filaj și Investigații (septembrie 1970 – iulie 1971), adjunct inspector șef – Inspectoratul de Securitate al Municipiului București (septembrie 1969 – septembrie 1970), locțiitor al șefului Direcției de Contrainformații Militare (decembrie 1962 – septembrie 1969), șef al Serviciului de Contrainformații al Armatei a III-a (iunie 1956 – decembrie 1962) și șef al Serviciului 3 din Aparatul Central al Direcției de Contrainformații în Armată (mai 1953 – iunie 1956).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe N. Băleanu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979²⁹³. *Ulterior*: șef al Serviciului 5 Puncte Control Treceri Frontieră din Direcția de Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei.

Ion Gh. Popescu: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989²⁹⁴. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic al Brigăzii de Grăniceri Timișoara, fiind transferat în prealabil de la M.Ap.N. *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Timiș al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe C. Mușuroia: 15 noiembrie 1989²⁹⁵. *Anterior*: șef al Inspectoratului Județean Bistrița Năsăud al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Traian N. Sima: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1985²⁹⁶. Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, după absolvirea cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Bihor (martie 1970 – mai 1972), șef al Biroului 1 din Serviciul 1 Informații Interne al Inspectoratului Județean de Securitate Bistrița Năsăud (aprilie 1968 – martie 1970), locțiitor al șefului Biroului 6 din cadrul Serviciului 3 Informații Interne al Regionalei de Securitate Cluj (decembrie 1962 – aprilie 1968), și lucrător operativ în cadrul Serviciului 3 al aceleiași direcții regionale (august 1960 –

²⁹² *Ibidem*, f. 322: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1489/01.07.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁹³ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1320/15.09.1979.

²⁹⁴ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1321/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1407/15.11.1989.

²⁹⁵ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1408/15.11.1989.

²⁹⁶ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal Sima N. Traian, f. 6: Fișă personală – demis prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7277/30.09.1985.

Nicolae Ioniță

decembrie 1962). *Ulterior*: locțiitor al șefului Securității Județului Timiș (noiembrie 1985 – februarie 1987) și șef al Securității Județului Timiș (vezi mai jos).

Dumitru Gh. Ogășanu: 1 octombrie 1985²⁹⁷. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj (aprilie 1983 – octombrie 1985), ofițer specialist în cadrul aceleiași direcții (iunie 1980 – aprilie 1983), lucrător operativ în cadrul Securității Județului Maramureș și al Regionalei de Securitate Maramureș (august 1965 – iunie 1980).

Județul Bistrița Năsăud

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Neculai Gh. Dumitrașcu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972²⁹⁸.

Anterior: locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Cluj (aprilie 1961 – februarie 1968), locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Timișoara (februarie 1956 – aprilie 1961), locțiitor al șefului Regionalei de Securitate Arad (ianuarie 1954 – februarie 1956) și șef al Serviciului 8 Anchete din cadrul aceleiași direcții regionale.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Neculai Gh. Dumitrașcu: 8 mai 1972 – 14 decembrie 1973²⁹⁹.

Ulterior: șef al Securității Județului Cluj (vezi mai jos).

Dumitru D. Cioabă: 14 decembrie 1973 – 1 octombrie 1976³⁰⁰.

Anterior: șef serviciu în cadrul Direcției a XI-a Securitate și Gardă (iulie – decembrie 1973), activist al Secției pentru Probleme Militare și Justiție (august 1970 – iulie 1973), adjunct al șefului Serviciului 4 în cadrul Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (septembrie 1968 – august 1970) și locțiitor șef secție la Direcția Securității Orașului București, apoi I.S.M.B. (septembrie

²⁹⁷ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.

²⁹⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 186: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1559/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²⁹⁹ Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 16, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 2596/14.12.1973.

³⁰⁰ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. 2597/14.12.1973 și idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1939/01.10.1976.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

1967 – septembrie 1968), șef birou în Direcția a II-a Contrasabotaj (iulie – septembrie 1967) și Direcția a III-a Informații Interne. *Ulterior:* șef serviciu în Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (ianuarie 1977 – martie 1980) și locțiitor al șefului Securității Județului Brașov (martie 1980 – martie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 38/26.03.1988.

Gheorghe C. Mușuroia: 31 decembrie 1976 – 15 noiembrie 1989⁰¹.

Anterior: locțiitor al șefului Securității Județului Cluj (iulie – decembrie 1976), șef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean Cluj al M.I. (august 1973 – iulie 1976), adjunct al șefului Securității Județului Cluj (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne din cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Cluj (aprilie 1969 – iunie 1972) și șef al Secției I Informații Interne din Serviciul de Securitate al Municipiului Cluj (aprilie 1968 – aprilie 1969). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Bihor al M.I. (vezi mai sus).

Constantin P. Brînaș: 15 noiembrie 1989⁰². *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean Arad al M.I. (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Ioan V. Mânzat: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985⁰³. Încadrat în Securitate de la 1 august 1962, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Bistrița Năsăud (august 1969 – mai 1972), adjunct al șefului Secției a III-a Contraspionaj din cadrul aceleiași unități (aprilie 1968 – august 1969), locțiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Bistrița (octombrie 1966 – aprilie 1968), ofițer 1 (iunie 1964 – octombrie 1966) și ofițer 2 (aprilie 1963 – iunie 1964), ambele funcții în cadrul aceluiași serviciu raional și ofițer 2 la Serviciul Raional de Securitate Dej (august 1962 – aprilie 1963). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 227/31.10.1985

Florian T. Bunta: 1 noiembrie 1985 – 11 ianuarie 1990⁰⁴. *Anterior:* șef al Securității Județului Ialomița (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

³⁰¹ Idem, dosar nr. 17, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/2264/31.12.1976 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1408/15.11.1989.

³⁰² *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1409/15.11.1989.

³⁰³ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 143: Notă a șefului D.S.S. nr. S/331/28.10.1985. Înainte de trecerea în rezervă, i s-a propus mutarea la conducerea Securității Județului Botoșani, dar a solicitat pensionarea din motive medicale.

³⁰⁴ Idem, fond Cadre, dosar personal *Bunta Florian*, f. 6: *Fișă personală* – numit prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7288/01.11.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. 70/11.01.1990

Județul Botoșani

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Alexandru M. Gheorghe: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972³⁰⁵. Încadrat în Securitate de la 25 octombrie 1948. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Informații Interne (ianuarie 1965 – februarie 1968), locțiitor al șefului Secției a III-a Informații Interne, șef al Serviciului VII Filaj și Investigații (decembrie 1953 – decembrie 1959), șef al Secției a III-a Informații Interne (iulie 1952 – mai 1953) și ajutor șef birou cu delegație de șef secție (1951 – 1952), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Suceava.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Alexandru M. Gheorghe: 8 mai 1972 – 9 iulie 1983³⁰⁶. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 182/09.07.1983.

Marin C. Sterian: 31 octombrie 1984³⁰⁷. *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean Vaslui al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Constantin D. Hulubaș – Barnia: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985³⁰⁸. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Botoșani (aprilie 1968 – mai 1972), șef birou operativ în cadrul Secției a III-a Informații Interne a Regionalei de Securitate Suceava (iulie 1962 – aprilie 1968) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții regionale (august 1957 – iulie 1962). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 227/31.10.1985.

³⁰⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 198: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1563/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁰⁶ Idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 2, nenumărotat: Decretul prezidențial nr. 182/09.07.1983.

³⁰⁷ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1400/31.10.1984.

³⁰⁸ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Hulubaș - Barnia D. Constantin*, f. 8: *Fișă personală*. Inițial, s-a avut în vedere numirea sa ca șef al Securității Județului Vaslui, dar a depus un memoriu prin care a solicitat trecerea în rezervă din motive medicale.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Gheorghe I. Mija: 1 noiembrie 1985³⁰⁹. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, absolvent al cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Gorj (mai 1979 – octombrie 1985), șef al Secției, apoi Biroului 3 Contraspionaj din cadrul Inspectoratului Județean Gorj al M.I. (iulie 1972 – aprilie 1979), inspector principal 1 în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Gorj și al Serviciului Raional de Securitate Gorj (august 1966 – iulie 1972).

Județul Brașov

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972³¹⁰. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Brașov (vezi mai sus).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Bolintineanu (Balint): 8 mai 1972 – 1 mai 1974³¹¹. Trecut în rezervă prin H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

Dumitru I. Șerban: 1 mai 1974 – 31 octombrie 1984³¹². *Anterior:* locuitor al șefului Centrului de Informatică și Documentare (septembrie 1973 – aprilie 1974), șef al Direcției a X-a Cercetări Penale a M.I. (vezi mai sus). *Ulterior:* locuitor al șefului Corpului de Control al ministrului de Interne (ianuarie 1985 – ianuarie 1987). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 2/05.01.1987.

³⁰⁹ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 26, f. 66: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1987 până la 31.12.1987, privind pe locotenent-colonel Mija I. Gheorghe*, din 07.01.1988, semnată de șeful Inspectoratului Județean Botoșani al M.I., col. Marin Sterian.

³¹⁰ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 140: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1544/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³¹¹ Idem, inv. nr. 7349, dosar nr. 2, nenumrotat: H.C.M. nr. 483/07.05.1974.

³¹² Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1376/01.05.1974 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1402/31.10.1984.

Gheorghe N. Bucur: 31 octombrie 1984 – 17 noiembrie 1987¹³. Încadrat în Securitate de la 1 iunie 1953. *Anterior*: secretar de Stat la Ministerul de Interne (aprilie 1980 – octombrie 1984), locțiitor al șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare (noiembrie 1978 – aprilie 1980), șef al Serviciului de Contrainformații nr. 16 Mangalia de pe lângă Comandamentul Marinei Militare (aprilie 1976 – noiembrie 1978), adjunct al șefului Serviciului de Contrainformații nr. 3 București, de pe lângă Comandamentul Infanteriei și Tancurilor (octombrie 1970 – aprilie 1976). *Ulterior*: comandant al Școlii de Perfecționare a Ofițerilor de Miliție București (decembrie 1987 – februarie 1988), la dispoziția Inspectoratului General al Miliției (februarie – iunie 1988), comandant al Centrului pentru Perfecționarea Cadrelor de Securitate de la Bran (iunie 1988 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 27/06.01.1990 pentru „fapte incompatibile cu calitatea de ofițer”.

Gheorghe Gh. Zagoreanu: 18 noiembrie 1987 – 19 februarie 1990¹⁴. *Anterior*: șef al U.M. 0500/A – Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat și a Relațiilor cu Străinii (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul C.P.U.N. nr. 125/19.02.1990.

Șefi Securitate județeană:

Victor Gh. Neculicioiu: 8 mai 1972 – 1 octombrie 1983¹⁵. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1952. *Anterior*: adjunct inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Brașov (februarie 1968 – mai 1972), locțiitor al șefului Serviciului 2 Contraspionaj (august 1965 – februarie 1968), șef al Biroului 1 din Serviciul 2 Contraspionaj (decembrie 1964 – august 1965), șef al Biroului Independent 1 Informații Externe (aprilie 1961 – decembrie 1964), lucrător operativ în Serviciul 2 Contraspionaj (februarie 1959 – aprilie 1961) și anchetator la Serviciul 8 Anchete (mai 1958 – februarie 1959), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Brașov, lucrător operativ prim la Secția Raională de Securitate Rupea (iulie 1956 – mai 1958), lucrător operativ prim și locțiitor șef birou la Serviciul 6 Securitatea Transporturilor (septembrie 1953 – iulie 1956) și ajutor lucrător operativ (iulie 1952 – septembrie 1953), în cadrul Regionalei de Securitate Brașov. *Ulterior*: șef al U.M. 0110 (octombrie 1983 – ianuarie

¹³ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1403/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7434, dosar nr. 8, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1437/17.11.1987.

¹⁴ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1438/18.11.1987 și <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-125-din-19-februarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-generalii-emitent-consiliul-provizoriu-de-uniune-nationala-publicat-91865.html>, consultat la data de 1 septembrie 2014.

¹⁵ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Neculicioiu Victor*, f. 7: *Fișă personală* – numit șef al UM 0110 prin Ordinul M.I. nr. II/5124/01.10.1983.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

1990). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 38/09.01.1990. Avansat în gradul de general de divizie în retragere prin Decretul prezidențial nr. 209/31.05.2000.

Grigore T. Nițu: 1 octombrie 1983 – 24 septembrie 1985³¹⁶ – loțiitor șef Securitate împuternicit la comanda unității. Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, absolvent al cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* loțiitor al șefului Securității Brașov (din februarie 1983), șef al Serviciului 3 Contraspionaj din cadrul Securității Județului Brașov (mai 1975 – februarie 1983), ofițer specialist principal 3 în cadrul Inspectoratului Județean Brașov al M.I. (noiembrie 1972 – mai 1975), inspector principal în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Brașov (februarie 1969 – noiembrie 1972), ofițer 2 și ofițer radiotelegrafist în cadrul Biroului „B” al Regionalei de Securitate Brașov (august 1961 – aprilie 1968).

Dumitru M. Nătălețu: 24 septembrie 1985 – 18 noiembrie 1987³¹⁷. Încadrat în Securitate în 1955, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* loțiitor al șefului Centrului de Informatică și Documentare (septembrie 1984 – septembrie 1985), șef sector în cadrul Centrului de Contrainformații pentru Cadrele din Exterior – U .M. 0195 (septembrie 1978 – septembrie 1984), șef al Serviciului Probleme Speciale, Informatică – Documentare și Evidență Operativă din cadrul Direcției I Informații Interne (octombrie 1975 – septembrie 1978), ofițer specialist în cadrul C.I.D. (ianuarie 1972 – octombrie 1975), lucrător operativ și șef birou în cadrul Direcției de Informații Interne (1955 – ianuarie 1972). *Ulterior:* ofițer specialist C.I.D. (noiembrie 1987 – iunie 1988). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

Claudiu A. Bucur: 18 noiembrie 1987 – 22 ianuarie 1990³¹⁸ Încadrat în Securitate pentru prima dată la 1 iunie 1976, ca ofițer acoperit (sub numele de *Bogdan Cristescu*) în cadrul Întreprinderii de Avioane Craiova, trecut în rezervă de la 31 martie 1978 și reîncadrat apoi de la 1 august 1980. *Anterior:* loțiitor al șefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (mai 1985 – noiembrie 1987), ofițer inginer principal 2 în cadrul

³¹⁶ Idem, fond Cadre, dosar personal *Nițu Grigore*, f. 66: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie până la 31 decembrie 1983 privind pe locotenent – colonelul Nițu T. Grigore*, din 14.01.1984, semnată de șeful Inspectoratului Județean Brașov al M.I., gen.mr. Dumitru Șerban.

³¹⁷ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumărat: Adresă a M.I. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. din 18.11.1987.

³¹⁸ Idem, fond Cadre, dosar personal *Bucur Claudiu*, f. 9: *Fișă personală* – numit șef al Securității Județului Brașov prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7434/18.11.1987.

Nicolae Ioniță

aceleiași unități (mai 1983 – mai 1985), ofițer specialist principal în Serviciul 2 Contrainformații în Sectoarele Economice (august 1980 – mai 1983) și ofițer specialist 1 în Serviciul 3 Contraspionaj (iunie 1976 – martie 1978), ambele compartimente din cadrul Securității Județului Dolj. Trecut în rezervă de la 22 ianuarie 1990.

Județul Brăila

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Craiu I. Rizea: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972³¹⁹. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1948. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Galați (iulie 1965 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul aceleiași direcții (mai 1964 – iulie 1965), loțiitor al șefului (august 1963 – mai 1964) și șef al Serviciului 3 Informații Interne (martie – august 1963), șef al Serviciului 8 Anchete (martie 1960 – martie 1963) și șef al Serviciului 3 Informații Interne (iulie 1956 – martie 1960), toate funcțiile din urmă în cadrul Direcției Regionale de Securitate Ploiești.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Craiu I. Rizea: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979³²⁰. *Ulterior:* comandant al Penitenciarului Târgșor (decembrie 1979 – decembrie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 286/14.12.1981.

Constantin Gh. Mleşniță: 15 septembrie 1979 – 1984³²¹. *Anterior:* secretar al Consiliului Politic al Comandamentului Trupelor de Securitate (septembrie 1971 – septembrie 1979), secretar al Consiliului Politic al Trupelor M.A.I. și loțiitor al comandantului Trupelor M.A.I. (septembrie 1965 – septembrie 1971), și șef al Direcției Politice a Comandamentului Trupelor M.A.I. (iunie – septembrie 1965) A decedat în cursul anului 1984.

Gheorghe C. Călinescu: 31 octombrie 1984³²². *Anterior:* șef al Securității Județului Brăila (vezi mai jos).

³¹⁹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 143: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1545/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³²⁰ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1314/15.09.1979.

³²¹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1315/15.09.1979.

³²² Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1430/31.10.1984.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Șefi Securitate județeană:

Ioan Gr. Simionescu: 8 mai 1972 – 4 februarie 1977²³. *Anterior:* șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Brăila și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Brăila (februarie 1968 – mai 1972), șef al Biroului 4 Anchete din Direcția Regională de Securitate Galați (februarie 1965 – februarie 1968), și instructor al Secției Cadre din aceeași direcție. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Buzău al M.I. (vezi mai jos).

Gheorghe C. Călinescu: 13 martie 1979 – 31 octombrie 1984²⁴. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Buzău (august 1973 – martie 1979), adjunct al șefului Securității Județului Buzău (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne (octombrie 1969 – iunie 1972) și șef birou (aprilie 1968 – octombrie 1969), ambele funcții în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Buzău. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Brăila al M.I. (vezi mai sus).

Constantin I. Soare: 31 octombrie 1984 – 10 ianuarie 1990²⁵. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* șef al serviciului U.S.L.A. care asigura contrainformativ Departamentul Aviației Civile (mai 1982 – noiembrie 1984), inspector principal I la Corpul de Control al M.I. (februarie 1977 – mai 1982), ofițer specialist 2 (august 1973 – februarie 1977) și șef birou în cadrul Direcției I Informații Interne (iunie 1972 – august 1973), inspector la Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S. (aprilie 1971 – iunie 1972), ofițer specialist, inspector etc. în cadrul Direcției de Informații Interne a M.A.I., apoi C.S.S. (august 1965 – aprilie 1971). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

²³ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1132/04.02.1977.

²⁴ ANIC, fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar nr. 19/1979, f. 4: Protocol nr. 3 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 12.03.1979.

²⁵ Vezi ACNSAS, fond Cadre, dosar personal Soare I. Constantin, nenumărat: Fișă personală – numit șef al Securității Județului Brăila prin Ordinul M.I. nr. II/5138/31.10.1984, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990.

Județul Buzău

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Vasile N. Lupu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972²⁶. *Anterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Ploiești (decembrie 1963 – februarie 1968), locțiitor al șefului Serviciului 3 Informații Interne din cadrul aceleiași direcții (iunie 1962 – decembrie 1963) și șef al Secției Raionale de Securitate Rm. Sărat (decembrie 1960 – iunie 1962).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Vasile N. Lupu: 8 mai 1972 – 27 septembrie 1976²⁷. *Ulterior:* la dispoziția M.I. (septembrie – octombrie 1976). Trecut în rezervă de la 31 octombrie 1976.

Ioan Gr. Simionescu: 4 februarie 1977 – 15 noiembrie 1989²⁸. *Anterior:* șef al Securității Județului Brăila (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Constanța al M.I. (vezi mai jos).

Constantin I. Vișoiu: 15 noiembrie 1989²⁹. *Anterior:* prim-secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din Aparatul Central al Ministerului de Interne (noiembrie 1984 – noiembrie 1989) și ofițer specialist în Direcția Cadre și Învățământ a M.I.

Șefi Securitate județeană:

Ioan D. Chivu: 8 mai 1972 – 25 octombrie 1985³⁰. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Buzău (aprilie 1969 – mai 1972) și șef al Secției de Securitate a Municipiului Buzău și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Buzău (februarie 1968 – aprilie 1972). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 223/25.10.1985.

³²⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 177: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1556/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³²⁷ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1993/27.09.1976.

³²⁸ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1132/04.02.1977 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1404/15.11.1989.

³²⁹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1405/15.11.1989.

³³⁰ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota șefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Vasile I. Măierean(u): 1 noiembrie 1985 – 1 iulie 1986³³¹. Încadrat în Securitate de la 14 august 1968, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa – Băneasa. *Anterior*: loțuitor al șefului Direcției I Informații Interne (iunie – noiembrie 1985), șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (aprilie – iunie 1985), șef serviciu Informații Interne în cadrul Securității Municipiului București (decembrie 1980 – aprilie 1985). *Ulterior*: loțuitor al șefului Direcției I Informații Interne (iulie – noiembrie 1986). Din noiembrie 1986 fost transferat în cadrul C.I.E.

Ilie I. Merce: 1 iulie 1986 – 11 ianuarie 1990³³². Încadrat în Securitate la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: loțuitor al șefului Direcției I Informații Interne (noiembrie 1984 – iulie 1986), șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (iunie 1981 – noiembrie 1984), ofițer instructor 1 la Serviciul Independent Cadre și Învățământ al D.S.S. (octombrie 1978 – iunie 1981), profesor la Școala Militară de Ofițeri Activi a M.I. (decembrie 1968 – septembrie 1978), ofițer 2, apoi ofițer 1 în cadrul Direcției a III-a Informații Interne, apoi al Inspectoratului de Securitate al Municipiului București (septembrie 1966 – decembrie 1968) și asistent, apoi ofițer 2 la Școala M.A.I. nr. 1 (august 1961 – septembrie 1966). Trecut formal în rezervă, de la 11 ianuarie 1990, a fost rapid reintegrat în structurile nou formatului S.R.I., pentru a fi transferat, din septembrie 1990, la Ministerul de Interne, unde a fost numit loțuitor al comandantului Școlii Militare Superioare de Ofițeri nr. 1, redenumită apoi Academia de Poliție „Al. Ioan Cuza” (septembrie 1990 – februarie 1992), pentru ca, de la 18 februarie 1992, să fie transferat înapoi la S.R.I., unde a continuat să-și aducă indispensabilele sale servicii până în cursul anului 1996.

Județul Caraș-Severin

Inspectori șef ai inspectoratului județean de Securitate:

Petru P. Malea: 18 februarie 1968 – 13 martie 1972³³³. Încadrat în Siguranță de la 30 iulie 1948. *Anterior*: loțuitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Banat (septembrie 1958 – februarie 1968), șef al Serviciului Raional de Securitate Arad (martie 1956 – septembrie 1958), șef al Secției Raionale de Securitate Lipova (1955 – martie 1956), șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul

³³¹ *Ibidem* și idem, vol. 3, f. 144: Adresele Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 471 și 472/20.05.1986.

³³² Idem, fond Cadre, dosar personal *Merce I. Ilie*, f. 7: *Fișă personală* – numit șef al Securității Buzău prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7279/01.07.1986.

³³³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 116: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1536/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 24, nenumerotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1374/13.03.1972.

Nicolae Ioniță

Regionalei de Securitate Arad (august 1952 – ianuarie 1954), șef al Biroului 1 Contraspionaj din Secția Raională de Securitate Caransebeș (iulie – august 1952), șef al Secției I Contraspionaj a Direcției Regionale de Securitate Severin (ianuarie 1951 – iulie 1952) și șef birou în cadrul Regionalei de Securitate Sibiu (iulie 1949 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă și pensionat de la 30 iunie 1972.

Ioan I. Lințu: 13 martie 1972 – 8 mai 1972³³⁴. Încadrat în M.A.I. de la 1 noiembrie 1950. *Anterior*: șef al Cancelariei C.S.S. (decembrie 1967 – martie 1972), șef al Direcției Secretariat a M.A.I. (iunie 1962 – decembrie 1967), loțiitor al șefului aceleiași direcții (decembrie 1955 – iunie 1962), șef serviciu (iunie 1953 – decembrie 1955) și șef birou (ianuarie – iunie 1953) în cadrul Direcției Secretariat M.S.S. apoi M.A.I., șef birou la Centrul de Instrucție din Direcția Generală Politică a M.A.I. (aprilie – septembrie 1952), șef al serviciului politic (loțiitor politic) la Regimentul 5 Pază Timișoara (august 1951 – aprilie 1952), instructor politic la Brigada de Securitate – Comunicații București (noiembrie 1950 – august 1951).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan I. Lințu: 8 mai 1972 – 24 decembrie 1982³³⁵. Trecut în retragere la 24 decembrie 1982.

Ioan I. Rădulescu: 31 octombrie 1984³³⁶. Încadrat în Securitate de la 1 mai 1952. *Anterior*: șef al Serviciului de Contrainformații de pe lângă Armata I, din Direcția a IV-a Contrainformații Militare (octombrie 1978 – octombrie 1984).

Șefi Securitate județeană:

Ștefan M. David: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1985³³⁷. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior*: adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Caraș-Severin (februarie 1968 – mai 1972), șef al Serviciului Raional de Securitate Oravița (noiembrie 1955 – februarie 1968), loțiitor al șefului aceluiași

³³⁴ *Ibidem*. Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1375/13.03.1972 și idem, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³³⁵ Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 9, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 346/24.12.1982

³³⁶ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1406/31.10.1984.

³³⁷ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *David Ștefan* (27400), f. 11: *Fișă personală*. A fost vorba de o trecere în rezervă la cerere – i s-a propus preluarea funcției de șef al Securității Județului Ialomița, dar a solicitat pensionarea din motive medicale.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

serviciu (iulie – noiembrie 1955), șef birou (septembrie 1954 – iulie 1955) și locțiitor șef birou (august – septembrie 1954) la Serviciul Raional de Securitate Reșița, lector la Școala de Ofițeri M.S.S. nr. 2 (1953 – august 1954), ajutor lucrător operativ la Regionala de Securitate Severin (aprilie – iulie 1952). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 227/31.10.1985. Senator P.S.M. în legislatura 1992 – 1996, calitate în care a reprezentat în Parlament județul Caraș-Severin.

Aurel G. Mihalcea: 1 noiembrie 1985 – 10 ianuarie 1990³³⁸.
Anterior: șef al Securității Județului Neamț (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

Județul Călărași

Șefi inspectorat județean al Ministerului de Interne:

Mariean (Marian) C. Molea: 31 ianuarie 1981 – 31 octombrie 1984³³⁹. Fost șef al Corpului de Inspecție din Direcția Procuraturilor Militare a Procuraturii Generale, încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1969. *Anterior:* locțiitor al șefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (iunie 1970 – ianuarie 1981), șef serviciu în cadrul aceleiași direcții (aprilie 1969 – iunie 1970). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

Romu (Romulus) Gh. Bohâlțea: 31 octombrie 1984³⁴⁰ *Anterior:* șef al Securității Județului Călărași (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Romu (Romulus) Gh. Bohâlțea: 31 ianuarie 1981 – 31 octombrie 1984³⁴¹. Încadrat în Securitate de la 16 iulie 1953. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității

³³⁸ Idem, dosar personal *Mihalcea Aurel*, f. 8: *Fișă personală* – numit în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7290/01.11.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990.

³³⁹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1032/31.01.1981 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1407/31.10.1984.

³⁴⁰ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1408/31.10.1984.

³⁴¹ ANIC, fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

Nicolae Ioniță

Județului Dâmbovița (octombrie 1978 – ianuarie 1981), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Dâmbovița al M.I. (februarie 1975 – octombrie 1978), ofițer specialist principal 3 (august 1973 – februarie 1975) și șef Serviciul 2 Contrainformații în Sectoarele Economice (iunie 1972 – august 1973), în cadrul aceleiași inspectorat.

Constantin I. Mitulescu: 28 mai 1985⁴². Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 2 Contrainformații Economice din cadrul Securității Județului Vaslui (iulie 1978 – mai 1985), șef al Securității Municipiului Bârlad (decembrie 1973 – iulie 1978), adjunct șef secție în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj – Aparat Exterior (iulie 1972 – 1973), adjunctul șefului Secției a III-a Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Vaslui (martie 1971 – mai 1972) și ofițer specialist 3 în cadrul aceleiași inspectorat.

Județul Cluj

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Constantin I. Ioana: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴³.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate Cluj (vezi mai sus).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Constantin I. Ioana: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984⁴⁴. *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Mureș al M.I. (vezi mai jos).

³⁴² ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985. În perioada 28 mai – 10 octombrie 1985 a deținut funcția de șef al Serviciului 1 Informații Interne, împuternicit la conducerea Securității Județului Călărași.

³⁴³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 128: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1540/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁴⁴ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1409/31.10.1984.

Ioan N. Șerbănoiu: 31 octombrie 1984 – 17 ianuarie 1990⁴⁵. Încadrat în M.A.I. de la 1 septembrie 1954. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie 1983 – octombrie 1984), loțiitor al comandantului Unității Speciale U.M. 0110 București (decembrie 1978 – octombrie 1983), loțiitor comandant unitate specială în cadrul D.I.E. (iunie 1977 – noiembrie 1978), șef serviciu în cadrul D.I.E. (aprilie 1975 – iunie 1977), ofițer specialist 1 în cadrul aceluiași departament (decembrie 1974 – aprilie 1975), ofițer specialist 1 la Compartimentul Independent de Contrainformații din Ministerul de Interne – U.M. 0625/RB (august 1973 – decembrie 1974), șef secție în cadrul Direcției de Securitate și Gardă (septembrie 1969 – august 1973), șef birou în cadrul Direcției de Informații Interne (aprilie 1965 – septembrie 1969), loțiitor șef birou (mai 1963 – aprilie 1965) și lucrător operativ (martie 1959 – mai 1963) în cadrul aceleiași direcții, radiotelegrafist în cadrul Serviciului „B” Contrainformații Radio (iulie 1956 – martie 1959), profesor la Școala de Ofițeri M.A.I. nr. 2 (august 1955 – iulie 1956) și Școala M.A.I. nr. 5 (martie – august 1955) și ajutor lucrător operativ la această din urmă unitate (septembrie 1954 – martie 1955). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 62/17.01.1990.

Șefi Securitate județeană:

Alexandru A. Pereș: 8 mai 1972 – 1 august 1973⁴⁶. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1951. *Anterior*: șef Serviciul 3 Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (aprilie 1969 – mai 1972), șef Serviciul de Securitate al Municipiului Cluj și adjunct inspector șef la același inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), șef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1959 – februarie 1968) și șef al Biroului 1 Informații Externe (iunie 1956 – martie 1959), ambele în cadrul Regionalei de Securitate Cluj, șef al Secției Raionale de Securitate Năsăud (în august 1952) și șef al Biroului Raional de Securitate Toplița (ianuarie 1951 – august 1952). *Ulterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Cluj.

³⁴⁵ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1410/31.10.1984 și idem, fond Cadre, dosar personal Șerbănoiu N. Ioan, f. 2: Fișă personală.

³⁴⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 8, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 2014/01.08.1973.

Nicolae Ioniță

Nicolai Gh. Dumitrașcu: 14 decembrie 1973 – 21 septembrie 1981³⁴⁷. Anterior: șef al Inspectoratului Județean Bistrița Năsăud al M.I. (vezi mai sus). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 221/21.09.1981.

Ioan A. Oprea: 21 septembrie 1981 – 1 octombrie 1985³⁴⁸ – loțșitor șef Securitate împuternicit la comanda unității. Încadrat în Securitate din 1951. *Anterior:* loțșitor al șefului Securității Județului Cluj (din ianuarie 1977), șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean Cluj al M.I. (martie 1974 – ianuarie 1977), rezident șef și adjunct al șefului Securității Județului Cluj (iulie 1972 – martie 1974), adjunct al șefului Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (august 1969 – iulie 1972) și adjunct al șefului Inspectoratului Județean de Securitate Bistrița Năsăud (februarie 1968 – august 1979). După ce i s-a retras împuternicirea la comandă, a revenit în poziția de loțșitor al șefului Securității Județului Cluj. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 87/19.05.1987.

Nicolae A. Ioniță: 1 octombrie 1985³⁴⁹. Încadrat în Securitate de la 1 august 1951. *Anterior:* șef al Serviciului Cadre și Învățământ din Direcția a III-a Contraspionaj (aprilie 1984 – octombrie 1985), ofițer specialist principal 3 (aprilie 1982 – aprilie 1984) și ofițer specialist 1 (decembrie 1978 – aprilie 1982), ofițer specialist 2, lucrător operativ ș.a.m.d., toate aceste funcții în cadrul Direcției de Contraspionaj a Securității (din ianuarie 1955), contabil la Serviciul „G” al M.A.I. (august 1951 – decembrie 1954).

³⁴⁷ Idem, dosar nr. 16, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 2596/14.12.1973 și idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 9, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 221/21.09.1981.

³⁴⁸ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 10, f. 325: Notă a Direcției I Informații Interne din 1981.

³⁴⁹ Idem, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Adresă a Secției Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 469/24.09.1985.

Județul Constanța

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Victor C. Burlacu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁵⁰. Încadrat în Securitate de la 20 noiembrie 1949. *Anterior:* locuitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Constanța (iunie 1964 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne în cadrul aceleiași unități (iunie 1956 – februarie 1964), șef al Secției Raionale de Securitate Adamclisi – Băneasa (mai 1953 – 1955).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Victor C. Burlacu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁵¹. Trecut în rezervă fără dreptul de a primi „ajutor unic” prin Decretul prezidențial nr. 391/17.12.1979.

Gheorghe D. Boștină: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989⁵². Încadrat în MAI de la 2 octombrie 1953, în urma absolvirii cursului de 2 ani al Școlii Militare de Ofițeri - Trupe de Securitate – de la Câmpina. *Anterior:* șef compartiment în cadrul Centrului de Informații Externe (septembrie 1978 – septembrie 1979), prim-secretar Comitetul Organizației P.C.R. din Aparatul Central M.I. (aprilie – septembrie 1978), activist în cadrul Secției pentru Problemele Militare și Justiție a C.C. al P.C.R. (1974 – 1978). *Ulterior:* șef al Direcției Generale a Penitenciarelor (din decembrie 1989).

Ioan Gr. Simionescu: 15 noiembrie 1989⁵³. *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean Buzău al M.I. (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Chivu C. Gheorghică: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984⁵⁴. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrasabotaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de

⁵⁰ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 170: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1554/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵¹ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1323/15.09.1979.

⁵² *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1322/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1403/15.11.1989.

⁵³ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1404/15.11.1989.

⁵⁴ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1422/31.10.1984.

Nicolae Ioniță

Securitate Constanța (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Constanța și adjunct inspector șef în cadrul aceluiași inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), șef al Serviciului 3 Informații Interne din Regionala de Securitate Constanța (iulie 1965 – februarie 1968) și locțiitor al șefului aceluiași serviciu. *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Tulcea al M.I. (vezi mai jos).

Octavian C. Stoenescu: 16 septembrie 1985⁵⁵. Încalător la comanda unității din noiembrie 1984. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1955. *Anterior*: locțiitor al șefului Securității Județului Constanța (noiembrie 1977 – septembrie 1985), ofițer specialist principal 3 (1976 – 1977) și ofițer specialist 2 (1974 – 1976), ambele funcții în cadrul Compartimentului 0920/K Informații Externe al Inspectoratului Județean Constanța al M.I., șef birou în Serviciul de Contrainformații în Sectoarele Economice al aceluiași inspectorat (1968 – 1974), locțiitor al șefului Secției a IV-a Anchete din Regionala de Securitate Dobrogea (iulie 1966 – aprilie 1968), ofițer operativ 1 la Secția a IV-a Anchete (ianuarie – iulie 1966) și Serviciul 2 Contraspionaj (august 1963 – ianuarie 1966), lucrător operativ prim (august 1959 – august 1963) și lucrător operativ (ianuarie 1958 – august 1959) în cadrul ultimului serviciu menționat și ajutor lucrător operativ la Serviciul 3 Informații Interne al Regionalei de Securitate Constanța (martie 1955 – ianuarie 1958).

Județul Covasna

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ilarie A. Avram: 18 februarie 1968 – 31 decembrie 1969⁵⁶. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1948. *Anterior*: șef al Secției Raionale de Securitate Sfântu Gheorghe (noiembrie 1966 – februarie 1968), șef al Secției a VI-a Transporturi din cadrul Regionalei de Securitate Mureș (mai 1958 – martie 1960) și șef birou la Secția de Securitate a Transporturilor Feroviare din Regionala de Securitate Cluj (septembrie 1952). *Ulterior*: la dispoziția C.S.S. (ianuarie – decembrie 1970), adjunct al șefului Serviciului 12 Filaj și Investigații din Inspectoratul Județean de Securitate Brașov (decembrie 1970 – iunie 1972) și adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne la Inspectoratul Județean Brașov al M.I. (din iunie 1972).

⁵⁵ Idem, fond Cadre, dosar personal *Stoenescu Octavian*, nenumărotat: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1988 – până la 31 decembrie 1988*, semnată de șeful Inspectoratului Județean Constanța al M.I., col. Gheorghe Boștină.

⁵⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 164: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1552/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 31, nenumărotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2485/31.12.1969.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ioan I. Hancheș: 1 ianuarie 1970 – 8 mai 1972³⁵⁷. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef - Inspectoratul Județean de Securitate Bistrița Năsăud (februarie 1968 – decembrie 1969).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan I. Hancheș: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1984³⁵⁸. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

Mircea Gh. Dupac: 15 septembrie 1984³⁵⁹. *Anterior*: șef al Inspectoratului Județean Dolj al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Dominic E. Bartos: 8 mai 1972 – 18 septembrie 1973³⁶⁰. *Anterior*: ofițer specialist în cadrul Direcției Personal a C.S.S. *Ulterior*: ofițer specialist în cadrul Centrului de Perfecționare Cadre de la Bran (din noiembrie 1973).

Alexandru S. Aulik: 18 septembrie 1973 – septembrie 1984³⁶¹. *Anterior*: șef serviciu la Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (august – septembrie 1973) și consilier în cadrul Direcției Generale de Informații Interne (anterior lui decembrie 1972). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 31/01.03.1985.

Vasile Mircea Gh. Ardelean: 12 septembrie 1984 – 14 august 1985³⁶². Încadrat în Securitate de la 15 iulie 1955, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate nr. 3 – Limbi Străine. *Anterior*: șef serviciu la Unitatea Specială "S" Depistarea Scrierilor Ascunse și Expertize Grafice (septembrie 1980 – septembrie 1984).

³⁵⁷ Idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 27, nenumărotat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1032/01.01.1970 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁵⁸ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/5095/15.09.1984.

³⁵⁹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/5098/15.09.1984.

³⁶⁰ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 12, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 2146/18.09.1973.

³⁶¹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2147/18.09.1973. Nu am putut regăsi o referință exactă cu privire la data demiterii sale din funcție.

³⁶² Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 17, f. 371: *Caracterizare a colonelului Ardelean Mircea*, f.d., alcătuită de Direcția I Informații Interne a D.S.S. și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7429, dosar nr. 2, f. 305: Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

Sever Gh. Moldovan: 1 octombrie 1985 – 11 iunie 1990⁶³. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: ofițer specialist 2 (martie 1978 – octombrie 1985) și ofițer specialist 3 (decembrie 1975 – martie 1978) în cadrul Direcției a VI-a Cercetări Penale, ofițer specialist 3 la Direcția a III-a Contraspionaj (iulie – noiembrie 1975), ofițer specialist 3 (august 1973 – iulie 1975), ofițer specialist 5 (octombrie 1971 – august 1973), inspector principal 1 (septembrie 1969 – octombrie 1971), inspector 1 (ianuarie – septembrie 1969) și ofițer 2 (august 1966 – ianuarie 1969) în cadrul Direcției de Cercetări Penale a M.A.I., C.S.S. și M.I. Trecut în rezervă de la 11 iunie 1990, dată la care se afla la conducerea Secției de Informații Covasna.

Județul Dâmbovița

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Nicolae I. Florea: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁶⁴. *Anterior*: șef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1963 – februarie 1968) și șef al Serviciului 3 Informații Interne (iunie 1962 – martie 1963), ambele funcții în cadrul Regionalei de Securitate Ploiești.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Nicolae I. Florea: 8 mai 1972 – 5 octombrie 1974⁶⁵. *Ulterior*: la dispoziția M.I. (octombrie 1974 – iulie 1975). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1975.

Nicolae I. Ion: 5 octombrie 1974 – 31 octombrie 1984⁶⁶. *Anterior*: locuitor al șefului Direcției I Informații Interne (iunie – octombrie 1974), șef al Cancelariei C.S.S., respectiv Direcției Secretariat – Juridice a M.I. (martie 1972 – iunie 1974), șef al Serviciului 4 din Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (aprilie 1971 – martie 1972) și ofițer specialist în Corpul de Consilieri și Inspectori al C.S.S. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

⁶³ Idem, fond Cadre, dosar personal *Moldovan Sever*, f. 7: *Fișă personală* – numit șef al Securității Județului Covasna prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7274/01.10.1985. Instalat oficial în funcție de la 10 octombrie 1985.

⁶⁴ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 119: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1537/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁶⁵ Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 11, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/2007/05.10.1974.

⁶⁶ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/2006/05.10.1974 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1411/31.10.1984.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ioan I. Georgescu: 31 octombrie 1984⁶⁷. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj din cadrul Securității Județului Argeș.

Șefi Securitate județeană:

Aron Gh. Bordea: 8 mai 1972 – 1 iunie 1980⁶⁸. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1951. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrasabotaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Dâmbovița (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Secției de Securitate a Municipiului Târgoviște și adjunct inspector șef în cadrul aceluiași inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), locțiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Târgoviște (ianuarie 1958 – februarie 1968) și șef birou (iunie 1954 – ianuarie 1968), lucrător operativ prim (mai 1953 – iunie 1954), lucrător operativ (iulie 1951 – mai 1953) la aceeași unitate raională. *Ulterior:* șef al Direcției I Informații Interne (vezi mai sus).

Neculai G. Iftime (Iftimie): 1 august 1980 – 28 iulie 1987⁶⁹. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne din cadrul Securității Județului Alba (februarie 1977 – august 1980), șef al Biroului Cadre și secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din Inspectoratul Județean Alba al M.I. (iunie 1972 – februarie 1977). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Mureș al M.I. (vezi mai jos).

Ioan Gh. Deaconu: 28 iulie 1987⁷⁰. Încadrat în Securitate de la 15 iunie 1969. *Anterior:* șef serviciu și ofițer specialist 1 (ianuarie 1983 – iulie 1987) în cadrul Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice.

Județul Dolj

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Jean T. Fîru: 18 februarie 1968 – 1969⁷¹. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Oltenia (vezi mai sus). Decedat în cursul anului 1969.

³⁶⁷ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1412/31.10.1984.

³⁶⁸ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Bordea Aron*, f. 6: *Fișă personală*.

³⁶⁹ Fl. Dobre, *op cit*, p. 235: Protocol nr. 9 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980 și ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumărotat: Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7299/28.07.1987.

³⁷⁰ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 3, f. 18: Adresa Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 935/23.07.1987.

³⁷¹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 173: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1555/18.02.1968.

Ion P. Bodunescu: 30 septembrie 1969 – 8 mai 1972³⁷². Încadrat în Securitate la 18 iunie 1953. *Anterior*: șef al Serviciului 3 Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Dolj și (februarie 1968 – septembrie 1969), șef birou în cadrul Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Oltenia (decembrie 1962 – februarie 1968) și lucrător operativ în cadrul Serviciului 3 Informații Interne al aceleiași direcții regionale (iunie 1953 – decembrie 1962). *Ulterior*: șef al Securității Județului Dolj (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Constantin I. Sprîncenatu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979³⁷³. *Anterior*: șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Dolj (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior*: la dispoziția M.I. (septembrie – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 399/20.12.1979.

Mircea Gh. Dupac: 15 septembrie 1979 – 15 septembrie 1984³⁷⁴. *Anterior*: secretar al Consiliului Politic al Brigăzii 24 Securitate Cluj Napoca. *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Covasna al M.I. (vezi mai sus).

Mircea N. Grama: 1 octombrie 1984 – 11 martie 1986³⁷⁵. *Anterior*: șef secție în cadrul Centrului de Informații Externe. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

Ion I. Sandu: 1 aprilie 1988³⁷⁶. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, în urma absolvirii cursului de 3 ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef serviciu, apoi locțiitor al comandantului U.S.L.A. (aprilie 1982 – aprilie 1988), șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Teleorman (iulie 1976 – aprilie 1982), șef al Biroului 3 Contraspionaj, apoi șef al compartimentului Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare (iunie 1972 – februarie 1975), ambele funcții în cadrul Inspectoratului Județean Teleorman al M.I., șef al Secției Municipale de Securitate Tr. Măgurele (aprilie – iunie 1972) și specialist 3 în cadrul Secției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean de Securitate Teleorman.

³⁷² Idem, inv. nr. 7391, dosar nr. 10, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2098/30.09.1969 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁷³ Vezi *ibidem* și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1324/15.09.1979.

³⁷⁴ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1325/15.09.1979.

³⁷⁵ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/5111/01.10.1984 și idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

³⁷⁶ Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1096/01.04.1988.

Șefi Securitate județeană:

Ion P. Bodunescu: 8 mai 1972 – 23 ianuarie 1973³⁷⁷. *Anterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Dolj (vezi mai sus). *Ulterior:* adjunct al șefului Direcției I Informații Interne (februarie – octombrie 1973), apoi șef al Inspectoratului Județean Teleorman al M.I. (vezi mai jos).

Ștefan M. Alexie: 23 ianuarie 1973 – 1 septembrie 1983³⁷⁸. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1951. *Anterior:* adjunct al șefului Securității Județului Dolj (iulie 1972 – ianuarie 1973), șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Dolj, (decembrie 1969 – iulie 1972), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne (aprilie – decembrie 1969) și specialist 3 (aprilie 1968 – aprilie 1969), în aceeași unitate, ofițer 1 (august 1963 – aprilie 1968), lucrător prim cadre (mai 1959 – august 1963), lucrător operativ (ianuarie 1957 – mai 1959), radiotelegrafist (iulie 1956 – ianuarie 1957), secretar 3 (aprilie – iulie 1956), inspector cadre (august 1955 – aprilie 1956), lucrător operativ prim (mai 1953 – august 1955), planificator 3 și lucrător operativ (octombrie 1951 – mai 1953), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Craiova (Oltenia). *Ulterior:* șef al Direcției a III-a Contraspionaj (vezi mai sus).

Ioan V. Chițoiu: 1 octombrie 1984 – 25 noiembrie 1987³⁷⁹. Încadrat în Securitate de la 1 august 1966, absolvent al cursului de 3 ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* aghiotant 1 la Direcția a V-a Securitate și Gardă.

Marin A. Gherghe: 26 noiembrie 1987 – 15 martie 1990³⁸⁰. Încadrat în Securitate de la 1 august 1965, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* locuitor al șefului Securității Județului Dolj (noiembrie 1985 – noiembrie 1987), șef al Serviciului 7 din Direcția a III-a

³⁷⁷ Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 375: Ordinul M.I. nr. 1218/23.01.1973.

³⁷⁸ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. 1219/23.01.1973 și idem, fond Cadre, dosar nr. 27283, f. 141: Ordinul M.I. nr. II/5160/01.09.1983.

³⁷⁹ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 21, f. 867: *Notarea de serviciu pe perioada de la 01.01.1986 până la 31.12.1986, privind pe locot. colonel Chițoiu V. Ioan* și idem, vol.25, f. 46: *Tabel nominal cuprinzând propuneri privind calificativele pe anul 1987 ale șefilor securităților județene, respectiv a municipiului București*, din 1988, alcătuit de Serviciul Independent Cadre, Învățământ, Organizare-Mobilizare al D.S.S. ...

³⁸⁰ Idem, fond Cadre, dosar personal *Gherghe Marin*, f. 13: *Fișă personală* – numit prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7442/26.11.1987 și *ibidem*, f. 6: *Fișă personală* – încadrat prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 557/15.03.1990.

Nicolae Ioniță

Contraspionaj (iulie – noiembrie 1985), șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Olt (septembrie 1980 – iulie 1985), șef al Biroului 3 Contraspionaj (aprilie 1974 – septembrie 1980), ofițer specialist 1 (august 1973 – aprilie 1974) și adjunct al șefului Serviciului 2 Contrainformații Economice (iunie 1972 – august 1973), toate aceste funcții în cadrul Inspectoratului Județean Olt al M.I., ofițer specialist 3 (februarie 1970 – iunie 1972), inspector (decembrie 1969 – februarie 1970) și inspector 1 (aprilie 1968 – decembrie 1969) în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Olt și ofițer 2 la Secția Raională de Securitate Balș (august 1965 – aprilie 1968). *Ulterior:* locuitor al șefului Secției de Informații a Comendurii Militare a Județului Argeș (de la 15 martie 1990)

Județul Galați

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Marin I. Iorga: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972³⁸¹. *Anterior:* șef al Regionalei de Securitate Galați (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 30 iunie 1972.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe Gh. Zagoneanu: 8 mai 1972 – 29 septembrie 1978³⁸². Încadrat în Securitate în 1961, prin transfer din cadrul M.F.A. *Anterior:* șef al Serviciului de Pașapoarte al Municipiului București (mai 1970 – mai 1972), adjunct (locuitor) al șefului Direcția a IV-a Contrainformații Militare și șef al Serviciului de Contrainformații de pe lângă Comandamente și Direcții Centrale M.F.A. (februarie 1968 – mai 1970) și șef al Serviciului Îndrumare, "401" și Contraspionaj (septembrie 1966 – februarie 1968) în cadrul aceleiași direcții. *Ulterior:* secretar de Stat la Ministerul de Interne și adjunct al șefului C.I.E. (septembrie 1978 – aprilie 1982), șef al C.I.D. (vezi mai sus).

Gheorghe D. Moga: 1 iunie 1979 – 22 iulie 1987³⁸³. *Anterior:* șef al Direcției a III-a Contraspionaj (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 114/22.07.1987.

³⁸¹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 231: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1574/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1857/31.05.1972. Teoretic, ofițerul și-a păstrat funcția de inspector șef până la 31 mai 1972, deși inspectoratul nu mai exista.

³⁸² Idem, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și ANIC, fond CC al PCR, Secția Cămară, dosar nr. 74/1978, f. 3: Protocolul nr. 11 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.09.1978.

³⁸³ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7411, dosar nr. 7, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1162/01.06.1979 și idem, fond Cadre, dosar personal Moga Gheorghe, f. 6: Fișă personală

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Nicolae Viorel N. Lupu: 28 iulie 1987³⁸⁴. *Anterior:* șef al Securității Județului Galați (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

George M. Florescu: 20 iunie 1972 – 25 octombrie 1985³⁸⁵. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Galați (aprilie 1969 – iunie 1972), șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Galați și adjunct inspector șef (octombrie 1968 – aprilie 1969) și adjunct al șefului Serviciul 1 Informații Interne din cadrul aceluiași inspectorat (februarie – octombrie 1968). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 223/25.10.1985.

Nicolae Viorel N. Lupu: 1 noiembrie 1985 – 28 iulie 1987³⁸⁶. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1970. *Anterior:* șef al serviciului de contrainformații în sectoarele industriei constructoare de mașini din Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (februarie 1981 – 20 aprilie 1985) și șef al serviciului similar din cadrul Securității Municipiului București (aprilie – noiembrie 1985).

Vasile S. Dumitru: 28 iulie 1987³⁸⁷. Încadrat în M.A.I. de la 7 noiembrie 1960, în urma absolvirii cursului de 2 ani al Școlii de Ofițeri – Trupe Securitate de la Oradea. *Anterior:* șef de birou, apoi șef al Serviciului de Contrainformații pentru Unitățile Centrale M.I., I.G.M. și D.G.A.S. din Direcția a IV-a Contrainformații Militare (din mai 1980).

³⁸⁴ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7297/28.07.1987. La data menționată mai sus, a fost doar împuternicit la comanda inspectoratului, fiind definitivat în funcție abia la 3 februarie 1989 – vezi idem, dosar nr. 11, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1053/03.02.1989.

³⁸⁵ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 26, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 2071/20.06.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota șefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

³⁸⁶ *Ibidem.*

³⁸⁷ Idem, vol. 3, f. 16: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 936/22.07.1987.

Județul Giurgiu:

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Nicolae M. Stan: 31 ianuarie 1981 – 1 aprilie 1982³⁸⁸. *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean Ilfov al M.I. (vezi mai jos). *Ulterior:* vicepreședinte al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 82/26.03.1983.

Mihai – Gheorghe I. Nicolae: 1 aprilie 1982 – 31 octombrie 1984³⁸⁹ - – șef al Securității Județului Giurgiu împuternicit la comanda inspectoratului M.I.

Nicolae A. Predoiu: 31 octombrie 1984 – 15 noiembrie 1989³⁹⁰. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* șef serviciu în cadrul Direcției a IV-a Contrainformații Militare (februarie 1979 – octombrie 1984), șef al Serviciului 14 Îndrumare și Control Contraspionaj din Direcția a III-a Contraspionaj (martie 1976 – februarie 1979) și instructor 1 în Direcția Cadre și Învățământ.

³⁸⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1030/31.01.1981 și idem, inv. nr. 7419, dosar nr. 5, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1145/01.04.1982.

³⁸⁹ Idem, fond Documentar, dosar nr. 13090, vol. 15, f. 283: *Caracterizare privind activitatea desfășurată de șeful Securității județului în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1983*, din 10.01.1984, semnată de locțiitorul politic al șefului Inspectoratului Județean Giurgiu al M.I., lt.col. Ion Jugănar, și de șeful Biroului Cadre și Învățământ al unității, lt.col. Vasile Ferariu.

³⁹⁰ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1413/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1401/15.11.1989.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Dumitru T. Bucur: 15 noiembrie 1989³⁹¹. *Anterior:* secretar adjunct al Consiliului Politic al Ministerului de Interne și șef al Secției de Propagandă și Cultură a Consiliului (aprilie 1982 – noiembrie 1989), secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din Școala Militară de Ofițeri Activi a M.I. și loțiitor politic al comandantului școlii (31 decembrie 1976 – aprilie 1982), șef serviciu independent (1 – 31 decembrie 1976), ofițer specialist principal 2 (august 1973 – decembrie 1976), adjunct șef centru pentru probleme de cercetare științifică (septembrie 1972 – august 1973) și cercetător științific, toate aceste funcții în cadrul Centrului de Cercetări Psihofiziologice pentru Munca Operativă al M.I.

Șefi Securitate județeană:

Mihai – Gheorghe I. Nicolae: 31 ianuarie 1981³⁹². Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* șef al Serviciului 5 (iunie 1972 – ianuarie 1981), șef secție operativă (septembrie 1968 – iunie 1972) și șef birou în cadrul Direcției I Informații Interne.

Județul Gorj:

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Petre I. Puncescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972³⁹³. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contraspionaj (martie 1957 – februarie 1968), șef al Serviciului (apoi Secției) I Informații Externe (septembrie 1954 – martie 1957), loțiitor al șefului Serviciului 3 Informații Interne (mai 1953 – septembrie 1954), toate aceste funcții în cadrul Direcției Regionale de Securitate Craiova.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Petre I. Puncescu: 8 mai 1972 – 6 decembrie 1976³⁹⁴. *Ulterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean Dolj (iulie 1977 – iunie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 188/13.06.1979.

³⁹¹ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1402/15.11.1989.

³⁹² ANIC, fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

³⁹³ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 161: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1551/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

³⁹⁴ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 16, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2168/06.12.1976.

Grigore F. Sălceanu: 4 februarie 1977 – 15 noiembrie 1989³⁹⁵.

Anterior: șef al Securității Județului Gorj (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Arad al M.I. (vezi mai sus).

Gheorghe V. Lungu: 15 noiembrie 1989³⁹⁶. *Anterior:* șef al

Inspectoratului Județean Olt al M.I. (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Iulian D. Bercea: 8 mai 1972 – 26 august 1975³⁹⁷. *Anterior:* șef al Secției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Gorj (februarie 1968 – mai 1972). Trecut în rezervă de la 26 august 1975, fără dreptul la „ajutor unic”, pentru „încălcarea regulilor de muncă, comportare abuzivă și incorectitudine în serviciu și în societate”.

Grigore F. Sălceanu: 15 iunie 1976 – 4 februarie 1977³⁹⁸. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne din cadrul Inspectoratului Județean Teleorman al M.I. (august 1973 – iunie 1976), șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct al șefului Securității Județului Teleorman (iunie 1972 – august 1973), șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – iunie 1972) și șef al Secției Raionale de Securitate Roșiori de Vede (octombrie 1961 – februarie 1968). *Ulterior:* șef Inspectoratul Județean Gorj al M.I. (vezi mai sus).

Vasile V. Bucura: 13 martie 1979³⁹⁹. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean Bacău al M.I. (martie 1974 – martie 1979), șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj – Aparat Exterior (iulie 1972 – martie 1974), adjunct al șefului Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Bacău (aprilie 1968 – iulie 1972), adjunct al șefului Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Bacău (1963 – aprilie 1968) și șef al Secției Speciale de Securitate Bicz (mai 1958 – 1963).

³⁹⁵ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1131/04.02.1977 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1410/15.11.1989.

³⁹⁶ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1411/15.11.1989.

³⁹⁷ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 12, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1922/26.08.1975.

³⁹⁸ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1539/15.06.1976.

³⁹⁹ ANIC, fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar nr. 19/1979, f. 4: Protocolul nr. 3 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 12.03.1979.

Județul Harghita

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Elemer L. Erdelyi: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁰⁰ Încadrat în Securitate de la 1 august 1949. *Anterior:* șef serviciu în cadrul Direcției a II-a Contraspionaj a M.A.I. (octombrie 1960 – februarie 1968), locțiitor șef serviciu în aceeași direcție (martie – octombrie 1960), șef al Serviciului 2 din Direcția a VI-a Securitatea Transporturilor (august 1957 – martie 1960), elev curs U.R.S.S. (august 1956 – august 1957), șef al Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Brașov (noiembrie 1954 – august 1956), șef al Serviciului Raional de Securitate Mediaș (decembrie 1953 – noiembrie 1954), locțiitor al șefului (mai – decembrie 1953), apoi șef al Secției a III-a Informații Interne din Regionala Brașov (iulie 1952 – mai 1953), șef al Secției Raionale de Securitate Sf. Gheorghe (ianuarie – iulie 1952), lucrător operativ și șef birou în cadrul Regionalei de Securitate Brașov (august 1949 – ianuarie 1952).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Elemer L. Erdelyi: 8 mai 1972 – 30 decembrie 1981⁴⁰¹. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 307/30.12.1981.

Alexandru I. Rapilat: 15 septembrie 1984 – 11 martie 1986⁴⁰². *Anterior:* șef al Securității Județului Harghita (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

Alexandru S. Iovănaș: 1 aprilie 1988⁴⁰³. *Anterior:* șef al Securității Județului Harghita (vezi mai jos).

Șefi Securitate județeană:

Dumitru L. Sîngeorzan: 8 mai 1972 – 1980⁴⁰⁴. *Anterior:* șef al Secției de Securitate a Municipiului Odorheiu Secuiesc și adjunct inspector șef – Inspectoratul

⁴⁰⁰ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 122: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1538/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁰¹ Idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 10, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 307/30.12.1981.

⁴⁰² Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 1, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/5099/15.09.1984 și idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

⁴⁰³ Vezi idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1101/01.04.1988. Instalat oficial în funcție de la 6 aprilie 1988.

⁴⁰⁴ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972. Din păcate, nu am putut regăsi un reper mai precis cu privire la data schimbării ofițerului din funcție.

Nicolae Ioniță

Județean de Securitate Harghita (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Secției a III-a Contraspionaj și adjunct inspector șef în cadrul aceleiași inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969) și șef al Secției Raionale de Securitate Reghin (octombrie 1961 – februarie 1968).

Alexandru I. Rapilat: 1 august 1980 – 15 septembrie 1984⁴⁰⁵.

Anterior: șef al Serviciului Central de Analiză – Sinteză din cadrul C.I.D. (ianuarie 1977 – august 1980) și inspector principal în Corpul de Control al Ministrului de Interne. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Harghita al M.I. (vezi mai sus).

Alexandru S. Iovănaș: 15 septembrie 1984 – 1 aprilie 1988⁴⁰⁶.

Anterior: șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj (noiembrie 1980 – septembrie 1984), șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Securitatea Județului Mureș (noiembrie 1976 – noiembrie 1980), ofițer specialist 1 (august 1973 – noiembrie 1976) și adjunct șef serviciu (iulie 1972 – august 1973), ambele funcții în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Harghita al M.I. (vezi mai sus).

Nicolae N. Neagoș: 1 aprilie 1988⁴⁰⁷. *Anterior:* locuitor politic al

șefului Inspectoratului Județean Covasna al M.I. (mai 1978 – aprilie 1988) și șef al Biroului Cadre și Învățământ și secretar al organizației de partid din cadrul aceleiași unități (iulie 1972 – mai 1978).

Județul Hunedoara

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Gheorghe N. Grigore: 18 februarie 1968 – 1 mai 1970⁴⁰⁸. *Anterior:*

șef al Regionalei de Securitate Hunedoara (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Direcției a XII-a Filaj și Investigații C.S.S. (vezi mai sus)

Gheorghe S. Simon: 1 mai 1970 – 8 mai 1972⁴⁰⁹. *Anterior:* șef al

Serviciului 3 Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Hunedoara (februarie 1968 – mai 1970) și șef al Secției a II-a Contraspionaj din cadrul Regionalei de Securitate Hunedoara (august 1961 – februarie 1968).

⁴⁰⁵ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol.12, f. 292: *Notarea de serviciu pe perioada de la 1 ianuarie 1982 până la 31 decembrie 1982 privind pe Rapilat I. Alexandru.*

⁴⁰⁶ Idem, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 304: Notă-raport a conducerii M.I. și D.S.S. către N. Ceaușescu nr. 428/06.09.1984.

⁴⁰⁷ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7437, dosar nr. 10, nenumărat: Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7090/01.04.1988. Instalată oficial în funcție de la 6 aprilie 1988.

⁴⁰⁸ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 158: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1550/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7393, dosar nr. 3, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1407/01.05.1970.

⁴⁰⁹ Idem, dosar nr. 2, nenumărat: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1389/01.05.1970 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe S. Simon: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984⁴¹⁰. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Suceava al M.I. (vezi mai jos).

Mihai M. Rotaru: 31 octombrie 1984 – 16 ianuarie 1990⁴¹¹. *Anterior:* șef al Inspectoratului Județean Mehedinți al M.I. (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul C.F.S.N. nr. 60/16.01.1990.

Șefi Securitate județeană:

David A. Golea: 8 mai 1972 – 18 august 1980⁴¹². *Anterior:* adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Hunedoara (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Secției de Securitate a Municipiului Deva și adjunct inspector șef în cadrul aceleiași inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), și șef al Secției Raionale de Securitate Hațeg (mai 1958 – februarie 1968). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 234/23.09.1980.

Marin Gh. Popinciuc: 1 august 1980 – 21 septembrie 1983⁴¹³. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Informare, Documentare, Secretariat și T.O. din Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (august 1975 – august 1980) și ofițer specialist 1 în cadrul aceleiași direcții. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

⁴¹⁰ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/31.10.1984.

⁴¹¹ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1415/31.10.1984 și <http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-60-din-16-ianuarie-1990-privind-trecerea-in-rezerva-a-unor-general-din-ministerul-de-interne-emitent-presedintele-c-f-s-n-91748.html>, consultat la data de 28 octombrie 2014.

⁴¹² ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și Fl. Dobre, *op cit*, vol. 2 (1967 – 1989), p. 235: Protocol nr. 9 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980.

⁴¹³ *Ibidem.* Protocol nr. 9 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 18.08.1980 și ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7423, dosar nr. 6, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

Lucian I. Văceanu: 1 august 1984– 11 ianuarie 1990⁴¹⁴. Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1957. *Anterior*: locuitor al șefului Securității Județului Hunedoara (din februarie 1984), șef al Serviciului de Contrainformații în Industria Chimică și Petrochimică și în Sectoarele Construcțiilor Industriale (iunie 1980 – februarie 1984), ofițer inginer principal 2 (iunie 1976 – iunie 1980), ofițer specialist 3 (noiembrie 1974 – iunie 1976), ofițer operativ principal (martie 1973 – noiembrie 1974) și ofițer specialist 5 (decembrie 1969 – martie 1973), toate aceste funcții în Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice, ofițer specialist 5 (octombrie 1968 – decembrie 1969) în cadrul Secției Verificări Tehnice a Direcției a XI-a Securitate și Gardă, ofițer 1 tehnic operativ (aprilie – octombrie 1968) în Direcția a VIII-a Instalarea și Exploatarea Mijloacelor Tehnic – Operative, ofițer tehnic principal 2 (octombrie 1964 – aprilie 1968) la Unitatea Nucleară a Atelierului A.G.T., din cadrul Direcției Spate M.A.I., lucrător tehnic administrativ (august 1959 – octombrie 1964) și ofițer tehnic principal (mai 1958 – august 1959) la Serviciul A.G.T. al Direcției Spate M.A.I. și locuitor șef birou în cadrul Comandamentului Trupelor de Grăniceri și Securitate (octombrie 1957 – mai 1958). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

⁴¹⁴ În perioada 1 august 1984 – 16 septembrie 1985 a fost doar împuternicit la comanda unității – vezi idem, fond Cadre, dosar personal *Văceanu Lucian*, f. 55: *Fișă personală* – împuternicit la comanda Securității Județului Hunedoara prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7170/01.08.1984, definitivat în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7260/16.09.1985 și trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

Județul Ialomița

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Vasile P. Mocanu: 18 februarie 1968 – 1 martie 1971⁴¹⁵. Încadrat în Securitate de la 1 martie 1951, în urma absolvirii cursului de 6 luni al Școlii de Ofițeri de Securitate – București. *Anterior:* șef al Serviciului Raional de Securitate Giurgiu (iulie 1960 – februarie 1968), șef al Secției Raionale de Securitate Slobozia (mai 1956 – iulie 1960), locțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Vidra (iulie 1953 – mai 1956). *Ulterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Ilfov (martie 1971 – ianuarie 1976), ofițer specialist 1 în cadrul Securității Municipiului București (mai 1976 – martie 1977), șef serviciu de Contrainformații în sectoarele de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și proiectare, în cadrul Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (din martie 1977).

Gheorghe S. Dănescu: 1 martie 1971 – 8 mai 1972⁴¹⁶. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954. *Anterior:* șef serviciu de Informații Interne în Inspectoratul de Securitate al Municipiului București (octombrie 1968 – martie 1971), locțiitor șef serviciu Anchete Penale în cadrul aceleiași unități și al Direcției Securității Orașului București (decembrie 1967 – octombrie 1968), locțiitor șef serviciu (ianuarie 1965 – decembrie 1967), ofițer 1 (august 1963 – ianuarie 1965), lucrător operativ și anchetator prim (septembrie 1954 – august 1963), toate aceste funcții în cadrul Direcției de Anchete a Securității. *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Ialomița al M.I. (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe S. Dănescu: 8 mai 1972 – 1 octombrie 1977⁴¹⁷. *Ulterior:* șef al Securității Municipiului București (vezi mai sus)

⁴¹⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 195: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1562/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 6, f. 26: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1209/01.03.1971.

⁴¹⁶ *Ibidem*, f. 22: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1207/01.03.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴¹⁷ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 22, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2443/01.10.1977.

Constantin F. Geică: 18 septembrie 1978 – 14 septembrie 1982⁴¹⁸. *Anterior:* șef al Direcției Cadre și Învățământ a M.I. (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 256/14.09.1982.

Ioan A. Pascu: 31 octombrie 1984 - 1989⁴¹⁹. *Anterior:* loțiitor politic al șefului Inspectoratului Județean Teleorman al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984), șef al Biroului Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare (februarie 1975 – mai 1978) și ofițer specialist 1 în cadrul aceluiași inspectorat.

Mihai Dumitru M. Marițiu: 10 februarie 1989⁴²⁰. *Anterior:* ofițer specialist principal 1 în cadrul Corpului de Control al ministrului de Interne.

Șefi Securitate județeană:

Florian T. Bunta: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁴²¹. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1953. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Ialomița (martie 1971 – mai 1972), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne din cadrul aceluiași inspectorat (aprilie 1968 – martie 1971), șef al Secției Raionale de Securitate Fetești (octombrie 1966 – aprilie 1968), loțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Urziceni (martie 1962 – octombrie 1966), lucrător operativ prim în cadrul Secției Raionale de Securitate Turnu Măgurele (noiembrie 1953 – martie 1962). *Ulterior:* șef al Securității Județului Bistrița Năsăud (vezi mai sus).

⁴¹⁸ Idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 18, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/2112/18.09.1978 și idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 6, nenumărotat: Decretul prezidențial nr. 256/14.09.1982.

⁴¹⁹ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1418/31.10.1984. Din păcate, nu am putut regăsi nici o referință precisă cu privire la schimbarea din funcție sau trecerea în rezervă a acestui ofițer.

⁴²⁰ Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 11, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1051/10.02.1989.

⁴²¹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Bunta Florian*, f. 6: *Fișă personală* – mutată prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7288/01.11.1985.

Alexandru N. Stănescu: 1 noiembrie 1985⁴²². Încadrat în Securitate de la 1 august 1968, în urma absolvirii cursului cu durată de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne din cadrul Securității Județene Caraș Severin (iulie 1979 – noiembrie 1985) și ofițer specialist 2 în cadrul aceleiași unități.

Județul Iași

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Dumitru Gh. Ionescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴²³.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate Iași (vezi mai sus).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dumitru Gh. Ionescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁴²⁴. *Ulterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Bacău (decembrie 1979 – iunie 1981). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 133/20.06.1981.

Victor Gh. Copilu: 15 septembrie 1979 – 31 octombrie 1984⁴²⁵.
Anterior: secretar al Consiliului Politic și loțiitor al comandantului Brigăzii 36 Securitate Timișoara (iunie 1975 – septembrie 1979). *Ulterior*: la dispoziția M.I. (octombrie – decembrie 1984) și loțiitor al comandantului Brigăzii 30 Securitate Timișoara (din decembrie 1984).

⁴²² Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Nota șefului D.S.S nr. 0331/26.10.1985.

⁴²³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 167: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1553/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴²⁴ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1326/15.09.1979.

⁴²⁵ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1327/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1419/31.10.1984.

Petru I. Calotă: 31 octombrie 1984 – 11 martie 1986⁴²⁶. Încadrat în Securitate de la 23 august 1950. *Anterior*: șef al Serviciului de Contrainformații nr. 14 de pe lângă Comandamentul Pompierilor și Penitenciarelor (septembrie 1980 – octombrie 1984), șef al Serviciului de Contrainformații nr. 8, de pe lângă Direcția Generală a Penitenciarelor (martie 1977 – septembrie 1980), șef al Biroului 4 Sinteză – Informatică din cadrul Direcției a IV-a Contrainformații Militare (august 1973 – martie 1977), șef al secțiilor de contrainformații a XII-a și XIII-a (noiembrie 1971 – august 1973), ofițer specialist (decembrie 1969 – noiembrie 1971), șef grupă operativă (august 1968 – decembrie 1969), instructor învățământ (iulie 1967- august 1968), locțiitor șef birou în Serviciul 1 Control (octombrie 1966 – iulie 1967) și ofițer 1 (iulie – octombrie 1966), toate aceste funcții în Direcția de Contrainformații Militare, locțiitor șef birou C.I. la Brigada 38 Căi Ferate București (octombrie 1964 – iulie 1966), locțiitor șef birou C.I. la Remiza Specială M.F.A. București (decembrie 1959 – octombrie 1964), lucrător operativ la Regimentul 5 Pază (octombrie 1953 – decembrie 1959) și ofițer contrainformații la Flotila de Avioane M.A.I. (decembrie 1950 – octombrie 1953). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

Constantin Gh. Pleșea (Pleșa): 1 aprilie 1988⁴²⁷. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (august 1986 – aprilie 1988), șef secție în cadrul Centrului de Informații Externe (martie 1985 – august 1986), locțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (noiembrie 1978 – martie 1985), șef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean Ialomița al M.I. (august 1973 – noiembrie 1978), șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct al șefului Securității Județului Ialomița (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean de Securitate Ialomița (decembrie 1971 – iunie 1972) și șef birou în aceeași unitate (aprilie 1968 – decembrie 1971), locțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Turnu Măgurele (decembrie 1964 – aprilie 1968), lucrător operativ prim (martie 1960 – noiembrie 1964) și lucrător operativ (septembrie 1957 – martie 1960), în cadrul Secției Raionale de Securitate Slobozia.

⁴²⁶ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1420/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7432, dosar nr. 2, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 41/11.03.1986.

⁴²⁷ Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1097/01.04.1988.

Șefi Securitate județeană:

Ioan N. Cleju: 8 mai 1972 – 20 mai 1980⁴²⁸. Încadrat în M.A.I. la 27 octombrie 1945. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Iași și (februarie 1968 – mai 1972), locuitor al șefului Direcției Regionale de Securitate Iași (iulie 1952 – februarie 1968), locuitor al șefului Direcției Regionale de Securitate Botoșani (februarie 1951 – iulie 1952), șef al Serviciului Județean de Securitate Alba (decembrie 1949 – ianuarie 1951), șef al Secției I Informative din Direcția Regională de Securitate Sibiu (septembrie 1948 – decembrie 1949), comisar ajutor la Inspectoratul Regional de Siguranță Sibiu (iulie 1947 – septembrie 1948) și comisar ajutor la Chestura Poliției Sibiu (octombrie 1945 – iulie 1947). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980.

Horia I. Brestoiu: 31 ianuarie 1981 – 8 noiembrie 1983⁴²⁹. *Anterior:* șef al Centrului de Informatică și Documentare (vezi mai sus). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 256/08.11.1983.

Constantin Gh. Ciurlău: 1 august 1984 – 11 ianuarie 1990⁴³⁰. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1961. *Anterior:* locuitor al șefului Securității Județului Iași (din februarie 1984), șef al Serviciului 12 Africa, Orientul Apropiat și Asia din Direcția a III-a Contraspionaj (decembrie 1974 – februarie 1984), șef al Serviciului 14 Îndrumare și Control Contraspionaj (martie – decembrie 1974), ofițer specialist 1 (august 1973 – martie 1974) și adjunct șef serviciu (ianuarie – august 1973) în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj, șef serviciu în Aparatul Exterior al Direcției a III-a Contraspionaj – pe lângă Securitatea Județului Dolj (mai 1972 – ianuarie 1973), ofițer specialist 2 (august 1971 – mai 1972), șef birou (ianuarie

⁴²⁸ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 1, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 118/20.05.1980.

⁴²⁹ Idem, fond Cadre, dosar personal *Brestoiu I. Horia*, vol. 1, f. 6: *Fișă personală* – numit prin Ordinul M.I. nr. II/5018/31.01.1981 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7423, dosar nr. 5, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 256/08.11.1983.

⁴³⁰ În perioada 1 august 1984 – 16 septembrie 1985 a fost doar împuternicit la comanda unității – vezi idem, dosar personal *Ciurlău Constantin*, f. 6: *Fișă personală* – definitivat în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7261/16.09.1985, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

Nicolae Ioniță

1970 – august 1971), șef grupă (februarie 1969 – decembrie 1970) și inspector principal 1 (aprilie 1968 – februarie 1969) în Inspectoratul Județean de Securitate Dolj, ofițer 1 (august 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ (octombrie 1961 – august 1963) și ofițer tehnic reproducere limbi străine (septembrie – octombrie 1961), în cadrul Regionalei de Securitate Oltenia. Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

Județul Ilfov

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Alexandru S. Dumitrașcu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴³¹.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate București (vezi mai sus)

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Alexandru S. Dumitrașcu: 8 mai 1972 – 30 ianuarie 1979⁴³². Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 43/30.01.1979.

Nicolae M. Stan: 1 februarie 1979 – 31 ianuarie 1981⁴³³.
Anterior: loțiitor al șefului Direcției a V-a Securitate și Gardă, împuternicit la comanda unității (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Giurgiu al M.I. (vezi mai sus).

⁴³¹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 152: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1548/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴³² Idem, inv. nr. 7411, dosar nr. 1, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 43/30.01.1979.

⁴³³ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 4, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1025/01.02.1979 și inv. nr. 7417, dosar nr. 5, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1030/31.01.1981.

Șefi Securitate județeană:

Marin C. Voicu: 8 mai 1972 – 6 octombrie 1980⁴³⁴. *Anterior:* șef al Secției a II-a Contrasabotaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Ilfov (februarie 1968 – mai 1972), loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate București (octombrie 1964 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne (decembrie 1963 – octombrie 1964), loțiitor al șefului Serviciului 3 (mai 1958 – decembrie 1963) și șef al serviciului respectiv (mai 1956 – mai 1958), toate aceste funcții în cadrul direcției regionale mai sus menționate. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 248/06.10.1980.

Județul Maramureș

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Nicolae M. Hrișan (Hriczan): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴³⁵. Încadrat în Securitate de la 1 iulie 1949. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Baia Mare (februarie 1956 – februarie 1968), funcționar operativ la: Serviciul Județean de Securitate Rădăuți (decembrie 1949 – ianuarie 1951), Regionala de Securitate Suceava (octombrie – decembrie 1949) și Regionala de Securitate Oradea (iulie – octombrie 1949).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Nicolae M. Hrișan (Hriczan): 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁴³⁶. *Ulterior:* loțiitor al șefului Securității Județului Mureș (decembrie 1979 – decembrie 1982). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 346/24.12.1982.

Ioan I. Vlădescu: 15 septembrie 1979 – 25 mai 1989⁴³⁷. Încadrat în Securitate din iulie 1952. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj din Securitatea Județului Ilfov (mai 1976 – septembrie 1979), șef birou și ofițer specialist 2 la Direcția de Contraspionaj a Securității (iunie 1963 – mai 1976), anchetator și loțiitor șef birou la Direcția a VIII-a Anchete (martie 1956 – iunie 1963).

⁴³⁴ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul MI nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7414, dosar nr. 5, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 248/06.10.1980.

⁴³⁵ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 125: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1539/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴³⁶ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1328/15.09.1979.

⁴³⁷ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1329/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumrotat: Adresă a M.I. către Biroul Comisiei de Cadre din C.C. al P.C.R. din 25.05.1989.

Mihai A. Mihai: 15 noiembrie 1989⁴³⁸. Încadrat în Securitate de la 1 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef Serviciul 4 Evidență Români și Arhivă din Direcția pentru Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei (iulie 1987 – noiembrie 1989), ofițer specialist 1 în cadrul Direcției I Informații Interne (iulie 1979 – iulie 1987), șef secție la Direcția a XI-a Securitate și Gardă (noiembrie 1969 – iulie 1979) și șef birou în cadrul Serviciului 3 al aceleiași direcții.

Șefi Securitate județeană:

Aurel I. Ardelean: 8 mai 1972 – 15 iunie 1976⁴³⁹. Încadrat în Securitate de la 10 ianuarie 1949. *Anterior*: șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Baia Mare și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Maramureș (februarie 1968 – mai 1972), șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul Regionalei de Securitate Maramureș (iunie 1964 – februarie 1968), șef al Secției a VIII-a Anchete (martie 1960 – iunie 1964) și șef al Biroului Inspecții (august 1959 – martie 1960) din cadrul aceleiași direcții, șef al Secției Raionale de Securitate Carei (decembrie 1957 – martie 1960), locțiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (iulie 1956 – decembrie 1957), șef al Secției a II-a Contraspionaj (mai 1955 – iulie 1956), șef birou în cadrul Serviciului 3 Informații Interne (mai 1953 – mai 1955) și anchetator prim (iulie 1952 – mai 1953), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare (Maramureș), șef birou în cadrul Regionalei de Securitate Rodna (februarie 1951 – iulie 1952) și lucrător operativ în cadrul Serviciului Județean de Securitate Sighet (ianuarie 1949 – februarie 1951). *Ulterior*: ofițer operativ principal la Inspectoratul Județean Maramureș al M.I. (iunie – decembrie 1976). Trecut în rezervă de la 10 decembrie 1976.

Gheorghe V. Lungu: 15 iunie 1976 – 15 octombrie 1979⁴⁴⁰. *Anterior*: șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Maramureș al M.I. (august 1973 – iunie 1976), adjunct al șefului Securității Județului Maramureș și șef al Serviciului 2 Contrainformații Economice (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Serviciului 2 Contrainformații în Sectoare Economice (decembrie 1970 – iunie 1972) și șef al Secției a II-a Contrsabotaj în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Maramureș (februarie 1968 – decembrie 1970), șef al Biroului 7 Filaj și Investigații din Regionala de Securitate Maramureș (septembrie 1965 – februarie 1968). *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Olt al M.I. (vezi mai jos).

⁴³⁸ Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1413/15.11.1989.

⁴³⁹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1509/15.06.1976.

⁴⁴⁰ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1510/15.06.1976 și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1333/15.10.1979.

Gheorghe S. Goran: 1 august 1980 – 15 decembrie 1985⁴⁴¹.

Anterior: șef birou în cadrul Serviciului C.I. nr. 16 (mai – august 1980) și șef birou în cadrul Serviciului C.I. nr. 7/A (februarie 1979 – mai 1980), ambele funcții în cadrul Direcției a IV-a Contrainformații Militare, ofițer specialist (octombrie 1971 – februarie 1979), inspector principal (iulie 1969 – octombrie 1971), ofițer 1 (august 1968 – iulie 1969), ofițer 2 (septembrie 1965 – august 1968) și ofițer prim la Serviciul Închisori (iulie 1962 – septembrie 1965), toate aceste funcții în cadrul Direcției Anchete a Securității, comandant de pluton în cadrul Brigăzii de Securitate București (august 1961 – iulie 1962). *Ulterior:* locuitor al șefului Securității Municipiului București (vezi mai sus).

Stelian Gh. Chelariu (Chelaru): 15 decembrie 1985 – 3 septembrie 1986⁴⁴².

Încadrat în Securitate de la 1 august 1960, absolvent al cursului de trei ani, destinat pregătirii de ofițeri cunoscători de limbi străine, al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare (ianuarie 1982 – decembrie 1985) – împuternicit la comanda direcției în perioada august 1983 – octombrie 1984 – ofițer specialist principal 2 (iulie 1980 – ianuarie 1982), șef birou la Serviciul de Contrainformații Militare pentru Aparatul Central și Teritorial de Securitate (februarie 1979 – iulie 1980), toate aceste funcții în cadrul Direcției a IV-a Contrainformații Militare, ofițer instructor principal la Serviciul Independent Cadre și Învățământ al D.S.S. (octombrie 1978 – februarie 1979), ofițer instructor principal la Direcția Cadre și Învățământ a M.I. (septembrie – octombrie 1978), ofițer specialist principal în Serviciul 3 Contraspionaj (noiembrie 1974 – septembrie 1978) și șef al Biroului de Depistare a Înscrișurilor Ascunse și Expertize Grafice din Inspectoratul Județean Prahova al M.I. (martie 1972 – noiembrie 1974), inspector principal în Serviciul 1 Informații Interne (ianuarie 1971 – martie 1972) și inspector principal 2 la Secția a VIII-a T.O. (aprilie 1968 – ianuarie 1971), la Inspectoratul Județean de Securitate Prahova, ofițer reproducător și ofițer 1 în Biroul „T” Tehnică Operativă al Regionalei de Securitate Ploiești (august 1960 – aprilie 1968). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 167/03.09.1986.

⁴⁴¹ Idem, fond Cadre, dosar personal *Goran Gheorghe*, f. 8: *Fișă personală* – numit șef al Securității Județului Maramureș prin Ordinul M.I. nr. II/5086/01.08.1980 și schimbat din funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7406/15.12.1985.

⁴⁴² Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 40: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 726/10.12.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7431, dosar nr. 16, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 167/03.09.1986.

Gheorghe D. Iliescu: 15 octombrie 1986⁴⁴³. Încadrat în M.A.I. de la 23 august 1961, în urma absolvirii cursului de doi ani destinat pregătirii ofițerilor de Miliție al Școlii M.A.I. nr. 2. *Anterior:* șef al Serviciului 9 – de asigurare contrainformativă a obiectivelor cu profil de comerț exterior – din Direcția a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (decembrie 1985 – octombrie 1986), loțiitor al comandantului Serviciului Independent pentru Problemele Secretului de Stat și ale Relațiilor cu Străinii – U.M. 0500/A – (februarie – decembrie 1985), șef serviciu (mai 1980 – februarie 1985), ofițer specialist principal – șef colectiv (august 1974 – mai 1980) și lucrător operativ (septembrie 1966 – august 1974), toate aceste funcții în cadrul Direcției de Contraspionaj a Securității, lucrător operativ în cadrul Serviciului Economic al Miliției București (august 1961 – septembrie 1966).

Județul Mehedinți

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Toma L. Popescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁴⁴. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Oltenia (iulie 1964 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne (august 1963 – iulie 1964) și șef al Serviciului 8 Anchete (iulie 1952 – august 1963), ambele funcții în cadrul aceleiași direcții regionale și șef al Secției a VIII-a Anchete din Regionala de Securitate Gorj (ianuarie 1951 – iulie 1952).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Toma L. Popescu: 8 mai 1972 – 31 martie 1976⁴⁴⁵. Trecut în rezervă de la 31 martie 1976.

Mihai M. Rotaru: 1 aprilie 1976 – 31 octombrie 1984⁴⁴⁶. *Anterior:* șef al Securității Județului Mehedinți (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Hunedoara al M.I. (vezi mai sus).

⁴⁴³ Idem, fond Documentar, dosar nr. 13313, vol. 3, f. 134: Adresa Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 780/07.10.1986.

⁴⁴⁴ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 228: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1573/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁴⁵ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1241/31.03.1976.

⁴⁴⁶ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1242/01.04.1976 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1415/31.10.1984.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ion P. Bodunescu: 31 octombrie 1984 – 18 ianuarie 1990⁴⁴⁷.

Anterior: șef al Inspectoratului Județean Teleorman al M.I. (vezi mai jos). Trecut în rezervă de la 18 ianuarie 1990.

Șefi Securitate județeană:

Mihai M. Rotaru: 1 iunie 1972 – 1 aprilie 1976⁴⁴⁸. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Gorj (februarie 1968 – iunie 1972), șef al Serviciului Raional de Securitate Tg. Jiu (octombrie 1964 – februarie 1968) și șef al Biroului 2 Contraspionaj din cadrul aceluiași serviciu raional.

Mircea Gh. Pîrvulescu: 15 iunie 1976 – 25 octombrie 1985⁴⁴⁹. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Dolj al M.I. (august 1973 – iunie 1976), adjunct al șefului Securității Județului Dolj și șef al Serviciului 2 Contrainformații Economice (iunie 1972 – august 1973), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Dolj (noiembrie 1969 – iunie 1972), șef al Serviciului 2 Contrasabotaj (aprilie – noiembrie 1969) și adjunct șef Serviciul 1 Informații Interne (februarie 1968 – aprilie 1969) din cadrul aceluiași inspectorat, șef al Serviciului 7 Filaj și Investigații din Regionala de Securitate Oltenia (iunie 1963 – februarie 1968), șef al Secției Raionale de Securitate Amaradia (mai 1953 – august 1961) și șef al Biroului Raional de Securitate Melinești (iunie 1952 – mai 1953). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 223/25.10.1985.

Gheorghe M. Preoteasa: 1 noiembrie 1985⁴⁵⁰. Încadrat în Securitate de la 5 martie 1958, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii de ofițeri de Securitate – Limbi Străine. *Anterior:* șef serviciu în cadrul Direcției I Informații Interne (august 1980 – noiembrie 1985).

⁴⁴⁷ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1416/31.10.1984 și idem, fond Cadre, dosar personal *Bodunescu Ion*, f. 6: *Fișă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.I. nr. II/1091/18.01.1990.

⁴⁴⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1886/01.06.1972.

⁴⁴⁹ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1511/15.06.1976 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 27: Nota șefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

⁴⁵⁰ *Ibidem*: Nota șefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Județul Mureș

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Pavel T. Sălcudean(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁵¹.
Anterior: șef al Regionalei de Securitate Mureș (vezi mai sus).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Pavel T. Sălcudean(u): 8 mai 1972 – 1 mai 1974⁴⁵². *Ulterior:* la dispoziția M.I. (mai – august 1974). Trecut în rezervă de la 5 august 1974.

Gheorghe I. Rîstea (Rîstea): 1 mai 1974 – 21 septembrie 1983⁴⁵³. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității Județului Brașov (iunie 1972 – mai 1974), șef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean de Securitate Brașov (iulie 1971 – iunie 1972), șef al Inspectoratului Județean de Securitate Bihor (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

Constantin I. Ioana: 31 octombrie 1984 – 22 iulie 1987⁴⁵⁴.
Anterior: șef al Inspectoratului Județean Cluj al M.I. (vezi mai sus). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 114/22.07.1987.

⁴⁵¹ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 192: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1561/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁵² Idem, inv. nr. 7401, dosar nr. 4, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1378/01.05.1974.

⁴⁵³ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1379/01.05.1974 și idem, inv. nr. 7423, dosar nr. 6, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 240/21.09.1983.

⁴⁵⁴ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1409/31.10.1984 și idem, fond Cadre, dosar personal *Ioana Constantin*, f. 5: *Fișă personală*.

Neculai G. Iftime (Ifimie): 28 iulie 1987⁴⁵⁵. *Anterior:* șef al Securității Județului Dâmbovița (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Alexandru A. Agoston: 8 mai 1972 – 24 octombrie 1985⁴⁵⁶. Încadrat în Securitate de la 10 noiembrie 1951. *Anterior:* adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Mureș (octombrie 1971 – iunie 1972), șef al Secției a IX-a Depistarea Scrierilor Ascunse și Expertize Grafice din cadrul aceleiași unități (aprilie 1968 – octombrie 1971), șef al Biroului „F” Controlul Corespondenței (noiembrie 1959 – aprilie 1968), lucrător prim cadre, șef grupă și loțiitor șef birou la Secția Cadre (iunie 1954 – noiembrie 1959), șef birou la Secția „T” (mai 1953 – iunie 1954), cenzor 3 (ianuarie 1952 – mai 1953) și lucrător operativ (noiembrie 1951 – ianuarie 1952), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Mureș. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 221/24.10.1985.

Gheorghe Gh. Mărieș: 1 noiembrie 1985⁴⁵⁷. Încadrat în Securitate de la 28 iulie 1969, în urma absolvirii cursului cu durata de trei ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* loțiitor al șefului Securității Județului Mureș (aprilie – noiembrie 1985), șef al Serviciului 1/A Informații Interne din Securitatea Județului Satu Mare (noiembrie 1983 – aprilie 1985) și ofițer specialist 1 în cadrul aceleiași unități (august 1980 – noiembrie 1983).

⁴⁵⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumărotat: Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7299/28.07.1987 – până la data de 3 februarie 1989 a deținut funcția doar cu delegație – vezi idem, dosar nr. 11, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1052/03.02.1989 – ordin de definitivare în funcție.

⁴⁵⁶ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Agoston A. Alexandru*, nenumărotat: *Fișă personală*.

⁴⁵⁷ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 172: Adresa Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 536/18.10.1985.

Județul Neamț

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Constantin C. Popa: 18 februarie 1968 – 1 noiembrie 1971⁴⁵⁸.

Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1950. *Anterior*: loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Bacău (iulie 1964 – februarie 1968), loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Oltenia (noiembrie 1959 – iulie 1964), șef al Serviciului Independent Operativ din Direcția a III-a Informații Interne ((august – noiembrie 1959), loțiitor al șefului aceluiași serviciu (iulie 1957 – august 1959), șef serviciu în cadrul Direcției a II-a Contraspionaj (mai 1952 – iulie 1957) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (aprilie 1951 – mai 1952). *Ulterior*: adjunct al șefului Inspectoratului Județean de Securitate Cluj (noiembrie 1971 – iunie 1972). Trecut în retragere de la 30 iunie 1972.

Aurel G. Mihalcea: 1 noiembrie 1971 – 8 mai 1972⁴⁵⁹.

Încadrat în Securitate de la 28 decembrie 1950. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Neamț și (februarie 1968 – noiembrie 1971), șef al Serviciului Raional de Securitate Tg. Ocna (august 1962 – februarie 1968), loțiitor al șefului Secției a VIII-a Anchete (februarie 1961 – august 1962), anchetator prim (iulie 1956 – februarie 1961) și loțiitor al șefului Serviciului 8 Anchete (februarie – iulie 1956), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate Bacău, șef birou în cadrul Serviciului 8 Anchete din Regionala de Securitate Bârlad (iulie 1952 – februarie 1956) și anchetator în cadrul Secției a VIII-a a Direcției Regionale de Securitate Putna (ianuarie 1951 – iulie 1952). *Ulterior*: șef al Securității Județului Neamț (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan M. Bobu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁴⁶⁰.

Anterior: șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Neamț (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior*: șef al Miliției Județului Brăila (decembrie 1979 – octombrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 219/19.10.1984.

⁴⁵⁸ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 189: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1560/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 12, f. 323: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1843/01.11.1971.

⁴⁵⁹ *Ibidem*, f. 318: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1842/01.11.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁶⁰ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1330/15.09.1979.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ioan Grigore I. Petcu: 15 septembrie 1979 – 30 decembrie 1981⁴⁶¹.

Anterior: secretar adjunct al Consiliului Politic al M.I. și șef al Secției Propagandă și Cultură (aprilie 1978 - septembrie 1979) și șef sector în cadrul Secției pentru Probleme Militare și Justiție a C.C. al P.C.R. Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 307/30.12.1981.

Traian N. Ursache: 31 octombrie 1984⁴⁶². *Anterior:* șef al Sectorului pentru Problemele Organizatorice de Partid din Consiliul Politic al M.I. (februarie 1983 – octombrie 1984), locțiitor politic al șefului Inspectoratului Județean Iași al M.I. (mai 1978 – martie 1982), șef al compartimentului de Cadre și Învățământ și secretar al Comitetului Organizației P.C.R. (iulie 1972 – mai 1978) în cadrul aceluiași inspectorat și specialist 3 personal la Inspectoratul Județean de Securitate Iași (februarie 1968 – iulie 1972).

Șefi Securitate județeană:

Aurel G. Mihalcea: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁴⁶³. *Anterior:* inspector șef al Inspectoratului Județean de Securitate Neamț (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Securității Județului Caraș Severin (vezi mai sus).

Constantin Gh. Rangu: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1987⁴⁶⁴. *Anterior:* șef al Securității Județului Suceava (vezi mai jos). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 14/03.02.1987.

⁴⁶¹ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1331/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7418, dosar nr. 10, nenumerotat: Decretul prezidențial nr. 307/30.12.1981.

⁴⁶² Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1421/31.10.1984.

⁴⁶³ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Mihalcea Aurel*, f. 8: *Fișă personală* – schimbat din funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7290/01.11.1985.

⁴⁶⁴ Idem, fond Cadre, dosar personal *Rangu Constantin*, f. 6: *Fișă personală*.

Petre I. Constantin: 10 februarie 1987 – 17 ianuarie 1990⁴⁶⁵.

Încadrat în M.A.I. de la 2 octombrie 1954, în urma absolvirii Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa Oradea – Trupe Securitate. *Anterior:* șef al Serviciului Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare din Inspectoratul Județean Prahova al M.I. (aprilie 1980 – februarie 1987), șef al Biroului Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare din Inspectoratul Județean Argeș al M.I. (mai 1977 – aprilie 1980), ofițer specialist 1 (august 1973 – mai 1977), adjunct al șefului Serviciului Personal, Învățământ, Mobilizare (iunie 1972 – august 1973), ambele funcții în cadrul aceluiași inspectorat, șef al Secției Personal, Învățământ (iulie 1971 – iunie 1972), instructor 1 personal (decembrie 1969 – iulie 1971) și șef al Secției Personal (iunie 1968 – decembrie 1969), în cadrul Inspectoratului de Miliție al Județului Argeș, locțiitor al șefului Secției Cadre din Direcția Regională de Miliție Argeș (august 1960 – aprilie 1968), locțiitor politic al șefului Secției Raionale de Miliție Băbeni (iulie 1956 – august 1960) și locțiitor politic al șefului Direcției a IX-a Paza Demnitarilor (octombrie 1954 – iulie 1956). Trecut în rezervă și pensionat de la 17 ianuarie 1990.

Județul Olt

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Gheorghe Gh. Diță: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁶⁶.

Încadrat în Securitate din decembrie 1950. *Anterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Argeș (august 1964 – februarie 1968), șef al Serviciului 3 Informații Interne (aprilie 1963 – august 1964), șef al Serviciului (ulterior, Biroului) 8 Anchete (iunie 1956 – aprilie 1963), ambele funcții în cadrul regionalei de Securitate mai sus menționate, locțiitor șef birou în cadrul Direcției a VIII-a Anchete (decembrie 1953 – iunie 1956) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (decembrie 1950 – decembrie 1953). *Ulterior:* șef al Securității Județului Argeș (vezi mai sus).

⁴⁶⁵ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7440, dosar nr. 4, nenumărotat: Ordinul șefului D.S.S., nr. II/7053/10.02.1987 și idem, fond Cadre, dosar personal *Constantin I. Petre*, f. 1: *Fișă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. MC 111/17.01.1990.

⁴⁶⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 146: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1546/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Sandu I. Stănculescu: 8 mai 1972 – 17 ianuarie 1973⁴⁶⁷. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Olt (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior:* lucrător operativ în cadrul Diviziunii Tehnico-Științifice din cadrul D.I.E. (februarie 1973 – iulie 1976). Trecut în retragere de la 31 iulie 1976.

Gheorghe Gr. Isac: 17 ianuarie 1973 – 15 octombrie 1979⁴⁶⁸. *Anterior:* șef al Miliției Județului Olt (mai 1972 – ianuarie 1973) și șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Olt (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior:* la dispoziția M.I. (octombrie – decembrie 1979). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 391/17.12.1979.

Gheorghe V. Lungu: 15 octombrie 1979 – 15 noiembrie 1989⁴⁶⁹. *Anterior:* șef al Securității Județului Maramureș (vezi mai sus). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Gorj al M.I. (vezi mai sus).

Ioan I. Calițu: 15 noiembrie 1989⁴⁷⁰. Încadrat în Securitate de la 1 septembrie 1954, în urma absolvirii Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior:* locuitor politic al șefului Inspectoratului Municipiului București al M.I. (decembrie 1987 – noiembrie 1989), șef serviciu Contrainformații în sectoarele construcții industriale civile, materiale de construcții, industria lemnului și energie din Securitatea Municipiului București (mai 1983 – decembrie 1987).

Șefi Securitate județeană:

Gheorghe E. Rațiu: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁴⁷¹. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior:* adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean de Securitate Olt (februarie 1968 – mai 1972), locuitor al șefului Secției Raionale de Securitate Slatina (octombrie 1964 – februarie 1968). *Ulterior:* locuitor al șefului Direcției I Informații Interne (octombrie 1985 – august 1986) și șef al aceleiași direcții (vezi mai sus).

⁴⁶⁷ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, f. 371: Ordinul M.I. nr. 1215/17.01.1973.

⁴⁶⁸ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. 1225/17.01.1973 și inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1332/15.10.1979.

⁴⁶⁹ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1333/15.10.1979 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1411/15.11.1989.

⁴⁷⁰ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1412/15.11.1989.

⁴⁷¹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

Neculae D. Lungu (Ene): 1 noiembrie 1985⁴⁷². Încadrat în Securitate de la 1 august 1967, în urma absolvirii cursului cu durata de 3 ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa –Ofițeri de Securitate. *Anterior:* ofițer specialist 2 – șef al Compartimentului 0110 – la Securitatea Județului Olt (august 1977 – noiembrie 1985).

Județul Prahova

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Petre I. Stănescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁷³. *Anterior:* loctiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Ploiești (februarie 1962 – februarie 1968), loctiitor al șefului Serviciului 2 Contraspionaj din cadrul aceleiași direcții (decembrie 1960 – februarie 1962), șef al Secției Raionale de Securitate Rm. Sărat (septembrie 1957 – decembrie 1960), șef al Secției Raionale de Securitate Pătârlagele (iulie 1956 – septembrie 1957) și șef al Secției Raionale de Securitate Cricov (martie – iulie 1956). *Ulterior:* șef al Securității Județului Prahova (vezi mai jos).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Ionescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979⁴⁷⁴. *Anterior:* șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Prahova (februarie 1968 – mai 1972). *Ulterior:* la dispoziția MI (septembrie – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 399/20.12.1979.

Dumitru A. Popa: 15 septembrie 1979 – 1 aprilie 1988⁴⁷⁵. *Anterior:* șef al Securității Județului Prahova (vezi mai jos). *Ulterior:* șef al Corpului de Control al Ministrului de Interne (din aprilie 1988).

⁴⁷² *Ibidem*.

⁴⁷³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 222: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1571/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁷⁴ *Ibidem* și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1312/15.09.1979.

⁴⁷⁵ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1313/15.09.1979 și inv. nr. 7437, dosar nr. 6, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1094/01.04.1988.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

Ilie I. Pescaru: 1 aprilie 1988 – 31 decembrie 1989⁴⁷⁶. *Anterior:* șef al Securității Județului Prahova (vezi mai jos). Trecut în rezervă cu drept la pensie militară de serviciu de la 31 decembrie 1989.

Șefi Securitate județeană:

Petre I. Stănescu: 8 mai 1972 – 30 noiembrie 1975⁴⁷⁷. Trecut în rezervă de la 30 noiembrie 1975.

Dumitru A. Popa: 31 decembrie 1976 – 15 septembrie 1979⁴⁷⁸. *Anterior:* locțiitor al comandantului Școlii Militare de Ofițeri Activi a M.I. pentru învățământul de științe sociale (iunie 1972 – decembrie 1976), locțiitor șef direcție la Școala Militară de Ofițeri de Securitate a C.S.S. (noiembrie 1968 – iunie 1972), șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Informații Interne (februarie 1963 – noiembrie 1968), și locțiitor șef serviciu în aceeași direcție.

Ilie I. Pescaru: 31 ianuarie 1981 – 1 aprilie 1988⁴⁷⁹. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității Județului Prahova (februarie 1980 – ianuarie 1981), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Argeș al M.I. (ianuarie 1979 – februarie 1980), ofițer specialist (martie 1976 – ianuarie 1979) și șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice (iunie 1972 – martie 1976), în cadrul aceluiași inspectorat, și șef al Secției a VIII-a Instalarea și Exploatarea Mijloacelor Tehnic-Operative din Inspectoratul Județean de Securitate Olt (aprilie 1968 – iunie 1972). *Ulterior:* șef al Inspectoratului Județean Prahova al M.I. (vezi mai sus).

Petre Gh. Petrescu: 1 aprilie 1988⁴⁸⁰. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității Județului Prahova (februarie 1986 – aprilie 1988) și șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice în cadrul aceleiași unități.

⁴⁷⁶ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. II/1102/01.04.1988 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 13, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1460/31.12.1989.

⁴⁷⁷ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7403, dosar nr. 15, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2230/30.11.1975.

⁴⁷⁸ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 17, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/2263/31.12.1976.

⁴⁷⁹ ANIC, fond CC al PCR, Secția Cancelarie, dosar nr. 6/1981, f. 6: Protocol nr. 1 al ședinței Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28.01.1981.

⁴⁸⁰ ACNSAS, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumerotat: Adresa Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.03.1988.

Județul Satu Mare

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ioan Gh. Honțău: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁸¹. *Anterior:* loțșitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Maramureș (februarie 1964 – februarie 1968), șef al Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (iunie 1962 – februarie 1964) și loțșitor al șefului aceluiași serviciu (august 1961 – iunie 1962).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ioan Gh. Honțău: 8 mai 1972 – 5 noiembrie 1979⁴⁸². *Ulterior:* loțșitor al șefului Securității Județului Bihor (din decembrie 1979).

Alexandru S. Pop: 5 noiembrie 1979 - 1989⁴⁸³. *Anterior:* șef al Serviciului Personal și Învățământ, Mobilizare din Inspectoratul Județean Cluj al M.I. (iunie 1972 – noiembrie 1979).

Dumitru A. Badea: 15 noiembrie 1989⁴⁸⁴. *Anterior:* șef de sector pentru problemele muncii organizatorice de partid în Consiliul Politic al M.I. (iulie 1985 – noiembrie 1989), loțșitor politic al șefului Inspectoratului Județean Neamț al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984) și șef al compartimentului de Cadre și Învățământ din cadrul aceluiași inspectorat (iunie 1972 – mai 1978).

⁴⁸¹ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 207: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1566/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁸² Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1396/05.11.1979.

⁴⁸³ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1397/05.11.1979. Din păcate, nu am putut regăsi nici o mențiune referitoare la data schimbării din funcție sau trecerii în rezervă a ofițerului.

⁴⁸⁴ Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/15.11.1989.

Șefi Securitate județeană:

Victor E. Pop: 1 iunie 1972 – 31 octombrie 1977⁴⁸⁵. Încadrat în Securitate de la 20 aprilie 1950. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Satu Mare (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Satu Mare și adjunct inspector șef la același inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), șef al compartimentului de Contraspionaj (iunie 1958 – februarie 1968) și al Biroului Inspecției (iulie 1956 – mai 1958), în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare, loctiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Satu Mare (februarie – iulie 1956), elev curs U.R.S.S. (septembrie 1954 – septembrie 1955), șef al Secției a II-a Contraspionaj (iulie 1952 – septembrie 1954) și șef al Biroului „D” Cenzura Corespondenței (ianuarie 1951 – iulie 1952), în cadrul Regionalei de Securitate Baia Mare și lucrător operativ la Biroul „D” din Direcția Regională Oradea (aprilie 1950 – ianuarie 1951). Trecut în rezervă de la 31 octombrie 1977.

Andrei D. Ionescu: 13 martie 1979 – 17 ianuarie 1990⁴⁸⁶. Încadrat în Securitate de la 15 iunie 1959. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean Gorj al M.I. (iunie 1972 – martie 1979), adjunct al șefului serviciului mai sus amintit (octombrie 1969 – iunie 1972), șef al Secției a XII-a Filaj și Investigații din Inspectoratul Județean de Securitate Gorj (februarie – octombrie 1969), șef al Secției de Securitate a Municipiului Tg. Jiu (aprilie 1968 – februarie 1969), șef al Secției Raionale de Securitate Gilort (noiembrie 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ prim în cadrul Secției Raionale de Securitate Oltețu (martie 1960 - noiembrie 1963) și lucrător operativ prim în cadrul Direcției Regionale de Securitate Craiova (iunie 1959 – martie 1960). Trecut în rezervă de la 17 ianuarie 1990.

⁴⁸⁵ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1885/01.06.1972 și idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2558/31.10.1977.

⁴⁸⁶ Idem, fond Cadre, dosar personal *Ionescu D. Andrei*, nenumrotat: *Fișă personală* – numit șef al Securității Județului Satu Mare prin Ordinul M.I. nr. II/5043/13.03.1979, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 111/17.01.1990.

Județul Sălaj

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Ilie I. Pușcaș(u): 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁸⁷. *Anterior:* șef al Serviciului 3 Informații Interne din cadrul Direcției Regionale de Securitate Cluj (august 1961 – august 1963).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Ilie I. Pușcaș(u): 8 mai 1972 – 10 octombrie 1979⁴⁸⁸. *Ulterior:* șef al Serviciului 1/A Informații Interne din Securitatea Județului Cluj (decembrie 1979 – septembrie 1981). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 221/21.09.1981.

Gheorghe Gh. Pora: 10 octombrie 1979 – ianuarie 1989⁴⁸⁹. *Anterior:* locuitor politic al șefului Inspectoratului Județean Mureș al M.I. (mai 1978 – octombrie 1979) și secretar al Comitetului Organizației P.C.R. din aceeași unitate. A decedat în cursul lunii ianuarie 1989.

Constantin I. Ionescu: 10 februarie 1989⁴⁹⁰. *Anterior:* inspector principal 1 în cadrul Corpului de Control al ministrului de Interne.

Șefi Securitate județeană:

Andrei M. Mellas: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1977⁴⁹¹. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Sălaj (iulie 1969 – mai 1972) și adjunct al șefului Secției a III-a Contraspionaj din Inspectoratul Județean de Securitate Cluj (februarie 1968 – iulie 1969). Trecut în retragere de la 31 octombrie 1977.

⁴⁸⁷ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 155: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1549/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁸⁸ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1334/10.10.1979.

⁴⁸⁹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1335/10.10.1979.

⁴⁹⁰ Idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 11, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1050/10.02.1989.

⁴⁹¹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/2559/31.10.1977.

Valeriu C. Butiri: 13 martie 1979 – 11 ianuarie 1990⁴⁹². Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1958. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Harghita (august 1973 – martie 1979), adjunct al șefului Securității Județului Harghita al M.I. (iunie 1972 – august 1973), șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Harghita (ianuarie 1970 – iunie 1972), șef al Secției a III-a Contraspionaj (aprilie 1969 – ianuarie 1970) și adjunct al șefului secției amintite (februarie 1968 – aprilie 1969), din cadrul aceluiași inspectorat, șef al Secției Raionale de Securitate Gheorgheni (octombrie 1964 – februarie 1968), locuitor al șefului Secției Raionale de Securitate Reghin (mai 1962 – septembrie 1964), lucrător operativ prim în cadrul Secției Raionale de Securitate Tg. Mureș (aprilie 1962), lucrător operativ prim la Secția Raională de Securitate Negru Vodă (august 1959 – martie 1962), lucrător operativ în Biroul „K” Contrainformații în Penitenciare al Regionalei de Securitate Constanța (noiembrie 1958 – iulie 1959). Trecut în rezervă de la 11 ianuarie 1990.

Județul Sibiu

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Francisc F. Gergely: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁴⁹³. Încadrat în Securitate de la 28 decembrie 1950. *Anterior:* șef al Serviciului Raional de Securitate Mediaș (februarie 1963 – februarie 1968), șef al Serviciului Raional de Securitate Făgăraș (martie 1960 – februarie 1963), șef al Secției Raionale de Securitate Agnita (octombrie 1955 – martie 1960), șef al Biroului 1 din Serviciul 3 Informații Interne al Regionalei de Securitate Brașov (iulie 1952 – octombrie 1955), funcționar operativ în cadrul Regionalei de Securitate Sibiu (ianuarie 1951 – iulie 1952).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Francisc F. Gergely: 8 mai 1972 – 1 martie 1977⁴⁹⁴. *Ulterior:* ofițer specialist principal 3 la Serviciul 3 Contraspionaj din Inspectoratul Județean Sibiu (mai – iulie 1977), șef al Serviciului 1/A Informații Interne din aceeași unitate (iulie 1977 – iulie 1978). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1978.

⁴⁹² Idem, fond Cadre, dosar personal *Butiri Valeriu*, f. 6: *Fișă personală* – numit șef al Securității Județului Sălaj prin Ordinul M.I. nr. II/5044/13.03.1979, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 70/11.01.1990.

⁴⁹³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 204: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1565/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁴⁹⁴ Idem, inv. nr. 7407, dosar nr. 7, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1223/01.03.1977.

Iulian M. Rotariu: 15 septembrie 1979⁴⁹⁵. *Anterior*: șef al Securității Județului Alba (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Ioan C. Atomei: 8 mai 1972 – 20 septembrie 1973⁴⁹⁶ *Anterior*: adjunct al șefului Serviciului 2 Contrainformații în Sectoare Economice din Inspectoratul Județean de Securitate Sibiu (decembrie 1970 – mai 1972), șef al aceluiași serviciu (aprilie 1969 – decembrie 1970), șef al Secției a II-a Contrasabotaj din Serviciul de Securitate al Municipiului Sibiu (aprilie 1968 – aprilie 1969), loțiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Sighișoara (iunie 1964 – februarie 1968) și șef al aceluiași serviciu raional (august 1962 – mai 1964). *Ulterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Sibiu (septembrie 1973 – decembrie 1982). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 346/24.12.1982.

Mihail M. Andre: 20 septembrie 1973 – 31 octombrie 1985⁴⁹⁷. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1956, ca salariat civil, trecut în rândul ofițerilor la 1 februarie 1957. *Anterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Sibiu (iunie 1972 – septembrie 1973), șef birou în cadrul Direcției a III-a Contraspionaj (decembrie 1971 – iunie 1972), șef birou de Contraspionaj în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Sibiu (decembrie 1970 – noiembrie 1971), inspector principal 1 în aceeași unitate (aprilie 1968 – decembrie 1970), lucrător operativ la Serviciul Raional de Securitate Sibiu (1959 – 1968), ajutor lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Brașov (februarie 1957 – 1959), salariat civil – translator de limba germană – în aceeași unitate (aprilie 1956 – februarie 1957). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 227/31.10.1985.

Constantin P. Măceșanu: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1989⁴⁹⁸. Încadrat în Securitate de la 1 august 1964, în urma absolvirii cursului de un an al Școlii M.A.I. nr. 3 – Filaj și Investigații. *Anterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Sibiu (martie – noiembrie 1985), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Securitatea Județului Argeș (iunie 1980 – martie 1985) și ofițer specialist

⁴⁹⁵ Idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1336/15.09.1979.

⁴⁹⁶ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 13, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 2211/20.09.1973.

⁴⁹⁷ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 2210/20.09.1973 și idem, fond Cadre, dosar personal *Andre M. Mihail*, f. 105: *Fișă de pensie*. Inițial, s-a avut în vedere numirea sa în funcția de șef al Securității Județului Olt, dar ofițerul a cerut trecerea în rezervă pentru motive medicale.

⁴⁹⁸ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 6, f. 14: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. din 26.10.1985 și idem, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 196: *Tabel nominal – eliberări din funcție 1989* – destituit prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7015/03.02.1989.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

2 în cadrul aceleiași unități (februarie 1973 – iunie 1980). *Ulterior*: ofițer specialist principal 2 (șef compartiment) la Securitatea Municipiului București.

Virgiliu Theodor D. Petrișor: 3 februarie 1989⁴⁹⁹. *Anterior*: locuitor al șefului Serviciul Independent pentru Problemele Secretului de Stat și a Relațiilor cu Străinii, împuternicit la comanda unității (vezi mai sus).

Județul Suceava

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Emil V. Macri: 18 februarie 1968 – 1 ianuarie 1971⁵⁰⁰. *Anterior*: șef al Regionalei de Securitate Suceava (vezi mai sus). *Ulterior*: șef al Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (vezi mai sus).

Dragoș N. Ițcuș: 4 ianuarie 1971 – 8 mai 1972⁵⁰¹. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul de Securitate al Municipiului București (octombrie 1968 – ianuarie 1971), șef al Serviciului 1 Informații Interne din cadrul aceleiași inspectorat (septembrie – octombrie 1968) și din cadrul Direcției Securității Orașului București (septembrie 1967 – septembrie 1968) și șef serviciu în cadrul Direcției a III-a Informații Interne.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dragoș N. Ițcuș: 8 mai 1972 – 19 octombrie 1984⁵⁰². Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 219/19.10.1984.

Gheorghe S. Simon: 31 octombrie 1984⁵⁰³. *Anterior*: șef al Inspectoratului Județean Hunedoara al M.I. (vezi mai sus).

⁴⁹⁹ Vezi idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumrotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

⁵⁰⁰ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 201: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1564/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7395, dosar nr. 4, f. 77: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1034/01.01.1971.

⁵⁰¹ *Ibidem*, f. 51: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1026/04.01.1971 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵⁰² Idem, inv. nr. 7426, dosar nr. 5, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 219/19.10.1984.

Șefi Securitate județeană:

Constantin Gh. Rangu: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁵⁰⁴. Încadrat în Securitate de la 12 iunie 1951. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef - Inspectoratul Județean de Securitate Suceava (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Secției de Securitate a Municipiului Suceava și adjunct inspector șef la același inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Suceava (octombrie 1961 – februarie 1968), șef al Secției Cadre din aceeași direcție regională (august 1960 – octombrie 1961), șef al Secției

Raionale de Securitate Săveni (octombrie 1958 – august 1959), loțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Dărăbani (noiembrie 1953 – octombrie 1958), lucrător de cadre la Regionala de Securitate Botoșani (iunie 1951 – februarie 1953). *Ulterior:* șef al Securității Județului Neamț (vezi mai sus).

Paraschiv N. Hotnog: 1 noiembrie 1985⁵⁰⁵. *Anterior:* șef al Securității Vaslui (vezi mai jos).

⁵⁰³ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1414/31.10.1984.

⁵⁰⁴ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal *Rangu Constantin*, f. 6: *Fișă personală* – schimbat din funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7294/01.11.1985.

⁵⁰⁵ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Nota șefului D.S.S. nr. 0331/26.10.1985.

Județul Teleorman

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Constantin Gh. Buleandră: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁵⁰⁶. Încadrat în Securitate de la 1 aprilie 1952. *Anterior*: loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate București (aprilie 1962 – februarie 1968), șef al Secției Raionale de Securitate Alexandria (mai 1956 – aprilie 1962), loțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Videle (iulie 1955 – mai 1956), lucrător operativ în cadrul aceleiași secții raionale (octombrie 1953 – iulie 1955) și lucrător operativ la Secția Raională de Securitate Vidra (aprilie 1952 - octombrie 1953).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Constantin Gh. Buleandră: 8 mai 1972 – 14 decembrie 1973⁵⁰⁷. *Ulterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne din Inspectoratul Județean Dâmbovița al M.I. (decembrie 1973 – iulie 1978). Trecut în rezervă de la 31 iulie 1978.

Ion P. Bodunescu: 14 decembrie 1973 – 31 octombrie 1984⁵⁰⁸. *Anterior*: loțiitor al șefului Direcției I Informații Interne (februarie – octombrie 1973), șef al Securității Județului Dolj (vezi mai sus). *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Mehedinți al M.I. (vezi mai sus).

Ionel A. Obaciu: 31 octombrie 1984 – 14 august 1985⁵⁰⁹. *Anterior*: loțiitor politic al șefului Inspectoratului Județean Brașov al M.I. (mai 1978 – octombrie 1984) și șef al Serviciului Cadre, Învățământ și Organizare – Mobilizare din același inspectorat (iulie 1972 – mai 1978). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

Dumitru P. Lică: 1 aprilie 1988⁵¹⁰. *Anterior*: șef al Securității Județului Teleorman (vezi mai jos). A fost împuternicit la conducerea inspectoratului în perioada august 1985 – aprilie 1988.

⁵⁰⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 225: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1572/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵⁰⁷ Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 16, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 2598/14.12.1973.

⁵⁰⁸ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. 2599/14.12.1973 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1416/31.10.1984.

⁵⁰⁹ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1417/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7429, dosar nr. 2, f. 304: Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

⁵¹⁰ Idem, inv. nr. 7437, dosar nr. 7, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1103/01.04.1988.

Șefi Securitate județeană:

Alecse (Alexe) D. Olteanu: 8 mai 1972 – 30 septembrie 1978¹¹ Încadrat în Securitate de la 30 decembrie 1950. *Anterior:* șef al Secției a III-a Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – mai 1972), locuitor al șefului Secției a II-a Contraspionaj (iunie 1964 – februarie 1968), șef al Biroului 1 din Serviciul 3 Informații Interne (ianuarie – iunie 1964), ambele în cadrul Direcției Regionale de Securitate București, locuitor al șefului Secției Raionale de Securitate Videle (februarie 1961 – ianuarie 1964), șef al secției raionale mai sus amintite (octombrie 1957 – februarie 1961), lucrător operativ prim la Biroul „K” Contrainformații în Penitenciare (iulie 1955 – septembrie 1957), lucrător operativ în Serviciul 7 Filaj și Investigații (august 1953 – iulie 1955), și dactilograf șef (iulie 1952 – iulie 1953), toate aceste funcții în cadrul Regionalei de Securitate București, dactilograf șef (mai – iulie 1952) și funcționar operativ (decembrie 1951 – mai 1952) în Regionala de Securitate Teleorman, funcționar operativ la Serviciul Județean de Securitate Buzău, apoi la regionala de Securitate cu același nume (decembrie 1950 – decembrie 1951). *Ulterior:* șef al Secției a III-a (Spațiul „Africa – Asia”) din C.I.E. (octombrie 1978 – decembrie 1985) și președinte al Colegiului de Partid al D.S.S. (decembrie 1985 – ianuarie 1990). Trecut în rezervă prin Decretul CFSN nr. 38/09.01.1990.

Dumitru P. Lică: 30 iulie 1980 – 1 aprilie 1988¹². *Anterior:* șef al Serviciului 2/A Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Prahova al M.I. (noiembrie 1977 – august 1980) și ofițer specialist 1 în cadrul aceleiași inspectorat.

Gheorghe C. Motorga: 1 aprilie 1988¹³. Încadrat în M.A.I. în 1960, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri – Trupe de Securitate de la Oradea. *Anterior:* secretar adjunct pentru probleme organizatorice al Consiliului Politic al D.S.S. (octombrie 1984 – aprilie 1988), secretar al Organizației P.C.R. din Aparatul Central al Ministerului de Interne (aprilie 1982 – octombrie 1984), ofițer specialist 1 pe probleme de organizare-mobilizare și operații

⁵¹¹ Idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7409, dosar nr. 17, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2091/30.09.1978.

⁵¹² Idem, fond Documentar, dosar nr. D. 13090, vol. 17, f. 683: *Notarea de serviciu pe perioada de la ianuarie 1984 până la noiembrie 1984 privind pe lt. colonel Lică P. Dumitru*, din 15 ianuarie 1985, semnată de șeful Inspectoratului Județean Teleorman al M.I., col. Ion Bodunescu.

⁵¹³ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumrotat: Adresă a Secretariatului C.C. al P.C.R. din 26.03.1988. După cum se poate observa, din datele biografice prezentate mai sus, acest ofițer dispunea de o „bogată” experiență în „munca de Securitate”. Numirea unui asemenea ofițer în funcția de șef Securitate este, în bună măsură, relevantă pentru politica de cadre urmată la nivelul aparatului de represiune în ultima parte a anilor '80.

în cadrul Serviciului Independent Cadre și Învățământ al D.S.S. (octombrie 1978 – aprilie 1982), ofițer specialist în Direcția Organizare-Mobilizare a M.I. (septembrie 1976 – octombrie 1978), ofițer cu operațiile la Statul Major al Comandamentului Trupelor de Securitate (august 1974 – septembrie 1976), instructor la Secția Propagandă și Cultură U.T.C. și la Secția Organizatorică a Consiliului Politic al Trupelor de Securitate (1969 – august 1974).

Județul Timiș

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Iosif F. Turc: 17 aprilie 1968 – 8 mai 1972¹⁴. Încadrat în Securitate de la 20 noiembrie 1951. *Anterior:* loțiitor pentru operativ al șefului Regionalei de Securitate Brașov (aprilie 1967 – februarie 1968), loțiitor al șefului Serviciului Inspecții M.A.I. (iunie 1962 – aprilie 1967), inspector în cadrul aceluiași serviciu (aprilie 1953 – iunie 1962) și instructor la Biroul Control Pompieri, din Direcția Organizare și Instrucție a Direcției Generale Politice M.A.I. (noiembrie 1951 – ianuarie 1953). *Ulterior:* loțiitor al șefului Direcției a III-a Contraspionaj (iunie 1972 – februarie 1973), șef al Serviciului „C” Apărarea Secretului de Stat și Transportul Corespondenței Secrete din M.I. (februarie 1973 – septembrie 1978), șef serviciu în cadrul Unității Speciale „F” Filaj și Investigații a D.S.S. (noiembrie 1978 – decembrie 1979). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 391/17.12.1979.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Viorel S. Tăurescu: 8 mai 1972 – 15 septembrie 1979¹⁵. *Anterior:* șef al Inspectoratului de Miliție al Județului Timiș (februarie 1968 – mai 1972), șef al Direcției Regionale de Miliție Banat (anterior anul 1968), loțiitor politic al șefului Comandamentului Miliției Orașului București (din mai 1952) și șef al Direcției Regionale de Miliție Severin (februarie 1951 – mai 1952). *Ulterior:* ofițer specialist principal 1 la Corpul de Control al ministrului de Interne (decembrie 1979 – decembrie 1980). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 296/01.12.1980.

Constantin N. Nica: 15 septembrie 1979 – 15 noiembrie 1989¹⁶. *Anterior:* activist în cadrul Secției pentru Probleme Militare și Justiție a C.C. al P.C.R. (noiembrie 1971 – septembrie 1979), șef al Secției de contrainformații nr. 91 București, din Direcția a IV-a Contrainformații Militare (mai 1970 - noiembrie 1971), șef al

¹⁴ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 10: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 2209/17.04.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 25, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1849/31.05.1972.

¹⁵ Idem, dosar nr. 23, Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7412, dosar nr. 6, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1341/15.09.1979.

¹⁶ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1342/15.09.1979 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 9, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. II/1406/15.11.1989.

Nicolae Ioniță

Biroului de Contrainformații de pe lângă Divizia 18 Mecanizată (din septembrie 1963) și locțiitor al șefului aceluiași birou.

Ion Gh. Popescu: 15 noiembrie 1989¹⁷. *Anterior*: șef al Inspectoratului Județean Bihor al M.I. (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Rusalin P. Terziu (Rusalim Terziu, Rusalin Târziu): 20 iunie 1972 – 20 aprilie 1976¹⁸. Încadrat în Securitate de la 30 aprilie 1952, în urma absolvirii cursului de pregătire a ofițerilor politici de la Botoșani. *Anterior*: adjunct inspectorul șef – Inspectoratul Județean de Securitate Timiș (septembrie 1968 – iunie 1972), șef serviciu în cadrul Direcției de Contraspionaj (octombrie 1962 – septembrie 1968) și locțiitor al șefului Serviciul 3 (Linia Spionaj Englez), din cadrul aceleiași direcții (aprilie 1953 – octombrie 1962). Trecut în rezervă de la 20 aprilie 1976.

Aurelian M. Mortoiu: 31 decembrie 1976 – 15 septembrie 1984¹⁹. Încadrat în Securitate de la 1 octombrie 1951. *Anterior*: adjunct al șefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoare Economice (decembrie 1970 – decembrie 1976), șef serviciu în aceeași unitate (martie 1969 – decembrie 1970), șef al Serviciului de Securitate al Municipiului Reșița și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Caraș-Severin (februarie 1968 – martie 1969), șef birou operativ în Serviciul 3 Informații Interne al Direcției Regionale de Securitate Banat (august 1963 – februarie 1968), șef birou în cadrul Serviciului 6 Transporturi, apoi al Serviciului 4 Contrasabotaj din aceeași direcție regională (mai 1958 – septembrie 1962), șef birou la Serviciul Regional de Securitatea Transporturilor Feroviare Timișoara (septembrie 1953 – mai 1958), și funcționar operativ în același serviciu (octombrie 1951 – septembrie 1953). *Ulterior*: locțiitor al șefului Direcției a II-a Contrainformații în Sectoarele Economice (septembrie 1984 – mai 1985) și șef al Direcției a III-a Contraspionaj (vezi mai sus).

Ioan N. Cristescu: 16 septembrie 1985 – 24 ianuarie 1987²⁰. *Anterior*: locțiitor al șefului Securității Județului Timiș (iulie 1977 – septembrie 1985),

⁵¹⁷ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. II/1407/15.11.1989.

⁵¹⁸ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 26, f. 603: Ordinul M.I. nr. 2070/20.06.1972 și idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 7, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1346/20.04.1976.

⁵¹⁹ Idem, inv. nr. 7405, dosar nr. 17, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/2265/31.12.1976 și idem, fond Cadre, dosar personal *Mortoiu M. Aurelian*, f. 6: *Fișă personală* – mutat prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7186/15.09.1984.

⁵²⁰ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol. 2, f. 160: Adresă a Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 557/16.09.1985 și idem, vol. 3, f. 80: Adresa Secției Cadre C.C. al P.C.R. nr. 544/24.01.1987.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

ofițer specialist 1 (august 1973 – iulie 1977) și șef al Serviciului 2 Contrainformații Economice (iunie 1972 – august 1973), din cadrul aceleiași unități.

Traian N. Sima: 10 februarie 1987 – 10 ianuarie 1990²¹.
Anterior: loțiitor al șefului Securității Județului Timiș (noiembrie 1985 – februarie 1987), șef al Securității Județului Bihor (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 10 ianuarie 1990.

Județul Tulcea

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Dumitru I. Baltag: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972²². *Anterior:* loțiitor al șefului Serviciului 2 Contraspionaj din Regionala de Securitate Dobrogea.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Dumitru I. Baltag: 8 mai 1972 – 16 martie 1982²³. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 69/16.03.1982.

Chivu C. Gheorghică: 31 octombrie 1984²⁴. *Anterior:* șef al Securității Județului Constanța (vezi mai sus).

Șefi Securitate județeană:

Costică V. Ioan: 8 mai 1972 – 1 februarie 1985²⁵. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Tulcea (februarie 1968 – mai 1972) și șef al Secției Raionale de Securitate

²¹ Idem, fond Cadre, dosar personal *Sima N. Traian*, f. 6: *Fișă personală* – numit în funcție prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7054/10.02.1987, trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 62/10.01.1990

²² Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 149: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1547/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

²³ Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 1, nenumărotat: Decretul prezidențial nr. 69/16.03.1982.

²⁴ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. II/1422/31.10.1984.

²⁵ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.2, f. 183: Decretul prezidențial nr. 8/01.02.1985.

Nicolae Ioniță

Istria (august 1960 – februarie 1968). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 8/01.02.1985.

Tudorel A. Milea: 1 octombrie 1985²⁶. Încadrat în Securitate de la 1 august 1962, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior*: șef serviciu informativ operativ – U.S.L.A. (iulie 1981 – septembrie 1985), ofițer specialist 1 în cadrul aceleiași unități, sub diversele denumiri ale acesteia (aprilie 1975 – iulie 1981).

Județul Vaslui

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Alexandru S. Călinoiu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972²⁷. Încadrat în Securitate de la 1 noiembrie 1951. *Anterior*: șef al Secției Raionale de Securitate Pașcani (aprilie 1962 – februarie 1968), lucrător prim Cadre (septembrie 1959 – aprilie 1962), lucrător operativ prim în Serviciul 6 Securitatea Transporturilor (februarie 1956 – septembrie 1959), ambele funcții în cadrul al Regionalei de Securitate Iași, șef birou Învățământ, apoi Cadre în Direcția Regională de Securitate Bârlad (noiembrie 1953 – februarie 1956) și lucrător operativ în cadrul aceleiași direcții (noiembrie 1951 – noiembrie 1953).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Alexandru S. Călinoiu: 8 mai 1972 – 8 ianuarie 1973²⁸. *Ulterior*: șef al Securității Județului Vaslui (vezi mai jos)

Marin C. Sterian: 8 ianuarie 1973 – 31 octombrie 1984²⁹. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct al șefului Securității Județului Prahova (iunie 1972 – ianuarie 1973) și șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Prahova (februarie 1968 – iunie 1972). *Ulterior*: șef al Inspectoratului Județean Botoșani al M.I. (vezi mai sus).

⁵²⁶ Idem, dosar nr. D 13414, vol. 16, f. 58: *Situație privind eliberările din funcție din cadrul USLA – 1986* – numit prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7275/01.10.1985.

⁵²⁷ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 213: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1568/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵²⁸ Idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1017/08.01.1973.

⁵²⁹ *Ibidem*: Ordinul M.I. nr. 1016/08.01.1973 și idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 9, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1400/31.10.1984.

Constantin F. Pușcaci: 31 octombrie 1984⁵³⁰. *Anterior:* șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Teleorman al M.I. (august 1973 – octombrie 1984), șef al Serviciul 2 Contrainformații în Sectoarele Economice și adjunct al șefului Securității Județului Teleorman (iunie 1972 – august 1973) și șef al Secției a II-a Contrasabotaj din Inspectoratul Județean de Securitate Teleorman (februarie 1968 – iunie 1972).

Șefi Securitate județeană:

Paraschiv N. Hotnog: 8 mai 1972 – 8 ianuarie 1973⁵³¹. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne – Inspectoratul Județean de Securitate Vaslui (septembrie 1970 – mai 1972), adjunct al șefului Secției a III-a Contraspionaj din cadrul aceleiași unități (aprilie 1968 – septembrie 1970), locțiitor al șefului Secției Raionale de Securitate Pașcani (1964 – aprilie 1968), lucrător operativ în aceeași secție raională (februarie 1961 – 1964) și lucrător operativ în Regionala de Securitate Iași (august 1957 – februarie 1961). *Ulterior:* adjunct al șefului Securității Județului Vaslui (ianuarie – septembrie 1973) și șef al aceleiași unități (vezi mai jos).

Alexandru S. Călinoiu: 8 ianuarie – 20 septembrie 1973⁵³². *Ulterior:* șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județului Brăila al M.I. (septembrie 1973 – august 1985). Trecut în retragere prin Decretul prezidențial nr. 163/14.08.1985.

Paraschiv N. Hotnog: 20 septembrie 1973 – 1 noiembrie 1985⁵³³. *Ulterior:* șef al Securității Județului Suceava (vezi mai sus).

⁵³⁰ Idem, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1401/31.10.1984.

⁵³¹ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, inv. nr. 7398, dosar nr. 1, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1061/08.01.1973

⁵³² *Ibidem.* Ordinul MI nr. 1017/08.01.1973 și idem, dosar nr. 13, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 2212/20.09.1973.

⁵³³ *Ibidem.* Ordinul M.I. nr. 2213/20.09.1973 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985.

Dănilă S. Savin: 1 noiembrie 1985 – 18 iunie 1988⁵³⁴. *Anterior:* șef al Securității Județului Vrancea (vezi mai jos). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

Costache I. Radu: 1 noiembrie 1988⁵³⁵. Încadrat în Securitate de la 25 iulie 1957, după absolvirea cursului de doi ani al Școlii Militare de Ofițeri de Securitate - Băneasa. *Anterior:* locțiitor al șefului Securității Județului Constanța (noiembrie 1985 – noiembrie 1988), șef al Serviciului 0110 din Securitatea Județului Iași (august 1977 – noiembrie 1985), șef birou și lucrător operativ în cadrul Serviciului de Contraspionaj al Regionalei de Securitate Iași, Inspectoratului Județean de Securitate Iași și Securității aceluiași județ (1963 – 1977), lucrător operativ în Serviciul 3 Informații Interne din Regionala de Securitate Iași (1958 – 1963) și lucrător operativ în Serviciul Regional de Securitate a Transporturilor Feroviare Iași (iulie 1957 – 1958).

Județul Vâlcea

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Gheorghe I. Andreescu: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁵³⁶. *Anterior:* locțiitor pentru operativ al șefului Direcției Regionale de Securitate Argeș (aprilie 1962 – februarie 1968), șef al Secției Cadre din aceeași direcție (noiembrie 1959 – aprilie 1962) și șef al Serviciului Raional de Securitate Vâlcea (iunie 1956 – noiembrie 1959).

⁵³⁴ Idem, dosar nr. D 13090, vol. 20, f. 676: *Aprecieri asupra activității desfășurate de tovarășul colonel Savin Dănilă în anul 1985*, din 20.01.1986, semnată de șeful Inspectoratului Județean Vrancea al M.I., col. Constantin Panait – numit șef al Securității Județului Vaslui, prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7308/01.11.1985 și idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7438, dosar nr. 8, nenumărat: Decretul prezidențial nr. 93/18.06.1988.

⁵³⁵ În perioada 1 noiembrie 1988 – 3 februarie 1989 a fost doar împuternicit la comanda Securității Județene Vaslui: vezi idem, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumărat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 28, f. 260: *Caracterizare de serviciu a colonelului Radu Costache*, f.d., alcătuită de Direcția I Informații Interne.

⁵³⁶ Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 219: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1570/18.02.1968 și idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Gheorghe I. Andreescu: 8 mai 1972 – 31 octombrie 1984⁵³⁷. *Ulterior:* la dispoziția M.I. (octombrie – decembrie 1984). Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 267/04.12.1984.

Paulian A. Păsărin: 31 octombrie 1984 – 1 iulie 1989⁵³⁸. Încadrat în Securitate din iunie 1964, prin transfer de la M.Ap.N. *Anterior:* locuitor al șefului Securității Municipiului București (martie 1982 – octombrie 1984), șef al Serviciului Apărare Contrainformativă, Îndrumare, Control, Cooperare, Informatică și Evidență Operativă din Direcția a V-a Securitate și Gardă (septembrie 1976 – octombrie 1978), ofițer specialist 2 în cadrul aceleiași direcții (mai – septembrie 1976) și ofițer specialist 2 la Inspectoratul Municipiului București al M.I. *Ulterior:* locuitor al șefului Miliției Județului Giurgiu.

Constantin Gh. Burtoiu: 15 iulie 1989⁵³⁹. *Anterior:* locuitor al șefului Direcției Economice din Inspectoratul General al Miliției și șef al Miliției Județului Argeș.

Șefi Securitate județeană:

Aurel I. Țambrea: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁵⁴⁰. Încadrat în Securitate de la 15 octombrie 1952, în urma absolvirii cursului de doi ani al Școlii M.A.I. de Ofițeri Politici de la Oradea. *Anterior:* șef al Serviciului 1 Informații Interne și adjunct inspector șef - Inspectoratul Județean de Securitate Vâlcea (ianuarie – mai 1972), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne din același inspectorat (aprilie 1968 – ianuarie 1972), locuitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Rm. Vâlcea (aprilie 1963 – aprilie 1968), lucrător operativ în cadrul aceleiași unități (iulie 1956 – aprilie 1963) și lucrător operativ în Regionala de Securitate Pitești (octombrie 1952 – iulie 1956). *Ulterior:* șef al Securității județului Vrancea (vezi mai jos).

⁵³⁷ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1423/31.10.1984.

⁵³⁸ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1424/31.10.1984 și idem, inv. nr. 7440, dosar nr. 15, nenumărat: Ordinul M.I. nr. II/1236/01.07.1989.

⁵³⁹ *Ibidem*. Ordinul M.I. nr. II/1253/15.07.1989.

⁵⁴⁰ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumărat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Cadre, dosar personal Țambrea I. Aurel, f. 7: Fișă personală – mutat la conducerea Securității Județului Vrancea prin Ordinul șefului D.S.S. nr. II/7300/01.11.1985.

Ion C. Paraschiv: 1 noiembrie 1985 – 3 februarie 1989⁵⁴¹. Încadrat în Securitate de la 1 august 1968, în urma absolvirii cursului de trei ani al Școlii de Ofițeri de Securitate – Băneasa. *Anterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Argeș (ianuarie 1982 – noiembrie 1985) și ofițer operativ principal în cadrul aceleiași unități (august 1976 – ianuarie 1982). *Ulterior*: șef al Serviciului 1 Informații Interne din Securitatea Județului Brăila.

Gheorghe C. Cioană: 3 februarie 1989⁵⁴². *Anterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Mehedinți (martie 1985 – februarie 1989), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Securitatea Județului Gorj (iulie 1981 – martie 1985).

Județul Vrancea

Inspectori șefi ai inspectoratului județean de Securitate:

Petrică I. Stoica: 18 februarie 1968 – 8 mai 1972⁵⁴³. *Anterior*: șef al Secției Raionale de Securitate Focșani (martie 1954 – februarie 1968).

Șefi ai inspectoratului județean al Ministerului de Interne:

Petrică I. Stoica: 8 mai 1972 – 14 septembrie 1982⁵⁴⁴. Trecut în rezervă prin Decretul prezidențial nr. 256/14.09.1982.

Constantin S. Panait: 31 octombrie 1984⁵⁴⁵. *Anterior*: loțiitor al șefului Securității Județului Brăila (martie 1980 – octombrie 1984), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice din Inspectoratul Județean Ialomița al M.I. (august 1973 – martie 1980), șef al Serviciului 2 Contrainformații în Sectoarele Economice și adjunct al șefului Securității Județului Ialomița (iunie 1972 – august 1973), adjunct al șefului Serviciului 1 Informații Interne (octombrie 1969 – iunie 1972) și șef

⁵⁴¹ Idem, fond Documentar, dosar nr. D 13313, vol.6, f. 28: Notă a șefului D.S.S. către Biroul Comisiei de Cadre a C.C. al P.C.R. nr. 0331/26.10.1985 și idem, dosar nr. D 13414, vol. 15, f. 196: *Tabel nominal – eliberări din funcție 1989* – demis prin ordinul șefului D.S.S. nr. II/7022/03.02.1989

⁵⁴² Idem, fond MAI/DMRU, inv. nr. 7436, dosar nr. 10, nenumrotat: Hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 265/219/03.02.1989.

⁵⁴³ Idem, inv. nr. 7388, dosar nr. 3, f. 216: Ordinul Președintelui C.S.S. nr. 1569/18.02.1968 și idem, inv. nr 7397, dosar nr. 23, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972.

⁵⁴⁴ Idem, inv. nr. 7420, dosar nr. 6, nenumrotat: Decretul prezidențial nr. 256/14.09.1982.

⁵⁴⁵ Idem, inv. nr. 7425, dosar nr. 14, nenumrotat: Ordinul M.I. nr. II/1425/31.10.1984.

Șefii unităților centrale și teritoriale de Securitate. 1948-1989

birou (februarie 1968 – octombrie 1969), în cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Ialomița.

Șefi Securitate județeană:

Dănilă S. Savin: 8 mai 1972 – 1 noiembrie 1985⁵⁴⁶. Încadrat în Securitate din noiembrie 1950. *Anterior:* șef al Secției a III-a Contraspionaj și adjunct inspector șef – Inspectoratul Județean de Securitate Vrancea (aprilie 1969 – mai 1972), șef al Secției de Securitate a Municipiului Focșani și adjunct inspector șef în cadrul aceluiași inspectorat (februarie 1968 – aprilie 1969), locțiitor al șefului Serviciului 3 Informații Interne și șef birou în Regionala de Securitate Galați (1955 – februarie 1968), locțiitor al șefului Serviciului Raional de Securitate Tulcea (1954 – 1955), șef al Biroului Inspecției (1954), lucrător operativ și ajutor lucrător operativ în cadrul Regionalei de Securitate Galați (noiembrie 1950 – 1954).

Ulterior: șef al Securității Județului Vaslui (vezi mai sus).

Aurel I. Țambrea: 1 noiembrie 1985 – 17 ianuarie 1990⁵⁴⁷. *Anterior:* șef al Securității Județului Vâlcea (vezi mai sus). Trecut în rezervă de la 17 ianuarie 1990..

⁵⁴⁶ Idem, inv. nr. 7397, dosar nr. 23, nenumerotat: Ordinul M.I. nr. 1664/08.05.1972 și idem, fond Documentar, dosar nr. D 13090, vol. 20, f. 676: *Aprecieri asupra activității desfășurate de tovarășul colonel Savin Dănilă în anul 1985*, din 20.01.1986, semnată de șeful Inspectoratului Județean Vrancea al M.I., col. Constantin Panait.

⁵⁴⁷ Idem, fond Cadre, dosar personal Țambrea I. Aurel, f. 7: *Fișă personală* – trecut în rezervă prin Ordinul M.Ap.N. nr. M.C. 111/17.01.1990.

Raluca Nicoleta SPIRIDON

**Statutul ofițerilor și subofițerilor
din Direcția Generală a Securității Poporului
4 noiembrie 1948**

The Status of the Officers in the General Division of People's Securitate (1948)

Issues regarding the professional or disciplinary criteria that the Securitate officers had to satisfy have already been discussed about in various works that focus on the subject of the Securitate. Many of them are based only on Articles 4-6 of Decree no 221 regarding the foundation and organization of the General Division of People's Securitate and the Internal Service Regulations for the officers and the civilian staff assimilated into the DGSP (4 November 1948).

In order to provide a detailed picture of the status of those employees of the communist state, our paper sheds light on a relevant document found in the CNSAS archives.

Etichete: înaintare în grad, ofițeri, subofițeri, personal civil, serviciu

Keywords: promotion, officers, civilian staff, division

În momentul de față există o suită de lucrări privind Securitatea, multe din acestea axate pe constituirea aparatului de Securitate, cu un accent special pe ceea ce a însemnat politica de cadre. Unele aspecte referitoare la competențele și criteriile profesionale sau disciplinare pe care trebuiau să le îndeplinească ofițerii de Securitate au fost reconstituite, până acum, doar în baza articolelor 4-6 din Decretul nr. 221 pentru înființarea și organizarea Direcției Generale a Securității Poporului și a Regulamentului serviciului interior pentru ofițerii, subofițerii și personalul civil asimilat al DGSP din 4 noiembrie 1948. Aceasta, deoarece, în conformitate cu art. 6 din Decretul nr. 221 pentru înființarea și organizarea Direcției Generale a Securității Poporului, *Statutul Ofițerilor și Subofițerilor din DGSP* „facea parte integrantă” din această lege chiar dacă nu era publicat în Monitorul Oficial¹.

În ceea ce ne privește, încercăm, în cele ce urmează, să oferim o comparație între forma finală a *Statutului Ofițerilor și Subofițerilor din DGSP*, identificat în fondul

¹ Florica Dobre, Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Țăranu, *Securitatea, Structuri-Cadre. Obiective și Metode, vol I, (1948-1967)*, studiu introductiv – Florian Banu, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 11.

Direcția Management Resurse Umane al CNSAS² și forma de lucru a respectivului Statut, aflat în fondul Bibliotecă al CNSAS³.

Inițial, condițiile de admitere în DGSP, la art. 3, litera c prevedeau ca angajatul „Să aibă cel puțin 18 ani împliniți, și să nu fi depășit 35 ani”⁴, limitarea „să nu fi depășit 35 de ani”, fiind ulterior anulată, pentru a face posibilă încadrarea în grade și funcții superioare a echipei care urma să fie numită la conducerea instituției. În aceeași logică de anulare a criteriilor impersonale de ascensiune profesională pe care le-ar fi prevăzut legea și înlocuire a lor cu norme mai personalizate se înscrie modificarea art. 15 (capitolul III, Secțiunea I, Înaintare). Astfel, primul conținut al art. 15 era: *Înaintarea în grad se face „la excepțional”, „la alegere” și „la vechime”*⁵, în timp ce art. 15 care l-a înlocuit prevedea: *Înaintarea în grad se face la excepțional și merit în muncă, după nevoile serviciului și locurile vacante*. Se adaugă și excluderea din forma finală a *Statutului ofițerilor și subofițerilor Direcțiunii Generale a Securității Poporului* a articolului imediat următor art. 15 ce viza:

Înaintarea în grad „la alegere” și „la vechime” se făcea după următoarea vechime în grad:

Ofițeri:

a) Sublocotenent	3 ani.
b) Locotenent	3 ani.
c) Căpitan	5 ani.
d) Maior	4 ani.
e) Lt. colonel	3 ani.
f) Colonel	4 ani.
g) General maior	3 ani.

Subofițeri:

a) Sergent major	4 ani.
b) Plutonier	6 ani.
c) Plutonier major	8 ani ⁶ .

Alte articole inițiale, fie anulate, fie reformulate într-un singur articol, erau inspirate din mai vechi dispoziții sau legi de modificare a Statutului Funcționarilor Publici și nu mai erau în concordanță cu militarizarea și centralizarea instituției – art. 44, 60, 61, 64, 65, 66.

Evidente pentru modul în care a evoluat prezentul Statut, le vom reda în integralitatea lor așa cum rezultă acestea din prima sa variantă:

Art. 44. *Ministerul Afacerilor Interne sau delegatul său va aplica direct pedeapsa destituirii, atunci când funcționarul a suferit vreo pedeapsă privativă de libertate, definitivă pentru crime, pentru delict de fals, delapidare, luare de mită, trafic de influență, înșelătorie, mărturii mincinoase, infracțiuni contra bunelor moravuri, purtare abuzivă, abuz de putere, arestare ilegală, refuz de serviciu legalmente*

² ACNSAS, fond DMRU, dosar nr. 7354, vol. 10, ff. 714-728.

³ Idem, fond Bibliotecă, carte nr. 5692, ff. 85-106.

⁴ *Ibidem*, f. 85.

⁵ *Ibidem*, f. 89.

⁶ *Ibidem*.

datorat, favorizarea infractorului prin omisiunea denunțării, delictul contra represiunii, rupere de sigiliu, sustragere, crime și delicta contra Siguranței Statului.

Art. 60. În perioada de trei luni prevăzută de articolul precedent, personalul actual va continua să funcționeze în serviciile și funcțiile în care se găsesc în momentul publicării prezentei legi, până la încadrarea lor conform dispozițiilor articolului precedent.

Art. 61. Prin încadrările făcute pe baza legii nr. 746/1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici, funcționarii polițieniști își păstrează în noua funcțiune, vechimea ce au avut în funcțiunea din care provin, cu excepția funcționarilor încadrați în funcții superioare conform art. 124 din Legea nr. 746 din 1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici.

Art. 64. Funcționarii polițieniști de toate categoriile trecuți în cadrul disponibil în baza legii 127 din 28 februarie 1945 sau îndepărtați din serviciu pe baza legii de purificare a administrațiilor publice, cu sau fără decizie ministerială, precum și acei care după 23 august 1944 au încetat sub orice formă să funcționeze în cadrele poliției, se consideră licențiați din serviciu, pe data încetării de drept sau fără fapt a prestării serviciului. Se exceptează funcționarii din această categorie care au fost reprimiți în serviciu, transferați în alte instituții sau pensionați până la data publicării prezentei legi.

Art. 65. Numirile, reprimirile, încadrările și chemările în funcțiuni de toate categoriile din serviciile polițieniști făcute până la data publicării prezentei legi, prin derogare de la dispozițiile legii nr. 746 din 1946 pentru Statutul Funcționarilor Publici și a altor legi în vigoare la momentul efectuării actelor sus-menționate, sunt considerate că au fost făcute cu îndeplinirea tuturor condițiilor legale.

Art. 66. Se ratifică plățile de salarii făcute funcționarilor polițieniști de la 22 septembrie 1946 până la publicarea prezentei legi pe baza legii nr. 232/1943 prin derogare de la dispozițiile art. 27 din Legea nr. 746/1946 din Statutul Funcționarilor Publici⁷.

Schimbarea esențială operată de comuniști, militarizarea și unificarea structurilor informative a intervenit – nu pentru că în prima jumătate a secolului XX nu ar fi existat vreun precedent⁸ sau pentru că nu ar fi existat și curente de opinie exprimate în susținerea acestor direcții⁹, cât datorită transformării lor din servicii de

⁷ *Ibidem*, ff. 85-106.

⁸ În contextul Primului Război Mondial, prin Decizia pentru militarizarea funcționarilor administrativi și polițieniști și gradele ce le au ei în ierarhia militară, din 19 august 1916 se prevedea că: art. 1 „atribuțiile de poliție și de siguranță generală a Statului se vor exercita sub ordinele Ministerului de Război și ale comandamentelor de corp de armată și de divizii respective, de către prefectii de județe și personalul polițienesc de siguranță din întreaga țară, care în acest scop vor fi militarizați; (art. 2) „sub raportul serviciului: prefectul poliției Capitalei, directorul siguranței generale și inspectoratul general al polițiilor va lucra sub ordinele directe ale ministrului de Război, iar prefectii de județe sub ordinele comandamentelor arătate mai sus” (Constantin Hamangiu, *Codul General al României. Legi uzuale*, vol. III, 1956/1919, București, Librăria Alcalay, p. 1045).

⁹ În cadrul dezbaterilor parlamentare, referitoare la *Legea pentru organizarea Poliției Generale a Statului din 21 iulie 1929*, „discuțiile cele mai tensionate au fost generate de situația (și definiția) Siguranței Generale – *autonomă* sau *militară*, *desființată* sau *întărită* – opoziția considerând că proiectul de lege uniformiza Siguranța în ansamblul polițiilor, lipsind-o de orice identitate” (Iulian Chiriac, *Evoluția Siguranței Generale a Statului între anii 1908-1945. Privire generală*, în CNSAS, „Arhivele Securității”, nr. 4, București, Editura Enciclopedică, 2009, p. 372).

informații într-un serviciu de securitate al partidului, „pentru a avea la dispoziție un instrument în mâna unui tovarăș responsabil”¹⁰.

În fapt, „pe 10 iulie 1948, Gheorghe Gheorghiu Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, și Teohari Georgescu au căzut de acord asupra structurii noii Direcții Generale a Securității Poporului, stabilindu-se că va fi o instituție militarizată, la care schema de organizare, principiile, bugetul, personalul nu se vor da publicității. Secretariatul C.C. al P.M.R. urma să trimită, pentru completarea personalului necesar numai cadre verificate”¹¹.

Din punct de vedere al conținutului, la prima vedere, *Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP* nu diferă foarte mult, prin structura sa, de solicitările intrării și funcționării într-un corp profesional. Atrag atenția, în mod deosebit, art. 11, art. 58 și art. 60, ce au făcut posibile atât încadrarea în grade și funcții a unei echipe formate din comuniștii ilegaliști cu vechi stadii de activitate informativă în România¹², cât și a celor care îndeplineau criteriile de clasă și ideologice pentru încadrarea în D.G.S.P. Derogări asemănătoare existau și în ceea ce privește stagiul militar (art. 4). În rest, prevederile *Statutului ofițerilor și subofițerilor din D.G.S.P.* – pe care îl redăm alăturat – erau dublate de faptul că angajarea în aparatul de Securitate se făcea după verificări și reverificări minuțioase de către organele de partid și Direcția Cadre.

Documentul pe care îl publicăm este datat 4 noiembrie 1948 iar semnătura olografă de la final aparține generalului maior de Securitate, Vladimir Mazuru.

¹⁰ Dezideratul a fost exprimat de Emil Bodnăraș încă din 14 mai 1945: „Serviciile nu sunt unificate, noi lucrăm pe trei direcții. Aparatul de interne trebuie unificat în timpul cel mai scurt, să avem la dispoziție un instrument în mâna unui tovarăș responsabil, care să poată observa orice deviere a actului de comandă” (Marius Oprea, *Nașterea Securității*, în „Analele Sighet” nr. 6, Anul 1948 – Instituționalizarea comunismului, București, Editura Fundația Academia Civică, 1998, p. 290). A urmat înființarea Direcției Generale a Siguranței Statului la 20 iunie 1947, în baza Ordinului M.A.I. nr. 2100, ca etapă intermediară, pentru ca, după abdicarea regelui Mihai – 30 decembrie 1947, acest deziderat să fie materializat prin înființarea, la 30 august 1948, a D.G.S.P.

¹¹ Florin Pintilie, *Aspecte ale activității organelor represive ale statului în anul 1948*, în „Analele Sighet”, nr. 6 –Anul 1948 – Instituționalizarea comunismului, București, Editura Fundația Academia Civică, 1998, p. 323.

¹² Vezi *Decretul nr. 1516 emis de Președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române privind încadrarea unor generali și colonei din Direcția Poliției de Siguranță în serviciile centrale și exterioare ale D.G.S.P. – 28 august 1948*; *Decretul nr. 1517 al Președintelui Marii Adunări Naționale a R.P.R. privind numirea lui Pintilie Gheorghe și Popescu Gogu în funcția de director general și respectiv director în cadrul D.G.S.P. – 28 august 1948*, în Florica Dobre, Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Țăranu, *op. cit.*, doc. 3-4, pp. 12-13.

Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP ...

STATUTUL
OFIȚERILOR ȘI SUBOFIȚERILOR DIRECȚIUNII GENERALE A
SECURITĂȚII POPORULUI

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. – Personalul de toate categoriile din serviciile Direcției Generale a Securității Poporului, constituie un corp distinct având statutul determinat prin legea de față.

Art.2. – Personalul prevăzut la articolul precedent se compune din: ofițeri și subofițeri de securitate, precum și din personal civil asimilat.

I. Ofițeri:

a/ Ofițeri Generali

1. General locotenent
2. General maior.

b/ Ofițeri superiori

3. Colonel
4. Locotenent colonel
5. Maior

c/ Ofițeri inferiori

6. Căpitan
7. Locotenent
8. Sublocotenent

II. Subofițeri:

1. Plutonier major-șef
2. Plutonier major
3. Plutonier
4. Sergent major

III. Personal civil asimilat.

CAPITOLUL II
NUMIREA PERSONALULUI
Secțiunea I-a
Condiții de admitere

Art. 3. – Candidatul la oricare din gradele prevăzute de la art. 2, trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

- a/ Să fie cetățean român;
- b/ Să cunoască limba română;
- c/ Să aibă cel puțin 18 ani împliniți;

Raluca Nicoleta Spiridon

d/ Să nu fi suferit vreo condamnare pentru infracțiunile sancționate de lege cu pedepse privative de libertate, care atrag decăderi de drepturi civile și politice, cu excepția celor ce au fost condamnați pentru activitate politică antifascistă.

e/ Să nu fi fost îndepărtat din vreun serviciu public prin vreo măsură disciplinară sau prin efectul legii de purificare a administrațiilor publice.

f/ Să depună declarație de avere ce posedă în momentul depunerii actelor;

g/ Să treacă examenul de admitere medical și al cunoștințelor generale în condițiunile ce se vor stabili prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne.

Condițiunile de studii vor fi prevăzute prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne.

Secțiunea a II-a

Procedura prealabilă numirii

Art.5. – Examenul de admitere va avea loc la datele hotărâte prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne, la una din școlile profesionale de pe lângă Direcțiunea Generală a Securității Poporului. Examenul se ține separat pe grade.

Art.6. – Comisiunea de admitere este compusă dintr-un președinte, doi membri și un secretar, delegați dintre ofițerii superiori prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne.

Art. 7. – Programul materiilor de examinare va fi prevăzut prin Deciziunea Ministerului Afacerilor Interne.

Art. 8. – Examenul constă din următoarele probe:

a/. Verificarea actelor depuse de candidați, pentru a stabili dacă aceștia îndeplinesc condițiile de admitere;

b/. Examenul medical;

c/. Proba scrisă;

d/. Proba orală.

Fiecare din probele de la litera a-c este eliminatorie.

Art.9. – Notarea fiecărei probe se face cu note de la 1 – 10.

Pentru a fi declarați admiși candidații trebuie să obțină la fiecare probă cel puțin nota 6. Rezultatul examenului va fi consemnat într-un proces-verbal semnat de toți membri comisiunii. Pe baza notelor obținute, comisiunea va întocmi un tablou de candidați în ordinea în care au reușit la examen.

Tabloul se aprobă de către Directorul General respectiv și se înregistrează în registrul special.

Secțiunea III-a

Procedura numirii și intrării în funcțiune

Art. 10. – Numirea se va face în gradul pentru care candidatul a concurat, în clasa de salarizare la care îi dau dreptul studiile și vechimea în câmpul muncii.

Art. 11. – Numirea în gradele de ofițeri generali și ofițeri colonei se face prin Decretele Prezidiului Marii Adunări Naționale, iar la celelalte grade prin Deciziunile Ministerului Afacerilor Interne. Actul de numire se înscrie în registrul special al Direcțiunii Generale a Securității Poporului.

Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP ...

Art. 12. – Funcționarii numiți sunt obligați să se prezinte la serviciu în termen de 10 zile de la primirea comunicării scrise, sub sancțiunea anulării actului de numire.

Art. 13. – Pentru a intra în funcțiune, personalul este obligat să depună în fața șefului serviciului unde este repartizat, jurământul legal.

Art. 14. – Direcțiunea Generală va putea numi și personal civil pentru funcțiuni administrative și tehnice care va fi asimilat în toate îndatoririle și drepturile cu personalul militar, fără dreptul de a purta uniformă și armament.

CAPITOLUL III

Secțiunea I-a

Înaintare

Art. 15. – Înaintarea în grad se face la excepțional și merit în muncă, după nevoile serviciului și locurile vacante.

Secțiunea II-a

Atribuirea claselor de salarizare

Art. 16. – Atribuirea claselor de salarizare se face automat după îndeplinirea unui stagiu de doi ani în fiecare clasă.

În cadrul celor doi ani vor fi socotite:

- concediile de studii
- concediile de odihnă și
- concediile de boală.

Art. 17. – Atribuirea claselor de salarizare se face prin deciziunea Directorului General.

Art. 18. – Direcțiunea Generală este obligată să întocmească anual, în cursul lunii Decembrie, tabelul celor îndreptățiți la atribuirea clasei de salarizare în cursul anului bugetar următor. Tabelul se aduce la cunoștința persoanelor interesate din Direcțiunea Generală a Securității Poporului.

Art. 19. – Atribuirile sunt obligatorii și se fac pe data începerii anului bugetar imediat următor, dată la care salariatul trebuie să aibă stagiul împlinit. Ministerul Afacerilor Interne va înscrie în buget sumele necesare pentru plata salariaților înscriși în tabel.

CAPITOLUL IV

Secțiunea I-a

Disciplina, incompatibilități, îndatoriri și răspunderi

I. Incompatibilități

Art. 20. – Nici un salariat nu poate ocupa altă funcțiune, în afară de cele politice, fără aprobarea prealabilă a Directorului General.

Art. 21. – Soțiile și rudele directe precum și colaboratorii până la gradul al III-lea nu pot fi în subordine directă a sau unul sub controlul direct al celuilalt.

II. Îndatoriri și răspunderi

Art. 22. - Ofițerii, subofițerii și funcționarii civili de orice categorie sunt obligați:

- a/. Să cunoască legile, regulamentele, instrucțiunile și ordinele referitoare la funcțiunea ce o îndeplinesc și să se conformeze lor, neputându-se apăra de răspundere prin necunoașterea lor;
- b/. Să îndeplinească îndatoririle serviciului cu devotament pentru apărarea Republicii Populare Române;
- c/. Să nu știrbească prin actele vieții lor publice sau private demnitatea funcțiunii ce îndeplinesc;
- d/. Să păstreze secretul de serviciu în timpul funcțiunii atât în serviciu cât și în afara serviciului, precum și după încetarea funcțiunii;
- e/. Să fie disciplinat;
- f/. Să înainteze pe cale ierarhică toate rapoartele, propunerile sau referate în chestiuni de serviciu;
- g/. Să nu primească cereri ce nu intră în componența lor, ori să intervină pentru soluționarea lor;
- h/. Să se consacre serviciului și să lucreze conștiincios;
- i/. Să execute dispozițiunile date de superiori, aceștia răspund de legalitatea ordinelor, iar funcționarii care le execută răspunzând de modul executării.

Art. 23. Activitatea în serviciu este continuă neputând fi întreruptă nici în timpul sărbătorilor legale sau orelor de repaus.

Art. 24. Ofițerii și subofițerii, nu pot face uz de arme decât:

- a/. În caz de legitimă apărare;
- b/. În caz de flagrant delict, când infractorii fug, nu se supun somațiilor legale și nu este alt mijloc de a-i opri;
- c/. În caz de evadare sau fugă de sub escortă a condamnaților și urmăriților pentru crime, când nu se supun la somațiile legale;
- d/. La comanda șefilor ierarhici care răspund de legalitatea și oportunitatea comenzii.

Art. 25. Fiecare ofițer, subofițer și funcționar civil este personal răspunzător de modul executării serviciului.

Secțiunea a-II-a

Infracțiuni și sancțiuni disciplinare

I. Infracțiuni disciplinare

Art. 26. Sunt infracțiuni disciplinare următoarele abateri de la serviciu:

- 1/. Neexecutarea ordinelor primite în cadrul serviciului;
- 2/. Lipsa nemotivată de la serviciu, de la 1-2 zile consecutive;
- 3/. Purtarea necuviincioasă cu colegii, cu inferiorii și superiorii în timpul serviciului;
- 4/. Folosirea de recomandări de la persoane străine, în scopul de a dobândi favoruri sau situații mai bune în serviciu;
- 5/. Purtare necuviincioasă sau necorectă față de public în serviciu;

Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP ...

- 6/. Nerespectarea repetată a orarului de serviciu, simulare de boală sau alte mijloace, în scopul de a se sustrage obligațiilor serviciului;
 - 7/. Lipsa de disciplină în serviciu și în afara serviciului;
 - 8/. Dezordine în localul instituției sau în afara serviciului prin altercații, injurii și amenințări;
 - 9/. Purtare nedemnă în serviciu;
 - 10/. Nereguli în serviciu care n-au caracter de fraudă sau n-au adus un prejudiciu instituției;
 - 11/. Nerespectarea secretului de serviciu când acesta n-a produs daune;
 - 12/. Injurii scrise sau alte acuzații nefondate împotriva unor funcționari ai instituției;
 - 13/. Abuz de autoritate față de persoanele în subordine, clasarea nejustificată a cererilor și reclamațiilor acestora;
 - 14/. Ocupațiuni în afara de serviciu sau activitate care ar putea dăuna intereselor și prestigiului instituției;
 - 15/. Neglijență și abateri grave de natură a compromite atât interesele instituției cât și funcțiunile:
 - a) Nedenunțarea celor care se fac culpabili de furturi, dosirea sau vătămarea obiectelor și valorilor aparținând instituției;
 - b) Neglijență repetată în serviciu, care compromit interesele și buna funcționare a instituției;
 - c) Notarea superficială, fără sinceritate sau cu rea credință a subalternilor;
 - d) Depoziții neexacte defăimătoare pentru instituție;
 - 16/. Neprezentarea la timp, fără justificare, într-o misiune ordonată;
 - 17/. Comiterea sau înlesnirea de infracțiuni la legile și regulamentele pe care este chemat să le apere;
 - 18/. Acțiuni și uneltiri care duc la slăbirea și destrămarea solidarității între funcționari;
 - 19/. Părăsirea postului încredințat în instituție;
 - 20/. Însușiri de bani, valori sau alte materiale ale instituției;
 - 21/. Primirea de bani, daruri sau orice sau orice alte avantaje de la cei cu care vin în contact pentru orice fel de serviciu în legătură cu instituția;
 - 22/. Rapoarte false, denaturarea sau distrugerea de acte pentru a ascunde nereguli sau lipsă de bani, valori sau materiale;
 - 23/. Beție în serviciu;
 - 24/. Repetarea continuă a faptelor pentru care a fost sancționat disciplinar;
 - 25/. Violarea secretului de serviciu atunci când a adus daune statului;
 - 26/. Atitudinea și activitatea politică antidemocratică;
 - 27/. Săvârșirea faptelor penale prevăzute de Codul Penal și Codul Justiției Militare, altele decât cele enumerate mai sus și pedepse privative de libertate ce atrag decăderi din drepturile civile și politice.
- Art. 27. Sunt de asemenea infracțiuni disciplinare, orice abateri de la obligațiile funcțiunii încredințate, obligațiuni ce izvorăsc din orice dispozițiuni normative.

II. Sancțiuni disciplinare

Art. 28. Pedepsele disciplinare sunt:

- a) Mustrarea verbală sau scrisă;

- b) Arestul;
- c) Arestul sever;
- d) Mutarea disciplinară;
- e) Suspendarea din funcțiune;
- f) Punerea în disponibilitate;
- g) Destituirea.

Art. 29. Mustrarea verbală sau scrisă este reprobarea purtării ofițerilor, subofițerilor și personalului civil asimilat și recomandarea de a se îndrepta pe viitor, care se aplică de șefii ierarhici, începând de la șefii serviciilor județene de securitate.

- mustrarea verbală se face în fața personalului egal în grad și în fața superiorilor.
- mustrarea scrisă este confidențială și se înmânează celui vizat care este obligat să semneze de primire.

Art. 30. Arestul constă în aceea că:

- cel pedepsit nu poate părăsi domiciliul decât pentru a merge la serviciu;
- pe tot timpul duratei arestului nu poate primi nicio vizită acasă.

Pot pedepsi cu arest:

- a. Responsabilii serviciilor județene de securitate până la 4 zile;
- b. Directorii regionali de securitate până la 10 zile;
- c. Subdirectorii Generali din Direcțiunea Generală a Securității Poporului, până la 20 zile;
- d. Directorul General al Direcțiunii Generale a Securității Poporului, până la 30 zile.

Art. 31. Arestul sever constă în aceea că cel pedepsit va rămâne pe tot timpul duratei pedepsei neîntrerupt în interiorul localului instituției, unde va dormi și unde va lua masa.

Pot pedepsi cu arest sever șefii ierarhici indicați după art. 30, după cum urmează:

- cei de la punctul b cu 6 zile;
- cei de la punctul c cu 10 zile;
- cei de la punctul d cu 30 zile.

Art. 32. Mutarea disciplinară se aplică pentru abateri grave de natură a compromite funcțiunea pe care o exercită, cum și interesele instituției și constă în mutarea celui vinovat în altă localitate.

Art. 33. Suspendarea funcțiunii este interzicerea temporară de a exercita funcțiunea și se aplică pentru abateri foarte grave sau repetate.

Suspendarea din funcție atrage pierderea totală sau parțială a salariului și nu poate depăși 60 de zile.

Suspendarea din funcție se poate aplica și ca măsură administrativă celor supuși unei anchete disciplinare sau judiciare pentru abateri grave, precum și celor trimiși în judecata Tribunalului Militar.

În aceste cazuri suspendarea durează cel mult până la terminarea cercetărilor sau pronunțarea hotărârii definitive.

Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP ...

Suspendarea ca măsură administrativă se poate aplica cu, sau fără reținerea salariului.

Sumele reținute se consemnează pe numele funcționarului suspendat la dispoziția Direcțiunii Generale și se restituie funcționarului în caz de achitare, iar în caz contrar intră în patrimoniul statului.

Art. 34. Mutarea disciplinară și suspendarea din funcție se aplică de către Directorul General al Securității Poporului.

Art. 35. Punerea în disponibilitate este îndepărtarea din serviciu a personalului pentru infracțiuni disciplinare care constituie un pericol pentru interesele instituției prin prezența și activitatea lor la serviciu.

Art. 36. Destituirea este îndepărtarea din serviciu a personalului vinovat de una din infracțiunile disciplinare prevăzute de art. 26, punctul 15-27 sau de fapte similare.

Art. 37. Punerea în disponibilitate poate atrage după sine și pierderea gradului iar destituirea atrage după sine totdeauna pierderea gradului.

Art. 38. Punerea în disponibilitate și destituirea se aplică de către Ministerul Afacerilor Interne.

Art. 39. Ordinul de aplicare a pedepselor de către șefii ierarhici va fi semnat de cel care le-a dat arătându-se felul pedepsei, durata, motivul, data începerii, care va fi comunicat în scris celui pedepsit sub luare de dovadă.

Art. 40. Pedepsele prevăzute de art. 28 punctul d-g nu se pot aplica fără o anchetă prealabilă.

Art. 41. Dosarul de anchetă va cuprinde declarația învinuitului, un referat în care va fi arătat rezumativ învinuirile aduse, constatările făcute și concluziile finale ale anchetei cu propuneri.

Art. 42. Directorul General sau delegatul său va examina referatul și dosarul de anchetă și în cazul când va aprecia că învinuitul nu este vinovat, va clasa dosarul de anchetă. În cazul când apreciază că învinuitul este vinovat îi va aplica una din primele cinci pedepse prevăzute de art. 28 după gravitatea faptelor. Gravitatea faptelor și circumstanțele în care s-a produs determină aplicarea de pedepse disciplinare sau trimiterea în judecată.

Art. 43. Orice pedeapsă disciplinară și penală aplicată se trece în memoriul personal al celui pedepsit. Nu sunt considerate pedepse disciplinare și nu se trec în memoriu, observațiunile făcute funcționarilor de șefii lor ierarhici cu privire la modul de executare a prevederilor legale și a dispozițiilor de serviciu.

Art. 44. Pedepsele disciplinare prevăzute de art. 28 litera a-e inclusiv, se consideră radiate din memoriu dacă cel pedepsit n-a mai suferit vreo pedeapsă timp de un an de la data aplicării lor.

Art. 45. În contra deciziilor de aplicare a pedepselor disciplinare cei pedepsiți pot folosi recursul ierarhic până la Ministerul Afacerilor Interne. În cazul când pedepsele au fost aplicate fără efectuarea unei anchete prealabile sau când ancheta a fost incompletă, șeful ierarhic sesizat va hotărî după efectuarea unei anchete superioare.

III. Instanțele de judecată penale

Art. 46. Personalul militar și civil care încadrează Direcția Generală a Securității Poporului va fi judecat pentru infracțiunile penale de către Tribunalele Militare de pe

Raluca Nicoleta Spiridon

lângă regiunile militare respective în completul cărora va intra totdeauna și un asesor din partea Securității Poporului.

Capitolul V

I. Drepturi politice

Art. 47. Personalul militar și civil poate face parte din grupări politice democratice și poate ocupa orice funcție politică.

II. Salarii

Art. 48. Personalul are drepturi la salarii corespunzătoare clasei, gradului și funcțiunii ce deține, potrivit tabloului anexă. Salariul este suma salariului de bază, plus salariul de funcțiune. La salariul stabilit cum s-a arătat mai sus se adaugă suma reprezentând contribuția pentru pensie, prima de asigurare și impozitul pe salariu.

Art. 49. Celelalte drepturi și indemnizații ale personalului Direcțiilor Generale de Securitate sunt cele stabilite organelor militare.

CAPITOLUL VI

Dosare personale, memorii și foi calificative

Art. 50. Fiecărui funcționar militar și civil asimilat i se întocmește câte un dosar personal și un memoriu.

Art. 51. Dosarele personale vor fi formate din actele originale, fotocopii sau copii certificate depuse conform legii pentru a se dovedi îndeplinirea condițiilor de admitere, decizii sau alte acte și corespondență privind persoana respectivă, procesul verbal de jurământ și fișa de pensii.

Art.52. Memoriul va cuprinde fotografia titularului, datele personale și de serviciu cu privire la: starea civilă cu modificările intervenite; situația militară; data intrării în serviciu; data atribuirii claselor de salarizare și înaintările lui în grad; starea sănătății; absențele; concediile; pedepsele; recompensele; distincțiile; mutațiile în serviciu și foile calificative anuale.

Art. 53. Foaia calificativă anuală nu cuprinde aprecierile scrise ale colectivelor ierarhice asupra capacității și activității personale și se va încheia cu una din calificativele următoare: excepțional, foarte bun, bun, mediocru, slab.

Art. 54. Notele calificative au următoarele efecte juridice:

- excepțional, foarte bun, bun fac obiectul propunerii pentru înaintarea în grad potrivit normelor stabilite de art. 15 din prezenta lege.
- mediocru, menținerea în grad.
- slab, îndepărtarea din serviciu, pentru incapacitate profesională.

Art. 55. Încetarea funcțiunii se face prin demisii sau concedieri, ambele cazuri atrăgând după sine pierderea gradului.

Statutul ofițerilor și subofițerilor din DGSP ...

CAPITOLUL VII

Încetarea funcțiunii

Art. 56. Pensionarea ofițerilor se face potrivit legii poziției ofițerilor și legii pensiilor, iar a subofițerilor potrivit legii subofițerilor și legii pensiilor. Pentru personalul civil asimilat, încetarea funcțiunii se face potrivit funcțiunii și gradelor în care sunt asimilați cu personalul militar.

Art. 57. Persoana care a demisionat nu poate părăsi serviciul până când demisia nu i-a fost primită și nu și-a predat lucrările serviciului. Demisia trebuie rezolvată în termen de 15 zile de la prezentare.

Demisia poate fi respinsă:

- a) Dacă cel care a făcut-o se află în cercetare în legătură cu serviciul său, a fost trimis în fața instanței de judecată sau este pus în cercetare potrivit legii, pentru purificarea administrației publice.
- b) Dacă este supus unei urmăriri judiciare pentru fapte în legătură cu serviciul său.
- c) Dacă prin aprobarea demisiei s-ar prejudicia interesele serviciului.

Persoana care părăsește serviciul mai înainte de a i se fi primit demisia va fi trimisă în judecată penală pentru delictul de dezertare prevăzut de articolul 546 din Codul Justiției Militare.

Personalul primit în cadrele Direcțiunii Generale a Securității Poporului care nu au satisfăcut stagiul militar și vor părăsi serviciul înainte de expirarea angajamentului în afară de caz de boală, de infirmitate, ori alte cauze legale, care să-i pună în imposibilitatea de a continua serviciul, vor fi de asemenea trimis în judecată pentru dezertare conform dispozițiilor art. 546 din Codul Justiției Militare.

CAPITOLUL VIII

Art. 58. Prin derogare de la dispozițiile art. 3-9, Ministerul Afacerilor Interne va putea face numiri direct în toate gradele ierarhice cu dispensă de vârstă, studii și examen de admitere.

Art. 59. În timpul efectiv servit în afară de serviciile publice în profesiunea sau meseria pe care salariatul a îndeplinit-o sau o îndeplinește în administrație, va fi recunoscut la numire și la încadrarea în profesie de 100% - pentru încadrarea în clasele de salarizare. Se consideră timp efectiv servit în câmpul muncii de la vârsta de 18 ani până la data încadrării sau a numirii pe bază de acte sau declarații scrise ale solicitanților.

Art. 60. La data înscrierii prezentei legi, personalul actual de toate categoriile din serviciile centrale și exterioare ale Direcțiunii Generale a Securității Poporului va fi încadrat în gradele corespunzătoare prevăzute în Anexa nr. 1 din prezenta lege.

Încadrarea în gradele de ofițeri generali și ofițeri colonei se va face prin Decretul Prezidiului R.P.R. iar pentru restul personalului prin Decizia Ministerului Afacerilor Interne, la propunerea șefilor ierarhici. În mod excepțional și în interesul serviciului pe bază de propuneri motivate personalul prevăzut mai sus, va putea fi încadrat și în grade mai mari sau mai mici decât cele prevăzute în Anexa nr. 1. Actele de

Raluca Nicoleta Spiridon

încadrare ale personalului Direcțiunii Generale a Securității Poporului vor fi înscrise în Registrul Special.

Art. 61. Se abrogă toate dispozițiile contrare prezentei legi.

Astăzi 4 noiembrie 1948

Prezentul Statut al ofițerilor și subofițerilor de Securitate, conținând 15, cincisprezece file, numerotat, șnurut și sigilat, se vizează de noi.

General Maior de Securitate

Vladimir Mazuru [olograf]

ACNSAS, fond DMRU, dosar nr. 7354, vol. 10, ff. 714-728.

Claudiu SECAȘIU

**The High Ranking Officials
of the Communist Security Apparatus
in Romania (1944/45-1952)**

**Cadrele de la vârful aparatului comunist de securitate al României
(1944/1945-1952)**

În scenariul preluării puterii de către comuniști în statele din Europa Centrală și de Sud-est, un rol esențial l-a jucat obținerea controlului Ministerului de Interne și îndeosebi al serviciilor de informații.

În studiul de față ne propunem o scurtă prezentare a conducerii serviciilor de informații din România postbelică, demers necesar pentru a înțelege rădăcinile și modul cum a fost construit aparatul Securității, după 1948.

Etichete: comuniști, aparatul de securitate, Siguranța,
politica de cadre

Keywords: communists, the security apparatus, Siguranta,
the cadres policy

In the scenario of communist takeovers in all Central and South-Eastern Europe, the control of the Interior Ministry, especially the domestic intelligence or security service pending of this minister, has played a central if not essential role. According to Karel Bartosek, the communists, "participating in the new governments [after the Second World War], controlled almost everywhere the ministries in charge with the repression (the Interior Ministry and the Justice Ministry) or susceptible to exercise it (the Defense Ministry)"¹.

Ana Pauker, in a conference of the Romanian communist leaders in September 1947, admitted that "the main forces the regime depends on are the Interior, the Justice and the Army"². The veteran communist Bela Szasz, himself a victim of Stalinist show-trials from Hungary, underlined, retrospectively, the importance of the secret police,

¹ Karel Bartosek, *Europe Centrale et du Sud-Est*, in Stephane Courtois, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek, Jean-Louis Margolin, *Livre noir du communisme: Crimes, terreur, répression*, Paris, 1997, p. 433.

² The National Archives of Romania, Bucharest, Fund Romanian Communist Party's Central Committee (henceforth abbreviated C.C. P.C.R.) – Chancellery, file 27/1947, f. 42 (Minutes of the Political Bureau Meeting of the C.C. P.C.R., 9th September 1947).

which "had proved not just ancillary to the establishment of Communist power, but were indispensable to it"³.

The origins of the Romanian political police, widely known as the *Securitate*, are poorly represented in the Cold War historiography, since most of the literature has focused on the period from the foundation of the *Securitate* in 1948 to 1964, seen as the end of the extensive terror in communist Romania⁴.

The paper is focused on the leadership of the various institutions dealing with intelligence matters. A brief description of these institutions is absolutely necessary for the understanding of the origins and the building up of the *Securitate* apparatus (the *Securitate* was officially established only at 30 August 1948).

In pre-Communist Romania, there were different institutions dealing with intelligence matters: the security police, known as the *Siguranța* (the equivalent of the French *Sûreté Générale*, operating in towns), the *Jandarmeria* (the equivalent of the French *Gendarmerie Nationale*, operating in the villages), the Second Section of the Army General Staff (the equivalent of the *Deuxième Bureau*), and finally, the Special Intelligence Service (*Serviciul Special de Informații* – SSI), perhaps the most discreet and the less known of all.

The paper covered the period between the years 1944/45 (from the coup d'État of 23 August 1944 and 6 March 1945 – the imposition of the first communist dominated government) up to 1952, when many of the high ranking officials of the *Securitate* were sacked, following a major purge of the leadership of the Communist Party itself.

Since the Romanian Communist Party (RCP) has played a minor role in the first government after the coup, the communists, heavily backed by the Soviet military authorities acting under the terms of the Moscow Armistice Convention, took a series of measures to demolish the principal political, social and military structures.

During the "true coalition" period (August 1944-March 1945), the "Guards of Patriotic Defense" (also called "Patriotic Guards") – the para-military wing of the RCP, led by Moscow's trusted agent Emil Bodnăraș and supervised by their Soviet advisors from the "SMERSH" (the Counter-Espionage Directorate of the Red Army) and later the NKGB/MGB (Soviet Security Service), managed to infiltrate the official intelligence services. They achieved their goal by identifying and recruiting the vulnerable individuals by their past activity (involvement in countering the communist movement in the interwar period, or collaboration with the German intelligence organizations during the war against the Soviet Union). They were rewarded with their appointment in top positions after March 1945 in all intelligence services, since then fully controlled by communists⁵. The members of the Section II for intelligence and

³ Michael Charlton, *The Eagle and the Small Birds. Crisis in the Soviet Empire: from Yalta to Solidarity*, London, 1984, p. 55.

⁴ Ghita Ionescu, *Communism in Rumania, 1944-1962*, London, 1964; Dennis Deletant, *Communist Terror in Romania. Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965*, London, 1999.

⁵ Here are only few examples, in various institutions. Before 6 March 1945, Constantin Niculescu, secretary of the Detective Corps, the main operational RCP force within the *Siguranța*, provided inside information to the Central Committee of the RCP, and was rewarded with the

The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus...

counterintelligence of the Patriotic Guards set up in September 1944 and acting as a true intelligence service of the RCP provided the nucleus of *Securitate* when it was set up in 1948.

Immediately after March 6 1945, the communists got total and exclusive control of the existing institutions, either by replacing the leadership from their former “moles” inside these organizations, or by doubling the old cadres with new and fully trusted communists, working for years with the Soviet espionage.

Hundreds of police and intelligence officers were sacked and arrested, with no trial, being held responsible “of the disaster which had befallen the country”. They were replaced by Communist Party appointees, many of whom were Romanian-speaking Soviet agents, like Emil Bodnăraș, the secretary-general to Prime Minister Petru Groza, who granted him the control of the SSI, on 27 April 1945. From that very moment, all the intelligence and security services became an instrument to promote the rapid communization of Romania, subordinated to the Soviet masters, the NKGB/MGB.

The whole security apparatus, whose initial task was “the gathering of general intelligence which met the higher interests of the state”⁶, was quickly transformed into a pure political police, working exclusively for the RCP and feared by the rest of the society, or in Bodnăraș’ words, “a superior weapon, at the Government’s disposal”⁷. Its efforts were focused on groups and individuals who were openly opposed to the regime, including the traditional parties – the National Peasants, the National Liberals as well as those social-democrats opposing the forced fusion of the PSD and PCR, the anti-Communist groups acting as underground resistance, the churches and “sects”, the ethnic minorities, the journalists (both domestic and foreign), as well as the members of the Allied military and diplomatic missions.

In the cadres policy of the RCP within the intelligence apparatus two stages were very clear. While in the first period, from the taking over of power and up to the formation of the *Securitate* (1945-1948), elements of the old cadres were still tolerated for training the newcomers, in the second one, the new Soviet-style *Securitate* employed only fully trusted communists.

This analysis of the leadership of the communist security apparatus heavily relies on a file containing characterizations of almost all senior officers, both from

position of chief of cabinet of the General Directorate of the State Security, in 1947, when the Sigurantza was separated from the Police. Nicolae Stănescu, head of the Political Group within the Counterintelligence Section of the SSI, in charge with tracking the democratic opponents of marshal Antonescu up to 23 August 1944, offered his services to the RCP, and in exchange became the first director of the SSI after the communist takeover from March 1945. In the Army, a significant role played the group led by General Constantin Popescu, called Cumplitu, ‘The Terrible’, for his ruthlessness, was granted by his former cadet Emil Bodnăraș with the directorship of the entire Romanian Police, including the Sigurantza, where director was appointed one year later, in 1946, lieutenant colonel Nicolae Popescu, from the Intelligence Section of General Staff, and member of the same group.

⁶ Serviciul Român de Informații, *Cartea Albă a Securității*, vol. I, 23 august 1944-30 august 1948, București, 1997, p. 19.

⁷ *Ibid.*, p. 311.

central and local levels of the General Directorate of the State Security (GDSS)⁸. Compiled in April 1948, by the Cadres Section of the Romanian Workers' Party Organization of GDSS, apart from personal data, social origin, nationality, education, military and civil situation, these records contains data about the professional and political career, as well as on a brief characterization of professional, political and family behavior. The best recorded elements in these characterizations were to be included, three months later, in August 1948, into the *Securitate*.

In the first period (1945-1948), which may be considered a transition one, in the central services of the GDSS, from 37 high positions, as directors and head of services, 8 were still cadres of the *Siguranța* working before 1945, and in the exterior (regional) services, only 7 out of 35. From their records, a profile can be done.

The "old" was a good professional⁹, "fond of his policeman career"¹⁰, most of them BL, many of "little-bourgeois" extraction, but also workers, or peasants. Their communist supervisors accused them for timidity, lack of initiative, obsequiousness. In fact, they felt vulnerable for their past activity, especially the ones involved in the surveillance of the RCP. Actually, all the weak points of the old cadres were pointed out in their records: "in 1936, he took part in the steering committee of a religious association against communism"¹¹, or "he was Taflaru's collaborator, who worked the tracking of the left working movement"¹².

One deputy inspector from a regional branch of *Siguranța*, who used to be only enlisted in a bourgeois party albeit in a front alliance with the RCP, was not accepted in the Communist Party like all his old colleagues, and thus the head of the GDSS wrote on him: "From the political point of view, he does not present sufficient guarantees for the security work"¹³, although he recognized the person as gifted with good professional abilities. The only other person who wasn't a party member in the upper ranking of the GDSS in April 1948 was an engineer, head of the Car Service. Although they joined the RCP by interest, the old cadres were criticized for political weakness.

During the years 1944-1948, many intelligence officers tried to save not only their careers, but their lives too¹⁴, by offering their expertise regarding the democratic

⁸ Archive of the Romanian Security Service Bucharest (henceforth abbreviated ASRI), Documentary Fund (FD), File 10.985.

⁹ It is worth to notice that only 2 out of 16 officers, appointed in January 1946 to give lectures at the Police School, were "new". "Monitorul Oficial" ("Official Gazette"), CXIV, 37, 13 Febr. 1946, p. 1.154.

¹⁰ ASRI, FD, File 10.985, p. 102.

¹¹ *Ibid.*, p. 80.

¹² *Ibid.*, p. 112.

¹³ *Ibid.*, p. 231.

¹⁴ See the case of Florin Becescu, former head of the Counterintelligence Section of the SSI in the '40s responsible for tracking the Soviet espionage, as well as the communist movement. Initially arrested in March 1945, Becescu was quickly released and appointed head of the new Counterespionage Section of the SSI, working mostly against the American and British military and diplomatic missions in Romania. In March 1947, Becescu was found shot dead, in obscure circumstances.

The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus...

parties' leaders to the communists. In exchange, they kept their jobs up to the setting up of the *Securitate*, and then, part of them was transferred into the *Militia*¹⁵ and others pensioned. In the first years of the '50s, after the communist regime suspended their pensions, on the grounds of "the years served for the bourgeois regime"¹⁶, both the "fellow-travelers" and the "undesirables" were reunited in prisons and in forced labor camps. Initially, administratively detained - with no trial - for periods varying from 6 months to 5 years, they were tried later and sentenced, for "intense activity against the working class", an accusation applied retroactively, and punished with 5 years to life imprisonment, depending on the rank they had in the former intelligence services.

After 6 March 1945, the huge majority of the leading positions in the security apparatus were held by the "new" cadres. The "newcomers" were recruited exclusively on the basis of class origin and the past political activity within the ranks of the RCP, which was virtually obligatory for the management positions, disregarding any professional experience. There were exceptions, like the former Soviet agents acting in Romania in the '30s, as well as some veterans of the Spanish Civil War, and they played a prominent role within the intelligence agencies' management, similar to the group called in Poland "kujbyszewiacy"¹⁷. Like in Poland too, origin or presence from / on Soviet-controlled territory after June 1940 (Bessarabia and Northern Bukowina) was a common trait for many persons that held senior positions, both in GDSS and in *Securitate*. The director and the two deputy directors of the *Securitate* were in a similar situation. If not a prerequisite condition for recruitment, the nationality was important too, and generated tensions, both within the apparatus, as well as in the Romanian society between the minorities and majority representatives.

A true condition was the attachment to the Party, and the biggest "asset" - the class hatred: "high vigilance, especially towards the enemies of the working class"¹⁸ or "vigilant towards the enemies of the party"¹⁹, as the "Characterizations" recorded.

The communist head of Cadres Section of the Party organization of the GDSS was far more generous in data regarding the newcomers. Dealing with the "social origin", is interesting that 10 out of 37 heads of services from the central, and 7 out of 35 from the local administration, were "bourgeois" or "little bourgeois", and they were appreciated as "intelligent, ... easily understands the problems"²⁰, or "intelligent... has a high cultural level"²¹. Among the "new" cadres, there was an also intelligent element, which "easily accumulates the theoretical material.. [having] all-round education, capable"²², who were either of workers' or peasants' extraction.

¹⁵ The *Militia* was set up in January 1949, replacing the former Police.

¹⁶ ACNSAS, Documentary Fund (FD), file 199, p. 22-24 (minutes of the meeting of the Collegium of the Interior Ministry, 30 January 1950).

¹⁷ Andrzej Paczkowski, *The Public Security Apparatus in Stalinist Poland, August 1944-November 1956*. I am grateful to Prof. Paczkowski for allowing me to use a copy of his manuscript.

¹⁸ ASRI, FD, File 10.985, p. 79.

¹⁹ *Ibid.*, p. 111.

²⁰ *Ibid.*, p. 119.

²¹ *Ibid.*, p. 157.

²² *Ibid.*, p. 121.

Claudiu Secașiu

More important than the intellectual or professional abilities was the political record²³. Most of the newcomers were party members, many of them from the '30s, some of them spending years in jail or labor camps²⁴. Few of them fought in the International Brigades in the Spanish Civil War²⁵, and then in the French Resistance, or in the partisan units in Soviet Union²⁶. One of this "Spaniard" set a record, asserting that he knows six languages: Hungarian, German, French, Spanish, Portuguese and Arabic²⁷, while an "insider" can only be praised with four: German, French, Russian and Ukrainian²⁸.

The ethnic background - or "nationality" as it was marked in the "Characterizations" - of senior position holders is also relevant. According to these official and primary sources, in the central units of GDSS, 15 were Jews, 1 Polish, 1 Slav (as declared), and the rest Romanians, out of 37. Although the majority in the regional units seemed to be Romanians, the exact figures are questionable, because there is evidence suggesting the "Romanisation" of Nationality for some heads of inspectorates from Transylvania²⁹. Still, higher percents of minorities were in Suceava, where the regional inspector and two out of four heads of county services were Jews.

In terms of education, in the central services of the GDSS, out of 37 cadres, at least 11 were educated, most of them in Law, 13 middle schools, 3 vocational, 1 primary, and the rest not specified. For the regional inspectorates, out of 35, 9 were educated, 17 middle, 5 vocational, 2 primary, 2 not specified.

Although comprehensive, the Characterizations were not exhaustive. There are no data on the Citizenship. The first two positions in the hierarchy of the *Securitate* were held by two Soviet citizens in August 1944, Pantelimon Bondarenco, known as Gheorghe Pintilie, and Alexandru Nicolschi³⁰, both of them having been imprisoned for spying in Romania.

The relationship between the security apparatus and the communist party, as well as the place of the intelligence services in the struggle for dominance within the RCP leadership in the years 1944-1952 need special attention and analysis.

²³ Occasionally, the "Characterizations" recognized that "he does not have enough theoretical knowledge". *Ibid.*, p. 205.

²⁴ Some of these underground militants made "compromising" declarations at the *Siguranta*. Among them, the head of Oradea Regional Inspectorate, and later head of the Domestic Intelligence Directorate of the *Securitate*, Gavrilă Birtaş. See Stelian Tănase, *Clienții lui Tanti Varvara: istorii clandestine*, București, Humanitas, 2005, p. 459.

²⁵ *Ibid.*, p. 101, 335.

²⁶ *Ibid.*, p. 101.

²⁷ *Ibid.*, p. 335.

²⁸ *Ibid.*, p. 229.

²⁹ For example, Coloman Ambrus, from Timișoara, or Iosif Kalousek, from Brașov, were listed under "Romanian" Nationality.

³⁰ For more details on them, see Dennis Deletant, *Communist Terror in Romania. Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965*, London, 1999, p. 116-123. Also see Mihai Burcea, Marius Stan, *Alexandru Nicolschi, ilegalist comunist, spion sovietic, deținut și general de securitate*, http://iiccr.ro/pdf/ro/alexandru_nicolschi.pdf (accessed: 10.02.2015).

The High Ranking Officials of the Communist Security Apparatus...

Although a senior Communist and minister of Justice, Lucrețiu Pătrășcanu was shadowed primarily by the Bodnăraș' "Patriotic Guards" in autumn 1944 and then up to his arrest in 1948, by the SSI. It was in the famous Malmaison arrest of the SSI where Pătrășcanu, terrified by the head of the Counter-espionage Directorate, Petre (Pyotr) Goncharuc and his famous sadist methods, tried to commit suicide. Although under effective Soviet control through the counselors supervising each directorate, the apparent failure to discover any proof of connection with foreign espionage agency in Pătrășcanu's case, seemed to accelerate the abolition of the SSI and the transfer of its staff into the *Securitate* directorates, in 1951.

Finally, the first significant reshuffle of the high ranking apparatus of the *Securitate*, in 1952, was followed by the purge of Ana Pauker, Vasile Luca and Teohari Georgescu, another episode in the continuous power struggle within the highest echelon of the RCP.

Based on a new documentation made available only in the last years, after the opening of the archives of both the RCP and the *Securitate*, from a large amount of individual cases of high ranking officers, from both central and local levels, the paper bring new information on various topics: class origin, education, career paths, membership in political parties.

Liviu PLEȘA

Efectul combaterii „devierii de dreapta” asupra politicii de cadre a Securității

The Annihilation of the „Right Deviation” and its Consequences on the Personnel Policy of the Securitate

The personnel management of the Securitate mirrored the struggle for power in P.M.R. The removal of „deviators” from the Party (including Teohari Georgescu) was succeeded by a dismissal of the high-rank officers supported by those ones.

Gheorghiu-Dej intended to use Stalin’s anti-semitic paranoia in order to set up a trial similar to Slansky’s for the group Ana Pauker. A fairly large number of Jewish officers were dismissed, but there was no clear evidence that Jews were the target.

While claiming to annihilate the causes that had enabled the Ana Pauker group to carry on its „hostile activity”, Gheorghiu-Dej launched a major ideological offensive, asking for intransigence („revolutionary vigilance”) to any deviation from the principles of Marxism-Leninism.

Therefore, those officers who had biographical issues or did not exhibit a sufficiently poignant revulsion against the class enemy, were also dismissed. They were subsequently replaced by the ones who had supported Gheorghiu-Dej’s group in the attempt to annihilate „deviators”. Draghici’s appointment as head of M.A.I., the purges and the promotion of loyal officers, represented Gheorghiu-Dej’s success in taking control over the repressive bodies in Romania, a position that that he would preserve until his death.

Etichete: „devierea de dreapta”, campania antisemită, veterani spanioli, Teohari Georgescu, înlăturare cadre conducere Securitate.

Keywords: right deviation, anti-semitic campaign, Spanish veterans, Teohari Georgescu, dismissal of Securitate officers

Un eveniment atât de important în viața partidului, precum a fost lupta pentru putere din anul 1952, nu avea cum să nu se reflecte și în politica de cadre a Securității, cu atât mai mult cu cât unul dintre cei incluși în grupul „deviatorilor de dreapta” a fost chiar Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne. În prezentul material, vom avea în vedere două aspecte principale: destituirile și disponibilizările operate în aparat; noile considerente ce au stat la baza încadrării și promovării angajaților ce au luat locul primilor.

Imediat după destituirea sa din funcția de ministru (27 mai 1952), Teohari Georgescu a fost anchetat timp de mai multe luni de către Comisia Controlului de Partid, după care, la 18 februarie 1953, a fost arestat, fiind pus în libertate abia în aprilie 1956. Aproape concomitent au fost înlăturate și alte persoane cu funcții superioare de conducere în M.A.I., pentru a se demonstra faptul că fostul ministru se înconjurase de „elemente dușmănoase”, aceasta fiind una dintre acuzațiile aduse lui Teohari Georgescu la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952.

Printre aceștia s-a aflat și ministrul adjunct Marin Jianu, care la 20 iunie 1952 a fost înlocuit cu Ion Vințe¹. Jianu a fost atacat de mai mulți participanți la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952², iar Alexandru Drăghici a cerut explicit scoaterea lui din M.A.I., întrucât „a organizat un grup care s-a pretat la orgii și el a organizat acest grup împotriva partidului”³. În cazul de față, acuzele aduse lui Teohari Georgescu, de a-l fi susținut pe Jianu – în pofida comportamentului său imoral și afacerist – erau reale, întrucât fostul ministru al M.A.I. refuzase să-l schimbe din funcție, cu toate că încă din 1950 au existat mai multe referate din partea Comisiei de Verificare a C.C. în care se arătau faptele lui și se cerea îndepărtarea acestuia din poziția de ministru adjunct⁴. Pe moment, a fost învinovățit doar de comiterea mai multor abuzuri în funcție. Ulterior, când contextele extern și intern s-au schimbat, Marin Jianu a fost acuzat și de spionaj, motiv pentru care avea să fie arestat în aceeași zi cu Ana Pauker și Teohari Georgescu. A fost anchetat timp de un an, după care a fost eliberat – la 4 mai 1954 – fără a fi trimis în judecată, „întrucât din ancheta făcută nu s-au stabilit fapte penale”. Printre motivele scoaterii lui din funcție s-a numărat și faptul că „nu a avut o poziție combativă față de înlăturarea elementelor provenite din vechiul aparat jandarmeresc și polițienesc”⁵. După o perioadă de „reabilitare”, în care a muncit ca director al unui G.A.S., Marin Jianu a revenit în M.A.I. în 1958, dar a deținut doar conducerea unor unități economice din

¹ Vezi date biografice în Florica Dobre (coord.), *Membrii C.C. al P.C.R. 1945-1989. Dicționar*, studiu introductiv de Nicoleta Ionescu-Gură, București, Editura Enciclopedică, 2004, pp. 618-619.

² Gheorghe Stoica: „în fiecare lună se întâlnește cu o bandită, cu câte o femeie băgată să spioneze (...) iar tov. Teohari îl îmbrățișează”; Vasile Vaida: „e un tip de găinar, care a vrut să arate partidului că el a făcut sabotaje în timpul războiului antisovietic și, de fapt, am constatat că el fura și făcea chefură cu banii” (***) *Stenogramele Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.*, vol. IV, partea a II-a, 1952, studiu introductiv de Ioan Scurtu, București, Arhivele Naționale ale României, 2007, pp. 92, 99).

³ Drăghici: „E susținut, în cadrul Ministerului de Interne, Jianu. Am ridicat, încă pe când eram la secție, problema lui. Am făcut parte din comisia care l-a anchetat. A recunoscut în fața noastră că, în timp de patru luni, a avut legături cu 18 femei, toate legate de speculanți, bandiți, elemente cu mentalitate de lumpenproletar, învechit și nicidecum un ministru adjunct” (*ibidem*, p. 145).

⁴ A se vedea detalii în Alina Tudor-Pavelescu (ed.), *Politica de cadre a Partidului Muncitoresc Român. 1948-1955*, București, Arhivele Naționale ale României, 2006, p. 261-280.

⁵ Alte acuze aduse: „a avut un anturaj necorespunzător, format din foști polițiști și femei de moravuri ușoare, cu care organiza diferite petreceri și chefură”; „a tolerat și aprobat emigrarea din țară a unor elemente dușmănoase și exploatoare care trebuiau să răspundă în fața statului” etc. (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 38, f. 88).

Efectul combaterii „devierii de dreapta” asupra politicii de cadre...

cadrul D.G.P.C.M. (director al Trustului de Aur Brad 1960-1962, șef al Direcției Economice 1963-1964 și șef al Direcției Agricole 1964-1965)⁶.

Odată cu Jianu a fost înlăturat din M.A.I. și col. Neacșu Alexandru, secretarul organizației de partid din D.G.S.S., care comisese aceleași fapte. Legătura dintre Jianu și Neacșu data din perioada interbelică, ambii lucrând la Atelierele C.F.R. Grivița⁷. Practic, Neacșu a fost promovat în funcții de către fostul ministru adjunct, de la care a preluat, de altfel, poziția de secretar al organizației de partid din Siguranță/Securitate.

De remarcat este faptul că Marin Jianu și Alexandru Neacșu au făcut parte din Comisia de selecționare a cadrelor pentru Siguranță, înființată la 15 octombrie 1947, care a avut ca atribuții selecționarea și încadrarea în acel aparat a persoanelor ce corespundeau criteriilor cerute de conducerea partidului. De asemenea, Marin Jianu a fost cel care a semnat, în 1948, majoritatea deciziilor de încadrare sau mutare a angajaților din Siguranță/D.G.S.P.⁸. Actele de corupție în care au fost implicați cei doi au avut ca obiect și încadrarea preferențială în M.A.I. și apoi promovarea unor persoane necorespunzătoare. De altfel, printre acuzele aduse lui Jianu s-a numărat și aceea că „a recomandat și promovat în munci de răspundere în cadrul M.A.I. o serie de elemente dubioase (...) escroci”⁹.

Tot o persoană de încredere a lui Jianu, ce se făcea vinovată de aceleași fapte, a fost și lt.-col. Prosan Nicolae, fost chestor în Siguranță și inspector general în Direcția Generală a Poliției. În 1952 a fost înlăturat și el din funcția ce o deținea, de șef al Direcției Administrative din Direcția Generală a Miliției, fiind „trimis în producție”¹⁰.

Un alt apropiat al lui Teohari Georgescu îndepărtat din Securitate a fost col. Birtaş Gavrila, șeful Direcției a III-a Informații interne, care în momentul separării de M.A.I. nu și-a mai regăsit locul în această structură¹¹. Membru de partid de la începutul anilor '20, Birtaş depusese o activitate susținută în favoarea P.C.dR. (membru al Biroului Politic al C.C. al U.T.C., membru de mai multe ori al Secretariatului C.C. al P.C.dR. 1934, 1940-1941), motiv pentru care a fost condamnat și închis de mai multe ori în perioada interbelică. A fost arestat în aprilie 1941, alături de Teohari Georgescu și Iosif Chișinevski, și ei membri ai Secretariatului C.C., în urma denunțului unui activist recrutat de Siguranță¹². În anchetă a recunoscut întreaga activitate ce a desfășurat-o, dar

⁶ *Ibidem*, f. 13.

⁷ Conform Comisiei de verificare a C.C., la Grivița cei doi nu doar că au avut legături foarte slabe cu partidul, dar ei s-au ocupat cu „diverse furturi de materiale” (A. Tudor-Pavelescu, *op.cit.*, p. 270).

⁸ Vezi A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.346, vol. 1.

⁹ A. Tudor-Pavelescu (ed.), *op.cit.*, p. 263.

¹⁰ Prosan a revenit la meseria sa de bază, cea de ospătar, angajându-se la un restaurant din București (Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor*, vol. 1, *Aparatul central (1948-1989)*, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 375).

¹¹ Birtaş a fost practic „tras pe linie moartă” în septembrie 1952, fiind numit șef al Direcției Administrative și Gospodărie a M.A.I. A fost trecut în rezervă la 19 octombrie 1953, dar fără drept la pensie (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 8).

¹² Stelian Tănase, *Clientii lui Tanti Varvara. Istoria clandestină*, București, Editura Humanitas, 2005, p. 73.

la proces a retractat declarațiile inițiale, motiv pentru care a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică¹³. Ca și cum abia atunci ar fi fost descoperită gravitatea faptelor ce le-a comis, la Plenara din mai 1952 lui Birtaş i s-a reamintit faptul că în timpul anchetelor Siguranței „a avut purtare trădătoare”¹⁴, motiv pentru care în perioada 1941-1948 fusese exclus din partid. Cu toate că acestea se cunoșteau și în 1946, când a fost încadrat în M.A.I. și numit șef al Inspectoratului Regional de Poliție Oradea (Birtaş fusese exclus din partid de colectivul de la Caransebeș¹⁵, condus de Gheorghiu-Dej), ele au fost scoase la iveală abia acum, pentru a se demonstra faptul că Teohari Georgescu duse o politică de cadre dezastruoasă, protejând „elemente trădătoare”. Faptul că Birtaş condusesse principala direcție informativ-operativă a Securității, având astfel un aport foarte însemnat în implementarea represiunii în plan intern, ceea ce permisesse regimului să se consolideze și să preia controlul asupra întregii societăți, a contat prea puțin în contextul în care îndepărtarea sa era folositoare taberei Gheorghiu-Dej în cadrul luptei pentru putere din P.M.R.

Un alt protejat al lui Teohari Georgescu care și-a pierdut postul a fost col. Jurim Alexandru, șeful Direcției Administrative și Contabilitate (fusese numit în 1948), destituit la 15 aprilie 1952¹⁶, iar apoi arestat, anchetat și condamnat pentru nereguli financiare și trafic de valută. În momentul destituirii și anchetării lui Jurim, atacul politic asupra lui Teohari Georgescu era în plină desfășurare în Biroul Politic, prin anchetarea lui Jurim sperându-se că se va reuși obținerea unor dovezi care să permită o eventuală acuzare a ministrului de malversațiuni financiare, ce ar fi dat o consistență mult mai concretă criticilor aduse în Biroul Politic.

După cum a susținut Teohari Georgescu ulterior, el pierduse controlul politic asupra ministerului încă înainte de demiterea sa din fruntea M.A.I., în detrimentul lui Gheorghiu-Dej, care începuse să-și rezolve interesele informativ-operative prin intermediul lui Gheorghe Pintilie și Alexandru Drăghici, ambii fideli conducătorului P.M.R.¹⁷. Momentul este plasat cronologic imediat după Plenara C.C. din 28 februarie-1

¹³ Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Țăranu (eds.), *Securitatea. Structuri – cadre. Obiective și metode*, vol. I, 1948-1967, studiu introductiv de Florian Banu, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 76.

¹⁴ Liuba Chișinevschi, la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952, după ce amintea că din cauza celor declarate de Birtaş la anchetele Siguranței a fost arestat chiar Teohari Georgescu, care l-a susținut apoi în Securitate, se întreba: „Cum poate să ia poziție față de trădători, când el singur a fost trădător?” (***) *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 149).

¹⁵ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 19.

¹⁶ Idem, fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 49.

¹⁷ În mai 1968, în fața unei comisii de partid, Teohari Georgescu declara: „Din martie [1952 – n.n.] deja eu am fost ocolit, chiar în problemele Ministerului de Interne. De exemplu, când s-a pus problema ridicării lui Vijoli și a celorlalți, n-am fost chemat eu și a fost chemat Pintilie și i s-a dat o listă să facă aceste arestări” (Gheorghe Buzatu, Mircea Chirițoiu (eds.), *Agresiunea comunismului în România. Documente din Arhivele Secrete*, vol. I, București, Editura Paideia, 1998, p. 196). Ne raliem opiniei lui Vladimir Tismăneanu, conform căruia „devenit adjunctul lui Teohari Georgescu, Pantiușa era în fond un supercontrolor al Ministerului de Interne, lucrând direct cu Gheorghiu-Dej și cu consilierii sovietici, adeseori prin totala ignorare a ministrului (...) fiind

martie 1952, în timpul căreia Vasile Luca a fost atacat frontal și când au apărut și primele critici la adresa lui Teohari Georgescu¹⁸. Nu era altceva decât o consecință directă a pierderii de către ministru a sprijinului Moscovei. În ianuarie 1952, într-un raport către superiori, șeful consilierilor sovietici din România, Alexandr Saharovski, preciza: „Cadrele M.A.I. (ministru Teohari Georgescu) sunt năpădite de persoane străine și dubioase, măsurile de îndepărtare a lor din aparatul Ministerului sunt luate extrem de încet și fără tragere de inimă”¹⁹.

Noul ministru, Alexandru Drăghici, o persoană foarte apropiată de Gheorghiu-Dej, a avut în vedere pentru scoaterea din Securitate mai multe categorii de cadre cu funcții de comandă. Astfel, au fost luați în vizor unii dintre ilegalistii apropiați grupului Ana Pauker (foști luptători în Brigăzile Internaționale, refugiați în U.R.S.S. etc.), precum și ofițerii susținuți de Teohari Georgescu, care acum nu mai prezentau încredere politică. Unele dintre aceste persoane fuseseră implicate și în diferite acțiuni represive, de amploare mai mică sau mai mare, astfel încât trecerea lor în rezervă sau chiar deferirea acestora în fața justiției aveau un dublu scop: argumenta faptul că vechea conducere a ministerului acoperise sau chiar ordonase aceste abuzuri și arăta „legalitatea” în care dorea să acționeze noul conducător al M.A.I.

Epurări pe fondul campaniei antisemite a lui Stalin

În lupta sa pentru putere în partid, Gheorghiu-Dej s-a folosit parțial și de politica antisemită inițiată de Stalin, ce începuse deja să fie vizibilă în primăvara anului 1952, când a debutat procesul intelectualilor evrei acuzați de spionaj în favoarea Israelului și a statelor occidentale²⁰. După îndepărtarea „deviatorilor” din conducerea partidului, pentru a demonstra caracterul nefast al activității acestora, a fost cercetată activitatea multora dintre colaboratorii lor, majoritatea fiind înlăturați din funcții, iar unii chiar arestați și judecați. În acest context, pe măsură ce paranoia antisemită a lui Stalin devenea tot mai manifestă, printre „victime” s-au aflat mai mulți etnici evrei, a căror biografie sau activitate a fost speculată de Gheorghiu-Dej în propriul folos politic, oferind totodată liderului de la Kremlin o nouă dovadă că merită pe deplin încrederea ce i-a fost acordată. În anumite cazuri, măsurile represive luate asupra unor ofițeri evrei

practic omul cel mai apropiat de Gheorghiu-Dej, acolitul său numărul unu” (Vladimir Tismăneanu, *Arheologia terorii*, ediția a II-a, București, Editura Alfa, 1996, p. 83).

¹⁸ A se vedea, pe larg, stenogramele lucrărilor Plenarei și a ședinței pregătitoare a Biroului Politic în *** *Stenogramele Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.*, vol. IV, partea I, 1952, studiu introductiv de Ioan Scurtu, București, Arhivele Naționale ale României, 2006, p. 140-258.

¹⁹ Cristian Troncotă, *Istoria Securității regimului comunist din România. 1948-1964*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2003, p. 56.

²⁰ În mai 1952, după o anchetă de trei ani, la Moscova a început procesul foștilor lideri ai Comitetului Evreiesc Antifascist, toți evrei, în frunte cu Solomon Lozovski, fost secretar general al Internaționalei Sindicatelor Roșii (Polimform) între 1921 și 1937. Au fost pronunțate 13 condamnări la moarte, sentința fiind pusă în aplicare în noaptea de 12/13 august 1952. Întrucât aproape toți cei executați erau intelectuali de valoare, momentul a devenit cunoscut ca „noaptea poezilor asasinați”, fiind evocat și în literatură, cea mai cunoscută lucrare aparținându-i lui Elie Wiesel, *Testamentul unui poet evreu asasinat*, apărută în 1980.

cu funcții de conducere superioare au fost puse în practică exact în momentele în care campania antisemită a lui Stalin era aplicată în mod concret (execuția lotului Lozovski, procesul Slánský, arestarea medicilor „asasini”).

Printre acuzele aduse de Gheorghiu-Dej „deviatorilor” în ședința Biroului Politic din 26 mai 1952 s-a numărat și faptul că – la cererea Anei Pauker – Teohari Georgescu ordonase Direcției Anchete să elibereze un grup de spioni israelieni, deși la nivelul conducerii partidului se hotărâse judecarea acestora²¹. Pentru a se da consistență acestui atac, peste numai două săptămâni, mr. Antoniu Samuel (etnic evreu), locuitor al șefului Direcției Anchete, a fost scos din Securitate tocmai pentru că „a divulgat verișoarei lui că nu se va face sioniștilor proces” (învinuirea oficială fiind aceea de „pălăvrăgeală”)²². Chiar a doua zi după executarea lotului Lozovski, mr. Antoniu avea să fie arestat, la 14 august 1952²³. După o anchetă îndelungată avea să fie trimis în instanță, într-un lot format din alți doi colegi de-ai săi de la Direcția Anchete, și ei evrei. Este vorba de lt.-col. Jurim Alexandru (după destituirea de la Direcția Administrativă și Contabilitate, el a fost mutat la Anchete și retrogradat în grad) și mr. Răzvan Sergiu, ambii arestați în martie 1953 și acuzați de deținere și trafic de valută. La 26 august 1954 au fost condamnați de Tribunalul Suprem – Colegiul Militar, prezidat de gen.-mr. Voitinovici Alexandru, la mai mulți ani de închisoare (mr. Antoniu 4 ani, lt.-col. Jurim 8 ani și mr. Răzvan 6 ani), fiind deținuți la Penitenciarul Râmnicu Sărat²⁴, unde au fost colegi cu o parte din cei pe care îi anchetaseră anterior.

O altă victimă a campaniei antisemite a fost șeful Direcției Anchete, col. Dulgheru Mișu, și el de origine evreiască și cu legături cu partidul din perioada ilegalității. Deținând funcția din anul 1948, el se făcea vinovat de numeroase abuzuri comise sub comanda sa în timpul anchetelor, dar nu acestea aveau să-i fie imputate. Destituit la 15 octombrie 1952, col. Dulgheru a fost arestat la 1 noiembrie 1952, adică exact în perioada în care la Praga începuse procesul lui Rudolf Slánský (11 din cei 13 conducători ai Partidului Comunist Cehoslovac condamnați și executați în decembrie 1952 fiind evrei). Desigur, soarta lui Dulgheru în fruntea Direcției Anchete era pecetluită după victoria grupării conduse de Gheorghiu-Dej. Acesta și liderii P.M.R. apropiați lui erau nemulțumiți de faptul că nu se obținuseră rezultate concrete în ancheta lui Lucrețiu Pătrășcanu, ei acuzând conducerea Direcției Anchete de tergiversarea acestei acțiuni²⁵. Conducătorul P.M.R. nu reușise până atunci să treacă la judecarea lui Pătrășcanu doar din cauza refuzului Anei Pauker de a accepta condamnarea acestuia fără probe, ea reușind să-l influențeze în acest sens și pe Teohari Georgescu. Iar Dulgheru nu doar că nu adusese „probe” pentru acuzele imaginare

²¹ *** *Stenogramele 1952...*, partea II, pp. 118-119.

²² F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 185.

²³ A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.208, vol. 1, f. 1.

²⁴ *Ibidem*, f. 680.

²⁵ Dulgheru a întocmit un raport în care arăta că în anchetă nu se putea dovedi nimic din acuzele aduse lui Pătrășcanu, astfel încât Gheorghiu-Dej a cerut înlocuirea lui pe motiv că „este un om de nimic” (Gh. Buzatu, M. Chirițoiu, *op. cit.*, p. 198).

aduse lui Pătrășcanu, dar chiar propusese stoparea anchetei și eliberarea unora dintre cei arestați, considerându-i nevinovați²⁶.

Destituirea lui Dulgheru din fruntea Direcției Anchete era o necesitate pentru grupul Gheorghiu-Dej, care avea nevoie de o persoană de încredere care să coordoneze nu numai anchetarea lui Pătrășcanu, ci și pe cea a lui Vasile Luca (arestat la 14 august 1952), a Anei Pauker și a lui Teohari Georgescu (a căror reținere era doar o chestiune ce ținea de contextul politic). Credem însă că, dacă Dulgheru nu ar fi fost evreu sau dacă momentul nu ar fi coincis cu isteria antisemită a lui Stalin, el ar fi fost reținut doar o scurtă perioadă (practic nu-i puteau fi aduse nici un fel de acuze concrete) și ar fi putut avea aceeași soartă ca și lt.-col. Dincă, unul dintre adjuncții săi (al cărui caz îl vom detalia puțin mai jos).

Toate datele ce le deținem converg însă spre ideea că la finalul anului 1952, Gheorghiu-Dej și grupul său se pregăteau pentru eventualitatea în care – profitând de paranoia antisemită ce-l cuprinsese pe Stalin – ar fi obținut de la acesta permisiunea pentru a organiza în România un proces similar celui al lui Slánský, avându-l ca acuzat principal pe Ana Pauker. Iar cum acesteia trebuia să i se alăture și un număr cât mai mare de evrei, pentru a se putea „demonstra” faptul că ea coordonase o vastă rețea de spionaj în favoarea Israelului, Dulgheru și Antoniu se puteau dovedi a fi acuzații ideali (ambii fiind implicați – din ordinul lui Teohari Georgescu – în eliberarea grupului de spioni israelieni puși în libertate la cererea Anei Pauker). Cu toate că moartea lui Stalin a stopat toate aceste pregătiri, cei arestați nu au fost puși imediat în libertate, ancheta lor continuând mai mulți ani, încercându-se găsirea unor dovezi care să permită condamnarea celor în cauză sub orice acuzație, pentru a se legaliza cumva abuzul arestării fără probe.

Dulgheru a fost anchetat până în anul 1955, când a fost pus în libertate, acuzațiile ce i-au fost aduse în 1952 („atitudine antisovietică”, „pactizare cu dușmanul de clasă”, „sabotaj”, „spionaj” etc.) neputând fi dovedite. Pentru a se acoperi, din punct de vedere legal, perioada în care el a fost deținut, în 1955 a fost condamnat la 2 ani și 3 luni pentru „neglijență în serviciu”, adică exact perioada cât fusese anchetat²⁷.

Tot în noiembrie 1952 a fost arestat și celălalt locuitor al lui Dulgheru, lt.-col. Dincă Tudor Simion, acuzat fiind de complicitate la „activitatea dușmănoasă” desfășurată de fostul său șef. Ilegalist (avusese legături cu P.C.dR. din 1929), în 1947 Dincă a fost încadrat în Siguranță, fiind numit șef al Inspectoratului Prahova, iar apoi șef al D.R.S.P. Prahova. A ajuns adjunctul lui Dulgheru în 1949, în urma unei mutări disciplinare²⁸, care semăna mai mult cu o promovare (ajunsese în aparatul central, iar salariul era mai mare). În toamna lui 1952, nimeni nu avea ce să-i impute în mod concret lui Dincă, el fiind practic o victimă a deciziei politice de a se decapita întreaga

²⁶ Robert Levy, *Gloria și decăderea Anei Pauker*, traducere de Cristina Pupeza și Ioana Gagea, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 122.

²⁷ F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, pp. 182-185.

²⁸ După ce divorțase deja de trei ori, a întreținut relații intime cu soția unui „fugar” în Turcia, fapte ce erau privite drept „grave abateri de la morală cu aspect de conciliere cu dușmanul” (Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente 1949-1989*, studiu introductiv de Dennis Deletant, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 549).

conducere a Direcției Anchete. După o anchetă de șase luni, a fost pus în libertate, cercetările dovedind că era nevinovat. I s-au reținut doar acuzele de „împăciunitorism” (față de activitatea lui Dulgheru) și de folosire a unor metode dictatoriale în relațiile cu subalternii. La 30 iulie 1953, apreciindu-se că perioada de anchetă „constituie o lecție binemeritată pentru el” și „ținând cont că are experiență îndelungată în probleme de cercetări”, Dincă a fost reabilitat și numit șef al Direcției Anchete din D.G.M.²⁹.

„Descoperirea” la Moscova a „complotului medicilor asasini” i-a oferit lui Gheorghiu-Dej ocazia ideală de a trece la arestarea Anei Pauker, în aceeași zi (18 februarie 1953) fiind reținut și Teohari Georgescu. Peste câteva zile s-a trecut din nou la arestarea unor ofițeri superiori de Securitate de origine evreiască.

Pe lângă lt.-col. Jurim și mr. Răzvan, deja amintiți, în martie 1953 a fost reținut și fostul lt.-col. Sepeanu Tudor, de asemenea etnic evreu, care a fost judecat și condamnat în procesul cadrelor implicate în reeducarea de la Pitești. Fost ofițer în armata română interbelică, din care a fost epurat în 1941 pe motiv rasial (fiind apoi și mobilizat forțat într-o unitate de muncă compusă integral din evrei), Sepeanu a activat în structurile represive centrale ale P.C.R. chiar din august 1944, ca adjunct al lui Ștefan Mladin la Formațiunile de Luptă Patriotice. Remarcat de Bodnăraș, a fost numit de acesta membru al grupeii speciale ce se ocupa cu urmărirea liderilor P.N.Ț. și P.N.L., unde i-a avut colegi, printre alții, pe Nicolschi și Dulgheru, în timp ce Marin Jianu îi era subordonat. Pentru modul în care s-a ocupat de supravegherea lui Iuliu Maniu a fost „felicilat personal de Emil Bodnăraș”. Un om cu asemenea merite nu-și putea avea locul decât în M.A.I., unde a fost încadrat imediat după instalarea guvernului Groza. Sarcinile ce le-a îndeplinit au fost însă aceleași: percheziții secrete la domiciliul lui Iuliu Maniu, de unde a sustras documente; supravegherea lui Nicolae Rădescu; anchetarea demonstranților participanți la manifestația anticomunistă din Piața Palatului din 8 noiembrie 1945; anchetarea liderilor P.N.Ț. reținuți în „lotul Tămădău” etc., dar și „omorârea unora dintre cei mai cunoscuți spărgători și criminali” (asasinați fără judecată la ordinul lui Avram Bunaciu). Pentru faptele sale, a fost promovat continuu în funcție, pentru ca în 1948 să fie numit șef al Direcției Securității Capitalei, iar în 1950 șef al Serviciului Inspecției din Direcția Generală a Penitenciarelor, încredințându-i-se sarcina de a coordona direct acțiunile de reeducare a deținuților. Verificarea membrilor de partid a scos la iveală primele pete din biografia acestui atât de sânguinos ofițer: participarea la acțiuni represive contra partizanilor sovietici din spatele frontului, maltratarea unor deținuți evrei, relații suspecte cu Siguranța etc. Pentru aceste fapte trebuia trimis în judecată, dar a fost sprijinit de Mișu Dulgheru, astfel încât a fost doar exclus din partid. În mai 1952, protecția lui Dulgheru nu mai valora însă mare lucru, astfel încât lt.-col. Sepeanu a fost trecut în rezervă. În 1953, când s-a procedat la condamnarea unora dintre abuzurile comise de fosta conducere a M.A.I. în penitenciare, Tudor Sepeanu reprezenta figura perfectă de ofițer compromis promovat în funcții de conducere în timpul lui Teohari Georgescu, astfel încât a fost arestat. Condamnat la 8 ani închisoare, avea să fie grațiat în 1957³⁰.

²⁹ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.358, vol. 41, ff. 50-52.

³⁰ M. Burcea, M. Stan, M. Bumbes, *op. cit.*, pp. 409-411. Vezi și M. Oprea, *op. cit.*, pp. 325-326.

Un alt ilegalist ce deținea o funcție superioară de conducere în Securitate arestat în 1952 a fost mr. Stănescu Heintz, șeful Serviciului IV Culte-secte din cadrul Direcției a III-a Informații interne. Și el era de origine evreiască (pe linie germană însă, numele său real fiind Rottenberg) și fusese simpatizant P.C.R. în ilegalitate, motiv pentru care în 1940 a fost arestat și condamnat la 6 luni închisoare, după care a fost internat în lagărul de la Târgu-Jiu, iar ulterior trimis în detașamente de muncă în țară (în urma unor intervenții la nivel înalt a fost salvat de la deportarea în Transnistria, pentru care fusese selectat). Încadrat în Siguranță la 1 aprilie 1945, mr. Stănescu ocupa funcția respectivă încă de la înființarea Securității, fiind unul dintre pușinii ofițeri cu studii superioare (absolvise Facultatea Litere și Filozofie din București). A fost arestat la 5 mai 1952, pentru homosexualitate, în împrejurări destul de neclare, întrucât orientarea sexuală a ofițerului era cunoscută de către conducerea Securității, ea fiind însă tolerată până atunci, întrucât activitatea sa profesională era foarte bine apreciată. Opinăm că este foarte posibil să fi fost vorba de o provocare menită să-l prindă în flagrant³¹, organizată în contextul devierii de dreapta și a iminentei înlăturări a lui Teohari Georgescu (care astfel putea fi acuzat că promovase cadre imorale și „descompuse”). La 10 iunie 1952, prin Decizia M.A.I. nr. 463, a fost trimis în C.M. pentru 12 luni, fiind eliberat peste un an de la C.M. Biczăz.³²

În afara arestărilor amintite anterior, în vara lui 1952 a avut loc un proces de destituire a unui număr destul de mare de ofițeri superiori de Securitate ce dețineau funcții de conducere importante la nivel central sau teritorial. Motivele ce au stat la baza demiterii acestora au fost diverse și uneori complementare: calitatea de fost „brigadist”, originea evreiască, legăturile cu Teohari Georgescu, legături cu grupul László Rajk, lipsa de interes în obținerea de dovezi necesare acuzării „deviatorilor”, implicarea în acte represive notorii, „atitudinea mic-burgheză”, „originea socială nesănătoasă” etc.

Situația ofițerilor ce luptaseră în Spania și Franța

În iulie 1952 col. Patriciu (Grünsperger) Mihai a fost destituit din funcția de șef al D.R.S. Brașov. Fost ilegalist și luptător în Spania și Franța, în cadrul Brigăzilor Internaționale și *maquis*, Patriciu a fost numit în 1945 la conducerea Inspectoratului Regional de Poliție Cluj și apoi a D.R.S.P. Cluj, fiind mutat în 1951 la Brașov. Bucurându-se de susținerea lui Teohari Georgescu, în perioada în care a activat la Cluj Patriciu a dat numeroase ordine directe subordonaților săi să asasineze diferite persoane care se împotriveau regimului³³. Însă nu acțiunile criminale pe care le-a ordonat au constituit cauza înlăturării lui (edificator credem că este faptul că toți cei trei

³¹ Mai exact, Stănescu a fost arestat la Brașov, de către Miliție, după ce un bărbat l-a reclamat că a încercat să-l forțeze să întrețină relații sexuale cu el (Adrian Nicolae Petcu, Denisa Bodeanu, *Contribuții la întocmirea unui dicționar al ofițerilor de Securitate (problema culte-secte)*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 3/2009, pp. 56-58). Ne vine greu să credem că în acea perioadă, pe baza unei simple plângeri (în condițiile în care flagrantul nu a fost realizat), un simplu angajat din aparatul teritorial al Miliției își permitea să aresteze un ofițer superior de Securitate, care pe deasupra ocupa și o importantă funcție de conducere în aparatul central al D.G.S.S.

³² *Ibidem*, p. 57.

³³ Detalii privind actele sale represive în Liviu Pleșa, *Călăul Mihai Patriciu*, în „22”, 11 decembrie 2012, pp. 10-11.

subordonați de-ai săi care le-au pus în aplicare – mr. Kovács, mr. Briceag și mr. Mihaly – au fost promovați). Noua conducere a M.A.I. cunoștea faptul că, la Cluj, Patriciu întreținuse legături strânse cu Alexandru Iacob (Jakab), în perioada în care ultimul fusese prim-secretar al Comitetului regional P.C.R. Ardealul de Nord (1944-1947). Iar Alexandru Iacob fusese arestat la 27 martie 1952, fiind considerat principala persoană prin intermediul căreia Vasile Luca „sabotase” reforma monetară (în 1954 el se va număra printre puținii inculpați din lotul Luca, fiind condamnat la 20 de ani muncă silnică)³⁴. La Cluj, Patriciu nu doar că locuise într-o casă al cărei proprietar era soția lui Iacob, dar i se imputa că pusese forța aparatului de Securitate pe care-l conducea în slujba prim-secretarului, luând măsuri represive împotriva adversarilor acestuia³⁵.

Însă prietenia cu Iacob nu era singura problemă din biografia lui Patriciu. Soția fostului conducător al Securității din Cluj era de etnie maghiară și avusese atitudini naționaliste (conform lui Vasile Luca, „era o șovinistă”), dar mult mai grav era faptul că în 1949 ea fusese arestată cu grupul lui László Rajk (cu un an înainte plecase în Ungaria și nu se mai întorsese)³⁶. Iar procesul lui Rajk (acuzat de „titoism” și de spionaj în favoarea occidentalilor) a dat semnalul începerii campaniei de suspiciune și atacare a foștilor luptători în Brigăzile Internaționale și în *maquis*, organizată în cadrul masivei campanii antititoiste declanșate de Stalin în 1948. Optica Moscovei era că o mare parte dintre veterani fuseseră recrutați în Franța de către serviciile de spionaj americane, fiind folosiți apoi pentru subminarea regimurilor comuniste, precum se „dovedise” în cazul „spionilor” Tito și Rajk. Începând din 1949, în mai multe țări est-europene comuniste (Polonia, R.D.G.) au fost arestați comuniști ce luptaseră în Spania și Franța³⁷.

Patriciu putea așadar să reprezinte și un acuzat ideal în situația în care ar fi fost organizat „deviatorilor” un proces sub acuzația de spionaj și subminarea regimului, după modelele Rajk și Slánský. Fusese „brigadist” (așadar potențial spion occidental), soția sa fusese arestată în procesul Rajk, avusese legături strânse cu Alexandru Iacob, fusese protejat de Teohari Georgescu și era de origine evreiască. În plus, Patriciu putea fi acuzat și pentru numeroasele asinate pe care le-a ordonat, crime ce astfel puteau fi aruncate în cărca grupului Ana Pauker.

La 31 iulie 1952 a fost destituit un alt ofițer superior cu un profil biografic asemănător celui al lui Patriciu. Este vorba de col. Adorian (Adorjan) Gheorghe Andrei Konrad (evreu maghiar, fost ilegalist, luptător în Spania și comisar politic în *maquis*), care a fost înlăturat din funcția de șef al Direcției Propagandă și Agitație din Direcția Generală Politică a M.A.I., pe care o deținea din septembrie 1949, iar peste o lună a fost trecut în rezervă. Într-un referat întocmit cu acest prilej se precizau următoarele: „Fiind lipsit de un simț sănătos de clasă, s-a înconjurat de elemente mic-burgheze și a imprimat și tovarășilor din direcție cultul pentru promovarea în munca de propagandă a elementelor «cu studii mai înalte» (...) mergând până acolo încât să susțină că «pentru

³⁴ R. Levy, *op. cit.*, p. 179.

³⁵ Anchetatorii din lotul Luca vor reuși să obțină o declarație conform căreia Patriciu „lua măsuri imediate împotriva persoanelor care căutau să pericliteze poziția lui Iacob Alexandru, îndepărtându-i sau scoțându-i din oraș” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 148, vol. 4, f. 541).

³⁶ *Ibidem*, ff. 542-543.

³⁷ R. Levy, *op. cit.*, p. 126.

munca de propagandă se cer oameni cu cultură generală mai largă și cu cultură politică» și deci «pot fi folosite și unele elemente, chiar dacă nu au trecutul politic așa cum am dori noi, principalul este să nu fie dușmani»³⁸. Aceste „lipsuri” ale ofițerului în cauză au fost sesizate abia după înlăturarea lui Teohari Georgescu, cu toate că Alexandru Drăghici îi fusese șef direct începând din ianuarie 1951. Merită remarcat faptul că principala acuză adusă lui Adorian era aceea că el opina că în M.A.I. era nevoie de ofițeri cu o pregătire culturală cât mai avansată.

Cu toate că biografia lui Adorian era destul de asemănătoare cu cea a lui Patriciu, motivele destituirii lui sunt diferite. Împotriva lui Adorian era greu de descoperit probe care să ateste implicarea lui într-o acțiune de „spionaj” și nici nu avusese vreo tangență cât de mică cu acte represive ce ar fi putut fi imputate „deviatorilor”. Chiar dacă era „brigadist”, nu acesta a constituit motivul înlăturării lui, poate doar în mod complementar.

De altfel, România s-a numărat printre puținele state comuniste europene în care veteranii din Spania și Franța nu au avut prea mult de suferit, cu excepția unor cazuri punctuale, în funcție de cât de utili puteau fi ca piese în lupta pentru putere din P.M.R. Gheorghiu-Dej nu era interesat direct în a lua măsuri împotriva lor în bloc, întrucât nu se numărau printre adversarii lui în partid, unii fiindu-i chiar susținători (Borilă, Vasilichi, Mihail Florescu)³⁹. O situație mai ambiguă au avut-o doar acei „brigadiști” ce erau văzuți ca fiind încă apropiați de Ana Pauker (precum Valter Roman), aceștia trecuți timp de unu-doi ani fiind în funcții inferioare celor deținute anterior, până ce s-a confirmat atașamentul lor față de conducătorul P.M.R. Este de reținut și faptul că majoritatea persoanelor din ultima categorie erau și etnici evrei, retrogradarea lor suprapunându-se peste campania antisemită, ceea ce face ca în anumite cazuri să fie dificil de decelat care au fost motivele principale ale suspiciunii lor. Cu siguranță un rol important în luarea de către Gheorghiu-Dej a deciziei de a nu-i ataca pe veteranii din Spania l-a avut și comportarea lui Petre Borilă (practic liderul „brigadiștilor” români), care s-a situat decis de partea conducătorului P.M.R., având chiar un rol activ în atacarea grupului Ana Pauker (ceea ce-i va aduce cooptarea în Biroul Politic, la Plenara din mai 1952).

³⁸ Totodată, el a fost sancționat și pe linie de partid, cu „vot de blam cu avertisment” (A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 1, f. 3). În ședința Biroului Politic din 23 iunie 1952, atunci când a fost luată decizia politică de destituire a lui Adorian, Iosif Chișinevschi preciza că schimbarea acestuia era „cererea unanimă a tovarășilor de la M.A.I.”, deoarece „situația lui este neclară, a lucrat foarte prost, a fost împăciuitorist” (***) *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 229).

³⁹ Sugestivă pentru optica lui Gheorghiu-Dej credem că este opinia exprimată chiar de acesta în ședința Biroului Politic din 29 mai 1952, după ce Constantin Pârvulescu s-a opus numirii lui Vasilichi în fruntea Secției Industrie Ușoară a C.C. al P.M.R., pe motiv că „perioada din Franța nu s-a putut verifica cum trebuie, a avut muncă de răspundere acolo, n-a respectat regulile conspirației”. Conducătorul P.M.R. a replicat: „Dacă avem dovezi că este dușman, a fost informator, trădător, atunci s-a terminat, punem chestiunea pe ordinea de zi, scoaterea lui din partid și trimiterea sa în cercetarea organelor de stat. Iar dacă nu avem, noi n-avem dreptul după statut să îndepărtăm din muncă un om și deocamdată, după câte știu eu, nu sunt asemenea dovezi” (*ibidem*, p. 175-176).

Această politică față de foștii luptători din Spania și Franța s-a reflectat și în ceea ce privește situația ofițerilor de Securitate proveniți din această categorie. Calitatea de veteran nu a afectat în nici un fel cariera în Securitate a unor cadre precum col. Naum Grigore, col. Stancu Aurel, col. Ambruș Coloman sau mr. Einhorn Wilhelm, chiar dacă unii erau și de origine evreiască sau se refugiaseră la Moscova, unde activaseră sub comanda Anei Pauker. Ultimului chiar i s-a încredințat o sarcină de mare încredere, la 25 august 1952 fiind numit și membru în Comisia M.A.I. pentru internarea în colonii de muncă, pentru ca peste un an să fie instalat în fruntea Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii.

Prin urmare, revenind la col. Adorian, susținem că destituirea lui nu are decât o contingență colaterală cu originea lui etnică și cu calitatea de veteran, fiind un efect al campaniei de vigilență revoluționară ce fusese lansată imediat după Plenara din 26-27 mai 1952. Având ca motiv necesitatea de a se înlătura cauzele ce permiseseră grupului Ana Pauker să-și desfășoare „activitatea dușmănoasă” chiar la vârful partidului și al statului, Gheorghiu-Dej a dat semnalul ascutirii luptei de clasă, cerând intransigență față de orice abatere de la linia ideologică⁴⁰. Iar acțiunea nu s-a limitat doar la aspectul propagandistic, ci s-a reflectat și în practică, în vara lui 1952, printr-un nou val de măsuri represive ce au afectat în bloc anumite categorii politice, sociale și religioase⁴¹. În aceeași perioadă, în mediile ce aveau o tangență sporită cu ideologicul (cultură, știință, învățământ) s-a trecut la o accentuare a dogmatizării, având loc numeroase ședințe de epurare sau de criticare a celor ce nu se conformau întocmai liniei partidului.

Destituirea lui Nikonov și a altor spioni sovietici

Probabil cea mai surprinzătoare mișcare ce a urmat „demascării” grupului Ana Pauker – în ceea ce privește cadrele de conducere superioare de Securitate – a reprezentat-o trecerea în rezervă a mai multor șefi de structuri a căror calitate de agenți sau spioni sovietic era arhicunoscută. Este vorba în principal de gen.-mr. Nicolau Sergiu (Nikonov Serghei) – șeful Direcției A Informații externe, col. Filipescu Gheorghe – locuitor al lui Nikonov și col. Gonciaruc Piotr – șeful Direcției B Contraspionaj. Spunem surprinzătoare întrucât exact în acea perioadă Gheorghiu-Dej și grupul din jurul său făceau tot ceea ce era posibil pentru a îndeplini cât mai repede și mai bine orice solicitare a sovieticilor. O simplă lectură a stenogramelor ședințelor Biroului Politic și a Secretariatului ne relevă faptul că practic nu se lua nici o decizie importantă

⁴⁰ Spre exemplu, în ședința Biroului Politic din 31 mai 1952, Gheorghiu-Dej cerea „ridicarea vigilenței revoluționare în partid și pe linie de stat, ridicarea vigilenței poporului” (*ibidem*, p. 203).

⁴¹ În noaptea de 18/19 iulie 1952 a avut loc o amplă operațiune de arestare a șefilor legionari ce se mai aflau în libertate, iar în noaptea de 14/15 august 1952 s-a trecut la arestarea și internarea în C.M. a marii majorități a liderilor centrali și locali ai principalelor partide interbelice (P.N.Ț., P.N.L., P.S.D., P.N.C.). Aceeași soartă au avut-o și chiaburii ce nu-și achitau obligațiile impuse de către organele de colectare. De altfel, motivele pe baza cărora se putea lua decizia internării în C.M. au fost multiplicare. Printre victime s-au numărat și numeroși membri ai familiilor foștilor demnitari interbelici, care au fost fie internate în C.M., fie li s-a stabilit D.O., fie li s-a cerut să părăsească orașele în care locuiau.

fără avizul prealabil al liderilor de la Kremlin sau al consilierilor sovietici⁴². Obediența comuniștilor români față de sovietici oricum s-a ridicat la cote înalte încă din perioada interbelică și s-a amplificat după 1945, dar în această perioadă ea s-a ridicat la nivelul maxim, fenomen firesc dacă ținem cont de faptul că Gheorghiu-Dej avea nevoie de susținerea acestora în lupta pentru putere cu grupul Ana Pauker. Așadar, nimic nu indica faptul că unii dintre agenții Moscovei plasați la conducerea unor structuri de Securitate (și încă în unele de mare importanță) ar fi putut fi amenințați de eliminarea din aparat.

Însă în pofida calității lor de spioni ai organelor de informații sovietice existau numeroase motive – de natură biografică, politică sau profesională – ce făceau necesară îndepărtarea ofițerilor amintiți anterior. În opinia noastră, cauza principală ce a dus la destituirea lor a constat în faptul că trecutul și comportarea lor nu mai cadrau cu normele stricte impuse de ofensiva ideologică ce a debutat după înlăturarea „deviatorilor”. La acestea li s-au adăugat și unele nemulțumiri ale lui Gheorghiu-Dej și ale sovieticilor față de modul în care ei s-au achitat de sarcinile profesionale, legate mai ales de nefinalizarea anchetei lui Pătrășcanu.

Problemele de cadre ale celor trei – precum și ale lui Mircea Țigoiu, celălalt loțiitor al lui Nikonov – erau cunoscute de conducerea P.M.R. încă din 1951, după ce Drăghici a preluat șefia Direcției Generale Politice din M.A.I. și a sesizat mai multe aspecte negative – pe linie de partid – existente în Direcția A. Pentru a se cerceta atent toate aceste probleme, Secretariatul C.C. a constituit o Comisie de control (compusă din Drăghici, Chișinevschi și Pârvulescu), care a primit de la Gheorghiu-Dej însărcinarea de a cerceta modul în care se desfășura viața de partid în D.I.E.⁴³. Foarte probabil, liderul P.M.R. – ce obținuse deja avizul lui Stalin pentru înlăturarea grupului Ana Pauker și căuta doar momentul favorabil pentru a trece la acțiune – spera că cercetările vor scoate la iveală diverse fapte ce ar fi putut fi folosite în atacarea rivalilor din partid. Tocmai de aceea, Comisia de control nu doar că a fost formată exclusiv din oameni ce se situau de partea conducătorului partidului, dar în practică cercetările au fost extinse asupra întregii activități a S.S.I. de după 1945, acordându-se totodată un loc foarte important și verificării trecutului și comportării foștilor conducători ai S.S.I. care acum ocupau posturi superioare în Securitate.

La 14 ianuarie 1952, Comisia de partid amintită a prezentat conducerii P.M.R. un raport cu rezultatul controlului. Se arăta că în S.S.I., din vina șefilor serviciului, existase „o atmosferă mic-burgheză, de șovăială, de servilism, de familiarism și de acoperire reciprocă a abaterilor”, totul coroborat cu „o politică nejustă față de elementele noi – muncitorești, făcând diverse teorii că muncitorii nu sunt capabili, că ei nu pot face lucrări de calitate”⁴⁴. De asemenea, erau evidențiate gravele probleme

⁴² Sugestiv credem că este faptul că în acea perioadă până și „alegerea” imnului R.P.R. nu a constat în altceva decât în adoptarea de către Biroul Politic a opțiunii consilierului sovietic Bunin (*ibidem*, pp. 590-591). Tot în 1952, într-o ședință a Biroului Politic, Iosif Chișinevschi arăta că „este datoria noastră să informăm pe tovarășii sovietici” (***) *Stenogramele 1952...*, partea I, p. 77).

⁴³ Florian Banu, Luminița Banu, *Partidul și Securitatea. Istoria unei idile eșuate (1948-1989)*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2013, p. 145.

⁴⁴ *Ibidem*, pp. 146-147.

biografice, comportamentale, politice și profesionale ale principalilor șefi ai S.S.I. de după 1947, aflați în 1952 la conducerea Direcției Informații externe sau a Direcției Contraspionaj.

Piotr Goncearuc activase în ilegalitate în Basarabia pe linie de tineret, pentru ca apoi să plece la Moscova unde a recrutat ca spion. În 1935 a fost infiltrat în România, dar a fost arestat imediat și condamnat la 15 ani muncă silnică pentru spionaj⁴⁵, fiind închis la Caransebeș. După instalarea guvernului Groza, în baza calității sale de spion sovietic, precum și a faptului că-l cunoștea din detenție, Bodnăraș l-a trimis în S.S.I., unde apoi i s-a încredințat conducerea Secției a III-a Contraspionaj, rămânând în fruntea acestei structuri și după contopirea S.S.I. cu D.G.S.P. În ianuarie 1952, Comisia de control aprecia că singura sa calitate pozitivă era aceea că era un „element capabil și inteligent, cu mare putere de muncă”. În rest, biografia, comportarea și activitatea lui Goncearuc abundau de aspecte negative: „orgolios, îngâmfat și foarte impulsiv”; „în trecut a avut două căderi, unde s-a purtat foarte prost, divulgând tot ce știa”; „la închisoare a dat dovadă de lașitate, dezertând din colectiv, pe timpul luptelor, în 1938”; soțul surorii sale fusese șeful Siguranței din Cetatea Albă („un zbir”); „în cadrul serviciului, s-a înconjurat de elemente vechi S.S.I.-iști, foști zbiri din trecut”; „a făcut abuzuri, călcând legile țării, arestând oameni, confiscând locuințe și lucruri, pe care le împărțea după bunul său plac”. I se imputa până și faptul că solicita să i se dea subordonați cât mai bine pregătiți („e autorul teoriei că muncitorii nu sunt capabili, că munca direcției sale este o muncă de calitate, unde are nevoie de doctori”). Acuză principală era însă aceea că se împotriva total oricărui control pe linie de partid, mergând până acolo încât „știind că este criticat de către Comitetul de partid, a cerut tov. Serghei ca să pună un aparat de ascultare în biroul Comitetului de partid pentru a cunoaște «ce vorbesc despre el bandiții din comite»”. Prin urmare, se propunea destituirea lui din Securitate și excluderea din partid⁴⁶.

Abateri comportamentale mult mai serioase au fost descoperite însă în cazul lui Gheorghe Filipescu, adjunct al lui Nikonov în fruntea D.I.E. și fost șef al Direcției a III-a Contrainformații a S.S.I. Fost ofițer de carieră, Filipescu fusese exclus din armată pentru „imoralitate, beție, escrocherii și jocuri de noroc”⁴⁷. S-a angajat apoi la o societate petroliferă, „de unde sustrage bani, pe care îi pierde la jocuri de noroc și în chefuri”⁴⁸. Pentru a scăpa de urmărirea penală, a profitat de faptul că România a atacat U.R.S.S. și a plecat voluntar pe front. A fost luat repede prizonier, dar imediat și-a îmbunătățit situația, înscriindu-se în Divizia „Tudor Vladimirescu”. Conform unor cercetători, Filipescu a urmat un curs de spionaj și în 1942 a fost retrimis în România, unde s-a pus sub comanda lui Emil Bodnăraș, participând se pare chiar la înlăturarea lui Foriș⁴⁹. Doar așa credem că se poate explica faptul că în 1945 el a fost încadrat în S.S.I. direct în funcția de șef al Direcției a III-a Contrainformații (având în vedere faptul că Bodnăraș a coordonat plasarea spionilor și agenților sovietici în structurile de informații

⁴⁵ A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 11.165, f. 2.

⁴⁶ F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, pp. 150-154.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 152.

⁴⁸ A.C.N.S.A.S., fond Cadre C.C., dosar nr. 4, f. 1.

⁴⁹ M. Oprea, *op. cit.*, pp. 554-555.

românești). În 1952, Comisia de partid recunoștea că era „inteligent și capabil”, dar calitățile sale erau anulate de faptul că era „carierist, antipartinic, afacerist și imoral”. Mai exact, Filipescu avea unul dintre atributele tipice ale ofițerilor români din perioada interbelică: era mare amator de femei. Cu toate că fusese dat afară din armată „din cauza unei boli și unei femei”, Filipescu nu doar că nu s-a sinchisit să-și schimbe comportarea după ce a fost încadrat în S.S.I., dar chiar a profitat la maxim de avantajele ce i le oferea instituția: „își făcea din arestate metrese, sub pretextul că le-a recrutat ca informatoare, ducându-le în casele conspirative ale serviciului”. Faptul că avea rude în Occident era ca un fel de bonus. Față de această situație, Comisia de partid considera că exista o singură soluție: disponibilizarea și excluderea din partid⁵⁰. Este de reținut faptul că trecutul lui Filipescu era cunoscut de conducerea partidului încă din 1949, fiind descoperit în timpul campaniei de verificare a membrilor P.M.R. Însă atunci acestui aspect nu i s-a dat prea mare atenție, atât pentru că se știa că era spionul sovieticilor, cât și pentru că se achita foarte bine de sarcinile profesionale („în munca în care este acum a muncit cu râvnă și cu rezultate bune”)⁵¹.

Și biografia și comportarea altui adjunct al lui Nikonov, Mircea Țigoiu, erau departe de cerințele momentului. Etnic evreu (nume său real fiind Moise Weisman), în 1941 el s-a angajat la societatea germană Todt și a lucrat apoi la fortificațiile de la granița cu U.R.S.S. Nu ne este foarte clar modul în care Țigoiu a fost propulsat după 1945 la conducerea Direcției I Informații externe din cadrul S.S.I. Conform Comisiei de partid, Nikonov i-a acordat practic mână liberă lui Țigoiu, el implicându-se foarte rar în activitatea spionajului românesc din acea perioadă⁵². Iar rezultatele s-au văzut. În 1948, Țigoiu și-a trimis un cumnat în Franța, motivând că „va lucra pentru R.P.R.”, însă acesta „a mărit numărul bandiților, devenind dușman”. Mari semne de întrebare a ridicat și un incident petrecut în 1951: „Un caz extrem de grav este acela petrecut în Direcția A, când portretul tov. Stalin a fost desfigurată, fără ca conducătorul acestei secții – Țigoiu – să se sesizeze de acest fapt grav și să ia imediat măsuri de descoperire a banditului. Atunci când tov. Protopopov a sesizat pe tov. consilier sovietic, Țigoiu l-a tras la răspundere, de ce a trecut peste capul lui”⁵³. Și în cazul lui se propune disponibilizarea și excluderea din partid.

Ținând cont de profilul secundanților de care fusese și era înconjurat, nici șeful D.I.E. nu avea cum să scape nesancționat. Comisia de partid preciza faptul că Nikonov „este un tovarăș cinstit, devotat partidului și care a muncit foarte mult”, dar totul era contrabalansat de faptul că „nu a avut și nu are o concepție partinică serioasă în munca de conducere a serviciului. Se conduce mai mult după sentimente și nu după legile necruțătoare ale luptei de clasă (...) n-a înțeles și nu s-a preocupat ca să ridice în posturi

⁵⁰ F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, pp. 151-154.

⁵¹ Cu acel prilej s-a descoperit și faptul că mințise și în autobiografie, întrucât nu urmasa niciodată Școala Superioară de Arhitectură, pe care el susținea că o absolvise (A.C.N.S.A.S., fond Cadre C.C., dosar nr. 4, f. 1).

⁵² „Tov. Serghei, în ultimii doi ani, s-a ocupat aproape exclusiv de conducerea Direcției a II-a Contraspionaj – dublându-l aproape pe Gonciaruc în această direcție, însă a neglijat aproape complet Secția I informații externe, lăsând-o pe seama lui Țigoiu, un element îngâmfat” (F. Banu, L. Banu, *op. cit.*, p. 148).

⁵³ *Ibidem*, p. 152.

de răspundere elemente partinice, muncitorești”. Prin urmare, pentru că „nu a reușit să asigure o conducere partinică” nici la S.S.I. și nici la D.I.E., se propunea destituirea lui și sancționarea cu vot de blam pe linie de partid⁵⁴.

Soluționarea problemelor semnalate de Comisia de partid și analizarea propunerile făcute de aceasta au rămas în suspensie timp de mai multe luni, până în vara lui 1952 nefiind luată nici o măsură concretă în acest sens. Pe lângă faptul că grupul Gheorghiu-Dej a fost ocupat cu lupta pentru putere în partid, au existat și alte considerente ce au dus la amânarea luării deciziei de eliminare din Securitate a ofițerilor amintiți mai sus. În primul rând, funcțiile deținute de ei erau prea importante pentru a se acționa de urgență, trebuind în prealabil să li se găsească înlocuitori de încredere. Apoi, indubitabil, pentru destituirea lor din funcții a trebuit să se aștepte și acordul sovieticilor, întrucât, pe lângă faptul că erau spioni, domeniile de care ei se ocupau (informații externe, contraspionaj) erau de o importanță maximă și presupuneau o strânsă colaborare cu organele de informații din U.R.S.S.

Primul care și-a pierdut postul a fost col. Goncearuc, ce a fost destituit la 31 august 1952, locul său fiind luat de col. Szabo Eugen, unul dintre ofițerii fideli grupării învingătoare în partid. Peste câteva luni s-a trecut și la înlocuirea șefilor D.I.E. La 15 noiembrie 1952 au fost destituiți Gheorghe Filipescu și Mircea Țigoiu, ambii loțiitori ai șefului structurii, ei fiind și disponibilizați din M.S.S. Locul lui Filipescu a fost luat de col. Vâlcu Vasile, o altă persoană ce se situase decis de partea grupării Gheorghiu-Dej. Funcția lui Vâlcu era interimară, având doar rolul de a-l familiariza cu activitatea direcției, întrucât el urma să fie numit șef al D.I.E. Nu se putea risca decapitarea spionajului românesc fără a exista o minimă certitudine că noua persoană ce urma a fi numită la conducere avea o brumă de experiență în domeniu. Momentul a sosit repede, la 6 ianuarie 1953, când gen.-mr. Nikonov a fost destituit, locul său fiind luat de gen.-mr. Vâlcu. Spre deosebire de Filipescu și Țigoiu, Nikonov a fost menținut în structurile informative, fiind numit – dar abia peste un an – șef al Direcției Informații Militare din Marele Stat Major al M.F.A. Va fi trecut în rezervă abia în 1963, când Gheorghiu-Dej a îndepărtat din structurile guvernamentale toate persoanele cunoscute ca fiind agenți sau spioni ai sovieticilor.

Cum am precizat anterior, nu doar trecutul, anturajul și abaterile comportamentale au contat în destituirea lui Nikonov, Goncearuc și Filipescu. Atât lui Filipescu, cât și lui Goncearuc, grupul Gheorghiu-Dej, dar și consilierii sovietici, le imputau faptul că nu au reușit să furnizeze „probe” care să permită aducerea în instanță a lui Pătrășcanu sub acuzația de spionaj în favoarea occidentalilor, după modelul proceselor Rajk și Kostov. Cei doi îl anchetaseră, în această succesiune, pe Pătrășcanu în perioada 1949-1951, înainte ca acesta să fie transferat la Direcția Anchete.

Lui Nikonov nu se puteau imputa deficiențe profesionale deosebite, în afară de faptul că se complăcuse în atmosfera creată de loțiitorii săi în S.S.I. și apoi D.I.E. Ilegalist încă din prima jumătate a anilor '20, Nikonov a fugit din România în U.R.S.S., fiind apoi trimis de Comintern cu diverse misiuni în cadrul P.C. Belgian și P.C.

⁵⁴ *Ibidem*, pp. 147-154.

Francez⁵⁵. În 1931, el a fost trimis de sovietici cu o misiune de spionaj în România. S-a înscris la Școala de ofițeri în rezervă de la Bacău. Activitatea sa de spionaj fiind descoperită, a fost condamnat la muncă silnică pe viață și închis la Doftana și Caransebeș⁵⁶. Cu un asemenea trecut și protecție, în 1947, după scandalul Stupineanu, a fost numit șef al S.S.I.

Se pare că ceea ce a cauzat îndepărtarea din Securitate a spionului sovieticilor din fruntea D.I.E. a fost faptul că el nu agreea faptul că, după 1945, organele de informații sovietici trecuseră la recrutarea masivă de cadre din S.S.I. și apoi D.I.E. Conform afirmațiilor lui Gheorghe Pintilie (ce-i drept făcute în 1967, în ancheta Comisiei Pătrășcanu), Nikonov a ridicat de mai multe ori această problemă în fața lui Gheorghiu-Dej, aducând și probe concrete, dar liderul P.M.R. – cu toate că formal i-a dat dreptate – nu a dorit să intervină pentru stoparea fenomenului: „Serghei a ridicat problema foarte tare la Ghiță că sovieticii recrutează ofițerii și că lucrează peste capul lui cu Ana. Ghiță a spus: «Lasă-i dracului». A venit încă o dată și atunci a avut loc un scandal mare între Nicolau și Șuta, care era secretar la Ambasada sovietică. Nicolau Serghei a insistat foarte mult și, ca dovadă, a prins pe unii. Tot timpul se plângea lui Ghiță de această problemă, iar Ghiță îi tot zicea: «Lasă-i dracului. Nu mai face din țânțar armăsar». Șuta a ajuns atunci până la Stalin”. În acea perioadă, Gheorghiu-Dej urmărea să obțină sprijinul sovieticilor pentru înlăturarea grupului Ana Pauker, astfel încât nu s-a opus recrutării ofițerilor români de Securitate de către sovietici. Pintilie susține că opoziția gen.-mr. Nikonov nu a rămas fără urmări: „ce a pățit el după aceea de la sovietici și de la ai noștri numai el știe”⁵⁷.

„Curățarea” aparatului politic al Securității

Această ofensivă a dogmatismului ideologic nu putea fi pusă în practică în Securitate cu ajutorul unor persoane ce aveau ele însele probleme biografice. Tocmai de aceea, în vara anului 1952 a avut loc un amplu proces de înlăturare a cadrelor de conducere din Direcția Politică a D.G.S.S., din Direcția Generală Politică a M.A.I. (printre care se număra și col. Adorian) și din aparatul politic al direcțiilor regionale de Securitate. Măsura se impunea, întrucât uneori, crezându-se la adăpost de sancțiuni, în virtutea funcției politice ce o aveau, comportamentul acestor ofițeri contrasta flagrant cu activitatea pe care ei – teoretic – trebuiau s-o desfășoare, aceea de a educa, din punct de vedere ideologic (în spiritul „moralei proletare”), personalul Securității. De asemenea, pentru a răspunde noilor imperative ideologice, care cereau o fermitate mult mai mare față de dușmanul de clasă, au fost luați în vizor acei ofițeri superiori care nu aveau o „origine sănătoasă” și prin urmare nu aveau nici vigilența și „simțul sănătos de clasă” necesare pentru a acționa împotriva opozanților regimului. Aici erau avute în vedere preponderent cadrele de conducere ce proveneau din mediul mic-burghez sau cele care aveau o „atitudine mic-burgheză”.

⁵⁵ Mihnea Berindei, Dorin Dobrinu, Armand Goșu (eds.), *Istoria comunismului din România: documente. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1965)*, București, Editura Humanitas, 2009, p. 61.

⁵⁶ F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 702.

⁵⁷ Gh. Buzatu, M. Chirițoiu, *op. cit.*, pp. 168-169.

Lipsa de „simț sănătos de clasă în muncă”, ca și „atitudinea de dispreț și neîncredere în elementele muncitorești” i-au fost reproșate și mr. Aritonovici (fost Escovici) Millo, care deținea din 1948 funcția de șef al Serviciului Propagandă și Agitație din cadrul Direcției Politice a D.G.S.S. De profesie funcționar, cpt. Aritonovici s-a adaptat foarte rapid activității desfășurate, șeful Direcției Cadre din Direcția Generală Politică a M.A.I., lt.-col. Popescu Gheorghe, recunoscând faptul că „având cultură generală a reușit mai ușor să acumuleze materialul teoretic de partid”. În iunie 1952, cadriștii Securității „descopereau” însă faptul că ofițerul „provine dintr-un mediu de exploatare”, tatăl său deținând o fabrică de cherestea în Piatra-Neamț și un depozit în Galați, motiv pentru care a fost îndepărtat imediat din Securitate. În realitate, ceea ce a contat cel mai mult a fost faptul că fratele său, mr. Antoniu Samuel, fusese arestat chiar în acele zile.

La 25 iunie 1952, lt. maj. Jivin Ioan, loțiitorul politic al D.R.S.S. Botoșani, a fost disponibilizat, cu pierderea gradului, pentru următoarele motive: „s-a antrenat în beții în nenumărate rânduri”, „atitudine dezinteresată față de muncă”, la care s-a adăugat și faptul că participa la numeroase chefuri și jocuri de noroc cu tot felul de ofițeri deblocați, negustori, speculanți și contrabandiști, în timpul cărora „făceau împreună glume la adresa regimului nostru și ascultau posturi de radio imperialiste”⁵⁸. Pe lângă cazurile deja amintite, în iunie-august 1952 au mai fost scoși din Securitate: cpt. Crăciunescu Mihail – șeful Serviciului Organizare și Instrucție din Direcția Politică a D.G.S.S., lt. maj. Geczo Iosif – loțiitorul politic al D.R.S.S. Ialomița, cpt. Kiss Ștefan – loțiitorul politic al D.R.S.S. Hunedoara⁵⁹, lt. Cristușiu Florea – loțiitorul politic al D.R.S.S. Constanța ș.a. Motive: „rudele apropiate ofițerului sunt elemente dușmănoase regimului”, legături cu „dușmanul de clasă” etc.

Pentru „origine socială nesănătoasă” a fost scos din Securitate, la 2 iunie 1952, și mr. Cosma Augustin, loțiitor al șefului Direcției a VII-a Contrainformații în Penitenciare și Miliție, care-și datora și el funcția faptului că se remarcase în timpul îndoctrinării ofițerilor români în lagărele de prizonieri sovietice. Tatăl său fusese preot, iar unuia dintre frații i se stabilise D.O. Augustin Cosma a fost pe punctul de a fi disponibilizat și în 1950, când ceilalți doi frați ai săi, și ei ofițeri de Securitate, au fost dați afară din aparat. Ceea ce l-a salvat atunci a fost faptul că el a fost cel care și-a denunțat unul din frați la Nicolschi. În contextul ofensivei ideologice contra dușmanilor de clasă din vara lui 1952, prezența lui într-o funcție superioară de conducere în Securitate nu mai putea fi însă tolerată, astfel încât a fost trecut în rezervă. Peste numai o lună avea să fie însă reîncadrat în Miliție (ca loțiitor al șefului D.R.M. Ploiești), iar apoi avansat și numit șef al Serviciului Colonii Minori din cadrul Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii (1954-1958)⁶⁰.

⁵⁸ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, ff. 42-43.

⁵⁹ Provenit dintr-o familie de chiaburi, era acuzat de „împăciunitorism față de deviatori”, mai exact față de activitatea lui Vasile Luca, a cărui „deviere de dreapta” consta tocmai în sprijinirea chiaburilor în chestiunea impozitelor (*ibidem*, ff. 596-597).

⁶⁰ Vezi detalii referitoare la mr. Cosma Augustin în Liviu Pleșa, *Cadrelor Securității în timpul lui Teohari Georgescu*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 7-8/2011, p. 40.

Sinuciderea lui Czeller

Verificarea amănunțită a trecutului și activității majorității cadrelor de conducere ce proveneau din ilegalitate a creat o stare de tensiune foarte ridicată printre acei ofițeri superiori ce știau că biografia lor ridica diverse probleme. Lt.-col. Czeller Ludovic, fostul șef al D.R.S.P. Oradea, nu a mai rezistat psihic și s-a sinucis prin împușcare la 3 iunie 1952. Cu un trecut de ilegalist aparent de invidiat (sindicalist din 1914, participant la rebeliunea bolșevică a marinarilor din Pula, comandant al tribunalului revoluționar al unui batalion al Armatei Roșii Ungare în 1919-1920, membru P.C.dR. din 1930, organizator sindical comunist pe întreg Banatul în anii '30), Czeller (care deținea acum funcția de șef al Corpului de Control al D.G.P.C.U.M.) era tracasat de faptul că verificările puteau să scoată la iveală mai multe „pete” ale activității sale. Înainte de 1945 fusese arestat de două ori de Siguranță, atât de cea română, cât și de cea maghiară, de fiecare dată fiind suspectat că fusese eliberat în schimbul furnizării unor date referitoare la mișcarea comunistă. În 1942, el chiar semnase o declarație explicită în care detalia activitatea comunistă a unor lideri ai organizației de partid Oradea, pe baza căreia aceștia au fost condamnați (în 1945, după ce a fost numit șef al Chesturii de Poliție Oradea, a încercat să distrugă documentul, dar nu a reușit)⁶¹.

Însă motivul pentru care Czeller era interogat cu asiduitate era vechea și strânsa sa relație de prietenie cu fostul lider maghiar László Rajk (devenit între timp „titoist” și „spion”), pe care l-a vizitat de mai multe ori în Ungaria. Coroborat cu acest fapt, Czeller putea fi destul de ușor acuzat de spionaj în favoarea occidentalilor, dat fiind incidentul din vara lui 1949, când doi dintre subordonații săi (Elekes Toma – șeful S.J.S.P. Bihor – și slt. Rada Ilie) i-au luat avionul pus la dispoziție de conducerea Securității pentru a înăbuși revolta țăranilor din Crișana, l-au încărcat cu documente ale Securității și au fugit în Iugoslavia, unde s-au predat americanilor. De altfel, Czeller avea să fie acuzat că „s-a înconjurat de elemente necontrolate, dușmani ai regimului, ca spionul americanilor dr. Elekes Toma, a cărui activitate dușmănoasă nu a vrut s-o observe”⁶². Nu în ultimul rând, Czeller se temea și de faptul că ancheta ce se prefigura în legătură cu atrocitățile comise în timpul reeducării de la Pitești va scoate la iveală și implicarea sa în coordonarea acestei acțiuni.

Conform unui referat de cadre postum, Lt.-col. Czeller s-a sinucis „dându-și seama că în cele din urmă situația sa dubioasă va fi complet demascată”, precizându-se și faptul că „nervozitatea permanentă de care era stăpânit se datora în cea mai mare parte frământărilor ce le avea în legătură cu situația sa neclară din partid”. Cum în momentul morții era ofițer M.A.I., fiul său a încercat peste ani să obțină pensie de urmaș, dar, pentru a fi refuzat în mod legal, în 1958 s-a emis o decizie de degradare și scoatere retroactivă din minister a Lt.-col. Czeller, datată chiar cu ziua morții lui. Motivul: „activitate intensă contra clasei muncitoare, fiind și agent al Siguranței”⁶³.

⁶¹ M. Burcea, M. Stan, M. Bumbeș, *op. cit.*, p. 183.

⁶² *Ibidem*.

⁶³ *Ibidem*, p. 184.

Schimbarea șefilor numiți sub Teohari Georgescu

„Descoperirea” tuturor acestor serioase lipsuri în ceea ce privește încadrarea, verificarea și promovarea cadrelor a avut drept consecință firească și demiterea șefului Direcției Cadre, col. Ivanovici Dumitru, decisă de Biroul Politic în ședința din 23 iunie 1952. Locul acestuia a fost luat, la propunerea lui Iosif Chișinevschi, de col. Demeter Alexandru, care deținea funcția de adjunct al șefului Secției Administrativ-Politice a C.C. al P.M.R., fiind așadar un activist de vârf cu experiență în munca de cadre⁶⁴. De asemenea, nu a fost uitat nici primul șef al Direcției Cadre, mr. Popescu Dumitru, care din aceleași motive a fost scos în 1952 din Securitate, „cu pierderea gradului”⁶⁵.

S-a ajuns chiar la un anumit paroxism în această privință, la nivelul conducerii P.M.R. existând ideea că nu se putea avea încredere în cadrele de conducere numite de către Teohari Georgescu. În consecință, unii șefi au fost înlăturați din funcții doar pe baza unor simple suspiciuni. În 1968, în timp ce era anchetat de către o Comisie de partid, Alexandru Drăghici a amintit cum a fost forțat să-l destituie pe șeful Direcției a VII-a Tehnică: „De multe ori s-a ridicat în Biroul Politic porcării de acestea, că lui Chivu i se părea că este urmărit de o mașină (...) L-am scos pe nenorocitul acela de șef al Direcției T, pentru că s-au făcut atâtea presiuni asupra mea. L-am scos, deși era un tovarăș foarte bun, ceferist, mi-am dezorganizat aparatul. Pentru că tot timpul se bătea pe chestiunea aceasta că organele Securității urmăresc telefoanele și ce încredere pot avea în oamenii care au lucrat cu Teohari Georgescu”⁶⁶.

Desigur, afirmația lui Drăghici din 1968 nu era altceva decât o încercare palidă de a se disculpa de adevărata vinovăție, întrucât nici el nu avusese încredere în ofițerii de conducere numiți de Teohari Georgescu, schimbându-i pe toți atunci când a avut contextul și pretextul favorabile.

Unul dintre aceste momente a fost reprezentat de scindarea M.A.I. din septembrie 1952, de care Drăghici a profitat pentru a le trece în plan secund pe acele cadre de conducere superioare de a căror loialitate nu era convins. Spre exemplu, col. Popescu Gogu a fost destituit din funcția de șef al Direcției a IV-a Contrasabotaj și numit șef al Serviciului „C” Evidență. În acea perioadă, Drăghici susținea că l-a retrogradat pentru că „a făcut prostii”, mai exact a desfășurat o activitate foarte slabă. Ținând cont de pretextul dat sancționării, surprinde tonul foarte agresiv al lui Drăghici față de col. Popescu: „cred că măsura a fost prea blândă față de aceste elemente care nu vor să lichideze cu această atitudine oportunistă, lipsită de demnitatea de om. Tov. Stalin denuște pe acești oameni ca «elemente degenerate» și într-adevăr nu pot fi decât astfel de elemente cei care merg pe linia aceasta de a se fofila, linie lipsită de demnitate”⁶⁷. Motivul real a ieșit la iveală în 1968, când gen.-mr. Demeter Alexandru a arătat că nemulțumirile la adresa lui Gogu Popescu avuseseră la bază faptul că acesta nu reușise să furnizeze materialele necesare acușării lui Vasile Luca de sabotaj economic, mai exact nu produsese dovezile că Luca era „promotorul devierii de dreapta în

⁶⁴ Cu toate că îl propusese chiar el, Chișinevschi preciza faptul că urma să se vadă „dacă o să corespundă” (***) *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 229).

⁶⁵ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 6, f. 3.

⁶⁶ Gh. Buzatu, M. Chirițoiu (eds.), *op. cit.*, p. 220.

⁶⁷ F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 314.

economie”. Conform lui Demeter, care pe atunci era șef al Direcției Cadre și s-a ocupat direct de acest caz, Drăghici „i-a agățat niște tinichele de coadă și l-a scos”⁶⁸.

Această operațiune de „curățare” efectuată la vârful Securității nu l-a atins însă și pe șeful acestei instituții, Gheorghe Pintilie, a cărui poziție a rămas neclintită, date fiind, desigur, loialitatea sa binecunoscută și probată față de Gheorghiu-Dej, cât și poziția sa de principal agent al Moscovei în aparatul de represiune.

După cum se observă, un număr destul de mare de cadre de conducere superioare scoase acum din Securitate proveneau, din punct de vedere etnic, din rândul minorităților, cu precădere al celei evreiești (Patriciu, Adorian, Dulgheru, Aritonovici, Antoniu, Sepeanu, Stănescu ș.a.). Nu considerăm însă că a fost vorba de o epurare a conducerii Securității explicit din punct de vedere etnic, ci doar de o adaptare la particularitățile conjuncturii politice externe din acea perioadă (isteria antisemită a lui Stalin). Practic, mulți dintre ofițerii evrei destituiți se regăseau în situațiile amintite anterior (ilegaliști apropiați de Ana Pauker, ofițeri susținuți de Teohari Georgescu, mic-burghezi etc.). Elocvent opinăm că este și faptul că mulți dintre cei care i-au înlocuit proveneau tot din rândul minoritarilor (evrei – Iosif Breban, maghiari – Alexandru Demeter, Francisc Butyka, Pius Kovács, Alexandru Szacsco, Ion Vințe – sau bulgari – Vasile Vâlcu ș.a.). Este ca și cum am susține că înlăturarea Anei Pauker s-a făcut eminent pe motiv rasial, ignorând faptul că locul ei în fruntea M.A.E. a fost luat de Simion Bughici sau că Iosif Chișinevschi și-a consolidat poziția în conducerea partidului, devenind practic noul „număr doi” al regimului.

O reală politică de „românizare” a aparatului de Securitate începe să fie vizibilă abia la începutul deceniului șapte, în contextul îndepărtării României de U.R.S.S. și al intrării în faza incipientă a „național-comunismului”. Referindu-se strict la evrei, îndepărtarea acestora din structurile Securității este observabilă de la sfârșitul deceniului șase, pentru ca o eliminare masivă să aibă loc la 1 martie 1960, la scurt timp după „Marele jaf de la B.N.R.”, ocazia fiind oferită de reducerile cauzate de reorganizarea Securității, prilejuită de necesitatea adaptării acesteia la noua împărțire administrativ-teritorială a țării.

Trebuie precizat faptul că valul schimbării cadrelor nu a atins doar organele de Securitate, ci și alte instituții și domenii de importanță pentru regim. Spre exemplu, la ședința Biroului Politic din 23 iunie 1952 s-a decis destituirea din funcții a șefului Direcției Generale a Miliției (gen.-mr. Cristescu Pavel), a procurorului general al R.P.R. (Alexandru Voitinovici), precum și a unor adjuncți ai ministrului Comerțului Exterior (Gogu Rădulescu și Mauriciu Novac)⁶⁹.

Disponibilizările din teritoriu

Politica de treceri în rezervă din vara anului 1952 s-a manifestat și la nivelul funcțiilor de conducere inferioare, precum și în teritoriu, fiind vizate cadrele vinovate de diverse abuzuri sau de „pactizare cu dușmanul de clasă”.

⁶⁸ A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 87, f. 41.

⁶⁹ Locul lor a fost luat de col. Drăgan Ilie și Anton Tatu Jianu, respectiv Ana Toma și Marcel Popescu (***) *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 227).

În timpul ședințelor Biroului Politic din acel an și a Plenarei din 26-27 mai 1952 (precum și în cei trei ani de anchetă ce au urmat arestării sale din 1953), printre acuzele aduse ministrului Afacerilor Interne s-a aflat și aceea că ar fi pactizat cu legionarii și cu alte categorii de persoane considerate a fi dușmănoase, permițând chiar intrarea acestora în structurile M.A.I. În ședința Biroului Politic din 2 septembrie 1952, Gheorghiu-Dej preciza următoarele: „Trebuie să ținem seama că în perioada când partidul a trimis în Ministerul de Interne loturi masive de oameni pentru schimbarea vechiului aparat, partidul se găsea plin cu elemente necorespunzătoare, cu elemente străine și chiar dușmănoase, datorită politicii dușmănoase dusă de unii dintre conducătorii partidului nostru, a căror linie a fost de deschidere totală a porților, fără nici un control, și nu i-a trebuit mult dușmanului să pătrundă”⁷⁰.

Îndepărtarea acestor șefi din Securitate era imperativă, procedura fiind uneori extinsă și asupra acelor ocupanți ai funcțiilor de conducere ce se purtau abuziv cu subordonații sau aveau alte deficiențe de comportament. Uneori nu s-a ținut cont nici de faptul că persoanele în cauză dădeau dovadă de profesionalism în activitatea desfășurată în Securitate și obținuseră rezultate în muncă.

Lt. Pora Alexandru, ajutor șef birou, a fost trecut în rezervă la 20 iunie 1952, motivul reprezentându-l faptul că până la încadrarea sa în Securitate (1948) se ocupase cu specula și cu diferite afaceri ilegale, aceasta cu toate că activitatea sa în această structură era apreciată de șefii săi⁷¹. În aceeași lună a fost disponibilizat și lt. Földes Francisc, șef birou la D.R.S.S. Baia Mare, ce avea o atitudine brutală față de subordonați, motiv pentru care anterior fusese exclus din partid⁷². Tot în iunie 1952 a fost scos din Securitate și lt. Carapancea Ioan, ofițer în cadrul Direcției a VI-a, acesta fiind acuzat că se căsătorise în 1948 cu soția unui fost legionar urmărit de Securitate, „iar el, prin calitatea sa, ca om de Securitate, îl ascundea pe acesta pentru a nu fi prins”⁷³.

Mult mai severă a fost soarta cpt. Fenișan Vasile, șef secție în cadrul D.R.S.S. Craiova. Încadrat în M.A.I. încă din 1945, Fenișan a ocupat funcții de conducere în aparatul central de Siguranță, pentru ca în 1948 să fie numit șef serviciu la D.S.C. Cu toate că era căsătorit, cpt. Fenișan trăia în concubinaj cu mai multe femei de moravuri ușoare, motiv pentru care în 1951 a fost transferat disciplinar la D.R.S.S. Craiova. În noul context din vara lui 1952, situația lui a fost reanalizată, foarte posibil din dorința de a se da un exemplu ofițerilor cu funcții de conducere din aparat. Cu prilejul acestei verificări a ieșit la iveală faptul că femeile cu care își petrecuse timpul la București aveau legături cu persoane angajate la Legația S.U.A. sau cu diverși cetățeni străini (probabil prin natura „meseriei” lor). Foarte grav era însă faptul că ofițerul le deconspirase amantelor sale numeroase aspecte referitoare la activitatea Securității: înființarea coloniilor de muncă, numele unor persoane ce urmau a fi arestate și încadrate în C.M. etc. Mai mult, cpt. Fenișan nu se dăduse în lături nici de la a întreprinde acțiuni pentru a împiedica trimiterea în C.M. a unor persoane din anturajul acestor femei, recurgând la

⁷⁰ *Ibidem*, p. 329; F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 66.

⁷¹ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 6, f. 24.

⁷² *Idem*, dosar nr. 18.083, f. 19.

⁷³ *Idem*, dosar nr. 6, f. 22.

recrutarea lor ca informatori pentru a le salva. Faptul că în 1947 își însușise prin șantaj o sumă mare de bani de la un arestat apărea astfel ca fiind o bagatelă! După aflarea realității, reacția conducerii M.A.I. a fost foarte rapidă, la 10 iulie 1952 ofițerul fiind disponibilizat. Alexandru Drăghici nu s-a declarat însă mulțumit de această măsură și a ordonat arestarea lui și trimiterea în justiție. Ca atare, cpt. Fenișan a fost arestat la 28 iulie 1952, anchetat timp de aproape un an pentru a se afla dacă nu cumva desfășurase acțiuni de spionaj în favoarea vreunui stat occidental, după care a fost internat administrativ pe timp de 60 de luni (posibil să se fi renunțat la înaintarea în instanță și pentru că exista probabilitatea ca eventuala pedeapsă penală să fie mai mică)⁷⁴.

Odată emis semnalul pentru manifestarea vigilenței față de trecutul și comportarea personalului Securității, organele și responsabili de cadre din unități au început să suspicioneze aproape orice angajat, propunând fără ezitare disponibilizări pentru cea mai mică „vină”. Țintele principale le-au reprezentat acei ofițeri și subofițeri ce aveau un trecut sau o origine socială necorespunzătoare, aveau abateri comportamentale sau nu manifestau intransigența dorită față de dușmanul de clasă⁷⁵.

Dacă înainte se manifesta prea multă indulgență față de comportarea personalului, acum s-a trecut în partea cealaltă, exigența fiind dusă aproape la extrem. În fața valului de propuneri pentru scoaterea din Securitate venite din teritoriu, Direcția Cadre a fost nevoită să respingă o parte dintre ele, întrucât ar fi slăbit foarte serios instituția și ar fi afectat capacitatea sa represivă (în condițiile în care oricum exista un număr substanțial de posturi vacante) chiar în momentul în care se pregătea punerea în practică a unui nou val de arestări și anchete.

Spre exemplu, la 3 iulie 1952, D.R.S.S. Craiova a cerut scoaterea din Securitate a lt. Mateușanu Ovidiu, șeful Secției Anchete, pe motiv că tatăl acestuia avusese un cabinet dentar „pe care l-a întrebuințat ca mijloc de exploatare”, iar un bunic și un unchi erau chiaburi⁷⁶. Propunerea a fost însă respinsă, atât pentru că el obținuse rezultate profesionale foarte bune într-un domeniu extrem de important (cel al anchetelor), dar și pentru că „culpele” nu erau de mare importanță, fiind chiar distorsionate (tatăl său nu avusese nici un angajat, așa că nu „exploatase” pe nimeni).

Ulterior s-a încercat și remedierea unora dintre erorile – probabil inerente – comise în vara anului 1952. În iunie 1952, cpt. Borșan Dumitru – viitorul șef al Direcției Informații interne – pe atunci șef serviciu în Direcția a II-a Contraspionaj, a fost scos din M.A.I. și exclus din partid, „pe considerentul că părinții lui ar fi fost chiaburi”. Ofițerul a înaintat un memoriu către Gheorghiu-Dej, iar situația sa a fost reverificată,

⁷⁴ Idem, fond Penal, dosar nr. 51.240, f. 17.

⁷⁵ Spre exemplu, la 3 iulie 1952 Direcția Cadre din D.G.S.S. a propus scoaterea din aparat a srg. Baci Ioan, funcționar operativ la Biroul Securitate C.F.R. Oradea, pe motiv că „nu are ură față de dușmanul de clasă”, argumente fiind faptul că „discuta cu preoții arestați, manifestând milă față de aceștia” și afirmația lui că «chiaburii nu sunt vinovați că sunt chiaburi, fiindcă și muncitorii puteau să aibă aceeași situație, însă nu le-a plăcut să muncească și, dacă au muncit, câștigul l-au băut». De asemenea, se aprecia că „datorită slabului nivel politic pe care-l are, nu a putut înțelege linia justă a partidului nostru, menținându-se pe poziția mic-burgheză”. Prin urmare, subofițerul a fost disponibilizat la 15 octombrie 1952, fără drept de ajutor (idem, fond Cadre, dosar nr. 14.119, ff. 107-108).

⁷⁶ Idem, dosar nr. 21.482, f. 52.

stabilindu-se că „în mod neprincipial, tendențios, au fost categorisiți – părinții săi – de către președintele Sfatului popular, chiaburi, din țărani mijlocași, cum sunt în realitate”). După ce s-a ajuns la concluzia că „fosta Direcție Cadre D.G.S.S. și Comisia de partid D.G.S.S. au dovedit lipsă de obiectivitate și pripeală”, lui Borșan i s-a redat calitatea de membru de partid și a fost reîncadrat în M.A.I., în funcția de șef serviciu la Direcția a III-a⁷⁷.

Trecerea în rezervă a unora dintre ofițerii cu funcții de conducere care au comis sau ordonat abuzuri nu trebuie însă să ne facă să credem că noua conducere a M.A.I. ar fi decis să ia măsuri contra celor vinovați și nici măcar că ar fi dorit să stopeze cu totul aceste practici. Elocvent este faptul că șeful Securității, Gheorghe Pintilie, a fost menținut în funcție, deși el ordonase direct comiterea celor mai multe acte represive. Mai mult, unii dintre ofițerii care comiseseră numeroase crime, precum mr. Kovács Mihail și mr. Briceag Nicolae, au fost chiar promovați, primul șef al D.R.S.S. Mureș-Autonomă Maghiară, iar cel de-al doilea șef al Serviciului Raional Sibiu.

Pe lângă faptul că Gheorghiu-Dej și Drăghici au dorit să-și impună proprii oameni, epurările de la vârful Securității i-au vizat în general pe ofițerii superiori considerați a fi fost „oamenii lui Teohari Georgescu” sau apropiați ai Anei Pauker și în care nu se putea avea încredere în noul context intern. Implicarea lor în actele represive a constituit așadar doar pretextul înlăturării acestora din funcțiile pe care le dețineau și nu cauza.

Directivele lui Gheorghiu-Dej privind politica de cadre a Securității

La mai puțin de o lună de la îndepărtarea din conducerea partidului a „deviatorilor de dreapta”, la 23 iunie 1952, a avut loc o ședință a Biroului Politic în care, pe lângă faptul că s-a decis înlocuirea Anei Pauker din funcția de ministru al Afacerilor Externe, s-au luat mai multe hotărâri referitoare la politica de cadre în M.A.I. Astfel, P.M.R. urma să trimită 2.500 membri de partid pentru completarea efectivelor M.A.I., iar angajații ministerului urmau să fie calificați, prin rotație, în diferite școli de partid și profesionale. De asemenea, s-a stabilit angajarea în Securitate „a unor tovarăși cu pregătire intelectuală în diferite specialități – ingineri etc., tineri absolvenți ai școlilor tehnice superioare, institute etc.”⁷⁸. Nu în ultimul rând, la propunerea lui Moghioroș (secretarul cu probleme organizatorice al C.C. al P.M.R.), completată de Gheorghiu-Dej, în cadrul M.A.I. urma să fie creat un colectiv condus de Drăghici, care trebuia să supravegheze îndeaproape modul de folosire a cadrelor⁷⁹.

Propunerea pentru trimiterea a 2.500 membri de partid în M.A.I. a fost făcută de Iosif Chișinevschi, el afirmând că aceștia „sunt necesari pentru împrăștierea aparatului”. Ei urmau să fie selecționați și verificați de către comisii constituite la nivelul fiecărei regiuni, coordonate de Secția Organelor Conducătoare și Secția Administrativ-

⁷⁷ Idem, dosar nr. 27.332, f. 158.

⁷⁸ *** *Stenogramele 1952...*, partea II, pp. 226-227.

⁷⁹ Gheorghiu-Dej: „Această comisie la M.A.I., care să facă redistribuirea cadrelor eu aș vedea în sensul unui colectiv care să se ocupe în general cu problema cadrelor, nu numai Direcția de Cadre, ci un colectiv pe care să se sprijine cadrele, acest colectiv se califică în privința felului cum cresc cadrele, le promovează, școli, stabilirea profilului cadrelor în mod științific” (*ibidem*, p. 233).

Politică ale C.C. al P.M.R., urmând ca apoi să fie repartizați de către Direcția Cadre din M.A.I. Gheorghiu-Dej a cerut însă în mod expres ca printre aceste persoane să nu se afle muncitori calificați din domenii industriale cheie, cum ar fi industria minieră, petroliferă, chimică, constructoare de mașini, siderurgie etc., care ar fi fost greu de înlocuit, iar activitatea economică ar fi avut de suferit. În opinia liderului P.M.R., „trebuie luat din celelalte sectoare, unde se pot pregăti mai ușor, adică textilele, industria prelucrătoare”⁸⁰.

În timpul ședinței, Gheorghiu-Dej a dat mai multe indicații referitoare la noua politică de cadre ce trebuia aplicată în minister și mai ales la Securitate. Nemulțumit de nivelul calitativ al angajaților principalei structuri represive, el cerea ridicarea gradului de culturalizare al acestora: „Noi suntem azi într-o fază de luptă când se cere calitate în lupta cu dușmanul. La Ministerul de Interne, la diferitele sale organe și, în special, care lucrează în cadrul Securității, de la agenți până la diferite posturi, trepte, este nevoie de oameni cu pregătire, o anumită cultură, este o muncă fină. Și la Miliție se cere, vom cere să aibă un minimum de 10 clase, însă cu atât mai mult la Securitate, întrucât aici munca este deosebit de fină și de complexă, trebuie oameni inteligenți, cu nivel cultural. Un om care are cultură mai mare se orientează mai ușor, poți să stai de vorbă cu el. Noi am intrat într-o fază când putem considera că suntem întârziți din acest punct de vedere. Cereți o sinteză la Interne și veți vedea ce lucrare caraghioasă fac, deși au material bogat (...) se ascute lupta cu dușmanul, crește numărul celor care contravin legilor republicii, deci necesitatea unor soluții mai operative și pentru asta trebuie oameni care nu numai că au dorința și hotărârea, dar și capacitatea de a rezolva”⁸¹.

Pentru a se remedia pregătirea personalului Securității și pentru a se duce o politică de cadre „în ritmul cerințelor vremii”, liderul P.M.R. a cerut înființarea unei școli superioare, după modelul celei create în Ungaria („dacă fac ungurii, de ce nu am face și noi?”), în condițiile în care, în opinia sa, sistemul de învățământ din M.A.I. se prezenta dezastruos⁸². Dorința sa a fost transpusă în practică încă din toamna aceluși an, prin înființarea Școlii de ofițeri de Securitate cu durata de doi ani, cu sediul la Băneasa⁸³. De asemenea, Dej a cerut și trimiterea la cursuri de partid a unora dintre ofițerii de Securitate care nu aveau studii politice, mai ales a acelor „cu perspective de creștere”⁸⁴.

Gheorghiu-Dej nu s-a limitat doar la a cere îmbunătățirea radicală a sistemului de învățământ din Securitate, ci a trasat și principalele coordonate pe care să le cuprindă școlarizarea cursanților: „Accentul trebuie pus pe pregătirea profesională, politică, morală”. În opinia sa, era necesar ca angajații Securității să aibă un nivel profesional mult mai ridicat, care nu putea fi atins de muncitorii trimiși în aparat fără o școlarizare temeinică în acest domeniu⁸⁵.

⁸⁰ *Ibidem*, p. 232.

⁸¹ *Ibidem*, pp. 231-232.

⁸² „Nici școlile în cadrul M.A.I. n-au dat rezultatele așteptate, nici pe departe, poate ceva mai bune decât școala de la Ministerul Afacerilor Externe, însă cu totul neînsemnate. Nici nu poți să spui că avem acolo o școală” (*ibidem*, p. 232).

⁸³ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.402, vol. 11, f. 2.

⁸⁴ *** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 233.

⁸⁵ „Dacă dăm mereu 2.500 și încă 2.500 membri de partid, dăm membri de partid buni pentru munca aceea, o să facă ceva treabă, o să capete experiență, îi punem să înoate și fără prea multe

Nu în ultimul rând, Gheorghiu-Dej a indicat foarte clar ce categorii de persoane trebuiau încadrate în aparatul de Securitate, propuneri care au fost adoptate de Biroul Politic: „Eu aici aş vedea la Securitate așa: să fie luat tot tineretul și să mai lăsăm teoria, că li se urcă la cap, pentru că atunci n-o să avem oameni acolo și la Securitate trebuie oameni pregătiți din diferite domenii, din diferite ramuri de specialitate. Nu poate Securitatea să pregătească oameni la nivelul unui inginer. De ce n-am lua dintre cei mai buni tineri, cei mai aleși, din școlile superioare tehnice, din disciplinele umane, din școlile medii, elementele cele mai bune, cu cele mai bune caracteristici, și să le dăm Ministerului de Interne, dacă vrem să avem un instrument bun, care este cel mai important instrument al dictaturii proletariatului (...) în Securitate, ca regulă generală să dăm în marea majoritate a cazurilor oameni care au cultură, măcar 10 clase. Iată principiile după care ar trebui să ne orientăm, întrucât este vorba de Ministerul de Interne, este vorba de cadre culte, aceasta interesează în primul rând, sectoarele care se ocupă de aceste cadre intelectuale”⁸⁶.

Cel desemnat de Biroul Politic pentru a se ocupa de întregul sistem de învățământ din M.A.I. a fost Iosif Chișinevschi, care trebuia să dea tot ajutorul politic și organizatoric de care era nevoie pentru transpunerea în practică a celor decise de acest organism de conducere al P.M.R.⁸⁷.

Măsurile amintite se înscriau în cadrul unui concept mai larg referitor la politica de cadre în P.M.R., Gheorghiu-Dej cerând, imediat după eliminarea grupului Ana Pauker, ridicarea de cadre noi, „de tip stalinist”⁸⁸, cu precădere din rândul tinerilor. Opțiunea conducătorului P.M.R. asupra tinerilor se baza pe următorul considerent: „Elementul tânăr îl poți forma mai bine, este mai elastic, este mai mlădios, elementul tânăr are perspective frumoase de creștere și cu origine sănătoasă. Îl legi de societate și de obiectivele noastre”⁸⁹.

În ședința Biroului Politic din 2 septembrie 1952, Gheorghiu-Dej își reiterea opinia că partidul trebuia să dea Securității „un ajutor foarte serios” din punct de vedere al cadrelor, atât prin scoaterea angajaților necorespunzători⁹⁰, cât și prin încadrarea unor persoane loiale regimului. Conducătorul P.M.R. cerea ca îndeosebi în funcțiile de comandă și în alte posturi cheie să fie numiți „oameni siguri, devotați, chiar dacă nu au cele mai mari cunoștințe în această privință, vor învăța, să-i ajutăm”⁹¹. Motivul principal pentru care conducătorul P.M.R. considera că erau necesare aceste acțiuni era acela de a

cunoștințe teoretice în materie profesională, zicând că o să înghită și ei câteva dușce de apă și o să învețe să înoate, dar în mod empiric, o să dea câte o lovitură, o să primească altele de la spate. Dar asta nu este o soluție definitivă, ci provizorie” (*ibidem*, p. 232).

⁸⁶ *Ibidem*, pp. 232-233.

⁸⁷ *Ibidem*, p. 233.

⁸⁸ *Ibidem*, p. 203.

⁸⁹ *Ibidem*, p. 234.

⁹⁰ „O parte din aceste elemente au fost descoperite, unii înlăturați, s-au luat și alte măsuri față de ei, nu se poate spune că nu s-a curățit treptat Ministerul de Interne. Însă a spune că e bine curățat și că nu există pericol, e o gravă greșală” (*ibidem*, p. 329; vezi și F. Dobre – coord., *Securitatea...*, vol. I, p. 66).

⁹¹ *** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 329; F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 66.

oferi partidului siguranța că se putea baza pe aparatul represiv în lupta împotriva opozanților reali sau potențiali⁹².

Indicațiile liderului P.M.R. au început să fie transpuse în practică imediat, prilejul fiind oferit de scoaterea Securității din subordinea M.A.I., prin înființarea M.S.S. (20 septembrie 1952). Împărțirea personalului, aferentă acestui proces, a fost realizată de către o comisie a M.S.S., astfel încât cele mai bune cadre au revenit Securității. Același procedeu s-a aplicat și în ceea ce privește repartizarea absolvenților din acei ani ai școlilor și cursurilor M.A.I., cei mai bine pregătiți fiind încadrați în Securitate⁹³.

În teritoriu, schimbarea unor șefi neconvenabili sau impunerea unora mai obedienți față de grupul Gheorghiu-Dej-Drăghici a fost mult ușurată și de reîmpărțirea administrativ-teritorială a României din iulie 1952. Ca efect al acestei măsuri, și-au încetat existența 10 regiuni și mai multe raioane, ceea ce a dus implicit și la desființarea structurilor de Securitate corespondente respectivelor unități administrative. Prin urmare, un număr mare de ofițeri și-au pierdut funcțiile de conducere (șefi și locuitori de regiuni și raioane). Dar cum o parte din aceste cadre confirmaseră în activitatea profesională, noua conducere a M.A.I. a preferat să-i numească în fruntea altor regiuni sau raioane, în paralel cu retrogradarea titularilor acestor funcții. A avut loc astfel o semnificativă reașezare a cadrelor de conducere la nivel teritorial, ceea ce a oferit un bun prilej pentru avansarea șefilor merituoși și retrogradarea celor slabi, pe lângă ocuparea integrală a funcțiilor de conducere vacante.

Locul unora dintre șefii Securității demși în 1952 a fost luat de activiști de partid care se evidențiaseră prin zelul cu care îi atacaseră pe cei din grupul Ana Pauker. Cum deja am amintit, locul lui Marin Jianu a fost luat de Ion Vințe, care fusese membru al Comisiei centrale ce se ocupase de anchetarea „deviatorilor”. Activ și în ilegalitate, Vințe avea și meritul de a se fi aflat printre principalii critici ai lui Foriș în timpul războiului, alăturându-se în totalitate grupării conduse de Gheorghiu-Dej⁹⁴. De asemenea, el deținea și o funcție politică ce avea contingență cu aparatul represiv, aceea de șef al Secției Militare a C.C. al P.M.R.⁹⁵, astfel încât promovarea lui într-o funcție superioară din aparatul de stat era firească.

În fruntea Direcției Anchete a fost numit mr. Butyka Francisc, care anterior activase la Secția Organizatorică a C.C., unde s-a ocupat de verificarea cadrelor de partid propuse pentru încadrarea în Securitate. De asemenea, la sfârșitul deceniului cinci, el condusesese Comisia Județeană Năsăud de verificare a membrilor de partid. Butyka s-a remarcat în vara anului 1952, când, în calitatea sa de responsabil al

⁹² Gheorghiu-Dej la ședința Biroului Politic din 26 mai 1952: „Va trebui să analizăm, să luăm măsuri de întărire a Ministerului de Interne, a organelor Ministerului de Interne, de curățire a lor, a elementelor dușmane care au pătruns acolo, pentru ca acest instrument al proletariatului să lovească fără milă și să dea garanție conducerii partidului că dușmanii poporului nu sunt cruțați” (***) *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 51).

⁹³ Florian Banu, „Un deceniu de împliniri mărețe”. *Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, cuvânt înainte de Gheorghe Buzatu, Iași, Editura Tipografică Moldova, 2010, p. 103.

⁹⁴ M. Oprea, *op. cit.*, p. 572.

⁹⁵ F. Dobre (coord.), *Membrii C.C.*, p. 618.

Sectorului Anchete și Cercetări la Comisia Controlului de Partid⁹⁶, a fost foarte activ în anchetarea pe linie de partid a „deviatorilor de dreapta”, continuând apoi anchetarea pe linie de Securitate a lotului Vasile Luca, pe care l-a interogat personal. De reținut este și faptul că una dintre primele persoane pe care le-a anchetat după numirea în funcție a fost chiar fostul șef al Direcției Anchete, col. Dulgheru Mișu⁹⁷. În aceeași perioadă, Butyka a fost numit și membru în Comisia M.A.I. responsabilă de internările în coloniile de muncă.

În august 1952, Miron Constantinescu îl lăuda într-o ședință a Biroului Politic pe Vasile Vâlcu, activist la Comisia Controlului de Partid, afirmând că acesta „a avut un rol foarte pozitiv în ceea ce privește demascarea abaterii de dreapta”⁹⁸. La 1 martie 1952, Plenara C.C. al P.M.R. l-a desemnat pe Vâlcu în poziția de membru al Comisiei de partid ce a cercetat modul de efectuare a reformei monetare și întreaga activitate a sistemului financiar-bancar începând din 1947. La 20 mai 1952, Comisia a prezentat un amplu material (43 pagini), prin care se aduceau acuze grave lui Luca, Iacob, Modoran, Vijoli ș.a.⁹⁹. Vâlcu avea și atuul că în ilegalitate făcuse parte din gruparea din închisori condusă de Gheorghiu-Dej și formulase mai multe critici referitoare la activitatea lui Foriș¹⁰⁰. La 1 septembrie 1952, el a fost numit loțiitor al șefului Direcției A Informații externe, iar din ianuarie 1953 a preluat conducerea structurii de spionaj extern¹⁰¹.

Alături de Vâlcu, din Comisia amintită a făcut parte și col. Szabo Eugen, unul din loțiitorii lui Birtaş la conducerea Direcției a III-a. Ca o recompensă pentru aportul avut în atacarea lui Luca, la 1 septembrie 1952 Szabo a fost numit șef al Direcției a II-a Contraspionaj¹⁰², înlocuindu-l pe col. Gonciaruc Piotr.

În aceeași perioadă, C.C. al P.M.R. a trimis în Securitate un grup destul de numeros de activiști de vârf, proveniți din structurile de coordonare sau control ale aparatului C.C., toți fiind numiți în funcții de conducere centrale superioare de mare importanță.

Marin Vintilă, instructor al Secției Industrie Ușoară a C.C. al P.M.R., a fost încadrat în Securitate la 15 iulie 1952, cu gradul de maior¹⁰³. Funcția ce i-a fost încredințată a fost cea de loțiitor al șefului Direcției Informații interne, principala structură ce avea în vedere represiunea internă. Totodată, la 25 august 1952, el a fost numit membru al Comisiei M.A.I. pentru internarea în colonii de muncă și stabilirea domiciliului obligatoriu. La Direcția a III-a a fost încadrat – la 1 septembrie 1952 – și lt.-col. Aranici Pavel, instructor la Secția Organizatorică a C.C., care – având în vedere calitățile sale organizatorice, precum și trecutul de ilegalist – a fost numit în fruntea nou-

⁹⁶ Nicolae Ioniță, *Fișe biografice ale șefilor unităților centrale ale Securității de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 4/2009, p. 198.

⁹⁷ F. Dobre (coord.), *Securitatea...*, vol. I, p. 696.

⁹⁸ *** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 307.

⁹⁹ Gheorghe Onișoru, *Pecetea lui Stalin. Cazul Vasile Luca*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2014, p. 139.

¹⁰⁰ M. Oprea, *op. cit.*, p. 572.

¹⁰¹ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 6, f. 1.

¹⁰² *Ibidem*, vol. 13, f. 264.

¹⁰³ Fiind activist de partid la nivel central, numirea sa în Securitate a fost aprobată de Biroul Politic, în ședința din 23 iunie 1952 (*** *Stenogramele 1952...*, partea II, p. 226).

creatului Serviciu Bande¹⁰⁴, având misiunea de maximă importanță de a captura și distruge întreaga mișcare de rezistență armată anticomunistă din țară.

La 10 septembrie 1952, Nicolae Stoica, șeful Secției Industrie Grea a Comitetului P.M.R. București, a primit gradul de maior și a fost numit șef al Direcției a II-a Contrasabotaj¹⁰⁵. Ca locțiitor al mr. Stoica a fost numit Iosif Breban, ilegalist, fost adjunct al șefului Secției Agrare a C.C. (1950-1952) și vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Colectarea Produselor Agricole (1952)¹⁰⁶. El făcea parte din tabăra de activiști coordonată de Alexandru Moghioroș, care se ocupa cu implementarea directivelor lui Gheorghiu-Dej de accelerare a colectivizării, în opoziție cu Ana Pauker, care dorea atenuarea procesului și desfășurarea lui graduală¹⁰⁷. După cum se poate observa, la conducerea Direcției Contrasabotaj au fost instalați doi activiști de vârf, cu experiență politică în principalele probleme de care răspundea unitatea – industrializare și colectivizare-colectare.

În aceeași zi, Pius Kovács (membru al Biroului C.C. al U.T.M.) a fost încadrat în Securitate cu gradul de maior și numit locțiitor al șefului Direcției a IV-a Filaj și Investigații¹⁰⁸. Tot atunci, Alexandru Szacsko, ilegalist, prim-secretar al Comitetului Regional U.T.M. Hunedoara, a primit aceeași grad și funcție, doar că la Direcția a VIII-a Tehnică¹⁰⁹. Un caz identic a fost și cel al lui Dumitru Baci, numit în aceeași funcție și cu același grad, însă la Direcția Contraspionaj¹¹⁰.

Concluzii

Înlăturarea din fruntea partidului și a statului a troicii Pauker-Luca-Georgescu a fost așadar urmată și de schimbarea a numeroase cadre de conducere superioare din aparatul central și teritorial de Securitate. Primele victime au fost acei apropiați ai lui Teohari Georgescu implicați în diverse afaceri oneroase (Jianu, Neacșu, Jurim), a căror eliminare din aparat era oricum obligatorie. Dat fiind contextul extern, mai exact campania antisemită inițiată de Stalin, au fost îndepărtați din Securitate mai mulți ofițeri de origine evreiască, unii dintre ei fiind chiar arestați și anchetați (Dulgheru, Antoniu, Patriciu, Sepeanu, Răzvan ș.a.). Grupul Gheorghiu-Dej se pregătea astfel pentru eventualitatea – tot mai probabilă – în care Stalin și-ar fi dat acordul pentru organizarea în România a unui proces antievreiesc similar celui al lui Slánský, cu Ana Pauker drept cap de lot.

Au fost destituite și acele cadre de conducere considerate a fi fost protejate de Teohari Georgescu (precum col. Birtaş), în care echipa Gheorghiu-Dej nu mai avea încredere. Aceeași soartă au avut-o și acei șefi (col. Popescu Gogu, col. Goncearuc) de care grupul învingător în partid era nemulțumit că nu furnizaseră „dovezi” care să susțină atacurile politice la adresa „deviatorilor”. Cu prilejul diverselor reorganizări

¹⁰⁴ M. Oprea, *op. cit.*, p. 265.

¹⁰⁵ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 73, f. 7.

¹⁰⁶ Idem, dosar nr. 10, f. 1.

¹⁰⁷ R. Levy, *op. cit.*, p. 87.

¹⁰⁸ A.C.N.S.A.S., fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 194.

¹⁰⁹ Idem, fond Cadre, dosar nr. 76, f. 47.

¹¹⁰ Idem, fond D.M.R.U. a M.I., dosar nr. 7.353, vol. 13, f. 139.

structurale (prilejuate de raionare și de scindarea M.A.I.), aceste persoane au fost fie trecute în rezervă, fie retrogradate în poziții secundare.

În paralel, eliminarea din partid a „deviatorilor de dreapta” a fost urmată de o ofensivă ideologică de proporții, dogmatismul fiind reafirmat și mai ales accentuat în toate domeniile. Gheorghiu-Dej nu făcea altceva decât să preia teoria lui Stalin referitoare la continua ascuțire a luptei de clasă pe măsură ce opoziția regimului primeau lovituri tot mai dure. Campania de vigilență revoluționară nu putea fi însă aplicată decât cu persoane a căror „ură de clasă” era dovedită. Au fost astfel epurate din Securitate numeroase cadre de conducere din aparatul politic al instituției, atât din cel central, cât și din cel teritorial (din Direcția Politică a D.G.S.S. și dintre locuitorii politici ai unităților regionale).

Și în teritoriu, epurarea cadrelor de conducere a atins cote destul de ridicate, fiind practic primul moment din istoria instituției în care au fost afectate de măsurile de „curățare” a aparatului (în timpul disponibilizărilor din 1950, aferente campaniei de verificare a membrilor de partid, numărul șefilor îndepărtați a fost destul de redus). În anumite regiuni, unde șefii de unități și cadriștii au fost mai zeloși, s-a acționat cu o supra-exigență, fiind propuse pentru disponibilizare toate cadrele de conducere ce aveau o cât de mică pată la dosar. Direcția Cadre a încercat să se opună acestor exagerări, fie respingând propunerile de disponibilizare, fie reîncadrând apoi ofițerii scoși din aparat.

Disponibilizările nu au afectat însă doar cadrele de conducere, ci și angajații cu funcții de execuție, dar aceștia au fost doar ținte secundare. În vara lui 1952, a avut loc o nouă campanie de verificare a biografiilor și activității acestora, desfășurată însă la un nivel mult mai redus decât cea din 1950 (care și ea i-a avut în vedere preponderent pe acei angajați excluși din partid la verificări). Acum s-a înregistrat însă primul moment în care un număr important de persoane au fost disponibilizate din Securitate exclusiv pe motiv comportamental și profesional (în 1950, abaterile comportamentale au constituit doar un pretext pentru scoaterea celor cu probleme politice sau sociale). Dacă Teohari Georgescu a ignorat practic aceste aspecte, Drăghici a trecut chiar din 1952 la o campanie de remediere a stării disciplinare a cadrelor și de ridicare a pregătirii lor profesionale, al cărui rezultat pozitiv a fost evident, el fiind însă observabil de-abia la jumătatea deceniului șapte.

Locul acestor ofițeri cu funcții de conducere a fost luat de activiști din aparatul central al C.C. al P.M.R., selecționați de regulă din rândul celor ce se remarcaseră în lupta pentru putere cu grupul Ana Pauker. Toate aceste cadre vor fi păstrate în Securitate timp de circa 10 ani, fiind trecute în rezervă la începutul deceniului șapte.

Numirea lui Drăghici în fruntea M.A.I., epurările și promovarea cadrelor fidele nu au reprezentat altceva decât preluarea de către Gheorghiu-Dej a controlului total asupra aparatului represiv, pe care nu l-a mai cedat până la moartea sa. Conducătorul P.M.R. nu se putea însă baza în întregime pe sprijinul acestuia, câtă vreme sovieticii au păstrat până în 1960 o influență apreciabilă, exercitată prin intermediul lui Pintilie și al numeroșilor agenți infiltrați în funcții de conducere din Securitate. Din primăvara lui 1953, Drăghici a trecut însă la o campanie susținută pentru a se impune în mod real în fruntea Securității. Au fost organizate numeroase controale și ședințe de analiză, la toate unitățile centrale și teritoriale de Securitate, în urma cărora au fost retrogradate, destituite sau chiar trecute în rezervă multe cadre de conducere (motivele fiind de regulă

Efectul combaterii „devierii de dreapta” asupra politicii de cadre...

activitatea slabă desfășurată). Astfel, în mai puțin de doi ani de când primise mandatul de ministru, Drăghici conducea aparatul represiv cu o mână de fier, ordinele sale fiind executate fără nici un fel de împotrivire, indiferent cât de ilegale ar fi fost (este notorie asasinarea lui Ibrahim Sefit „Turcul” în urma unei simple indicații a ministrului).

Tocmai din acest motiv, știind foarte bine că se putea baza pe loialitatea necondiționată a lui Drăghici, Gheorghiu-Dej nu a mai simțit nevoia de a aduce în discuția Biroului Politic sau a Secretariatului problemele ce vizau activitatea Securității, preferând să eludeze aceste subiecte. Indicațiile sale din timpul ședințelor Biroului Politic din vara anului 1952 se numără astfel printre puținele directive pe care le-a dat direct organelor de Securitate. Sunt de reținut mai ales considerațiile sale referitoare la necesitatea creșterii nivelului de culturalizare al ofițerilor de Securitate, care vor fi aplicate însă abia peste 10 ani. Nici transpunerea în practică a dorinței sale de a se înființa o școală de doi ani pentru pregătirea cadrelor nu a avut pe deplin succesul scontat, chiar dacă ea se va deschide în toamna lui 1952, întrucât calitatea procesului de învățământ a fost multă vreme catastrofală, un efect pozitiv real înregistrându-se abia de la finalul deceniului șase.

Alina ILINCA
Liviu Marius BEJENARU

Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj din România comunistă

The Portrait of the Securitate Officer as Reflected in the Intelligence Literature of Communist Romania

Intelligence literature had a major contribution to what the specialists called “mass acculturation of practices and representations of clandestine literature”. In spite of the popularity and the indisputable literary value of several spy novels and stories, some of them focusing on adolescents who thwarted the enemy’s plans (therefore acculturation did not depend on someone’s age), the image of the Securitate officer remained a negative one. That sprang from several causes, namely: the past imprinted with terror during Gheorgiu-Dej’s regime (although repression was not that fierce anymore) and the Securitate officers’ abusive behaviour, marking their improper training, a lack of professionalism that occurred in the 1950s and the 1960s and a harshness caused by the activity they performed.

Thus the portrait of the Securitate officer as depicted in the literary works dealing with the “obsessive decade” (the novel “The Most Beloved of Earthlings” would be a good example in this respect) coincides with the one imprinted on people’s minds. For ordinary citizens, the Securitate was a factor leading to moral pollution and uncertainty, especially since the Party had put emphasis on state secret defense, which consolidated the role played by that institution.

Etichete: literatura de spionaj, succes de public, roman, ofițer de Securitate

Keywords: intelligence literature, public success, novel, Securitate officer

Avându-și originea în spațiul anglo-saxon, literatura de spionaj s-a bucurat de un deosebit succes, fiind considerată „un barometru care indică fragilitatea lumii noastre”. Temele predilecte pentru literatura de spionaj sunt deopotrivă trădarea și duplicitatea, dar și apelul la patriotism și datorie, având drept scop inițierea publicului într-o antropologie a ocultului, asigurând în mod deschis mobilizarea publică¹. Autorii acestui gen de literatură provin dintre vechii agenți secreți deveniți scriitori sau memorialiști, umplându-și vidul afectiv și financiar de la pensionare, intelectuali și

¹ Alain Dewerpe, *Spionul. Antropologia secretului de stat contemporan*, Editura Nemira, București, 1998, p. 313.

ziariști pe care experiența războiului sau aderarea la un serviciu secret pe timp de pace i-a făcut să întâlnească oameni și întâmplări din universul serviciilor speciale, care le-au stimulat ulterior imaginația literară, ziariști și esești care s-au inspirat din dezvăluirea unei afaceri spectaculoase, pe care au transpus-o în paginile unui roman, și, în fine, scriitori fără experiență în domeniul informațiilor, dar dornici să exploateze cât mai bine resursele literare ale situațiilor oculte, în felul acesta realizându-se o întâlnire a ficțiunii cu realitatea².

Această încercare conștientă de a face cunoscută publicului activitatea subtilă a serviciilor de informații se referă atât la informațiile militare, cât și la cele politice, la munca informativă propriu-zisă, dar și la cea de contrainformații³.

În regimurile totalitare, așa cum constata Ernst Nolte, „o conștientizare a ceea ce înseamnă străin se prezintă în forma sa cea mai subtilă ca literatură, iar în forma sa cea mai grosolană ca propagandă”, literatura fiind întotdeauna esențial superioară propagandei⁴. Sub cel de-al III-lea Reich, arma propagandei culturale a fost transformată într-un instrument al puterii de stat, la fel ca în Rusia stalinistă. Richard J. Evans arăta că, „prin natura lor, artiștii și scriitorii sunt niște individualiști, iar atât Uniunea Sovietică, cât și Germania nazistă au purtat un război neînduplecat împotriva individualismului, proclamând exprimarea sufletului mulțimii drept unica funcție acceptabilă a artei”⁵. În Uniunea Sovietică și în țările de democrație populară scriitorul era, după cum observa Michel Aucouturier, „o înaltă demnitate a regimului, aservit prin multiplele privilegii pe care i le aduce o profesie recunoscută de Stat, bine remunerată prin drepturile de autor pe care aceasta le garantează, beneficiind de multiple avantaje materiale (apartamente, călătorii, case de odihnă, acces la magazinele rezervate, misiuni de tot felul, călătorii în străinătate) și de un mare prestigiu social”⁶.

Tema patriei în primejdie și a vigilenței revoluționare

După instaurarea regimului comunist, dușmanul se prezenta sub mai multe forme, una dintre acestea fiind cea a spionului; în raportul prezentat la congresul de unificare a partidului comunist cu cel social-democrat, Gheorghe Gheorghiu-Dej opera o primă delimitare a celor ce compuneau „reacțiunea internă”, indicând „legionarii, spionii și diversioniștii” drept „dușmanii democrației românești”, față de care poporul trebuia să manifeste „cea mai mare vigilență”⁷. Era, în mod evident, o formă de socializare politică, în contextul unui climat internațional extrem de tensionat, în care tema „patriei în primejdie” și cea a „cuceririlor poporului amenințate de agresori” îndemna la vigilență revoluționară și atrăgeau atenția asupra dușmanilor strecurați în interior puși în „slujba imperialiștilor anglo-americani”.

² *Ibidem*, p. 312.

³ Ladislav Farago, *Războiul spiritelor. Analiza activității de informații și a spionajului*, traducere din limba rusă, pentru uz intern, f. e., 1958, p. 133.

⁴ Ernst Nolte, *Războiul civil european, 1917-1945. Național-Socialism și Bolșevism*, Editura Runa, Grupul Editorial Corint, București, 2005, p. 299.

⁵ Richard J. Evans, *Al Treilea Reich la putere, 1933-1939. Cum au acaparat nașiștii sufletul și mintea unei națiuni*, Editura RAO, București, 2012, p. 232.

⁶ Michel Aucouturier, *Realismul socialist*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p. 57.

⁷ *Cartea Albă a Securității*, vol. II, SRI, București, 1994, p. 7.

Aceste teme au fost tratate și în literatura de spionaj din acea perioadă. După cum se exprima maiorul Panait într-o discuție cu subalternul său, locotenentul Lucian Viziru, în romanul *Sfârșitul șpionului fantomă* al scriitorului Haralamb Zincă: „Ce a determinat dușmanul din umbră să ne arunce în cale cadavrele a trei agenți? Aceste întrebări trebuie să ne neliniștească, căci neliniștea noastră nu-i rodul unor slăbiciuni, ci izvorăște din dorința fierbinte de a anihila la vreme orice lovitură a dușmanului. De altfel, ți-ai putut da seama că cercurile imperialiste și-au și intensificat propaganda anticomunistă, că provocările lor se țin lanț. Aș spune că sunt în căutarea unor fisuri, pentru a lovi în noi, în cuceririle noastre revoluționare”⁸. La rândul lui, pe coperta interioară a cărții sale, Ion Aramă făcea următoarea mărturisire: „O navă nouă, un erou tânăr și... aventura. Dar, dincolo de toate acestea, am scris cartea «Pasagerul clandestin» cu dorința ca cititorul să desprindă din ea îndemnul «Fii vigilent!»”⁹.

Ce însușiri trebuia să aibă ofițerul de Securitate, „sabia ascuțită a proletariatului”, care era chemată „să înfăptuiască politica de apărare a cuceririlor poporului nostru muncitor împotriva claselor răsturnate de la putere, să apere teritoriul țării noastre de pătrunderea agenților serviciilor de spionaj imperialiste și a sateliților lor, să lichideze activitatea dușmănoasă dusă de aceștia cu scopul de a submina construirea socialismului în țara noastră”¹⁰?

În primul rând, după cum se desprindea din *Lecția profesională. Aspectul moral al ofițerului de Securitate*, editată de MAI în 1955, „pătruns de principiile teoriei marxist-leniniste”, lucrătorul operativ era dator „să manifeste în toate acțiunile sale spirit partinic. Ca și întregul aparat de stat al dictaturii proletariatului, organele Securității Statului se situează față pe pozițiile de clasă ale proletariatului, fiind îndrumate și controlate în întreaga lor activitate de Partidul Muncitoresc Român”¹¹. După cum se exprima același personaj al lui Haralamb Zincă: „Sunt în viața noastră probleme foarte cunoscute, care se cer reamintite. N-o să înțelegem niciodată un fenomen, dacă nu-l vom analiza în lumina unor interese politice, de clasă. Un ofițer de Securitate este totodată și un lucrător politic al aparatului nostru de stat”¹².

O altă calitate pe care lucrătorul de Securitate trebuia să o posede era înțelegerea faptului că, „în munca lor curentă, organele Securității Statului se bazează pe mase”¹³. În opinia căpitanului Panait, din povestirea *Cazul „R-16”* de Haralamb Zincă: „Ecuțiile pe care viața în plină mișcare ni le pune nouă sunt rezolvate numai cu sprijinul direct al oamenilor cinstiți”¹⁴. De asemenea, și unitatea colectivelor de oameni ai muncii din obiectivele deservite de ofițerii de Securitate constituia cheia succeselor acestora în anihilarea dușmanilor. Locotenentul-major de Securitate din povestirea *Pasagerul clandestin* era convins de asta: „Da, dușmanul... a spus gânditor Ștefănescu. Nu se poate spune că-i lipsit de imaginație, așa-i? [...] Dar trebuie informat comandantul,

⁸ Haralamb Zincă, *Sfârșitul șpionului fantomă*, Editura Militară, București, 1963, p. 24.

⁹ Ion Aramă, *Pasagerul clandestin*, povestire, Editura Militară, București, 1964.

¹⁰ *Lecția profesională. Aspectul moral al ofițerului de Securitate*, MAI, pentru uz intern, 1955, p. 8.

¹¹ *Ibidem*, p. 19.

¹² Haralamb Zincă, *Sfârșitul șpionului fantomă...*, p. 24.

¹³ *Aspectul moral al ofițerului de Securitate...*, p. 32.

¹⁴ Haralamb Zincă, *Cazul „R-16”*, povestire, Editura Tineretului, București, 1953, p. 22.

secretarul de partid, secundul... să se stea de vorbă cu oamenii din echipaj... Un om singur nu poate face mare lucru. Dar când acționează mai mulți, când intervine colectivul...”¹⁵.

Lucrătorii operativi aveau ca îndatorire și ridicarea în permanență a prestigiului Securității Statului în ochii cetățenilor, printr-o purtare demnă, principială și curajoasă. Marinarul Georgică, din aceeași povestire, credea că acestea erau exact calitățile lui Ștefănescu: „În clipa următoare l-am simțit atât de drag, de apropiat, încât aș fi vrut să-l îmbrățișez. Ești de-al nostru, omule! Iar eu, care m-am îndoit tot timpul... Iartă-mă că te-am bănuț pe nedrept! Mi-am dat seama că nu trebuie să-i ascund nimic”¹⁶.

Pentru ca sprijinul acordat Securității să fie unul eficient, era necesar ca cetățenii să fie educați în spiritul vigilenței revoluționare, aceasta fiind „calitatea comuniștilor, membri de partid și cetățeni fără de partid, care se manifestă prin capacitatea de a demasca dușmanul de clasă oricât de ingenios și de vicelan ar fi și oricum și-ar ascunde el intențiile și acțiunile lui”¹⁷. Din acest punct de vedere, în literatura de spionaj întâlnim exemple de cetățeni care dejoacă acțiunile dușmanului. Deși în centrele de spionaj cel care urma să fie trimis în țară era instruit temeinic, așa cum este cazul legionarului Maneca din povestirea *Atac la obiectivul 112*, de Haralamb Zincă („Își aminti de vorbele «Șefului»: «Spionul este un actor. El joacă în cea mai mare luptă de pe arena mondială... Ai grijă deci, nu lăsa ca gura să spună una, iar ochii alta. Prin întreaga ținută, să fii un adevărat cetățean al Republicii Populare Române»”¹⁸), cetățenii RPR nu se lăseau înșelați de tertipurile dușmanului. Astfel, strungarul Sandu din povestirea *Cazul R-16*, de Haralamb Zincă, îl predă Securității pe spionul cu nume de cod „Pensionarul”, care se dădea drept ziarist la ziarul „Steagul”, cu toate că acoperirea sa era una din cele mai izbutite: „Deodată îl întreb ce meserie a avut înainte. Îmi răspunde el: Miner la Petrila. Minte, îmi zic eu. Stai, neică, cum miner la Petrila? [...] Nu, zic eu, acesta vorbește ca un adevărat bucureștean.

- Nu ți-a fost teamă că ai putea să te înșeli?

- Ba da, tovarășe căpitan. De ce să mint? [...] Repede însă mi-am dat seama că am în fața mea un șobolan. [...] Ne îndreptam spre turnătorie. Prin fața noastră trecea o platformă electrică. Pe ea se aflau încărcate haveze, pe care noi, la uzină, le facem pentru mineri. [...] Dar platforma trecu pe lângă noi și pe el, miner, îl lăsă nepăsător, de parcă nici n-ar fi fost unelte pentru mină, ci alte drăcii”¹⁹.

Din acest exemplu se desprinde însă și faptul că, în țările din Europa de Est, cum era și cazul RPR, doctrina comunistă înlocuise comunicarea cu propaganda, practicând manipularea, dezinformarea și înșelarea asupra scopurilor urmărite, precum și impunerea unui anumit mod de gândire propriilor cetățeni. Desigur, nu aceasta era intenția autorilor acestui gen de literatură, însă la asemenea constatare ajunge personajul Maneca: „Luă gazeta unui vecin și începu s-o răsfoiască cu interes. Ziarul îi era cunoscut. Doar nu o dată îl citise, studiindu-i terminologia. Se opri mai mult asupra

¹⁵ Ion Aramă, *op. cit.*, p. 103.

¹⁶ *Ibidem*, p. 172.

¹⁷ *Aspectul moral al ofițerului de Securitate...*, p. 38.

¹⁸ Haralamb Zincă, *Atac la obiectivul 112*, povestire, Editura Tineretului, București, 1956, p. 36.

¹⁹ *Idem*, *Cazul „R-16”...*, p. 43.

paginii care conținea știri din străinătate. Încercă s-o citească, dar literele negre, mărunte, îi jucau pe dinaintea ochilor, ațâțându-i și mai mult nervii. Deodată, țăranul îl întrebă:

- No, tovarășe, ce mai scrie în gazetă?
- «Ce l-a apucat?» gândi Maneca, dar îi răspunse la iuțea:
- Ce să scrie?
- No, de situația internațională! Citita-i ori nu ce grăit-a Ciorcil?
- Nu, îngână Maneca, neștiind ce să creadă despre bătrân.
- Ai! Ai! De unde căzut-ai tovarășe, nu cumva din cer?

Maneca își simți inima cât un purice; gândurile negre puseseră stăpânire pe el. Ca un ecou îndepărtat, auzi cuvintele «Șefului»: «Fii mereu în gardă. Fiecare om pe care-l întâlnești poate fi un agent al contraspionajului»²⁰.

În lupta cu inamicii externi, Securitatea mai era sprijinită și de spionii returnați, adică acei cetățeni români capturați de către organele de contraspionaj, dar care acceptă, pentru a obține reabilitarea, să-și slujească din nou țara. Așa este cazul marinarului Petre Morăreț din romanul *Sfârșitul spionului fantomă*: „își aminti că maiorul Panait îl pusese în fața unei alternative clare: «Noi te înțelegem... nu te obligăm să mai pleci. Dacă vrei, dacă ți-e teamă, poți să rămâi la Constanța. Noi îți vom găsi de lucru». Sentimentul însă că greșise, și încă foarte grav, față de țara sa îl determinase să plece, să aleagă calea luptei. La plecare, cei doi ofițeri de Securitate îl îmbărbătaseră și avuseseră grijă să-l avertizeze că s-ar putea să fie supus unor noi încercări, mult mai complicate»²¹.

Cine erau însă cei care puneau în pericol cuceririle revoluționare ale RPR? Cu toate că, în propaganda de partid, identitatea spionilor și a statelor occidentale care unelteau împotriva RPR era clar definită, literatura de spionaj trata cu precădere subiecte legate de protejarea cercetărilor științifice de asaltul unor agenți occidentali cu o apartenență insuficient precizată. Se înscriu aici cercetările savantului Alexandrescu în domeniul energiei, precum și împiedicarea aplicării practice a descoperirii de către Clark, agentul american al concernului MEG, ajutat în această misiune de agenții parașutați, capturați însă de Securitate, din *Cazul R-16*, de apărare a obiectivului de la kilometrul 112 de planul „Arianului” și a lui Maneca, ce viza distrugerea sa, din *Atac la obiectivul 112*, de protejarea cercetărilor inginerului Stamatiad privind rezervele de uraniu ale României, din romanul *Moartea vine pe bandă de magnetofon* de Haralamb Zincă²², sau de deșeurile încercărilor unor agenți de avaria nava „Cosânzeana”, în *Pasagerul clandestin*, pentru ca exponatele ce le avea la bord să nu ajungă la pavilionul standului românesc al expoziției de la Bombay. Uneori, însă, identitatea inamicilor cu care se confruntă Securitatea este abia disimulată, așa cum este cazul personajului Gedlen din romanul *Sfârșitul spionului fantomă* (numele ușor schimbat al lui Gehlen, șeful BND, serviciul de informații al Republicii Federale Germania), care-și trimite agenții în RPR pentru reactivarea rețelei de spionaj din timpul războiului.

Rândurile spionilor erau îngroșate de reacțiunea externă și internă, identitatea acestora fiind, de această dată, formulată în mod explicit. Astfel, pe Gedlen „îl mai

²⁰ Idem, *Atac la obiectivul 112...*, p. 37.

²¹ Idem, *Sfârșitul spionului fantomă...*, p. 142.

²² Idem, *Moartea vine pe bandă de magnetofon*, Editura Militară, București, 1966.

enerva și importanța acordată Comitetului Național Român, acelor epave politice de la care numai la lucruri bune nu te puteai aștepta”²³, iar în povestirea *Cazul R-16* „ofițerul de Securitate Frunză își cunoaște dușmanii. «Oare la 24 februarie 1945 cine a tras asupra noastră, când ceream un guvern democratic? Nu tot aceeași mână criminală?». În gândurile sale, ofițerul Frunză înțelegea că fericirea lui și a celor din jur, care i-au încredințat această misiune, nu se poate statornici decât prin nimicirea acestui dușman”²⁴.

***Tema complotului împotriva României
și pregătirea contrainformativă a populației***

Venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu a semnat dorința elitei politice comuniste de a se delimita de perioada precedentă, ideea de bază fiind aceea a înnoirii²⁵. În acea perioadă, mimarea normalității, ca obiectiv politic important, vizând legitimarea Partidului Comunist și recâștigarea categoriilor sociale pierdute în primul deceniu de la preluarea puterii, a fost o izbândă propagandistică, creând convingeri de durată²⁶. Una din temele prezente în mod frecvent în literatura acestei perioade a fost cea a dezvăluirilor abuzurilor obsedantului deceniu. În piesa *Sfântul Mitică Blajinu*, de Aurel Baranga, a cărei premieră absolută a avut loc la 20 ianuarie 1967, spionajul constituie motivul unei farse pe care personajul principal, Mitică Blajinu, șeful arhivei unui minister, i-o joacă lui Cristea, directorul ministerului, afirmând că este spion și a vândut arhiva unei puteri străine, deoarece, prin pensionarea sa, nu dorea să fie confundat cu o hârtie și aruncat la coș, urmărind să semnaleze conducerii superioare neregulile din minister.

În această piesă, Baranga ironizează unele din temele prezente în perioada obsedantului deceniu în privința imaginii spionului, așa cum transpare din dialogul dintre Cristea și Adela, dactilografa serviciului și așa-zisa complice a lui Blajinu:

„Cristea: Mitică?

Adela: Dar ce, îl cheamă Mitică? [...] Poliția secretă din Venezuela îl caută și astăzi pe celebrul spion Mitos Blagos, iar Intelligence Service-ul pe Jim Richard, supranumit și «omul invizibil». [...]

Cristea: Și în țară, când a venit?

Adela: Imediat după război.

Cristea: Cum?

Adela: Parașutat.

Cristea: Parașutat?

Adela: Parașutat.

²³ Idem, *Sfârșitul spionului fantomă...*, p. 105.

²⁴ Idem, *Cazul „R-16”...*, p. 52.

²⁵ Dan Constantin Măță, *Siguranța statului în România „democrat-populară”. Cazul infracțiunilor „contrarevoluționare”*, în „Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol»”, XLII, 2005, pp. 497-507.

²⁶ Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism, 1948-1964*, vol. 1, Editura Cartea Românească, București, 2010, p. 9.

Cristea: Mă arunc pe fereastră²⁷,
sau ca în dialogul dintre Colibaș, directorul adjunct al ministerului, și Adela:
„Colibaș: Și dacă se împușcă?
Adela: Dumnealui? Pardon, dumnealui e spion, nu tâmpit!”²⁸.
Totodată, Baranga satirizează, prin personajele Colibaș și Cristea, ritualul pregătirii ședințelor incriminatoare din perioada obsedantului deceniu:
„Colibaș: La urma urmei, ce vină purtăm noi c-am avut ghinionul să se strecoare printre noi doi ticăloși, două elemente putrede și descompuse”²⁹? [...] Astfel, suntem informați că, în anul 1925 sau 1926, se va preciza totul, a făcut parte din asociația sportivă «Înaintel». [...] Or, dumneata știi ce orientare politică avea acest club «sportiv»³⁰. [...]
Cristea: Eu v-am atras atenția că individul e suspect: muncitor, modest, purtare exemplară. Suspect. Am spus?
Colibaș: Ați spus.
Cristea: Și că trebuie să luăm măsuri. Ți-amintești, Colibaș?
Colibaș: De asta nu-mi aduc aminte.
Cristea: Nu-ți aduci aminte?
Colibaș: Parcă... Eu însă mi-am făcut datoria. Am anunțat. [...] Se va vedea. La momentul oportun”³¹.
Evident, din piesă nu putea să lipsească și referirea la „organe”, exemplificată în dialogul dintre Adela și Cristea:
„Adela: Tovarășe director, dumneavoastră țineți ca noi să semnăm o declarație?
Cristea: Aseară, așa s-a hotărât. Ce, o suciți?
Adela: Nu, dar ne-am gândit toată noaptea, și am ajuns la următoarea concluzie: nu ne îndepliniți dorințele, nu semnăm. (Calmă). Mitică, dă un telefon la organele de stat.
Cristea: Pentru ce?
Adela: Ca să ne ridice.
Cristea: Lasă, că de asta are cine să se ocupe”³².
În ceea ce privește noile sarcini ale Securității, acestea difereau într-o oarecare măsură față de cele din perioada precedentă; pe lângă cerințele respectării legalității socialiste, a desfășurării muncii de prevenire și a dezvoltării activității contrainformative, care să nu mai fie impregnată de teza „dușmanului care pândește pretutindeni”, ele trebuiau să facă față unei bătălii psihologice mult mai subtile și de uzură.
O altă cerință care stătea în fața organelor de Securitate o reprezenta pregătirea contrainformativă a populației, în conformitate cu prevederile *Programului Partidului Comunist Român*, elaborat la Congresul al X-lea. Astfel, „îndatorirea supremă a fiecărui membru al societății este aceea de a apăra cu orice sacrificii integritatea patriei, cuceririle

²⁷ Aurel Baranga, *Teatru*, Editura Eminescu, București, 1989, pp. 435-436.

²⁸ *Ibidem*, p. 444.

²⁹ *Ibidem*, p. 443.

³⁰ *Ibidem*, p. 453.

³¹ *Ibidem*, pp. 438-439.

³² *Ibidem*, p. 457.

revoluționare ale poporului, apărarea secretului de stat, independența și suveranitatea României. Toți cetățenii trebuie să dea dovadă de vigilență și combativitate revoluționară față de orice acțiuni sau manifestări ostile orânduirii noastre socialiste, intereselor vitale ale poporului”³³. În acest sens, se avea în vedere „difuzarea în rândul maselor a ideilor și problemelor legate de apărarea secretului de stat prin folosirea posibilităților oferite de presă, radio, televiziune, cinematografie, teatru, literatură etc. ce constituie o altă formă a acțiunilor cu caracter educativ desfășurate de organele Securității statului”³⁴. Modalitățile prin care urma să se realizeze această inițiere a cetățenilor în apărarea secretului de stat viza „atragerea scriitorilor, scenariștilor etc. la activitatea de educare a populației în spiritul apărării secretului de stat, prin elaborarea unor lucrări care să contribuie la îndeplinirea acestui obiectiv”, urmărindu-se și „sprijinirea ziariștilor, redactorilor de la reviste, radio și televiziune, a altor persoane ce activează în cadrul unor organe cu sarcini în domeniul educației, precum și a scriitorilor, scenariștilor etc. care din proprie inițiativă sau în urma atragerii lor de către organele de Securitate, manifestă dorința de a contribui prin scrisul lor la educarea populației în spiritul apărării secretului de stat, să elaboreze lucrări cât mai utile atingerii scopului menționat”³⁵. Ideea a fost surprinsă în romanul *Glonțul de zăbăr*, într-o discuție a colonelului Panait cu scriitorul Corneliu Cara, un *alter ego* al lui Haralamb Zincă, „pregătirea contrainformativă a populației reprezintă o sarcină politică de prim ordin. În ultima vreme, poți auzi tot mai des păreri eronate, de felul ăsta: «Suntem o țară mică, pe cine ar putea interesa problemele noastre economice sau militare»? O asemenea părere, trebuie să recunoști, destul de răspândită, are darul de a demobiliza. Nu putem abdica de la principiul vigilenței revoluționare”³⁶. Totodată, în această activitate de educare a cetățenilor, trebuia să se manifeste „grijă deosebită, pentru a nu se produce deconspirări de date secrete sau de metode ori mijloace de muncă ale organelor de Securitate, cazuri în lucru, măsuri cu caracter secret în curs de realizare etc”³⁷.

Pe lângă atragerea oamenilor de cultură, la pregătirea contrainformativă a populației trebuiau să contribuie și cadrele de Securitate, prin elaborarea „unor lucrări beletristice (romane, scenarii, lucrări dramatice ș.a.), inspirate din activitatea desfășurată de aparatul de Securitate pentru apărarea secretului, din cazurile de încălcare a normelor în vigoare, metodele de acțiune și mijloacele folosite de dușman pentru obținerea de date secrete ș. a.”³⁸.

Întrucât mijloacele de informare în masă aveau o „largă audiență și putere deosebită de influențare”, cazurile care urmau să fie date publicității trebuiau „să corespundă realității și să nu exagereze situațiile de fapt”³⁹. Pe lângă veridicitatea cazurilor, ceea ce trebuia să convingă cititorul era și imaginea ofițerului de Securitate,

³³ *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, Editura Politică, București, 1975, p. 158.

³⁴ *Sarcinile ce revin organelor de Securitate pentru apărarea secretului de stat*, Ministerul de Interne, Departamentul Securității Statului, Serviciul Editorial și Cinematografic, 1980, p. 53.

³⁵ *Ibidem*, pp. 53-54.

³⁶ Haralamb Zincă, *Glonțul de zăbăr*, Editura Militară, București, 1981, p. 8.

³⁷ *Sarcinile ce revin organelor de Securitate...*, p. 52.

³⁸ *Ibidem*, p. 54.

³⁹ *Ibidem*.

care necesita o nouă abordare față de perioada anterioară. Așa cum afirma scriitorul Haralamb Zincă pe coperta a patra a romanului său *Limuzina neagră*, dedicat „lucrătorilor Ministerului de Interne cu prilejul aniversării a 25 de ani de la crearea organelor de Securitate”, „ca scriitor român mă interesează ca în cărțile mele polițiste sau de spionaj să pătrundă problematica societății noastre, să pătrundă tipul de criminalist sau de ofițer de Securitate făurit la școala relațiilor socialiste. Doresc ca cititorii mei să creadă în conflictele cărților pe care le realizez, iar ca să obțin acest efect trebuie să creez un univers literar izvorât nemijlocit din realitățile sale imediate”⁴⁰.

Anul 1965 a reprezentat, de altfel, și pentru romanul de spionaj occidental un moment de cotitură. Confruntat cu o severă pierdere de popularitate, cauzată de înflorirea genului literar science-fiction, de rolul tot mai pregnant al televiziunii în rândurile publicului larg, de începutul perioadei de destindere Est-Vest și a concepției privind posibilitatea coexistenței celor două sisteme, romanul de spionaj occidental a fost nevoit să se redescopere, tratând și alte teme decât cea a confruntării dintre valorile occidentale și totalitarism desfășurate în cadrul „frontului invizibil”. Aceste teme au fost cele despre terorism, posibilitatea declanșării unui conflict nuclear, traficul de droguri, decolonizare, apariția sectelor religioase, crizele economice, aspecte din activitatea mass-media etc⁴¹. Și în cazul României comuniste, în cadrul acestui gen literar s-au produs modificări semnificative, determinate atât de evoluția situației internaționale, cât și de directivele partidului. După cum se exprima William Colby, care a deținut un timp funcția de director al CIA: „Nu mai avem nevoie de spionul care numără vagoanele trenurilor. Sarcinile lui s-au schimbat și vizează mai mult aspectele politice, economice, sociologice și științifice”⁴². Astfel, era nevoie și de o nouă percepție despre culegerea informațiilor de către statele occidentale, care să fie prezentată cititorului. Ilie Mocanu, pseudonimul literar al generalului-maior (r) Mihai Ilie, afirma în romanul său *Acțiunea „Troia”* că, „spre deosebire de trecut, aceste organizații (de spionaj, n.n.) se străduiau acum să-și acopere cât mai bine existența sub firmele unor întreprinderi comerciale, agenții particulare de știri, societăți culturale și filantropice, institute de studii și altele de același gen”⁴³. Și subiectele tratate s-au diversificat, iar caracterul amenințărilor la adresa României, desfășurate de organizațiile de spionaj, a devenit unul explicit, fie că vorbim despre centrala de spionaj a NATO întâlnită în romanele *Sfârșitul Rețelei „Iason”* și *Acțiunea „Troia”* sau în povestirea *Moartea sorei Agatha* scrise de Ilie Mocanu, de spionajul industrial, ca în romanul *Limuzina neagră*, sau de caracterul nociv al sectei „Biserica Domnului” și al emigrației maghiare, care dorea restaurarea vechii Ungarii în granițele de pe vremea Sfântului Ștefan, din romanele *Noaptea amăgirii* și *Să ne amintim de Cain*, ambele scrise de generalul (r) Neagu Cosma împreună cu scriitorul Mihai Stan. Erau prezente și denumiri generice, cum ar fi trustul de spionaj internațional Nebel, condus de enigmaticul și abilul Balthazar, din romanele lui Theodor Constantin, precum și

⁴⁰ Haralamb Zincă, *Limuzina neagră*, Editura Militară, București, 1973.

⁴¹ Erik Neveu, *Trente ans de littérature d'espionnage en France (1950-1980)*, în „Vingtième Siècle. Revue d'histoire”, nr. 10/avril-juin 1986, pp. 51-65.

⁴² *Apud* Petre Hladchi-Bucovineanu, *Spionajul economic, armă a concurenței capitaliste*, Editura Politică, București, 1985, p. 83.

⁴³ I. Mocanu, *Acțiunea „Troia”*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 6.

reluarea unor teme specifice anilor de început ai Războiului Rece, și anume parașutarea de agenți secreți pe teritoriul României comuniste de către CIA, ca în romanul *Întoarcerea*, de Ilie Mocanu: „Boianschi își pierduse ultimele iluzii pe care le nutrea despre integrarea sa în rândurile locuitorilor Americii, înțelegând, în sfârșit, că nu era decât unul din sutele de mercenari școliți acolo pentru a deveni spioni, organizatori de rețele subversive, sabotori, propagandiști și agitatori. Un simplu pion pe tabla de șah a Războiului Rece, pedestraș a ceea ce șefii săi definiseră într-o lecție introductivă «armata secretă de invazie a țărilor ce urmau să fie recucerite, deocamdată politicește»”⁴⁴.

Nu au lipsit nici referirile la faptul că Securitatea era, prin preluarea aspectelor și valorilor pozitive, continuatoarea vechilor structuri informative românești. Astfel, în romanul *Un glonte pentru rezident*, de Haralamb Zincă, ofițerii de Securitate descurcă ițele unei povești de spionaj din cel de-al Doilea Război Mondial, cu consecințe până în anii '70, reabilitându-l post-mortem pe unul din ofițerii fostului serviciu de informații:

„Într-una din zilele lunii septembrie, Maria Anghelini, însoțită de familie, veni la mormântul fiului ei. Și primul lucru pe care ochii înlăcrimați ai bătrânei îl zări fu o coroană mare de garoafe roșii. Pe o banderolă cuvintele: «Patriotului Codruț Anghelini, luptătorului care, mai presus de orice, a pus interesele Patriei sale, pe care a iubit-o cu devotament. Un grup de lucrători din Consiliul Securității Statului»”⁴⁵.

Sprijinul în activitatea de culegere de informații a acestor organizații și agenții de spionaj era dat de către unii cetățeni români. Aria lor de racolare se îngustase în mod semnificativ odată cu lichidarea „claselor exploataoare”, mai existând totuși, așa cum se exprima Nicolae Ceaușescu, la 30 august 1968, în *Mesajul adresat lucrătorilor Ministerului de Interne cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la crearea organelor de Securitate*, și „elemente declasate, descompuse, care pentru un pumn de arginți sunt gata să-și trădeze patria”⁴⁶. Era și cazul inginerului Florin Bucium din romanul *Limuzina neagră* („Ești, într-adevăr, un tip odios, Florin Bucium. În afară de faptul că ai vândut secrete de stat unor dușmani, ai distrus un om, un om adevărat, cu fericirile și nefericirile sale, dar credincios poporului din care se trăgea. [...]

Îngrețosat, Lucian se adresă dictafonului:

- Luați arestatul de aici!”⁴⁷,

sau al spioanei trustului Nebel, Erna Caroți, din romanul *Crizanteme pentru Erna*, de Theodor Constantin, dar care, după ce a fost descoperită de organele de contraspionaj, acceptă, în dorința de se reabilita în ochii colonelului de Securitate Radu Mănăilă, să-și pună serviciile în slujba țării: „Stau baricadată în camera de hotel, și, probabil că jos, în hol, mă așteaptă gorilele lui Balthazar. [...] Și, dacă va câștiga Balthazar, voi muri cu regretul că jocul meu a durat atât de puțin și că numai într-o oarecare măsură m-am putut reabilita în ochii dumitale, ai colegilor dumitale și, cel mai important, față de propria mea conștiință”⁴⁸.

⁴⁴ Ilie Mocanu, *Întoarcerea*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 122.

⁴⁵ Haralamb Zincă, *Un glonte pentru rezident*, Editura Militară, București, 1975, p. 310.

⁴⁶ Nicolae Ceaușescu, *Legalitatea socialistă – puternic factor de dinamism social*, Editura Politică, București, 1989, pp. 96-97.

⁴⁷ Haralamb Zincă, *Limuzina neagră...*, p. 327.

⁴⁸ Theodor Constantin, *Crizanteme pentru Erna*, Editura Eminescu, București, 1973, p. 407.

Există și exemple de personaje care respectă legile țării, relevând și conformismul care cuprinsese societatea românească. În povestirea *Moartea sorei Agatha*, de Ilie Mocanu, sora superioară Agatha, șefa grupului de călugărițe care lucrau în spitalele din regiunea Sibiului, îl denunță la Securitate pe Virgil Țolea, legionarul parașutat în România de serviciul de spionaj al NATO, din dorința de a feri Biserica Catolică de riscul compromiterii într-o acțiune subversivă⁴⁹, înțelegând de fapt că regimul comunist nu mai putea fi răsturnat de la putere.

În afara cetățenilor din țară, care erau dispuși din interese materiale să-și vândă patria, chipul Iudei era luat și de o parte a emigrației române, ca în romanul *Să ne amintim de Cain*:

„Mai mulți foști cetățeni români se constituiseră într-un veritabil serviciu de informații, cu încercări disperate de a penetra în România, prin orice căi și mijloace.

Gruparea se intitula pompos și ridicol: «Serviciul de Informații al României».

Grupul, care se umfla ca un balon la o sursă de oxigen, al transfugilor care lucrau în această organizație, aveau vârste, pregătiri și orientări politice diferite. Un liant îi unea însă pe toți: ura față de fosta lor patrie și foamea neostoită pentru bani. Cum nimeriseră ei în această organizație? Ce vocație aveau pentru o activitate în care se cere inteligență și dăruire? Și Richard Demetru și Răzvan David și Coriolan Vanciu și Ion Rațiu și mai toți ceilalți erau dotați pentru asemenea profesie, iar unii dintre ei aveau și experiență. Trecuseră ani buni de când se îndeletniceau cu spionajul⁵⁰.

Care era însă impresia acestor organizații și servicii de spionaj față de contraspionajul românesc? După cum se exprima ziaristul și spionul Horia Velican, din romanul *Spovedania unui spion*, o abordare psihologică a temei spionului, „tocmai pentru că este un fin observator, un bun psiholog, spirit pătrunzător, tocmai pentru că are o robustețe intelectuală neobișnuită, o memorie exersată și o extraordinară capacitate de a se preface, tocmai pentru acestea toate, și încă pentru multe altele, a fost inventat contraspionul, vânătorul de spioni⁵¹. Și aici percepția lăsată de organele de Securitate organizațiilor de spionaj din Occident evoluează de-a lungul timpului; de la o desconsiderare totală, ca în romanul *Sfârșitul spionului fantomă* („România, domnule Hardy, și tonul lui Gedlen deveni categoric, n-a excelat niciodată în problemele de spionaj și contraspionaj⁵²), trecând apoi la o atitudine de subestimare, așa cum o face agentul american Carson, din romanul *Limuzina neagră* („În meseria noastră, domnule anchetator, spuse el stins, mai mult pentru sine, lucrul cel mai dificil este să determini capacitatea reală de luptă a adversarilor. Nu-ți este permis nici să-i supraapreciezi, nici să-i subapreciezi. În cazul meu, v-am subapreciat⁵³), aceste organizații admițând apoi, cu trecerea timpului, că regimul comunist obținuse unele succese în acest domeniu așa

⁴⁹ I. Mocanu, *Moartea sorei Agatha*, povestiri, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 141.

⁵⁰ Neagu Cosma, Mihai Stan, *Să ne amintim de Cain*, Editura Cartea Românească, București, 1981, p. 47.

⁵¹ Olimpian Ungherea, *Spovedania unui spion*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 21. La momentul publicării romanului, Ungherea era cadru activ al Securității. De altfel, acesta s-a numărat printre autorii prolifici ai acestui gen de literatură.

⁵² Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă...*, p. 103.

⁵³ Idem, *Limuzina neagră...*, p. 317.

cum afirmă Goldsmichdt, directorul unei întreprinderi comerciale din romanul *Acțiunea „Troia”* („Este adevărat că acum se călătorește ușor în România, dar, pentru a rămâne nereperat în interior, nu poți trece granița ca turist, ci clandestin. Unul care ar intra în țară în mod legal, cu pașaport, dispărând pur și simplu în interior, s-ar expune unor riscuri cel puțin la fel de mari ca un agent parașutat. Unde găsim omul dispus să înfrunte Securitatea română la ea acasă?⁵⁴), sfârșind prin a recunoaște în mod sportiv victoria adversarului, ca în romanul lui Theodor Constantin *Doamna cu voaletă din Balt Orient Express* („-Domnule Balthazar, nu cred că îți face plăcere, dar iată că iarăși ne vedem.

- A, domnul maior! Felicitările mele. Ați mai înscris un punct⁵⁵), înțelegând, totodată, că acest joc al informațiilor trebuie să se desfășoare după un cod nescris al onoarei, așa cum reiese din mesajul pe care Balthazar îl trimite colonelului Radu Mănăilă, în romanul *Crizanteme pentru Erna* („Domnule colonel Radu Mănăilă, [...] Sunt câteva luni de când am intrat în posesia unei scrisori ce v-a fost adresată de colaboratoarea dumneavoastră apropiată Erna Caroți. [...] Întrucât Erna Caroți v-a fost o colaboratoare credincioasă, ar trebui să veniți în Grecia și să presărați pe mormântul ei câteva crizanteme⁵⁶).

Succesele obținute de către organele de contrainformații românești erau cu atât mai importante cu cât, uneori, pentru realizarea unei acoperiri cât mai izbutite, unii din agenții secreți occidentali își luau identitatea de ofițeri de Securitate. Așa este cazul spionului englez Burke, din *Sfârșitul spionului fantomă*, sau al agentului american Carson, din *Limuzina neagră*.

În romanele de spionaj occidentale, agentul secret este discret, dar nu este și tăcut în privința datelor sale biografice. Astfel, în seria James Bond, creatorul său, Ian Fleming strecoară în romanele care îl au ca erou pe vestitul agent unele date biografice ale acestuia (numele și profesia părinților sau faptul că fusese căsătorit, dar soția i-a fost ucisă de un serviciu de spionaj rival⁵⁷).

Din acest punct de vedere, și scriitorii din România comunistă au dat dovadă de aceeași zgârcenie în dezvăluirea trecutului eroilor lor, cu excepția momentului când au dorit să scoată în evidență originea socială sănătoasă a acestora și ura pe care o nutreau față de dușmanul de clasă.

Un unchi al locotenentului Lucian Viziru, din romanul *Sfârșitul spionului fantomă*, „om bun și inimos, l-a ajutat să între ucenic la cazangeria uzinelor «Vulcan». Din prima zi intrase în clocotul atelierului. Muncea mult, iar trupul ostenit și-l odihnea tot acolo, năpădit de păduchi. [...]

În zilele insurecției, la îndemnul unchiului, ieșise împreună cu alți ucenici să apere Capitala. Apoi intrase în rândul uteciștilor, avântându-se cu îndrăzneală în vârtoarea vieții politice din uzină. [...]

⁵⁴ I. Mocanu, *Acțiunea „Troia”*..., p. 11.

⁵⁵ Theodor Constantin, *Doamna cu voaletă din Balt Orient Express*, Editura Militară, București, 1971, p. 296.

⁵⁶ Idem, *Crizanteme pentru Erna*..., p. 430.

⁵⁷ Alexandru Popescu, *Academia secretelor. Intelectualii și spionajul. O istorie universală*, Editura Meronia, București, 2006, p. 351.

Venise și vremea armatei. Fusese încorporat în rândul trupelor MAI și trimis undeva în apropierea hotarelor de apus ale țării. În zilele acelea înțelese și mai bine cât de înverșunată era ura dușmanilor împotriva cuceririlor revoluționare ale clasei muncitoare. Se afla în Munții Semenicului, când dușmanii îl asasinaseră pe comunistul Lazăr Cernescu de la Rusca. Îi văzuse trupul răpus... Țăranii din Rusca își conduseră tovarășul pe ultimul său drum. Înțelesese că visul pentru care Cernescu își dăruise viața, era propriul său vis. Unitatea lui pornise pe urmele asasinilor. În primele rânduri se afla și el, fruntașul Lucian Viziru⁵⁸.

„În lupta corp la corp cu o bandă legionară aciuată prin anii 1946-1947 în sălbăticia munților”, maiorul Panciu, devenit ulterior general și șef al Direcției de Contraspionaj, din romanul *Sfârșitul rețelei „Iason”*, „se avântase primul la atac. Era un om aspru, dar drept. Un soldat trecut prin zeci și zeci de încercări, care nu cerea niciodată altora mai mult decât își impunea lui⁵⁹.”

În romanul *Sfârșitul spionului fantomă*, maiorul Panait își amintește de clipele copilăriei pe care nu apucase să o trăiască: „Așadar, a avut o copilărie grea. Da, și eu la doisprezece ani am intrat la stăpân... E dureros să treci prin viață fără să fi trăit bucuria copilăriei. Mai zilele trecute am asistat la o adunare pionierească... Atunci când puștiului meu i s-a prins de gât cravata roșie... fără să vreau, mi-au dat lacrimile. Mi-ar fi plăcut și mie să fi trăit în copilărie o asemenea clipă⁶⁰.”

Romanele de spionaj occidentale nu s-au constituit în variante literare ale unor programe politice și nu propuneau soluții pentru îmbunătățirea situației existente în cadrul societății⁶¹. Nici în România comunistă literatura de spionaj nu și-a propus să fie o variantă a literaturii de partid. Pe de altă parte însă, deoarece se adresa unui public popular, ea nu se putea sustrage comandamentelor politice. La fel ca în prezentarea unor aspecte biografice ale personajelor sale, literatura de spionaj a preluat anumite clișee și canoane ideologice, care defineau aservirea scriitorului în regimul comunist. Din povestirea *Cazul R-16*, cititorul putea afla că locotenentul Frunză, „la optsprezece ani, s-a îndrăgostit de o fată lucrătoare la o croitorie. Noapte de noapte se plimbeau pe lângă Podul Grand. Erau fericiți, căci dincolo de durerea lor își făureau visuri despre care ea întreba: «Crezi că așa o să fie?» iar el, dând din cap, îi șoptea: «Se vor îndeplini!»⁶².”

În anii regimului Ceaușescu, aceste referiri țineau de anumite automatisme formate în perioada precedentă, dar și de unele aspecte din biografiile scriitorilor. De pildă, în romanul *Sfârșitul rețelei „Iason”*, de Ilie Mocanu, personajul principal, colonelul Chivu, într-o discuție cu șeful Securității județene, își amintește cu nostalgie de Constanța copilăriei sale în comparație cu noul oraș, în care a apărut „aglomerația aceasta de un sfert de milion de oameni în care am adesea sentimentul că mă pierd.

- Dar marea e aceeași bătrâne, îl bătu Baciuc afectuos pe umăr. Și restul e așa cum am visat noi.

⁵⁸ Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă...*, pp. 168-169.

⁵⁹ I. Mocanu, *Sfârșitul rețelei „Iason”*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979, p. 53.

⁶⁰ Haralamb Zincă, *Sfârșitul spionului fantomă...*, p. 85.

⁶¹ Erik Neveu, *op. cit.*, p. 56.

⁶² Haralamb Zincă, *Cazul „R-16”...*, p. 51.

Chivu tăcu o vreme adunându-și gândurile. Apoi, își aprinse o țigară, zâmbind unor amintiri vechi.

- Da, George, așa cum am visat noi”⁶³.

Cheia succesului romanului de spionaj în literatura occidentală era dată de alternanța dintre situațiile primejdioase și cele erotice, așa cum se întâlnește mai ales la Ian Fleming sau în seria SAS a lui Gérard de Villiers. În România comunistă, capacitatea de seducție a ofițerului de Securitate, atât în activitatea profesională, cât și în viața personală, nu a fost tratată în literatura de spionaj, deoarece o altă calitate care i se cerea ofițerului de Securitate era și „comportarea lui morală în viața de toate zilele, în afara instituției și în relațiile particulare cu diferiți cetățeni. Ofițerul de Securitate trebuie să fie principial nu numai în relațiile oficiale, dar și în cele particulare, înțelegând că uniforma pe care o poartă îl obligă să fie un exemplu demn de urmat”⁶⁴. Referirile care se fac în literatură la viața intimă a ofițerului de Securitate arată, în primul rând, că aceasta era împinsă în planul al doilea, întietate având activitatea pusă în slujba societății. Chiar dacă ofițerul de Securitate nu era atras de femei, aceasta nu însemna că el nu avea o viață personală. Lucian Viziru, din romanul *Sfârșitul spionului fantomă*, își supăra mereu mama, pentru că nu are timp să-i aducă în casă o noră, bătrâna amenințându-l că o să facă un memoriu la ministru pe această temă, prilej pentru șeful său, maiorul Panait, de a-și tachina subordonatul. În cele din urmă, Lucian își găsește dragostea tot ca urmare a activității profesionale, deoarece, fiind rănit într-o încăierare cu spionul englez Burke, o cunoaște pe Lia, asistentă medicală la spitalul unde se internase și care îi va deveni ulterior soție. De-a lungul acțiunii romanelor care îl au ca erou pe locotenent, Lia se dovedește o soție credincioasă și mai ales înțelegătoare față de dese absențe de acasă ale soțului ei, înțelegere manifestată și de soția colonelului Chivu, din romanul *Sfârșitul rețelei „Iason”*, când acesta îi spune că a dat dovadă de slăbiciune și a cedat rugămintilor lui Ketty, fosta sa iubire din tinerețe, acceptând să o vadă:

„Ce să facem, Vasile, oftă gânditoare Ileana. Oamenii rămân oameni, chiar devenind ofițeri cu vechime în Securitate. Cu slăbiciunile, cu complexele și cu sentimentele lor... La urma urmei, e mai bine așa, chiar dacă uneori mai dai greș. Dacă v-ați transforma în simple mașini de executat ordinele, ar trebui, probabil, să vă înlăturați după o vreme din muncă”⁶⁵.

Cu toate că li se permitea să aibă uneori momente de slăbiciune, ofițerilor de Securitate nu li se admitea sub nici o formă să devină lipsiți de respect față de femei, deoarece o altă îndatorire a acestora era aceea de a „ridica nivelul politic și cultural al tovarășelor lor de viață, să întărească în cadrul familiei comunitatea de idei și convingeri, principiul egalității, respectul, prietenia, ajutorul reciproc”⁶⁶.

După povestea de dragoste pe care locotenentul Frunză o trăise cu o tânără croitoreasă, care sfârșise în mod tragic, deoarece „Anuța s-a stins. Ea a fost omorâtă. O omorâseră patronii”⁶⁷, ofițerul, probabil pentru a-și ascunde suferința, adoptă o

⁶³ I. Mocanu, *Sfârșitul rețelei „Iason”*..., pp. 237-238.

⁶⁴ *Aspectul moral al ofițerului de Securitate*..., p. 45.

⁶⁵ I. Mocanu, *Sfârșitul rețelei „Iason”*..., p. 50.

⁶⁶ *Aspectul moral al ofițerului de Securitate*..., p. 45.

⁶⁷ Haralamb Zincă, *Cazul „R-16”*..., p. 51.

Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj...

atitudine hâtră și mucalită, lăsându-se adesea „dus de val”, atrăgându-și în acest fel muștrările sexului slab, ca în romanul *Un glonte pentru rezident*:

„Marcela Vișoianu se opri brusc și-l ținui pe Frunză cu o căutătură plină de reproș.

- Stimate tovarășe căpitan Frunză... Vocea-i deveni autoritară. Am reținut corect numele și gradul? Am și eu ceva să vă mărturisesc, așa fără ocol... Impresia mea este că sunteți un bărbat încrezut... Cred că ați cucerit inimile multor găsculițe... De aici și suficiența... Însă mai aveți o calitate, sunteți ofițer de Securitate. Și în privința asta aș avea ceva să vă spun. Poate un sfat... Înainte de a vă alege un pretext, verificați mai întâi dacă-l puteți folosi cu sorti de reușită”⁶⁸.

Sfatul avea să se dovedească cu atât mai util atunci când Frunză vine să o viziteze pe bătrâna actriță bănuită că se ocupă cu spionajul:

„- Deci, stimate domn, sunteți un admirator al meu!

Frunză desluși în cuvinte un timbru amenințător care-i suna cam așa: «În cazul acesta, lasă că-ți arăt eu!».

- Da, domnișoară... [...]

Lisette Vrancea îl privi lung, apăsător, prin fumul țigării, apoi replică batjocoritor:

- Hai, domnule, lasă poveștile pentru copii de o parte, se vede cale de o poștă că ești securist”⁶⁹.

Recepționând astfel de lovituri în amorul propriu, lui Frunză nu-i mai rămâne decât să se înarmeze cu răbdare și perseverență pentru prinderea spionilor:

„Frunză radia o bucurie de-a dreptul indecentă față de starea de încordare lăsată de Lucian în urmă cu o oră și jumătate. În frumosul țigaret al actriței Lisette Vrancea am găsit un microfilm... Într-una din brățările de la mână, un alt microfilm... În brichetă, un al treilea microfilm... Și așa mai departe... [...] Înțelegeți? Izbucni într-un hohot năvalnic de râs.

Făcând pe supăratul, Lucian observă:

- Mă, ție femeile ți-au purtat întotdeauna noroc?”⁷⁰.

Uneori, prin această atitudine față de femei, ofițerii de Securitate își atrag chiar și atenționările superiorilor, cum este cazul personajului din romanul *Să ne amintim de Cain*:

„Locotenentul nu prea înțelegea totuși pentru care motiv meritase o atât de aspră muștrăluială, dar avea să se dumirească imediat, căci colonelul mai adăugă următoarele:

- Ce-i cu istoria cu flirtul tău cu secretara lui Maiorescu? Aud că tânăra este căsătorită și tu îi cam tragi clopotele. Este adevărat?

«Care va să zică, asta era», se minună Stoenescu.

- Faptul că îmi face o cafea și că este amabilă cu mine nu înseamnă că flirtez cu ea. Unora li se pare că soarele este în dungii...

⁶⁸ Idem, *Un glonte pentru rezident...*, p. 66.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 190.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 271.

- Dungii, nedungii, ia seama! Am terminat și treci la treabă! Încheie colonelul discuția, de data asta definitiv⁷¹.

Există însă și ofițeri de Securitate, ca maiorul Mănăilă din romanul *Doamna cu voaleță din Balt Orient Express*, a căror existență a fost marcată de o decepție în dragoste, sfârșind prin a-și găsi refugiul în muncă:

„- Tovarășe maior, dumneavoastră ați cunoscut multe femei?

- Nu prea multe.

- Și multe, puține câte ați cunoscut, v-au iubit?

Maiorul, fără voia sa, se întunecă la față. Era o întrebare care îi trezea amintiri neplăcute, care făcea să sângereze o rană ce știa bine, niciodată nu avea să se cicatrizeze, niciodată! Ingrid! Trecuseră de atunci mai bine de trei decenii, dar el o văzu ca și când totul s-ar fi întâmplat ieri, ca și când era din nou adolescentul romantic de atunci, o văzu la prova bărcuței, în împărăția apei din Balta Brăilei, șoptindu-i cu un fel de adorație profană, parcă rugându-se: «Cadă asupra mea pedeapsa lui Dumnezeu dacă vreodată voi înceta să te iubesc, Ducule!». Și fiindcă își aminti de Ingrid de atunci, fiindcă își aminti de jurământul ei, rostit acolo, în împărăția dintre sălcii, ca într-o catedrală, fu ispitit să-i răspundă lui Caloianu: «Nu, domnule doctor, singura femeie pe care am iubit-o și amintirii căreia i-am rămas credincios, nu m-a iubit». Fu însă numai o ispită, pe care o alungă imediat⁷².

În romanul *Crișanteme pentru Erna*, spioana Erna Caroți se îndrăgostește de colonelul Mănăilă, o iubire care se va dovedi în cele din urmă imposibilă:

„Te-am cunoscut în ziua în care m-am prezentat din proprie inițiativă să dau relații. [...] Ești, poate, curios să afli ce impresie mi-ai făcut atunci? Deplorabilă! Un om uscat sufletește, mărginit și mai ales suspicios, un om care nu vedea în jurul lui decât spioni sau viitori spioni. Ulterior mi-am explicat de ce mi-ai făcut o impresie atât de lamentabilă. Pentru că nu-ți descoperisem ochii. [...] Ochii întunecați de o tristețe iremediabilă trădau că ești un om nefericit, profund nefericit, iremediabil nefericit, din cauza femeii pe care ai iubit-o. Am simțit atunci cum mă înecă o emoție ciudată, poate de compasiune, sau poate numai de duioșie⁷³».

Mesajul pe care scriitorul dorește însă să-l transmită este acela că Erna Caroți se îndrăgostește de Mănăilă datorită profesionalismului și omeniei pe care ofițerul le manifestase în timpul anchetei față de spioana care era:

„Odată am asistat la un proces. Inculpatul din boxă era un intelectual. Din cele relatate în actul de trimitere în judecată, vina lui era evidentă. După lectura acestuia, președintele a trecut la interogatoriul în instanță al acuzatului. Am asistat atunci la un fel de duel între președinte și inculpat. Inculpatul încerca să se apere, judecătorul, pe baza pieselor de la dosar, declarațiile martorilor în primul rând, încerca să-l înfunde, dacă vrei, să-i dovedească vinovăția. Nu vreau să fiu înțeleasă greșit. Treaba judecătorului este să stabilească culpa celui trimis în justiție și, în raport cu gradul de vinovăție, pe baza legilor existente, să aplice pedeapsa. Fără îndoială, inculpatul era vinovat. Dar el se apăra cu îndârjire și în mod inteligent. Judecătorul însă, care cunoștea bine dosarul, îl

⁷¹ Neagu Cosma, Mihai Stan, *op. cit.*, p. 206.

⁷² Theodor Constantin, *Doamna cu voaleță din Balt Orient Express...*, p. 156.

⁷³ Idem, *Crișanteme pentru Erna...*, pp. 399-400.

încolțea cu o nouă întrebare sau reproducea din dosar fie propria sa declarație, fie declarația unora dintre martori, într-un tot defavorabil. Și de fiecare dată când judecătorul «puncta», citeam în privirile lui, în vocea lui satisfacție. Cum să-ți explic? Aveam sentimentul că judecătorul, conștient sau inconștient, considera dialogul dintre el și acuzat ca un fel de competiție, și că se bucura de fiecare dată când izbutea să aplice «adversarului» o lovitură bine plasată. Și fiindcă aceasta era impresia mea, indignată, am părăsit sala.

Într-o zi, după cum prea bine știi, m-am aflat și eu în ipostaza de inculpată. Numai că în locul judecătorului erai dumneata. Mă așteptam să se reediteze scena relatată mai sus. Dar mă înșelam. De fiecare dată când punctai, nici vocea și nici ochii dumitale nu exprimau satisfacție. Dumneata nu vedeai în mine o adversară cu care îți măsurai forțele, ci vedeai ceea ce eram în realitate: o ființă omenească aflată la grea cumpănă.

Și atunci... Atunci am avut revelația că m-am îndrăgostit de dumneata⁷⁴.

Ca pe o ființă omenească o vede și Frunză pe balerina Olimpia Manu, complicea spionului Florin Bucium:

„Ascultându-l, Frunză își stăpâni un suspin dureros. Nu, în ciuda evidențelor, el nu și-o putea imagina pe Olimpia Manu altfel decât așa cum i se înfățișase în acea noapte ireală, petrecută în împărăția păpușilor. «Je t'aime», gemea în sufletul său amintirea unei păpuși⁷⁵.

Concluzii

În ce măsură literatura de spionaj din România comunistă a contribuit la ceea ce specialiștii în domeniul informațiilor numesc „aculturația de masă a practicilor și reprezentărilor culturii clandestine⁷⁶? În pofida succesului de public și a valorii literare incontestabile a unor romane și povestiri de spionaj, unele având ca eroi chiar adolescenți care dejoacă planurile dușmanului, prin urmare această aculturație nu ținea cont de vârstă⁷⁷, imaginea ofițerului de Securitate a rămas una negativă în rândul societății. Această imagine negativă provenea din mai multe cauze, și anume: trecutul de teroare din perioada Gheorghiu-Dej, chiar dacă represiunea își mai redusese intensitatea, abuzul ofițerului de Securitate, aspect al slabei pregătiri, al lipsei de profesionalism din anii '50-'60, al carierismului, al abrutizării provocate de tipul de activitate în care acționa⁷⁸. Din acest punct de vedere, imaginea ofițerului de Securitate din producțiile literare care tratează perioada obsedantului deceniu, așa cum este cazul romanului *Cel mai iubit dintre pământeni*, al scriitorului Marin Preda, a rămas cel predominant în mentalul colectiv, pentru cetățeanul de rând Securitatea însemnând un

⁷⁴ *Ibidem*, pp. 401-402.

⁷⁵ Haralamb Zincă, *Limușina neagră...*, p. 327.

⁷⁶ Alain Dewerpe, *op. cit.*, p. 315.

⁷⁷ A se vedea, în acest sens, romanele lui Constantin Chiriță, *Cireșarii. Cavalerii florii de cireș*, Editura Tineretului, București, 1964 și Petre Luscalov, *Fiul munților*, Editura Ion Creangă, București, 1979.

⁷⁸ Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România, vol. 4, partea a II-a, „Revoluția din decembrie 1989” – o tragedie românească*, RAO International Publishing Company, 2005, p. 14.

factor permanent de poluare morală și nesiguranță, mai ales odată cu accentul pus de partid pe apărarea secretului de stat, care a făcut să crească și rolul acestei instituții⁷⁹. Așa a fost și cazul cu clasificarea ca strict secret de importanță deosebită a muncii operative a organelor de Securitate, în măsura în care această activitate nu se reducea la una de contrainformații, specifică de altfel oricărui stat, ci era și una de poliție politică, care cu timpul s-a transformat într-una de suspiciune generalizată la adresa întregii societăți, prin înmulțirea avertizărilor cauzate de nemulțumirile frecvente din ultimii ani ai regimului comunist. De altfel, Securitatea a raportat un succes extraordinar în crearea unei psihoze în masă, populația fiind convinsă că securiștii se aflau peste tot, în special din cauza existenței unei rețele dense de informatori⁸⁰. După cum remarca personajul principal al romanului *Întoarcerea*, scris chiar de un cadru de Securitate în rezervă, „nu știu de ce, dar voi, cei de la Securitate, mi-ați părut a vă considera mai buni decât alții, mai puri decât restul oamenilor din care v-ați ridicat. Poate că și sunteți, dar celor din afară nu le place să fie tratați ca niște infractori efectivi sau potențiali”⁸¹. Astfel, deși, inițial, este posibil ca Securitatea să se fi bucurat de o anumită popularitate în rândul populației, consecință și a acestor producții literare sau artistice, concretizată în racolarea de informatori pe baza sentimentelor patriotice și a dorinței de aventură, obsesia „comploturilor împotriva României” provenea din faptul că doctrina patriotismului socialist și a noțiunii de „Securitatea statului” se reduceau, în esență, la supraviețuirea politică a lui Nicolae Ceaușescu și a regimului său politic. Eșecul pregătirii contrainformative a populației a fost demonstrat prin respingerea de către manifestații, în cadrul mitingului fatal din 21 decembrie 1989, a apelului lui Nicolae Ceaușescu la condamnarea acțiunilor „agenturilor imperialiste”.

În cele din urmă, o altă cauză ține și de profilul moral al ofițerului de informații de oriunde în lume și de activitatea pe care acesta este nevoit să o desfășoare, profesia sa fiind o permanentă confruntare cu mizeria umană și eroismul, în proporții care țin de gradul de corupție morală al respectivei națiuni⁸². Așa cum aprecia un profesionist în arta informațiilor, Ladislav Farago, „un sistem de informații adevărat este o instituție care dispune de largi posibilități pentru a face atât binele, cât și răul. Ea folosește tot felul de oameni și orice metode, este imorală și cinică. Ea încheie convenții cu eroii ca și cu trădătorii, cumpără și corupe, răpește, uneori, în timp de război, chiar și ucide, ea are dreptul asupra vieții și a morții. Pentru atingerea scopurilor sale, ea folosește pornirile cele mai nobile, ca și pasiunile cele mai josnice. Înhamă la același car patriotismul cel mai înalt și lăcomia cea mai abjectă, ea este aceea care consideră că scopul scuză mijloacele”⁸³. Astfel, deși apreciate de public, romanele de spionaj nu se puteau constitui, la noi sau în Occident, în perioada Războiului Rece, într-o pledoarie pentru acest gen de activitate. De altfel, în Occident, Bond rămâne singurul agent secret care

⁷⁹ Șerban Orescu, *Ceaușismul. România între anii 1965 și 1989*, Editura Albatros, București, 2006, p. 64.

⁸⁰ Dennis Deletant, *Ceaușescu și Securitatea. Constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*, Humanitas, București, 1998, p. 11.

⁸¹ Ilie Mocanu, *Întoarcerea...*, p. 232.

⁸² Alex Mihai Stoenescu, *op. cit.*, p. 14.

⁸³ Ladislav Farago, *op. cit.*, pp. 129-130.

Imaginea ofițerului de Securitate în literatura de spionaj...

iese din spațiul ficțiunii, pentru a propune un mod de viață, așa cum suna o reclamă savuroasă difuzată în anul 2000 de posturile de radio americane: „Cum să trăiești în stilul lui James Bond; o carte audio serioasă, pentru bărbați, din care înveți să te ridici la nivelul lui James Bond, indiferent de vârsta și de venitul tău”⁸⁴.

⁸⁴ Adrian Mihalache, „Fiziologia spionului”, în *Lettre internationale*, nr. 39/toamna 2001, p. 103.

II. Figuri emblematice

Dumitru LĂCĂTUȘU

General-colonel Iulian Vlad. O biografie¹

Colonel General Iulian Vlad – a Biography

The present paper aims to display the biography of the last head of the Securitate, Colonel General Iulian Vlad, by underlining the key moments of his professional evolution. He was a member and activist of the Communist Party and became a leader of the Securitate in the last years of Ceausescu's regime. The documents on which Iulian Vlad's biography is based are extracted from his professional record and from the most relevant papers published so far.

Etichete: biografie, șeful Securității, Partidul Comunist Român, Iulian Vlad, activist

Keywords: biography, leader of the Securitate, the Communist Party, Iulian Vlad, activist

General-colonelul de Securitate Iulian Vlad beneficiază de o imagine idealizată în studiile unor istorici apropiați de serviciile secrete sau în memoriile foștilor subalterni. Spre exemplu, Cristian Troncotă, actualmente redactor-șef al revistei „Vitalii” (publicația oficială a foștilor veterani din Securitate) și profesor asociat la Academia Națională de Informații, îl consideră pe Iulian Vlad drept „singurul român profesionist în fruntea Securității”². Această identificare transmite mesajul că fostul șef al Securității dintre 1987 și 1989 nu a avut nimic de a face cu partea represivă a instituției, în contrapondere cu „alogenii” din prima generație a ofițerilor. Nu este un secret că aceștia sunt indicați drept principalii responsabili pentru activitățile represive ale Securității din anii 1948-1964, când această structură a beneficiat de îndrumarea consilierilor sovietici și de prezența

¹ Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului finanțat de Ministerul Educației Naționale, CNCS – UEFISCDI, nr. PN-II-ID-PCE-2012-4-0594; Titlu proiect: *Membri, simpatizanți, conspiratori și „tovarăși de drum”. Componenta Partidului Comunist din România în perioada ilegalității - Studii prosopografice.*

² Cristian Troncotă, *Duplicatarii. O istorie a Serviciilor de informații și de Securitate ale regimului comunist din România*, București, Editura Elion, 2003, p. 156.

etnicilor minoritari între ofițeri. Responsabilitatea lor este indubitabilă, dar ei nu sunt singurii.

Studierea biografiei lui Iulian Vlad relevă însă că acesta și-a început cariera ca activist de partid încă de la vârsta de 16 ani, deținând mai multe funcții pe linie de partid până la încadrarea în Ministerul Afacerilor Interne/Securitate, 1 mai 1952. De aceea, ascensiunea lui este în primul rând o consecință a activității sale de activist. În „ultimul deceniu comunist”, Iulian Vlad a făcut parte constant din conducerea Securității. Din 1983 a fost adjunct al ministrului de Interne, fiind responsabil cu „problemele de securitate internă” din Departamentul Securității Statului, iar ultima lui funcție în principala structură represivă a regimului comunist a fost cea de șef al Departamentului Securității Statului. Iulian Vlad a fost numit în această poziție cu puțin timp înainte de greva muncitorilor brașoveni din 15 noiembrie 1987.

Scopul acestui articol îl reprezintă reconstituirea biografiei ultimului șef al Securității (1987-1989), în baza documentelor de arhivă precum dosarul profesional, stenogramele audierii generalului de Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989 și declarațiile lui apărute în presa postcomunistă, dar și a principalelor lucrări de specialitate.

Repere biografice

Iulian Vlad s-a născut la 23 februarie 1931 în satul Gogoșița, comuna Gogoșu, județul Dolj, în familia lui Nicolae, de profesie cântăreț bisericesc, și a soției sale, Elena. Viitorul general de securitate a urmat școala primară în satul natal între anii 1939-1943, iar în perioada 1943-1947 a fost elev al Liceului comercial „Gheorghe C. Lițu” din Craiova³. Referatele existente în dosarul său de cadre oferă informații contradictorii despre perioada școlii, în funcție de momentul în care au fost produse: prima parte a carierei sale, când era unul dintre numeroșii ofițeri de Securitate, sau anii '80, când acesta era unul dintre șefii acestei instituții. Spre exemplu, cele redactate în 1988 și 1989 îl descriu ca fiind „un tânăr dotat cu calități intelectuale, perseverent și disciplinat, preocupat de însușirea temeinică a cunoștințelor predate”⁴. În schimb, o *Notă de relații* din 1966 despre Iulian Vlad și rudele sale îl portretizează drept un „elev cu o comportare corectă față de profesori și elevi”, menționând însă că, „din punct de vedere al posibilităților intelectuale”, cei care l-au cunoscut îl „apreciau” ca fiind „un elev mediocru”⁵. Foștii săi colegi de școală îl descriu în investigațiile realizate de Securitate drept „o fire închisă, necomunicativă, retrasă și oarecum izolat față de ceilalți colegi, din care cauză nici nu avea un anturaj”⁶.

Într-un alt document, produs chiar în ultimul an de existență al regimului comunist, mai precis la 30 mai 1989, se arată că, începând din perioada liceului, activitatea lui școlară a fost completată de „o intensă activitate politică, fapt pentru care în 1946 a fost primit membru al PCR”⁷. Debutul său pe terenul activismului politic, în

³ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 9.

⁴ *Ibidem*, f. 23.

⁵ *Ibidem*, f. 113.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*, 23.

calitate de tânăr comunist și dornic de afirmare, ar putea constitui o posibilă explicație pentru neglijarea studiilor și investirea eforturilor într-un alt domeniu, care îi deschidea numeroase oportunități. O astfel de explicație a fost avansată și de către doctorul Gheorghe Brătescu, intrat în partid în aceeași perioadă cu Iulian Vlad, și care a fost pentru un timp activist pe linie de tineret la organizația din București. Acesta menționează în volumul său memorialistic că „în privința obligațiilor școlare, făceam o treabă mai mult de mântuială. [...] Am neglijat aproape cu totul pregătirea concursului de externat, la care țineam să reușesc măcar pentru considerentul prestigiului în mediul în care îmi duceam munca politică”⁸.

Biografia ulterioară a lui Iulian Vlad arată că nu s-a înșelat. În același timp, înregimentarea lui politică de partea comuniștilor, care dețineau la acea dată supremația politică, se circumscrie observațiilor lui Erich Hoffer despre „adeptii fanatici”. Filozoful american a subliniat în cartea sa că printre primii aderenți ai unor mișcări de masă, cum a fost cea comunistă, sunt adolescenții. Putem doar presupune, în absența unor mărturii ale generalului, că intrarea în partidul comunist s-a produs pe fundalul unor „oportunități de progres personal”, pe care acesta l-a intuit, dar și cu scopul de a ascunde culpe personale, o consecință a biografiei tatălui său. Voi reveni însă asupra acestui aspect la momentul oportun. De altfel, comparând informațiile culese de cadriștii Securității de la foștii colegi ai acestuia, care îl cataloghează pe Iulian Vlad ca pe o fire retrasă, închisă, nesociabilă, cu observațiile lui Erich Hoffer, reiese că ultimul șef al Securității avea toate „calitățile” pentru a deveni „prozelitul potențial ideal”¹⁰.

Parcursul lui Iulian Vlad din primii ani postbelici, când acesta a devenit membru al UTC, la vârsta de 15 ani, dar și documentele din dosarul său profesional relevă că profesia sa de bază, înainte de încadrarea în Securitate, a fost cea de „activist” și nu de „învățător”, după cum indică o serie de istorici apropiați acestuia și după cum susține însuși Iulian Vlad în declarațiile sale postdecembriste. Ultimul șef al Securității nu a absolvit, după terminarea studiilor liceale, Institutul Pedagogic din București cu „rezultate foarte bune”¹¹, cel puțin acest merit al generalului nu este reținut de numeroasele documente înmagazinate în dosarul său profesional.

Din „înșiruirea” intensei sale activități comuniste aflăm că, în 1946, s-a înscris în UTC și în Asociația Română pentru Legături cu Uniunea Sovietică (ARLUS), iar, după aceea, a fost membru al Sindicatului muncitorilor agricoli (1947-1949) și al Sindicatului muncitorilor din poligrafie și presă (1949-1951). De asemenea, în perioada verificării membrilor de partid (1948-1950), a făcut parte și dintr-o subcomisie de verificare¹². Acest aspect reiese dintr-un *Referat de verificare din 10 noiembrie 1951 privitor pe Tov. Vlad Iulian, activist al CC UTM, care urmează a fi încadrat într-o școală MAI*¹³. De altfel, acest episod din biografia sa este un indiciu în plus asupra profesiei sale. În anii de

⁸ Gheorghe Brătescu, *Ce-a fost să fie. Notății autobiografice*, București, Humanitas, 2003, p. 133.

⁹ Eric Hoffer, *Adeptii fanatici. Reflecții asupra naturii mișcărilor de masă*, traducere de Lucian Leuștean, Iași, Polirom, 2013, p. 24.

¹⁰ *Ibidem*, p. 48.

¹¹ C. Troncotă, *op. cit.*, p. 159.

¹² ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. nr. 27753, f. 10.

¹³ *Ibidem*, f. 114.

funcționare a comisiilor de verificare a membrilor de partid, mulți dintre șefii diferitelor departamente de Securitate au făcut parte, anterior intrării lor în aparatul polițienesc, din acestea. Majoritatea le-au și condus. Pot fi exemplificați, în acest sens, Aurel Stancu, Grigorie Naum etc., membri de partid din ilegalitate.

Între 1947-1950, viitorul general de Securitate a deținut mai multe funcții pe linie de partid: secretar de plasă al organizației Tineretul Sătesc din Dolj (1947), membru în Biroul de plasă PMR Băilești, secretar de plasă UTM și membru în Comitetul Județean UTM Dolj (1948), membru în Comitetul Central al UTM (1950)¹⁴. Potrivit generalului de brigadă Aurel Rogoian, cel care a fost directorul de cabinet al lui Iulian Vlad între 1987-1989, în perioada anilor 1946-1950 l-ar fi cunoscut, și chiar „foarte bine” după aprecierile sale, pe un alt tânăr activist, Ion Iliescu¹⁵.

Înregimentarea politică a lui Iulian Vlad și anii în care a fost activist al partidului comunist sunt ignorate de Cristian Troncotă în cartea „Duplicitarii”. Istoricul susține și lansează o pistă discutabilă despre traiectul biografic al acestuia după absolvirea liceului, eludând aspecte importante din biografia lui, precum funcțiile deținute pe linie de partid, absolvirea unei școli de cadre etc. Toate acestea au probabil scopul de a-i contura ultimului șef al Securității imaginea de „român profesionist” în contrast cu cele ale „activiștilor”, aduși în Securitate de Nicolae Ceaușescu, și alogenilor din Securitatea anilor '50. De asemenea, el nu indică nici „arma” în care a fost încadrat și nici școala militară absolvită de acesta, ci se rezumă la a consemna sec că „după terminarea studiilor liceale, Iulian Vlad s-a înscris la Institutul Pedagogic din București, pe care l-a absolvit cu rezultate foarte bune. A activat apoi, pentru o scurtă perioadă, ca învățător la o școală generală, după care a fost chemat să-și satisfacă stagiul militar. Începând cu data de 1 mai 1952 a fost încadrat ca ofițer activ, cu gradul de sublocotenent, în Ministerul de Interne”¹⁶.

Nu este exclus ca, în primii ani postbelici, Iulian Vlad să fi fost învățător suplinitor, dar acest aspect nu se regăsește în referatele de cadre și nici în autobiografiile sale. Această profesie de bază, cea de învățător, apare însă în referatele de cadre din perioada în care a fost șef al Securității (1987-1989). Până în anii '80, nu există niciun indiciu că Iulian Vlad ar fi absolvit Institutul Pedagogic, după cum sugerează Cristian Troncotă și Mihai Pelin. Probabil, în perioada în care a fost șef al Direcției Cadre și Învățământ și șef al Școlii de ofițeri activi de la Băneasa, Iulian Vlad a absolvit un curs de specialitate, iar acesta i-a fost echivalat ulterior cu diploma de absolvent al unui institut pedagogic.

Formele de învățământ superior urmate de Iulian Vlad în decursul carierei sale de ofițer sunt indicate într-un referat din 20 mai 1989, fără a fi precizat însă intervalul de timp în care acestea au fost absolvite: „Concomitent cu activitatea profesională a dovedit o preocupare susținută pentru perfecționarea pregătirii sale politice, profesionale și de cultură generală. A absolvit Institutul Pedagogic, Facultatea de Drept,

¹⁴ *Ibidem*, f. 10.

¹⁵ *Despre Iulian Vlad cu Ion Cristoiu și Aurel Rogoian*, accesibil la adresa http://www.dailymotion.com/video/xl6z5t_ii-despre-iulian-vlad-cu-ion-cristoiu-si-aurel-rogoian-la-b1-tv_news [30 mai 2014].

¹⁶ C. Troncotă, *op. cit.*, p. 159.

cu examen de diplomă, cursul pentru cadrele de conducere de pe lângă Academia «Ștefan Gheorghiu» și Universitatea politică și de conducere”¹⁷.

Spre partidul comunist, la îndemnul tatălui

Este posibil ca orientarea viitorului general spre partidul comunist să se fi produs, în afara contextului din primii ani postbelici care a stimulat intrarea în Partidul Comunist Român a unor categorii socio-profesionale sau etnice, și sub influența și la sugestia părintelui său, Nicolae Vlad. De profesie cântăreț bisericesc, acesta s-a născut la 30 ianuarie 1930. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a luptat pe frontul de Răsărit, unde a avut funcția de agent sanitar. Capturat de sovietici, a fost internat în lagărul de prizonieri 165 NKVD, din apropierea Stalingradului. Aici a luat contact cu ideologia comunistă. De altfel, documentele recent editate de un colectiv de istorici coordonat de Vitalie Văratîc¹⁸ indică faptul că, în perioada prizonieratului în Uniunea Sovietică, soldații români proveniți dintre țărani și muncitori au fost supuși unui stagiu de recuperare și reconversie ideologică de către sovietici. Scopul l-a reprezentat transformarea lor din persoane neideologizate în aderenți ai comunismului, urmărindu-se „a face imposibilă nu doar contestarea, ci chiar gândirea individuală pe care o poate genera. Iar faptul se realizează fie prin anihilarea unor concepte ale gândirii politice, fie prin golirea de conținut, prin schimbarea sensului sau prin injectarea lor cu un conținut ideologic”¹⁹.

Cei care au acceptat această „reeducare” aveau să devină unii dintre primii agenți ai difuzării comunismului în România, după reîntoarcerea lor în țară. Totodată, asumarea acestui rol a favorizat și repatrierea lor, spre deosebire de cei care s-au arătat refractari acestei conversiuni ideologice.

Dintr-un raport de investigații din 10 februarie 1959 asupra numitului Vladu I. Nicolae și a soției sale Vladu N. Eugenia, părinții ultimului șef al Securității, aflăm că Nicolae Vlad „s-a înapoiat în anul 1946, cu un grup de prizonieri, ce au fost pregătiți pentru a duce lupta împotriva fascismului.”²⁰ Nu știm, însă, dacă reconversia acestuia dintr-un ortodox practicant într-un activist de partid și militant comunist a fost reală sau a fost doar simulată, cu scopul de a grăbi reîntoarcerea lui în țară. Cert este că, după repatriere, Nicolae Vlad a devenit unul dintre activiștii din localitatea natală. Totodată, este posibil ca acceptul de a servi interesele partidului comunist și transformarea sa în activist să fi reprezentat și o modalitate de a evita o eventuală excluziune socială. Aceasta ar fi putut conduce, în cel mai bun caz, la marginalizarea socială sau, în cel mai rău caz, la întemnițare. Multe persoane cu un trecut discutabil, ce putea fi considerat „pătat” din perspectiva ideologiei comuniste, au căutat să-și găsească o salvare în interiorul partidului.

¹⁷ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 24.

¹⁸ Vitalie Văratîc (coord.), *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1944-1956*, București, Monitorul Oficial R.A., 2014, *passim*.

¹⁹ Mircea Stănescu, *Reeducarea în România comunistă [1945-1952]: Aiud, Suceava, Pitești, Brașov*, vol. I, cuvânt înainte de Constantin Ticu Dumitrescu, Polirom, Iași, 2010, pp. 22, 48.

²⁰ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 122.

Într-o autobiografie din 1954, Iulian Vlad susține despre tatăl său că, după reînțoarcerea în România, Nicolae Vladu s-a înscris în partidul comunist, fiind activist de partid până în 1949. Documentele existente în dosarul profesional al generalului menționează că, în acest an, fusese înlăturat din partid ca urmare a verificării membrilor de partid „pentru carierism și pentru săvârșirea unor abateri de la linia partidului”²¹. Din declarațiile fiului său aflăm și motivele acestei sancțiuni, care i-au adus și acuzația de „carierism”: „fiind trimis să urmeze o școală de partid a refuzat să meargă. Sau, fiind chemat să muncească în aparatul regional al org. Frontul Plugarilor, de asemenea a refuzat să meargă, pretextând că nu poate să plece de acasă”²². Spre deosebire de tatăl său însă, Iulian Vlad nu va refuza aceste oportunități de ascensiune socială.

La excluderea lui Nicolae Vlad au contribuit și legăturile sale cu preotul Rusu Radu, parohul bisericii din comuna Gogoșu, indicat ca șef de cuib legionar. Acesta a și fost internat administrativ, în baza Decretului Lege nr. 89/1958 pentru o perioadă de 60 de luni, fiind eliberat în 1964²³.

Despre tatăl viitorului general de securitate, se mai menționează în același raport de investigații că „în perioada legionară ținea conferințe și conducea un cor de copii, pe teme religioase”, creându-le impresia consătenilor săi „că și el a făcut politică legionară”. Documentul precizează că verificările au „stabilit” că „nu a fost înscris în organizația legionară, dar a simpatizat cu aceștia”²⁴. Alte cauze ale îndepărtării acestuia indicate sunt următoarele: „a tăiat în mod abuziv lemne pentru foc de pe o suprafață de 0.25 ha ce aparținea statului, dar [care] mai înainte fusese proprietatea sa; precum și că „era îmbâcsit de misticism, ceea ce-l împiedica să aplice linia partidului în rândul maselor, și că exploata brațe de muncă, în sensul că folosea diverși cetățeni săraci la munca câmpului sau pentru a executa alte treburi pentru gospodăria sa”²⁵.

Un tânăr „activist disciplinat”: Iulian Vlad între 1946-1951

Deși tatăl său a fost exclus în 1949 din partid, Iulian Vlad a fost recomandat în același an pentru a urma cursurile Școlii de cadre de la Timișul de Sus, județul Brașov. După terminarea primei luni de școală, a fost oprit ca lector, semn că activitatea lui ca elev fusese apreciată de către profesorii și responsabili de cadre, dar și că acesta avea un „nivel ideologic și politic” superior celorlalți cursanți, ceea ce a determinat și menținerea lui în această pepinieră de cadre. El și-a completat „îndoctrinarea ideologică” în 1951, după ce a absolvit, asemenea altor ofițeri de Securitate, Universitatea serală de marxism-leninism. În perioada septembrie 1949 – noiembrie 1951, Iulian Vlad a fost activist în aparatul central al CC al UTM, fiind șef al Sectorului de pregătire și perfecționare a cadrelor²⁶.

²¹ *Ibidem*, f. 11.

²² *Ibidem*.

²³ AANP, Fond Fișe matricole penale, fișă Rusu Radu, accesibilă și la adresa <http://86.125.17.36/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/R/R%2003.%20Rosa%20-%20Rytir/Rusu%20Radu%20N/index.php> [30 mai 2014].

²⁴ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 122.

²⁵ *Ibidem*, f. 123.

²⁶ *Ibidem*, ff. 9-10.

Documentele existente în dosarul lui profesional consemnează trăsăturile sale de comportament, așa cum au fost sesizate de profesorii din școala de cadre și de superiorii lui pe linie de partid. Comportamentul lui ca elev al școlii de cadre și activist al Comitetului Central al UTC este descris într-o *Notă de relații* din 1966. Conform acesteia, Iulian Vlad era perceput de superiorii lui drept un „activist disciplinat, corect, modest și respectuos în relațiile cu tov. de muncă”, care „a dovedit calități organizatorice și o bună pregătire politico-ideologică, preocupându-se de îmbogățirea nivelului de cunoștințe din acest punct de vedere”. Nota indică și „lipsurile” lui Iulian Vlad, printre care faptul că „nu era suficient de combativ”, dar și că „nu avea curajul să-și spună părerea în mod deschis despre unele neajunsuri, mergând pe linia de a nu supăra pe nimeni”. Se mai subliniază și că „era o fire nesociabilă, necomunicativă și [care] se izola de colegii de muncă”.

Referitor la perioada în care a fost activist al CC al UTC, nota reproduce, în mare, aceleași trăsături, reliefând lipsa de curaj și fermitate a viitorului general de Securitate „față de anumite stări de fapte necorespunzătoare din sectorul său de muncă, deși avea capacitate și posibilități de a le sesiza și de a-și aduce contribuția la remedierea lor”. Este reamintit „caracterul închis” al Iulian Vlad, care, în opinia autorului acestui document, „dovedea răceală față de tov. de muncă din care cauză era ocolit de aceștia, ducând o viață exagerat de retrasă fiind izolat și fără anturaj”²⁷. Autoizolarea poate fi și consecința unor atente și planificate măsuri de precauție. Probabil, ofițerii de Securitate cu un trecut nu tocmai curat din punct de vedere politic, cum era și Iulian Vlad, evitau să interacționeze cu colegii de breaslă, pentru a nu se vulnerabiliza. Stabilirea unei relații de prietenie și divulgarea unor secrete despre propriul trecut sau cel al rudelor i-ar fi transformat în candidații ideali pentru postul de „șapi ispășitori”, dacă ar fi fost nevoie, sau pentru îndepărtarea din Securitate, atunci când aparatul era reorganizat, iar corpul ofițeresc se „primenea”. Toate acestea contrastau cu perseverența tânărului activist în ridicarea „nivelului său politico-ideologic și de cultură generală”, realizată prin studierea cu „profunzime” și asimilarea resurselor necesare unui bun activist: „literatura politică și beletristică”²⁸.

Cu toate „părțile negative” („petele” din trecutul tatălui, caracterul închis, izolarea de colegi, teama de a fi în dezacord cu superiorii săi, dorința de a fi tot timpul pe linie), Iulian Vlad era cotate drept „unul dintre activiștii de bază ai secției de pioneri”²⁹. Aceste trăsături sesizate în documente par a fi caracteristice acelor ofițeri care aveau un trecut politic necorespunzător, determinat de situația rudelor apropiate (în cazul său fiind vorba chiar de propriul părinte) sau de greșelile din propriul trecut. Ele erau compensate prin încadrarea pe linia directoare trasată de partid, aceștia transformându-se în executanți fideli ai ordinelor și dispozițiilor primite.

Recrutat de Securitate

Selecționarea lui Iulian Vlad pentru a urma o școală a Ministerului Afacerilor Interne a avut loc într-un moment crucial din istoria aparatului represiv al regimului

²⁷ *Ibidem*, f. 116.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

comunist: după încheierea verificării membrilor de partid (1948-1950), perioadă în care exista o nevoie stringentă de cadre fidele. Verificarea membrilor de partid a avut reverberații și asupra MAI/Securității, între anii 1950-1952 fiind realizată și o acțiune de epurare a corpului polițienesc.

Materialele de arhivă indică faptul că au existat cel puțin trei căi prin care s-a realizat „primenirea” acestui aparat. O parte dintre ofițeri au fost propuși pentru încadrarea în MAI/Securitate de organizațiile de partid de care aparțineau, iar alții au fost selecționați dintre elevii școlilor de cadre ce funcționau pe lângă CC al PMR sau dintre tinerii care își satisfăceau stagiul militar în acel interval de timp. Nu în ultimul rând, la conducerea diferitelor structuri ale Securității au fost numiți activiști ai partidului, dintre care unii chiar ilegaliști. Criteriile avute în vedere la selecționarea viitorilor ofițeri de Securitate erau originea și proveniența socială, calitatea de membru de partid și vârsta recruților³⁰. Avantajul lui Iulian Vlad a fost reprezentat de faptul că era membru de partid, dar și că era perceput ca un tânăr și promițător activist de partid, descris în documente ca fiind „disciplinat din convingere”.

Din parcurgerea fișelor existente în dosarul profesional al lui Iulian Vlad rezultă că, în noiembrie 1951, a fost chemat pentru satisfacerea stagiului militar, iar, la scurt timp după încorporare, a fost propus pentru a urma Școala militară a Direcției Generale Politice a MAI din Botoșani. El a absolvit această școală în mai 1952, ca șef de promoție și cu gradul de sublocotenent. La această dată, Iulian Vlad a fost încadrat în Direcția Generală Politică a MAI, fiind responsabil cu munca pe linie de UTC.

Din perioada școlii militare s-a păstrat o caracterizare a lui Iulian Vlad referitoare la intervalul 20 noiembrie 1951 – 1 mai 1952. Aceasta îl descrie pe proaspătul sublocotenent ca „serios. Disciplinat din convingere”, care, în toată perioada școlii „nu a avut nici o abatere de la disciplina prevăzută”. Iulian Vlad mai este indicat de autorul caracterizării, locotenent Gheorghe Nicolau, ca fiind „destul de modest, atât în relațiile cu superiorii, cât și în relațiile cu tovarășii săi de muncă”. Superiorul său mai arată că, în raporturile cu „anumiți elevi”, atât în calitate de coleg, cât și ca secretar al organizației UTM, „de multe ori a dat dovadă de răceală”, apreciind că „este puțin rigid”. Spre deosebire de perioada Școlii de cadre a CC al UTM, Iulian Vlad este portretizat de această dată ca fiind „combativ”, cu „spirit critic și autocritic în plină dezvoltare”. Locotenentul Gheorghe Nicolau, care avea și funcția de șef de seminar din cadrul școlii, mai prezintă în document și următoarele informații despre viitorul general de Securitate: „Îl mai caracterizează tendința de a se face apropiat de șefi prin diferite mijloace, în scopul de a se pune bine cu ei, lucru cu care nu a lichidat încă complet în timpul școlii. [...] S-ar putea să se mai manifeste și în munca ce o va duce în viitor. Speculează anumite slăbiciuni ale acestora pentru a-i măguli. Se poartă cu un exagerat respect de multe ori, se strecoară în conversație fără a fi întrebat dându-și [cu] părerea asupra anumitor probleme, pe care deși poate în majoritatea cazurilor nu le vede personal la fel ca superiorii, totuși este de acord cu aceștia”³¹.

³⁰ Camelia Duică, *Criterii de recrutare a cadrelor MAI*, în Gheorghe Onișoru (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, 2001, pp. 52, 54.

³¹ *Ibidem*, ff. 191-191v.

Absolvirea de „păcate”

Situația rudelor apropiate ale unui ofițer putea reprezenta, într-un anumit context, un impediment în cariera acestuia. Putea conduce chiar și la excluderea persoanei respective. În cazul lui Iulian Vlad, principala „pată” o reprezenta chiar tatăl său. După cum am arătat mai sus, acesta a fost exclus din partid în 1949. În perioada Școlii militare din Botoșani, Iulian Vlad a fost „nevoit” să analizeze acest aspect și să-și prezinte „opiniile” față de sancțiunea adoptată împotriva părintelui său. În consecință, el a redactat între noiembrie 1951 și mai 1952 mai multe autobiografii, în cuprinsul cărora a analizat, firește dintr-o perspectivă „critică”, excluderea tatălui său. A oferit propriile sale păreri despre acest subiect, dar și asigurări că avea să fie un cadru de încredere pe viitor. După cum a evidențiat Igal Halfin, autobiografiile redactate de comuniști pot fi considerate drept o formă de confesiune³². Ele sunt, conform lui Andi Mihalache, și un ritual periodic de fidelizare, de reafirmare a credinței și atașamentului față de partid³³. Aceste aspecte sunt evidente și în cazul autobiografiilor redactate de Iulian Vlad. Pentru a analiza modul cum se raportează Iulian Vlad la excluderea părintelui său, am ales două autobiografii scrise la începutul și la sfârșitul Școlii de ofițeri din Botoșani. Pe alocuri, confesiunea lui Iulian Vlad capătă și aspectul unei „delațiuni”, neezitând să-și incrimineze tatăl și să se detașeze de greșelile care conduseseră la excluderea acestuia din partid (nesinceritate, carierism, scopuri materialiste). „Povestirile despre sine”³⁴ ale acestuia se apropie și de „expunerile biografice” ale deținuților de la Pitești, trecuți prin „reeducare”, care, într-o anumită fază a procesului, au fost obligați să-și redacteze *autobiografiile*, scrise cât mai incriminatoriu, pentru a dovedi că se rupseseră de trecut³⁵. Deosebirea esențială dintre cele două tipuri de autobiografii constă totuși în ambianța în care autorii lor recitau acest set de stratageme³⁶. Deținuții de la Pitești realizau acest lucru în fața celorlalți deținuți, în colectiv și sub supravegherea comitetului de reeducare³⁷, în timp ce, ofițerii de Securitate, în cazul de față Iulian Vlad, le reproduceau în fața cadriștilor, pe parcursul ședințelor de partid la care participau colegii de școală și, după aceea, de Securitate. Rolul de supraveghetor în acest caz revenea Direcției Cadre.

În autobiografia din 28 noiembrie 1951, redactată chiar în primele zile ale școlii, Iulian Vlad arată că „motivele excluderii sale [Nicolae Vlad] din Partid nu-mi sunt bine cunoscute”, precizând că „Totuș[i], consider și afirm cu toată certitudinea, cu toată tăria că măsurile luate de Partid sunt juste, iar eu mă solidarizez întrutotul cu hotărârea Partidului”³⁸. Asupra acestui mic inconvenient din traiectoria sa de până atunci, Iulian

³² Igal Halfin, *Red Autobiographies*, Herbert J. Ellison Center for Russian, East European, and Central Asian Studies, University of Washington, 2011, p. 4.

³³ Andi Mihalache, *Memoria epocii Gheorghiu-Dej: literatura autobiografică și posteritățile compensatorii ale comunismului românesc*, în Adrian Cioflâncă (coordonator), *Represiune și control social în România comunistă*, Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, vol. V-VI, Iași, Polirom, 2011, p. 178.

³⁴ Termenul a fost preluat de la cercetătoarea britanică Mary Fulbrook.

³⁵ M. Stănescu, *op. cit.*, pp. 133-134.

³⁶ I. Halfin, *op. cit.*, p. 21.

³⁷ M. Stănescu, *op. cit.*, p. 134.

³⁸ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 157.

Vlad s-a oprit și în autobiografia din 22 aprilie 1952, redactată cu aproximativ o săptămână înainte de absolvirea școlii și de încadrarea în MAI. Ca și în precedenta, el menționa că „motivele exacte, precise” ale excluderii nu le cunoștea, însă avansa ca posibile explicații faptul că intrarea tatălui său în Partidul Comunist nu a fost în totalitate sinceră, fiind determinată și de scopuri materialiste, carieriste: „După câte singur pot să-mi dau seama a ajuns la o astfel de situație datorită faptului că nu cu toată sinceritatea s-a încadrat în partid, ci mai ales și în primul rând cu tendințe, cu scopuri materialiste, carieriste”. El nu ezita în același timp să-și „demaște” propriul părinte, indicând că, „deși era membru de partid și activist politic a mai continuat o perioadă de timp să meargă la biserică; de bună seamă în cadrul funcției pe care o avusese în trecut”. El continua această demascare în același registru, subliniind că „în repetate rânduri i s-a atras atenția de către partid cu privire la situația aceasta, dar de fiecare dată a refuzat cu încăpățănare să urmeze sfaturile și indicațiile partidului”. Iulian Vlad menționa că tatăl său refuzase inclusiv să fie promovât, chiar dacă „de multe ori i s[-]a propus să fie ridicat în altă muncă dar și cu fiecare astfel de prilej, a refuzat”. Autobiografia se încheia cu o nouă reînnoire a jurământului de fidelitate față de partid: „Atitudinea mea față de această situație este limpede. Dela început – din momentul scoaterii sale din partid – eu am mers și i-am comunicat partidului. – Orice mi s-ar indica de către partidul care m-a crescut și m-a educat să fac în această privință sunt hotărât oricând să îndeplinesc munca partidului”.

Tot în finalul autobiografiei, el indica și starea de spirit prin care trecea tatăl său: „Trebuește arătat faptul că dela aceiaș dată este permanent frământat și nici la biserică nu a mai mers [subl. original]”³⁹.

Un activist de partid în Securitate

La 1 mai 1952, după absolvirea școlii, a fost încadrat în Ministerul Afacerilor Interne, ca ofițer în Direcția Generală Politică a MAI. Documentele menționează că prima sa funcție a fost cea de ajutor șef birou, fiind responsabil cu munca pe linie de UTC. Ca proaspăt ofițer, sarcinile sale erau similare cu atribuțiile îndeplinite ca activist de tineret. În urma reorganizării MAI și apariției unui minister distinct al Securității Statului, condus de Alexandru Drăghici, Iulian Vlad a fost transferat, în ianuarie 1953, în structura Direcției Cadre a noului organism ministerial, ca șef al biroului cadre din Serviciul învățământ. Ulterior, a fost promovât șef secție al aceluiași serviciu⁴⁰. Până în 1974, Iulian Vlad a lucrat numai în structurile de cadre și de învățământ ale Securității, avansând treptat, dar sigur, până la funcția de șef direcție.

Ascensiunea sa ulterioară a fost prefigurată încă din 1956-1957, când a urmat un curs de securitate în Uniunea Sovietică. Majoritatea ofițerilor de Securitate care au deținut funcții de conducere în prima parte a regimului comunist au urmat astfel de „specializări”. După acest curs, a fost numit în august 1957 locuitor al șefului Serviciului învățământ din Direcția Cadre, iar după aceea șef al acestui serviciu. În 1960 a fost promovât locuitor al șefului Direcției cadre, iar în iunie 1967 șef al Direcției Învățământ din Consiliul Securității Statului. El a deținut o funcție similară până în 1974, inclusiv în

³⁹ *Ibidem*, ff. 162-162v.

⁴⁰ *Ibidem*, ff. 23v, 28.

urma reorganizărilor Securității și ale Ministerului de Interne din prima parte a anilor '70⁴¹. În paralel cu ascensiunea sa profesională, Iulian Vlad a fost ridicat în grad militar (23 august 1954 – locotenent major, 23 august 1957 – căpitan, 23 august 1962 – maior, 23 august 1964 – locotenent colonel, 30 decembrie 1967 – colonel, 6 iunie 1971 – general maior)⁴².

În 1974, Iulian Vlad a fost numit comandant al Școlii militare de ofițeri activi de la Băneasa, iar în mai 1977 a fost avansat la gradul de general locotenent și propulsat în funcția de secretar de stat în Ministerul de Interne, răspunzând de activitatea de contraspionaj⁴³. În dosarul său profesional nu există informații despre activitatea lui în acest domeniu. După fuga generalului Mihai Pacea, Iulian Vlad a fost numit în comisia ce a investigat „defecțiunea” acestuia, alături de generalul Emil Macri și de coloneii Gheorghe Vasile și Ioan Moț. În acest scop s-a deplasat în Germania Federală, de unde, sub pseudonimul Ioan Olteanu, a trimis centralei mai multe rapoarte privind dispariția generalului Pacea⁴⁴.

Mihai Pelin evidențiază în cartea sa *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică* faptul că Iulian Vlad, „în calitate de ofițer superior, nu a fost implicat în acțiuni represive, domeniul său de preocupări profesionale constituindu-l chestiunile referitoare la cadre și învățământ”⁴⁵. De aceeași părere este și Cristian Troncotă în volumul său *Duplicatarii. O istorie a serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist*: „Din cei 37 ani cât a lucrat neîntrerupt în Ministerul de Interne, 25 a activat exclusiv în domeniul învățământului, urcând treaptă cu treaptă «de la simplu ofițer direcționar» la șef de birou, șef de secție, șef de serviciu, locțiitor șef direcție, până la funcția de șef al Direcției Învățământ. [...] În toată această perioadă, după cum singur a mărturisit cu modestie, s-a remarcat «mai mult în plan teoretic, al pregătirii și realizării convocărilor de învățământ și instruire, al elaborării unor materiale de sinteză și bilanț»⁴⁶.

Prin aceste aprecieri, ambii autori încearcă să transmită mesajul că Iulian Vlad, în calitatea lui de ofițer, nu a avut de-a face cu latura represivă a regimului comunist, mesaj care este cel puțin discutabil. Simpla intrare în Securitate a lui Iulian Vlad arată că era dispus să comită acte represive, crime, dacă i se cereau de către superiori. Nu știm dacă acesta a comis astfel de acte și nici cum ar fi procedat, dacă i s-ar fi cerut să o facă. Există însă documente care arată că ar fi fost implicat în campania de urmărire și represiune declanșată de Securitate împotriva cunoscutului disident anticomunist, Vasile Paraschiv, dar și asupra intelectualilor Ana Blandiana, Dorin Tudoran și Gheorghe Ursu. Însă, aceste acțiuni le voi discuta într-un alt capitol al studiului de față.

Jurământul depus de Iulian Vlad, pe care îl prezentăm în continuare, indică disponibilitatea de a-i „lichida” pe toții cei ce erau împotriva regimului comunist: „[...] intrând în serviciu la Ministerul Securității Statului, îmi iau angajamentul să îndeplinesc

⁴¹ *Ibidem*, ff. 10, 23v.

⁴² *Ibidem*, f. 20.

⁴³ *Ibidem*, ff. 18, 20, 23v, C. Troncotă, *op. cit.*, p. 161.

⁴⁴ Liviu Țăranu (editor), *Ion Mihai Pacepa în arhivele Securității. 1978-1980*, București, Editura Enciclopedică, 2009, *passim*.

⁴⁵ Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, București, Editura Eikon, 2002, p. 298.

⁴⁶ C. Troncotă, *op. cit.*, pp. 159-160.

fără șovăire toate ordinele și dispozițiile MSS, să respect și să îndeplinesc cerințele regulamentul militar. [...] Voi lupta pentru distrugerea tuturor spionilor, sabotorilor, diversioniștilor și tuturor acelor care atentează la Securitatea Statului și se ridică împotriva construirii socialismului în RPR. Voi depune toate eforturile și aptitudine pentru demascarea și distrugerea radicală a tuturor uneltirilor criminale ale dușmanului de clasă”⁴⁷.

Sigur, acesta este un jurământ tip, depus de fiecare angajat al Securității, dar conținutul lui arată că aceștia consimțeau să îndeplinească toate ordinele și dispozițiile primite împotriva celor care opuneau partidului și statului comunist.

O astfel de posibilitate s-ar fi putut ivi în situația transferării lui din Direcția Cadre sau de Învățământ într-o structură operativă a Securității, ceea ce s-a și întâmplat în mai 1977 când a fost numit secretar de stat și responsabil cu activitatea de contraspionaj. De altfel, un alt general asupra căruia nu există niciun dubiu că a comis crime și care a lucrat timp de trei ani, între 1954-1957, în Direcția Cadre este generalul Pleșiță⁴⁸. De asemenea, și colonelul Ioan Ficior, fost comandant al penitenciarului Periprava, a fost pentru un an șef al Biroului Cadre din Direcția Generală a Penitenciarelor⁴⁹.

Securitatea în viziunea lui Iulian Vlad

După decembrie 1989, o serie de foști ofițeri au încercat să impună imaginea a două Securități: una a „instrumentului național”⁵⁰ din anii lui Nicolae Ceaușescu, formată în majoritatea ei din ofițeri de origine română, și o Securitate a alogenilor, condusă de etnici minoritari și controlată de consilierii sovietici, a căror prezență a caracterizat prima perioadă a regimului comunist (1948-1964). Această Securitate, cea a alogenilor, ar fi fost responsabilă, în opinia ofițerilor din cea de-a doua Securitate, cea a lui Nicolae Ceaușescu, de majoritatea abuzurilor și crimelor dintre 1948 și 1964. Totodată, drept principalii responsabili pentru abuzurile din perioada lui Nicolae Ceaușescu sunt considerați activiștii de profesie aduși de acesta în Securitate. Astfel de interpretări și-au făcut apariția în mentalul foștilor ofițeri de Securitate încă din timpul regimului comunist, fiind menționate ca atare și în cadrul Plenarei CC al PCR din 23-25 aprilie 1968, care a condus la înlăturarea lui Alexandru Drăghici din toate funcțiile. Aceste viziuni asupra aparatului represiv erau, într-un anume fel, extrem de liniștitoare pentru ofițeri, mai ales pentru cei cu funcții de conducere, care se deresponsabilizau de orice culpabilitate ce le-ar fi putut fi adusă. Nu se simțeau vinovați, vina aparținând „alogenilor” sau „activiștilor” aduși de Ceaușescu în Securitate. Andi Mihalache a numit acest procedeu folosit de ei, cât și de către foști membri ai elitei comuniste, drept „arheologia deresponsabilizării”⁵¹. Asemenea informații au fost amendate însă de

⁴⁷ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 16.

⁴⁸ Idem, dosar nr. P 106, partea I-a, f. 66v.

⁴⁹ Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbăș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Iași, Polirom, 2009, p. 226.

⁵⁰ *Ochii și urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleșiță. Dialoguri consemnate de Viorel Patrichi în perioada aprilie 1999-ianuarie 2001*, București, Ianus Inf. SRL, 2001, *passim*.

⁵¹ Andi Mihalache, *art. cit.*, p. 185.

istorici, care au atras atenția asupra mijloacelor de mistificare folosite de foștii ofițeri cu funcții de conducere: „a împlinirii unor jumătăți de adevăr cu minciuni sfruntate și cu fantezii personale”⁵².

Unul dintre exponenții acestui curent de gândire este, alături de Nicolae Pleșiță, Neagu Cosma, Ion Stănescu s.a., chiar generalul-colonel Iulian Vlad, cel care a condus Departamentul Securității Statului între 1987-1989. Iulian Vlad avea să dezvolte această imagine în declarațiile sale din 31 martie 1990, date în timpul anchetei sale. Pledoaria lui începea cu prezentarea contextului în care fusese numit șef al Departamentului Securității Statului, ajungând la identificarea unui „țap ispășitor” în persoana fostului ministru de Interne Tudor Postelnicu, care, în opinia sa, „a pus la dispoziția celor doi dictatori întreaga Securitate pentru a se servi de ea în scopurile lor dictatoriale”, ajungând astfel „o instituție la dispoziția dictatorilor pentru asigurarea protecției lor personale și întărirea dictaturii”.

El mai sublinia faptul că nu-și dorise această poziție din fruntea Securității, dar și de ce respectiva instituție ajunsese să fie urâtă de români. Potrivit lui Iulian Vlad, „nemulțumirea și ura ce s-au acumulat la adresa lui [Nicolae Ceaușescu] nu puteau să nu se răsfrângă și asupra Securității”, consemnând în depoziție că „în aceste condiții și împrejurări a trebuit să preiau funcția de șef al Departamentului Securității Statului, pe care n-am dorit-o și n-am urmărit s-o obțin”⁵³. El și-a exprimat regretul „profund că atunci când am fost numit nu m-am menținut mai ferm pe poziție, refuzând funcția”⁵⁴.

Totodată, prin declarațiile sale, Iulian Vlad construiește o altă realitate, convenabilă și disculpatoare. Modalitatea prin care concepe această realitate alternativă constă în decontextualizarea unor fapte și prezentarea lor într-o interpretare proprie, care au prea puțin de-a face, sau chiar deloc, cu realitatea și ocultarea unor practici represive caracteristice perioadei Nicolae Ceaușescu a comunismului românesc.

După cum se poate constata cu ușurință din răspunsurile lui Iulian Vlad, angajarea Securității în acțiuni represive, cum ar fi urmărirea autorilor de înscrisuri și scrisori anonime critice, este considerată de acesta ca fiind o consecință a numirii lui Tudor Postelnicu în fruntea Ministerului de Interne și a Securității. Ultimul șef al Securității îl descrie pe Tudor Postelnicu drept un fost activist de partid care punea „în aplicare cu orice chip a indicațiilor și orientărilor pe care le aducea de la cei doi dictatori”. Ca atare, Iulian Vlad nu se sfiește să afirme că „așa se explică de altfel extinderea și angajarea Securității într-o tot mai mare măsură pe linia așa-zisă a comentariilor, a scrisorilor anonime și, în general, a înscrisurilor de orice fel cu caracter ostil, a legăturilor cu posturile de radio și cu alte mijloace de propagandă din străinătate, precum și a contactelor cu străinii [...]”⁵⁵.

Aceste informații incumbă cel puțin două aspecte: 1. Să se fi aflat Securitatea, înainte de numirea lui Nicolae Ceaușescu, în slujba cetățenilor români? și 2. Depistarea

⁵² Florian Banu, *Literatura istorică și documentele Securității. Câteva considerații privind istoriografia Securității*, în „Caietele CNSAS”, an. I, nr. 1/2008, p. 196.

⁵³ *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceaușescu*, în „Evenimentul Zilei”, nr. 72/14 septembrie 1992.

⁵⁴ *Ibidem*, în *loc. cit.*, nr. 73/15 septembrie 1992.

⁵⁵ *Ibidem*, în *loc. cit.*, nr. 72/14 septembrie 1992.

autorilor de scrisori anonime și înscrisuri critice la adresa regimului comunist, limitarea accesului la posturile de radio străine și supravegherea strictă a relațiilor cetățenilor români cu cei străini să fi fost o direcție clară de acțiune a Securității, numai după aducerea lui Tudor Postelnicu în fruntea acestui departament? Ori documentele indică faptul că identificarea autorilor unor astfel de înscrisuri s-a aflat tot timpul în atenția Securității, desigur, cu diferite grade de intensitate, fiind una dintre modalitățile prin care această instituție combătea „contrarevoluția”. Aceste cazuri au fost documentate chiar de Securitate, în timpul anchetelor ce au urmat Plenarei CC din 23-25 aprilie 1968, când a fost evidențiat cazul unor angajați din Ministerul Industriei Grele, majoritatea membri de partid, care îi trimiseră o scrisoare anonimă lui Gheorghiu-Dej⁵⁶.

Alte afirmații ale lui Iulian Vlad privesc *gama de măsuri* represive adoptate de Securitate în anii '80. Acesta încearcă să acrediteze ideea că, în timpul mandatului său, s-a „extins cum n-a fost niciodată în trecut, gama măsurilor preventive începând cu influențarea, atenționarea, avertizarea, propunerea unor măsuri politico-administrative sau disciplinare etc. până la punerea persoanei respective în atenția familiei sau a colectivului de muncă”⁵⁷.

Și în acest caz documentele indică faptul că respectivele măsuri au început să fie adoptate încă din anii '60, fiind o consecință a schimbării opticii regimului în materie de politică punitivă, a semnării de către România a unor tratate și pacte internaționale (spre exemplu Helsinki-1975), precum și a nevoii statului comunist de contractare a unor credite financiare externe. Însă când interesele au clamat-o, regimul comunist nu a ezitat să revină la practicile represive din anii 50: asasinarea unor disidenți (cazul Gheorghe Ursu), „execuțiile sumare” ale celor arestați în operațiunea Autobuzul (Timișoara, 1981) și reprimarea revoluționarilor timișoreni anterior datei de 21 decembrie 1989. Firește, generalul Iulian Vlad nu spune nimic despre o altă practică represivă a perioadei Nicolae Ceaușescu, când a deținut funcții de conducere în Securitate. Este vorba despre internările, din motive politice, în stabilimentele psihiatrice. Pe de altă parte, nu a ezitat să-și asume rolul de protector al unor cunoscuți dizidenți din timpul lui Nicolae Ceaușescu, dintre care unii cu ani grei petrecuți în închisori, în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Iulian Vlad și represiunea comunistă

Dosarul profesional al lui Iulian Vlad nu conține informații despre o eventuală implicare a acestuia în activități de poliție politică sau despre rolul lui în coordonarea unor acțiuni de urmărire a disidenților din perioada comunistă. Ele pot fi reconstituite însă din surse alternative, cum ar fi o serie de articole publicate între 2005 și 2010 în presa centrală de istorici (Stejărel Olaru) sau jurnaliști (Mirela Corlățean). Informații despre acțiunile represive ale Securității din anii '70-'80 și implicarea lui Iulian Vlad în executarea lor se găsesc în documentele editate de unii dintre disidenții urmăriți (spre exemplu, este cazul lui Dorin Tudoran). Alte date apar în notele de constatare ale

⁵⁶ ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 1, *passim*.

⁵⁷ *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceaușescu*, în „Evenimentul Zilei”, nr. 75/17 septembrie 1992.

Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ori în sentințele Curții de Apel București cu privire la fostul general-colonel de Securitate.

Din articolul jurnalistei Mirela Corlățean aflăm că Iulian Vlad a fost unul dintre ofițerii de Securitate cu funcții de conducere în aparatul represiv al statului comunist, care a participat la elaborarea măsurilor de reprimare adoptate de autorități după revolta minerilor din Valea Jiului (august 1977), dar și la urmărirea și supravegherea informativă a cunoscutului disident Vasile Paraschiv. Potrivit ziaristei, „una dintre țintele predilecte ale generalului Vlad a fost Vasile Paraschiv, muncitorul ploieștean care a avut curajul să se opună regimului comunist și care a fost bătut cu bestialitate de Securitate și internat în spitale de psihiatrie”.

Iulian Vlad a ordonat „în «cazul Paraschiv» filajul pas cu pas al țintei, interceptarea convorbirilor telefonice, percheziții domiciliare și confiscarea unor materiale «dușmănoase» din casa acestuia”⁵⁸. Afirmările ziaristei au la bază o sesizare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității din 2008, prin care s-a solicitat constatarea calității de lucrător al Securității a fostului general și șef de Securitate Iulian Vlad. Procesul s-a judecat între 2009 și 2010 la Curtea de Apel București, iar din Sentința civilă nr. 150 din 12.01.2010, accesibilă pe site-ul CNSAS, reies principalele activități ale lui Iulian Vlad, ca ofițer cu funcții de conducere în Securitate. În continuare, voi reda pasajele relevante care vorbesc despre rolul lui Iulian Vlad în urmărirea unor persoane aflate în vizorul Securității, precum și despre măsurile dispuse de acesta. În Sentință nu sunt specificate însă numele persoanelor care au avut de suferit de pe urma activității de ofițer a lui Iulian Vlad, ci sunt reproduse doar inițialele acestora:

„[...] din cuprinsul Notei de constatare nr. S/DI/13799 din 15.12.2008, și a înscrisurilor atașate acesteia s-a stabilit că, pârâtul [Iulian Vlad] având gradul de general locotenent, secretar de stat în cadrul Direcției Securității Statului (1977, 1981), general-locotenent (1983) și general-colonel (1988), adjunct al Ministrului de Interne (1983, 1988), a dispus urmărirea mai multor persoane pentru prevenirea acestora de la activitatea ostilă orânduirii socialiste, precum și pentru sancționarea unor scriitori care publicaseră lucrări apreciate ca fiind în contradicție cu ideologia colonistă [comunistă]. De asemenea, în aceeași calitate, pârâtul a dispus măsuri de supraveghere informativă și monitorizare a transmisiunilor de televiziune, cercetări informative a dizidenților din anii 1980. [...] Măsurile informative dispune [dispuse] împotriva scriitorului I.C., sancționarea celor care publicaseră volumul de poezii pentru copii al A.B., și retragerea de pe piață a acestor lucrări literale, aprobarea cercetării informative a unui cunoscut dizident din anii 1980, supravegherea informativă și monitorizarea transmisiilor de televiziune neputându-se constitui măsuri represive având ca țintă opiniile sau activitățile politice ale vreunei persoane, ci exclusiv îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către ofițerii din subordine. [...] Din nota de măsuri privind pe scriitorul..., semnată olograf de către pârât reiese că în calitatea acestuia a dispus urmăriri informative a acestei persoane care s-ar fi angrenat în acțiuni ostile la adresa României Socialiste prin

⁵⁸ Mirela Corlățean, *Foștii șefi ai Securității, găsiți vinovați după 20 de ani*, accesibil la adresa <http://www.evz.ro/fostii-sefi-ai-securitatii-gasiti-vinovati-dupa-20-de-ani-882990.html> [30 mai 2014].

acordarea unor interviuri postului de radio Europa Liberă, pârâtul dispune adoptarea unor măsuri represive și de natură să îngreădească dreptul acestei persoane la libera circulație și la libertatea de opinie, având ca scop întreruperea activității acestei persoane și, în subsidiar, compromiterea acesteia”.

Ca atare, în baza probelor documentare oferite de CNSAS, instanța a hotărât „în numele legii” următoarele: „admite acțiunea formulată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității” și „constată calitatea de lucrător al Securității în privința pârâtului”⁵⁹.

Un alt articol care vorbește despre implicarea lui Iulian Vlad în acțiuni de represiune este cel al lui Stejărel Olaru, publicat în Evenimentul zilei din 2005 și intitulat sugestiv „Iulian Vlad – Tăcutul”. Potrivit istoricului citat, încă de la începutul anilor '80, Iulian Vlad a fost implicat în urmărirea celor care au aderat la Meditația Transcendentală, dispunând „filarea și deschiderea dosarelor de urmărire informativă a tuturor persoanelor implicate în această mișcare - câteva sute - sub bănuiala ca acestea ar putea întreprinde acțiuni de spionaj”. Printre cei urmăriți atunci din ordinul lui Iulian Vlad se numără, potrivit lui Stejărel Olaru, „soții Andrei și Catrinel Pleșu, pictorul Sorin Dumitrescu, filosoful Mihai Sora, celebrul naist Gheorghe Zamfir, academicienii Victor Săhleanu și Stefan Milcu, cântărețul de operă Ludovic Spiess, scriitorul Marin Sorescu, psihologii Vladimir Gheorghiu, Ioan Ciofu, Ion Mânzatu, Irina Holdevici, Aurora Liiceanu”⁶⁰.

Iulian Vlad – sfârșit de carieră

Desemnarea lui Iulian Vlad în comisia care a investigat fuga generalului Mihai Pacepa arată că acesta era considerat de Nicolae Ceaușescu drept unul dintre oamenii săi de încredere. Desigur, aceasta a fost și o consecință a faptului că, în calitate de secretar în MI, răspundea de activitatea de contraspionaj. Fidelitatea generalului a fost recompensată prin promovările succesive din „ultimul deceniu comunist”. În aprilie 1983 a fost numit adjunct al ministrului de Interne, fiind responsabil cu „problemele de securitate internă”, iar la 23 august 1984 a fost ridicat la gradul de general-colonel. Prin Decretul prezidențial nr. 173 a fost numit la 3 octombrie 1987, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului⁶¹, iar în luna următoare avea să se confrunte cu revolta muncitorilor brașoveni din 15 noiembrie 1987. Nu este clar rolul său în gestionarea acestei revolte, dar în mod cert șeful statului comunist a fost mulțumit de prestația sa. În caz contrar, l-ar fi îndepărtat cu siguranță din funcția de șef al Securității, ceea ce nu s-a întâmplat.

Succesul Revoluției Române din Decembrie 1989 a fost favorizat de contextul extern (prăbușirea celorlalte regimuri comuniste din Europa răsăriteană, schimbarea politicii URSS față de statele comuniste, după venirea lui Mihai Gorbaciov la putere), curajul numeroșilor protestatari care au înfruntat în acele zile regimul comunist, dar și de non-combat-ul Securității din 22 decembrie 1989. În depozițiile sale din procesele în

⁵⁹ <http://www.cnsas.ro/documente/monitoare/2010/Vladu%20Iulian.pdf> [30 mai 2014].

⁶⁰ Stejărel Olaru, *Iulian Vlad – tăcutul*, „Evenimentul Zilei”, accesibil la adresa <http://www.evz.ro/detalii/stiri/iulian-vlad-tacutul-688988.html> [30 mai 2014].

⁶¹ ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 27753, f. 18.

care a fost implicat, dar și în intervențiile sale publice de după 1989, generalul a menționat că în ziua 22 decembrie 1989 Securitatea nu a mai executat ordinele lui Nicolae Ceaușescu, trecând de partea revoluționarilor. El a indicat cu nonșalanță în una dintre depozițiile sale, reprodusă de jurnalistul Mircea Bunea în volumul *Agonia generalilor* că „[...] **nu am făcut nimic contra revoluției**. Dimpotrivă, eu și unitățile din subordinea mea am ajutat revoluția atât înainte de 22 decembrie, cât și după această dată”⁶². Afirmările sale sunt contrazise de Silviu Brucan. Acesta a specificat în memoriile sale că s-a îndoit de sinceritatea trecerii lui de partea Revoluției, considerând că Iulian Vlad practica un joc dublu: „Dacă revoluția câștiga bătălia, el putea demonstra că a trecut de partea ei și deci avea dreptul să se aștepte la o judecată mai puțin aspră a activităților sale criminale din trecut. Dacă ar fi câștigat cealaltă parte – și cred că el mai conta în acel moment pe cartea lui Ceaușescu –, el ar fi putut să-i argumenteze acestuia că a fost nevoit să recurgă la acest șiretlic pentru a pătrunde sus, la conducerea operațiunilor, și a putea să zădărnicească de acolo acțiunea armatei”⁶³. În consecință, acesta a fost supus unui test. I s-a cerut elaborarea unui plan pentru capturarea teroriștilor. Nerealizarea lui în 24 de ore i-a determinat pe cei ce preluaseră conducerea Revoluției să dispună arestarea sa, deoarece se îndoiau de „loialitatea lui Iulian Vlad”⁶⁴. Brucan i-a realizat și o succintă caracterizare, descriindu-l pe ultimul șef al Securității ca fiind „de departe cel mai inteligent și mai șiret general, cu un cap deasupra celorlalți”⁶⁵.

Non-combat-ul său ridică o serie de întrebări esențiale: de ce a ales Iulian Vlad, în calitatea lui de șef al Securității, să nu se supună în totalitate ordinelor date de Ceaușescu, de reprimare a revoluției, deși formal declarase acest lucru și când a început această „disidență”? O posibilă explicație a acestei atitudini au oferit-o Bruce Bueno de Mesquita și Alastair Smith. Politologii americani au subliniat importanța nemulțumirilor din rândul ofițerilor de Securitate în situații revoluționare, precum cea din decembrie 1989, dar și faptul că Nicolae Ceaușescu nu a mai putut conta pe fidelitatea și loialitatea acestora: „Cu alte cuvinte, regula generală a rebeliunii este că revoluțiile au loc atunci când cei care mențin sistemul curent sunt suficient de nemulțumiți de recompensele lor încât să fie dispuși să caute pe altcineva care să aibă grijă de ei. Pe de altă parte, revoltele sunt înăbușite prin reprimarea populației – întotdeauna o sarcină neplăcută -, astfel încât membrii coaliției trebuie să primească beneficii din partea liderului lor încât să fie dispuși să facă fapte reprobabile pentru a asigura menținerea sistemului existent. Dacă ei nu primesc suficiente stimulente sub sistemul curent, atunci nu vor împiedica populația să se revolte împotriva regimului”⁶⁶.

Întrebările despre trădarea Securității rămân, deocamdată, fără un răspuns clar. În mod cert, ultimul șef al Securității a dispus de o „seamă de date și informații” care l-au convins că „situația era de așa natură în acel moment că nu putea să fie altul

⁶² Mircea Bunea, *Agonia generalilor*, București, Editura Artprint, 2000, p. 54.

⁶³ Silviu Brucan, *Generația irosită. Memorii*, București, Editura Universul & Calistrat Hogaș, 1992, pp. 225-226.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 225.

⁶⁵ *Ibidem*, p. 223.

⁶⁶ Bruce Bueno de Mesquita, Alastair Smith, *Manualul dictatorului. De ce să te porți rău e aproape întotdeauna o politică bună*, traducere de Ciprian Șiulea, Iași, Polirom, 2012, p. 49.

deznodământul”. După cum însuși Iulian Vlad preciza la 19 octombrie 1993 în fața Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, acesta nu a putut „prevedea cu exactitate” momentul prăbușirii, dar „cursul evenimentelor l-am intuit”⁶⁷. Să fi considerat Iulian Vlad că sfârșitul lui Nicolae Ceaușescu este inerent, iar el să-și fi pus speranțele în Ion Iliescu, pe care, potrivit fostului său șef de cabinet, îl cunoștea încă din tinerețe? Dacă este așa, atunci fostul „amic”, nu a avut nicio jenă să se debaraseze de el și să-l prezinte drept unul dintre „țapii ispășitori” pentru represiunea din decembrie 1989. Atmosfera din 1990 era propice apariției unor astfel de „țapi ispășitori”, iar Iulian Vlad era unul dintre candidații ideali pentru această postură, în calitate sa de ultim șef al Securității.

După decembrie 1989, Iulian Vlad și alți ofițeri de Securitate au fost implicați în mai multe procese deschise unor cadre ale fostei Securități. Condamnat la 24 ani pentru genocid, ultimul șef al Securității a fost amnistiat la sfârșitul anului 1993⁶⁸ de către președintele Ion Iliescu. Începând de la această dată, Iulian Vlad s-a remarcat printr-o discreție totală, fiind însă prezent la o serie de manifestări organizate de foștii lui subordonați. În 2013, mai multe articole de presă au indicat că fostul șef de securitate era încă activ în relațiile economice cu China, în calitate de președinte al Camerei de comerț româno-chineze⁶⁹. Această informație nu s-a confirmat însă.

Carierea lui Iulian Vlad în Securitate coincide, în linii mari, cu perioada de existență a regimului comunist din România. Intrat în principalul aparat represiv în mai 1952, ca locotenent și angajat al Direcției Generale Politice a MAI, a ajuns până la gradul de general-colonel și funcția de șef al Departamentului Securității Statului. Alături de Nicolae Pleșiță, Emil Macri s.a., ultimul șef al Securității comuniste face parte dintr-o generație care a format coloana vertebrală a sistemului birocrat comunist. Generația lor îi cuprinde pe cei născuți între a doua jumătate a anilor '20 și începutul celor '30⁷⁰. Iulian Vlad a fost un ofițer care a întrunit câteva trăsături adecvate contextului politic (inteligent, angajat ideologic, șiret, docil și obediență). Toate acestea i-au asigurat promovarea și supraviețuirea în cadrul aparatului represiv comunist. Biografia sa indică o întrepătrundere între munca de activist și cea de Securitate, el debutând în lumea comunistă ca activist. Înainte de toate, Iulian Vlad a fost un „activist disciplinat” trimis să lucreze într-un „sector special”. Probabil, ar fi făcut carieră și în structurile de partid. Drept exemplu poate fi indicat Tudor Postelnicu, predecesorul său în funcție, care a fost la începutul anilor '50 ofițer în Direcția Generală Politică, aceeași structură în care a lucrat și Iulian Vlad.

Ultimul șef al Securității a fost un ins care s-a angajat total în construcția societății comuniste încă din primii ani postbelici, fiind atât unul dintre pilonii de susținere ai regimului, cât și un adept care a crezut fără să se îndoiască. Dezvrăjirea lui s-

⁶⁷ Arhiva Senatului României, Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, *Stenograma audierii lui Iulian Vlad*, 19 octombrie 1993, f. 3.

⁶⁸ M. Pelin, *op. cit.*, p. 299.

⁶⁹ Marius Stan, *Chinezării cu Iulian Vlad*, accesibil la adresa <http://www.contributors.ro/cultura/chinezarii-cu-iulian-vlad/> [30 mai 2014].

⁷⁰ Mary Fullbrook, *Dissonant lives. Generations and Violence through the German Dictatorship*, Oxford, University Press, 2011, p. 8.

a produs abia în societatea postdecembristă și doar după ce a realizat că a fost folosit drept „șap ispășitor” de către reprezentanții noii puteri. Ca șef de Securitate, Iulian Vlad nu avea cum să evite angrenarea sa și a instituției conduse de el în acțiuni represive. Cu toate acestea, a încercat să se portretizeze drept un apărător al dizidenților din timpul lui Nicolae Ceaușescu și un ins care a „extins cum n-a fost niciodată în trecut, gama măsurilor preventive începând cu influențarea, atenționarea, avertizarea, propunerea unor măsuri politico-administrative sau disciplinare etc., până la punerea persoanei respective în atenția familiei sau a colectivului de muncă”⁷¹. Acestea au fost, în primul rând, o consecință a schimbării politicii punitive a regimului comunist, nu un program impus de Iulian Vlad după numirea sa în fruntea Securității. Modul de gestionare a principalelor amenințări la adresa siguranței statului comunist arată că decidenții comuniști nu au ezitat niciodată să adopte măsuri represive violente, dacă cele indicate de Iulian Vlad nu aveau rezultatul scontat. Ca principali responsabili pentru practicile opresive din ultima parte a statului comunist, i-a identificat pe Tudor Postelnicu și activiștii aduși de Nicolae Ceaușescu în Securitate, ceea ce reprezintă însă doar un exercițiu clasic de deresponsabilizare, frecvent întâlnit la foștii comuniști, după cum a remarcat Andi Mihalache. Instituția condusă de el a avut, chiar și în ultimii ani ai guvernării comuniste, același principal scop: „apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității Republicii Populare Române contra uneltirilor dușmanilor din interior și exterior”⁷². Singura diferență consta în formula de exprimare a acestui scop asumat de Securitate.

⁷¹ *Generalul Iulian Vlad dezvăluie secretul căderii lui Ceaușescu*, în „Evenimentul Zilei”, nr. 75/17 septembrie 1992.

⁷² *Decret 222 pentru înființarea Direcției Generale a Securității Poporului*, în Florica Dobre (coord.), *Structuri/cadre, obiective și metode. 1948-1967. Documente inedite din Arhivele Securității*, vol. I, București, Editura Enciclopedică, 2006.

Florian BANU

Nicolae Doicaru – un cursus honorum enigmatic

Nicolae Doicaru – an Enigmatic Cursus Honorum

“Moles” who infiltrate various secret services and governmental bodies represent one of the most exciting subjects of intelligence literature. As far as the Romanian secret services are concerned, the problem of agents infiltrating the highest levels of Power has been often discussed about. Several names have been mentioned, of which the most notorious is undoubtedly Ion Mihai Pacepa.

Starting from the people’s legitimate interest in the foreign penetration of the Securitate divisions, we have tried to rebuild the extraordinary career of the longest serving leader of the Romanian intelligence, Nicolae Doicaru, while insisting on some less clear moments of his biography.

Obviously, as it often happens with this type of investigations, we could not reach a firm conclusion on the possible recruitment of Doicaru by the Soviet secret services. However, we are convinced that a foray into the past of a high official of the communist regime is always a useful exercise meant to highlight the events and morals of that age.

Etichete: Nicolae Doicaru, Securitate, spionaj, „cârțiță”, biografie

Keywords: Nicolae Doicaru, Securitate, intelligence, “mole”, biography

În fruntea spionajului românesc s-a aflat timp de aproape două decenii o singură persoană: Nicolae Doicaru. Acesta a condus cu mână sigură un domeniu extrem de complex, fiind cel mai longeviv șef al spionilor români (15 iulie 1959 – 4 martie 1978)¹. Cine era acest om, cum a ajuns în această funcție și, mai ales, cum s-a menținut în ea vreme atât de îndelungată?².

¹ Data de 15 iulie este cea în care Doicaru a preluat efectiv conducerea direcției, dar numirea sa în funcție se va face mult mai târziu, în 20 ianuarie 1960. În ce privește data schimbării din funcție, există și opinia eronată că Doicaru a fost schimbat în 1976, istoricul Cristian Troncotă notând: „Din 1960 și până în 1976, serviciul de spionaj al Securității a fost condus de generalul Nicolae Doicaru, urmat de generalul C. Dănescu (1976-1978)” – Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de Informații și Securitate ale regimului comunist din România. 1965-1989*, București, Editura Elion, 2003, p. 95. Informația este menținută și în ediția a II-a a lucrării – cf. Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014, p. 121.

² Scurte fișe biografice au fost publicate de Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, București, Editura Elion, 2003, p. 102-103 și Nicolae Ioniță, *Fișe biografice ale șefilor de direcții centrale din Securitate, în anii '60*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, anul II, nr.

„Om cu o voință puternică, hrănită de o ambiție bolnavă, cu totul specială, pe care îl interesa, în primul rând propria-i măreție și glorie”³. Astfel îl definește, pe scurt, generalul Neagu Cosma, fostul șef al Direcției Contraspionaj timp de aproape 17 ani, unul din marii rivali ai lui Doicaru, neuitând să adauge:

„Era de o hărnicie ieșită din comun, cu o putere de muncă rar întâlnită; începea ziua de lucru la cinci-șase dimineața și o încheia la zece-douăsprezece noaptea. Avea o rezistență fenomenală! Niciodată nu era obosit, roșeața permanentă din obraji înfățișându-l veșnic în formă. Perseverent și prezent în activitatea D.I.E. până în detalii, să-l fi ferit sfântul pe cel care nu îi îndeplinea întocmai și la timp ordinele. (...) Era în stare să deschidă orice fel de ușă, indiferent de blindajul ei, reușind, după cum s-a văzut, să ajungă consilierul special al lui Nicolae Ceaușescu”⁴.

Nicolae Pleșiță, care, de asemenea, l-a cunoscut bine pe Doicaru, era de părere că acesta „era de o tenacitate de rob” și „se dorea ministru de interne”⁵. Abilitatea acestuia de a „deschide uși” este confirmată și de Pleșiță, printr-un exemplu concret. Astfel, în opinia sa, Doicaru „se folosea de Andruța Ceaușescu (Nicu), înfipt bine la Cadre, în chip de berbec, ca să deschidă niște uși”⁶.

Așadar, un portret complex, al unei personalități exacerbate, marcate de un carierism extraordinar, Doicaru fiind gata să treacă „peste cadavrul propriei mame” pentru a ajunge în „vârful piramidei”, după cum aprecia Neagu Cosma⁷. Să fie, oare, profilul psihologic al lui Doicaru suficient pentru a explica ascensiunea și longevitatea sa într-o funcție atât de importantă? Sau, ca și în alte cazuri, în spatele unei personalități de excepție s-a aflat și o „protecție” ocultă? După Serghei Nikonov, Vasile Vâlcu și Mihai Gavriiliuc, să fi renunțat sovieticii la controlul spionajului românesc sau Nicolae Doicaru, primul etnic român ce prelua conducerea acestei structuri, avea și el o serie de obligații neștiute⁸? Fără a încerca să dăm un răspuns tranșant la o problemă atât de complexă⁹, ne-am propus în paginile de față să trecem în revistă un *cursus honorum* în

1(3)/2009, p. 105-106. De asemenea, date esențiale asupra parcursului biografic al lui Doicaru se regăsesc într-un referat de cadre din noiembrie 1959, publicat în C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective și metode, vol. I (1948-1967)*, coordonator Florica Dobre, editori: Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Țăranu, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 194-197 (în continuare, se va cita *Securitatea...*, vol. I).

³ Neagu Cosma, *Cum a fost posibil? Cârțița Pacea*, București, Editura Paco, f.a., p. 42.

⁴ *Ibidem*, p. 44.

⁵ *Ochii și urechile poporului. Convorbiri cu generalul Nicolae Pleșiță. Dialoguri consemnate de Viorel Patrichi în perioada aprilie 1999-ianuarie 2001*, București, Editura Lumea, 2001, p. 17.

⁶ *Ibidem*, p. 19.

⁷ Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 47.

⁸ Referindu-se la această problemă, a controlului sovietic asupra spionajului românesc, istoricul Marius Oprea preia nota: „O dovadă a insistenței sovieticilor de a manipula operațiunile de spionaj ale României Populare este sugerată și de numirile succesive în locul lui Nikonov, ale lui Vasile Vîlcu și Mihail Gavriiliuc, la rândul lor agenți sovietici. Abia în 1958 a fost numit șef al acestei direcții un român, Nicolae Doicaru, fost șef al Direcției Regionale Constanța, care însă și-a dovedit de-a lungul timpului obediența față de «tovarășii de la Moscova»” – Marius Oprea, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității (1948-1964)*, Iași, Editura Polirom, 2008, p. 66.

⁹ Mihai Pelin notează că, în 1978, cu prilejul anchetei privind dezertarea lui Pacea, asupra lui Doicaru „s-au emis suspiciuni din care rezulta că ar fi fost demult un agent al sovieticilor și că ar

bună măsură ilustrativ pentru epoca respectivă, dar în care am identificat, totuși, o serie de elemente care, în mod normal, ar fi pus capăt respectivei cariere.

Data nașterii – o nebuloasă

Semnele de întrebare legate de Nicolae Doicaru încep chiar cu simpla stabilire a datei nașterii. Astfel, într-o autobiografie dactilografată, dar semnată olograf, datată 15 noiembrie 1947 se menționează: „sunt fiul lui Gheorghe și Polixenia Doicaru, născut în anul 1922 august 22, în comuna Dalbanți, jud. R. Sărat – casa părintească”¹⁰. Aceeași dată este menționată atât în caracterizarea făcută în același an de șeful Inspectoratului de

Șiguranță Constanța, cât și în referatele de cadre întocmite în anii 1949, 1951, 1952, 1953, cu precizarea că locul nașterii era fie comuna Dălhăuți¹¹/Dălhăiești, fie Dolhanți, fie Dolhănti. În anii următori, toate referatele de cadre și aprecierile conțin data de 22 august, inclusiv un referat al col. Pateșan Ioan, șeful Direcției Cadre din M.A.I., datat 25 iulie 1966.

Totuși, într-o autobiografie olografă, datată 10 mai 1951, Doicaru scria: „mă numesc Doicaru Nicolae, născut în com. Dălhăuți, Regiunea Putna, Raionul Focșani, în anul 1922, luna aprilie”¹². Într-un „cazier” întocmit de Direcția Telegrafiei în 1945 este trecută ziua de 21 aprilie 1922, menționându-se buletinul de naștere nr. 22 din 23.04.1922. În diploma de absolvire a Secției de Economie Politică a Institutului de Științe Economice „V.I. Lenin” din București, eliberată în 1967, se menționează tot data de 21 aprilie 1922. Pe de altă parte, în fișa personală întocmită de Centrul de Informații Externe în anii '80 este trecută data de 22 aprilie 1922. Pentru mai multă varietate, un raport de investigații semnat de slt. Radu Constantinescu și datând de la jumătatea anilor '50 indică ziua de 23 aprilie. Ca atare, dat fiind că el însuși a semnat două autobiografii cu date diferite de naștere, ne declarăm în imposibilitatea de a stabili care era data exactă a nașterii, dar înclinăm să credem că era 21 aprilie 1922.

Familia în care a văzut lumina zilei nu era una în măsură să-i faciliteze o carieră în Securitate: tatăl, Gheorghe Doicaru, de profesie viticultor, era cunoscut ca un votant

fi avut o atitudine deosebit de slugarnică față de consilierii sovietici cu care colaborase înainte de 1962, și în Dobrogea, și la București” – Mihai Pelin, *op. cit.*, p. 103. Pe de altă parte, fostul șef al contrașpionajului, după ce trece în revistă nenumăratele ocazii în care Doicaru l-a „acoperit” pe Pacea, notează: „Pe drept, cititorul se poate întreba: pentru ce este asociat Doicaru, trădătorului Pacea? Vrea cumva autorul să sugereze că și Doicaru a fost trădător? Nu, în nici un caz.” – Neagu Cosma, *op. cit.*, p. 47.

¹⁰ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 85. Ciudat este că, pe lângă incertitudinea privind data propriei nașteri, Doicaru nu părea să știe nici când au fost născuți părinții săi. Astfel, în noiembrie 1947 el scria că „tata are 68 de ani și mama 57”, iar în 10 mai 1951 nota în autobiografie: „sunt fiul lui Gheorghe de cca. 70 ani și al Polixenia de cca. 55 ani”.

¹¹ Denumirea corectă este Dălhăuți, satul aparținând de comuna Cârligele, actualmente în județul Vrancea – cf. Ion Iordan, Petre Gâștescu, D.I. Oancea, *Indicatorul localităților din România*, București, Editura Academiei R.S.R., 1974, p. 125.

¹² A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 76.

al partidelor istorice (mai ales P.N.L.). În plus, fusese ajutorul unui administrator la via unui moșier din Odobești, după care deținuse între anii 1910-1935 o „prăvălie de coloniale” și un debit de tutun (închis în 1942). Poseda 1,5 ha de „vie americană” și 1 ha de pădure, „cal, căruță, vacă și casă de locuit” și, lucru foarte important pentru autoritățile vremii, la muncile agricole întrebuinta „și mână de lucru salariată (la cules, săpatul și amenajatul viei)”¹³. Mama, Polixenia, era casnică și avea o avere proprie de doar 0,25 ha teren arabil. Toate acestea îl făceau pe cpt. Gh. Iștoc, din Direcția Politică a D.G.S.S., să-și încheie, la 5 aprilie 1952, referatul cu fraza: „față de cele de mai sus, rezultă că origina (sic!) socială a tov. Maior de securitate Doicaru Nicolae este chiabură (sic!)”.

Doicaru Nicolae a urmat școala de șapte clase în comuna natală, iar în anul 1937 a devenit elev al Gimnaziului Industrial de Băieți din Focșani. În liceu s-a remarcat ca un elev bun la învățătură, absolvind examenul de capacitate din sesiunea iunie 1941 cu media generală 8,50, „fiind clasificat primul cu această medie din 21 de elevi absolvenți”, după cum se menționează într-un certificat eliberat de directorul gimnaziului în 16 iunie 1941.

De la „străjer” la... „frate de cruce”

Multă vreme investigațiile (repetate!) asupra perioadei petrecute în liceu nu au dus decât la consemnarea faptului că „avea frecvența regulată, nu este cunoscut că făcea parte din vreun partid politic sau din mișcarea legionară, nu avea manifestări șovine”. Totuși, două referințe, una din 17 octombrie și cealaltă din 24 octombrie 1949, date de doi colegi de la Gimnaziul Industrial Focșani, menționau că a fost înscris în Străjerie, iar în privința apartenenței la Mișcarea Legionară, într-una din acestea scria: „nu pot preciza că a fost simpatizant, cunoscând doar atât că la rebeliunea din 1941, absolut toți elevii prezenți la școală, în ordinea claselor, am fost scoși de profesori fără de nici o cunoștință a noastră la manifestație, care a avut ca efect plecarea înapoi la școală”.

În mod ciudat, ofițerii de cadre nu au trecut la verificarea acestor informații provenind de la surse de primă mână, foștii colegi ai ofițerului, și nici nu au consemnat ceva în referatul de cadre, întocmit în 24 noiembrie, precizând clar că în perioada liceului „nu a făcut nici un fel de politică și nu a simpatizat vreo organizație sau partid politic. Nu a fost legionar”¹⁴. Aceste informații vor fi preluate stereotip în referatele întocmite ulterior. Ciudat este și faptul că referințele au fost culese după ce Doicaru fusese avansat în rândul ofițerilor superiori, primind gradul de maior la 23 august 1949, și nu înainte de promovare, așa cum se obișnuia.

Abia la sfârșitul lunii iunie 1959, când pe Doicaru „îl păștea” o nouă promovare în funcție, de data aceasta una deosebit de importantă, „s-a trecut la adâncirea verificării

¹³ În concepția autorităților vremii, „întinderea de pământ pe care o posedă o gospodărie țărănească era un element important în determinarea categoriei din care făcea parte” respectivul proprietar, dar „hotărâtor pentru a intra în categoria de chiabur era faptul dacă un proprietar exploata munca altora sau dispunea de mijloace de producție” – Nicoleta Ionescu-Gură, *Categoria socială a „chiaburului” în concepția P.M.R. din anii '50*, în *Analele Sighet 8. Anii 1954-1960: fluxurile și refluxurile stalinismului*, București, Fundația Academia Civică, 2000, p. 288.

¹⁴ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 47.

activității din trecut a tov. colonel Doicaru Nicolae”. Cu această ocazie, ofițerii de la Raionul de Securitate Focșani au găsit în arhive un tabel cu elevii Gimnaziului Industrial Focșani care făcuseră parte din Frățiile de Cruce. Între aceștia, surpriză!, figura și Doicaru.

Direcția de Cadre a fost nevoită să treacă la lămurirea acestei situații, concluziile la care a ajuns meritând a fi reproduse pe larg:

„În perioada guvernării legionare, unii profesori și elevi din liceu, fiind membri legionari, au trecut la atragerea și înscrierea în organizația legionară și a altor tineri, printre care și pe Doicaru Nicolae. Activitatea sa a constat în participarea la trei-patru ședințe F.D.C., la cântece legionare, la muncă voluntară și marșuri organizate de conducerea școlii și de legionarii din școală, activități la care participau unii profesori și directorul gimnaziului.

De asemenea, în timpul rebeliunii legionare elevii anului III și IV, printre care și Doicaru Nicolae, au fost scoși la manifestația legionară care a avut loc în orașul Focșani, unde au ascultat discursul unui conducător legionar, după care au plecat acasă. De menționat că în oraș nu s-au produs ciocniri sau arestări”.

Într-un alt referat, „circumstanțele atenuante” erau și mai numeroase. În acesta se preciza că Doicaru, „fiind unul din cei mai buni elevi atât la învățătură, cât și la practică”, în majoritatea timpului a fost numit de conducerea școlii chestor al clasei. În momentul organizării „Străjeriei”, împreună cu ceilalți elevi din clasă, a fost înscris în această organizație și trimis timp de două săptămâni într-o tabără străjerească la Breaza. Odată cu venirea legionarilor la putere, în urma ordinului Ministerului Educației Naționale nr. 230882/940B, inventarul organizației străjerești a fost predat „Frăților de Cruce”, iar profesorii trebuia „să sprijine educația legionară a elevilor”. Ca atare, la ședința de constituire a organizației F.D.C. „au fost înscriși aproape majoritatea (sic!) elevilor din anul III și IV”: „menționăm că din anul III, din 44 elevi au fost înscriși 34, iar din anul IV din 26 elevi au fost înscriși un număr de 20 elevi”. Singurii elevi neînscriși în F.D.C., sublinia autorul referatului, „au fost absenți în ziua aceea de la cursuri”, respectiv elevii „de alte naționalități”. Concluzia era simplă: „așa a fost înscris și Doicaru Nicolae în F.D.C.”.

Pentru a sublinia inocența unei astfel de adeziuni, în referat se subliniază faptul că, în afară de ședința de constituire, „au mai avut loc în școală 2-3 ședințe de F.D.C., se cântau cântece legionare, se făcea muncă voluntară și marșuri organizate de conducerea școlii și de legionari în cadrul școlii”, dar la acestea „erau prezenți unii profesori și chiar directorul gimnaziului”.

Episodul rebeliunii legionare este tratat în aceeași manieră „înțelegătoare”: în timpul rebeliunii, la gimnaziu a venit un legionar care, împreună cu directorul, a scos elevii din anii III și IV la manifestație, printre ei și Doicaru, dar în coloana de elevi gimnaziul industrial se afla plasat... „mai la urmă”, iar în oraș „nu s-au produs ciocniri, arestări, brusculări (sic!)”. După înăbușirea rebeliunii, poliția a făcut percheziții la gimnaziu, ocazie pentru autorul referatului de a evidenția un alt merit al lui Doicaru: „la câțiva elevi din clasă s-au găsit unele materiale cu caracter legionar, însă la Doicaru nu s-a găsit nimic”.

Finalul referatului este pe măsura „înțelegerii omenești” manifestată în analiza activității: „Păreră noastră este că poate fi numit în funcție de șef al Direcției I din M.A.I.”. Semnat: Ministrul Afacerilor Interne, General-colonel Alexandru Drăghici¹⁵.

Nici o vorbă despre motivul pentru care Nicolae Doicaru ascunsese acest episod din tinerețea sa atât la verificările făcute pe linie de partid, cât și în biografiile solicitate de serviciile de cadre ale Securității! De exemplu, într-o autobiografie din 1951, acesta își amintea perfect că a mers în cadrul școlii „la diferite manifestări străjerești”, în schimb despre perioada rebeliunii nu mai ținea minte decât că se afla în școală „cu toți ceilalți elevi”, neșovăind să indice chiar și un „legionar”, elevul Tănăsescu, singurul care lipsise: „după câte îmi amintesc, el a fost ridicat ulterior de militari. Participase la rebeliune”.

Nici o comparație nu încolțea în mintea ministrului Drăghici între activitatea inocentă a tânărului licean Doicaru și cea similară a sute de alți liceeni trimiși în pușcării ca „legionari” pentru mult mai puțin decât făcuse Doicaru! Doar „înțelegere”, circumstanțe atenuante și admirație pentru cel „cunoscut ca unul din cei mai buni elevi, atât la învățătură, cât și la practică”.

De altfel, referatele de cadre de după anul 1955 nu prindesc a scoate în evidență calitățile excepționale de care dispunea ofițerul Doicaru. Astfel, acesta era apreciat drept „un ofițer matur, bun organizator, inteligent și cu spirit de inițiativă”, dar, totodată, „executând întocmai ordinele primite”. În munca sa „a dat o serie de lovituri hotărâtoare legionarilor și conducătorilor legionari”, cum ar fi depistarea „spionilor legionari conduși de Toma Vasile, a grupărilor de legionari conduși de Curpen Gabriel, comandamentul legionarilor din nordul și sudul Dobrogei, lichidarea bandei condusă de legionarul parașutist Gogu Puiu, cu care a luptat cu arma în mână, a spionilor legionari parașutați în 1953” ș.a.m.d.

Astfel de aprecieri ar putea conduce la ideea că Nicolae Doicaru era un ofițer de securitate impecabil din punct de vedere profesional, indispensabil bunei funcționări a instituției în lupta sa cu „dușmanul de clasă”, astfel că „rătăcirea” sa din tinerețe să poată fi lesne trecută cu vederea. Din nefericire pentru imaginea extraordinară a lui Doicaru, documentele consemnează și o serie de abuzuri și greșeli pentru care mulți colegi de-ai săi au plătit la vremea respectivă cu trecerea în rezervă.

Un tânăr radiotelegrafist orientat... la Est și la Vest, deopotrivă

Pentru înțelegerea carierei sale, trebuie să revenim în 26 octombrie 1941, când Nicolae Doicaru, „pe baza unui anunț din ziar”, se înscrie la un concurs pentru un post de suboficiant la P.T.T., urmând apoi, după obținerea postului, un curs de șase luni de calificare ca mecanic pentru teleimprimatoare. Repartizat la telegraful central al P.T.T. din București, Doicaru a lucrat în diferite localități din țară, iar la 1 august 1942 a fost trimis, pentru trei luni, în Transnistria, la Nicolaev, pentru instalarea unui teleimprimator, rămânând până pe 7 noiembrie, căci, după montarea telegrafului, a făcut serviciu ca telegrafist, fiind în subordinea autorităților militare. Aici, a locuit inițial

¹⁵ *Ibidem*, f. 27.

la un cămin militar, iar apoi la o locuință particulară, unde, așa cum mărturisea într-o autobiografie din 9 octombrie 1949, a cunoscut două surori, Oleia și Nina, care în 1945-1946 au venit în România ofițeri în Armata Roșie”¹⁶.

Între timp, la 1 noiembrie, a fost chemat pentru încorporare, fiind repartizat inițial la Regimentul I Transmisiuni. La 1 martie 1943 a fost înaintat fruntaș, apoi la 10 mai a devenit caporal, iar la 17 septembrie a primit gradul de sergent. Peste numai două luni, la 14 noiembrie 1943, Nicolae Doicaru a fost trimis la școala de subofițeri în rezervă, arma Transmisiuni, de la Grădiștea-Vlașca, ale cărei cursuri le absolvă, ca radiotelegrafist, la 25 martie 1944¹⁷, în aceeași zi fiind decorat cu „Virtutea militară”, clasa a II-a, conform Ordinului nr. 29/12 noiembrie 1943 a Diviziei a IX-a Infanterie.

Interesant este faptul că niciunde nu se precizează pentru ce fapte de arme a primit Doicaru această decorație, ba, mai mult, din relatările ulterioare se lasă de înțeles că ea a fost acordată pentru acțiunile din timpul campaniei din Vest și nu din Est. El însuși susținea într-o autobiografie ca ar fi primit „Virtutea militară” pentru participarea la luptele de la Cipău – Oarba de Mureș!

În 15 aprilie 1944 a fost înaintat la gradul de sergent major și încadrat în Compania 132 Transmisiuni Constanța, la plutonul radio Basarabi. Informații detaliate despre activitatea sa din această perioadă nu am identificat în documentele studiate, iar pentru perioada de după 23 august 1944 se menționează sec că după 27 august „a plecat pe frontul antihitlerist”, fiind comandant de pluton și luptând „până în Cehoslovacia”. Cert este că între 22 ianuarie – 21 februarie 1945 era deja în țară, fiind internat în Spitalul Militar 467 Lugoj, cu diagnosticul „pleurită cronică dr. cu bronșită”.

După această externare, urmează o perioadă tulbură, dar semnificativă pentru viitoarea evoluție, căci în acest interval Doicaru a devenit membru al P.C.R. (potrivit unor surse, chiar în luna ianuarie 1945, în vreme ce altele indică luna iunie). Documentele consemnează că acesta „ca membru al P.C.R. a început încă de pe front munca de atragere a elementelor cinstite, pentru a se înscrie în partid”, îndeplinind „în bune condițiuni misiunile ce i-au fost încredințate de către Partid”.

Totuși, unele referințe date de cei care l-au cunoscut în acea perioadă (și ignorate de cadriști ca fiind „pătimașe”!) ne dezvăluie și alte laturi ale caracterului lui Doicaru. Astfel, acesta era „un om încrezut”, „înjura mult ostașii”, ba „mai scăpa și câte o palmă”. Tendința de căpătuială a acestuia era evidentă: „de multe ori pleca și nu îl vedeam câte două-trei zile și când venea înapoi începea să se laude cu ce a capturat”. „Capturile” respective, ținute în lada de campanie adăpostită în „mașina resortului de cinematograf”, îl făceau pe fostul camarad să creadă că Doicaru „a venit un om pricopsit după front”¹⁸.

¹⁶ *Ibidem*, f. 89.

¹⁷ Potrivit unei referințe din 16 martie 1949, în timpul școlii Doicaru s-a evidențiat din nou, fiind lăsat chiar să predea unele lecții pentru elevii începători în momentele când lipsea comandantul școlii. În aceste ocazii, în mesajele-lecție transmise în alfabetul Morse Doicaru ar fi inserat și unele îndemnuri proprii („că trupele nemțești și române trebuie să învingă bolșevismul”), iar unor cursanți mai leneși le atrăgea atenția că „trebuie să învățăm, că altfel nu putem distruge armata bolșevică” – *ibidem*, f. 179.

¹⁸ *Ibidem*, f. 151.

Un „homo novus” în Poliție: Doicaru – comisar de siguranță

La 1 iunie 1945 Nicolae Doicaru a fost „desconcentrat” de la Compania 132 Transmisiuni și, la scurt timp, a fost încadrat, prin Decizia nr. 16981/1 iulie 1945, în funcția de comisar la Inspectoratul Regional de Poliție Constanța, așa cum rezultă din „foaia calificativă” pe perioada 1 iulie 1945 – 31 octombrie 1945. Încadrarea sa a avut loc pe baza recomandării făcute de secretarul Celulei de Partid și comandant al Companiei 132 Transmisiuni, cpt. Ion Eremia¹⁹, al cărui frate, Gheorghe Eremia, era inspector de poliție la Constanța.

În mod ciudat, în dosarul său de cadre s-au păstrat și documente din care reiese că, în aceeași perioadă, Doicaru era și angajat al Direcției Telegrafiei! Astfel, la 25 octombrie 1945 el figura ca „mecanic aparate”, clasa 7, cu un salariu de 77.220 lei. Ba, mai mult, era înaintat în funcție la 1 aprilie 1946, „cu reducere de stagiu”, la clasa 8.

Să fi avut Doicaru două slujbe? Puțin probabil, date fiind mențiunile din foile calificative pentru perioadele 1 iulie 1945 – 31 octombrie 1945 și 1 noiembrie 1945 – 31 decembrie 1946 în care se subliniază că tânărul comisar Doicaru muncea „neîntrerupt și

¹⁹ Ion Eremia a fost el însuși o figură enigmatică a perioadei, fiind bănuțit de unele conexiuni cu serviciile speciale sovietice. Născut în 5 august 1913 la Constanța, era ofițer de carieră, absolvind școala militară în 1935. Intrat în contact cu partidul comunist, a activat în anii 1942-1943 „pe linia Ajutorului Roșu”, iar în 1943-1944 a fost membru al Comitetului Regional P.C.R. Dobrogea, fiind implicat în redactarea și difuzarea de manifeste comuniste. După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, a îndeplinit succesiv funcțiile de redactor-șef al ziarului „Glasul Armatei”, șef al Direcției Propagandă și Agitație la Direcția Superioară Politică a Armatei, apoi șef al Casei Centrale a Armatei. După o serie de verificări pe linie de partid, a fost numit comandant al Trupelor de Transmisiuni, apoi avansat la gradul de general-maior și în 1952 a fost promovat adjunct al ministrului Forțelor Armate. În ciuda ascensiunii sale, Eremia a purtat în perioada 1952-1955 o serie de „discuții cu caracter antipartinic” și „s-a ridicat împotriva politicii partidului și guvernului de dezvoltare a industriei grele, de transformare socialistă a agriculturii și a politicii de cadre”. Ca urmare, în octombrie 1955, Biroul Politic al C.C. al P.M.R. a hotărât scoaterea lui Eremia din funcția de ministru adjunct, precum și din cadrele armatei, iar în 1956 a fost exclus și din partid. În același an a început să scrie romanul *Gulliver în Țara Minciunilor* în care prezenta tarele regimurilor de tip stalinist. După finalizarea romanului în 1958, a încercat să-l trimită în Franța, spre publicare. Acțiunea a fost depistată de autorități, iar la 27 octombrie 1959 Ion Eremia a fost condamnat de Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare București la 25 ani muncă silnică pentru „uneltire contra orânduirii sociale prin agitație” și 14 ani temniță grea pentru „tentativa crimei de trădare de patrie”. A fost eliberat din închisoare la 31 iulie 1964 și a încercat ulterior, prin diverse memorii, revizuirea procesului și reprimirea în partid. Dacă în 10 decembrie 1970 a obținut reabilitarea judecătorească, partidul s-a dovedit necruțător, astfel încât o ultimă solicitare de reprimire în partid, adresată Congresului al XI-lea al P.C.R., a fost respinsă de Colegiul Central de Partid în ședința sa din 19 februarie 1977 – A.M.R., fond Microfilme AS1, rola nr. 332, c. 597-600. Pentru alte informații, vezi și Mircea Suci, Mircea Chiritoiu, „Cazul generalului Eremia” sau despre o încercare nereușită de a-l da jos de la putere pe Gheorghiu-Dej (IV), în „Cotidianul”, nr. 242/23 februarie 1999; Alexandru Boariu, *Generalul Ion Eremia – un Soljenitin al României*, în „Jurnalul național”, 27 noiembrie 2007 (<http://jurnalul.ro/special-jurnalul/generalul-ion-eremia-un-soljenitin-al-romaniei-110079.html>) - consultat la 1 februarie 2014), Alina Ilinca, Liviu Marius Bejenaru, *Ion Eremia. Biografia unui rebel din P.M.R.*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, anul I, nr. 2/2008, p. 149-164.

fără odihnă ore întregi peste programul obișnuit”, fiind „foarte activ și plin de zel”. Mister! Tot în această perioadă mai are loc un eveniment semnificativ: la 20 august 1946 comisarul Nicolae Doicaru primește medalia sovietică „Victoria”, aparent pentru meritele de pe Frontul de Vest.

Dincolo de aceste semne de întrebare, rămâne cert faptul că în vara anului 1945 tânărul Doicaru își pune toate forțele în slujba noului regim, ca proaspăt comisar în Biroul de Siguranță al Chesturii Constanța. Înalt de 1,67 m, „robust și foarte rezistent”, cu ochi căprui și păr castaniu, tânărul comisar dă dovadă de „inteligentă nativă”, „putere de muncă și perseverență maximă”, fiind „foarte energic”, astfel că, deși „puțin afemeiat”, este apreciat de superiori și recomandat de aceștia „a fi chemat în funcțiuni superioare”.

Acest lucru nu întârzie să se petreacă, întrucât la 15 mai 1946 a fost numit de către protectorul său, Gheorghe Eremia, șeful Inspectoratului Regional de Poliție Constanța, în funcția de șef al Serviciului de Siguranță din cadrul inspectoratului. Aprecierile la adresa sa continuă să fie elogioase. „Stăpânit de o voință de fier”, „a reușit să-și însușească în mod strălucit cunoștințele profesionale ce depășesc cu mult funcțiunea ce îndeplinește”, „atașat instituției” și având o „frecvență foarte regulată până la neglijarea intereselor personale”, Nicolae Doicaru se vădea a fi o „rara avis” printre cadrele vremii. Fiind, totodată, „foarte bun sindicalist” (membru în comitetul sindical) și secretar organizatoric al organizației de partid din poliție, nu este de mirare că șefii săi îl consideră în 1947 „cel mai bun comisar din Regiune”.

Totuși, anul 1947 marchează primele neazuri în cariera fulminantă a extraordinarului comisar. Mai precis, „gurile rele” informează Partidul despre legăturile sentimentale pe care Doicaru le întreține cu o brutăreasă, „mult mai în etate” și care se ocupa „cu bursa neagră, vânzând pâine la negru”, urmate mai apoi de cele înfripate cu o cofetăreasă! Să fi fost de vina foamea din 1946-1947 pentru această abdicare de la „pozițiile de clasă”? Cert este că, deși „acest fapt a dat loc la comentarii atât între colegi, cât și cetățenilor de pe acea stradă”, tânărul comisar nu a avut nimic de suferit din punct de vedere profesional.

Pe parcursul anului cariera lui Doicaru a continuat să se consolideze, la înființarea Inspectoratului Regional de Siguranță Constanța, la 1 iulie 1947, revenindu-i conducerea Biroului Secretariat. Șeful inspectoratului, Constantin Câmpeanu, deși avea aprecieri extrem de elogioase la adresa lui Doicaru, nu ezita să consemneze într-o „caracterizare” că „are momente de nemulțumire sufletească pentru că dorește întotdeauna să dețină funcțiuni superioare celor ce i se încredințează, fapt care lasă să se înțeleagă că este stăpânit de orgoliu personal”. În foaia calificativă pe anul 1947 se remarcă și faptul că „dorește să fie întotdeauna evidențiat, suportând destul de greu o critică obiectivă”. De asemenea, grăitor pentru „orientarea” de care dădea dovadă tânărul ofițer era și faptul că „în societate caută să-și facă cât (sic!) mai întinse relații”.

În paralel cu zelul arătat în munca profesională, tânărul Doicaru nu neglija perfecționarea sa ideologică. În acest sens, în 1948, pentru a-și lărgi „orizontul politic”, a urmat „școala medie de cadre P.M.R.”, cu durata de două luni, „de unde a venit cu un nivel mult ridicat”, ducându-și „munca de partid” „cu mai multă dârzenie”²⁰.

²⁰ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 176.

La 1 septembrie 1948 a fost încadrat, prin Decizia nr. 10.810, căpitan de securitate în Direcțiunea Generală a Securității Poporului (D.G.S.P.), îndeplinind funcția de șef de secție și, după puțin timp, pe cea de subdirector²¹. Calificativul acordat la finele anului de către lt. col. C. Câmpeanu, șeful direcției regionale, a fost „foarte bun”, astfel că la 23 august 1949 a fost înaintat, în mod excepțional, în gradul de maior și numit director al Direcției Regionale de Securitate Constanța. Caracterizările perioadei relevă faptul că „în relațiile cu organele locale și cu subalternii are de multe ori atitudine dură și lipsită de tact”, dar „este atașat față de Partid și Instituția din care face parte”, „hotărât și curajos”, iar rezultatele obținute erau „mulțumitoare”.

Conștient că e loc de „mai bine”, Doicaru pune lipsurile sale pe seama foștilor protectori („am lucrat cu tov. colonel Câmpeanu, de la care am împrumutat o serie de metode, printre care și aceasta nejustă”²²), având însă toată încrederea că va putea depăși greutățile „cu ajutorul Partidului care m-a transformat și a făcut din mine ceea ce nu a-și fi putut visa măcar, un element care să poată contribui cu cât mă ajută puterile la înflorirea patriei, la doborârea dușmanului”. În acest sens, în 1951 s-a înscris la cursurile serale ale școlii de marxism-leninism organizate de regionala de partid Constanța.

Eforturile sale nu rămâneau neobservate, căci, într-o „Aprecieri asupra tov. Maior de securitate Doicaru N.”, redactată la 5 iunie 1951, se menționează că șeful Direcției Regionale de Securitate Constanța „niciodată nu pleacă înainte de orele 24 acasă” și „datorită faptului că în permanență se află la serviciu, tov. subalterni îi spune (sic!) între ei că este «copilul Securității»”.

O soție poliglotă și cu un trecut incert

În anul 1948, pe lângă primirea epoleților de ofițer de securitate, un alt eveniment important a survenit în viața lui Nicolae Doicaru: la 6 decembrie s-a căsătorit. Potrivit propriei declarații din 4 ianuarie 1953, tânărul ofițer o cunoscuse pe Pelipeac Melania, fostă Maidan și viitoare doamnă Doicaru, în anul 1947. În fața unui atât de important pas, Nicolae Doicaru, ca membru de partid devotat și proaspăt căpitan de securitate, a cerut părerea Partidului:

„În 1948, înainte de a mă hotărî să mă căsătoresc cu ea, fiind m.d.p., atât eu, cât și ea, cum eu aveam muncă de răspundere în organizația de partid și nu cunoșteam decât din cele ce-mi spusese ia (sic!) trecutul ei și al familiei ei, am mers la Reg[ionala] P.M.R., la tov. Bălănică, șeful Secției cadre – pe atunci – azi șeful Secției organe

²¹ Dennis Deletant îl indică pe cpt. Nicolae Doicaru drept director al Direcției Regionale a Securității Poporului Constanța încă de la înființarea acesteia, în septembrie 1948 – Dennis Deletant, *Ceașescu și Securitatea. Constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*, traducere de Georgeta Ciocâltea, București, Editura Humanitas, 1998, p. 74. Informația, deși eronată, a fost preluată, în lipsa unor surse documentare, și de alți autori, inclusiv de semnatarul acestor rânduri – cf. Florian Banu, „Un deceniu de împliniri mărețe”. *Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, Iași, Editura Tipo-Moldova, 2010, p. 80. Funcția de director al Regiunii M.A.I. Constanța a îndeplinit-o doar din ianuarie 1950 și atunci, se pare, cu delegație, de vreme ce un referat al șefului Direcției Cadre, general maior Alexandru Demeter, se încheia în 9 mai 1955 cu următoarele cuvinte: „Propun să fie definitivat în funcția de șef al Direcției Regionale M.A.I. Constanța” – A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 29.

²² *Ibidem*, f. 74.

conducătoare în Reg[ionala] P.M.R. și i-am cerut părerea – adresându-mă partidului asupra căsătoriei”.

Răspunsul primit a fost pozitiv, astfel că pasul a fost făcut. La drept vorbind, alegerea lui Doicaru a fost una inspirată, dar semnele de întrebare cu privire la trecutul soției erau mai mult decât numeroase. Născută la 22 iulie 1923, în com. Plosca, jud. Rădăuți, Pelipeac Melania provenea, după spusele ei, dintr-o familie românească, dar, potrivit autobiografiei sale, „în casă și la școală se vorbea limba ucraineană și prea puțin româna”.

Tatăl Melaniei fusese „plutonier de jandarmi și șeful postului de jandarmi din com. Plosca, până în anul 1918, când Bucovina de Nord a fost cotropită (sic!) de România”, după cum se arată într-un raport din 23 septembrie 1952²³. După unirea Bucovinei cu România, fostul jandarm a cumpărat clădirea în care funcționase postul de jandarmi, o „casă mare, frumoasă, cu cinci-șase camere, așezată în centrul satului”. Între anii 1921 – 1941 Pelipeac Vasile a fost factor poștal în comună și, începând din 1936, în casa pe care o deținea a fost deschis un oficiu telefonic, inițiativă care se va dovedi benefică pentru fiica sa.

Melania Pelipeac, după absolvirea celor patru clase primare, a fost trimisă de părinți la Liceul Ortodox din Cernăuți, unde a absolvit alte patru clase. Din anul 1937 a preluat agenția de telefoane din comuna Plosca, iar în 1940, după ocuparea Bucovinei de Nord de către U.R.S.S., Melania a fost „întrebuințată de sovietici ca telefonistă în com. Putila”, jud. Rădăuți.

Deși fiica se pare că stabilise relații bune cu forțele de ocupație, tatăl a fost mai puțin norocos căci, cu cca. trei luni înainte de declanșarea operațiunii „Barbarossa”, a fost ridicat de către autoritățile sovietice și familia nu a mai avut informații despre el.

După retragerea autorităților sovietice din Bucovina și până în 1943, Melania a fost angajată ca secretară a primăriei comunei Plosca. În 1943 a urmat la Rădăuți un curs de oficanți statistici și, la absolvire, a fost repartizată în comuna natală. În același an l-a cunoscut pe Maidan Ioan, student la Teologie, cu care s-a căsătorit în septembrie 1943. Împreună cu acesta a plecat în comuna Văcuești, jud. Dorohoi, unde se afla parohia proaspătului preot. Aici au locuit în intervalul decembrie 1943 – martie 1944, fiind apoi evacuați în com. Răzvadul de Jos, din apropiere de Târgoviște. După 23 august 1944 Maidan Ioan s-a reîntors la Văcuești, soția urmându-l abia în februarie 1945. La sosirea în Văcuești, Melania află că soțul său s-a îmbolnăvit de tifos și a murit.

În scurt timp, tânăra văduvă a luat decizia de a pleca la București pentru a urma „o școală de telefonie” de trei luni, dar, „fiindcă cunoștea limba ucraineană, rusă, polona și româna”, a fost trimisă, fără a mai face școala, la Constanța în calitate de translatoare. În 19 mai 1945 Melania a sosit la Constanța, unde a fost angajată la „poziția specială rusă”. Aici s-a dovedit a fi foarte bine orientată, încât în scurt timp s-a înscris în sindicat (responsabila „resortului cultural”), a acționat în cadrul Comitetului Frontului Unic Muncitoresc, iar în 1946 s-a înscris în partidul comunist și „a răspuns la toate chemările Partidului”. În plus, a fost „aleasă” asesoare populară, iar în 1948 a fost „aleasă” să facă parte din „resortul cadre” al organizației de partid „nr. 1 Telefoane”.

²³ *Ibidem*, f. 247.

Căsătoria cu un căpitan de securitate nu putea reprezenta decât un plus, astfel că în anul următor Melania Doicaru a devenit secretara organizației de bază nr. 1 Telefoane și responsabilă de cadre a Organizației de Partid Poștă și Telefoane.

De pe o astfel de poziție consolidată, se pare că tânăra doamnă s-a dedat la o serie de abuzuri în raport cu colegii și subordonații, mizând că orice reclamație va fi infirmată de cele două autorități supreme ale vremii, Partidul și Securitatea. La vremea aceea, după cum consemnează un referat al Serviciului Politic din D.R.S. Constanța, unii colegi afirmau că „în P.T.T. nu există nici director, nici sindicat, ci tov. Doicaru Melania este totul, care este soția comandantului de securitate”. Respectiva doamna stabilea cine merge la școli de perfecționare, cine este premiat și cine sancționat, ba a reușit chiar să excludă din partid și din sindicat pe Popescu Elena, o colegă unanim apreciată drept „o femeie sinceră și curajoasă”, dar care reclama superiorilor abuzurile săvârșite.

O astfel de reclamație cu privire la neregulile de la P.T.T. Constanța a fost adresată, în iulie 1952, ministrului Poștelor și Telecomunicațiilor, Valter Roman. În scurt timp, reclamația a ajuns, „pe cale informativă”, de pe biroul ministrului la... „tov. maior de securitate Doicaru Nicolae”. Acesta nu a întârziat să acționeze: în 6 august 1952 reclamanta a fost ridicată de la serviciu și adusă la sediul Securității unde, între orele 11 – 15,30, s-au făcut presiuni asupra ei pentru a-și retrage plângerile. În plus, conform mărturiei acesteia, i s-a solicitat „o declarație că nu voi mai vorbi niciodată de originea lui Doicaru Melania, aceasta spunând că constituie un secret al Statului, iar eu dacă îl divulg voi avea de suferit rigurile legii”.

Din păcate pentru Doicaru, persoana respectivă nu s-a lăsat intimidată, înaintând o plângere către „Serviciul Informații al C.C. al P.M.R.”. Valurile stârnește astfel nu au mai putut fi oprite, astfel că s-a declanșat o anchetă pe linie de partid, atât de Comitetul Municipal de Partid Constanța, cât și de către Direcția Politică din cadrul Ministerului Securității Statului (M.S.S.). Ca urmare, Doicaru a fost nevoit să încerce să pareze pericolul, contactând în acest sens pe prim-secretarul P.M.R. al Regiunii Constanța, dar și pe maiorul Savenco din comisia de Partid a M.S.S.

Mărturie asupra situației delicate în care a fost pus Nicolae Doicaru stă o declarație olografă a acestuia din 4 ianuarie 1953, întinsă pe șapte pagini. După ce expunea amănunțit condițiile în care a cunoscut-o pe soția sa, Doicaru cerea Partidului să lămurească situația soției sale, arătând că „în cazul că soția mea este cea arătată de Popescu Elena, imediat mă despart de ea și că la Partidul nostru care m-a educat și făcut om nu pot renunța niciodată”²⁴. Ba mai mult, se arăta gata ca, dacă interesele Partidului cer ca rezultatul verificărilor să nu-i fie comunicat, iar „interesele muncii” sale ar fi periclitare, „să termin de îndată cu această căsătorie”.

De parcă toate acestea nu ar fi fost de ajuns, la conducerea ministerului a ajuns la 9 octombrie 1952 și o anonimă în care autorul „în cinstea Proiectului de Constituție, așa cum ne învață Partidul” formula „o demascare folositoare clasei muncitoare”. Mai precis, se afirma că Doicaru era „de origine țărănească nu prea sănătoasă” și că acesta ar fi fost „voluntar în armata lui Antonescu”. Cariera lui Doicaru în poliția de siguranță și apoi în Securitate era și ea prezentată foarte critic, arătându-se faptul că s-a înconjurat

²⁴ *Ibidem*, f. 264.

de elemente dubioase, precum cpt. Năstase Sepi, fost ofițer de marină comercială, condamnat pentru furt, lt. Cojocaru Iulian, fost combatant pe Frontul de Est, lt. Constantinescu, fost marinar, implicat în mai multe furturi, cpt. Cojocaru Iulian, implicat în afaceri cu negustori constănțeni în 1947. Potrivit autorului anonimei, Doicaru, sprijinit de oamenii săi, îi marginaliza pe cei nou-veniți în Securitate, afirmând despre ei că sunt incapabili, nu știu să scrie și să vorbească și că „Direcția Generală a Securității nu se poate dispensa de ei, care au carte și experiență în materie de securitate”²⁵.

După cum au confirmat evenimentele ulterioare, Doicaru avea dreptate: era indispensabil Securității și destinat unei cariere de excepție! Întrucât o parte din acuzațiile aduse soției sale nu au putut fi dovedite (existența unei averi de 400 ha de pământ în Bucovina de Nord), lucrurile au fost mușamalizate și cariera celor doi soți a continuat pe cursul ascendent înregistrat până atunci.

Familia – o piatră de moară?

Pe lângă categorisirea tatălui drept chiabur ce „folosește salariați agricoli” și „are manifestări ostile regimului” și pe lângă semnele de întrebare ridicate de mariajul său, situația lui Nicolae Doicaru era grevată și de „petele la dosar” ale fraților săi. Unul dintre ei, Doicaru Petre, deși țaran mijlocăș, încadrat în Frontul Plugarilor, fusese scos în 1951 din funcția de secretar al cooperativei din comună pentru „pasivitate față de sarcini” și era semnalat că „în unele ocazii are manifestări dușmănoase și face greutăți organelor locale”. Un alt frate, Doicaru Gheorghe, „fost plutonier de artilerie în armata veche”, fusese dat dispărut „pe frontul antisovietic”. Sora lui, Doicaru Florica, era căsătorită cu un țaran mijlocăș, fiu al unui legionar notoriu care deținuse funcția de primar al comunei în timpul guvernării legionare. O altă soră, deși nu avea „păcate politice”, era cunoscută cu „abateri de la morală”, fiind căsătorită de două ori și divorțată.

O oarecare contraponderă o putea reprezenta doar Doicaru Dumitru, frate numai după tată, care avusese „unele legături cu mișcarea muncitorească” în perioada interbelică și fusese internat în perioada mai 1941 – august 1942 în lagărul de la Tg. Jiu. Totuși, și acesta, în anul 1945, fiind numit primar în com. Cotești și președinte al Comisiei Agrare, „s-a închiaburit, acumulând o avere de 2 ha pământ arabil, 0,75 ha vie nobilă, 2 ha pădure și inventar agricol”.

Pe lângă aceste aspecte, ofițerii Direcției Cadre subliniau că printre rudele lui Doicaru se număra și un unchi „fost plutonier major de geniu în armata veche”, cu „manifestări ostile regimului” și aflat „în evidența organelor de securitate”. Un alt unchi, Doicaru Constantin, era de profesie pictor, ocupându-se mai mult de pictura unor biserici din Focșani. În plus, fiind divorțat, trăia în concubinaj cu o femeie categorisită drept chiabură. Un văr al lui Doicaru era căsătorit cu fiica unui cârciumar „judecat de mai multe ori pentru sabotaj”.

Astfel de „păcate” ideologice îi făceau pe vigilenții ofițeri de cadre să propună în 17 septembrie 1952 ca tovarășul maior Doicaru „să fie scos din funcția de director al D.R.S.S. Constanța, iar Comisia de Partid D.G.S.S. să ia în discuție cazul său pentru a

²⁵ *Ibidem*, f. 294.

hotărî asupra calităţii de membru de partid”. În mod misterios, acest raport, semnat de şeful Secţiei Miliţiei şi Securitatea Statului din Direcţia Cadre, este îngropat în dosarul personal, iar Doicaru este înaintat, în octombrie 1952, la gradul de locotenent-colonel²⁶.

O posibilă explicaţie ar fi aceea că, la 13 decembrie 1952, însuşi şeful Direcţiei Cadre, colonelul Alexandru Demeter, era de părere că Nicolae Doicaru „corespunde gradului şi funcţiei pe care o deţine, sub rezerva verificării rudelor din partea soţiei sale”. În explicarea acestui mister, să aibă oare vreo importanţă faptul că acelaşi Demeter a fost cel care l-a angajat şi apoi l-a sprijinit în promovare pe viitorul adjunct al lui Doicaru, generalul Ion Mihai Pacepa?

***„Bătaia este ruptă din rai”: cpt. de securitate Nicolae Doicaru
versus maiorul magistrat Gheorghe Prisada***

Zelul nemărginit pus în slujba Partidului, pe lângă nenumăratele beneficii, i-a jucat şi o festă lui Nicolae Doicaru, obligându-l să-l mintă chiar pe temutul director general al Securităţii, Gheorghe Pintilie.

Mai precis, în 8 iunie 1949, Grigore Naum, agent sovietic paraşutat în România în 1943 şi viitor şef al Direcţiei de Contrainformaţii Militare a Securităţii (noiembrie 1949 – iulie 1962), în calitate de preşedinte al Comisiei de Verificare a membrilor P.M.R., îl convoacă pe Doicaru la „judeţeană P.M.R.”. Aici, îi trasează sarcina de a afla unde se găseşte arhiva legionară din anul 1941, indicându-i ca posibilă sursă pe maiorul magistrat Prisada Gheorghe de la Tribunalul Militar Constanţa.

Totodată, responsabilul de cadre al judeţenei i-a comunicat lui Doicaru că maiorul Prisada a făcut parte din completul de judecată în procesele legionarilor din anul 1941, dar şi al unor paraşutişti sovietici (la Medgidia) şi că ar fi activat şi în Transnistria (la Melitopol) în anul 1942.

În plus, maiorul ar fi fost cel care, în octombrie 1944, a comandat trupele care apărau Primăria şi Prefectura din Constanţa de asaltul „maselor populare”. Cu aceeaşi ocazie, lui Doicaru i s-a atras atenţia că la Tribunalul Militar se dau pedepse prea mici „duşmanilor trimişi în judecată”, subliniindu-se că maiorul Prisada este „un element care nu are ce căuta în Aparatul de Stat” şi „Comisia de Verificare a strâns împotriva sa material ce va fi înaintat C.C. al P.M.R.”.

Maiorul magistrat Gheorghe Prisada nu îi era necunoscut lui Doicaru: în perioada cât maiorul fusese trecut în cadrul disponibil (1 ianuarie – 14 decembrie 1948), maiorul fusese folosit ca „informator de suprafaţă în problema militară”. După ce Prisada a fost rechemat în rândul cadrelor militare active, Doicaru păstrase legătura cu el fie direct, fie prin intermediul slt. Gh. Mihăilă, şeful Serviciului V Contrainformaţii militare din D.R.S.P. Constanţa.

Ca urmare, bine motivat de şefii de la Partid, Doicaru nu a stat prea mult pe gânduri: îi ordonă slt. Mihăilă să-l aducă pe magistrat la sediul direcţiei regionale. Introdus în biroul slt. Mihăilă, în prezenţa acestuia şi a lt. Năstase Sepi, şeful Secţiei I Informaţii interne, maiorul magistrat este supus de Nicolae Doicaru unui interogatoriu dur. În faţa negărilor acestuia, Doicaru l-a catalogat drept „bandit” şi criminal de război,

²⁶ Potrivit fişei întocmite de C.I.E. în anii '80, înaintarea la gradul de lt.-col. a avut loc la 15 septembrie 1952.

după care s-a năpustit asupra lui, dându-i „8-10 pumni peste față, piept, ceafă, spărgându-i geamul de la ceas etc.”. După ce s-a „descărcat”, cpt. Doicaru a ieșit din birou, spunându-le celorlalți doi ofițeri că „pot să-l bată și ei”, lucru pe care aceștia nu l-au făcut. Totuși, prudent, slt. Mihăilă i-a cerut maiorului ca, în cazul că se întoarce Doicaru, să-i spună că l-a bătut și el!

Conștienți de posibilele implicații ale agresiunii unui ofițer superior al Armatei, investit cu funcția de judecător și locșitor al președintelui Tribunalului Militar, cei doi au căutat o soluție. Inițial, i-au cerut să scrie o scrisoare familiei în care să comunice că a încercat să treacă frontiera, dar, în fața refuzului maiorului, s-au mulțumit să obțină o declarație scrisă că „nu a fost bătut la Securitate, că nici nu a fost la Securitate, că nu va raporta la nimeni nimic, iar în caz contrar va fi foarte grav pentru el”. Satisfăcut de „soluția” găsită și convins că magistratul militar va înghiți bătaia încasată fără vreo reclamație, slt. Mihăilă l-a invitat pe acesta la... un șpriț!

Calculul s-a dovedit eronat, căci maiorul Prisada l-a sesizat a doua zi, 9 iunie 1949, pe lt. col. Popescu Paul, de la Centrul de Control Constanța, cerându-i să informeze Bucureștiul despre cele întâmplate. Deși cu o oarecare întârziere, evenimentul a ajuns la cunoștința ministrului adjunct Marin Jianu și a generalului locotenent Gh. Pintilie. Acesta din urmă l-a sunat personal pe Doicaru, care a negat că ar fi bătut pe cineva, dar l-a trimis și pe cpt. Iancu Mișu pentru a face o anchetă la Constanța.

Pe parcursul anchetei, cpt. Iancu a reconstituit detaliat desfășurarea evenimentelor, Doicaru recunoscând cele săvârșite, menționând, totodată, că „în convorbirea telefonică avută cu tov. Director General, General Locotenent Pintilie Gheorghe, nu a recunoscut că a lovit pe Prisada, deoarece nu a vrut ca persoane străine de Instituție – cei de la Telefoane care puteau asculta convorbirea telefonică – să cunoască această chestiune”. În referatul întocmit se precizează că Grigore Naum și conducerea județenei de partid l-au invitat pe cpt. Iancu Mișu la sediul județenei, unde secretarul i-a comunicat că „bătaia este ruptă din rai și că cu asemenea elemente este necesară metoda forte”. La rândul său, Naum a fost de acord că Doicaru a dat dovadă de „lipsă de tact”, „însă noi știm că în anumite situații este necesar să aplicăm «raiul!»”.

Vinovatul a redactat o declarație abil întocmită, arătând că „nu am gândit deloc politic și am crezut că dacă rezolv problema în spiritul celor consultate cu tov. de la Jud[eteană], aceasta este suficient pentru orice justificare”. Explicația gestului era și ea ideologizată „la aceste greșeli am fost împins de rămășițele adânci păstrate încă din balastul și mocirla burgheziei, de prea marea încredere în puterile și forța mea, pe de o parte, și pe de alta, că luptând în felul acesta voi obține mai bune rezultate, crezând că voi băga spaima în dușmanii cauzei”.

În ciuda abilei retorici a lui Doicaru și a intervențiilor pe linie de partid, Pintilie nu a putut trece prea ușor peste afrontul suferit, punând în 14 iulie 1949 următoarea rezoluție pe referatul de anchetă:

„Tov. Gușan și tov. Popescu D-tru va chema (sic!) la direcția generală pe tov. Doicaru (sic!) și veți prelua cu el abuzurile grave făcute de el față de partid și organele de stat și instrucțiunile date de organele superioare. Trebuie pus în vedere că pe viitor dacă vom merge pe drumul greșit, nerespectând hotărârile direcțiunii, va fi scos din muncă și trimis la închisoare pe timp de un an de zile”.

Până la a fi „scos din muncă”, Doicaru a primit gradul de maior la 23 august 1949 și, în plus, cineva a apreciat că ar fi mai bine ca anul 1949 să nu se încheie fără ca tov. Doicaru să primească ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a!

O inspecție-fulger și un cifru rățăcit

În 25 aprilie 1950 un eveniment grav avea să tulbure liniștea atotputernicului șef de direcție regională. În această zi, maiorul Doicaru, însoțit de lt. maj. Kuzic Alfred, locuitorul politic al regionalei, a efectuat o inspecție la Biroul de Securitate Fetești, condus de lt. Anghelide Alexandru, plecând din Constanța la bordul unui avion pilotat de cpt. Niculescu. La plecare, încălcând instrucțiunile în vigoare, Doicaru a luat cu el registrul de inspecții pentru a-l completa la Constanța cu constatările făcute. Motivul: tovarășul director al regiunii se grăbea să inspecteze în aceeași zi și Biroul de Securitate de la Lehliu!

Din nefericire, în respectivul registru se afla și un tabel cu cifrul telefonic, primit de biroul de securitate în iunie 1949 pentru a cifra convorbirile telefonice de urgență cu alte servicii județene și direcții regionale de securitate. Registrul a fost încredințat de către Doicaru însoțitorului său, fără a controla dacă în el se mai aflau și alte documente, iar acesta l-a uitat în avion. Dată fiind tradiția ca astfel de inspecții să fie „asezonate” cu mese îmbelșugate, stropite din belșug cu produsele podgoriilor locale, putem bănui că cei doi ofițeri de la „regională” erau suficient de bine dispuși la întoarcere pentru a nu mai acorda atenție unor amărâte de hârtii.

A doua zi, avionul a efectuat o cursă spre București și, la sosire, pilotul a observat registrul, l-a luat și l-a încredințat ofițerului politic de la aeroport pentru a-l păstra în casa de fier pe parcursul îndeplinirii misiunii sale în Capitală. La plecare însă, nu l-a mai găsit pe respectivul ofițer, astfel că a revenit la Constanța fără registru, raportând totul lui Doicaru. Acesta a trimis un curier cu avionul la București pentru a recupera documentele dar, fatalitate!, acestea fuseseră înaintate de ofițerul de la aeroport la cabinetul ministrului!

A fost declanșată o anchetă, sub conducerea maiorului Schmerler Emanoil, iar Doicaru a fost convocat la București pentru a da explicații. În declarația sa, datată 4 mai, acesta se arată foarte autocritic: „Privind politic, aceasta este o lipsă de vigilență, care putea fi socotită trădare în situația când documentul ar fi căzut în mâna dușmanului, întrucât prin acest fel ușuratic cu care noi am ținut acest document, dușmanul avea posibilitatea să pună mâna pe el și să-l folosească”.

Această atitudine s-a vădit a fi una de succes, căci responsabil pentru gafa lui Doicaru a fost găsit... Anghelide Alexandru! Acesta, „care are o vină în acest caz, a fost îndepărtat pentru trecutul său și originea socială a sa chiabură”. În schimb, „tov. Maior Doicaru, principalul vinovat, a fost cercetat și și-a recunoscut autocritic lipsa avută pentru care a dat și declarație”, referatul de anchetă fiind „clasat la dosar”.

O evadare și un concediu ratat

Nu peste mult timp, maiorul Nicolae Doicaru își dă din nou în petic, ajungând, încă o dată, în atenția conducerii ministerului. În noaptea de 6-7 septembrie 1950 doi condamnați la moarte au evadat din penitenciarul din Constanța, tulburând concediul de odihnă al directorului regionalei de securitate. Evenimentul a declanșat o anchetă a

Direcției Generale a Penitenciarelor, sub conducerea inspectorului Gh. Dumitrescu. La rândul său, col. Mișu Dulgheru, directorul Direcției Cercetări Penale din D.G.S.P., a indicat ca la anchetă să participe și doi ofițeri din direcția regională de securitate. Pentru a îndeplini acest ordin, maiorul Doicaru i-a delegat pe lt. maj. Sarchiz și slt. Sula Vasile, iar el și-a văzut liniștit de concediu la Mangalia și în stațiunea „Vasile Roaită”.

Încercările repetate ale lui Dumitrescu de a-l contacta (inclusiv telefonic!) pe șeful direcției regionale de securitate au eșuat, Doicaru evitând cu orice preț o întâlnire cu acesta și cu directorul penitenciarului, Dincă Marin.

Acest fapt l-a determinat pe reprezentantul D.G.P. să se întoarcă în 18 septembrie la București și să se plângă directorului general al D.G.P. că „în toate părțile am simțit o strânsă colaborare între penitenciar și Securitate, însă la Constanța nu am găsit acest lucru”. Se pare că picătura care a vărsat paharul a fost reprezentată de modul în care Doicaru a șters-o „englezește”, pe ușa din spate a sediului regionalei de securitate, în momentul când inspectorul Dumitrescu a sosit intempestiv, pentru a patra oară!, solicitând o întrevvedere cu el.

Întrucât Marin Jianu, ministru adjunct al M.A.I., a aflat de situație și a cerut un raport, Doicaru a fost nevoit să se discolpe printr-un alambicat referat, marcat de autocritică și scuze penibile pentru că „nu am făcut totul pentru a nu fi eu căutat de tov. Maior și ca personal să-l fi căutat și sprijinit în munca sa”.

Din nou, nici o consecință pentru vajnicul director al regionalei de securitate.

Fondul C.I.S. – fond de „autopremiere” vs. Procesul sabotajilor de la Canal

În vara anului 1952, de parcă verificarea trecutului soției nu ar fi fost de ajuns, apare o altă amenințare la adresa carierei lui Nicolae Doicaru. Informațiile parvenite serviciilor de cadre despre chefurile pe care lt. maj. Suciuc Mircu, subordonat al lui Doicaru, le făcea cu Yung²⁷ Iosif, originar din Germania, membru al Grupului Etnic German și colaborator apropiat al comandamentului german din Constanța. Investigațiile declanșate asupra lui Suciuc au adus la iveală o serie de informații inconfortabile.

Astfel, a reieșit că Yung Iosif a fost urmărit în primii ani de după război, fără a putea fi vreodată arestat, grație protecției oferite de Suciuc. La rândul său, cpt. Sepi Năstase, deși deținea un raport despre trecutul familiei Yung, comunica ofițerilor ce investigau cazul Yung faptul că acesta este necunoscut în evidențe.

Suspiciunile că protecția lui Yung se datora unor beneficii materiale obținute de respectivii ofițeri au fost întărite de faptul că un alt ofițer de securitate a deconspirat modul în care lt. maj. Suciuc Mircu, slt. Mihăilă Gheorghe (fost marinar, cumnat cu Suciuc, angajat în Siguranță la 30 iulie 1947) și lt. Jean Sarchiz împărțeau „fondul informativ al direcției cu tov. Doicaru Nicolae”. Potrivit notei informative redactate la 24 iunie 1952 de respectivul ofițer, lt. Jean Sarchiz i-ar fi cerut „numele la doi sau trei informatori de ai mei și întrebându-l pentru ce îmi cere aceste nume, mi-a spus că nu are acoperire la justificarea fondului informativ”²⁸.

²⁷ Probabil, „Jung”.

²⁸ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 351.

Documentele consultate nu ne-au permis elucidarea modului în care Nicolae Doicaru a scăpat de această acuzație gravă, dar se pare că, din nou, a căzut în picioare, primind chiar stelele de locotenent-colonel și, în decembrie 1952, medalia „Cinci ani de la proclamarea Republicii”.

Se pare că era vorba de o „dreaptă răsplată” a calităților lui Doicaru, evidențiate pe deplin în vara anului 1952, cu ocazia arestării și anchetării „bandei de sabotori” de la Canalul Dunăre-Marea Neagră²⁹. Arestările au fost efectuate la finele lunii iulie, ancheta a început la 29 iulie, iar conducerea de partid dăduse ordin, în spiritul vremii, ca până la 23 august procesul să fie încheiat. Colectivul de anchetatori era condus de generalul Vladimir Mazuru, colonelul Mișu Dulgheru și, cum altfel?, maiorul Nicolae Doicaru. Întreaga operațiune a fost supervizată de un consilier sovietic pe nume Maximov și, cu toate că termenul propus inițial – 23 august – a fost depășit (procesul desfășurându-se între 29 august – 1 septembrie), întreaga operațiune a fost apreciată de forurile superioare drept o reușită.

Martie 1953 – un „avertisment” de la ministru

Proaspătul locotenent-colonel Doicaru, probabil prins prea mult de gestionarea crizei provocate de verificarea trecutului și activității soției sale, se pare că a neglijat atribuțiile profesionale. În 11 octombrie 1952, constatând că „unele manevre ale dușmanului au fost posibile datorită insuficienței munci informative, de proastă calitate desfășurată de către organele noastre”, precum și faptul că „lipsa de răspundere față de muncă – manifestată la unii directori și subdirectori, precum și la aparatul din subordinea lor, în organizarea și coordonarea muncii și luarea de măsuri operative – a făcut ca uneori să nu poată fi dejucate la timp acțiunile potrivnice ale dușmanului de clasă”, ministrul Securității Statului, Alexandru Drăghici, a emis Ordinul nr. 811. Potrivit acestuia, toate structurile de securitate trebuia să-și revizuiască întreaga rețea informativă, urmărindu-se „curățirea de agenți dubli, de dezinformatori și de cei incapabili”. În paralel, trebuia intensificată recrutarea de „informatori corespunzători, pentru a crea o agentură puternică și capabilă să se infiltreze în rândurile dușmanului, să descopere intențiile lui și elementele de legătură”³⁰.

Conform ordinului, directorii de regiuni urmau să țină legătura personal cu patru-cinci informatori calificați și, totodată, „să asiste de cinci-șase ori pe lună la

²⁹ Se poate considera că Partidul a apreciat modul în care maiorul Doicaru s-a pliat pe comandamentele politice, întrucât, inițial, pe un raport de anchetă din 12 iunie 1951 pusese, după șase luni de anchetă, următoarea rezoluție: „din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea – Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncadrat ca un bun specialist” – A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 149. Peste numai un an, aprecierile lui Doicaru la adresa „sabotorilor” erau cu totul altele, Georgescu Gheorghe fiind arestat în iulie 1952 și anchetat pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951. De această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă, a fost determinat să semneze declarațiile întocmite de anchetatori, în temeiul acestora fiind ulterior condamnat la moarte.

³⁰ A.C.N.S.A.S., fond M.A.I. – D.G.J., nr. inv. 3.610, dosar nr. 1/1952, ff. 76-80.

întâlnirile lucrătorilor operativi cu agentura”. Se recomanda, de asemenea, întărirea conspirativității și folosirea pe o scară mai largă a diferitelor legende și combinații în scopul descoperirii „dușmanilor interni și a agenturii imperialiste ce lucrează pe teritoriul R.P.R.”.

Se pare că Nicolae Doicaru, angajat în lupta sa politică de îndepărtare a suspiciunilor cu privire la soție, nu a acordat prea multă atenție prevederilor acestui ordin. În ședința din 11 februarie 1953, ținută cu directorii regionali pentru analiza modului de aplicare a Ordinului nr. 811, Alexandru Drăghici îl admonesta pe Doicaru:

„Însăși tov. Doicaru spunea că mai avem «întâlniri [cu informatorii] și pe stradă», dar de ce? Există poziția aceasta de a merge în coada elementelor înapoiate și de a nu lupta împotriva lor. De ce oare nu interzicem, să nu se mai întâlnească nimeni cu informatorii până nu-și găsesc case pentru că întâlnirea pe stradă cu informatorii este desconspirarea (sic!). (...) De ce nu pui piciorul în prag, tovarășe Doicaru? Dacă ai face acest lucru, ai vedea că munca nu mai merge prost, deși poate pentru câteva zile va mai merge șchiopătând, însă după aceea se va îndrepta. Aceasta este valabilă nu numai pentru regiunea Constanța, ci și pentru celelalte regiuni ale noastre”³¹.

Ca urmare, la 5 martie 1953, „tov. lt. col. Doicaru, șeful direcției regionale de securitate Constanța, a fost sancționat de tov. Ministru cu avertisment pentru lipsurile de care a dat dovadă în aplicarea ordinului nr. 811 al tov. Ministru, necontrolând executarea lui și pentru faptul că nu a tras la răspundere subalternii care s-au abătut de la acest ordin”³².

Iunie 1954 – un acordeonist, 40 de litri de vin, 15 ofițeri și o încăierare pe cinste

Avertismentul ministrului pentru „lipsuri” se pare că nu l-a impresionat prea mult pe Doicaru, căci peste numai un an un nou incident venea să tulbure liniștea eminentului șef de direcție regională. Mai precis, un grup de ofițeri din subordinea sa au provocat o serie de tulburări în comuna Istria, de o asemenea amploare încât a fost nevoie de o anchetă desfășurată de un colectiv format din reprezentantul Secției Administrative a C.C. al P.M.R., cel al Comisiei Controlului de Partid și un reprezentant al Ministerului Afacerilor Interne.

Detaliile evenimentelor sunt surprinse în referatul pe care acest colectiv l-a întocmit pentru Gheorghe Apostol, la acea dată prim-secretar al C.C. al P.M.R.³³. În rezumat, desfășurarea a fost următoarea:

În ziua de duminică, 13 iunie 1954, lt. Ion Ion, comandantul unei secții raionale de securitate, a inițiat, în beneficiul subordonaților săi, o mică excursie de tip „teambuilding”. În acest scop, din casa de bani a unității a fost scoasă o sumă de bani cu care s-au cumpărat 40 de litri de vin, a fost racolat un acordeonist și, îmbarcați într-un camion, 15 ofițeri și subofițeri de securitate și miliție (împreună cu soțiile) au plecat în excursie la Cetatea Histria. Acolo au petrecut până seara, consumându-se și 28 de litri de vin din provizia cu care veniseră. La întoarcere, camionul cu „excursionisti” (aflați

³¹ *Securitatea...*, vol. I, pp. 319-320.

³² A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 195.

³³ A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secția Administrativ-Politică, dosar nr. 62/1954, ff. 2-5.

deja în stare de ebrietate) a oprit în fața căminului cultural din com. Istria, unde avea loc o serbare. Tinerii localnici i-au invitat pe ofițeri și pe acordeonist să participe și ei la petrecere, dar, în scurt timp, un sergent de miliție l-a luat la bătaie pe unul dintre tineri și pe tatăl acestuia, veteran de război, care încercase să aplaneze conflictul.

Conform referatului de anchetă, „datorită faptului că majoritatea militarilor erau în stare de ebrietate, la fel și unii dintre cetățeni, bătaia s-a extins”, iar „în timpul bătaii, unii ofițeri de securitate au început să lovească și să bată în mod huliganic pe cine întâlneau”³⁴. În acest mod au fost bătuți groaznic persoane total nevinovate care ieșiseră pur și simplu la poartă să vadă ce se întâmplă, femei în vârstă, invalizi, adolescenți de 16-17 ani, mulți dintre cei maltratați fiind internați ulterior în spital pentru mai multe zile.

Văzând că gluma se îngroașă, localnicii se pare că și-au depășit reținerile inițiale și au ripostat, astfel încât și unii dintre militari s-au ales cu ceva „amintiri”, cel mai grav lovit fiind unul dintre inițiatorii încăierării, lt. Fistoliu, care primise o lovitură de târnăcop.

După ce „combatanții” s-au risipit, lt. Ion Ion a luat cu forța în camion un adolescent, „pe motiv că prin el va stabili cine a participat la bătaie”. Pe drum, acesta a fost bătut groaznic de către patru dintre petrecăreți, ulterior fiind internat în spital. Ajuns cu camionul în com. Baia, lt. Ion Ion a ordonat ca grupele de miliție călare din com. Baia și Cogeaș Lac să se deplaseze de urgență în acțiune la Istria. El însuși, însoțit de patru ofițeri de securitate, s-a întors în comună și a reținut la postul de miliție mai mulți localnici pe care „i-a cercetat” până a doua zi.

Intrucât majoritatea celor reținuți erau membri U.T.M. și țărani colectiviști, iar părinții lor erau membri de partid a fost sesizat Comitetul Regional de Partid, iar cei de la partid au cerut Direcției Regionale de Securitate anchetarea cazului. Nicolae Doicaru i-a desemnat pe adjuncții săi, maiorul Năstase Sepi și cpt. Luca, cu lămurirea lucrurilor. Aceștia au ghidat ancheta spre lămurirea faptului dacă nu cumva „agresiunea” localnicilor a fost organizată și a vizat un scop contrarevoluționar, dispunând în cele din urmă arestarea a șapte localnici și trimiterea lor în judecată. Ofițerii implicați în încăierare au fost tratați, în general, cu foarte multă înțelegere, propunându-se sancționarea lor cu zile de arest, iar lt. Ion Ion a fost retrogradat și mutat disciplinar la Serviciul Raional Medgidia.

Comisia mixtă venită de la București a stabilit că Direcția Regională de Securitate Constanța a ignorat declarațiile localnicilor, ținând seama doar de cele declarate de ofițerii de securitate, iar cpt. Luca a susținut chiar în fața comisiei că arestarea localnicilor a fost necesară pentru ca „astfel să se întărească autoritatea organelor de securitate”. În plus, chiar și „Regiunea de Partid, deși a cunoscut cele întâmplate, nu a luat măsuri pe linie de partid pentru tragerea la răspundere a celor vinovați”.

Concluziile comisiei erau dure: „din cele ce am putut constata noi reiese că munca de educare a ofițerilor de securitate din acest raion este slabă, că unii ofițeri au atitudine nejustă față de cetățeni, fac abuzuri și au lipsuri grave în concepția și orientarea lor politică, ajungând până la denaturarea realității, la concluzii lipsite de obiectivitate,

³⁴ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 2.

ceea ce duce la orientarea muncii spre problemele secundare, scăpând probleme principale și ca urmare lovesc uneori în elemente cinstite, așa cum a fost cazul cu această anchetă făcută de ei. Aceste abateri au adus prejudicii politicii partidului în această comună, a lovit în același timp în autoritatea organului de securitate și a slăbit încrederea maselor în organele de stat”.

Ca atare, se propunea sancționarea maiorului Sepi și a cpt. Luca, loțuitorii directorului Direcției Regionale M.A.I. Constanța, cu avertisment scris „pentru superficialitate și lipsă de obiectivitate în cercetare”, iar lui Nicolae Doicaru „să i se atragă atenția pentru superficialitatea și lipsa de control de care a dat dovadă”³⁵.

**„Triumful talentului” –
aducerea lui Nicolae Doicaru în Direcția I Informații Externe**

Odată depășit și acest incident, cariera lui Nicolae Doicaru a cunoscut o perioadă de liniște, meritele sale în lupta cu dușmanul fiind unanim apreciate, atât pe linie profesională, cât și pe linie de partid. De altfel, în ultimii ani cât a mai condus Direcția regională M.A.I. Constanța a fost și membru în Comitetul Regional de Partid. În plus, după succesul înregistrat în 1952 cu „procesul Canalului”, în 1953 „a luptat cu arma în mână” cu „șpionii legionari parașutați Tănase și M. Popovici”.

Un referat din 25 septembrie 1954, semnat de șeful Direcției Cadre, Alexandru Demeter, consemna, la puțin timp după finalizarea anchetei cu privire la incidentele de la Istria, că „ofițerul este cunoscut ca unul dintre bunii directori de regiune care se preocupă de activitatea subunităților din regiune și obține rezultate concrete în descoperirea și depistarea dușmanului de clasă”³⁶. De altfel, pentru activitatea și rezultatele obținute, Doicaru a primit în anul 1954 ordinul „Steaua R.P.R.”, clasa a III-a, și medalia „Meritul militar”, clasa a II-a.

Același Demeter aprecia în 9 mai 1955 că „tov. lt. col. Doicaru Nicolae este un tovarăș bine pregătit profesional, de încredere pentru munca noastră și cu perspective pentru viitor”, astfel că nu este de mirare că la 1 iunie 1955 Doicaru a fost numit loțuitor al șefului Direcției I Informații Externe, Vasile Vâlcu. Din păcate, documentele identificate până în prezent nu ne permit să confirmăm faptul că cei doi se cunoșteau din activitatea desfășurată în slujba partidului comunist în Dobrogea, dar această ipoteză nu poate fi exclusă.

În scurt timp de la aducerea sa în D.I.E., la 23 august 1955, Nicolae Doicaru a fost avansat, la excepțional, la gradul de colonel. Se pare că bucuriile veneau una după alta, întrucât la 20 iulie 1955 Doicaru devenise tatăl unei fete, Tatiana.

În noua funcție, Doicaru a probat lipsa oricărei inhibiții³⁷ și s-a dovedit „un bun organizator, energic și cu putere de muncă”. În plus, el „și-a adus contribuția într-o

³⁵ *Ibidem*, f. 5.

³⁶ *Ibidem*, f. 31.

³⁷ Deși nou în munca de „informații externe”, Doicaru nu a șovăit să-și impună stilul dur care îl consacrase la Constanța. Potrivit unui raport din 14 ianuarie 1956, redactat de lt. maj. Verche Teodor, lucrător operativ pe „spațiul Italia”, acesta fusese chemat în biroul lui Doicaru, împreună cu șeful său de birou, lt. maj. Stanciu Constantin, pentru discutarea unui dosar. Descoperind în dosar o notă care nu era semnată, Doicaru a avut o reacție neașteptată: „m-a

serie de probleme grele din exterior”, precum răpirea de la Viena și aducerea în țară a comandantului legionar Puiu Traian sau „lupta directă” cu „legionarul Beldeanu”, ocazie cu care „nu și-a precupețit viața pentru executarea întocmai a misiunilor”³⁸. Ca urmare a unor astfel de rezultate, în 15 februarie 1958 a fost decorat cu ordinul „Apărarea Patriei”, clasa I.

Nescăpând din vedere noile exigențe ale conducerii ministerului cu privire la pregătirea profesională și politică a angajaților, în 1958 Nicolae Doicaru s-a înscris la „școala muncitorească M.A.I.”, cu durata de doi ani.

În 1960, deși era doar colonel, îndeplinea funcția de șef al Direcției I, funcție pentru care era prevăzut gradul de gl. col., primind un salariu de 4.860 de lei. Meritele acumulate între timp l-au îndemnat pe ministrul de resort să diminueze distanța dintre grad și funcția deținută. Ca urmare, în 3 mai 1961, Alexandru Drăghici nota în referatul de cadre că Nicolae Doicaru, „în cei 16 ani de când lucrează în M.A.I., a acumulat multă experiență în munca de securitate, este curajos și devotat muncii. În activitatea sa de fiecare zi a dovedit ură neîmpăcată față de dușman”. Concluzia era una singură: „sunt de părere că poate fi avansat la gradul de general-maior”³⁹. Consecințele unui astfel de referat pozitiv nu s-au lăsat așteptate: la 20 mai 1961, prin Ordinul ministrului nr. 1831, Doicaru a fost înaintat la gradul de general-maior. De altfel, activitatea sa prodigioasă fusese răsplătită și printr-o suită de ordine și medalii: medalia „Meritul Militar” (9 decembrie 1958), ordinul „23 August”, clasa a IV-a (18 august 1959), „Ordinul Muncii”, clasa a III-a (6 mai 1961), ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat”, clasa I (26 decembrie 1962). Tot în 1962, Nicolae Doicaru a fost decorat și de Uniunea Sovietică cu un ordin neprecizat în „Fișa de decorații” din dosarul său de cadre. Să fi fost acest ordin, ca și cel acordat de statul român, o răsplătă pentru informațiile obținute în această perioadă de rețeaua Caraman? Aceasta este ipoteza cea mai plauzibilă, având în vedere că în 1962 Mihai Caraman reușise recrutarea lui Françoise Roussilhe, de la Centrul de Documentare N.A.T.O. din Paris, și obținuse primele documente secrete de la acesta, iar gestionarea acestui canal fusese preluată direct de Moscova⁴⁰.

Restructurările de natură organizatorică prin care a trecut Ministerul Afacerilor Interne în prima jumătate a anului 1963 nu l-au clintit pe Doicaru din funcția pe care o obținuse cu greu, ba, dimpotrivă, au dus la o consolidare a poziției sale, structura pe care o conducea fiind ridicată la statutul de direcție generală. În referatul întocmit cu această ocazie, Alexandru Drăghici, ministru al Afacerilor Interne și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, nota că Doicaru este „un bun organizator, energic și cu putere de muncă. Este inteligent și asimilează ușor problemele care-i stau în față. Și-a dat

chemat lângă dânsul, mi-a ordonat să-i dau degetul mare, iar tov. Doicaru, cu stiloul dânsului, mi-a tras câteva linii pe deget, spunându-mi «pune degetul, dacă nu știi să scrii!»”. Potrivit raportului, în alte împrejurări Doicaru i s-ar fi adresat cu apelative de tipul „căciulă”, „creierul spionajului”, „maistru al artelor frumoase din Italia”, nefiind singurul aflat în această situație – *ibidem*, f. 180.

³⁸ *Ibidem*, f. 11.

³⁹ *Ibidem*, f. 20.

⁴⁰ Dennis Deletant, *op. cit.*, p. 72.

contribuția efectivă într-o serie de probleme grele din exterior. (...) Execută ordinele cu seriozitate și cu promptitudine și a reușit să introducă același lucru și în munca subalternilor privind executarea întocmai a ordinelor. Datorită acestui fapt a obținut informații și materiale bune în domeniul economic, politic și militar”⁴¹.

Concluzia unui referat atât de elogios nu putea fi decât una singură:

„Tov. Gl. maior Doicaru Nicolae este un ofițer devotat partidului și guvernului, cu experiență în activitatea pe care o desfășoară și cu rezultate bune în muncă, fapt pentru care propun să fie numit în funcția de secretar general și șef al Direcției Generale de Informații a Ministerului Afacerilor Interne”⁴².

Ca urmare, în 26 septembrie 1963, printr-o hotărâre a Consiliului de Miniștri, Nicolae Doicaru a fost numit secretar general al M.A.I. și șef al Direcției Generale de Informații⁴³.

Nici măcar schimbarea liderului partidului comunist nu a periclitat în vreun fel poziția lui Doicaru. Venirea lui Ceaușescu în fruntea partidului, deși a produs o serie de mutații în activitatea spionajului românesc, nu a condus la o schimbare la vârf.

La 23 august 1966 a fost înaintat la gradul de general-locotenent, iar în urma examenului de stat din sesiunea ianuarie 1967 a fost declarat diplomat în economie politică al Institutului de Științe Economice „V.I. Lenin” din București. În iulie 1967, în urma modificărilor organizatorice, Nicolae Doicaru devine vicepreședinte al Consiliului Securității Statului și șef al Direcției Generale de Informații Externe (D.G.I.E.), noua denumire a structurii de spionaj a Securității.

Reevaluarea activității Securității în primăvara anului 1968, orchestrată de Nicolae Ceaușescu în scopul eliminării lui Alexandru Drăghici și a unora din oamenii acestuia, a trecut peste Doicaru fără efecte vizibile, deși implicarea sa în abuzurile săvârșite cu ocazia procesului de la Canal i-ar fi putut fi fatală din punct de vedere profesional.

Fuzionarea Consiliului Securității Statului cu M.A.I., legiferată prin Decretul nr. 130 din 19 aprilie 1972⁴⁴, deși a reprezentat o reorganizare de amploare, motivată de faptul că Nicolae Ceaușescu devenise conștient de coagularea unor nuclee pro-sovietice⁴⁵, nu îl atinge pe Doicaru. Dimpotrivă, în 9 mai 1972 a fost numit în Colegiul

⁴¹ A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secția Cancelarie – anexe, dosar nr. 100/1963, f. 3.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective și metode, vol. I (1948-1967)*, coordonator Florica Dobre, editori: Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Țăranu, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 242.

⁴⁴ Textul decretului în C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective și metode, vol. II (1967-1989)*, coordonator Florica Dobre, editori: Elis Neagoe Pleșa, Liviu Pleșa, București, Editura Enciclopedică, 2006, pp. 166-175.

⁴⁵ Cel mai semnificativ eveniment a fost arestarea în anul 1971 a generalului Ioan Șerb, fost comandant al Armatei a 2-a București, dovedit a fi fost racolat de către spionajul militar sovietic (G.R.U.). Informații de aceeași natură erau deținute și despre generalii Arhip Floca, adjunct al ministrului Apărării Naționale, și Vasile Petruț, fost comandant al trupelor de grăniceri – cf. Cristian Troncotă, *Duplicitarii. O istorie a Serviciilor de Informații și Securitate ale regimului comunist din România. 1965-1989*, București, Editura Elion, 2003, pp. 140-141.

Ministerului de Interne⁴⁶, iar în 23 iunie 1973, odată cu înființarea Departamentului de Informații Externe, prin Decretul nr. 363, Nicolae Doicaru este numit șef al acestui nou departament, deținând și funcția de prim-adjunct al ministrului de Interne.

În 19 august 1974 a devenit general-colonel, această nouă avansare fiind pusă de istoricul Cristian Troncotă pe seama importanței sporite acordate activității de spionaj, concretizată prin înființarea Departamentului de Informații Externe⁴⁷.

De altfel, cariera lui Nicolae Doicaru atinsese apogeul: la aproape trei decenii de la angajarea sa în Siguranță, acesta era general-colonel, șef de departament și prim-adjunct al ministrului de Interne. Încununarea eforturilor și manevrelor sale laborioase ar fi fost, desigur, numirea în funcția de ministru de Interne, dar soarta a vrut altfel. Din motive încă neelucidate⁴⁸, Nicolae Ceaușescu a decis să-l scoată din sistemul în care își construise cariera și faima, îndeplinindu-i, totuși, visul de a fi ministru. Numai că nu al Internelor, ci al... Turismului! Oricum, cariera sa ministerială a fost una efemeră, întrucât a fost numit la 7 martie 1978, prin Decretul nr. 47/1978, iar la 15 august era destituit din funcție. În scurt timp, la 20 octombrie același an, a fost trecut în rezervă prin Decretul nr. 284/1978.

În acest fel se încheia definitiv cariera lui „Vrânceanu” (numele conspirativ pe care-l purta în anii '70 generalul Doicaru), la vârsta de doar 56 de ani și șase luni, responsabil pentru falimentul *total* al acestuia fiind Ion Mihai Pacepa.

O ultimă tentativă de a reveni „în fruntea bucatelor”, ca fost persecutat de către Nicolae Ceaușescu, se pare că s-a produs la finele lunii decembrie 1989 și în ianuarie 1990. Mai puțin norocos decât fostul său subordonat Mihai Caraman, generalul Doicaru nu a reușit să convingă noua putere că serviciile sale de reputat profesionist sunt indispensabile.

A decedat la 27 februarie 1991, în timpul unei partide de vânătoare, fiind împușcat accidental. Moartea sa a ridicat o serie de suspiciuni la vremea respectivă, întrucât se pare că, deși la respectiva partidă de vânătoare s-au folosit numai alice, Nicolae Doicaru ar fi fost „secerat de un glonț”⁴⁹.

⁴⁶ C.N.S.A.S., *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective și metode, vol. II (1967-1989)*, coordonator Florica Dobre, editori: Elis Neagoe-Pleșa, Liviu Pleșa, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 175.

⁴⁷ Cristian Troncotă, *op. cit.*, pp. 93-94.

⁴⁸ Fostul șef de cabinet al generalului colonel Iulian Vlad, generalul Aurel I. Rogoian, susține că serviciile de contrașpionaj ar fi documentat subordonarea lui Doicaru față de sovietici, iar decizia lui Nicolae Ceaușescu a fost de a-l împinge pe acesta într-o funcție fără riscuri de securitate, neezitând să folosească sintagma „cunoscut agent al K.G.B.”, acesta având, în opinia autorului, „serioase antecedente în colaborarea cu serviciile speciale sovietice” – Aurel I. Rogoian, *Fereastra serviciilor secrete. România în jocul strategiilor globale*, București, Editura Compania, 2011, p. 64 și p. 162. Decizia de îndepărtare a lui Doicaru ar fi fost luată „în momentul în care șeful spionajului i s-a cerut de la Moscova să acționeze pentru înlăturarea președintelui” – *ibidem*, p. 162. Deși această ipoteză are un grad mare de plauzibilitate, dată fiind tensionarea relațiilor dintre Ceaușescu și Brejnev în anul 1978, validarea sa are nevoie, în opinia noastră, și de o atestare documentară.

⁴⁹ Mihai Pelin, *op. cit.*, p. 103.

Concluzii

Carierea lui Nicolae Doicaru în cadrul structurilor Securității se impune atenției nu doar prin longevitatea personajului și prin cursul permanent ascendent, ci mai cu seamă printr-o serie de semne de întrebare legate de „îngerul păzitor” care l-a ocrotit de toate primejdiile.

Să fi ajuns Doicaru la cele mai înalte grade militare și la cele mai importante funcții în aparatul Securității exclusiv pe baza meritelor personale, al unei ambiții și tenacități ieșite din comun? Sau a avut, pe lângă aceste atribute personale, și un sprijin discret din partea serviciilor speciale sovietice? Un răspuns ferm, lipsit de echivoc, este greu de dat atâta vreme cât nici măcar documentele din România referitoare la acest subiect nu sunt accesibile în integralitatea lor! Cu atât mai mult în lipsa informațiilor din arhivele serviciilor de informații sovietice. Totuși, pe baza datelor trecute în revistă aici și prin stabilirea unor analogii cu cazuri asemănătoare din România, dar și din alte spații geografice, îndrăznim să formulăm opinia că Nicolae Doicaru a fost racolat de timpuriu de serviciile sovietice și folosit vreme îndelungată pentru obținerea de informații și dirijarea în sensul dorit a anumitor acțiuni ale spionajului românesc.

În privința racolării sale, aceasta se putea produce fie în perioada când locuia la Nicolae, la cele două surori, Oleia și Nina (dovedite ulterior a fi fost „ofițeri ai Armatei Roșii”), fie pe Frontul de Vest, când lupta alături de Armata Roșie sub comanda lui Ion Eremia, el însuși un personaj asupra căruia planau suspiciuni de colaborare cu sovieticii, cel care, de altfel, îl face membru de partid și-l recomandă pentru angajarea în Siguranță.

Tot pe front, Doicaru ar fi putut fi recrutat în timpul acelor inexplicabile dispariții, de durată a două-trei zile, menționate într-o referință de unul din foștii camarazi, absențe asupra cărora Doicaru nu părea să fi fost tras la răspundere de superiorii săi. Poate fi luată în calcul și varianta recrutării lui Doicaru după angajarea în Siguranță, prin intermediul soției sale, ea însăși susceptibilă a fi fost racolată în perioada când a lucrat pentru autoritățile sovietice de ocupație din Bucovina sau când lucra ca translatore la „poziția specială” din Constanța.

Altminteri, fără o „protecție” specială, cum s-ar fi putut menține Doicaru în aparatul represiv? Să recapitulăm câteva din „bubele” de la dosarul personal: tatăl – fost susținător al „partidelor istorice”, deținuse o băcănie și un debit de tutun, folosise „mână de lucru salariată”. Un unchi „fost plutonier major de geniu în armata veche”, cu „manifestări ostile regimului” și aflat „în evidența organelor de securitate”, un alt unchi era de profesie pictor de biserici. Unul din frații lui Doicaru era semnalat că „în unele ocazii are manifestări dușmănoase și face greutăți organelor locale”, în vreme ce una din surorile sale era căsătorită cu fiul unui „legionar notoriu”. Soția sa era fiica unui fost jandarm și văduva unui preot!

Apoi, el însuși avea o serie de „păcate” grele, cel mai important fiind apartenența la „Frățiile de Cruce”. Pentru o astfel de vină, congeneri ai lui Doicaru au făcut ani grei de pușcărie și au fost urmăriți toată viața de către Securitate ca fiind... legionari! Doicaru nu pățește nimic, ba i se găsesc și scuze (era bun la carte!). Întreține relații „neprincipiale” cu „dușmanul de clasă”, întrupat într-o brutăreasă și apoi într-o cofetăreasă, dar... fără nici o urmare! Bate un magistrat militar, îl minte fățiș pe atotputernicul Pintilie și... nimic! Pierde cifrul de comunicații al direcției regionale de securitate, se eschivează de la prinderea unui evadat, este bănuțat că s-ar înfrupta din

fondul C.I.S., nu se preocupă de organizarea rețelei informative și este muștrătuț de ministru și totuși, inexorabil, Doicaru înaintează în grade și în funcții! Este drept că, în epocă, gradul de toleranță față de prostiile și abuzurile săvârșite de directorii regionali era destul de mare, arhivele consemnând multiple exemple, dar cei care „călcau pe bec” nu erau, măcar, avansați „la excepțional”!

În referatul întocmit de Direcția Cadre la 17 septembrie 1952 se propunea în mod expres „să fie scos din funcția de director al D.R.S.S. Constanța, iar Comisia de Partid D.G.S.S. să ia în discuție cazul său pentru a hotărî asupra calității de membru de partid”. În schimb, peste numai o lună, Doicaru este înaintat în grad!

Apoi, în perioada cât Doicaru a condus spionajul românesc au avut loc destule dezertări (ce-i drept, nu de anvergura cazului Pacepa!) și destule eșecuri, dar nici unul din aceste evenimente nu a avut repercusiuni asupra șefului. Să fi fost această „imunitate” doar efectul operațiunii „Sarsanaua”, cum numea Neagu Cosma tactica lui Doicaru și a lui Pacepa de a oferi diverse „atenții” de peste hotare mărimilor din Partid și din conducerea ministerului⁵⁰? Greu de spus! De altfel, în ancheta demarată după dezertarea lui Pacepa, relația strânsă pe care Doicaru o avea la Constanța cu „serviciile de profil sovietice” a fost invocată în mai multe rânduri⁵¹! Să fi fost stopată această relație după venirea sa la Direcția I? Avem toate motivele să credem că nu, ba dimpotrivă⁵²!

În 24 octombrie 1949 „patronul” lui Doicaru, lt. col. Ion Eremia, la acea vreme șeful Casei Centrale a Armatei și deputat de Sălaj în M.A.N., nota într-o referință: „Este înclinat spre carierism, are rămășițe burgheze în comportare (servilism în oarecare măsură, tendințe de comandă în relațiunile cu masele). Cred că este însă legat de Partid,

⁵⁰ Neagu Cosma, *Cum a fost posibil? Cărtița Pacepa*, București, Editura Paco, f.a., p. 18.

⁵¹ C.N.S.A.S., *Ion Mihai Pacepa în dosarele Securității. 1978-1980*, studiu introductiv, selecția documentelor și indice de nume de Liviu Țăranu, București, Editura Enciclopedică, 2009, p. 12.

⁵² În acest sens poate fi amintită o misiune secretă pe care Nicolae Doicaru a îndeplinit-o în martie 1971 în R.D.G., unde a încercat să poarte discuții cu Erich Mielke, atotputernicul șef al *Stasi*. Potrivit opiniei lui Larry L. Watts, împărtășită și de Cristian Troncotă, Doicaru era emisarul unei fațiuni pro-sovietice, din care mai făceau parte și Ion Stănescu, șeful C.S.S., și Alexandru Drăghici, fostul ministru al Afacerilor Interne, în căutarea unui sprijin extern pentru înlăturarea lui Nicolae Ceaușescu – cf. Larry L. Watts, *Ferește-mă, Doamne, de prieteni... Războiul clandestin al Blocului Sovietic cu România*, traducere din limba engleză Camelia Diaconescu, București, Editura Rao, 2011, pp. 523-527 și Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014, p. 23. Fără a împărtăși întrutotul ipoteza existenței respectivei fațiuni, caracterul conspirat al deplasării lui Doicaru la Berlin și insistența acestuia de a avea o discuție privată cu Erich Mielke, ministrul Securității Statului, precum și unele afirmații ambigue din timpul convorbirilor („în activitatea oficială noi nu ne limităm la documentele scrise care ne-au fost date de conducerea de partid și de ministrul de resort. Nu am venit aici fără mandat și însărcinare”) favorizează suspiciunea că șeful spionajului românesc avea „dublă comandă”, acționând și din dispoziția altei entități decât „conducerea de partid și de stat” – vezi stenograma discuției dintre Doicaru și Wolf, adjunctul șefului *Stasi*, purtată în 18 martie 1971, în Stejărel Olaru, Georg Herbstritt, *Stasi și Securitatea*, traduceri din germană de Viorel Buta și Mihai Alecu, București, Editura Humanitas, 2005, pp. 288-299.

dacă nu pentru frumusețea și măreția cauzei Partidului, cel puțin pentru forța și influența Partidului”⁵³.

În ceea ce ne privește, considerăm că acest fragment reflectă, sintetic, situația: Nicolae Doicaru a fost un carierist feroce, înzestrat cu intuiție și inteligență, cu forță de muncă și abilitate, „citat” ca atare de serviciile speciale sovietice, racolat și susținut pe parcursul întregii sale cariere. Ca și în cazul Partidului, probabil că Doicaru a sprijinit Uniunea Sovietică nu atât pentru „frumusețea și măreția” patriei socialismului, cât pentru „forța și influența” sa în România comunistă.

⁵³ A.C.N.S.A.S., fond Cadre, dosar nr. 27.814, f. 148.

Iuliu CRĂCANĂ

Generalul de justiție Alexandru Petrescu - o biografie a corupției

General Alexandru Petrescu - a Biography of Corruption

Alexandru Petrescu was the president of the law courts that imposed the heaviest sentences for political offences in the 1950s. Petrescu's inclination towards corruption and compromise, his versatility and the ability to get in contact with people at the highest political level, made him a reliable man during all the political regimes. Thus, he was selected for the highest offices.

Until 1942 Petrescu imposed heavy political sentences on legionnaires and communists. Between 1942 and 1944 he was appointed Director General of the Directorate for Prisons by Ion Antonescu. Although he was accused of war crimes, after 1944 he became pawn in the communists' attempt to annihilate the Romanian elite through judicial procedures.

Finally, the general was appointed President of the Military Court of M.A.I. departments, the highest court of appeal for political trials. Petrescu's political obedience did not prevent him from delivering favorable verdicts to some defendants in exchange for favors. For that reason he was called the "black market of justice".

Etichete: Alexandru Petrescu, magistrat militar, justiție, proces politic, corupție

Keywords: Alexandru Petrescu, magistrate, justice, political trial, corruption

Într-un clasament al celor mai abjecte personaje din istoria justiției românești, Alexandru Petrescu ar ocupa de departe primul loc. A fost președintele completelor de judecată care au pronunțat cele mai dure sentințe politice. De-a lungul carierei sale a fost președintele completului care a judecat în procesul lotului Tămădău și l-a condamnat la închisoare grea, pe viață, pe Iuliu Maniu, a fost președinte al completelor de judecată care au judecat în așa-numitul „proces al trădătorilor și spionilor titoiști” (august 1950), al primului lot „de sabotori și diversioniști de la canal”, din august-septembrie 1952, al doilea lot de la Canal, procesul Sumanelor Negre, procesul Nunțiatării, cel al Bibliotecii engleze, cel al Legației franceze și Legației turce, al lui

Eugen Țurcanu, din 1954, procesele lui Ion Ioanid, Gheorghe Calciu-Dumitreasa și multe altele¹. S-a spus despre el că dobândise o placiditate, un automatism în a rosti aceste sentințe la 5 minute de la începerea audierii și că putea prezida câte 5-6-10 asemenea procese pe zi². Între 1954 și 1956 a condus Tribunalele M.S.S. (M.A.I.), care aveau în competență faza de recurs a tuturor proceselor politice. Potrivit actelor normative care le reglementau organizarea, Tribunalele M.S.S. aveau triplă subordonare, față de ministrul Justiției, ministrul Forțelor Armate și ministrul Securității Statului, care stabileau de comun acord numărul angajaților, al sediilor și circumscripțiilor de judecată, statele de organizare, numirea în funcție a judecătorilor și mișcarea acestora, numărul asesorilor populari ai tribunalului, precum și numirea lor. În realitate, cel mai greu cuvânt îl avea Alexandru Drăghici.

Procesele prezidate de Alexandru Petrescu sunt cunoscute, dar ele nu spun nimic despre personajul nostru, cu privire la care istoria justiției încă păstrează tăcerea. A fost comunist? A pronunțat acele sentințe din convingere politică și din ură de clasă?

În cele ce urmează ne vom referi la aspecte mai puțin cunoscute ale vieții și carierei magistratului Alexandru Petrescu, omul tuturor regimurilor, care, pentru propria bunăstare, a fost în stare de cele mai mari compromisuri posibile.

Este greu de crezut că un om cult poate fi o canalie! Când, pe deasupra, acesta mai are și pregătire juridică de înaltă clasă, te aștepti să își urmeze conștiința. Pe lângă obediența politică, întâmplător sau nu, magistratul Alexandru Petrescu a fost un om profund corupt, în sensul mercantil al cuvântului.

Informațiile din dosarele de urmărire ale lui Alexandru Petrescu duc către următoarea concluzie: Alexandru Petrescu înțelegea ce se întâmplă. Avea conștiință dar a ales să nu o urmeze. Iar cei care aveau nevoie de serviciile sale știau asta.

Deși în autobiografiile depuse la dosarul de cadre afirmă că a fost comunist încă de dinaintea războiului, magistratul Petrescu nu a fost un apropiat al comuniștilor decât după anul 1945, când a devenit unealta lor perfectă. Calitățile care îl recomandau pentru aceasta erau, pe de o parte, carierismul și oportunismul și, pe de altă parte, faptul că era șantajabil. Corupția de care dăduse dovadă în toată cariera sa îl făceau controlabil. În istoria justiției românești, Alexandru Petrescu întruchipează justiția fără morală, corupția și obediența politică.

Născut la 3 iunie 1895, în Focșani³, al doisprezecelea născut într-o familie cu paisprezece copii, Alexandru Iancu Petrescu a absolvit Școala Militară de Infanterie, în anul 1914. În anul 1916 avea gradul de sublocotenent. În 1927 a absolvit Facultatea de Drept, domeniu în care a obținut, în 1937,

¹ Titică Predescu, *Justiția comunistă ca mijloc de reprimare*, în „Experimentul Pitești – Reeducarea prin tortură: Opresiunea culturii tradiționale române din timpul dictaturii comuniste”, Editura Fundației Culturale „Memoria”, 2006, p. 92.

² Doina Jela, *Lexiconul negru: unelte ale reprimării comuniste*, București, Editura Humanitas, 2001, pp. 221-223.

³ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 1, f. 2

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

doctoratul⁴. O perioadă nu a profesat ca jurist, ci a lucrat multă vreme în diverse domenii militare activând, pe rând, în corpul jandarmeriei rurale, la Comenduirea Pieței Pitești, la Consiliul de Război al Corpului V Armată, a fost substituit de Comisar Regal al Consiliului Permanent de Revizie al Armatei, apoi în serviciul Justiției Consiliului de Război al Corpului I Armată.

Deși lucra în justiția militară încă din anul 1929⁵, a intrat ca magistrat abia la 1 noiembrie 1938, când a fost înaintat la gradul de locotenent-colonel. La 10 mai 1941 a fost avansat la gradul de colonel⁶.

A fost ajutat în cariera sa de o calitate a personalității sale, aceea de a cultiva prietenii și a intra în rețele de complicități cu personaje sus-puse. Unele dintre acestea au ocupat ulterior funcții importante. De pildă, încă de la începutul anilor `30 era prieten cu Istrate Micescu⁷ și Ion C. Marinescu⁸, care, ulterior, au ajuns miniștri ai Justiției și care l-au ajutat în carieră⁹. În anul 1935 era urmărit îndeaproape de Siguranță (Direcția Poliției de Siguranță). Se știa că avea legături cu Istrate Micescu, la acea vreme avocat, pe care îl vizita acasă¹⁰.

După intrarea în magistratură, Alexandru Petrescu s-a remarcat prin obediența față de puterea politică. A funcționat ca Președinte al Secției a III-a a Tribunalului Militar al Capitalei, funcție din care a dat pedepse mari loturilor de comuniști și, după rebeliunea din ianuarie 1941, loturilor de legionari. În subsidiar, însă, era un maestru al jocurilor de culise. Accepta diverse intervenții, în urma cărora își schimba fundamental atitudinea, și pronunța pedepse mici în raport cu infracțiunea, așa cum s-a întâmplat, în 1941, în cazul lui Teohari Georgescu și lui Iosif Chișinevschi, condamnați la numai zece ani închisoare.

În această perioadă de început a războiului, pe timpul cât era Președinte al Curții Marțiale, i se spunea în cercurile magistraților și avocaților „bursa neagră a justiției”, considerându-se că, „cu cât plăteai mai mult, cu atât ieșeau mai nevinovați”¹¹.

La finalul anului 1941, situația penitenciarelor din România era dezastruoasă. După cedarea Ardealului de nord, administrația românească a fost nevoită să evacueze deținuții din douăzeci și șapte de penitenciare. A urmat cutremurul din 1940, care a avut drept consecință evacuarea a încă cinci penitenciare afectate grav. Între acestea se aflau cele mai mari penitenciare din țară: Doftana, Mărgineni și Mislea. Toți deținuții evacuați au supraaglomerat penitenciarele rămase funcționale care, la începutul anului 1941, au fost nevoite să primească încă cca. 4000 de deținuți condamnați după rebeliunea legionară¹².

⁴ A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 6.

⁵ *Ibidem*, f. 65.

⁶ *Ibidem*, vol. 2, f. 79.

⁷ Ministru al Justiției între 24 noiembrie 1939 - 11 mai 1940.

⁸ Ministru al Justiției între 14 august 1942 - 23 august 1944.

⁹ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 80.

¹⁰ *Ibidem*, f. 58.

¹¹ *Ibidem*, f. 296.

¹² A.N.I.C., fond Vornicia Temnițelor (Direcția Generală a Penitenciarelor), dosar nr. 1/1942, *passim*.

În aceste condiții, la începutul anului 1942, Ion Antonescu l-a numit pe lt. col. Alexandru Petrescu în funcția de director general al Direcțiunii Penitenciarelor și Institutelor de Prevenție din Ministerul Justiției, cu misiunea de a pune ordine în penitenciare, atât din punct de vedere al nivelului de siguranță al acestora, cât și a stării materiale a deținuților. Conducătorul statului era mulțumit de sentințele pronunțate de magistratul militar în procesele legionarilor și, probabil, l-a trimis acolo pentru a-și continua misiunea, aceea de a-i ține bine pe legionari în închisori. Alexandru Petrescu s-a achitat de sarcinile primite, dispunând măsuri mult mai restrictive decât predecesorul său, Alexandru Racoviceanu. A procedat, însă, în felul său. Primul pas după numire a fost acela de a se deplasa personal în închisori, unde a instalat ca directori magistrați militari, relații apropiate, fini, prieteni.

Cu această ocazie a putut cunoaște în mod direct situația, constatând, de exemplu, că la închisorile Deva și Ocnele Mari paza era aproape inexistentă¹³.

Potrivit unor informații ale serviciilor secrete, Alexandru Petrescu a descoperit personal într-o celulă la Aiud un șanț-tunel mascat sub pardoseala celei, prin care ar fi putut evada toți deținuții în 3-4 săptămâni, deoarece mai erau doar 2 metri și jumătate până după zidul exterior al închisorii. Potrivit unei note a SSI – ului, șanțul era săpat de „condamnații pentru spionaj și comunism”¹⁴.

Relatări ulterioare ale lui Alexandru Nicolschi contrazic aceste informații: „Înainte de a sta noi în celula aceea de la Aiud, au stat acolo niște deținuți de drept comun și ei au încercat să evadeze. Și noi am aflat aceasta mai târziu. Iar directorul penitenciarului așa a arătat, că nu noi am fost aceia care au început să sape sub podea la baza zidului celei ci acei deținuți de drept comun”¹⁵.

Directorul penitenciarului, maiorul magistrat Munteanu, considerat de Nicolschi „un om drept”, a fost ajutat la rândul lui de acesta atunci când a fost arestat pentru crime de război: „Am făcut depoziție pentru el la Tribunalul Poporului și în aceeași zi a fost pus în libertate. Am spus acuzatorului public să se poarte cu el cum s-a purtat el cu mine în închisoare. Vă dau un amănunt: întâmplarea face ca acuzatorul public în acel proces să fie Alexandru Drăghici. Eu am dat toate amănunțele comportării sale”¹⁶.

Cert este că, cel puțin în prima parte a perioadei în care a exercitat această funcție, lt. col. magistrat Alexandru Petrescu a avut rezultate în reforma sistemului penitenciar, activitate în care a fost sprijinit de Ion Antonescu, cu care se spunea că avea telefon direct. A reușit, imediat după numirea sa, să îl convingă pe mareșal de bunele lui intenții și de intransigența necesară funcției îndeplinite prin prezentarea în scurt timp a unui raport, în care i-a detaliat gravele probleme constatate în penitenciare.

¹³ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 59.

¹⁴ *Ibidem*, vol. 2, f. 59.

¹⁵ Lucian Popescu, Mihnea Măruță, *Generalul de Securitate Nicolski mărturisește* în „Nu”, nr. 53, 14-20 octombrie 1991, p. 12, *apud* Mihai Burcea, Marius Stan, *Alexandru Nicolschi, spion sovietic, deținut și general de securitate*, p. 9 (http://www.iicr.ro/pdf/ro/alexandru_nicolschi.pdf, accesat în 8 aprilie 2014).

¹⁶ *Ibidem*.

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

Încă din primele zile ale mandatului său, Alexandru Petrescu a instituit un regim sever. A interzis vizitarea deținuților de către familii și chiar de avocați. Probabil pentru a-i face pe plac lui Antonescu, în privința deținuților legionari a impus măsuri și mai severe, instituind interdicția ca aceștia să mai primească alimente de la familii și a dat ordin direct ca legionarii să fie ținuți izolați în celule cu încălcarea legii sau peste durata maximă legală de șase luni¹⁷.

Deși Direcția Generală a Penitenciarelor era subordonată direct Ministerului Justiției, Alexandru Petrescu a ignorat în mod intenționat subordonarea ierarhică. A preferat să îl informeze direct pe Ion Antonescu și s-a legat prin telefon direct cu Ministerul de Interne și Siguranța Statului, cu care colabora fără știrea sau împotriva ordinelor ministrului Constantin Stoicescu. Din acest motiv, nu a trecut mult timp până când cei doi au intrat într-un conflict deschis. Deranjat de protecția și de încrederea de care se bucura directorul penitenciarelor în raport cu mareșalul, lovit în orgoliul său că nu mai avea nici o autoritate asupra unui subordonat, Constantin Stoicescu i-a cerut lui Ion Antonescu să îl desărcineze din funcția de Ministru al Justiției sau, cel puțin, să transfere Direcția Generală a Penitenciarelor la Ministerul de Interne sau la Ministerul Apărării Naționale¹⁸.

La rândul său, Alexandru Petrescu nu doar că îl ignora în exercitarea funcției pe șeful său direct, dar afirma frecvent în public că, până să vină el ca director, nu se făcuse altceva decât să se fure.

Ceea ce nu putea, însă, să îi reproșeze ministrul Justiției era lipsa de rezultate ca șef al penitenciarelor. Cu scopul de a găsi nereguli, ministrul Stoicescu a vizitat în mai 1942 mai multe penitenciare, unde nu a găsit nimic de reproșat: „ordine, curățenie, hrană îngrijită, nici o plângere de la deținuți”. A constatat doar că „personalul administrativ și gardienii trăiau sub teroarea unei severități nu totdeauna justificate”¹⁹. Era știut, de altfel, că își amenința subalternii că îi trimite în lagăr sau că îi ridică cu lanțuri la picioare.

Performer ca administrator și ca jurist, Alexandru Petrescu și-a arătat și în această funcție cealaltă latură a sa. Potrivit serviciilor de informații, Alexandru Petrescu era un funcționar profund corupt. Sub pretextul inspecțiilor, descindea în penitenciarele din țară cu scopul de a lua mită, atenții și mese la restaurant. De pildă, vizita în mod frecvent Aiudul, unde avea relații apropiate cu A.I. Stoica, proprietar al unor întreprinderi care lucrau cu deținuți. Pe 6 martie 1943, o astfel de masă, plătită de Stoica cu suma de 15.000 de lei la restaurantul Seidl, s-a transformat într-un chef de mari proporții, cu muzicanți, la finalul căruia, aflat sub influența alcoolului, Alexandru Petrescu a bătut un chelner. Era de notorietate că relațiile cu Stoica se consolidaseră atunci când Alexandru Petrescu îl ajutase pe acesta, care la un anumit moment fusese închis pentru că lucrase ilegal cu deținuți legionari, să fie internat în lagăr și nu închis în penitenciar²⁰.

¹⁷ A.N.I.C., fond Vornicia Temnițelor (Direcția Generală a Penitenciarelor), dosar nr. 1/1942, ff. 12-13.

¹⁸ *Ibidem*, f. 8.

¹⁹ *Ibidem*, f. 12.

²⁰ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 61.

Faptele de corupție săvârșite de Alexandru Petrescu au ajuns și la urechile lui Ion Antonescu. Acesta a primit o notă informativă prin care Siguranța îl informa că Alexandru Petrescu patrona un întreg grup infracțional. Își numise mai mulți fini directori de penitenciare, își angajase fiul în subordinea sa, își promovase soția, pe Maria Petrescu, în funcția de șefă a Serviciului Contabilității, Administrării și Exploatării Muncii Penale.

Faptele de corupție era expuse pe 21 de puncte, dintre care redăm doar câteva. Alexandru Petrescu achiziționase din fondurile Administrației Penitenciarelor, cu o sumă mare, un autoturism pentru folosința penitenciarului, autoturism care nu era în stare de funcționare, luase cauciucuri din cota Direcției pentru mașina sa personală, folosea la muncă deținuți care lucrau în folosul său personal, primea de la toți directorii de penitenciare atenții sub formă de alimente, păsări, porci, mătăsuri etc. L-a numit pe fiul său, la acea dată student, în funcția de profesor la școala de gardieni și la școala de sanitari, deși nu avea încă studiile necesare. Din fericire, lipsa de pregătire a acestuia nu putea dăuna prea mult, căci nu efectua orele, ci ridica doar salariul.

Tot pentru fiul său, student la medicină, înființase un spital aferent penitenciarului Văcărești. Acolo acesta efectua operații grele, „făcând experiențe pe pielea deținuților”. Întreținea relații amoroase cu deținutele și cu rudele deținuților, iar Siguranța aprecia că spitalul, căruia îi făcuse o intrare separată, fusese „transformat într-un bordel”. La rândul său, Tomis Petrescu beneficia de munca deținuților din penitenciarul Văcărești. Aceștia îi lucrau mobilă, sobe de fier, uși lămpi forjate ș.a.

Obiceiul de a întreține relații amoroase cu deținutele îl „moștenise” de la tatăl său, care, potrivit raportului, împreună cu maiorul Munteanu, numit de el director delegat al penitenciarului de la Aiud, avea obiceiul să le „batjocorească”, în incinta penitenciarului sau la hotelurile și restaurantele din localitate, pe soțiile sau surorile deținuților. Când acestea au încercat să facă un memoriu, cei doi au inventat o pretinsă rebeliune și o tentativă de evadare a deținuților în cauză, cărora le-au fost înscenate noi procese, urmate de condamnări, excluderi de la grațieri sau suspendări de pedeapsă, iar apoi au fost trimiși din penitenciar în penitenciar, cu regimuri din ce în ce mai aspre. Nu erau singurele abuzuri în închisori, unde erau semnalate bătăi și schingiuri discreționare²¹.

Alexandru Petrescu făcea deplasări fictive de inspecție peste 20 de zile pe lună pentru a încasa diurna. Deși nu erau atât de numeroase și nu durau atât cât erau umflate în actele contabile, Alexandru Petrescu era, în realitate, un director activ și făcea multe deplasări. Se ducea des în inspecții pentru a încasa cota parte din veniturile de la muncile deținuților.

Raportul către Ion Antonescu avea 11 pagini, în care, pe lângă cele de mai sus, erau descrise nenumărate fapte de corupție, de la folosirea tuturor automobilelor instituției în folosul familiei, trafic de influență, favorizarea sau eliberarea temporară a unor deținuți în schimbul avantajelor materiale, falsificarea actelor contabile pentru însușirea unei părți din salariile deținuților care munceau, achiziții suplimentare de mobilier pentru penitenciare și revinderea în folos personal, cumpărarea la prețuri mai mari decât pe piață a alimentelor pentru deținuți ș.a. Pe lângă toate acestea, erau

²¹ *Ibidem*, ff. 150-161.

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

detaliat și faptele complicilor lui, rude, fini sau prieteni, numiți de Alexandru Petrescu în funcția de directori de penitenciar, care, sub protecția acestuia, se comportau identic, în beneficiul lor și al protectorului.

Ion Antonescu l-a destituit pe Alexandru Petrescu din funcția de Director General al închisorilor la data de 6 iulie 1944, pentru motivul că s-ar fi descoperit mari fraude în penitenciare²², și l-a trimis pe front²³.

Totodată, a ordonat o anchetă care urma să fie condusă de generalul Aramă. Ancheta și-a urmat cursul și după 23 august 1944 iar, în 12 februarie 1945, cercetarea cazului a fost preluată de o nouă comisie, condusă de V. Chiru, consilier la Înalta Curte de Conturi²⁴. Ancheta a fost contopită cu o altă anchetă privind gestiunea Direcției Penitenciarelor, începută la 25 octombrie 1944, în urma unei reclamații anonime, astfel că, la finalizarea cercetărilor, dosarul conținea 11 volume, din care s-au păstrat în dosarul personal al lui Alexandru Petrescu peste 800 de file²⁵, în care regăsim diferite date în măsură să acopere acțiunile lui Alexandru Petrescu din perioada în care a fost director al penitenciarelor.

În aprilie 1946, Avram Bunaciu, la acea dată secretar general în Ministerul Afacerilor Interne, gira clasarea anchetei de către lt. col. Damian Ilimai, șeful Biroului 8 Interior M.A.N., care stabilea completa nevinovăție din punct de vedere „penal, moral și pecuniar”²⁶ a lui Alexandru Petrescu. Se motiva că nu s-au găsit registrele contabile și de prezență, iar sumele însușite ilegal, sume mari, au fost restituite, astfel că, odată ce nu mai exista prejudiciu, delapidările erau clasate²⁷. Pe de o parte Alexandru Petrescu știuse să se acopere de acte, fiind, de altfel, autorul unui curs de economie politică și financiară²⁸. Pe de altă parte, în mod evident, în acel moment nu se dorea ca Alexandru Petrescu să fie găsit vinovat. Având în vedere contextul politic dificil în care se afla, era clar că Alexandru Petrescu avea un protector.

După 23 august 1944, cariera profesională și chiar libertatea și viața magistratului militar Alexandru Petrescu se aflau într-un pericol iminent. Funcțiile deținute și sentințele pronunțate împotriva comuniștilor făceau din el nu doar unul dintre viitorii epurați din magistratură și din armată, dar și un candidat sigur la o condamnare potrivit legislației împotriva criminalilor de război și a celor vinovați de dezastrul țării.

Soarta lui Alexandru Petrescu se îndrepta accelerat către acest deznodământ. Pentru început, a fost suspendat din armată „pentru atitudine antidemocratică”, iar ulterior a fost trecut în rezervă din oficiu²⁹, în baza legii nr. 186/1945³⁰. Totodată,

²² *Ibidem*, f. 80.

²³ *Ibidem*, f. 235.

²⁴ *Ibidem*, f. 310.

²⁵ În dosarul Informativ nr. 549561 au fost integrate în volumele 2, 3 și 5 (în volumul nr. 2 un număr de 206 file, în volumul nr. 3 un număr de 288 file iar în volumul nr. 5 un număr de 355 file).

²⁶ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 162.

²⁷ *Ibidem*, ff. 163-164.

²⁸ A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 115v.

²⁹ Alexandru Petrescu a fost trecut în rezervă din corpul ofițerilor magistrați alături de alți zece ofițeri magistrați la 31 martie 1945 (M.O. nr 75 din 31 martie 1945, p. 2.611).

Tribunalul Poporului a început cercetarea potrivit legii nr. 312 din 21 aprilie 1945 *pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război*. Curtea Specială pentru Crime de Război iar apoi Tribunalul Poporului lucrau deja la dosarul nr. 60/1945, strângând probe pentru condamnarea sa³¹.

Cu comuniștii, ca și cu legionarii, Alexandru Petrescu avea o istorie personală sinuoasă. În 1941, ca președinte al Secției a III-a a Curții Marțiale din București, Alexandru Petrescu prezidase completul de judecată care judecase lotul de „sabotori de război” Paneth-Kornhauser-Ada Marinescu, pe care îi condamnase la moarte.

Pe de altă parte, în același an, le dăduse pedepse mici, de numai zece ani închisoare, lui Teohari Georgescu și lui Iosif Chișinevschi³². Pentru ei comuniștii interveniseră la Alexandru Petrescu prin intermediul lui Ion Gheorghe Maurer, care a vorbit pentru micșorarea pedepsei³³.

Potrivit mărturiilor lui Avram Bunaciu, în toamna lui 1941 magistratul militar începuse să fie mai cooperant cu comuniștii. În procesul lui Vâlcu, „încadrat la moarte”: „Atunci col. Petrescu, care a fost în legătură cu Șraier³⁴ și care a purtat legătură chiar tot timpul războiului – trebuie să recunoaștem, deși avea multe alte motive, căci el judecase și condamnase la moarte pe Ada Marinescu și Dr. Conhaimer, în 1941, cred; era destul de abil și-și dădea seama că războiul se sfârșește prost pentru ei. În tot cazul a avut o purtare bună și am cerut să stau de vorbă cu Vâlcu, să mi-l aducă la închisoare pentru proces, dar mai înainte de acesta. Am cerut președintelui, care era col. Petrescu să stau de vorbă cu Vâlcu; a fost foarte prompt; mi-a fixat o oră d.m. și la el în birou, la președintele Curții Marțiale, a chemat pe Vâlcu, el a ieșit din birou și am putut să stau de vorbă cu Vâlcu; am făcut o prezentare, m-am interesat de comportarea celor 4 condamnați: Ada Marinescu și frații...”³⁵.

Același comportament este relatat și de Teohari Georgescu, potrivit căruia, când a venit în funcția de director general al Penitenciarelor, colonelul Petrescu a arătat o oarecare bunăvoință față de deținuții politici comuniști. „Era un om inteligent și vedea cum merg lucrurile pe front și, pe de altă parte, pentru a-și micșora vinovăția lui prin condamnarea la moarte a grupului lui Paneth, din 1942-1943, el fiind președintele tribunalului, chiar după condamnare el a devenit directorul general al penitenciarelor și sunt convins că i-a convenit acest post în locul președintelui de tribunal unde ar fi trebuit mai departe să facă condamnări. Spun aceasta pentru că în revistele pe care le-a

³⁰ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 79. Este vorba de legea nr. 186 *pentru trecerea din oficiu în rezervă a personalului activ al armatei cre prisosește peste nevoile de încadrare* (M.O. nr. 65 din 20 martie 1945, p. 2082).

³¹ A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 51.

³² Lavinia Betea, *Răsplata complicității*, în „Jurnalul Național”, 13 septembrie 2005, vezi <http://jurnalul.ro/stire-istoria-comunismului/rasplata-complicitatii-37395.html>, accesat la 12.12.2014.

³³ A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., colecție nr. 60, dosar nr. 663, f. 151.

³⁴ Iosif Sraier – avocat, apărător în multe procese intentate comuniștilor în perioada interbelică. De exemplu, a apărut în procesul de la Atelierele C.F.R. Grivița. Între 1945-1946 a deținut funcția de secretar general al M.A.I., iar între 1946-1952 a fost adjunctul ministrului Teohari Georgescu la M.A.I., după care a emigrat în Occident.

³⁵ A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., colecție nr. 60, dosar nr. 410, f. 31.

făcut, în controalele pe care le-a făcut în închisoare, s-a arătat gata de a satisface unele revendicări pe care deținuții le aveau și avea o atitudine de a sfătui pe director să meargă mai departe pe linia aceea care a mers”³⁶.

După unele surse, ulterior, Teohari Georgescu a fost unul dintre protectorii lui Alexandru Petrescu după 1944. Fostul deținut Teohari Georgescu i-a încredințat în 1947 procesul liderilor țărăniști, în frunte cu Maniu și Mihalache, ca o consecință a faptului că, în 1943, când inspectase Caransebeșul, dăduse undă verde activităților comuniste din închisoare.

După preluarea puterii, în câțiva ani, comuniștii i-au eliminat din magistratură pe toți juriștii vechi, înlocuindu-i cu tinere cadre, exponente ale clasei muncitoare, dar fără studii juridice. În magistratura militară, magistrații care judecaseră în curțile marțiale pe frontul antisovietic și în procesele politice, au fost cu atât mai mult epurați. Aici înlocuirea s-a făcut cu ofițeri cu origine socială sănătoasă, care au fost chemați din alte arme pentru a fi magistrați. Nici aceștia nu erau juriști și, în general, aveau o educație precară.

Dar, ca și în alte domenii, și în justiție, regimul a menținut în funcție o serie de specialiști, cu care unii dintre liderii comuniști avuseseră relații înainte de preluarea puterii și care dovedeau obediență. Alexandru Petrescu se intersectase în cariera sa cu Teohari Georgescu și Ion Gheorghe Maurer, și se afla, după informațiile Siguranței, sub protecția Generalului Mihail Lascăr, viitor ministru de război.

Acesta a fost motivul pentru care, deși avea un dosar în curs de soluționare la Tribunalul Poporului, reputația de judecător fidel față de orice putere politică putea determina chemarea colonelului Alexandru Petrescu în cadrele active ale armatei. Era nevoie doar de o conjunctură favorabilă. În anul 1945, președinte al instanței care urma să judece în procesul organizației „T” și Tinerimea Liberă fusese numit generalul Crețulescu dar acesta a refuzat. Procesul avea un vădit caracter politic astfel că, la rândul său, colonelul magistrat Gicoveanu, președintele Secției a IV-a a refuzat să judece în procesul lotului respectiv, pretextând că este bolnav³⁷, astfel că „a trebuit să fie numit Alexandru Petrescu”, considerat drept „un element capabil de orice”³⁸. Acest refuz l-a costat pe Gicoveanu libertatea, peste trei zile fiind arestat de Tribunalul Poporului. Alexandru Petrescu a acceptat fără rezerve să condamne la comandă politică, fapt care a dus la reluarea în forță, sub noul regim, a cursului carierei sale profesionale. A fost concentrat din ordinul Ministrului de Război și numit Președinte al Secției a IV-a de pe lângă Curtea Marțială a Corpului II Armată³⁹ și astfel a început lungul șir de sentințe politice pronunțate de magistratul militar Alexandru Petrescu.

Într-o notă a S.S.I. din 30 noiembrie 1945 Alexandru Petrescu era caracterizat drept un „arivist și oportunist”, care, în timpul guvernului Antonescu, din funcția de președinte de tribunal „a contribuit la condamnarea *din ordin* a câtorva zeci de indivizi”. Era privit cu ochi răi de camarazi, care îl acuzau că, „pentru a scăpa de a fi trimis în judecată pentru abuzurile făcute în trecut, a primit să ocupe post unde condamnă și în

³⁶ Idem, dosar nr. 663, ff. 151-152.

³⁷ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 178.

³⁸ *Ibidem*, f. 71.

³⁹ *Ibidem*, f. 80.

prezent tot din ordin” și că „pentru a-și pune la adăpost pielea bagă pe alții la apă”. Deși nu avea încredere că regimul va dura, își oferise serviciile pentru că, afirma el, „cu stăpânirea trebuie să te pui bine întotdeauna”. Pe de altă parte, se știa că face un joc dublu, astfel că „era un tampon între inculpați, de la care de câte ori putea primea bani în schimbul menajamentelor în cercetările pe care le avea de făcut și le dădea sugestii pentru tergiversarea lucrurilor sau motivarea actelor ce li se incumbau”. Afirmase față de unul dintre avocații apărători ai celor implicați în organizația „T” că „nu mai poate face nimic pentru clientul său deoarece sentința o are cu anticipație în buzunar”⁴⁰.

Alexandru Petrescu era inițiatorul și liderul unor grupuri infracționale, care conțineau judecatori, procurori și avocați. Avocații intermediiau mita, iar el avea grijă ca dosarul să fie instrumentat de anumiți procurori și să formeze în așa fel completul de judecată încât să iasă sentința dorită.

Potrivit unui lung șir de informații, în 1947, din funcția de șef al secției a IV-a de la Curtea Marțială, colabora foarte bine cu maiorul magistrat Iorgu Popescu, procuror la Curtea Marțială a Corpului II armată. Împreună „aranjau prețurile” în diferite procese, primind în schimb sume de bani sub formă de monede de aur⁴¹.

Mita era sub toate fermele. De exemplu, de la celebrul șef de bandă Burdujel, care terorizase Bucureștii timp de mai mulți ani, a luat în toamna anului 1946 suma de 40.000.000 lei. În schimbul sumei l-a salvat pe acesta de închisoare. În loc să dispună arestarea lui, Alexandru Petrescu a trimis dosarul la Curtea Marțială Brașov, dându-i lui Burdujel suficient timp pentru a dispărea. Nu de același tratament au beneficiat, însă, ceilalți membri ai bandei, care au fost arestați și condamnați⁴².

Atunci când mita consta în bani, cuantumul sumelor varia. De multe ori mita era prea mică, dar acest lucru putea fi trecut cu vederea de către beneficiarul sumei pentru că cel mai important lucru era să rămâi pe piață. Atunci când s-a certat de la o sumă cu avocatul Ionel Tăbăcaru, unul dintre intermediarii mitei de la infractori, acesta s-a orientat spre un alt magistrat militar, colonelul Gregorian⁴³.

Nu era genul lui Alexandru Petrescu, care, pentru a crește sumele încasate, își consolidase reputația de judecător intransigent cu cei care nu dădeau mită. În rapoartele serviciilor de informații se avertiza că, pentru a crește prețul, dădea pedepse foarte mari celor care nu dădeau mită neținând seama de dovezi și probe de nevinovăție, dar îi salva fățiș pe cei care plăteau gras. De exemplu, potrivit informațiilor, Alexandru Petrescu a apreciat procesul inginerului Petre Onică la câteva milioane, l-a numit ca președinte al completului de judecată pe cpt. mag. Mănescu, apoi a dictat pedepsele în funcție de sumele primite. Deși făceau parte din același lot iar faptele erau similare, cei care nu cotizaseră au primit pedepse disproporționat de aspre, iar ceilalți pedepse foarte mici sau au fost achitați. Pentru adunarea banilor, a prelungit procesul care se desfășura, „câte un ceas pe zi” iar apoi a amânat pronunțarea sentinței mai bine de o săptămână, să aibă timp clienții să strângă sumele. Potrivit informațiilor, acestea erau: 300.000 de lei pentru Vasile Gheorghiasa pentru reducerea pedepsei de la 12 ani temniță grea la 10

⁴⁰ *Ibidem*, ff. 72-73.

⁴¹ *Ibidem*, f. 103.

⁴² *Ibidem*, ff. 202, 207.

⁴³ *Ibidem*, f. 203.

luni închisoare, 500.000 dăduse Herman Wexler pentru achitare de la 1 an, 500.000 dăduse Moise Posmantir pentru achitare de la 2 ani, 500.000 dăduse Adolf Gross pentru reducerea pedepsei de la 10 ani temniță grea la un an închisoare, 500.000 dăduse Iosif Gross pentru reducerea pedepsei de la 15 ani temniță grea la 3 ani temniță grea, iar Mauriciu Donefeld plătitise 400.000 pentru reducerea pedepsei de la 20 de ani temniță grea la 1 an închisoare⁴⁴.

Cum corupția magistratului era de notorietate, în martie 1947, în urma unei anonime despre abuzurile lui Petrescu, demarează o altă anchetă a comandantului Corpului II Armată⁴⁵.

Nu doar de anchetele pentru corupție se temea Alexandru Petrescu. Odată cu sentințele politice, devenise subiectul a numeroase presiuni și amenințări sub formă de comunicate din partea legionarilor⁴⁶. Știa că era urmărit de serviciile secrete iar cea mai mare teamă a sa era că noul regim nu va dura prea mult și că va plăti pentru sentințele pronunțate.

Faptul că Alexandru Petrescu mai profesa încă și că avea o funcție atât de importantă producea stupeoare pentru serviciile de informații, care, în notele lor, semnalau trecutul său Marelui Stat Major și altor factori decidenți⁴⁷. Existau informații că în timpul războiului ar fi fost omul englezilor, că s-ar fi aflat sub influența lt. col. Băluță, pentru a influența pe judecătorii din tribunalele militare în cazul în care unul dintre agenții lor ar urma să fie condamnat⁴⁸.

Pe lângă condamnarea mai multor membri de partid pentru activitatea din ilegalitate⁴⁹, Siguranța deținea informații că, lui Alexandru Petrescu, i se putea imputa, de către comuniști, comportamentul din prima parte a perioadei în care deținuse funcția de director general al Penitenciarelor. În 14 iulie 1942 le ceruse tuturor penitenciarelor din țară să raporteze numele și identitatea exactă a tuturor persoanelor care se prezentau în închisori pentru a-i ajuta pe comuniștii închiși⁵⁰. În timpul bombardamentelor aeriene a dat ordin de a nu se dispersa deținuții politici din închisori, în special comuniștii, astfel că s-au înregistrat mulți morți și răniți în închisorile Ploiești, Văcărești, Brașov, Turnu Severin, iar în timpul unei conferințe desfășurate la Direcțiunea Generală a Penitenciarelor s-ar fi exprimat astfel: „(...) totul este organizat ca în timp de 4 ore să nu rămână nici picior de comunist în penitenciare”⁵¹. Potrivit unor mărturii, Alexandru Petrescu îi trata rău pe deținuții comuniști și bine pe deținuții legionari, care aveau dreptul de a ține ședințe de cuib. Potrivit unor mărturii, deținuții comuniști erau bătuți

⁴⁴ *Ibidem*, ff. 239-240, Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, ff. 161-162.

⁴⁵ Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 189.

⁴⁶ *Ibidem*, ff. 98-99.

⁴⁷ *Ibidem*, *passim*.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 102.

⁴⁹ În 1942, ca președinte al curții marțiale care a judecat procesul lotului Dr. Kornhauser și al soților Paneth, membri ai Partidului Comunist, a pronunțat condamnarea la moarte a acestora (*ibidem*, vol. 2, f. 175).

⁵⁰ *Ibidem*, vol. 1, f. 4.

⁵¹ *Ibidem*, f. 163.

chiar de el personal⁵². Mai multe surse declarau că bătuse personal sau prin interpuși pe comuniști, astfel că ancheta Tribunalului Poporului a demarat cu citarea unor martori⁵³.

Atunci când fiul său, Tomis Petrescu, a greșit operația unei paciente deținute, aceasta s-a plâns la gardiana care o supraveghea, Paula Șovar, care a făcut greșeala să reclame. Drept răzbunare, Alexandru Petrescu i-a înscenat un proces pentru comunism, drept pentru care Paula Șovar a fost arestată de Siguranță și bătută⁵⁴.

Serviciile semnalau că avusese dosar la Tribunalul Poporului, dar că scăpase de judecată „din împrejurări ce nu se cunosc”⁵⁵. Informau, totodată, că Alexandru Petrescu avea relații cu frunțașii partidelor politice⁵⁶. În noiembrie 1947, după ce îl judecase pe Maniu, magistratul Petrescu îl atenționase pe avocatul Ghiță Dobrescu, că, până la sfârșitul anului, vor fi arestați și frunțașii Partidului Național Liberal⁵⁷.

Se știa cu certitudine că se pregătea să fugă din țară⁵⁸. Îi era teamă că va fi deportat în Uniunea Sovietică, unde era sigur că va fi împușcat⁵⁹. Nu se temea doar de represiunea regimului de democrație populară, dar și de ceea ce s-ar putea întâmpla cu el dacă regimul pentru care lucra avea să cadă. Era convins că va fi un război, iar rușii îl vor pierde. Deoarece granițele erau închise, pe 17 iulie 1948 a încercat chiar să găsească o gazdă în Ardeal, unde să se ascundă până va putea fugi din țară⁶⁰.

În mod evident, având în vedere circumstanțele nefavorabile în care se afla din cauza trecutului și a profesiei sale, faptul că Alexandru Petrescu rezista încă în funcție și că nu era condamnat se datora protecției unei persoane de la cel mai înalt nivel politic. Informările Siguranței dădeau ca certă protecția generalului Mihail Lascăr, ministru de război între 29 noiembrie 1946 și 5 noiembrie 1947⁶¹, când a fost succedat de Emil Bodnăraș. Drept urmare, Alexandru Petrescu se afla din nou pe muchie de cuțit. Problemele au revenit. A fost din nou trecut în rezervă iar procesul pentru crime de război era iminent. În 4 iunie 1948 a fost anunțat în Monitorul Oficial, ca fiind infractor la legea 291 din 1947 și deferit parchetului Cluj⁶².

⁵² *Ibidem*, f. 174.

⁵³ *Ibidem*, ff. 190-195.

⁵⁴ *Ibidem*, vol. 1, ff. 190-192.

⁵⁵ *Ibidem*, vol. 2, f. 77.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 84.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 85.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 92.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 97.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 97.

⁶¹ Generalului Mihail Lascăr a luptat în cel de-al doilea Război Balcanic, în Primul Război Mondial și în cel de-al Doilea Război Mondial. A fost luat prizonier la Stalingrad. În timpul prizonieratului, a optat pentru trecere de partea sovieticilor și a contribuit la Formarea Diviziei de Voluntari Horia Cloșca și Crișan. În perioada 1 octombrie 1945 – 30 noiembrie 1946, generalul de armată Mihail Lascăr a condus Armata a IV-a și a îndeplinit funcția de președinte al Comisiei electorale a armatei, funcție din care a contribuit la câștigarea alegerilor de către BPD. După perioada în care a îndeplinit funcția de ministru de Război, în 1949 a fost numit comandant al Academiei Militare din București.

⁶² M.O., nr. 101 din 30 aprilie 1948, p. 401.

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

Între timp, însă, Alexandru Petrescu reintrase în grațiile puterii⁶³. Epurarea sa făcuse parte din măsura de epurare masivă a magistraților militari, începută în forță de Emil Bodnăraș după preluarea Ministerului Apărării Naționale, și a avut rolul să îl sperie și mai mult. Alexandru Petrescu avea, însă, o istorie personală și cu Emil Bodnăraș, la procesul căruia participase înainte de a fi magistrat, în 1934, în calitate de comisar regal⁶⁴. A fost reprimat în cadrele armatei, înaintat la gradul de general maior, la 1 mai 1948⁶⁵, cu funcția de Președinte al Tribunalului Militar al regiunii a II-a militară. Deși funcția era inferioară celei pe care o avusese, se lăuda prietenilor că în curând va prelua șefia Direcției Superioare a Justiției Militare⁶⁶. Noul general avea o atitudine care denota că se afla din nou sub protecție politică. Își permitea conflicte cu ofițerii de contrainformații, a căror influență în epocă era de natură să îi curme din nou ascensiunea.

Instanțele militare aveau câte un ofițer de contrainformații care se ocupa cu păstrarea secretului, iar Alexandru Petrescu, din funcția de Președinte al Tribunalului Militar București, a intrat în conflict cu doi astfel de ofițeri: în 1949 cu maiorul Kuznițov (Cuznețov) și, în 1950, cu locotenentul Dumitru Armeanu. Aceștia au trimis superiorilor mai multe rapoarte despre atitudinea generalului față de păstrarea secretului și atitudinea față de ei. La rândul lor, aceștia au fost reclamați conducerii M.A.N. de Alexandru Petrescu, care considera că aceștia îi îngrădesc libertatea și nu știu să se poarte cu un general⁶⁷. Nu de puține ori, Alexandru Petrescu i-a apostrofat și chiar i-a dat afară din biroul său.

Îată ce scria, în 19 ianuarie 1949, maiorul Cuznețov în fișa individuală a urmăritului: „Este bine pregătit profesional dar această valoare nu este împlinită cu valoarea politică din cauza lipsei celei din urmă (...). Mitul creat că fiind doctor în drept cu o bogată experiență juridică și că se achită conștiincios de sarcinile primite în ce privește procesele politice mari și că nu poate fi înlocuit neavând un înlocuitor de talia sa, ar dispărea odată cu schimbarea sa”⁶⁸. Totodată, se atrăgea atenția asupra averii sale, care nu îl putea face un apropiat al partidului⁶⁹.

Având în vedere contextul politic, conflictele cu ofițerul de contrainformații puteau avea urmări grave. La cel mai înalt nivel se raporta că magistratul nu primea

⁶³ Alexandru Petrescu nu a fost singurul magistrat militar care a scăpat de epurărilor de la sfârșitul anului 1947. Lt. Colonelul Mihai Ștefănescu a avut un parcurs asemănător. A fost arestat în 1945 pentru că, în timpul războiului, în calitate de procuror la Curtea Marțială din Chișinău, „executase câțiva comuniști”. A fost iertat și menținut în funcții de magistrat militar, unde se afla în 1950, fiind apreciat și susținut de Alexandru Petrescu (A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 1, f. 71).

⁶⁴ Stelian Tănase, *Clieții lui Tanti Varvara: istorii clandestine*, București, Editura Humanitas, 2005, p. 184.

⁶⁵ A.C.N.S.A.S, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, f. 210.

⁶⁶ *Ibidem*, ff. 208-209.

⁶⁷ *Ibidem*, ff. 168-174.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 233.

⁶⁹ Pentru a scăpa de sintagma de mic burghez, Alexandru Petrescu a avut inteligența ca, la finalul anilor '40, să își doneze proprietățile, casele de la Poiana Țapulului și Poiana Ialomița și 18,50 ha pământ (Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 138).

sugestiile aparatului politic⁷⁰. La finele anului 1948, într-o notă către Ministrul Apărării Naționale semnată, de Petre Borilă, la acea vreme Șeful Direcției Superioare Politice, și de șeful Direcției Cadre, V. Cuțoiu, se informa amănunțit despre sumele încasate drept mită în procese politice în care ar fi trebuit să manifeste maximă intransigență⁷¹.

Dar Alexandru Petrescu se bucura de protecție. În 1950, locuitorul său politic de la Tribunalul Militar era convins că are încă un cabinet la M.A.I. unde nu putea fi controlat și în majoritatea timpului era acolo⁷². Raporta că, din cauza programului de lucru de la M.A.I., președintele tribunalului nu putea să stea la Tribunal decât 2-3 ore⁷³. Și generalul se arăta foarte deranjat de notele informative despre el, pe care le reproșa în public celor care le dădeau. Afirma că i se arată „la Interne”⁷⁴.

Generalul nu ezita să facă publică relația sa privilegiată cu M.A.I., de unde pretindea că primește normative secrete pentru a-și justifica pedepsele ușoare pe care le dădea unor inculpați. Dezvolta conflicte profesionale, care se transformau în ostilități personale cu asesori populari, sau ofițeri care aveau opinii diferite de ale sale în ceea ce privește sentințele, având neînțelegeri permanente cu magistrați și asesori populari inflexibili în ceea ce privește aplicarea urii de clasă în justiție. În preajma procesului Banei Bujoiu, amenințat cu demisia din armată dacă lt. col. Dumitru Constantinescu, asesor popular, nu va fi mutat de la tribunalul condus de el⁷⁵.

În ianuarie 1949, Serviciul de Informații al Armatei a început o altă anchetă. Șeful serviciului, lt. col. Gheorghe Evulescu, s-a sesizat la o notă informativă care informa că Alexandru Petrescu a trimis un plutonier major din Serviciul Administrativ o săptămână la Poiana Țapului pentru însămânțări, în notă precizându-se că acolo are o „moșie”⁷⁶.

La sfârșitul anului 1948, după înființarea DGSP, aceasta a preluat și urmărirea lui Alexandru Petrescu. Magistratul a fost lucrat informativ în special de către Direcția a V-a, care s-a ocupat între anii 1952-1955 de tribunalele militare pentru unitățile M.A.I., pe care le-a condus atât timp cât acestea au funcționat⁷⁷.

Noua instituție a pus între paranteze informațiile despre Alexandru Petrescu din perioada de până la 23 august 1944, deoarece și cele despre activitatea sa ulterioară se dovedeau la fel de grave. De exemplu, se știa că în 1951 „aranjase” dosare de evaziune în schimbul unor avantaje materiale⁷⁸ și existau informații de primă mână că făcuse parte din masonerie⁷⁹ chiar în anii 1948-1949 când a judecat în procese ale unor masoni cu grad înalt⁸⁰. Potrivit informațiilor Securității, în 1947 primise un inel de platină cu briliant pentru a achita pe motiv de iresponsabilitate un învinuit de trecere

⁷⁰ *Ibidem*, f. 128.

⁷¹ *Ibidem*, ff. 161-162.

⁷² *Ibidem*, f. 138.

⁷³ *Ibidem*, ff. 157-158.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 197.

⁷⁵ *Ibidem*, f. 53.

⁷⁶ Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 282.

⁷⁷ *Ibidem*, *passim*.

⁷⁸ *Ibidem*, vol. 2, ff. 12-13.

⁷⁹ *Ibidem*, vol. 1, f. 17.

⁸⁰ *Ibidem*, ff. 1-20.

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

frauduloasă a frontierei, altă dată primise un ceas de aur cu capac dublu, în 1950 luase mită 250.000 lei ș.a.m.d.⁸¹.

Avantajele materiale pentru intervenția în anumite procese le primea prin diverse cunoștințe și prieteni. Unul dintre aceștia declara în 1950 că, în schimbul unor intervenții, îl mituise cu sumele de 150.000 și 40.000 de lei⁸². În anii 1947-1951, magistratul se afla în relații cu ceasornicarul Moscovici, fost proprietar al unui atelier de ceasornicărie care, în schimbul unor bijuterii și ceasuri de aur, reparații și modificări gratuite, intervenise de mai multe ori pe lângă el pentru soluții favorabile în procesele unor rude sau cunoștințe⁸³.

Potrivit unor surse credibile, în anul 1950, din calitatea de Președinte al Tribunalului București, Alexandru Petrescu dădea soluții favorabile pentru inculpați politici precum pentru trecere frauduloasă a frontierei sau evaziune. Bani îi primea în general prin intermediul avocaților, dar și personal sau prin intermediul soției sale Mariana⁸⁴.

După cum era obiceiul, aceste informări erau urmate de anchete penale. Astfel, în timp ce Alexandru Petrescu judeca și condamna în procesele de la Canal, Securitatea lua interogatorii despre el, care pregăteau un proces judiciar în care, de data aceasta, urma să fie victimă și nu călău. Au fost strânse numeroase procese verbale de interogatoriu care îl încriminau pe Alexandru Petrescu. Acestea erau luate de la arestații în alte spețe, de pildă de la Cristea Atanasiu, fost militar de carieră și prieten cu acesta încă din anul 1915-1916, când se aflau în școala militară⁸⁵.

În anul 1953, aflat în anchetă, Ștefan Mănescu, fost magistrat militar procuror în mai multe procese judecate de Alexandru Petrescu, a „dezvăluit” afacerile oneroase pe care le făcuseră împreună în anii 1947-1948, afaceri constând în schimbarea încadrării, favorizarea prin aplicarea unor pedepse mai mici sau chiar eliberarea prin declararea ca iresponsabili în fața legii a unor dușmani ai poporului, totul în schimbul unor sume de bani și alte avantaje materiale pe care le împărțeau, bani care proveneau de la un avocat, Ștefan Demetriad⁸⁶. Dealtfel, în acei ani, în toate procesele în care apăra Demetriad inculpații primeau pedepse mici sau erau achitați⁸⁷. Informațiile date sub anchetă trebuie preluate cu un mare semn de întrebare, fiind foarte probabilă aplicarea metodei de constituire a unui dosar cât mai voluminos pentru șantajarea magistratului, care să judece în continuare cu aceeași „intransigență” în procesele politice.

În cazul în care ancheta avea o astfel de motivație, aceasta era inutilă deoarece magistratul dovedise și nu se dezmințise niciodată în privința obedienței față de putere și nici în privința profesionalismului cu care transpunea ordinele politice în sentințe

⁸¹ *Ibidem*, f. 62.

⁸² *Ibidem*, ff. 67-68.

⁸³ *Ibidem*, ff. 80-81.

⁸⁴ *Ibidem*, ff. 164-165.

⁸⁵ *Ibidem*, ff. 1-20.

⁸⁶ *Ibidem*, vol. 2, ff. 129-138.

⁸⁷ *Ibidem*, f. 208

judecătorești. Își pregătea procesele în detaliu⁸⁸ iar motivările sentințelor în procesele politice erau bine elaborate și complexe.

Sursele spuneau că generalul Petrescu își ducea viața în desfrâu cu femei, cheltuind sume care depășeau cu mult veniturile salariale⁸⁹. Ca și în timpul când conducea penitenciarele, promiscuitatea sa se extindea și la nivelul subalternilor.

La 6 noiembrie 1954, într-o notă a Direcției a III-a către Direcția a V-a a M.A.I. era sesizată corupția din interiorul Tribunalului M.A.I. București, condus de Alexandru Petrescu. Pe lângă aceasta se atrăgea atenția că sunt delegate la recurs avocate tinere stagiare, fapt care nu era în acord cu legea: „Pe sălile tribunalului sunt observate avocate stagiare tinere, care de foarte multe ori procurorii militari întrețin relații intime cu acestea, fac fel de fel de glume și acestea au loc în văzul familiilor inculpaților care își fac impresie proastă”⁹⁰.

Chiar debutul celei de-a doua căsătorii a lui Alexandru Petrescu vădea un caracter de o moralitate îndoielnică, fiind pus pe seama unei intervenții. O tânără, Viorica, a venit la magistrat pentru a interveni pentru punerea în libertate a logodnicului său. Alexandru Petrescu i-a promis că va face tot posibilul, acesta a fost eliberat, dar magistratul a divorțat de soția sa și s-a căsătorit cu Viorica, mai tânără cu 29 de ani⁹¹. Cu Viorica Petrescu, care, ulterior, a ajuns actriță la teatrul „I.L. Caragiale”⁹², a avut două fiice, născute în 1951 și 1955⁹³. După moartea lui Alexandru Petrescu, a emigrat în SUA.

A menținut relațiile cu fosta soție, Mariana, care, în legătură cu situația pe muchie de cuțit în care se afla magistratul, afirma că: „Petrescu știe ce-l așteaptă, este pregătit și, când va fi cazul, în câteva clipe dispăre (moare)”⁹⁴.

Situația fără întoarcere în care se afla Alexandru Petrescu a fost mărturisită de acesta prietenului său col. Mihai Chiriac, pensionar, fost prim-procuror la Tribunalul Suprem. Acesta a povestit la rândul său unui informator care, în 19 noiembrie 1954, a scris o notă informativă. Deși informația este la mâna a doua, credibilitatea sursei este întărită de veridicitatea situației prezentate. Alexandru Petrescu mărturisea că era conștient de situația sa. Despre regimul politic magistratul avea credința „că lucrurile se vor schimba în orice caz acum, peste un an, peste doi sau peste nouă”. Iar despre situația sa, se justifica spunând: „Că el a fost silit de împrejurări să admită postul ce-l ocupă și în prezent. Că știe că soarta lui este pecetluită, că chiar dacă scapă de justiție nu va scăpa de un glonț ce i se va da pe la spate, tras de cineva (căci și-a cauzat mulți dușmani). Că alta este justiția noului regim care nu este ca cea sovietică. Că a fost forțat să accepte postul întrucât avea 2 procese, pe când era director al Penitenciarelor și că dacă era contra procesul se redeschidea și ar fi fost în închisoare. I-a spus că el vrea să mai ajute pe câte unul care are vreun proces și ca atare să vină pe la el să îi dea cazurile

⁸⁸ *Ibidem*, vol. 5, f. 384.

⁸⁹ *Ibidem*, vol. 1, f. 171.

⁹⁰ *Ibidem*, vol. 2, f. 110.

⁹¹ *Ibidem*, f. 123.

⁹² *Ibidem*, vol. 1, f. 2.

⁹³ *Ibidem*, vol. 6, f. 16.

⁹⁴ *Ibidem*, vol. 1, f. 171.

astea. Însă ce va putea face, căci și el este supravegheat. Chiriac nu s-a manifestat contra regimului spunând însă că dacă mai ședea în armată ar fi căzut pe el *pacostea* de a fi magistrat militar⁹⁵.

În trecut fie spus, generalul trebuia să protejeze nu doar libertatea și cariera lui, ci și pe cele ale fiului său. Deși simpatia sa pentru legionari era de notorietate, Tomis Petrescu, s-a înscris în Partidul Comunist imediat după 23 august 1944, dar a fost exclus în 1946. Cu sprijinul tatălui său, deși foarte tânăr încă, în 1948 a fost numit director al Spitalului Combinatului Siderurgic Hunedoara. În 1950 a fost arestat pe motiv că a efectuat o operație chirurgicală greșită, în urma căreia un muncitor decedase. În urma intervenției tatălui său a fost pus în libertate, a fost încadrat în M.A.I. și numit director al Spitalului M.A.I. din Săvârșin⁹⁶.

Interesantă dorința magistratului de a-i ajuta doar pe cei care veneau la el cu intervenții și nu de a-i judeca în mod corect pe nevinovați. Practic, îi propunea prietenului său, constituie o filieră de corupție. Criminal „cu suflet”, condamna oameni pe bandă rulantă dar ar fi ajutat să scape câțiva în schimbul unor avantaje materiale.

Aceasta era cea mai importantă informație pentru Securitate, că ajuta „pe câte unul” în procesele politice, cu atât mai mult cu cât existau nenumărate cazuri de sprijin evident și incontestabil. Cel mai ușor de probat dintre ele, sesizat de Direcția de Contrainformații, era cel al lui Matei Cojocaru, fost conducător al garnizoanei legionare Brăila. Acesta fusese condamnat în anul 1949, de Tribunalul Militar Galați, la 7 ani închisoare pentru activitate legionară, dar s-a sustras pedepsei fugind de la domiciliu. În anul 1954 a fost prins și încarcerat. A făcut contestație, judecată de Tribunalul Teritorial București, care i-a menținut pedeapsa. A făcut recurs la instanța superioară și, totodată, o cerere de punere în libertate. Alexandru Petrescu a respins recursul, dar, ulterior, l-a pus în libertate fără nici o justificare⁹⁷.

În urma acestor informații, Securitatea a făcut un plan de acțiune. Trebuia să probeze cazurile în care „intervine pentru punerea în libertate a elementelor dușmănoase”⁹⁸. A fost încadrat cu informatori. Norocul, importanța serviciilor prestate, un protector politic sau toate acestea au la un loc, au făcut ca Alexandru Petrescu să scape.

Cu un trecut dubios, într-o perioadă în care foștii magistrați au fost epurați *incorpore*, în prima decadă comunistă nu doar că a rămas în libertate, dar a deținut cele mai importante funcții în sistemul judiciar comunist. Sentințe aspre la comandă politică putea să dea orice judecător absolvent de patru clase și al școlii juridice. Diferența între Alexandru Petrescu și ceilalți „judecători populari” o constituia, însă, inteligența sa, care îl făcea să înțeleagă, dincolo de justiția de clasă, interesul puterii politice de la un moment dat, și, mai ales, interesul anumitor factori politici, pregătirea sa juridică și faptul că era vulnerabil și putea fi oricând exclus din justiție și închis.

În privința protectorului său, deși aceste informații nu sunt expuse cu claritate în documentele vremii, în primul rând ne-am gândit la Emil Bodnăraș, care, după cum

⁹⁵ *Ibidem*, vol. 2, f. 118.

⁹⁶ *Idem*, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, ff. 44-46.

⁹⁷ *Idem*, fond Informativ, dosar nr. 549561, vol. 2, ff. 121-122, 125-126.

⁹⁸ *Ibidem*, vol. 2, ff. 119-120.

am văzut, l-a reactivat în anul 1948. Tot Emil Bodnăraș l-a rechemat din rezervă și în septembrie 1951 după ce două luni a avut calitatea de rezervist⁹⁹, și în anul 1952, când fusese pentru a patra oară trecut în rezervă. Probabil în urma deciziei politice de la începutul anului 1952, de a elimina vechii magistrații militari, prin Decretul nr. 117 din 3 iunie 1952, Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. îl trecea în rezervă pe Generalul Maior de Justiție Iancu Alexandru Petrescu¹⁰⁰. Același Ministru al Forțelor Armate, Emil Bodnăraș, care, așa cum cerea procedura, propusese trecerea în rezervă¹⁰¹, l-a rechemat, însă, în luna următoare în cadrele active, pentru a conduce ca președinte al completului de judecată al procesului „sabotorilor de la canal”. Procesul s-a desfășurat în lunile august și septembrie, dar Alexandru Petrescu a rămas activ, preluând funcția de Președinte al Tribunalului Militar pentru unitățile M.A.I.¹⁰² instanța ultimei căi de atac în procesele politice.

Având în vedere vechile relații cu acesta expuse mai sus, precum și cu Iosif Schraer, adjunctul său, a cărui înclinație către corupție era de notorietate, la fel de posibil este ca protectorul său să fi fost Ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu. Pe lângă informațiile că avea încă un birou la M.A.I. în timpul ministeriatului acestuia, este varianta cea mai credibilă, dată fiind înclinația acestora spre corupție și bani, comună cu a magistratului Alexandru Petrescu. Eliberarea șefului de bandă interlopă, Bujoiu, de notorietate în lumea justiției de după război, ne duce cu gândul la o intervenție a lui Teohari Georgescu, având în vedere legăturile ministrului cu diverși lideri ai lumii interlope.

Dealtfel, se pare că Teohari Georgescu avea aceleași metehne cu Alexandru Petrescu. Potrivit unui referat întocmit de Alexandru Drăghici și Augustin Alexa după mazilirea acestuia, fostul ministru de Interne practica punerea în libertate a unor arestați în schimbul legăturilor intime cu soțiile lor. Lui Teohari Georgescu i se imputa și relația cu Iosif Schraer pe care nu doar că nu l-a arestat la indicațiile lui Gheorghe Gheorghiu – Dej, ba chiar îi facilitase fuga din țară¹⁰³.

Nu în ultimul rând, Alexandru Petrescu s-a bucurat de protecția lui Alexandru Drăghici. În calitate de acuzator public, Drăghici a fost anchetatorul său la sfârșitul anului 1944. Imediat după ce a făcut anticameră la acesta, nu doar că a fost scos de sub urmărire, dar s-a interzis să se mai scrie ceva în presă referitor la calitatea sa de criminal de război¹⁰⁴. În anul 1952, la înființarea Tribunalului Militar pentru Unitățile M.A.I (M.S.S.), Alexandru Petrescu a fost numit în fruntea lor. Coincidență sau nu, aceste tribunale au fost înființate imediat după mazilirea lui Teohari Georgescu, atunci când Emil Bodnăraș dăduse ordin expres ca Alexandru Petrescu să fie trecut în rezervă. Deși făceau parte dintre organele judiciare militare, aveau o subordonare multiplă. În fapt, ele

⁹⁹ Idem, fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 35.

¹⁰⁰ A.N.I.C., fond Consiliul de Stat-Decrete, dosar nr 3/1952, f. 241.

¹⁰¹ Emil Bodnăraș dăduse chiar un ordin verbal expres în privința lui Alexandru Petrescu pentru ca acesta să fie trecut în rezervă (A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 56).

¹⁰² A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., Secția Administrativ-Politică, dosar nr. 43/1953, f. 67; A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 50.

¹⁰³ Gheorghe Onișoru, *Pecetea lui Stalin: cazul Vasile Luca*, Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2014, p. 289.

¹⁰⁴ A.C.N.S.A.S., fond Cadre M.A.I, dosar nr. 57, f. 159.

Generalul de justiție Alexandru Petrescu – o biografie a corupției

se subordonau în mod direct lui Alexandru Drăghici, șeful Securității, care l-a luat în mod direct în subordinea și sub protecția sa, astfel încât, deși informații despre favoritismele făcute de Alexandru Petrescu în schimbul unor sume de bani¹⁰⁵ au continuat până când s-a pensionat, în anul 1958¹⁰⁶, generalul a fost de neatins.

Așa cum era de așteptat, Alexandru Petrescu a fost urmărit de Securitate și după trecerea definitivă în rezervă. Rapoartele și notele de după anul 1960 conțineau informații din timpul războiului și după¹⁰⁷. În anul 1965 Alexandru Petrescu era urmărit de Securitate pentru activitatea sa din trecut. Se relua aceleași informații: că a luat măsuri represive împotriva deținuților politici comuniști, ceea ce dusesse la exterminarea lor și că în 1948 se afla într-un grup de masoni pe care, din funcția de Președinte al Tribunalului București, i-a favorizat prin achitări și reduceri de pedepse¹⁰⁸.

Dar magistratul militar Alexandru Petrescu se strecurase prea bine printre pericolele carierei sale și făcuse prea multe servicii regimului comunist pentru ca să nu se bucure de pensia frumoasă fără a fi deranjat de autorități și fără a părea cel puțin că ar fi avut muștrări de conștiință pentru viețile distruse și nedreptățile comise. Personalitate tenebroasă, în deplinătatea facultăților intelectuale, dar fără facultăți morale, Alexandru Petrescu și-a petrecut bătrânețile făcând plimbări lungi în parcul Herăstrău¹⁰⁹, în vecinătatea cărui locuia¹¹⁰. Apreciat în mod deosebit de statul comunist pentru serviciile aduse¹¹¹, a murit în București, în 1977, ca pensionar respectabil.

¹⁰⁵ Idem, fond Informativ, dosar nr. 549 561, vol. 2, f. 110.

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 2.

¹⁰⁷ *Ibidem*, ff. 12-13.

¹⁰⁸ *Ibidem*, vol. 6, f. 1.

¹⁰⁹ *Ibidem*, f. 4.

¹¹⁰ Din anul 1950 a locuit împreună cu familia în strada Popa Savu, nr. 50 (*ibidem*, vol. 1, f. 2).

¹¹¹ În anul 1972, la finalul fișei de cadre întocmite de generalul-maior Iulian Vlad, șeful Direcției Personal și Învățământ a Ministerului de Interne se concluziona: „generalul – maior în rezervă Alexandru Petrescu are o activitate îndelungată în aparatul de stat iar după 23 august 1944 și-a adus o contribuție însemnată la întărirea ordinii sociale și de stat în țara noastră” (idem, fond Cadre M.A.I., dosar nr. 57, f. 43).

III. BIBLIOGRAFIE

Raluca Nicoleta SPIRIDON

Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității în perioada regimului comunist (1944 - 1989)

**Post-December Bibliography on the Securitate Officers
during the Communist Regime (1944-1989)**

The management of the Securitate staff is a widely disputed topic nowadays. The present bibliography offers useful information about an important period concerning our recent history.

The characteristics of the Securitate apparatus, its being a socially privileged group, its mentalities and last but not least the biographies of the Securitate's employees are underlined in various papers, studies and articles.

Etichete: bibliografie, Securitate, cadre, biografii

Keywords: bibliography, Securitate, staff, biographies

O preocupare esențială a CNSAS, mai ales din perspectiva valorificării documentelor de arhivă, o constituie analiza aparatului de cadre al Securității. Bibliografia de față se dorește a fi o introducere, sperăm utilă, în apropierea cititorilor de această temă a istoriei recente. În primul rând, se vor regăsi mai multe studii și articole consacrate unei istorii instituționale a aparatului de cadre al Securității, ce au vizat aspecte dintre cele mai diverse, mergând de la criteriile de recrutare, schimbările petrecute la nivelul ocupării funcțiilor de conducere în direcțiile centrale și regionale, până la trecerea în rezervă, toate acestea analizate – spre meritul autorilor – în strânsă legătură, fie cu evoluția politică externă și internă, fie cu relațiile de putere care au structurat raporturile Securității cu Partidul Comunist Român.

Caracteristicile și particularitățile aparatului de cadre al Securității sunt transpuse în lucrări privind, de exemplu, statutul de grup social privilegiat al acestuia, în raport cu alte segmente profesionale, prin salarizare și beneficii dintre cele mai diverse, momentul deschiderii primei școli de ofițeri de Securitate sau pregătirea profesională a acestora, în contextul schimbărilor politico-ideologice din perioada comunistă. De asemenea, un segment reprezentativ al cercetătorilor s-a orientat spre zona biografică, mai precis spre reconstituirea faptelor, practicilor și mentalităților angajaților Securității, în multitudinea manifestărilor lor, reușindu-se în prezent ca, alături de o istorie instituțională, să avem la îndemână și o perspectivă mai puțin abstractă asupra acestui grup socio-profesional.

Pe de altă parte, în ceea ce ne preocupă, sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial reprezintă, pentru istoriografiile țărilor intrate în sfera de influență sovietică, un moment de cotitură în ceea ce privește transformarea structurilor informative ale statului în structuri de securitate ale Partidului Comunist, pentru ca schimbările ulterioare ce au marcat, de data aceasta, evoluția Securității, să aibă un caracter periodizant asemănător.

Penetrarea serviciilor de informații între 23 august 1944-6 martie 1945, inclusiv de către sovietici, prin intermediul Secției a-II-a Informații din Comandamentul General al Formațiunilor de luptă patriotice – structură informativă a P.C.R. – înlocuirea lui Teohari Georgescu, ministerele lui Alexandru Drăghici, popularizarea Declarației din aprilie 1964 în structurile M.A.I., defecțiunea generalului Ion Mihai Pacepa sunt tematici ce pot fi cuprinse în acest efort de analiză, nu numai a unor destine individuale, dar și a contextului politico-istoric în care s-a născut, evoluat și acționat Securitatea.

De asemenea, bibliografia de față prilejuiește și o evaluare a ponderii interesului manifestat în privința analizării legăturilor dintre mutațiile instituționale și politica de cadre a Securității. Se poate observa că studiile și articolele dedicate primei perioade de evoluție, delimitată de anchetele asupra „abuzurilor” Securității și efectele plenei din aprilie 1968 sunt mult mai numeroase decât acelea consacrate celei de-a doua perioade, de până în decembrie 1989.

Acest fapt poate fi, parțial, explicat, fie prin densitatea evenimentelor politice petrecute între 1948 - aprilie 1968, cu efect în modificările aduse structurilor organizatorice a Securității, în comparație cu cea de-a doua perioadă (1968-1989), fie prin necesitatea unui anumit timp de cuprindere și dezvoltare a acesteia din urmă de către istorici.

Bibliografia de față a reunit instrumente de lucru, lucrări generale și speciale, studii și articole, oferind celor interesați o perspectivă largă asupra locului și rolului avute de aparatul de cadre în activitatea Securității, tematică ce va suscita, în continuare, interesul istoricilor, contribuind astfel la explicarea și înțelegerea trecutului recent.

I. Documente editate

BANU Florian, BANU Luminița, *Partidul și Securitatea. Istoria unei idile eșuate (1948-1989)*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2013.

BUZATU Gheorghe, CHIRIȚOIU Mircea, *Agresiunea Comunismului în România, vol. I, Documente din Arhivele Secrete: 1944-1989*, București, Editura Paideia, 1998.

BUZATU Gheorghe, CHIRIȚOIU Mircea, *Agresiunea Comunismului în România, vol. II, Documente din Arhivele Secrete: 1944-1989*, București, Editura Paideia, 1998.

DOBRE Florica, BANU Florian, DUICĂ Camelia, MOLDOVAN B. Silviu, „Bande, bandiți și eroi”, *Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968)*, studiu introductiv de Florian Banu și Silviu B. Moldovan, București, Editura Enciclopedică, 2003.

DOBRE Florica, BANU Florian, DUICĂ IVAN Camelia, MOLDOVAN B. Silviu, ȚĂRANU Liviu, *Trupele de Securitate (1949-1989)*, studiu introductiv de Florian Banu și Liviu Țăranu, București, Editura Nemira, 2004.

DOBRE Florica (coord.), BANU Florian, BĂRBULESCU Theodor, DUICĂ IVAN Camelia, ȚĂRANU Liviu, *Securitatea. Structuri – Cadre. Obiective și metode, vol.1 (1948-*

Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității...

1967), *Documente inedite din arhivele secrete ale comunismului*, studiu introductiv de Florian Banu, București, Editura Enciclopedică, 2006.

DOBRE Florica (coord.), PLEȘA Elis, PLEȘA Liviu, *Securitatea. Structuri – Cadre. Obiective și Metode, vol. 2, 1967-1989, Documente inedite din arhivele secrete ale comunismului*, studiu introductiv Elis Neagoe-Pleșa, Liviu Pleșa, București, Editura Enciclopedică, 2006.

OPREA Marius, *Banalitatea Răului – o istorie a Securității în documente*, Iași, Editura Polirom, 2002.

Serviciul Român de Informații, *Cartea Albă a Securității (23 august 1944-30 august 1948)*, vol. I, București, 1997.

Serviciul Român de Informații, *Cartea Albă a Securității (1948-1958)*, vol. II, București, 1994.

Serviciul Român de Informații, *Cartea Albă a Securității (1958-1968)*, vol. III, București, 1995.

ȚĂRANU Liviu, *Ion Mibai Pacepa în dosarele Securității 1978-1980*, București, Editura Enciclopedică, 2009.

II. Lucrări generale

BANU Florian, „Un deceniu de împliniri mărețe”. *Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2010.

DELETANT Dennis, *Teroarea comunistă în România. Gheorghe Gheorghiu-Dej și statul polițienesc 1948-1965*, Iași, Editura Polirom, 2001.

DELETANT Dennis, *Ceașescu și Securitatea. Constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*, București, Editura Humanitas, 1998.

JELA Doina, *Lexiconul negru. Unelte ale represivității comuniste*, București, Editura Humanitas, 2001.

OPREA Marius, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității 1948-1964*, Iași, Editura Polirom, 2008.

TRONCOTĂ Cristian, *Istoria serviciilor secrete românești de la Cuza la Ceaușescu*, București, Editura Ion Cristoiu, 1999.

TRONCOTĂ Cristian, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014.

III. Lucrări speciale

ANISESCU Cristina, MOLDOVAN B. Silviu (eds.), *Pseudomemoriile unui general de Securitate*, București, Editura Humanitas, 2007.

BURCEA Mihai, STAN Marius, BUMBEȘ Mihai, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948-1989)*, vol. I, Iași, Editura Polirom, 2009.

BURCEA Mihai, STAN Marius, BUMBEȘ Mihai, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul Central (1948-1989)*, vol. II, Iași, Editura Polirom, 2011.

GHEORGHE Constantin, ȘERBU Miliana, *Miniștrii de Interne (1862-2007). Mică enciclopedie*, București, Editura Ministerului Internelor și Reformei Administrative, 2007.

IV. Studii și articole

- ANISESCU Cristina, *Compulsie la repetiție. Colonelul de Securitate Gheorghe Crăciun*, în „Arhivele Securității”, vol. II, București, Editura Nemira & Co, 2006, pp. 386-429.
- BANU Florian, *Profilul angajatului Securității în anii '50*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 81-91.
- BANU Florian, *Fîșe biografice ale unor ofițeri superiori de securitate*, în „Cetatea Bihariei”, seria a II-a, 2006, nr. 1 (5), pp. 96-109.
- BANU Florian, *Personalul Securității: origini, pregătire, mentalități, fapte (1948-1958)*, în Constantin Moșincat, Dan Poinar (coord.), „Pietre de hotar”, vol. 6, Oradea, Editura Tipo MC, 2006, pp. 138-160.
- BANU Florian, *Tipologii umane ale regimului comunist: torționarul*, în „Historia”, an VIII, nr. 73, ianuarie 2008, pp. 43-47.
- BANU Florian, *Prezența minoritarilor evrei în structurile Securității – între mit și realitate*, în Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coord.), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, vol. III, Sibiu, Technomedia, 2008, pp. 320-330.
- BANU Florian, *Pagini din „copilăria” Securității: prima școală de ofițeri de securitate*, în „Magazin istoric”, nr. 9/2009, pp. 75-77 și nr. 10/2009, pp. 77-81.
- BANU Florian, *Addenda et corrigenda: Alexandru Drăghici și ministeriatele sale*, în „Magazin istoric”, nr. 11/2012, pp. 49-52 și nr. 12/2012, pp. 60-63.
- BANU Florian, *Impactul învățământului politico-ideologic asupra activității Securității*, în Sorin RADU (coord.), *Învățământul de partid și școlile de cadre în România comunistă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, pp. 231-254.
- BANU Florian, BANU Luminița, *Alexandru Drăghici la ora naționalismului – popularizarea „Declarației din aprilie 1964” în structurile M.A.I.*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 7-22.
- BANU Luminița, *Ofițerul de lângă tine – considerații sumare privind conspirarea ofițerilor de securitate în anii '70*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 2(4)/2009, București, Editura CNSAS, 2010, pp. 9-26.
- BĂLAN Ion, *Pavel Ștefan (1914-1984)*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 21, 4/1998, pp. 236-240.
- BĂLĂNESCU Flori, BUHOCI Puica, *Gardian în ROSKE Octavian (coord.), România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea*, vol. II, F-O, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 120-124.
- BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Securitatea în primii ani ai „socialismului victorios”*, în „Arhivele Securității” nr. 1, București, Editura Nemira, 2004, pp. 351-394.
- BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Regizorii de culise. Șefii Serviciului „D” (Dezinformare) din cadrul Securității*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, București, Editura CNSAS, 2013, pp. 137-158.
- BEJENARU Liviu Marius, ILINCA Alina, *Direcția Generală a Securității Statului*, în CĂTĂNUȘ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 237-258.
- BUGA Vasile, OPRIȘ Petre, *Gărziile Patriotice (Formațiunile de luptă patriotice)*, în CĂTĂNUȘ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Instituții de*

- partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 291-295.
- BUHOCI Puica, CHIȘ Ioan, *Comandantul Locului de Deținere*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Represiunea*, vol. I, A-E, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 360-362.
- BUHOCI Puica, *Loțiitor Pașă-Regim*, ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Represiunea*, vol. II, F-O, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 401-403.
- BURCEA Mihai, *Dosarul de cadre al unui torționar: Aurel Mihalcea*, în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Destine individuale și colective în comunism*, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Memorialul Rezistenței Anticomuniste din Țara Făgărașului, Iași, Editura Polirom, 2013, pp. 109-117.
- BURCEA Mihai, *Constantin Istrate: biografia atipică a unui torționar în România comunistă* în Arhiva Moldaviei, VI (2014), Iași, pp. 315-340.
- BUZATU Gheorghe, *Despre „eroii” comunizării României. Informații din arhivele Cominternului și Cominformului*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 11-12, 2-3/1996, pp. 172-174.
- CĂTĂNUȘ Dan, *Ecouri ale Raportului lui Hrusciov din 1956*, în *Ministerul Afacerilor Interne* în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 22-23, 3-4/1999, pp. 99-112.
- CHIȘ Ioan, *Loțiitor pentru Servicii*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Represiunea*, vol. II, F-O, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 404-405.
- CONSTANTIN Ion, *Trupele de grăniceri*, în CĂTĂNUȘ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 574-580.
- CONSTANTIN Ion, *Trupele de pompieri*, în CĂTĂNUȘ Dan (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 580-584.
- CONSTANTIN Ion, *Trupele de securitate*, în CĂTĂNUȘ Dan (coord.) *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Communist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 584-595.
- COSMINEANU Clara, *Trupele de Securitate în 1968. Organizare, structură și zone de responsabilitate*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 92-100.
- CRĂCANĂ Iuliu, *Salarizarea cadrelor Securității* în coordonator științific ONIȘORU Gheorghe, *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 71-80.
- CSONGOR János, *Carierea unui ofițer de Securitate, Ungváry József în documentele de arhivă și în memoria colectivă*, în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin (eds.), *Sfârșitul Regimurilor Communiste. Cauze-Desfășurare-Consecințe*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2011, pp. 280-316.
- CUTOIU Vasile, *Mărturii despre Divizia „Tudor Vladimirescu”*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 19-20, 2-3/1998, pp. 194-199.
- DEMETRIADE Oana, *Fiul împotriva tatălui. Securistul Nicu Rădescu versus prim-ministrul Nicolae Rădescu*, în „Revista 22”, 29 octombrie 2013, pp. 10-11.

- DRĂGHIA Dan, *Apărarea regimului sau apărarea frontierelor? Trupele de grăniceri (1944-1960)*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România”, vol. III, 2008, *Structuri de partid și de stat în timpul Regimului Comunist*, Iași, Editura Polirom, 2008, pp. 157-184.
- DUICĂ Camelia, *Criterii de recrutare a cadrelor din M.A.I.*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 51-61.
- DUȚU Alexandru, LĂȚEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Diviziya „Tudor Vladimirescu”*, I, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 4/1995, pp. 161-175.
- DUȚU Alexandru, LĂȚEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Diviziile „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan”*, II, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 10, 1/1996, pp. 153-163.
- DUȚU Alexandru, LĂȚEA Constantin, RETEGAN Mihai, *Politizarea armatei române. Diviziya „Horia, Cloșca și Crișan”* III, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 18, 1/1998, pp. 191-209.
- GOJUNESCU Victor Cristian, *Cartea neagră a torționarilor români*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 40-41, 3-4/2003, pp. 242-244.
- HODOR Mădălin, *Portret de torționar: Alexandru Vișinescu*, în „Revista 22”, 10 decembrie 2013, pp. 10-11.
- IONEL Oana, *Criterii de încadrare a ofițerilor de Securitate (1974 și 1976)* în „Arhivele Securității”, vol. 1, București, Editura Nemira, 2004, pp. 421-441.
- IONESCU-GURĂ Nicoleta, *Einborn Wilhelm, șeful Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii în Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist. Dislocări de persoane și fixări de domiciliu obligatoriu*, București, Editura Corint, 2010, pp. 188-194.
- IONIȚĂ Nicolae, *Politica de cadre în Securitate. Schimbarea cadrelor medii de conducere (1958-1967)*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 23-53.
- IONIȚĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor de direcții centrale în Securitatea anilor '60*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 103-117.
- IONIȚĂ Nicolae, *Politica de cadre în Securitate (1956-1968). Recrutarea și pregătirea cadrelor*, în „Caietele CNSAS”, Anul III, nr. 2(6)/2010, București, Editura CNSAS, 2012, pp. 51-116.
- IONIȚĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor unităților centrale ale Securității de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 2(4)/2009, București, Editura CNSAS, 2010, pp. 183-207.
- IONIȚĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '50*, în „Caietele CNSAS”, Anul III, nr. 1(5)/2010, București, Editura CNSAS, 2012, pp. 7-59.
- IONIȚĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '60*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2(9-10)/2012, București, Editura CNSAS, 2013, pp. 149-189.
- IONIȚĂ Nicolae, *Fișe biografice ale șefilor direcțiilor regionale de securitate de la sfârșitul anilor '60, (II)* în „Caietele CNSAS”, Anul VI, nr. 1-2(11-12)/2013, București, Editura CNSAS, 2014, pp. 83-143.

Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității...

- LĂCĂTUȘU Dumitru, *Vasile Ciolpan: Profilul unui torționar*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România”, vol. I, 2006, *De ce trebuie condamnat Comunismul*, Iași, Editura Polirom, 2006, pp. 185-200.
- LĂCĂTUȘU Dumitru, *Direcția de Cercetări Penale a Securității în timpul lui Mișu Dulgheru (1948-1952)*, în CIOFLÂNCĂ Adrian, JINGA M. Luciana (coord.) „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului Românesc și Memoria Exilului Românesc”, volumele V-VI, 2010-2011, *Represiune și control social în România comunistă*, Iași, Editura Polirom, 2011, pp. 93-113.
- LĂCĂTUȘU Dumitru, *Eugen Alimănescu și execuțiile sumare la începutul regimului comunist*, în „Revista 22”, 29 aprilie 2014, pp. 10-11.
- MIHAI Răzvan Florin, *Diviziia de Voluntari „Tudor Vladimirescu”*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea*, vol. I, A-E, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 585-587.
- MIHAI Răzvan Florin, *Diviziia a-II-a de Voluntari „Horia, Cloșca și Crișan”*, ROSKE Octavian (coord.), în *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea*, vol. I, A-E, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 587-589.
- MURARU Andrei, *Profilul reeducatorului. Biografia lui Gheorghe Crăciun* în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Forme de represiune în regimurile comuniste*, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România, Memorialul Rezistenței Anticomuniste din Țara Făgărașului, Iași, Editura Polirom, 2008, pp. 109-117.
- NEAGOE Elis, *Trecerea în rezervă a cadrelor M.A.I. între uz și abuz (1948-1965)*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 62-70.
- NEAGOE Elis, *Situația trupelor M.A.I. la sfârșitul anului 1949* în „Arhivele Securității”, vol. 1, București, Editura Pro Historia, 2002, pp. 130-139.
- NEAGOE PLEȘA, Elis, *Grigore Răduică și falsa schimbare la față a Securității*, în revista „22”, 15 ianuarie 2013, p. 9.
- NESTORESCU-BĂLCEȘTI Horia, *Teohari Georgescu (1908-1976)*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 1/1995, pp. 210-213.
- NESTORESCU-BĂLCEȘTI Horia, *Epurarea lui Teohari Georgescu 1952*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 21, 4/1998, pp. 189-214.
- OLARU Stejărel, OPREA Marius, *Fiul Bucătăresei, Viața și activitatea colonelului de Securitate Pavel Aranici*, în „Analele Sighet” nr. 9, *Anii 1961-1972: Țările Europei de Est, între speranțele Reformei și Realitatea Stagnării*, București, Editura Fundația Academia Civică, 2001, pp. 626-646.
- ONIȘORU Gheorghe, *Arestarea și anchetarea lui Teohari Georgescu* în „Analele Sighet” nr. 7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, pp. 434-458.
- OPREA Marius, *O privire în interiorul aparatului de Securitate*, în „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România”, vol. I, 2006, *De ce trebuie condamnat Comunismul*, Iași, Editura Polirom, 2006, pp. 83-108.
- OPREA Marius, *Moștenitorii Securității* în „Anuarul Institutului Român de Istorie Recentă”, vol. I, *Despre Holocaust și Comunism*, Iași, Editura Polirom, 2003, pp. 13-36.

- OPREA Marius, *Fapte și moravuri la securiștii anilor '50. Radiografie a Direcției de Anchete Penale a Securității (1949-1952)* în „Analele Sighet” nr.7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, pp. 260-278.
- OPRIȘ Petre, *Biografia unui spion sovietic: generalul Ion Șerb*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, București, Editura CNSAS, 2013, pp. 351-361.
- PETCU Adrian Nicolae, BODEANU Denisa, *Contribuții la întocmirea unui dicționar al ofițerilor de securitate*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 55-69.
- PINTILESCU Corneliu, *Constituind noua „justiție populară”: modificări în structura și pregătirea corpului de magistrați din România (1944-1952)*, în RADU Sorin (coord.), *Învățământul de partid și școlile de cadre în România comunistă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, pp. 173-192.
- PLEȘA Liviu, *Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949) - Date biografice ale cadrelor implicate în reprimare*, București, Editura CNSAS, 2009, pp. 595-641.
- PLEȘA Liviu, *Cadrelor de conducere din Direcția Regională de Securitate Cluj. Date biografice (I)*, în „Caietele CNSAS”, Anul II, nr. 1(3)/2009, pp. 119-132.
- PLEȘA Liviu, *Cadrelor Securității în anul 1968*, în „Caietele CNSAS”, Anul III, nr. 1(5)/2010, București, Editura CNSAS, 2012, pp. 61-81.
- PLEȘA Liviu, *Călăul Mihai Patriciu*, în revista „22”, 11 decembrie 2012, pp. 10-11.
- PLEȘA Liviu, *Cadrelor Securității în timpul lui Teohari Georgescu*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2 (7-8)/2011, București, Editura CNSAS, 2013, pp. 9-56.
- PLEȘA Liviu, *Proceduri și criterii de încadrare a personalului în timpul regimului Ceaușescu*, în „Caietele CNSAS”, Anul IV, nr. 1-2(9-10)/2012, București, Editura CNSAS, 2013, pp. 191-215.
- PLEȘA Liviu, *Cum ucidea Securitatea. Cazul ofițerului Mihail Kovács*, în revista „22”, 3 decembrie 2013, pp. 10-11.
- PREDA Sânziana, *Grăniceri*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Reprimarea*, vol. II, F-O, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, pp. 157-161.
- RĂDULESCU Ana-Maria, *Loțiitorul Comandantului pentru spate*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Reprimarea*, vol. II, F-O, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, p. 401.
- RUSAN Romulus, *Scurtă listă a câtorva dintre cei mai cunoscuți „torționari”*, în DOBRINCU Dorin, TISMĂNEANU Vladimir, VASILE Cristian (eds.) *Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România: Raport final*, București, Editura Humanitas, 2007, pp. 486-492.
- SECAȘIU Claudiu, *Serviciul de Informații al P.C.R.; Secția a II-a Informații și Contrainformații din cadrul Comandamentului Formațiunilor de Luptă Patriotice – Penetrarea Serviciilor Oficiale de Informații (23 august 1944-6 martie 1945)*, în *6 Martie 1945. Începuturile comunistizării României*, București, Editura Enciclopedică, 1995, pp. 146-157.
- SECAȘIU Claudiu, *Comuniștii români și S.S.I. (1945-1951)*, în „Dosarele istoriei”, nr. 5, 1996, pp. 16-18.
- STAN Marius, *Recrutarea cadrelor superioare de penitenciar: 1945-1989* în BUDEANCĂ Cosmin, OLTEANU Florentin, *Forme de reprimare în regimurile comuniste*, Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului în România, Memorialul Rezistenței Anticomuniste din Țara Făgărașului, Iași, Editura Polirom, 2008, pp. 94-108.

Bibliografia postdecembristă referitoare la cadrele Securității...

- STĂNESCU Flori, *Constituirea diviziei „Tudor Vladimirescu”,* în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 19-20, 2-3/1998, p. 184.
- STĂNESCU Mircea, *Destine în nomenclatura comunistă: Gavrilă și Eva Birtaş* în CIOFLÂNCĂ Adrian, JINGA M. Luciana (coord.), „Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului Românesc și Memoria Exilului Românesc”, vol. V-VI, 2010-2011, *Represiune și control social în România comunistă*, Iași, Editura Polirom, 2011, pp. 161-165.
- ȘANDRU Dumitru, *Jandarmeria Română: 1944-1945*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 3/1994, pp. 217-236.
- TRONCOTĂ Cristian, *Practici și mentalități în activitatea de Securitate din România, 1948-1965*, I, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 24-25, 3-4/1999, pp. 72-89.
- TRONCOTĂ Cristian, *Practici și mentalități în activitatea de Securitate din România, 1948-1965*, II, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 26-27, 1-2/2000, pp. 65-86.
- TRONCOTĂ Cristian, *Defectori, transfugi*, în ROSKE Octavian (coord.), *România 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist Represiunea*, vol. I, A-E, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, pp. 360-362.
- ȚĂRANU Liviu, *Direcția cadre – organizare și atribuții* în „Arhivele Securității”, vol. 1, București, Editura Pro Historia, 2002, pp. 152-159.
- ȚĂRANU Liviu, *Evoluția Trupelor de Securitate în cadrul structurilor MAI (1949-1989)*, în „Arhivele Securității”, vol. 1, București, Editura Nemira, 2004, pp. 296-310.
- ȚĂRANU Liviu, *Problema cadrelor în M.A.I.*, în ONIȘORU Gheorghe (coord.), *Totalitarism și rezistență, teroare și represiune în România comunistă*, București, 2001, pp. 28-40.
- ȚĂRANU Liviu, *Câteva considerații pe marginea defecțiunii generalului Ion Mihai Pacepa*, în BUDEANCA Cosmin, OLTEANU Florentin, *Stat de viață privată în regimurile comuniste*, Iași, Editura Polirom, 2009, pp. 369-385.
- ȚĂRANU Liviu, *Evoluția Direcției de Informații Externe și defectorii din spionajul românesc (1958-1978)*, în „Caietele CNSAS”, Anul 1, nr. 1/2008, București, Editura CNSAS, 2008, pp. 135-161.
- ȚĂRANU Liviu, *Câteva considerații privind schimbările din politica de personal în cadrul structurilor M.A.I. la începutul anilor '60*, în „Caietele CNSAS”, Anul 1, nr. 2/2008, București, Editura CNSAS, 2008, pp. 39-48.
- ȚĂRANU Liviu, *O figură din umbra politicii românești: generalul Eugen Luchian*, în „Caietele CNSAS”, Anul III, nr. 1(5)/2010, București, Editura CNSAS, 2012, pp. 83-99.
- ȚĂRANU Liviu, *„Naționalizarea” politicii de cadre și schimbările de personal din MAI la începutul anilor '60* în RADU Sorin (coord.), *Învățământul de partid și școlile de cadre în România comunistă*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, pp. 193-208.
- ZUGRAVU Cezar, *Cum și din cine s-a format Securitatea. Câteva comentarii și ipoteze pornind de la niște cifre*, în „Analele Sighet” nr. 7, *Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, pp. 239-259.

IV. VARIA

Corneliu TURIANU

De ce a murit Ceaușescu pe limba lui

Why Ceaușescu died on his language

Testimonies of the Ceausescus, even if unchecked, are staggering. Among the statements of the prosecutor Dan Voinea, two come to strengthen the hypothesis that began to haunt among Romanian, despite vehement denial of their potential by Iliescu regime: Ceausescu had been sentenced to death before the trial.

Undoubtedly, this process was in legal life of our country a very unusual event. This is why a large part of public opinion, national and international justice accuses Romanian having organized on December 25, 1989, not a process but a judicial farce. It is argued in this respect that by reversing the natural succession of judicial activity, the sentence was actually earlier debates were not a mere formality devoid of content, intended to give legal appearance of a discretionary act. On the other hand, there are prominent political figures, renowned political analysts, journalists and, not least, lawyers who support the thesis that happened in Targoviste and execution of Ceausescu is a part of a revolutionary process, being motivated by the logic of the historical moment.

Etichete: mărturii, dovezi, proces, justiție, Ceaușescu

Keywords: testimony, evidences, trial, Justice, Ceaușescu

*Interviu acordat cotidianului „Exclusiv” din 11 ianuarie 1996
(a consemnat Dan Străuț)*

„- Domnule Corneliu Turianu, sunteți magistratul care va prezida rejudecarea procesului soților Ceaușescu. Ați putea să ne spuneți ce urmărește această reconsiderare a faptelor petrecute atunci, în decembrie 1989?

- Rejudecarea procesului soților Ceaușescu nu trebuie în niciun caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul și condițiile fixate de legea penală, ci ca un act cu valoare pur morală prin care se urmărește restabilirea ideilor de legalitate și justiție, grav afectate de mascarada judiciară de la Târgoviște. Nu ne propunem – și subliniez acest lucru din capul locului – absolvirea de răspundere a cuplului dictatorial vinovat de încălcarea sistematică a drepturilor omului, de atmosfera de teroare propagată prin toate pârgھیile statului comunist, de degradarea calității vieții, de distrugerea patrimoniului spiritual al țării și, nu în cele din urmă, de reprimarea sângeroasă a oricărei mișcări de împotrivire, culminând cu masacrul

ordonat la Timișoara și București în perioada 17-22 decembrie 1989. Pentru toate acestea meritau să fie judecați și condamnați.

- Cum credeți că și-ar fi interpretat Nicolae Ceaușescu propriul proces, dacă i s-ar fi asigurat toate drepturile?

- Este interesant de reținut că Ceaușescu, dispus oricând să-i judece pe cei din jurul lui, se considera, în ceea ce-l privește, mai presus de orice lege, beneficiar al unei imunități generale și absolute, fiind pur și simplu incapabil să se vadă adus vreodată în fața unei instanțe judecătorești. Această mentalitate nu a dispărut, din păcate, odată cu el. Procesul soților Ceaușescu a repetat, prin abuz și ilegalitate, «procesele» la a căror montare au contribuit din plin voința lor dictatorială, disprețul lor suveran față de lege și oameni. Cele ce s-au întâmplat în procesul de la Târgoviște nu sunt, așa cum s-ar putea crede, o execuție nefericită, ci ritualul bine pus la punct al represiunii comuniste și astfel de procese au avut loc cu zecile de mii în anii comunismului. Putem da oare uitării procesele din anii 1950, când oamenii erau condamnați la moarte sau la ani grei de pușcărie pe baza unor învinuiri imaginare, lipsiți de dreptul elementar de a se apăra, cu sentințe decise dinainte de către organele Securității?

- Cum se raportează acest proces la înscenările pe care le făceau comuniștii?

- Întotdeauna comuniștii au ținut să dea aparență de legalitate represiunii, terorii și crimei. Să nu uităm că legea în comunism era impregnată de interesele luptei de clasă și așa-zisa legalitate avea aceeași sorginte. Să nu omitem apoi miile de execuții fără nici măcar un simulacru de proces, să nu omitem iarăși anii de închisoare în baza unor decizii pur administrative, care nu aveau nici o tangență cu ideea de justiție. În lumina acestei priviri de ansamblu, procesul soților Ceaușescu se integrează perfect în suita nesfârșitelor abuzuri ale comunismului. Din acest punct de vedere, el seamănă perfect cu înscenarea pusă la cale de către Gh. Gheorghiu-Dej lui Lucrețiu Pătrășcanu, în scopul eliminării unui rival politic. Și, dacă ne oprim asupra lui, asta este din dorința noastră de a se pune capăt, o dată pentru totdeauna, înscenărilor judiciare. Repet, nu de reabilitarea soților Ceaușescu este vorba, ci de reabilitarea ideii de dreptate și justiție. Așa stând lucrurile, ne propunem să examinăm cu toată detașarea felul în care a fost pus la cale, ca multe altele, acest simulacru de proces, în care au fost grosolan încălcate cele mai elementare principii ale dreptului”.

Curtea Morală a Revoluției

„Onorată Curte,

Doamnelor și domnilor,

În calitate de om al legii, am fost invitat să prezidez dezbaterile Curții Morale a Revoluției, care își propune rejudecarea procesului soților Ceaușescu.

Incontestabil că acest proces a reprezentat pentru viața juridică din țara noastră un eveniment cu totul ieșit din comun. Motiv pentru care o bună parte a opiniei publice, naționale și internaționale, acuză justiția română că a organizat, pe 25 decembrie 1989, nu un proces, ci o mascaradă judiciară. Se susține în acest sens că, printr-o inversare a succesiunii firești din activitatea judiciară, hotărârea de condamnare a fost, în realitate, anterioară dezbaterilor, care nu au constituit decât o simplă formalitate lipsită de conținut, menită să dea aparență juridică unui act discreționar. Pe de altă parte, există personalități politice proeminente, reputați analiști politici, jurnaliști și, nu în ultimul rând, juriști, care susțin teza

că cele petrecute la Târgoviște și execuția soților Ceaușescu se înscriu într-un proces revoluționar, fiind motivate prin logica momentului istoric.

De la bun început trebuie precizat că nu este vorba de o judecată în accepțiunea bine statornicită a cuvântului – acesta este și motivul pentru care nu mă vedeți în robă – ci, dacă îngăduiți o exprimare oarecum neobișnuită, de un «proces al procesului de la Târgoviște».

Rejudecarea procesului soților Ceaușescu nu trebuie în niciun caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul și condițiile fixate de legea penală, ci de un act cu valoare pur morală prin care se urmărește, nu absolvirea de vinovăție a soților Ceaușescu, ci restabilirea ideilor de legalitate și justiție, grav afectate, chiar anihilate, de-a lungul deceniilor comuniste.

Vă propun ca atare să analizați, pas cu pas, desfășurarea procesului de la Târgoviște, în încercarea de a stabili dacă și în ce măsură poate fi calificat drept act de justiție subordonat legii sau mascaradă judiciară.

Instanța chemată să se pronunțe în această privință este alcătuită din revoluționari autentici, reprezentând orașele-martir ale Revoluției, care s-au ridicat de la început împotriva comunismului, și nu numai împotriva clanului Ceaușescu.

În ce mă privește, cum spuneam, nu particip în calitate de judecător, ci în aceea de om al legii, obligat la obiectivitate și imparțialitate, situat în afara oricărui partizanat politic. În acest context, consider că trebuie să limpezim aspecte esențiale: 1) Caracterizarea juridică dată faptelor imputate soților Ceaușescu este sau nu conformă conținutului normelor legale?; 2) Sunt sau nu stabilite aceste fapte printr-o apreciere obiectivă a probelor?; 3) Au beneficiat sau nu soții Ceaușescu de drepturile și garanțiile procesuale necesare pentru apărarea intereselor poziției lor procesuale?; 4) Pedepsa cu moartea aplicată celor doi a fost sau nu corect pusă în executare?

Acestea sunt, onorată Curte, probleme asupra cărora trebuie să decideți. Ceea ce nu înseamnă că lista acestora nu ar putea fi completată cu cele ce se vor ivi în cursul dezbaterilor. Ca de pildă, aceea dacă a fost nu legală înființarea tribunalului extraordinar? Dumneavoastră, domnilor, vă revine sarcina de a cântări lucrurile și a decide prin vot, punct cu punct, concluziile la care veți ajunge, sub forma unui act de constatare, ce urmează a fi înaintat Parchetului General în vederea promovării unui recurs în anulare.

Acestea fiind spuse, dau cuvântul celor ce consideră că pot contribui în mod esențial la clarificarea punctelor enumerate”.

Acesta a fost începutul procesului.

„Noi, Curtea Morală a Revoluției, compusă din 15 jurați desemnați de 54 de organizații revoluționare, prezidată de doctor în drept Corneliu Turianu, constatăm următoarele:

Rejudecarea procesului Ceaușescu nu trebuie în nici un caz privită ca un proces propriu-zis, în cadrul și condițiile fixate de legea penală, ci ca un act cu valoare pur morală, prin care se urmărește restabilirea ideilor de legalitate și justiție, grav afectate de simulacru judiciar de la Târgoviște. Nu ne propunem absolvirea de răspundere a cuplului dictatorial, vinovat de încălcarea sistematică a drepturilor omului, de atmosfera de teroare propagată prin toate pârgghiile statului comunist, de degradarea vieții, de distrugerea patrimoniului spiritual al țării și, nu în cele din urmă, de reprimarea sângeroasă a oricărei mișcări de împotrăvire, culminând cu masacrul ordonat la Timișoara și București în perioada 17-22

decembrie 1989. «Procesul Ceaușescu» trebuia să fi fost, de fapt, procesul tuturor crimelor și fărădelegilor comuniste săvârșite în numele unei ideologii absurde și al intereselor clicii ce a acaparat puterea prin fraudă și abuz în urmă cu aproape 50 de ani. Ori, un asemenea proces nu este și nu va fi cu putință câtă vreme România nu ajunge la o democrație autentică.

Și atunci ce a urmărit procesul care a avut loc astăzi, 11 ianuarie 1996? Un obiectiv important, și anume dacă a fost îndeplinit actul de justiție cu observarea strictă a tuturor drepturilor pe care le are oricine din cei ce compar în fața completului de judecată! Procesul soților Ceaușescu a repetat, prin abuz și ilegalitate, «procesele» la a căror montare au contribuit din plin voința lor dictatorială, disprețul lor suveran față de lege și oameni. Procesul soților Ceaușescu se integrează perfect în suita nesfârșitelor abuzuri ale comunismului. Din acest punct de vedere, el seamănă perfect cu înscenarea pusă la cale de către Gheorghe Gheorghiu-Dej lui Lucrețiu Pătrășcanu, în scopul eliminării unui rival politic. Și dacă ne-am oprit asupra lui, asta este din dorința Curții Morale a Revoluției de a se pune capăt odată pentru totdeauna înscenărilor judiciare. Repetăm, nu reabilitarea soților Ceaușescu a fost pusă în cauză, ci reabilitarea ideii de dreptate și justiție.

Ascultând părțile și consultând părțile existente, Curtea Morală a Revoluției reține următoarele: 1) În ceea ce privește faza de urmărire penală, au fost încălcate următoarele norme procedurale: nu a fost efectuată urmărirea penală; a fost încălcat principiul asigurării dreptului de apărare, prin neparticiparea apărătorilor la prezentarea materialului de urmărire penală; instanța a fost sesizată, prin rechizitoriu, fără a exista un dosar de urmărire penală, acțiunea penală fiind pusă în mișcare în lipsa unui atare material; 2) În ceea ce privește faza judecătii: procesul s-a desfășurat în condiții nelegale de o instanță înființată în afara legii; a fost încălcat principiul dreptului la apărare; nu s-a dispus efectuarea expertizei psihiatrice obligatorie în cauzele care au ca obiect de judecată infracțiuni ce atrag pedeapsa cu moartea; 3) În ceea ce privește punerea în executare: a fost încălcată prevederea legală conform căreia punerea în executare se face numai după rămânerea definitivă a sentinței judecătorești; a fost încălcată prevederea legală care precizează că hotărârea judecătorească rămâne definitivă numai după scurgerea a 10 zile de la pronunțare; a fost ignorat dreptul condamnaților de a face cerere de grațiere ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești; a fost încălcată prevederea legală conform căreia sentința nu poate fi executată decât după minimum 5 zile de la respingerea cererii de grațiere și după rămânerea definitivă a hotărârii.

Ținând cont de aceste grave încălcări ale Codului de procedură penală în vigoare la data de 25 decembrie 1989, dintre care multe atrag nulitatea absolută a sentinței, Curtea Morală a Revoluției constată că procesul soților Ceaușescu nu s-a desfășurat în condiții de legalitate și, în consecință, sesizează Parchetul General, în vederea promovării recursului în anulare.

Membrii Curții Morale a Revoluției: Claudiu Iordache, Lorin Fortuna, Dumitru Iuga, Adrian Dumitrescu, Gheorghe Pastor, Dorin Maxim, Ioan Demi, Radu Chesaru, Anghel Vasile, Viorel Tocan, Nica Leon”.

Acesta a fost sfârșitul procesului.

Realități paralele din decembrie 1989

„Cel ales să prezideze acest proces, Corneliu Turianu, oferă, la rândul său, amănunte de ultimă oră despre această judecată insolită.

- În ce calitate veți participa dumneavoastră în acest proces?

- Mie mi s-a cerut să prezidez această instanță morală din punct de vedere tehnic. Va fi de fapt o Curte cu Juri, judecătorul este în afara Curții. În funcție de verdictul care se pronunță, el îl va transpune în limbaj juridic. Eu nu am nici măcar un vot consultativ în deliberare. Deliberarea va aparține Curții Morale a Revoluției.

- Cine va face parte din această Curte Morală a Revoluției?

- Curtea va fi constituită din 12 revoluționari (autentici!), reprezentând 12 orașe-martir ale Revoluției române. Așa au hotărât cele 54 de asociații de revoluționari. Nu este vorba de rejudecarea procesului «Ceaușescu», fiindcă nu este posibil acest lucru. Nici nu ar fi de competența unei Curți Morale. Ar însemna înființarea unei instanțe extraordinare în afara sistemului juridic. Ar contraveni până și Constituției, care interzice expres constituirea unor tribunale excepționale.

- Ce se urmărește prin această «judecată a judecății»?

- Procesul «Ceaușescu» nu reprezintă un proces etalon. Ca procesul «Ceaușescu», în decursul celor 45 de ani, au fost mii și zeci de mii, în aceleași condiții. Întâmplător, s-a început cu acest proces. Părerile sunt împărțite, dovada faptului că și asociațiile revoluționarilor sunt împărțite. Unii susțin că acest proces a avut loc în condiții de extremă legalitate. Alții susțin că a fost vorba de o parodie judiciară. Curtea Morală vrea să stabilească dacă a avut loc un proces care s-a desfășurat cu respectarea dispozițiilor legale, în cadrul strict al legalității procedurale. Se dorește a se constata – nu a se pronunța o hotărâre! – a se pronunța un act de constatare în care să fie prinse aceste ilegalități, pentru ca pe viitor să nu se mai repete așa ceva. Doctrina comunistă nu poate fi judecată. Eventual, să fie sesizat Parchetul General. Acesta este adevăratul proces al comunismului. Procesul «Ceaușescu» este un caz tipic de recurs în anulare. Asociațiile revoluționare sunt acelea care fac sesizarea.

- Domnule judecător, veți lua în discuție și varianta omorării soților Ceaușescu de Voican Voiculescu, înainte de a fi duși în fața plutonului de execuție?

- Da, bineînțeles, eu am în vedere și declarația lui Voican Voiculescu, din «Cronica Română». El recunoaște că a fost o crimă. El a fost executantul, inițiatorul. Voi avea în vedere și acel interviu din ziarul «Ziua» al aceluși procuror Dan Voinea. Pe mine m-a intrigat un lucru! Domnia sa susține că a făcut rechizitoriul cu mâna dumnealui, și eu aș vrea să îl întreb pe dl. Dan Voinea: De unde a luat dumnealui cifrele cu 60.000 de morți? Cine i-a furnizat dumnealui conturile lui Ceaușescu? De unde a avut aceste date?... Eu nu îmi explic, ca judecător cu experiență de 29 de ani, propoziția următoare: «Inevitabil că s-a hotărât condamnarea la moarte...». Cum, dle procuror, faci rechizitoriul și dai și soluția instanței? De aici pot să deduc o serie de lucruri...”¹.

„Procesul procesului” s-a încheiat. De atunci a intrat în amintirea românilor ca o încercare inedită. Timpul va hotărâ importanța acestui proces. Dacă istoria îi va acorda vreo importanță. Și tot timpul va face să aflăm dacă demersul Curții Morale a Revoluției va rămâne singular sau dacă el va fi urmat de un alt proces, eventual unul al comunismului.

Octavian Paler: „Scriu aceste rânduri înainte să începă rejudecarea procesului Ceaușescu... Constat că nu reușesc să găsesc răspunsuri satisfăcătoare la multe întrebări. Cât de reală e o apărare, după ce inculpaților li s-a închis gura? Cât de legal este un rechizitoriu

¹ Interviul *Vor apărea noutăți în procesul Ceaușescu?*, consemnat de Dana Balint, în „Cotidianul”, din 10 ianuarie 1996.

pronunțat după ce plutonul de execuție a tras? Și ce ar trebui să fie, la urma urmei, procesul de acum? Un proces penal? Sau un proces politic? Un proces în care să se judece săptămâna dintre 16-22 decembrie 1989? Sau un proces în care să se judece un sfert de veac de dictaturi? Un proces în care să fie judecat răul săvârșit de cuplul Ceaușescu? Sau un proces în care să fie judecat, totodată, sistemul care a permis cuplului Ceaușescu să săvârșească răul săvârșit? ... Câți dintre noi ar putea să jure că nu au dorit în decembrie 1989 moartea lui Ceaușescu? Bănuiesc că inclusiv avocații apărării din actualul proces au dorit-o. Din păcate, procesul de la Târgoviște a arătat cum a arătat. Cu excepția celor interesați să justifice, nimeni nu se îndoiește, cred, că el a fost o caricatură judiciară. Un tipic proces stalinist, cu sentința fixată dinainte. Din această cauză, în loc să fie o pedeapsă în numele Justiției, moartea soților Ceaușescu s-a transformat în asasinat politic. ... Mascarada înscenată în cazarma de la Târgoviște s-a vrut investită cu autoritatea actului judecat. De șase ani, organizatorii acestei parodii ne spun, cu alte vorbe decât Machiavelli, că scopul scuză mijloacele, că, atunci, la 25 decembrie 1989, scopul nu putea fi atins decât prin executarea rapidă a lui Ceaușescu. Dar care era scopul real? Să i se închidă gura, cât mai iute, celui înlăturat de la putere, cum zic cei care susțin teza loviturii de stat? Sau să fie descurajați teroriștii, cum afirmă succesorii lui Ceaușescu? Și încă ceva. Chiar scuză scopul orice mijloc? ...

Nu românii, în general, au pus la cale simulacrul judiciar de la Târgoviște, ci doar câteva persoane. Noi, ca popor, nu avem ce spăla. Noi nu am știut în acele zile nici măcar că soții Ceaușescu fuseseră prinși de la 22 decembrie. Noi am crezut în basmele care ni s-au îndrugat despre urmărirea «odiosului dictator» și a «sinistrei sale soții», cum ne spuneau, invariabil, crainicii Televiziunii. După cum am crezut și, exceptându-i pe cei care uită prea repede, credem mai departe în vinovăția lui Ceaușescu... Într-un recent interviu, ministrul Justiției, dl. Iosif Gavril Chiuzbaian, zice, pudic, doar că «procesul lui Ceaușescu nu a fost un model într-un stat de drept». Dacă pentru ministrul actual al Justiției distanța dintre «rușine» și «model» este atât de mică, nu văd ce șanse apropiate are justiția să șteargă din memoria noastră imaginea unui tribunal grotesc în care avocatul apărării era mai furibund acuzator decât procurorul². (Octavian Paler, *Procesul lui Ceaușescu*, în „România Liberă” din 12 ianuarie 1996)

Smaranda Dobrescu, deputat PDSR: „Cred că rejudecarea procesului Ceaușescu este un fapt pozitiv, și nu din complezență spun acest lucru. Magistratura în totalitatea ei are nevoie de credibilitatea necesară în actele de justiție și de repunere în drepturi din acest punct de vedere. Prezența lui Turianu va da acestui proces un plus de credibilitate morală și ținută. Consider că procesul este binevenit pentru ca justiția română să poată începe o viață nouă, spălată de blamurile care o acopereau”².

Corneliu Turianu: „«Procesul Ceaușescu» trebuia să fi fost de fapt «procesul tuturor crimelor și fărădelegilor comuniste», săvârșite în numele unei ideologii absurde și al intereselor clicii ce a acaparat puterea prin fraudă și abuz în urmă cu aproape 50 de ani. Or, un asemenea proces nu este și nu va fi cu puțință câtă vreme România nu va ajunge la o democrație autentică”³.

² A.R., *Rejudecarea procesului Ceaușescu bate la ușă*, în „Ziua” din 8 ianuarie 1996.

³ Dan Străuț, *Recursul Ceaușescu*, în „Exclusiv”, din 11 ianuarie 1996.

Regia unei mascarade judiciare

Cu excepția celor implicați în organizarea procesului de la Târgoviște, „nimeni nu se îndoiește, cred, că el a fost o caricatură judiciară. Un tipic proces stalinist, cu sentința fixată dinainte” (Octavian Paler).

Mărturiile despre procesul Ceaușeștilor, chiar dacă neverificate, sunt cutremurătoare. Dintre declarațiile-bombă ale procurorului Dan Voinea, două vin să întărească ipotezele care au început să bântuie printre români, în ciuda negării vehemente a lor de către potențaii regimului Iliescu: Ceaușeștii fuseseră condamnați la moarte înainte de proces.

Unul dintre cei care au participat activ la procesul din 25 decembrie 1989 este procurorul Dan Voinea. Până în 1995, acesta a ezitat să dea interviuri presei, recunoscând însă că procesul soților Ceaușescu a fost ilegal din punct de vedere procedural. De vreo douăzeci de ani încoace, generalul Dan Voinea a tot anchetat crimele din decembrie 1989.

În interviul-document din 22 decembrie 2012, acordat „Evenimentului Zilei”, referitor la regizarea procesului cuplului Ceaușescu, domnul Dan Voinea susține că „chestiunea legată de proces a fost bine regizată atunci. Dar eu nu am făcut parte din distribuție”. Actualele afirmații ale domnului general în rezervă contrazic flagrant cele spuse tot de domnia sa cu prilejul interviului acordat, în 1995, Tanei Ardeleanu: „Participanții la procesul lui Ceaușescu trebuiau să piară” (în „Ziua” din 29 decembrie 1995), dar și cele afirmate cu prilejul istorisirilor sale „romanțate” în fața Comisiei Senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, preluate în emisiunea d-lui Striblea de la RTV:

„- Domnule procuror, pentru început aș vrea să ne povestiți cum ați ajuns să participați la procesul soților Ceaușescu.

- În 22 decembrie 1989, după pătrunderea manifestațiilor în clădirea Comitetului Central, s-a primit un telefon la Procuratură prin care se solicita sprijinul procurorilor pentru arestarea unor lideri de partid surprinși de manifestații în clădire. Cred că s-a solicitat sprijinul nostru pentru că nu mai aveau dialog cu Miliția și Armata. În urma apelului s-a constituit un grup de procurori, printre care eu, Aurel Comșa, Dan Ioan, Mircea Levanovici. Ne-am dus la procurorul general Nicolae Popovici care s-a opus ca noi să mergem la Comitetul Central pentru a da curs cererii sus-amintite. Ne-am dus totuși în clădirea din Piața Palatului, unde am spus cine eram, și am fost duși la etajul întâi și din acel moment am rămas practic la dispoziția celor care atunci se intitulaseră revoluționari. Printre primii reținuți, și care au primit mandat de arestare, au fost: Ion Postelnicu, Dincă și alții.

- S-a spus că procesul a fost dictat, mai ales că tribunalul militar excepțional care l-a judecat a fost constituit printr-o hotărâre ilegală a lui Ion Iliescu. Ați fost sau nu manipulați?

- În această conjunctură am acceptat să particip și la arestarea și judecarea cuplului Ceaușescu. Procesul a avut loc pe data de 25 decembrie 1989, însă soții Ceaușescu au fost reținuți la Târgoviște încă de pe data de 22 decembrie 1989 și au primit mandat de arestare pe data de 24 decembrie 1989. Pentru acest proces, am întocmit în grabă un dosar, în care am avut, în afară de mandatele și ordonanțele de arestare, declarațiile lui Postelnicu și Dincă, luate pe 23, și niște copii de pe stenogramele C.P.Ex., din care reieșea că Ceaușescu ordonase să se tragă, plus rechizitoriul scris de mâna mea. Plecarea la Târgoviște s-a făcut din MApN, unde s-a constituit completul de judecată din judecătorii Popa Gică și Nistor Ioan, grefierul Tănase și avocații Nicki Teodorescu și Constantin Lucescu. Practic, constituirea completului s-a făcut în biroul generalului Stănculescu, unde mai erau actualul general Mugurel Florescu și Gelu Voican Voiculescu. Tot acolo au apărut Măgureanu și Baiu. În legătură cu

infracțiunile reținute în rechizitoriu, precizez că acestea nu au fost discutate decât cu judecătorii, cărora le-am dat dosarul cu documentele amintite mai sus. Nici nu se punea problema altei condamnări decât cea la moarte.

- Cum ați ajuns la Târgoviște?

- Am plecat cu TAB-urile până la Stadionul Steaua, iar de acolo cu două elicoptere către Târgoviște. Modul cum a decurs judecata este cunoscut din casetele prezentate de TVR.

- Cum s-au comportat soții Ceaușescu înainte de execuție?

- După terminarea procesului, un grup din cadre militare, care constituiau plutonul de execuție, i-a legat pe soții Ceaușescu cu sfoară la mâni. După care i-a dus spre un zid din curtea unității militare, unde au fost executați. Rețin că, în timp ce se deplasau spre locul execuției, Elena Ceaușescu se certa cu cei doi militari care o escortau, spunând că o dureau mâinile și îi ruga să o lase în pace. Nicolae Ceaușescu a mers cu multă demnitate, încercând chiar să cânte «Internaționala».

- Ce s-a întâmplat după execuția celor doi? Am înțeles că unitatea de la Târgoviște a fost atacată?

- După ce plutonul de execuție a tras în cei doi, am auzit focuri de armă și în jurul unității militare. Cred că cineva avea interes să facă mai multe victime, mai ales că zidul unde au fost executați cei doi se afla în imediata vecinătate a unor locuințe particulare. După aceasta, generalul Stănculescu a ordonat ca cele două cadavre să fie urcate într-un elicopter, în care s-a urcat și el, și Măgureanu, și Gelu Voiculescu, iar cu ceilalți membri ai completului am rămas în unitate. Am avut surpriza să constatăm că celui de-al doilea elicopter, cu care urma să plecăm, i se defectase, nu știu din ce motiv, un motor. Membrii echipajului, în disperare de cauză, ne-au spus că, dacă nu ne ridicăm de la sol, urma să fim atacați de patru elicoptere de la Boteni. Am plecat cu elicopterul stricat și am zburat așa până la București, la firul ierbii. Am aterizat pe Stadionul Steaua. După ce am fost lăsați, elicopterul a plecat spre Boteni, unde a fost atacat. Piloții au scăpat numai pentru că au rezistat o noapte întregă ascunși în plin câmp.

- Unul dintre membrii completului de judecată, mai precis președintele acestuia, Gică Popa, a fost lichidat la puțin timp de la proces. S-a spus că s-a sinucis. Dumneavoastră sunteți în viață, însă sunt convinsă că ați fost supus unor presiuni. Apreciați că se încearcă lichidarea participanților la proces?

- Am avut surpriza ca, după ce am ieșit de pe stadion, un TAB să se apropie în viteză de noi și să înceapă să tragă. Atunci mi-am dat seama că eram în pericol de a fi suprimați, probabil pentru a nu se ști ce s-a întâmplat la proces. Când am ajuns la Clubul Steaua, de pe Stadion, am fost întâmpinat de Cristian Țopescu și Cristian Gațu. Am aflat că Stănculescu și Măgureanu erau la masă.

- S-a zis că la un moment dat cadavrele soților Ceaușescu au fost furate. Ce s-a întâmplat de fapt?

- Despre cadavre am aflat că au fost duse și arătate la diverși comandanți militari, pentru a-i convinge că soții Ceaușescu au fost executați și pentru a nu mai opune rezistență. A durat câteva ore, de aceea s-a spus că au fost furate. Apoi cadavrele au fost duse la Morga Spitalului Militar Central.

- Este adevărat că, imediat după proces, s-a încercat asasinarea dvs.?

- În seara de 25 decembrie 1989 s-a pus problema transportării noastre acasă. S-a hotărât să fim duși cu un TAB, cel care a insistat fiind Stănculescu. Personal, am refuzat și chiar i-am zis generalului Stănculescu că locuiesc într-un bloc de zece etaje și nu-i cunosc pe locatari. Nu era bine pentru mine să cobor în fața blocului dintr-un TAB pentru că puteam fi împușcat. În schimb, avocatul Teodorescu s-a urcat într-un TAB, care mai târziu a fost atacat, prilej cu care a fost rănit în picior. Presimțind că eram în pericol, mi-am luat familia și am plecat în altă parte, pentru a nu fi găsit. În acea noapte, am fost căutat acasă, precum și la domiciliul mamei mele, de patru indivizi înarmați și acest lucru a fost reclamat de vecinii mamei mele la garnizoana MApN, unde s-a și întocmit un document în acest sens. O copie după acest document am avut și eu, însă mi-a dispărut de la domiciliu.

- Care este părerea dvs. despre proces? A fost sau nu corect din punct de vedere procedural, având în vedere că cei doi nu au avut dreptul nici măcar la recurs?

- Procesul este departe de a fi considerat în normalitatea procedurală prevăzută de lege, întrucât a fost făcut sub presiunea evenimentelor. Consider că trebuie făcut un proces temeinic împotriva regimului totalitarist, deci implicit a soților Ceaușescu, pentru că nu este moral și nici drept să-i lăsăm nejudecați pe cei care i-au executat pe copiii noștri în stradă⁴.

Regizorul mascaradei judiciare de la Târgoviște

În timpul evenimentelor din decembrie 1989 Gelu Voican nu a vorbit prea mult. Mai mult făcea. Tot ce era nevoie. Retras liniștit la Tunis, se pare că s-a ocupat exclusiv cu învățarea limbajului diplomatic. Progresele sunt uluitoare, și nu au cum să nu te frapeze: „sublimă impostură involuntară”, „destinul, regizor neavizat și implacabil”, „umiliința decreptitudinii”. Mai pe românește, vinovat pentru toate este regizorul. Nu Sergiu Nicolaescu, ci Destinul. Chiar, ce-ar fi să-i trântim noi un proces destinului ăștia? Ne-am împușcat noi conducătorii, de ce n-am făcut-o și cu destinul?

„Printr-un fax trimis de la Tunis, încă din data de 9 ianuarie 1996, Curții Morale a Revoluției, ambasadorul Gelu Voican Voiculescu («emanatul» cu automatul) a susținut că echipa agreată «din mers» în jurul lui Ion Iliescu «a ieșit la lumină din noaptea subversiunii anterioare, bine organizată și susținută. Nimeni nu își putea închipui că noi pluteam efectiv, ridicați pe creasta valului revoluționar, menținându-ne într-un echilibru extrem de labil... A fost o sublimă impostură involuntară, care ține de o anumită ironie a soartei... într-un fel se poate spune că am fost membrii unui complot ultrasecret, care ne-a selecționat și ne-a distribuit pe fiecare în rolurile respective, stabilindu-se partitura și momentul când vom intra în scenă. Această vastă conspirație, atât de secretă încât nici noi nu știam că făceam parte din ea, este conspirația destinului. Așa cum am spus, regizorul nevăzut și implicabil a avut humorul să-l aleagă chiar pe Nicolae Ceaușescu pentru rolul de inițiator al Revoluției române, împingându-l să stăruie cu încăpățănare pentru convocarea fatalului miting de la 21 decembrie 1989. Din această perspectivă ierarhică, trebuie reflectat dacă Ceaușescu nu era în mod necesar sortit pieirii, iar noi n-am fost decât instrumentele omenești care au împlinit rânduieii implacabile... Decât umiliința decreptitudinii unei bătrâneți hărăzite pușcăriei, i-am

⁴ Tana Ardeleanu, *Participanții la procesul lui Ceaușescu trebuiau să piară*, în „Ziua” din 29 decembrie 1995.

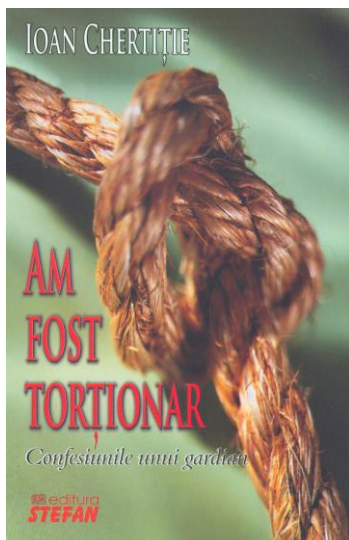
oferit lui Ceaușescu șansa unui sfârșit dramatic, nelipsit de o anumită măreție tragică, pe măsura staturii personajului politic care, totuși, a fost”⁵.

Implacabil „destinul” ăsta, vorba lui Gelu Voican. Să ți se dea cuvântul post-mortem. Chiar în procesul tău. Nicolae Ceaușescu a zis și el ce știa. Dar poate că a calificat cel mai bine ceea ce s-a întâmplat la Târgoviște:

N.C.: „Cei care prin lovitură de stat, prin trădare au uzurpat puterea, cum s-a întâmplat sute și sute de ani în istoria României, au sfârșit prin a răspunde în fața poporului (...). Putem fi împușcați fără mascarada asta! Cine a dat lovitura de stat poate să împuște pe oricine” (declarația dictatorului consemnată în stenograma procesului).

⁵ Răzvan Savaliuc, *În locul umilinței unei bătrâneți în pușcărie, i-am oferit lui Ceaușescu un sfârșit tragic și măreț*, în „Ziua” din 13 ianuarie 1996.

V. Recenzii. Note de lectură

Ioan Chertiție, *Am fost tortionar. Confesiunile unui gardian*, București, Editura Ștefan, 2011, 280 p.; *Apelul călăilor*, București, Editura Ștefan, 2011, 208 p.; *Coșmar și mântuire*, București, Editura Ștefan, 2011, 240 p.

Notorietatea câștigată de volumul de memorii al lui Ioan Chertiție (*Am fost tortionar. Confesiunile unui gardian*; prima ediție a apărut încă din 1992, la Editura Gutinul din Baia Mare, iar cea de-a doua în 2005), prin realizarea unui film documentar (*Gardianul*, în anul 2006), pe baza acestuia, cât și prin implicarea de succes a autorului în diverse inițiative de memorializare a aspectelor concentraționare din trecutul recent al României, ne-au stârnit interesul pentru lectura

sistematică a lucrărilor acestui autor. Considerăm însă, din motive asupra cărora vom reveni, pe scurt, mai jos, că a constituit o șansă faptul că lecturile au fost ulterioare contactului direct cu domnul Chertiție, înlesnind astfel receptarea mai corectă și completă (sperăm noi) a mesajului pe care această personalitate deloc obișnuită încearcă să-l transmită (și) prin scris.

Volumul este anunțat de prefațator (Miron Manega) drept unul care „are toate ingredientele unei ficțiuni neverosimile”, autorul fiind prezentat printr-un detaliu biografic nereprezentativ, ca „primul gardian al lui Toader Stețca în închisoarea de la Baia Mare”, ulterior revoluției din decembrie 1989 (p. 5). Nereprezentativ din punctul de vedere al subiectului principal (și-anume, sistemul de detenție din perioada comunistă), însă semnificativ pentru biografia spirituală a memorialistului, care mărturisește că „Toader Stețca a fost primul deținut care mi-a vorbit într-un fel aparte despre Dumnezeu, avertizându-mă că fără Cristos nu putem să facem nimic” (p. 10). Deși transformarea spirituală (care pare uneori, din lectură, doar una comportamentală, ceea ce nu pare foarte plauzibil, în opinia noastră) a gardianului Chertiție (apelat uneori drept „Cârțiță” de unii concetățeni cu educație precară) fusese deja desăvârșită, momentul a avut cu siguranță un impact major, deoarece de astă-dată se confrunța cu un alt tip de deținut decât cei din anii `80, când a intrat în sistem.

După zece ani de activitate, Ioan Chertiție este trecut în rezervă la 1 august 1992, în contextul nemulțumirilor iscate în sistemul penitenciarelor de apariția memoriilor lui. Acestea sunt ușor de înțeles, având în vedere nu numai tirajul foarte mare al primei ediții (Editura Gutinul a vândut nu mai puțin de 25.000 de exemplare), ci și prin starea de spirit care l-a călăuzit pe autor: „Un sufocant sentiment de vinovăție mi-a apăsas sufletul, imediat după ce masca de ceară a milițianului dur, bestial și

înfricoșător, s-a topit pentru totdeauna. În seara aceea, în camera supraveghetorului, am simțit cum viermele neadormit al conștiinței roade, încet-încet, din sufletul chinuit de remușcări. Durerile mele n-aveam curajul să le mărturisesc nimănui. De-abia în ianuarie 1990, la îndemnul fostului deținut, prozatorul Vasile Dragomir, mi-am înmuiat penița amintirilor în cerneala francheții, scriind, așa cum m-am priceput și atât cât m-a lăsat atunci conștiința, prima ediție a cărții *Confesiunile unui gardian*” (p. 7).

Fascinația viitorului temnicer pentru Penitenciarul din Baia Mare a fost la început cea a unui „șânc neastâmpărat”, atras de „acel loc misterios” de dincolo de sârma ghimpată, curiozitate augmentată de timpuriu și de povestirile gardienilor, pe care le-a putut auzi grație amicitiei pe care aceștia o aveau cu tatăl său (p. 11). Ulterior, ca proaspăt angajat al penitenciarului (din 1982), plutonierul Șchiopu este cel care îi stârnește „simțurile”, aplicându-i o „pedagogie” pesemne specifică locului, culpabilizându-l pentru incapacitatea lui inițială de a face instrucție mai dură cu deținuții („Înseamnă că ești slab, măi băiete!”), punându-i în față alternativa de a-și pierde serviciul mult râvnit („Ți-e teamă de ei, hai? Sau te pomenești că ți-e milă? Dacă ți-e frică de hoți, ești paralel cu meseria asta”) și încurajându-l, totodată, prin justificarea relativismului moral („Ai văzut cum se lucrează cu bandiții? Toți sunt niște bagabonți parșivi, niște jigodii fără pereche. Nu vezi cum se uită la noi hahalerele?” – p. 15). În același timp, Șchiopu informase toată conducerea penitenciarului în legătură cu „incapacitatea” mai tânărului coleg, ceea ce-i provocase acestuia „zile insuportabile” la serviciu (p. 16). Tendința de marginalizare a noului gardian s-a inversat tocmai atunci când deținuții l-au reclamat conducerii că „îi băteam, îi înjuram și mă comportam cu ei brutal” (p. 40). Satisfacția neofitului față de ascensiunea în ochii șefilor era însoțită (spre uimirea unor cunoscuți) de la bun început de o plăcere (insuficient explicată de autor, în opinia noastră) a comiterii actelor de brutalitate și a contemplării suferinței provocate de acestea („Mărturisirile deținutului Ziman nu numai că mi-au consolidat poziția pe secție, dar mi-au și turnat în vene o nemărginită ură față de toți hoții. Gânduri rele și dușmănoase alimentau zilnic acest sentiment precum focul sub cazan, spre a-i spori și mai mult înfierbântarea. Pândeam momentul prielnic ca să-mi revărs lava mâniei peste acești parșivi care au vrut să mă alunge din colțișorul de Rai pe care mi-l făurisem pe secția a patra. Aici mi-am creat micul meu univers în care mă simțeam cu adevărat fericit. Fericit, pentru că mă urau deținuții, ceea ce însemna că se tem de mine. Fericit pentru că eram stăpân peste destinele lor. Printr-un simplu condei puteam să le prelungesc șederea în pușcărie cu trei, cinci sau șapte luni. Ba chiar și cu un an. Printr-un singur gest puteam să le sugrum orice gând, puteam să leucid orice vis, orice speranță... Prin câteva fraze puteam să le fac viața un calvar sau chiar să-i aduc în pragul sinuciderii... Dar câte nu puteam eu să fac, pentru a nimici bandiții, această «pleavă a societății», cum le spunea adjutantul Spânu, care mă privea acum și el cu alți ochi. Pentru ca fericirea să fie deplină, în urma reorganizării schimburilor, am fost repartizat să lucrez cu mentorul meu, plutonierul Șchiopu. (...) Satisfăcut că, ceea ce era de demonstrat, demonstrasem, dar mai ales că mi-am câștigat respectul idolului, simțeam cum pieptul mi se umfla de mândrie... N-a trecut nicio lună de când lucrăm împreună

cu Șchiopu și deja devenisem un adevărat profesionist al durerii, torturii și umilinței. O brută mârșavă, un sadic fără pereche lipsit de orice sentiment uman. Era o desfătare să schingiuiesc hoții, printr-o metodă care l-a surprins chiar și pe «maestru» – pp. 46-48; „Viața mea lăuntrică era deformată de ură, de aceea mă înstrăinasem de toți colegii mai în vârstă care-mi făceau observații asupra comportamentului meu față de deținuți” – p. 57).

În acest context, observațiile de mare finețe intuitivă ale unui deținut condamnat pentru delapidare i-au provocat primele șovăieli în noile lui convingeri („ceva îmi spune că sunteți un altfel de om decât vreți să păreți”; „ochii scânteietori exprimă inteligență, iar manierele pe care le aveți nu trădează comportamentul unui bătăran” – p. 59). Observațiile inginerului Manea și sfaturile lui privind metodele adecvate de câștigare a respectului deținuților (cu vorba bună, nu „cu bastonul”) au declanșat „un semnal dureros” și „un sufocant sentiment de vinovăție” în conștiința gardianului (p. 60).

Saltul în conștiință, momentul când „masca de ceară a gardianului dur, feroce, neîndurător” a căzut, iar „toate lucrurile în care am crezut, s-au răsturnat într-o secundă” (p. 100) a fost însă provocat de contemplarea unui copil care își conduce tatăl la arest, urmată la scurt timp de lectura scrisorii ingenue a unui alt copil, adresate părintelui său, de asemenea arestat.

Acum, devenise posibil un alt fel de triumf, cel petrecut cu ocazia Revelionului din 1985, când deținuții l-au aplaudat la scenă deschisă pentru discursul ce l-a ținut, pe rând, în fiecare celulă: „A fost pentru întâia oară când am simțit că bestia din mine a murit pentru totdeauna. Locul ei a fost însă luat de o bestie și mai feroce: trufia. În seara aceea, am crezut că sunt stăpân peste timp și nici nu știam că tocmai pusesem prima cărămidă la zidul mândriei” (p. 176).

Totuși, autorul impresionează prin simplitatea cu care relatează acțiunea de recrutare a lui de către căpitanul Cernea, responsabil cu contrainformațiile în cadrul penitenciarului (pp. 145-148, 159) și ajutorul decisiv pe care acesta, în mod pragmatic, i l-a acordat. Cernea este portretizat în termeni umani; în timpul recrutării, nu uită să sublinieze că, deși era interesat în obținerea unor informații de tipul poliției politice din mediul deținuților de drept comun („sunt destui deținuți care se manifestă într-un fel sau altul împotriva politicii partidului”), metodele de urmat în acest sens trebuiau restrânse la cele legale („Țara noastră trebuie să scape de dușmanii ei. Nu prin metodele anilor 1950, evident...” – p. 159). O figură cu adevărat luminoasă este însă cea a căpitanului Florescu, psihologul pe care naratorul are șansa de a-l cunoaște exact la timp (după șovăielile ce-i fuseseră deja provocate în urma discuției cu Manea), cu ocazia cursurilor de reciclare organizate la București (vezi pp. 62-66). Dincolo de sfaturile acestuia aplicabile relaționării cu deținuții („verificați totdeauna faptele, puneți întrebări, ascultați cu atenție și oferiți oamenilor o șansă” – p. 64), acesta reușește, după o succesiune impresionantă de pilde, să formuleze un veritabil aforism („Este o prostie să crezi că un educator needucat ar putea educa pe cineva” – p. 65) care i-a sedus pe cei 80 de participanți la curs, provocând reacția decisivă în conștiința personajului principal („pentru că eram atât de departe de portretul supraveghetorului model, am plecat

rușinat capul, lăsându-mi să curgă sudoarea pe obrajii grași și aprinși” – p. 66). Acest episod pune într-o lumină mai completă o chestiune care nu este abordată sistematic, și-anume poziția reală a autorităților ceaușiste față de problema violențelor din penitenciare (și din școli, am adăuga noi), astfel încât responsabilitatea individuală a făptașilor (dar și a celor care nu aplicau cum trebuie măsurile de control, fapt care ușura comiterea violențelor) este relevată mai pregnant. Condiția oamenilor de conștiință în acest sistem coruptibil și tentat să se lase dominat de propria-i propensiune către exercitarea discreționară a puterii, este și ea o temă mai mult decât validă de meditație, fapt sugerat și prin mimica perceptibilă a căpitanului Florescu („Vocea sa caldă, pătrunzătoare, îi dădea o distincție aparte, chiar dacă, pe seninul feței, îi jucau din când în când nori de amărăciune” - p. 62).

Unele episoade rememorate de autor par cumva plasate în timp cu câțiva ani înainte, precum cel al deținutului care trimitea familiei bani din închisoare, sub legenda că era „plecat la muncă” în Olanda (p. 184). Extrem de interesantă se arată însă povestea fostului mandatar de la Popasul Prislop, condamnat pentru malversațiunile financiare și rețeaua de prostituție pe care le organizase în beneficiul unui număr substanțial de „boși” din societatea comunistă, chiar și numele lui Nicu Ceaușescu fiind menționat la un moment dat (vezi pp. 140-142). Situația acestui personaj (supranumit „Boierul”) ar putea deveni (în cazul în care nu a devenit încă) o pistă foarte utilă cercetătorilor, având în vedere atât modul în care a fost arestat („ilegalitățile pe care le comiteam tot mai des au fost reclamate direct la București, de către fostul meu șofer, Ghiță Timoc, pe care Securitatea l-a infiltrat încă din ziua în care l-am angajat” – p. 141), cât și pătimirile lui din timpul anchetei (aduce o mărturie posibil prețioasă în privința controversatelor – din lipsa probelor directe – schingiuri la care au fost supuși participanții principali la revolta muncitorilor brașoveni din noiembrie 1987 – pp. 143-144). Nu este singurul episod în care autorul abordează indirect problematica represiei politice, care în deceniul al nouălea a interferat în multiple variante cu inhibarea infracțiunilor de drept comun. Așa s-a întâmplat și în cazul unui agent de transport de la Aeroportul Otopeni, care a traficat timp de câțiva ani mărfuri alimentare românești, implicându-se ulterior într-o rețea de „comercializare a aparatului de emisie-recepție pentru comunicarea cu postul de radio Europa Liberă”, moment în care ofițerii de Securitate intră pe fir, deținutul bănuindu-i chiar că ar fi înscenat sinuciderea, în Herăstrău, a unuia din membrii rețelei (p. 179). Nu suntem, în schimb, întrutotul convinși de autenticitatea morală a unor cazuri de „haiducie” modernă (descrise la p. 82).

În zilele revoluției din decembrie 1989, deținuții se adaptează extrem de rapid noii terminologii apărute în spațiul public, denumindu-i pe temnicerii lor „teroriști” (p. 219). Unii din ei teoretizează chiar că „nu pot fi și cu rușii și cu nemții”, deoarece „hoții” îi amenințaseră cu moartea dacă mai „colaborau cu milițienii ” (p. 221). În fapt, situația concretă era și mai dramatică, din moment ce dintre cei 200 de deținuți, erau „optzeci și trei de criminali deosebit de periculoși și încă pe atâția bolnavi psihic” (p. 222), fapt la care se adăuga și violarea sistematică a minorilor, încă „din prima zi a

răzvrătirii” (acțiune a cărei descriere nu o cităm, dar poate fi regăsită la p. 223). Având în vedere că era considerat „de-al lor” (datorită comportamentului său natural și al lipsei de inhibiții în fața deținuților), putem avea deplină încredere în descrierea pe care Ioan Chertiție o face liderilor revoltei din penitenciar: „Frații Bologa fuseseră condamnați la câte optsprezece ani de închisoare, pentru omor deosebit de grav. Într-o noapte, au mers la cotețul unui cetățean să-i fure porcul. Câinele i-a simțit și a început să latre furios. Proprietarul s-a trezit, a ieșit afară și a surprins hoții tocmai când scoteau godacul din coteț. S-a apropiat de ei cu o bâtă cu intenția de a-i alunga. Iosif, fratele mai mare, l-a îmbrâncit, trântindu-l la pământ. Apoi a luat o rangă ce era rezemată de gard și a înfipt-o fără milă de trei ori în corpul bietului om. Patru copii minori au rămas fără tată în urma acestui măcel. Acum, frații Bologa preluaseră inițiativa «pentru dreptate și adevăr», având pretenția să plece și ei acasă, la copii” (p. 224).

Revolta celor 200 de deținuți de la Penitenciarul din Baia Mare, produsă pe 24 decembrie 1989, într-un moment în care practic societatea nu mai avea nicio certitudine față de trecutul ei recent (în afara urii generale proiectate asupra acestuia), moment care a creat posibilități extrem de favorabile pentru ca toți deținuții de drept comun să obțină, în mod pașal, câștig de cauză „la masa verde”, în fața justiției care-i condamnase. Bazându-se pe tactul său îndelung exersat și pe popularitatea pe care o câștigase în rândul deținuților, gardianul Chertiție reușește să aplaneze situația. Fără a-și reprimă admirația față de abilitatea și chiar idealismul gardianului (în contrast cu opțiunea exclusivă pentru metodele dure, manifestată de conducere, precum și de lașitatea acesteia în fața răsculaților), bănuim că cititorul rămâne și cu un gust amar derivând tocmai din contemplarea motivației pe care o aveau liderii deținuților și a metodelor extreme la care ei recurgeau pentru a-și menține stăpânirea asupra penitenciarului. Revolta de la închisoarea din Baia Mare nu a constituit nicicum un moment de „iluminare” a deținuților de drept comun, o convertire, mai mult sau mai puțin, a acestora la idealurile umaniste proclamate de revoluționari din întreaga țară, ci mai degrabă fructificarea unui context tragic (și, inevitabil, limitat ca durată), în care organele de menținere a ordinii publice nu aveau nicio autoritate și nicio tragere de inimă să-și mai facă datoria.

În acest context începe acțiunea celei de-a doua cărți, *Apelul călăilor*. Istoria de spaimă a lui Ioan Chertiție s-a reluat în primăvara lui 1990, odată cu sosirea la Penitenciarul Baia Mare a noului locțiitor al comandantului pentru pază și regim, care și-a dovedit foarte rapid determinarea deosebită de a menține ordinea cu orice preț. Șocul întâlnirii cu metodele de lucru/de pedeapsă ale acestuia (vezi p. 6) a determinat un gardian în vârstă să ia subit decizia de pensionare, deoarece îi reamintiseră anii în care lucrase la Sighet, în „perioada în care mai erau deținuții politici” și în care unora din gardieni „așa de tare le-a intrat în sânge boala bastonului, încât veneau și din concediu să le administreze porția de bătaie” (p. 7). Aceasta a fost prima relatare auzită de autor despre Sighet, care îl și îmboldește să recurgă la stratageme prin care acesta a reușit să studieze, pe ascuns, în anul 1991, arhiva fostului Penitenciar Sighet, depozitată în acea vreme la cel din Baia Mare (pp. 9-10), lectură care l-a „bulversat”, strecurându-i „fiori de groază în suflet” și care l-a motivat pentru redactarea lucrărilor sale. Apariția acestora a avut ca urmare și cooptarea autorului într-o comisie specială de anchetă referitoare la

Recenzii. Note de lectură

crimele din fostele penitenciare rezervate deținuților politici (anchetă soldată cu rezultate nesatisfăcătoare).

Perioada îngrozitoare a represiunii politice masive este descrisă, totuși, uneori cu un umor irezistibil, precum în scena (inspirată dintr-un episod „oratoric” real, din câte cunoaștem noi) în care faimosul Gheorghe Pintilie îl muștruluiește pe nu mai puțin temutul Alexandru Nicolschi: „Acum înțelege de ce te-am chemat? Avem o serie de slăbiciuni de care trebuie să ne debarasăm de ele, trebuie să le scoatem cu fierul roșu din organismul nostru. Să scoatem tot ce este străin de organele noastre, să scoatem ce este putregai. Acesta care a scris raportul trebuie imediat arestat și adus în locul lui maiorul acela care și-a făcut datoria, spuse revoltat generalul Pintilie, trăgând o dușcă de votcă. (...) Păi, el vorbește de informatori? Informatorul este o sculă care vine în ajutorul nostru. Fiecare meseriaș, fiecare doctor, orice om are o sculă și de scula lui se îngrijește. La noi, la Securitate, care este scula noastră? (...) Am spus că avem și noi o sculă. De pildă, la frizer este briciul, dar la noi este omul și omul viu, asta înseamnă că trebuie să-i dăm mai multe atenție. Trasează-i o linie, dar nu așa, gata, îl iei și îl faci negru la spate cu biciul. Asta este munca cu informatorii? Așa au înțeles oamenii tăi să aibă relații cu scula? Dacă un strungar distruge scula lui, ce mănâncă el mâine? Așa ne învață partidul nostru? Informatorii ne ajută să muncim mai bine și să vedem cu cine avem de-a face. Așa cum muncitorul are grijă de scula lui, așa avem și noi grijă de informatori, adică de scula noastră. Dacă la frizer este scula moartă, la strungar la fel, în schimb la noi, scula este vie, de aceea trebuie să-i dăm mai multă atenție decât ceilalți. A, dacă se uzează sau devine prea tăioasă, scula trebuie aruncată. Precum colonelul tău, Sașa...” (p. 46). În același registru comic se înscrie și lecția ținută gardienilor de la Sighet de locuitorul politic, sublocotenentul Sindreștean (pp. 144-146). La antipod se găsește însă relatarea întâlnirii bahice cu ocazia căreia torționarii-șefi din principalele penitenciare și lagăre de muncă ale României de la începutul deceniului al șaselea își istorisesc (cu multe detalii, chiar naturaliste, deloc lipsite de fundament, dar și cu unele care par fanteziste) cruzimile și crimele pe care le-au comis pe seama deținuților și a condamnaților administrativ (pp. 163-164).

Autorul găsește puterea să transforme într-o scenă empatic relatată, episodul promovării locotenentului Vasile Ciolpan, în mai 1950, la conducerea Penitenciarului din Sighetu Marmăției (pp. 24-26), fără a omite tacticile persuasive utilizate cu siguranță, în mod constant, în astfel de momente (cititorul își poate cu ușurință imagina că în locul lui Ciolpan se află, de pildă, Gheorghe Crăciun, tocmai numit la conducerea închisorii din Aiud). Reapar și autojustificările torționarilor față de metodele utilizate în penitenciar; vezi descrierile lui Ciolpan (probabil, puțin exagerate) ale suferințelor de pe front (p. 100; versiunea pare contrazisă parțial la p. 59) sau motivația răzbunării pentru copilăria nefericită, de astă-dată din considerente sociale (cazul colonelului Baci, șeful Direcției Generale a Penitenciarelor, care se răzbuna pe boierul Pantelimon, care îi ucisese tatăl, prin persecutarea „năpârcilor chiaburești”, adică a deținuților politici – p. 29). Nu este mult diferită nici reacția sergentului major Vancea, care în urma unui discurs „mobilizator” al lui Marin Jianu a „șuierat printre dinți: «În sfârșit a venit și rândul nostru!»” (p. 50). Reacția acestuia este însă irațională, deoarece la îndemâna lui

(ca deținuți la Sighet) se aflau numai patrioți români (politicieni, funcționari, istorici), pe când furia lui provenea direct din faptele abominabile petrecute în toamna anului 1940, în momentul instalării ocupanților horthyști (vezi descrierea acestora, la p. 49-50). Perioada stăpânirii horthyste (care într-adevăr a traumatizat regiunea de nord a Transilvaniei pentru multă vreme) reapare deseori sub forma memorărilor dureroase, fie că este vorba despre episodul tentativei de execuție a episcopului Ioan Suciu, acuzat de colaborare cu armata română (pp. 52-53), fie de pățaniile lui Ciolpan (trimis pe frontul de Est în cadrul armatei maghiare) din partea comandantului său de pluton (p. 59), fie de impulsul lui Vancea de a-și „spinteca imediat” un coleg, „așa cum au făcut horthyștii cu fratele lui tata” (p. 76). Interesant este și aspectul că terminologia deținuților implică uneori compararea gardienilor cu „horthyștii” (nu cu „staliniștii”). De partea cealaltă, deținuții sunt numiți cu regularitate „hoți” și arareori „bandiți”.

Autorul apreciază, nu fără tristețe, că „ștafeta nevăzută a răutății a fost transmisă din generație în generație, motiv pentru care în penitenciarele din România nu s-a schimbat mai nimic” (p. 15). Această constatare (pe care o apreciem ca întemeiată, în bună măsură) credem că poate fi explicată și prin moștenirea „originară” amară, preluată de la fondatorii sistemului represiv de după cel de-al Doilea Război Mondial. Astfel, aflăm că celebrul Ciolpan „n-a înțeles niciodată nimic din convocările pe care le-a avut, nu numai în București, dar și la Gherla, Aiud și chiar Jilava”, din simplul motiv că „generalul (Ady Ladislau – n.ns. S.B.M.) vorbea atât de prost românește, încât nici dacă puneai toate cuvintele rostite într-o caschetă, tot nu aveai de unde să alegi o frază, darămite trei sau patru” (p. 176).

Ultimul roman al tripticului, *Coșmar și mântuire*, se deosebește de celelalte prin tipul scriiturii, una ostentativ moralistă și care pare bazată pe fapte imaginare (deși suntem înștiințați de la bun început că „sinuciderile și atrocitățile din Penitenciarul Baia Mare precum și faptele de corupție din sistemul penitenciar sunt lucruri care s-au petrecut aievea” - p. 5). Autorul pare a porni de la stările de spirit ale gardianului Chertiție, din momentul izbucnirii remușcărilor (fenomen descris în *Confesiunile...*) și descrie decăderea morală absolută a acestuia (numit acum Victor Cornea) până la condiția de complice al celor mai periculoși infractori din țară (obișnuiți să exploateze în folosul propriu slăbiciunile unor oficiali locali corupți) și apoi la cea de vagabond, cuprins în final din nou de remușcări, datorită faptului că-și abandonase familia. Dincolo de stilul literar excesiv (deci, ușor neverosimil) didactic al autorului, sunt totuși greu de imaginat o parte din faptele infracționale descrise în carte, într-o societate atât de bine controlată precum cea a anilor `80. Rămâne ca autorul să lămurească, eventual, care este cea „parte din viața mea păcătoasă” pe care declară că a descris-o în carte (p. 6) sau dacă nu cumva (fapt plauzibil) a amestecat din rațiuni de coerență a textului, o parte a experiențelor *aușite* la nivelul anilor `80 (deoarece autorul a trecut în rezervă abia în august 1992) cu cele trăite aievea la începutul anilor `90 (când, după propriile-i mărturisiri, s-a „integrat repede în mafia alcoolului” – vezi *Confesiunile...*, p. 8).

În orice caz, pledoaria, încărcată cu argumente religioase, pentru a construi, prin intermediul cărții, „un pod relațional peste care să treacă Iisus de la inima mea la inima cititorilor, la inima celor care simt că au sufletul rățacit” (p. 5) este una impresionantă și merită cu adevărat să rețină atenția cititorilor. Cu sinceritate, autorul

menționează totodată reacția indignată a unor creștini neoprotestanți față de „limbajul nedemn de un pretins credincios” folosit în carte. Aici ne regăsim pe deplin de partea domnului Chertiție, deoarece realismul uneori crâncen al scenelor descrise nu constituie vreo pledoarie pentru comportamentele antisociale ci, dimpotrivă, una pentru regăsirea căii drepte, prin devoalarea cu mijloace literare a efectelor distrugătoare ale crimei organizate. Una din scenele reclamate este, probabil, cea de la p. 49-50, unde sunt descrise metodele prin care este torturat, fizic și psihic, un deținut de către plutonierul Iorga și maiorul Andreicuț. La o lectură atentă, se pot identifica două explicații ale acestui comportament condamnat. Cea în care formarea lui Andreicuț ca „un om rece și intransigent, care n-are în sufletul său loc decât pentru ură și răzbunare”, din cauza copilăriei nefericite pe care a avut-o (p. 13), nu ni se pare credibilă, părându-ne mai degrabă inspirată din multitudinea de filme artistice americane care conțin una și aceeași explicație pentru toate actele criminale îndreptate împotriva copiilor (ca aparținând adulților abuzați, la rândul-le, în copilărie). Această insistență de a exclude axiomatic posibilitatea ca suferința din copilărie să îl poată transforma pe om pur și simplu într-un om mai bun, sau măcar într-unul preocupat să ofere protecția de care el nu a avut parte în copilărie, este mult mai neliniștitoare din perspectiva reintegrării sociale a fostelor victime ale sistemului penitenciar represiv, deoarece, prin simetrie, ne poate sădi convingerea (evident greșită și demonstrată deja ca atare) că foștii deținuți politici nu pot deveni decât reci și intransigenți, preocupați de răzbunarea împotriva celor care i-au abuzat, într-un fel sau altul. Cealaltă explicație este oferită chiar de către deținutul Barbu, atunci când prezintă motivul condamnării lui, respectiv asasinarea unui milițian din Brăila, fost campion la box, după ce comisese deja o serie întreagă de spargerii în oraș („Când am zărit clădirea miliției, m-am oprit brusc, prefăcându-mă că îmi închei șiretul la pantofi. Am scos de la ciorap cuțitul și când m-am ridicat, cu o lovitură fulgerătoare i-am secționat carotida. N-a trăit decât câteva minute și priveam cu groază cum se scurge sângele din el. Am fugit de acolo și sincer, îmi pare rău. Chiar n-am vrut să-l omor. Asta e, ghinionul lui” - p. 50). Plimbarea prin oraș cu un cuțit la ciorap, dar și sângele rece evident cu care fusese comisă crima, elemente combinate cu ipocrizia pretinsei lipse de dorință de a o comite (idee formulată cu nonșalanță și contradictoriu, parcă doar pentru a manipula ascultătorul) nu este de natură să ni-l facă pe Barbu simpatic și nici nu ne determină să aderăm cu entuziasm la descrierea sa plină de empatie de la pagina anterioară, ca un „tânăr cu fața de copil”. Evident însă că nu putem subscrie nici la metodele ilegale de chinuire a deținuților.

În această atmosferă cu bune și cu rele, nu e lucru de mirare apariția unor știri senzaționaliste și lipsite de comprehensivitate, precum cea legată de „Fostul torționar, baimăreanul Ioan Chertiție, cunoscut ca fiind singurul gardian care și-a recunoscut nenorocirile pe care le-a comis în penitenciar în timpul regimului satanic comunist, a declarat, în exclusivitate pentru vladherman.blogspot.ro”. Având în vedere preeminența actuală evidentă (din punctul de vedere al modelării percepției publice comune) a surselor de pe Internet față de cărțile publicate de edituri cu o distribuție limitată, avem de-a face cu o substanțială deturnare de sens a operei lui Ioan Chertiție. Fostul gardian nu teoretizează despre caracterul satanic al vreunei orânduiri și nici nu se recomandă ca

un protagonist al represiunii din vremuri staliniste, ci devoalează violența și corupția existente în sistemul penitenciar de la finele regimului Ceaușescu; în fond, protestează împotriva unei expresii curente a răutății umane. O ipostază în care e ușor să obțină empatia unui public obișnuit nu numai cu memoria ecranată a represiunii postbelice, ci și cu sumedenia de filme americane bazate pe ideea superiorității deținuților (și a acelor de drept comun, inclusiv inevitabilul erou pozitiv condamnat pe nedrept) în fața administrației violente și corupte.

Postul de televiziune R.T.V. a găzduit, în data de 6 august 2013, o lungă emisiune ocazională de cazul fostului comandant al penitenciarului din Râmnicu Sărat, Alexandru Vișinescu. Emisiunea s-a integrat perfect în campania mediatică declanșată de inițiativele juridice ale I.I.C.C.M.E.R., însă a eșuat în mare măsură, din cauza unei confuzii impardonabile care a stat la baza concepției ei. Concret, în lipsa unui material documentar convingător despre activitățile de la Râmnic sau despre crimele efective ale perioadei 1945-1964, amfitrionii și-au construit emisiunea pe baza „mărturiei unui torționar”, prezentând imagini din filmul documentar dedicat lui Ioan Chertiție și făcând referiri în termeni generali la activitatea acesteia, pe fondul dezbaterii referitoare la crimele petrecute în sistemul penitenciar din primele decenii postbelice. Previzibil, invitații din studio au preluat ideea, clamându-și la unison dușmănia față de „acest ticălos”, „acest criminal”, care însă (conform unei observații pe care autorul ei o considera, pesemne, de mare finețe) a fost doar „o unealtă a armatei sovietice” care a instaurat comunismul în România (?!). Reușita imagistică a emisiunii (datorată filmărilor cu torționarul, preluate în mare număr, fără însă a fi difuzată vreo declarație explicită a acestuia referitoare la presupusa sa implicare în crimele de la Sighet și creindu-se falsa impresie că ar fi vorba despre o mărturisire de ultimă oră, ocazională de cazul Vișinescu) s-a reflectat în performanța de a-l „îmbătrâni” pe Ioan Chertiție cu câteva decenii bune (acesta fiind născut în anul 1956!) și de a compromite, în opinia noastră (în cazul emisiunii menționate), șansele unei discuții necesare despre etică în sistemul penitenciar. Dezvoltând „din zbor” ideea, pe site-ul www.B365.ro a fost postat, zece zile mai târziu, un articol și mai fantezist, în care se afirmă nici mai mult nici mai puțin decât că „Ioan Chertiție este unul dintre torționarii care la începutul epocii comuniste le-a făcut viața un iad deținuților din închisorile regimului. El a povestit despre vremurile în care «domnea» peste închisorile comuniste și în care «mirosul» de teroare era «drogul» său zilnic. Printre cei torturați de el s-a numărat și Iuliu Maniu, care a fost încarcerat în închisoarea de la Sighet”(!).

În acest punct al discuției, deși subscriem bucuroși la orice condamnare a regimului de detenție (care era frecvent unul de exterminare) suportat de prizonierii politici ai perioadei 1945-1964 (și, în cazurile punctuale cunoscute, și după această dată), mărturisim la rândul-ne că ne e greu să ne reprimăm anumite întrebări legate de efectul unei tranșări atât de categorice între cei buni (invariabil, deținuții) și cei răi (invariabil, autoritățile). Concret, pentru a nu da ocazia altor confuzii, ne grăbim să precizăm că ne referim la confuzia creată între deținuții politici și cei nu atât de drept comun, ci (mult mai relevant decât apartenența la categoria largă a „dreptului comun”), închiși pentru infracțiuni de drept comun de o gravitate extremă (nu cred că o crimă sau un viol, sau ambele combinate, de pildă, devin fapte pozitive numai pentru că s-au petrecut în perioada regimului comunist și nici că acestea nu trebuiau pedepsite cu închisoarea, fapt

Recenzii. Note de lectură

care făcea inevitabil necesare atât existența închisorilor, cât și a personalului de deservire a acestora.

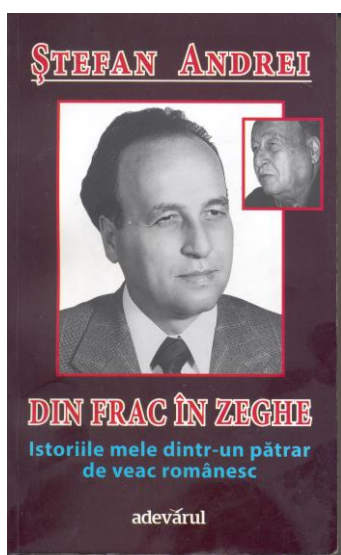
Având în vedere cele de mai sus, lectura completă a tripticului ne-a stârnit uneori senzații contradictorii, însă o recomandăm fără rezerve. În fond, asemenea lecturi nu te pot determina să devii un om mai rău. Dincolo de acest considerent, este o ocazie rară de a cunoaște mai bine (chiar dacă limitat, în general, la anumite spații de detenție, nu la întregul sistem penitenciar) și atmosfera din acele „locuri misterioase” care stârneau curiozitatea copiilor, de dincolo de zidurile tăcute, și după 1982. Redactate nu numai cu fior etic, ci și cu talent (în special *Confesiunile...*), sperăm că evocările lui Ioan Chertiție vor ocaziona mai multe analize de genul celei extrem de comprehensive (așa cum ne obișnuise de mult timp acest autor) a lui Mircea Stănescu (vezi recenzia la ultima ediție a *Confesiunilor...*, publicată în „Archiva Moldaviae”, nr. VI/2014, Iași, pp. 593-596).

Există în România și autori care au reușit să treacă (deși propria experiență dramatică i-ar fi predispus la o analiză lipsită de nuanțe aparent relativizatoare) dincolo de percepția detaliilor factice, prin stilizarea receptării extrem de acute, traumatizante pentru mult timp, a acestora. Este și cazul aceluia bucureștean arestat în noaptea de 21 spre 22 decembrie 1989, care, după ce simte „senzația de intolerabilă agresiune morală” asupra propriei persoane, percepe prin toate simțurile violența fizică de coșmar împotriva semenilor săi de suferință: „Podeaua era plină de trupuri aruncate de-a valma. Printre ele, călcând și izbind, cizmele milițienilor făceau poteci de ordine. Înjurau continuu, monoton și cu ură. Își întrețineau prin vorbe îndârjirea pe care un maior crăcănat și violent le-o inculca, pomenindu-l mereu pe *tovarășul secretar general*. Frica de superiori și plăcerea de a dispune de un trup erau deopotrivă vizibile pe fețele acelor puștani în uniformă, care nu cereau decât schița unui ordin pentru a putea schingui cu conștiința împăcată. Loveau în cine apucau, la întâmplare” (H.-R. Patapievici, *Politice*, cu ilustrații de Dan Perjovschi, București, Ed. Humanitas, 1996, p. 9). Întrebarea (retorică) a revoluționarului bucureștean, inevitabilă, era similară cu cea a fostului gardian din Maramureș, chiar dacă a dus, în timp (sub impactul direct al violențelor din iunie 1990), la o stare de spirit mai puțin optimistă decât a acestuia din urmă: „M-am întrebat de multe ori de ce acei oameni în uniformă executau ordinul de a aresta ca și când ar fi dorit să extermină? – de ce ațâțau o suferință deja produsă, prin violențe pe care nimeni nu le ordona? – de ce adăugau durerii unui *semen* de al lor setea irațională de gemetele iscate prin ura torționară față de un *condamnat*?” (*ibidem*, p. 184). Concluzia de la p. 185 a *Politiceilor* este însă cea care ne stârnește cu adevărat fiorii neliniștii în fața a ceea ce sperăm, încă, a nu fi inevitabil să se reediteze, grație irepetabilității împrejurărilor istorice: „Simt aici și altceva, și anume combinația sordidă dintre iresponsabilitatea morală a unui funcționar plătit să bată și gustul său pervers pentru violența care se bucură de imunitate. Căci, să nu ne amăgim: *crușimea* acestor bătăuși «legali» nu a fost ordonată; ea este contribuția lor personală, executată cu plăcere și fantezie”.

Ioan Chertiție a găsit un rost în toată suferința (fizică, în special, a deținuților și morală, a lui) pe care a valorificat-o literar: „Da, am fost torționar! Numai că acum am devenit o torță pentru Hristos!” (*Confesiunile...*, p. 10). Depinde acum de noi, ceilalți, s-o

și valorizăm durabil, astfel încât tot acest efort mai mult decât laudabil să nu fie unul fără efect în timp.

Silviu B. Moldovan

Ștefan Andrei, *Din frac în zeghe. Istoriile mele dintr-un pătrar de veac românesc*, București, Adevărul Holding, 2013, 365 p.

Referindu-se la politica externă a României din deceniile șapte și opt ale secolului al XX-lea, regretatul academician Florin Constantiniu o califica drept „dinamică și imaginativă” și oferea, succint, câteva argumente: „Nicolae Ceaușescu ține piept Kremlinului, șicanează Pactul de la Varșovia, mediază în conflictul din Orientul Mijlociu, Golda Meier, premierul Israelului, îl găsește «atrăgător și energic», cancelarul Willy Brandt îl consideră un interlocutor vrednic de interes, prin alergia pe care o manifestă față de diviziunea Europei în blocuri militare, președinții S.U.A., Richard Nixon și Gerald Ford, vizitează România sau îl invită la Casa Albă pe Nicolae Ceaușescu”¹.

Toate acestea nu ar fi fost posibile dacă Nicolae Ceaușescu nu și-ar fi sprijinit inițiativele și demersurile din planul politicii externe pe o echipă de profesioniști redutabili, capabilă să structureze dimensiunile strategice și să aleagă căile tactice optime pentru afirmarea României în arena relațiilor internaționale. Din această echipă au făcut parte, de-a lungul timpului, într-o formă sau alta, figuri de marcă precum Ion Gheorghe Maurer², Corneliu Mănescu, Alexandru Bârlădeanu, Corneliu Bogdan, George Macovescu, Ștefan Andrei.

Dintre toți cei amintiți, doar Ștefan Andrei a reușit, după știința noastră, să-și publice un volum de memorii. Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Bârlădeanu³, Corneliu Mănescu⁴ și-au expus o parte a experiențelor trăite în funcțiile înalte pe care le-au ocupat în cadrul unor interviuri acordate prof. Lavinia Betea. La rândul său, Ștefan Andrei a acordat și el un interviu-maraton doamnei Betea, materializat într-un volum

¹ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, ediția a IV-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010, p. 509.

² Lavinia Betea, *Maurer și lumea de ieri: mărturii despre stalinizarea României*, Arad, Fundația Culturală Ioan Slavici, 1995.

³ Idem, *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceaușescu și Iliescu: convorbiri*, București, Editura Evenimentul Românesc, 1997.

⁴ *Convorbiri neterminate: Corneliu Mănescu în dialog cu Lavinia Betea*, Iași, Editura Polirom, 2001.

Recenzii. Note de lectură

publicat în anul 2011⁵, dar, în același timp, își redacta memoriile. Din nefericire, acesta s-a stins din viață la 31 august 2014, în vârstă de 83 de ani, înainte de a-și finaliza proiectul.

Dar cine a fost Ștefan Andrei și de ce ar fi importante „istoriile” sale dintr-un „pătrar de veac”? Născut la 29 martie 1931, sat Livezi, com. Podari, jud. Dolj, Ștefan Andrei a urmat cursurile primare în localitatea natală după care a dat examen de admitere la Liceul Militar „Dimitrie A. Sturdza”, din Craiova. Așa cum își amintea peste decenii, a fost un „examen dur”: „peste 300 de candidați pentru 36 de locuri”. Cu media 8,00, Ștefan Andrei a fost admis al patrulea, rezultatele concursului fiind publicate în ziarul „Universul”. Cam ce impact avea un astfel de eveniment pentru o familie de țărani săraci din acea vreme și cum prețuia aceștia știința de carte, reiese și din faptul că tatăl lui Ștefan Andrei purta încă în portofel, în anul 1978, în momentul morții, tăietura din ziar cu rezultatele examenului din 1943!

Întrucât în anul 1948 liceele militare au fost desființate, cursurile liceale au fost finalizate la Liceul „Frații Buzești”, din Craiova, în anul 1951. Devenit membru al Uniunii Tineretului Muncitor din anul 1949, Ștefan Andrei a urmat cursurile Facultății de Construcții Hidrotehnice din cadrul Institutului de Construcții București (1951-1954).

Odată ajuns în București, Ștefan Andrei a fost tot mai activ în domeniul vieții politice, parcurgând un veritabil *cursus honorum*: redactor la secția internațională a ziarului „Scânteia tineretului” (din 1951), șef al Comisiei cultural-artistice și al Comisiei internaționale a Consiliului U.A.S.R. (1960-1961); adjunct al șefului Secției Relații cu Străinătatea a C.C. al U.T.M. (1961-mai 1965); adjunct al șefului Secției Relații Externe a C.C. al P.M.R./P.C.R. (mai 1965-23 iul. 1966); prim-adjunct al șefului Secției Internaționale a C.C. al P.C.R. (din 23 iul. 1966); membru al Consiliului Apărării R.S.R. (din 29 apr. 1974); șef al Secției Relații Externe a C.C. al P.C.R. (în 9 mart. 1977); ministrul Afacerilor Externe (28 mart. 1978-11 nov. 1985); președinte al Consiliului Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale (15 nov. 1985-24 oct. 1987); viceprim-ministru al Guvernului (14 sept. 1987-22 dec. 1989)⁶.

Dacă funcțiile deținute în aparatul de partid și în cel de stat au fost de primă importanță, nu trebuie uitată poziția pe care Ștefan Andrei a deținut-o în cadrul conducerii partidului. El a devenit membru supleant al C.C. al P.C.R. (12 aug. 1969-21 iul. 1972), membru al C.C. al P.C.R. (21 iul. 1972-22 dec. 1989), membru al Secretariatului C.C. al P.C.R. (21 iul. 1972-23 mart. 1978), membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (18 apr. 1972-28 nov. 1974), membru supleant al C.P.Ex. al C.C. al P.C.R. (28 nov. 1974-22 dec. 1989).

Așadar, o personalitate de prim-rang a vieții politice, implicată, într-o formă sau alta, în elaborarea strategiilor de acțiune și în luarea deciziilor care au condus la

⁵ *I se spunea Machiavelli: stăpânul secretelor lui Ceaușescu. Ștefan Andrei în dialog cu Lavinia Betea*, ediție îngrijită de Cristina Diac, Florin Răzvan Mihai, Ilarion Țiu, București, Adevărul Holding, 2011.

⁶ C.N.S.A.S., *Membrii C.C. al P.C.R. 1945-1989. Dicționar*, coord. Florica Dobre, autori: Liviu Marius Bejenaru, Clara Cosmineanu-Mareș, Monica Grigore, Alina Ilinca, Oana Ionel, Nicoleta Ionescu-Gură, Elisabeta Neagoie-Pleșa, Liviu Pleșa, studiu introductiv: Nicoleta Ionescu-Gură, București, Editura Enciclopedică, 2004, p. 71.

Recenzii. Note de lectură

edificarea unei politici externe extrem de dinamice. Simpla enumerare a funcțiilor deținute de-a lungul timpului de Ștefan Andrei credem că se constituie într-un argument suficient de puternic pentru a parcurge volumul semnat de acesta.

Lucrarea memorialistică, structurată pe șase capitole mari, beneficiază de un atu suplimentar constând în includerea a nu mai puțin de 22 de aprecieri semnate de personalități ale vieții culturale, politice și literare. Nu mai puțin de trei academicieni (Florin Constantiniu, Dan Berindei, Răzvan Theodorescu), trei foști miniștri de externe (Adrian Năstase, Theodor Meleșcanu, Adrian Cioroianu), scriitori și poeți (Dinu Săraru, Adrian Păunescu, Fănuș Neagu, Ion Dodu Bălan) au adus un elogiu, au depus o mărturie asupra calității de om de caracter, asupra inteligenței și profesionalismului, asupra dragostei de țară și de semenii a autorului volumului prezentat aici.

„Profesiunea de credință” a autorului și scopul demersului său sunt sintetizate în următoarele cuvinte: „încerc să prezint în această carte oamenii pe care i-am cunoscut, faptele, evenimentele pe care le-am trăit, așa cum le-am văzut atunci, dar și așa cum judec acum unele dintre ele. Mă voi strădui să fiu obiectiv, corect, să prezint adevărul, să fiu util celor care vor să cunoască mai bine perioada 1965-1989 din istoria României (p. 45).

Într-adevăr, pe parcursul volumului autorul a reușit să aducă în atenție o suită de informații valoroase asupra unor aspecte suficient de controversate ale relațiilor României în plan internațional, dar și asupra unor evoluții din plan intern. Astfel, istoricii sau cititorii dornici de a ști mai multe despre această perioadă pot afla amănunte inedite cu privire la implicarea României în medierea conflictelor americano-vietnamez și arabo-israelian, medierea dintre regele Spaniei Juan Carlos și liderul comunist Santiago Carrillo, asupra adevăratelor relații dintre România și U.R.S.S. sau a celor existente în cadrul Pactului de la Varșovia sau în cadrul C.A.E.R.

Din plan intern merită relevate atât reproducerea unor detalii asupra vieții cotidiene (munca epuizantă a copiilor de țărani și viața de lipsuri, seriozitatea cadrelor didactice din învățământul liceal, impactul Capitalei asupra unui tânăr provincial), cât și aspecte de culise din unele decizii politice. Sunt abordate chestiuni precum debarcarea lui Alexandru Drăghici, reabilitarea lui Pătrășcanu, ascensiunea Elenei Ceaușescu, dar și decizii precum transformarea salariului în... retribuție sau mutarea (nerealizată!) Muzeului Satului la Mogoșoaia.

Deosebit de interesante sunt mini-portretele pe care le realizează personalităților pe care le-a cunoscut în activitatea sa. De exemplu, fostul ministru de externe aprecia că „n-a fost mereu un singur Ceaușescu, că n-a fost mereu același Ceaușescu” (p. 75), apreciind că „este incontestabil că mintea lui Nicolae Ceaușescu era multă. Dar, indiscutabil, cum zice vorba românească, nu toată era și bună, benefică” (p. 66). Ideea este prezentată și sub altă formă: „Om cu calități pe care nu i le pot contesta nici cei mai aprigi dușmani, dar și cu defecte grave, Nicolae Ceaușescu nu cunoștea loialitatea (...) Fără nici o remușcare, Ceaușescu arunca din căruța puterii oameni care îl ajutasera și-i fuseseră colaboratori apropiați” (p. 57).

Potrivit lui Ștefan Andrei, Nicolae Ceaușescu avea o „aplecare bolnăvicioasă” „spre a judeca nepotrivit orice câștig fără muncă. Îmi amintesc cât de revoltat era atunci când se discuta, de exemplu, stabilirea ratei dobânzii la banii depuși de populație la

Recenzii. Note de lectură

C.E.C., totdeauna spunând că trebuie stabilită o dobândă minimă, deoarece este un câștig fără muncă” (p. 106).

Nu au scăpat atenției și talentului de portretist ale autorului nici personajele care au populat panteonul puterii în ultimele decenii ale regimului comunist. În câteva cuvinte doar, autorul a reușit să surprindă esența caracterului și impactul avut de aceștia în domeniul de activitate:

Constantin Dăscălescu – „un fel de «buldozer», fără o cunoaștere aprofundată a problemelor economiei naționale, dar abil, dur, fără simțul răspunderii” (p. 58).

Angelo Miculescu – „poate cel mai bun și competent ministru al Agriculturii din anii postbelici” (p. 58)

Constantin Radu⁷ – „personaj șters și limitat, slujitor devotat și statornic al lui Tudor Postelnicu”, „secretar al C.C. al P.C.R. cu problemele de cadre și subordonat direct Elenei Ceaușescu, căreia îi căra dosarele. Aceasta îl certa și țipa la el, veșnic nemulțumită de modul cum întocmea dosarele ce i se prezentau” (p. 96).

Emil Bodnăraș era apreciat, la rândul său, drept o personalitate „cu o memorie și o inteligență remarcabile” și „un fermecător povestitor” (p. 117).

Foarte interesante sunt și aprecierile formulate cu privire la personalități de peste hotare, cunoscute prin natura activității sale în domeniul relațiilor externe.

William Averell Harriman, fost ambasador al S.U.A. la Moscova (1943-1946), secretar de stat pentru Comerț (1946-1948) și administrator al Planului Marshall pentru Europa, era apreciat, după întâlnirile din 1976, 1978, 1981 și 1982, drept „una dintre personalitățile cele mai interesante pe care le-am întâlnit în viața mea” (p. 109). Apreciat drept „occidentalul cu cea mai vastă experiență în negocierile cu U.R.S.S.”, Harriman formulase în timpul discuțiilor cu Andrei o apreciere foarte plastică, reproducă de acesta ca atare: „în negocieri, rușii îți vând un cal și-ți iau banii de două ori pentru același cal” (p. 133).

Cunoscându-l pe Zbigniew Brzezinski în calitatea acestuia de consilier al președintelui Carter pentru probleme de securitate, Ștefan Andrei considera că, deși „bine pregătit teoretic, el era pătimaș în judecăți, se enerva repede, își prezenta opiniile în manieră didactică, pe alocuri cu rigiditate” (p. 138).

În alte ocazii, chiar dacă nu formulează o apreciere directă, autorul redă unele amănunte extrem de semnificative, care pot contribui la înțelegerea dimensiunilor unei

⁷ Constantin Radu, născut la 19 aprilie 1926, în Adjud. Membru de partid din septembrie 1953, membru supleant al C.C. al P.C.R. (18 dec.1982-22 mart.1984); membru al C.C. al P.C.R. (22 mart.1984-22 dec.1989); membru al Secretariatului C.C. al P.C.R. (22 mart.1984-5 oct.1987 și 3 febr.-24nov. 1989); membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. (28 iun.1988-24 nov.1989); membru al Comisiei Centrale de Revizie (12 aug.1969-28 nov.1974). Șef de sector la Secția Cadre a C.C. al P.C.R. (1974-26 sept.1978); șef de secție la Departamentul Securității Statului (26 sept.1978-21 mai 1982); adjunct al șefului Secției Cadre a C.C. al P.C.R. (21 mai-4 oct.1982); prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București și membru al biroului Comitetului municipal de partid (4 oct.1982-22 mart.1984); membru al Comisiei Naționale de Demografie (în apr.1983); vice-prim-ministru al Guvernului (1 oct.1987-21 mai 1988); prim-secretar al Comitetului municipal de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București (21 mai 1988-3 febr.1989) – *ibidem*, p. 496.

personalități. De exemplu, referindu-se la cel mai longeviv premier al regimului comunist, Ștefan Andrei nota: „de la început m-a impresionat faptul că Maurer – care știa excelent limba franceză, din familie – chiar și în avion avea cu el un «Petit Larousse Illustré», pe care tot îl mai studia, căutând cuvinte rar folosite sau expresii tipic franțuzești” (p. 52).

Deși trebuie luate cu o notă de reținere, fiind vorba de repovestiri, în volumul lui Ștefan Andrei se regăsesc și o serie de aprecieri formulate de diverși oameni politici. De exemplu, potrivit acestuia, în noiembrie 1967, în timpul unei „mese tovarășești” de la Ambasada României din Moscova, Ion Gh. Maurer l-ar fi „înțepat” pe Leonte Răutu cu următoarele cuvinte:

„Tu n-ai terminat nimic, nici facultatea de farmacie (...) tu gândești mai înainte în limba rusă și apoi în limba română; Dej îmi spunea că n-are încredere în sinceritatea ta, deoarece te miști după cum bate vântul”⁸ (p. 44).

Valoarea volumului este sporită de includerea în acesta a stenogramei discuției avute de Ștefan Andrei cu liderul chinez Deng Xiaoping, vicepreședintele C.C. al P.C. Chinez, în 17 iunie 1981. Subiectul în discuție era intenția Chinei de a reduce importurile din România, misiunea lui Ștefan Andrei fiind de a obține păstrarea prevederilor protocolului comercial inițial. Succesul misiunii poate fi rezumat în cuvintele premierului Chen Muhua: „Prietenia chinez-română este mare, iar China este prea mare ca să nu se găsească unde să fie folosite produsele românești” (p. 148).

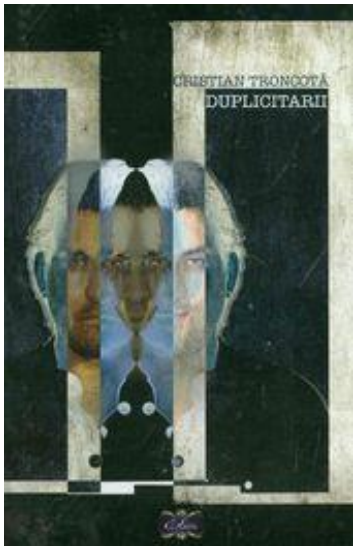
Un segment important din economia volumului este alocat așa-numitelor „lecturi paralele”, în fapt evocări mai scurte sau mai ample a destinului unor personalități precum Panait Istrati, Liviu Rebreanu, Ionel Teodoreanu, Emil Cioran, Al. Piru, Vasile Militaru, Ioana Radu, Marin Sorescu și a modului în care, într-un fel sau altul, s-au intersectat cu activitatea lui Ștefan Andrei.

Nu în ultimul rând, merită citite cu atenție ultimul cuvânt al fostului ministru de Externe în procesul intentat membrilor C.P.Ex. și ultimul cuvânt în recursul formulat în cadrul procesului amintit, adevărate bijuterii de elocvență, presărate cu informații prețioase pentru reconstituirea deciziilor din ultimele zile de existență a regimului comunist.

În ansamblu, volumul poate fi apreciat ca o lectură care îmbină plăcutul cu utilul, fiind scris într-o manieră atrăgătoare, iar informațiile „de culise” contribuind la o înțelegere mai nuanțată a epocii comuniste, cu luminile și umbrele sale.

Luminița Banu

⁸ Asupra personalității lui Leonte Răutu și a capacității sale de „adaptare”, vezi Vladimir Tismăneanu, Cristian Vasile, *Perfectul acrobat. Leonte Răutu, măștile răului*, București, Editura Humanitas, 2008.

Cristian Troncotă, *Duplicitarii. Din istoria serviciilor de informații și securitate ale regimului comunist din România (1965-1989)*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2014, 448 p.

Domnul Cristian Troncotă, istoric consacrat al serviciilor de informații, formator a generații de ofițeri de informații (în calitate de profesor și decan al Facultății de Informații din cadrul Academiei Naționale de Informații), fost el însuși, pentru o scurtă perioadă, ofițer de securitate în cadrul Centrului de Informatică și Documentare, propune specialiștilor, dar și publicului larg, o nouă ediție a uneia dintre lucrările domniei-sale.

Ca la orice reeditare, se naște, firesc, o întrebare legată de mobilurile care au stat la baza deciziei republicării. În acest caz, față de prima ediție, apărută în anul 2003, la aceeași editură, domnul Troncotă ne propune „un text mult întregit și îmbunătățit”, în care a ținut cont de „unele critici îndreptățite ale celor care au avut răbdarea și bunăvoința să parcurgă lucrarea” (p. 10). De asemenea, în noua ediție autorul s-a străduit să utilizeze „pe cât posibil numeroasele date și informații apărute în literatura de specialitate, atât din țară cât și în străinătate din ultimii zece ani” (p. 10).

De la bun început, istoricul Cristian Troncotă își precizează viziunea asupra rolului și modului de scriere a istoriei recente, mai cu seamă a istoriei serviciilor de informații, pledând pentru obiectivitate și moralitate: „...falsurile istorice nu-și au rostul. La fel și istoria contrafactuală care se reconstituie în baza unor viziuni subiective, cu o mare încărcătură politico-ideologică convenabilă de regulă celor implicați sau ieșiți învingători dintr-o confruntare. Sunt de acord că întotdeauna în istorie învingătorii au dictat pacea și i-au judecat pe cei învinși. Dar învingătorii nu sunt îndreptățiți moral să mai dicteze și istoria” (p. 11).

Cu toate acestea, autorul nu ezită să-și exprime îndoiala asupra posibilității efective a unei abordări perfect obiective a subiectului tratat, căci „de regulă prima și a doua generație de istorici se formează în umbra și sub presiunea ideilor, uneori chiar a ideologiilor promovate de învingători”. Abia odată cu a doua și a treia generație „evenimentele încep să fie văzute și percepute mult mai echilibrat și echidistant politic” (p. 11). Evident, termenul de „generație de istorici” reclamă o sumă de precizări suplimentare, dar ne vom mulțumi aici să consemnăm obiectivul asumat de autor: „principala idee care m-a călăuzit a fost să transmit cititorilor un mesaj spre normalitate” (p. 12), înțelesă ca situația în care „majoritatea populației unei națiuni este convinsă de valorile democrației” (p. 13).

După cum era și firesc, structura lucrării a rămas, în bună măsură, aceeași, fiind adăugate însă unele subcapitole, iar câteva din subcapitolele ediției I fiind dezvoltate în

capitole de sine stătătoare. Dacă în cele mai multe cazuri aceste elemente de noutate, în raport cu prima ediție, se constituie într-un plus al noului volum, am identificat și un subcapitol care, în opinia noastră, prin caracterul polemic și vădit lipsit de obiectivitate, nu-și avea locul aici, ci, mai degrabă, în alt tip de publicație.

Astfel, în capitolul al doilea, *Evoluția structurilor și noua politică în domeniul securității (1965-1989)*, a fost inclus, pe lângă subcapitolul *Poliție politică preventivă*, existent în prima ediție, un nou subcapitol: *Poliția politică*. Pe parcursul acestuia, autorul, pornind de la o definiție proprie a termenului de *poliție politică*⁹, ajunge la concluzia întemeiată că „este eronat să se considere că poliția politică ar fi existat și există doar în regimurile totalitare” (p. 47), singurul „răspunzător de promovarea și susținerea gradului/politicilor de represiune” fiind „factorul de conducere politică a statului” (p. 48).

În cazul regimului comunist din România, „sistemul instituționalizat cu rol de poliție politică” ar fi cuprins: „sistemul legislației penale, Securitatea cu aparatul informativ, trupele de securitate și miliție, Miliția, Procuraturile și Tribunalele militare, sistemul penitenciar și al locurilor de detenție și dislocare a deținuților politici” (p. 48).

Plecând de la aceste considerații, autorul este de părere că C.N.S.A.S., „în baza unui cadru legal abuziv juridic și discriminatoriu”, a întreținut „vânătoarea de vrăjitoare sau vendetta”, prin faptul că a acuzat doar pe unii „securiști” „că au făcut poliție politică”, în loc să aibă în vedere „tot personalul sistemului și felul cum fiecare s-a raportat la cadrul legal și metodologiile instituțiilor din care a făcut parte, modul tendențios de interpretare a legii sau încălcarea deliberată a legii cu consecințe grave pentru persoanele vătămate” (p. 49).

Ba, mai mult, domnul Cristian Troncotă nu ezită să susțină: „...faptul că puterea politică din România democratică se folosește de o instituție, C.N.S.A.S., pentru a se lupta cu trecutul oamenilor **seamănă leit** (subl. ns. F.B.) cu ceea ce făcea poliția politică în mod abuziv într-o anumită epocă istorică, respectiv anii '50 ai secolului trecut, când erau urmăriți oameni doar pentru faptul că înainte de instaurarea regimului comunist făcuseră parte sau simpatizaseră cu partidele «burghezo-moșierești». Practic se înlocuiește o formă de poliție politică abuzivă și represivă cu o alta, nerepresivă dar perfidă” (p. 50).

Ajunși în acest punct, nu ne putem reprima unele nedumeriri, provocate de contradicția dintre astfel de afirmații și textul Legii nr. 293 din 14 noiembrie 2008 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității. În această lege scrie clar: „În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, puterea comunistă a exercitat, **în special prin organele securității statului, parte a poliției politice** (subl. ns. F.B.), o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale. Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității”. Așadar, nu *doar* Securitatea este considerată a fi făcut poliție

⁹ „Poliția politică nu reprezintă altceva decât totalitatea structurilor instituționale, deci care funcționează pe bază de lege, pentru a preveni, a reduce sau a ține sub control fenomenul infracțional referitor la ordinea constituțională” (p. 47).

politică, ci această instituție a fost numai *o componentă, o parte* a sistemului de poliție politică!

Pe de altă parte, art. 2, lit. a din lege face o distincție clară între ofițerul de securitate, ca angajat al acestei instituții, indiferent de denumirea oficială purtată de-a lungul timpului, și termenul de „lucrător al Securității”, folosit în contextul actual. Astfel, prin „lucrător al Securității” se înțelege „orice persoană care, având calitatea de ofițer sau de subofițer al Securității sau al Miliției cu atribuții pe linie de Securitate, inclusiv ofițer acoperit, în perioada 1945 - 1989, a desfășurat activități prin care a suprimat sau a îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului”. Deci, din nou, nu e vorba *doar* de ofițerii de securitate, nici de *toți* ofițerii de securitate! Termenul de „lucrător al Securității” folosit în lege îi include și pe ofițerii și subofițerii de miliție care, ca și unii din ofițerii și subofițerii de securitate, au desfășurat activități prin care *au suprimat sau au îngădit drepturi și libertăți fundamentale ale omului*.

Este drept, legea nu prevede nimic referitor la foștii magistrați și nici la persoanele care au lucrat în sistemul penitenciar, decât în măsura în care în rândul acestor categorii s-au aflat ofițeri de securitate acoperiți (cum a fost cazul col. Gh. Crăciun, comandantul penitenciarului Aiud în perioada nov. 1958 – dec. 1964¹⁰) sau colaboratori ai Securității. Dar acest aspect poate fi imputat C.N.S.A.S. sau, mai degrabă, legiuitorului? În plus, în opinia noastră, persoanele din sistemul penitenciar ar putea fi urmărite sau „deconspirate” eventual, pentru *alte delict*e săvârșite împotriva deținuților (crime, tortură, rele tratamente, abuz în serviciu etc.), activitățile de poliție politică fiind desfășurate în locurile de detenție tot de către Securitate prin servicii specializate!

Așadar, nimeni nu a fost declarat „lucrător al Securității” de către C.N.S.A.S. (de fapt, de către Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București) *doar* pentru că a fost angajat al Securității, ci *numai* în cazul în care a încălcat *drepturile și libertățile fundamentale ale omului*.

Nu în ultimul rând, nu înțelegem acuza domnului Troncotă că C.N.S.A.S. ar face „poliție politică”, fie ea și „nerepresivă dar perfidă” (p. 50). Potrivit propriilor spuse, chiar într-un stat cu regim democratic, „cine se angajează să acționeze pentru a schimba regimul politic constituțional prin alte mijloace decât cele prevăzute chiar în Constituție (ilegal și clandestin) intră automat în obiectivul de lucru al poliției politice” (p. 47). Să se afle oare foștii ofițeri de securitate în această ipostază? S-au angajat aceștia în acțiuni ce vizează schimbarea regimului politic constituțional din România, astfel încât regimul, pentru a se apăra, a „asmuțit” C.N.S.A.S. asupra bieților oameni? Noi credem că răspunsul este, evident, negativ!

În plus, am remarcat încă o omisiune în paralela inedită dintre activitatea C.N.S.A.S. și cea a poliției politice din anii '50: domnul Cristian Troncotă nu informează cititorii asupra pedepselor care s-au abătut asupra foștilor ofițeri de securitate declarați de instanță drept „lucrători de securitate” și publicați ca atare în „Monitorul oficial”, partea a III-a, conform legii! Din câte știm noi, legislația existentă nu are un caracter punitiv, nefiind prevăzute nici măcar interdicții pentru ocuparea unor

¹⁰ Vezi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbăș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, Iași, Editura Polirom, 2009, pp. 171-177.

funcții publice de către foștii colaboratori sau de către „lucrătorii de securitate”, decât cu rare excepții (de exemplu, potrivit Legii nr. 293/2008, aceștia nu pot fi angajați ai C.N.S.A.S sau membri în Colegiul C.N.S.A.S.).

Atunci, unde este „abuzul de putere” săvârșit de C.N.S.A.S. „prin încălcarea drepturilor omului și ale cetățeanului pe motive politice”? Nu mai vorbim de faptul că actualul sistem juridic permite oricărei persoane care se consideră nedreptățită printr-o sentință să recurgă la căile de atac ordinare (apelul și recursul) și extraordinare (contestația în anulare, revizuirea și recursul în interesul legii), restabilind astfel adevărul.

Revenind la subcapitolele nou introduse, în capitolul al II-lea mai apar: *Lumini și umbre în activitatea de contraspionaj, Pașa și protecția demnitarilor, Cazul doctorului Schächter*. Fiecare dintre acestea oferă o sumă de informații interesante despre activitatea Securității în epocă. De exemplu, viziunea paranoică a conducerii Securității poate fi decelată în mod convingător din modul în care erau vânați „spionii”. Potrivit unui bilanț al direcției de specialitate, întocmit în 1978, în România colcăiau spionii:

„Din rândul celor 4.891.360 străini care ne-au vizitat țara în 1977 și în primul trimestru al anului 1978, au fost identificați și incluși în baza de lucru a organelor de securitate un număr de 6.453 străini (diplomați, comercianți, ziariști, emisari, studenți, doctoranzi, turiști), din care 375 sunt lucrați prin dosare de urmărire informativă” (p. 79).

Fără a cădea în extrema cealaltă, reprezentată de I.M. Pacepa, care susținea că în România, câtă vreme a lucrat el în Securitate, n-au fost prinși alți spioni decât cei parașutați în anii '50, nu putem să nu observăm „spionita” care bântuia structurile Securității și riscul de „a nu vedea copacii, din pricina pădurii”. Disiparea forțelor în urmărirea acestei sumedenii de suspecți nu permitea, oare, adevăraților spioni și agenți de influență să scape neobservați? De altfel, domnul Troncotă subliniază că avusese loc „o basculare a contraspionajului spre activități rutiniere de verificare în masă a cetățenilor, ceea ce deturna esența muncii de informații”, existând numeroase cazuri de ofițeri de contraspionaj care „ieșeau la pensie fără să vadă în cariera lor măcar un singur spion” (p. 80).

Subcapitolul referitor la paza și protecția demnitarilor prezintă evoluția cronologică a structurilor însărcinate cu aceste misiuni, dar și cazuri concrete de penetrare a „dispozitivului de pază și gardă”, modul în care cetățenii de rând imaginau căi nebănuite pentru a-i înmâna o scrisoare lui Nicolae Ceaușescu, văzut ca ultimă șansă în lupta cu un sistem birocratic obtuz și osificat, precum și modul în care aceste structuri au fraternizat cu revoluționarii în 22 decembrie 1989.

Cazul sinuciderii doctorului Abraham Schächter, medicul personal al lui Nicolae Ceaușescu, în 14 martie 1973, este abordat prin împletirea informațiilor din documente cu relatările memorialistice, dar fără a privilegia vreuna din ipotezele formulate: sinucidere pe fondul unei depresii provocate de urmărirea asiduă de către Securitate sau asasinat executat de serviciile speciale israeliene, al căror agent ar fi fost, ca urmare a înfiripării unei idile cu Elena Ceaușescu (!).

Elemente de noutate sunt incluse și în capitolul *Din activitatea Securității externe*, aici apărând subcapitole dedicate Serviciului „D” și modului în care Securitatea s-a implicat în asimilarea tehnologiei de fabricare a diamantelor sintetice. Pe lângă aspecte ținând de organizarea și persoanele aflate în fruntea structurii însărcinate cu

Recenzii. Note de lectură

dezinformarea și cu acțiunile de influență, domnul Cristian Troncotă a prezentat și câteva din acțiunile specifice ale Serviciului „D”.

Referitor la fabricarea în România a diamantelor sintetice, deși pomenește de faptul că Nicolae Ceaușescu s-a convins de utilitatea practică a acestora în timpul unei vizite efectuată la Moscova în 1970, autorul nu mai analizează aportul sovietic la realizarea acestui proiect, favorizând ipoteza obținerii documentației necesare exclusiv de către D.I.E., din Suedia. Potrivit istoricului Petre Oprea, Ceaușescu i-ar fi solicitat lui Leonid Brejnev, la încheierea reuniunii Comitetului Politic Consultativ al Organizației Tratatului de la Varșovia (Berlin, 2 decembrie 1970), ajutor pentru construirea în România a unei uzine pentru producerea de diamante sintetice¹¹, iar partea sovietică ar fi acceptat această solicitare. Întrucât referirile la activitatea Unității de Producție Specială „Dacia”, cum s-a numit fabrica de diamante artificiale, indicativ militar U.M. 0350, nu fac trimitere la documente de arhivă, ci la relatări memorialistice, rămâne ca cercetările ulterioare să stabilească mai precis care a fost contribuția reală a D.I.E. la obținerea *know how*-ului și cât a fost transfer tehnologic din U.R.S.S.

Numărul capitolelor noi, incluse în ediția a II-a, este de trei: *Enigma defectorilor din blocul estic*, *Rolul sovieticilor în revoluția română* și *Sfârșit sângeros*. În primul dintre acestea, autorul nu s-a referit doar la arhi-mediatizatul caz Ion Mihai Pacepa, ci și la alți defectori din Securitate (28 la număr), precum și la „cărțițele din Armată” (generalii Ioan Șerb, Floca Arhip, Vasile Petruș, Nicolae Militaru, Marin Pancea, Vasile Ionel). De asemenea, reține atenția încercarea autorului de a oferi un răspuns întrebării *Eroi sau trădători?* (pp. 179-181).

În capitolul *Rolul sovieticilor în revoluția română* sunt reluate și analizate ipotezele referitoare la prezența și rolul jucat de celebrii, de acum, „turiști sovietici”, fiind integrate în analiza istorică toate noile mărturii devenite publice în ultimii ani. Deși numărul lor a mai fost redus față de primele cifre avansate în presa românească¹², istoricul Cristian Troncotă tinzând să privilegieze ipoteza prezenței a „4.000 de oameni special instruiți în a acționa diversionist”, se observă remanența unor teorii mult vehiculate în anii '90, precum și integrarea în analiză a unor mărturii cu o doză redusă de credibilitate. Astfel, sunt reluate „argumente” precum deplasarea turiștilor cu autoturisme „Lada”, în coloane formate din mai multe mașini, sau faptul că mulți dintre ei erau basarabeni. Desigur, nu punem sub semnul întrebării prezența în România a unor membri ai forțelor pentru operațiuni speciale, sovietici sau de altă origine, firească

¹¹ Petre Oprea, *Primul pas spre fabricarea diamantelor sintetice românești*, disponibil *on-line* la <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/COMENTARII/Primul%20pas%20de%20Petre%20Opris.htm> (consultat în 2 decembrie 2014).

¹² Cifrele au variat de la 67.000 (<http://saccsv.wordpress.com/2010/12/23/cei-67-000-de-turisti-sovietici-care-au-participat-la-lovitura-de-stat-din-decembrie-1989/>), până la mult mai vehiculata cifră de 30.000 de persoane aflate în misiune în România (http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/invazia-sovietica-trebuia-sa-inceapa-constant).

în logica evenimentelor vremii, dar credem că atât prezența, cât și, mai ales, acțiunile acestora reclamă o documentare mult mai riguroasă și ignorarea unor mărturii rizibile¹³.

O serie de aspecte mai mult sau mai puțin tenebroase și controversate ale revoluției din decembrie 1989 sunt analizate și în *Sfârșit sângeros*. Pe parcursul acestuia, au fost analizate situațiile create în județele Covasna și Harghita de manifestările șovine ale unor cetățeni români de etnie maghiară, episodul petrecut în fața sediului M.Ap.N. din Drumul Taberei și soldat cu masacrarea a opt luptători U.S.L.A., incidentul sângeros de la Otopeni, dar și evenimentele violente de la Sibiu.

În loc de încheiere este formula aleasă de autor pentru a-și expune pe parcursul a cinci pagini concluziile, la capătul analizei desfășurate în precedentele 286 de pagini. Misiunea a fost deosebit de delicată, domnul Troncotă fiind nevoit să efectueze o adevărată echilibristică, navigând printre meritele și păcatele acumulate de Securitate în ultimii săi 25 de ani de existență.

Ca urmare, sunt puse în evidență modernizarea structurilor și alinierea la „moda timpului și practicile surorilor mai mari” (p. 287), educația patriotică a ofițerilor, distanțarea lor de săvârșirea abuzurilor, dar, deopotrivă, și „spiritul predominant în care și-au desfășurat activitatea majoritatea ofițerilor acestei instituții”: duplicitatea.

Destul de tranșant, autorul susține că Securitatea NU a fost pregătită să-l apere în mod real pe comandantul suprem (p. 288). În mod paradoxal, având în vedere profesionalismul clamat pentru ofițerii de securitate, precum și faptul că „apărarea comandantului suprem și a familiei sale” reprezenta „obiectivul strategic fundamental”, autorul subliniază că Securității „i-a lipsit un plan viabil de acțiune, adică o strategie dinainte stabilită cu resurse, oameni, specialiști bine dotați și antrenați pentru astfel de situații” (p. 289).

Dacă așa a fost¹⁴, atunci cum rămâne cu profesionalismul ofițerilor? Să fi fost ei pregătiți doar pentru zădărnicierea unor atentate efectuate de comandouri sau de indivizi solitari? Să fi fost ignorate cazurile similare de eliminare a unor lideri politici prin

¹³ De exemplu, un martor relatează că 24 de turiști sovietici cazați la hotelul Gura Văii, înainte de îmbarcarea în mașini, „au fost văzuți că au ținut o ședință, așezați în careu, ședința fiind condusă de doi indivizi. Erau echipați în combinezoane, bluze și ghete de iarnă, așa cum se îmbracă parașutiștii” (p. 237). O ședință de instructaj ținută în parcare a unui hotel intră, desigur, în practica agenților infiltrați în teritoriul inamic! Mai lipsea să dea raportul fiecare, salutând superiorul în grad! Un alt martor relatează despre o coloană militară care ar fi fost „înconjurată de persoane cu înfățișare și îmbrăcăminte ce nu arătau a fi din Timișoara” (p. 227). Ne întrebăm cum vor fi arătat acele persoane, ținând cont că Timișoara era în 1989 unul dintre cele mai cosmopolite orașe ale României? Erau oare de altă rasă decât cea caucaziană? Ce haine sau tunsoare exotice vor fi avut, de erau așa de deosebiți față de timișoreni? Pe de altă parte, serviciile străine interesate erau oare atât de stupide încât să trimită agenți total diferiți față de localnici, ușurând misiunea contraspionajului românesc?

¹⁴ Din documentele studiate rezultă că, totuși, Securitatea dispunea de planuri de măsuri pentru diferite tipuri de acțiune, dispozitivele de securitate și gardă fiind gândite și plasate în teren de așa manieră încât să poată răspunde eficient în scenarii diferite – cf. Luminița Banu, *Direcția a V-a Securitate și Gardă: plugușorul sub ...lunetă*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 2/2008, pp. 65-74.

Recenzii. Note de lectură

mişcări de stradă petrecute pe alte meridiane¹⁵? Autorul nu ne dă prea multe lămuriri, ba chiar sporește confuzia cititorului prin afirmația că „Securitatea s-a speriat și parcă a încremenit atunci când a văzut că în țară sunt prezenți mii de turiști străini, predominant sovietici” (p. 289).

Lăsând deoparte căile specifice de culegere a informațiilor despre modul de acțiune al forțelor speciale din întreaga lume, pe care Securitatea le utiliza din plin, putem să amintim faptul că defectorul sovietic Victor Suvorov (Vladimir Bogdanovich Rezun) publicase încă din 1987 lucrarea *Spetsnaz: Story Behind the Soviet S.A.S.*, în care prezenta detaliat modul de acțiune al forțelor speciale numite *Spetsnaz*¹⁶. Printre căile de pătrundere în teritoriul inamic a luptătorilor din aceste unități figura la loc de cinste infiltrarea sub acoperirea de ... turiști¹⁷!

Pe de altă parte, începând din august 1977, după greva minerilor din Valea Jiului¹⁸, dar mai cu seamă după revolta minerilor de la Motru¹⁹, din 19 octombrie 1981, și a muncitorilor de la Brașov, din noiembrie 1987, Securitatea luase în calcul eventualitatea producerii unor manifestații de masă împotriva Puterii și elaborase măsuri de contracarare. Protestele populației au fost incluse în rândul acțiunilor extremist-terroriste și, sub această camuflare, s-a analizat posibilitatea prevenirii, controlului și, în ultimă instanță, a reprimării unor astfel de acțiuni.

În sprijinul afirmației noastre vom oferi un singur exemplu, dintre multe altele păstrate în arhivele Securității. În nr. 1/1988 al revistei „Securitatea”, editată de D.S.S.

¹⁵ Este suficient să amintim aici operațiunea comună a CIA și MI-6, din august 1953, vizând răsturnarea de la putere a fostului premier iranian Muhammad Hiadyat Mossadegh, al cărui nume de cod a fost, pentru americani, „Ajax”, iar pentru britanici „Boot” – cf. Cristopher De Bellaique, *Patriot of Persia: Muhammad Mossadegh and a tragic Anglo-American coup*, New York, Harper, 2012.

¹⁶ Viktor Suvorov, *Spetsnaz: the story behind the Soviet SAS*, translated from the Russian by David Floyd, London, Hamish Hamilton Ltd., 1987. Unele informații erau, de altfel, disponibile încă din anii precedenți – cf. Viktor Suvorov, *Inside the Soviet Army*, New York, Macmillan, 1982; idem, *Inside Soviet military intelligence*, New York, Macmillan, 1984. Căile de infiltrare sunt explicit menționate: „Part of their support will come from other spetsnaz groups which have recently arrived in the country in the guise of tourists, teams of sportsmen and various delegations. And at the very last moment large groups of fighting men may suddenly appear out of Aeroflot planes, ships in port, trains and Soviet long-distance road transport ('Sovtransavto'). Simultaneously there may be a secret landing of spetsnaz troops from Soviet submarines and surface vessels, both naval and merchant”. Unele informații despre tacticile sovietice și așa-numitele „măsuri active” erau disponibile și în Jeffrey T. Richelson, *Sword and Shield: Soviet Intelligence and Security Apparatus*, Cambridge, Ballinger Publishing, 1986, pp. 137-168.

¹⁷ De altfel, în noaptea de 20/21 august 1968 primii 80 de luptători sovietici care au ocupat aeroportul [Ruzyně](#) din Praga au sosit la bordul unei aeronave de linie, cursa Varșovia - Praga, deghizați... în turiști – S.R.I., *Cartea Albă a Securității*, vol. IV, f.l., f.ed., 1995, p. 9.

¹⁸ Vezi Raluca Nicoleta Spiridon, *Greva minerilor din Valea Jiului (2-3 august 1977)*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, nr. 2, 2008, pp. 311-338.

¹⁹ Idem, *Revolta minerilor de la Motru din 19 octombrie 1981*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, anul III, nr. 1(5)/2010, pp. 183-196.

în regim „strict secret”, a fost inclus un material care trata pe larg această problemă²⁰. În acesta se menționa că, pe fondul „proliferării unor pseudo-ideologii, al diversiunii politice organizate de cercuri și organizații reacționare în exterior, există pericolul ca și pe teritoriul R.S. România să se desfășoare unele acțiuni extremist-teroriste cu scopul de a tulbura ordinea și liniștea publică, de a destabiliza climatul politic din țara noastră”. Se lua în calcul, pe lângă posibilitatea infiltrării din exterior a unor teroriști, faptul că „sub influența propagandei furibunde desfășurate de cercuri reacționare din Occident – îndeosebi prin intermediul postului de radio «Europa liberă» - care incită în permanență la organizarea unor acțiuni ostile, violente, unele elemente autohtone dușmănoase, imature politic, cu carențe în educație, aventuriere ori nemulțumite din cauza unor situații conjuncturale, se pot deda la acte turbulente, provocatoare de dezordine”. Din paleta mai largă de acțiuni „terrorist-diversioniste” avută în vedere de D.S.S., menționăm:

„- acțiuni de dezordine provocate de anumite elemente autohtone, rău intenționate, căzute sub influența propagandei dușmănoase a cercurilor reacționare din străinătate și **pe fondul apariției unor neajunsuri în buna funcționare a diferitelor sectoare economico-sociale, nesesizate la timp și necorespunzător soluționate** (subl. ns. F.B.);

- încercările din ultima perioadă a cercurilor naționalist-iredentiste externe de a **folosi unele manifestări religioase, în scopul transformării acestora în acțiuni protestatare** (subl. ns. F.B.) cu vădit caracter antistatal”²¹.

Aparatului de securitate i se recomandau măsuri complexe de cunoaștere a eventualelor intenții de revoltă și de prevenire a izbucnirii acestora, iar în cazul producerii, „tragerea la răspundere a elementelor interesate să organizeze asemenea activități”, concomitent cu desfășurarea „unei intense munci de dezinformare și luare sub control a situației operative”. Grupele operative de stat-major existente la inspectoratele județene și la municipiul București trebuia să întocmească planuri proprii de acțiune la nivelul unităților teritoriale, să asigure actualizarea permanentă a acestora în raport cu particularitățile situației operative locale, precum și cunoașterea perfectă a prevederilor acestor planuri de către toate cadrele.

Informațiile despre posibilitatea unor astfel de evenimente trebuia raportate de urgență, în paralel cu „acționarea cu tact în vederea calmării spiritelor și evitării evoluției explozive a situației operative, care ar putea să apară în cazul luării unor măsuri pripite sau neadecvate”.

De asemenea, se recomanda executarea periodică a unor ședințe de instruire a forțelor destinate intervenției prin exerciții și aplicații tactice, în scopul dobândirii „deprinderilor necesare unei orientări corecte în multiple situații cu care se pot confrunța”, pentru a acționa „cu calm și eficiență” și pentru a putea „identifica adevărații infractori” și a-i reține la locul faptei. Totodată, organele de securitate trebuia

²⁰ Col. Dumitru Voicu, col. Dumitru Marian, *Măsuri de profil care se adoptă de către organele de securitate, independent sau în cooperare cu forțele specializate, pentru prevenirea declanșării și extinderii în locuri aglomerate sau în apropierea unor obiective de importanță deosebită a unor acte de dezordine și turbulente care ar putea degenera în acțiuni extremist-teroriste*, în „Securitatea”, nr. 1(81)/1988, pp. 8-16.

²¹ *Ibidem*, p. 10.

Recenzii. Note de lectură

să întreprindă prioritar măsuri de cunoaștere a perimetrelor „în care sunt situate sediile principale ale organelor centrale și locale de partid și de stat, ale Ministerului de Interne, tribunalelor județene și judecătoriilor, ambasadelor, reședințelor diplomatice, consulatelor și agențiilor comerciale, posturilor centrale sau județene de radio și televiziune”²².

Forțele special destinate care să intervină „cu rapiditate, eficiență și discernământ politico-profesional” pentru soluționarea unor situații de criză constau în două plutoane a 30 de cadre de miliție fiecare și un detașament special de intervenție din cadrul U.S.L.A., în cazul Capitalei, și în teritoriu, câte un pluton de intervenție alcătuit din 15-30 cadre de miliție și o grupă de intervenție antiteroristă formată din 30-60 de cadre de securitate. În funcție de situație, aceste forțe puteau fi oricând suplimentate cu efective de militari în termen special selecționați și pregătiți în unitățile Trupelor de Securitate, efective ale Pompierilor și Gărzilor Patriotice, formațiuni ale tineretului pentru apărarea patriei. În cadrul pregătirii, forțele speciale trebuia să execute „acțiuni de intervenție, pe variante, independent sau în cooperare cu alte forțe, pentru interzicerea afluirii elementelor turbulente în apropierea obiectivelor și pătrunderea acestora în interior, precum și pentru împrăștierea lor în cazul în care au reușit să se grupeze”²³.

Așadar, în contextul anului 1989, când implicarea majoră a U.R.S.S. în schimbările petrecute în toate statele comuniste est și central europene era clară pentru cetățeanul de rând, de ce ar fi fost Securitatea „surprinsă și speriată” de o eventuală tentativă a Moscovei de a-și impune agenda politică și în România, folosind tocmai „neajunsurile în buna funcționare a diferitelor sectoare economico-sociale”, atât de bine cunoscute²⁴ de Securitate? De ce prezența turiștilor sovietici ar fi „paralizat pur și simplu orice gând de a opune rezistență față de planul de schimbare a lui Ceaușescu”? Nu pentru așa ceva se pregăteau profesioniștii din Securitate, poate chiar din anul 1968, după invadarea Cehoslovaciei?

Plecând de la datele expuse mai sus, confuzia cititorului este sporită de afirmația că „Securitatea nu l-a trădat pe Ceaușescu, cel puțin în decembrie 1989”, cumulată cu ipoteza conform căreia, totuși, duplicitatea nu i-a împiedicat pe unii ofițeri de securitate, „aflați în posturi importante din structurile interne și externe” „să gândească și să acționeze în direcția interesului național”. În opinia noastră, rămâne ca viitoare cercetări să încerce a stabili ponderea interesului național și a celui personal în procesul decizional din cadrul instituțiilor de forță ale regimului comunist, precum și eventuala împletire a acestora în cadrul unei strategii de supraviețuire personală și instituțională.

Valoarea volumului prezentat în paginile de față este sporită prin includerea a nu mai puțin de 22 de documente semnificative pentru reconstituirea istoriei Securității,

²² *Ibidem*, p. 13.

²³ *Ibidem*, p. 16.

²⁴ Cf. Florian Banu (ed.), „Amorsarea” *Revoluției. România anilor '80 văzută prin ochii Securității*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2012; Liviu Țăranu (ed.), *România în „Epoca de Aur”*. *Correspondență din anii '80*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2012.

Recenzii. Note de lectură

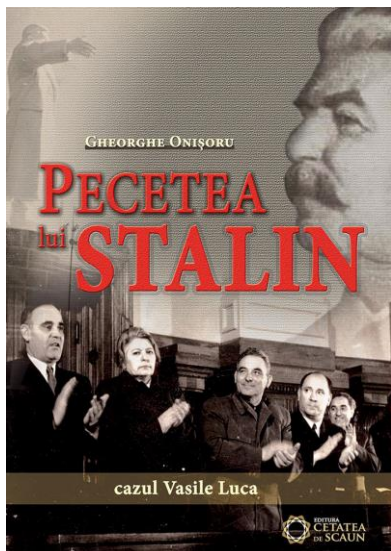
documente provenite din surse diferite: Arhivele Militare Române, Buletinul Oficial, fondul Documentar al arhivei S.R.I., presă, dar și arhiva personală a autorului.

De asemenea, se cuvine remarcat efortul autorului de a pune la dispoziția eventualilor cititori mai puțin familiarizați cu limba română o suită de concluzii redactate în limba engleză (vezi *Conclusions*, pp. 292-297).

Nu în ultimul rând, reține atenția cititorului bibliografia masivă, adusă la zi în bună măsură, parcurgerea acesteia oferind noi piste de investigare pentru un lector dornic de a afla detalii despre unul sau altul dintre subiectele abordate în volum (pp. 403-417). Ținuta grafică de excepție a cărții, precum și indicele onomastic detaliat se constituie în atuuri suplimentare deloc de neglijat.

În ansamblul său, lucrarea poate fi apreciată drept o nouă reușită istoriografică a profesorului Cristian Troncotă, studierea acesteia fiind utilă, deopotrivă, diletantului întru istorie și specialistului de nișă. Plusul de informație și de interpretare în raport cu ediția *princeps* a volumului este evident și recomandă de la sine lectura integrală chiar și aceluia care au beneficiat deja de parcurgerea ediției din 2003.

Florian Banu

Gheorghe Onișoru, *Pecetea lui Stalin. Cazul Vasile Luca*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2014, 322 p.

Titlul foarte bine ales, *Pecetea lui Stalin*, evidențiază dependența totală a comuniștilor de la București de deciziile suverane ale liderului de la Kremlin. Spre exemplu, „pecetea” acestuia se regăsește nu doar în ceea ce autorul a denumit „cazul Vasile Luca”, ci și în alegerea primului secretar general al P.C.R. de după cel de-al doilea război mondial, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Referindu-se la acest episod important din istoria partidului, autorul este de părere că pentru Stalin au contat foarte mult condiția lui Gheorghiu-Dej de „proletar autentic”, dublată de capacitatea extraordinară a acestuia de a-și disimula ambiția intrinsecă de a accede spre puterea deplină: „Probabil că moderația și tactul cu care acesta a știut să se impună treptat, dar sigur, în fruntea formațiunii au contat și ele în ochii lui Stalin” (p. 46). Ca un exemplu, autorul amintește „poziția de rezervă adoptată de Gheorghe Gheorghiu-Dej” în contextul disensiunilor apărute la vârful partidului între Lucrețiu Pătrășcanu și „aripa Pauker-Luca”, pe fondul „grevei regale” (p. 43).

După cum ne mărturisește semnatarul volumului încă de la prima pagină, lucrarea reprezintă un vechi proiect de cercetare, demarat, cel puțin la nivel de intenție, în anul 1997, pe când studia, în calitate de cercetător, documente din arhiva fostei Securității, aflate atunci în posesia Serviciului Român de Informații (actualmente, acestea fiind în custodia C.N.S.A.S.).

Scopul lucrării a fost acela „ca, pornind de la cazul lui Vasile Luca – care, în fond, a stat la baza declanșării operațiunii de eliminare a întregului grup dirijat de Ana Pauker – să analizăm evenimentele din 1952, anchetarea «deviaționiștilor» și, desigur, procesul lotului Luca din octombrie 1954” (p. 10). În același timp, o atenție specială a acordat-o „mecanismelor luptei pentru putere din România în primii ani ai regimului Gheorghiu-Dej și a influenței pe care modelul stalinist a avut-o în privința evoluțiilor politice de la București” (p. 7).

Cartea a fost realizată pe baza documentelor de arhivă, provenite în special din Arhiva Serviciului Român de Informații și de la Arhivele Naționale ale României. În ceea ce privește prima arhivă menționată, cea mai mare greutate au avut-o dosarele din fondul penal constituite pe numele lui Vasile Luca și al lui Teohari Georgescu. Alături de acestea s-au aflat și materialele de arhivă identificate în dosarele altor personalități politice, precum: Lucrețiu Pătrășcanu, Constantin Titel-Petrescu, Iuliu Maniu ș.a.

Documentele provenite din arhiva fostului Comitet Central al Partidului Comunist Român, cercetate de autor la sediul Arhivelor Naționale ale României, au ocupat un loc important (îndeosebi Secția Cancelarie, Secția Economică, Secția Administrativ-Politică, Secția Relații Externe etc.); au fost studiate cu atenție și alte

Recenzii. Note de lectură

fonduri arhivistice, precum: Președinția Consiliului de Miniștri, Direcția Generală a Poliției, Colecția Gheorghe Gheorghiu-Dej, Casa Regală Mihai, Serviciul Special de Informații).

Pentru realizarea unui studiu monografic exhaustiv, efortul de cercetare al autorului a presupus și aplecarea asupra documentelor editate și a lucrărilor și studiilor de specialitate centrate pe subiectul abordat, dar și asupra presei și lucrărilor cu caracter memorialistic. Dintre acestea, autorul a folosit cu „mare folos”, după cum recunoaște, corpul de documente editat la Moscova, *Sovetskii faktor v Vostocinoi Evrope. 1944-1953. Dokumenti*, Moscova, ROSSPEN, 2002.

Lucrarea a fost gândită pe 7 capitole, echilibrate ca întindere, precedate de o prefață și de o introducere. La final, au fost atașate bibliografia utilizată, precum și un indice nominal.

În Capitolul I, intitulat *Ascensiunea lui Vasile Luca*, autorul descrie parcursul lui Vasile Luca spre funcțiile importante din conducerea partidului, insistând asupra perioadei de după 23 august 1944.

Referindu-se la colaborarea lui Vasile Luca cu Siguranța, istoricul apreciază că declarațiile date de acesta în cursul anchetei „trebuie însă privite cu destule rezerve” (p. 23), întrucât, în opinia sa, „din momentul în care a început să recunoască chiar și lucruri pe care nu le-a făcut, precum faptul că a fost agent al Siguranței sau că a desfășurat luptă fracționistă, Vasile Luca se aștepta ca regimul și statutul său să se schimbe” (f. 173).

Remarcăm mai ales episodul din primăvara anului 1940, când Vasile Luca a fost chemat la Moscova, foarte probabil pentru a fi investit în funcția de secretar general al P.C.d.R., poziție vacantă după ce sovieticii îi retrăseseră sprijinul lui Boris Ștefanov. Luca a fost însă arestat exact în momentul în care încerca să treacă granița (în zona Cernăușului), fiind trădat de Nicu Tudor, un agent recrutat de Siguranță încă din 1933 (când a fost anchetat pentru implicarea în greva de la Atelierele C.F.R. Grivița) și care între timp ajunsese într-o poziție foarte înaltă în partid, fiind membru al Secretariatului C.C. al P.C.d.R. Condamnat la câteva luni de închisoare pentru tentativă de trecere ilegală a frontierei, Vasile Luca a fost închis la Cernăuși, fiind eliberat în scurt timp de sovietici, în momentul cedării Basarabiei. Ajuns la Moscova, Luca se va alătura grupului de comuniști români conduși de Ana Pauker, devenind secundantul acesteia și ocupându-se de principalele probleme organizatorice, printre care s-a numărat și constituirea grupurilor de voluntari români proveniți din rândul ofițerilor luați prizonieri de sovietici.

După câștigarea puterii de către comuniști, autorul trasează traiectoria politică a lui Vasile Luca din anii 1945-1952, situat ferm de partea Anei Pauker, în contextul derulării unui „interesant duel nevăzut între secretarul general Gheorghiu-Dej și grupul condus de Ana Pauker” (p. 15).

Capitolul al II-lea, *Pretextul: Reforma monetară din ianuarie 1952*, analizează conjunctura favorabilă în care Gheorghiu-Dej, beneficiind de acordul lui Stalin, a putut să inițieze acțiunea la finalul căreia avea să se producă înlăturarea lui Vasile Luca de la conducerea partidului, succedată de eliminarea altor două figuri importante ale forului puterii comuniste, Ana Pauker și Teohari Georgescu.

Un accent important a fost pus pe un raport întocmit de doi experți sovietici, I.D. Zlobin și I.I. Makarov, în anul 1951, document publicat în volumul *Sovetskii faktor v*

Recenzii. Note de lectură

Vostocinai Evrope. 1944-1953, vol. 2, 1949-1953. Dokumenti, Moscova, ROSSPEN, 2002, pp. 559-565. Potrivit autorilor raportului, înfăptuirea reformei monetare din ianuarie 1952 a fost decisă în cadrul Biroului Politic, principalul susținător fiind chiar Gheorghiu-Dej, ca urmare a „sfatului” primit de acesta de la Stalin (potrivit lui Gheorghiu-Dej, la finalul ședinței Biroului Politic din 19-21 februarie 1952: „când am fost la tovarășul Stalin, prezentând situația financiară de la noi, tovarășul Stalin a spus: *Trebuie o nouă reformă monetară. Leul este slab, leul se clatină*. Sfatul dat de tovarășul Stalin a fost dat la timp, a fost salvator... Toți știți, când m-am întors de la Moscova, am raportat despre rezultatul convorbirii cu tovarășul Stalin, despre sfaturile tovarășului Stalin. Nu mult după aceea ne-a sosit echipa de tovarăși sovietici, care ne-au dat ajutor la pregătirea și înfăptuirea reformei bănești”, p. 101).

Așadar, punctul de plecare al evenimentelor controversate la finalul cărora avea să cadă victimă Vasile Luca s-a situat în afara granițelor. Practic, în vara anului 1951, când s-a pus problema efectuării unei noi reforme monetare, Vasile Luca a avut o poziție diferită de cea a conducerii partidului, și, în consecință, de cea a secretarului general al P.C.U.S. Deși nu s-a opus ideii de reformă, Luca a susținut totuși că momentul ales nu era cel mai bun, afirmație pe care și-a asumat-o și în timpul anchetei. Drept urmare, Gheorghiu-Dej a fost avantajat de o conjunctură favorabilă, Vasile Luca situându-se din proprie inițiativă în opoziție cu directiva trasată de Stalin comuniștilor români, fapt ce i-a ușurat „misiunea” lui Gheorghiu-Dej de a se folosi de situația în care Vasile Luca se pusese singur pentru a-și îndepărta un adversar periculos din conducerea partidului.

Au existat însă și alte considerente care au condus la declanșarea atacului asupra grupului Ana Pauker, prin criticarea lui Vasile Luca. În primul rând, ministrul de Finanțe avea un temperament coleric, la care se adăuga și faptul că suferea de o boală care-i accentua starea de nervozitate, având deseori ieșiri violente față de mai mulți membri ai conducerii partidului, comportament ce nu era agreat nici de Ana Pauker. În aceste condiții, Gheorghiu-Dej se baza pe faptul că nu aveau să fie prea multe persoane dornice să-l apere pe Luca. Apoi, grupul Gheorghiu-Dej realiza foarte bine faptul că o reformă monetară de o asemenea anvergură era greu de pus în practică fără comiterea unor erori inerente de către aparatul administrativ al acelor vremuri, care îi puteau fi imputate ulterior lui Luca. În plus, Gheorghiu-Dej știa că putea să speculeze și pasiunea pentru vânatoare a ministrului de Finanțe, care din acest motiv lipsea destul de mult din București, cum avea să se întâmple și în perioada în care se pregătea reforma monetară. De altfel, aproape toți adversarii lui Vasile Luca îi vor reproșa acest aspect în timpul criticilor ce-i vor fi aduse în interiorul Biroului Politic.

Speculând la maxim aceste oportunități, Gheorghiu-Dej va reuși în cele din urmă ca, alături de Vasile Luca, să se descotorosească și de adevăratul rival de la vârful P.M.R., și anume Ana Pauker, dar și de Teohari Georgescu, ministrul de Interne, sub acuzația de „împăciuatorism” vizavi de „devierea” lui Vasile Luca.

Cel de-al III-lea capitol, *Eliminarea „grupului antipartinic”*, descrie modul efectiv în care s-a derulat confruntarea, după cum o denumeste autorul, dintre Gheorghiu-Dej și „grupul antipartinic” alcătuit din cei trei membri ai Secretariatului C.C. al P.M.R.

În această complicată operațiune, alături de Gheorghiu-Dej s-au aflat, în prima linie, ca să spunem așa, Alexandru Moghioroș, Miron Constantinescu și Iosif

Chișinevschi, flancați, desigur, de ceilalți tovarăși apropiați de secretarul general, precum Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Emil Bodnăraș, Leonte Răutu ș.a. Dintre toți, extrem de agresivi au fost Miron Constantinescu și Alexandru Moghioroș. Membru al Secretariatului începând din anul 1949, Moghioroș a fost, de altfel, primul care a ridicat problema debarcării lui Vasile Luca din fruntea Ministerului de Finanțe (p. 104). Ca o garanție a încrederii pe care secretarul general o avea în el, lui Moghioroș i s-a încredințat sarcina de a prezida comisia însărcinată de către Plenara C.C. al P.M.R. din 29 februarie-1 martie 1952 cu cercetarea situației din cadrul Ministerului de Finanțe și a Băncii de Stat. După două luni de muncă, Moghioroș prezenta Biroului Politic „un raport devastator pentru grupul celor trei” (f. 135). Practic acest document, citit la Plenara din 26-27 mai 1952, a constituit capul de acuzare al „grupului antipartinic”.

În prealabil, Gheorghiu-Dej și-a asigurat majoritatea în cadrul Biroului Politic și al Secretariatului, prin mărirea numărului de membri ai acestor organisme, în locurile nou-create fiind plasate persoane a căror fidelitate față de conducătorul partidului era necondiționată, precum ar fi Gheorghe Apostol sau Stoica Chivu. De asemenea, el și-a trimis mai mulți oameni de încredere în vizitele periodice pe care conducerea partidului le efectua la Moscova, sub pretextul ca „tovarășii sovietici să mai vadă și alte figuri”.

Dacă în 1952 Alexandru Moghioroș și Miron Constantinescu s-au situat de aceeași parte a baricadei, realitatea va fi diametral opusă în primăvara anului 1956. Ca urmare a audierii *Raportului secret*, Iosif Chișinevschi și Miron Constantinescu, membri ai Biroului Politic, nemulțumiți de faptul că existența cultului personalității la vârful partidului fusese analizată doar la suprafață la plenara din martie 1956, au ridicat această problemă în cadrul Biroului Politic (la ședința din zilele de 3, 4, 6 și 12 aprilie 1956), atacându-l dur pe Gheorghiu-Dej. Înaintea începerii ședinței, cei doi încercaseră să își apropie un alt membru al Biroului Politic, pe Constantin Pârvulescu, vechi ilegalist, în care vedeau un posibil înlocuitor de față al lui Gheorghiu-Dej. Faptul că Pârvulescu nu-l informase pe Gheorghiu-Dej cu privire la aceste discuții avea să ducă, peste câțiva ani, la eliminarea sa din Biroul Politic (1960). Spre deosebire însă de Pârvulescu, Alexandru Moghioroș, contactat și el de Iosif Chișinevschi și Miron Constantinescu, avea să aducă imediat la cunoștința lui Gheorghiu-Dej intențiile acestora. Astfel se explică de ce, în 1956, precum afirmă autorul volumului, „Moghioroș a scăpat fără a fi penalizat” (p. 297).

Îndepărtat din funcția de ministru de Finanțe la începutul lunii martie 1952, pe motiv că deviasese de la linia partidului, dar și ca urmare a erorilor pe care le săvârșise la conducerea ministerului, pe care-l lăsase sub influența unor „elemente antipartinice și antistatale”, situație identică și la Banca de Stat, Vasile Luca își păstra însă funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. La finalul lunii martie, foștii săi colaboratori de la minister (Alexandru Iacob, Ștefan Popescu, Ion Craiu, Aurel Vijoli, Gheorghe Rădulescu ș.a.) erau deja anchetați sub stare de arest.

Soarta triumviratului Pauker-Luca-Georgescu a fost pecetluită, se pare, în cadrul vizitei pe care Gheorghiu-Dej a făcut-o la Moscova spre finalul lunii aprilie 1952, când Stalin și-a dat acordul pentru înlăturarea acestora din fruntea partidului. Drept urmare, această „epurare” s-a produs la Plenara C.C. al P.M.R. din 26-27 mai 1952, când Vasile Luca nu a mai fost ales în cadrul Comitetului Central, fiind trimis în fața Comisiei Controlului de Partid, în timp ce Teohari Georgescu și-a pierdut toate funcțiile

deținute în acel moment pe linie de partid și de stat, rămânând simplu membru al C.C. Cât despre Ana Pauker, aceasta a fost sancționată cu avertisment, dar a fost aleasă în interiorul Biroului Organizatoric și și-a menținut funcția de ministru de Externe. Pentru a se păstra un minim de aparență și a se masca – din punct de vedere oficial – faptul că era vorba de o luptă internă în partid, eliminarea Anei Pauker și a lui Teohari Georgescu din Secretariatul C.C. a fost făcută concomitent cu reducerea componenței acestui organism, de la nouă la cinci membri. Cu acest prilej, și-a pierdut postul din conducerea partidului și Lothar Rădăceanu, provenit din P.S.D., în care Gheorghiu-Dej nu avea încredere și care, de altfel, nici nu se situase decis de partea celor care îi criticaseră pe Ana Pauker, Vasile Luca și Teohari Georgescu.

Capitolele IV și V tratează ancheta lui Vasile Luca, respectiv a Anei Pauker și a lui Teohari Georgescu.

După finalizarea lucrărilor Comisiei Controlului de Partid, la 14 august 1952 Vasile Luca avea să fie arestat și anchetat de Securitate. La sfârșitul anchetei, care a durat doi ani de zile, a urmat procesul. În opinia autorului, „prin acuzarea lui Vasile Luca și demascarea acestuia ca deviaționist și fracționist, se urmărea de fapt punerea într-o lumină favorabilă a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej” (p. 200).

După plenara din mai 1952, Teohari Georgescu și Ana Pauker vor fi puși sub supravegherea Securității. Astfel, fostului ministru de Interne i s-a deschis dosar de urmărire la 17 iunie 1952, fiind arestat la 18 februarie 1953, în aceeași zi cu Ana Pauker, pentru a fi eliberat abia la 20 ianuarie 1956, fără a fi judecat.

Urmărită de Securitate cu începere din 16 septembrie 1952 și arestată în aceeași zi cu Teohari Georgescu, Ana Pauker a fost eliberată din arest la sfârșitul lunii martie 1953 și ținută într-o casă a partidului situată în Otopeni, până la data de 20 aprilie 1953, când a revenit la propriul său domiciliu, sub atenta supraveghere a Securității. Doar moartea lui Stalin a salvat-o de la o detenție prelungită, la care s-a adăugat și susținerea de care a beneficiat din partea lui Malenkov (Ana Pauker fiind bună prietenă cu soția acestuia, relație ce data din perioada interbelică, când activaseră împreună la Comintern), devenit peste câteva luni numărul doi în conducerea P.C.U.S. În urma deciziei Biroului Politic din 11 mai 1954, aceasta era exclusă din partid, în septembrie era angajată la Editura Politică, iar în luna noiembrie a aceluiași an era scoasă de sub urmărirea Direcției a II-a a Securității.

În penultimul capitol al volumului autorul se oprește asupra procesului intentat lui Vasile Luca. Demarat în septembrie 1954, procesul a fost judecat la Tribunalul Suprem de către președintele acestei instituții, Alexandru Voitinovici. „Lotul Luca” era alcătuit din doar opt inculpați (deși inițial numărul celor arestați și anchetați a fost considerabil mai mare): Vasile Luca, Alexandru Iacob, Vasile Modoran, Aurel Vijoli, Dumitru Cernică, Ivan Solymos, Dinu Constantin și Gheorghe Rădulescu. Autorul evidențiază ingerința nepermisă într-un stat de drept a politicului în activitatea justiției. Potrivit acestuia, „pe marginea referatului pregătit de președintele Tribunalului Suprem, decizia finală în lotul Luca a fost luată la ședința Biroului Politic al Comitetului Central din 23 septembrie 1954” (p. 265). Dintre aceștia opt, însă, doar patru persoane vor fi trimise efectiv în judecată, catalogate drept „bandă de trădători” (Vasile Luca, Alexandru Iacob, Ivan Solymos și Dumitru Cernică), foarte probabil pentru a nu se lăsa impresia că scopul procesului era exclusiv acela de a-l pedepsi pe fostul rival al lui

Gheorghiu-Dej. Astfel, procesul început la 4 octombrie 1954 cu interogatoriul lui Vasile Luca a durat patru zile, la finalul căruia fostul secretar al P.M.R., găsit vinovat pentru „crima de subminare a economiei naționale” și pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare”, a fost condamnat la moarte, fiind dispusă și confiscarea totală a averii acestuia. După ce Prezidiul M.A.N. a comutat sentința în detenție pe viață, Luca a fost închis la Aiud, unde a murit în anul 1963. Cererile sale de grațiere vor fi ignorate de Gheorghiu-Dej, ceea ce demonstrează ura perpetuă a acestuia față de fostul rival, pe care – spre deosebire de ceilalți foști adversari (cu excepția lui Pătrășcanu) – nu l-a iertat niciodată.

Odată „deviatorii” eliminați din fruntea partidului, Gheorghiu-Dej a făcut pasul decisiv spre preluarea puterii integrale în partid și în stat. În foarte scurt timp el a preluat și funcția de prim-ministru, Petru Groza fiind nevoit să se mulțumească cu conducerea Prezidiului M.A.N. Toți cei ce l-au ajutat pe Gheorghiu-Dej în lupta cu grupul Ana Pauker vor fi recompensați cu funcții politice sau guvernamentale.

La 23 martie 1968, unul dintre membrii completului de judecată, cpt. Vasile Varga, avea să rememoreze puternica impresie trăită de Vasile Luca la aflarea sentinței nemiloase: „aducându-i-se la cunoștință sentința, Vasile Luca a primit-o ca o lovitură la care nu se aștepta și a fost atât de zdruncinat încât nu era în stare să-și scrie petiția de grațiere” (p. 279). În 1968, Luca va fi reabilitat de Nicolae Ceaușescu, aflat în plină ofensivă de maculare și ștergere a memoriei predecesorului său. Cu acest prilej, partidul a recunoscut public faptul că procesul din 1954 fusese o înscenare, acuzele aduse lui Vasile Luca nefiind susținute de probe.

Lucrarea se încheie cu capitolul VII, intitulat sugestiv *Epilogul*, care reunește concluziile autorului pe marginea subiectului analizat, cu minuțiozitate, pe parcursul celor aproape 400 de pagini.

Textul este susținut de numeroase și ample note de subsol, care detaliază diverse aspecte din lucrare ori tratează probleme conexe, ceea ce ajută la o mai bună înțelegere a contextului și a mecanismelor puse în funcțiune de grupul Gheorghiu-Dej pentru eliminarea din fruntea partidului a grupului Ana Pauker.

Exceptând unele mici scăpări, ca de exemplu aceea în care afirmă că Ana Pauker a supraviețuit regimului lui Gheorghiu-Dej (p. 287), pe care, de altfel, autorul însuși o corectează peste câteva pagini („Ana Pauker, grav bolnavă încă din toamna lui 1958, a decedat la 3 iunie 1960”, p. 290), cartea se remarcă prin priceperea autorului de a îmbina cu eleganță documentul cu propriile reflecții asupra evenimentelor surprinse de acesta. Fundamentată în proporție covârșitoare pe baza documentelor de arhivă, volumul se remarcă printr-un stil captivant și în același timp accesibil și publicului mai puțin familiarizat cu subiectul.

Elis Neagoe-Pleșa

Florian Bichir, *Corsarii uitați ai adâncurilor. Delfinul, Rechinul, Marsuinul*, cuvânt înainte de comandor dr. Marian Moșneagu, șeful Serviciului Istoric al Armatei, București, Editura Militară, 2014, 326 p.

În ultimii ani este aproape în mod unanim recunoscut faptul că o cultură instituțională bine încheată reprezintă un element-cheie în susținerea performanței oricărei instituții, oricărei organizații. Cu cât setul de valori, norme, comportamente dezirabile, tradiții istorice este împărtășit de un număr mai mare de membri ai respectivei instituții, cu atât performanța acestora în domeniul de activitate și gradul său de respectabilitate în cadrul societății sunt în creștere.

În cazul Armatei Române, un ingredient esențial al culturii instituționale este reprezentat de tradiția și memoria istorică. Din păcate, în pofida unor eforturi semnificative înregistrate în ultimii ani din partea structurilor specializate ale Armatei²⁵, multe aspecte ținând de procesele de formare profesională, organizare, dotare, operațiuni, dar și de viața și activitatea unor figuri emblematice din trecutul oștirii au rămas prea puțin studiate și, pe cale de consecință, necunoscute publicului larg.

În acest context, considerăm că orice lucrare cu un subiect ce ține de istoria militară a poporului român este mai mult decât binevenită, cu atât mai mult cu cât autorul este un civil, istoric de profesie și ziarist consacrat, așadar cu un grad de obiectivitate incontestabil sporit în raport cu un istoric militar, care ar putea fi suspectat de o tendință de „înfrumusețare” a adevărului istoric.

Acestea ar fi, pe scurt, motivele care ne-au condus către lectura volumului scris de domnul Florian Bichir și lansat în cadrul celei de-a X-a ediții a Salonului de carte „Polemos”, organizat de Editura Militară între 15 și 18 octombrie 2014. Faptul că subiectul respectiv era reprezentat de submarinele României a reprezentat un impuls suplimentar, numărându-ne, încă de când purtam cravata roșie de pionier și priveam zilnic de pe faleza gălățeană vapoarele ce se perindau pe Dunăre, printre cititorii

²⁵ Statul Major General, Serviciul Istoric al Armatei, *Enciclopedia Armatei Române*, București, Editura CTEA, 2009; Serviciul Istoric al Armatei, *Albumul Armatei României*, București, Editura Militară, 2009; Ministerul Apărării Naționale, *Ministerii Apărării Naționale. Enciclopedie*, București, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, 2012; Col. dr. Petrișor Florea, Dr. Cornel Țucă, Dr. George Ungureanu (coord.), *Armata Română și evoluția armei Tancuri. Documente (1919-1945)*, Pitești, Editura Universității din Pitești, 2012; Marian Moșneagu, *Serviciul Istoric al Armatei în slujba culturii naționale*, București, Editura Militară, 2013; Teodor Frunzetti (coord. lucrării), Ion Giurcă (coord. științific), *Mareșali ai României*, București, Editura Rao, 2013.

Recenzii. Note de lectură

remarcabilei reviste „Modelism”, revistă care și-a familiarizat publicul cu destule aspecte ale evoluției marinei române.

Autorul, „cu fler de fin investigator și vocația introspecției jurnalistice remarcabile”, după cum remarca în „cuvântul înainte” al volumului domnul comandor Marian Moșneagu, și-a ales, de această dată²⁶, ca domeniu de cercetare istoria marinei militare, mai precis „o armă uitată: submarinele românești”.

Motivația principală a autorului a constat în faptul că, deși submarinele românești „s-au acoperit de glorie în luptele duse în adâncuri” (p. 15), subiectul „a fost abordat episodic și adesea tangențial” de istoriografia română. Într-adevăr, deși după 1989 au fost publicate unele studii pe acest subiect, în special de ofițerii iubitori ai muzei *Clio*, precum comandorul prof. univ. dr. Jipa Rotaru, comandorul dr. Ioan Damaschin, comandorul Nicolae Koslinski, contraamiralul Raymond Stănescu sau comandorul Nicolae Petrescu, se pare că volumul pe care îl prezentăm aici este singurul care reunește „istoriile” tuturor celor trei submarine românești care au acționat în Marea Neagră în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Structura volumului este una judicios întocmită, conferind un echilibru deplin analizei istorice și permițând cititorului mai puțin avizat să înțeleagă contextul apariției acestei arme, rațiunile care au condus la dotarea României cu submarine, dar și eforturile materiale și umane presupuse de înscrierea în rândul puținelor țări posesoare de submersibile din acea epocă.

Autorul a alocat câte un capitol distinct fiecăruia dintre cele trei submarine din dotarea flotei militare a României: „Delfinul” (p. 19-136), „Rechinul” (p. 137-162) și „Marsuinul” (p. 163-186). Pe parcursul acestor capitole, informațiile inedite și... incomode se succed într-un ritm antrenant, astfel că, fără teama de șabloane, putem afirma că volumul se citește dintr-o răsuflare.

Cititorul poate afla astfel că primul submarin românesc s-a construit pe banii adunați printr-o subscripție publică inițiată de ziarul „Universul” în anul 1914, dar și că acesta a intrat în dotarea armatei... franceze, fiind rechiziționat după declanșarea Primului Război Mondial.

Nu lipsesc amănunțele picante despre corupția endemică ce afecta contractele încheiate de statul român și în acea perioadă, prezentată astăzi, mult prea des, drept una de-a dreptul idilică. De exemplu, comanda submarinului „Delfinul” a fost încredințată spre execuție, în anul 1926, șantierului „Quarnaro” din Fiume, care nu mai construise submarine. Inevitabil, lipsa de experiență și-a spus cuvântul, astfel că, dintr-o greșală de proiectare, submarinul „Delfinul” a fost „singurul submarin cocoșat din lume” (p. 25). Această „cocoșă” era, de fapt, un cheson etanș, având menirea de a compensa „un mic defect de stabilitate în imersiune” rezultat din proiectarea defectuoasă, care ignorase diferențele de densitate dintre apa Mării Negre (1,010) și cea luată inițial în calcul (1,026).

Dincolo de aceste aspecte, reținem faptul că „Delfinul” a ajuns în țară la 27 iunie 1936 și a fost botezat oficial la 15 august 1936, cu prilejul Zilei Marinei, de către

²⁶ Domnul Florian Bichir a publicat 19 volume pe teme diverse, cel mai recent, în raport cu volumul prezentat aici, fiind *Istoria cu becul în ochi. De la românii din Waffen SS la amantele lui Nicu Ceaușescu*, București, Editura Rao, 2013.

regele Carol al II-lea. Sunt apoi relatate eforturile de pregătire profesională a echipajelor și ofițerilor (a fost reconstituită integral lista primului echipaj al submarinului – p. 35-36), marșurile de antrenament și tot ce a presupus pregătirea de război a navei.

Cu aceeași minuțiozitate sunt analizate misiunile de luptă ale navei, un loc aparte fiind rezervat „crucierei²⁷ pentru istorie” din perioada 2-7 noiembrie 1941. În cadrul acesteia, în ziua de 5 noiembrie, a fost torpilată o navă sovietică de cca. 12.000 de tone, încărcată cu material exploziv, eveniment de natură să arate inamicilor că submarinele românești nu sunt o ficțiune, un „decor de operetă”.

Pagini încărcate de informații minuțioase și de detalii biografice semnificative sunt dedicate comandanților submarinului „Delfinul”, comandorul Victor Voinescu (p. 43-46) și comandorul Corneliu Lungu (p. 46-61). Pe parcursul acestora sunt subliniate rigoarea și exigența care caracterizau pregătirea profesională, orizontul cultural larg al ofițerilor (de exemplu, Victor Voinescu cunoștea foarte bine limbile franceză, italiană și germană), sistemul dur de evaluare și promovare pe scara ierarhică, precum și recunoașterea socială de care beneficiau ofițerii de excepție ai perioadei.

Capitolul se încheie cu reproducerea jurnalului de operații al submarinului „Delfinul”, acoperind perioada 22 iunie 1941 – 24 noiembrie 1942 (p. 62-135).

Parcă pentru a contrabalansa impresia negativă creată de poveștile de culise legate construcția „Delfinului”, în capitolul dedicat submarinului „Rechinul”, (construit, ca și „colegul său, „Marsuinul”, în șantierul naval de la Galați), este inserat un episod ce ilustrează strălucit „geniul improvizăției”, atât de des remarcat de străinii care au interacționat cu poporul român. Pentru caracterul său de exemplu grăitor asupra faptului că „românii sunt mehenghi”, după cum se exprima Keiserling în a sa *Analiză spectrală a Europei*, vom reproduce aici pasajul respectiv:

„În timpul probelor celor două noi submarine, «Rechinul» și «Marsuinul», instructorii germani au atras atenția asupra valului de spumă pe care îl face periscopul. Unul dintre maeștrii mecanici, obișnuit la Dunăre să răcească vinul spumos cu gâtul acoperit cu rafie împletită, prin scufundarea în curent, a încercat să răsucescă o rețea de fire pe periscop și așa a revoluționat războiul din Atlantic. În trei săptămâni, invenția a fost adoptată și de germani” (p. 137-138).

Dincolo de aceste întâmplări cu caracter (aparent!) anecdotice, sunt evocate, în pagini încărcate de tensiune și tragism, aspecte din misiunile de luptă îndeplinite de submarinul „Rechinul”, fiind prezentate dârzenia și bărbăția de care a dat dovadă echipajul navei atât sub focul inamicului, cât și în confruntarea cu condițiile dure de viață (lipsa apei potabile, infiltrările de apă, insuficiența aerisire și ventilare a navei). Comandantului submarinului „Rechinul”, Nicolae Gh. Țurcanu, i-au fost rezervate, de asemenea, câteva pagini în care cariera militară și calitățile umane ale acestuia sunt înfățișate în întreaga lor strălucire, plasându-l printre cei mai buni ofițeri ai marinei militare românești, deținător al recordului de cea mai mare durată a unei cruciere de război executată de un submarin românesc (p. 162).

²⁷ Conform ediției din anul 2009 a DEX-ului, cruciera este o acțiune de luptă dusă de una sau de mai multe nave de luptă pe căi îndepărtate de comunicație maritimă ale inamicului, sistematic și pe timp mai îndelungat, în scopul dezorganizării transporturilor acestuia, vezi și definiția, aproape identică, oferită de autor la p. 30.

Recenzii. Note de lectură

Capitolul alocat prezentării epopeii submarinului „Marsuinul” păstrează stilul conturat în paginile precedente, îmbinarea informațiilor tehnice cu cele desprinse din memorialistică și împletirea relatării pline de suspans a misiunilor de luptă cu datele istorice reci fiind în măsură să mențină curiozitatea chiar și a celui mai placid lector la cote înalte.

Și în cazul acestui submarin, comandantul său, Grigore M. Ciolac, beneficiază de un portret pe măsura personalității sale de excepție, domnul Florian Bichir nezeitând să concluzioneze că acesta a fost un „eminent comandant de submarin, cu o cultură profesională și generală foarte bună, exemplu de dăruire, disciplinat și ferm, autoritar, cinstit și bun camarad, cu o adâncă dragoste față de armă și cariera de ofițer de marină” (p. 186).

După prezentarea detaliată a submarinelor românești, autorul a consacrat următorul capitol prezentării și analizării tacticii folosite de ofițerii români în utilizarea acestei arme. Intitulat „Submarinele și tactica «ship in being», acest capitol scoate în evidență dificultățile extraordinare cu care s-au confruntat marinarii români în condițiile în care, în anul 1941, la momentul intrării României în război, submarinul „Delfinul” reprezenta „întreaga primejdie submarină pentru inamicii României” (p. 188), celelalte două submarine aflându-se încă în construcție. În plus, trebuie remarcat că această situație de criză s-a menținut până în octombrie 1942!

Pentru comparație, sovieticii dispuneau în cadrul flotei Mării Negre de un total de 47 de submarine, repartizate în două brigăzi, în funcție de tonajul lor, beneficiind, totodată, de o experiență largă a războiului submarin, dobândită încă din timpul Primului Război Mondial. În pofida acestei disproporții vădite de forțe, calitatea comandantului de navă și antrenamentul echipajului au permis submarinului „Delfinul” să facă față nenumăratelor atacuri la care a fost supus și să-și îndeplinească misiunile în continuare, spre stupefacția adversarilor, care anunțaseră, în repetate rânduri(!), scufundarea sa.

„În năvoadele sovieticilor” este un alt capitol al lucrării, pe parcursul acestuia istoricul Florian Bichir reconstituind soarta dramatică a celor șapte submarine operaționale de care dispunea România la momentul 23 august 1944 (se adăugaseră submarinelor „Rechinul” și „Marsuinul”, construite între timp, alte șapte mini-submarine italiene, cu echipaje românești). Odiseea acestor submarine, confiscate de sovietici la 14 septembrie 1944, avea să se încheie abia în 1957, când ultimul submarin, „Delfinul”, a fost înapoiat României, doar pentru a fi demontat și topit.

Un capitol de excepție al lucrării îl reprezintă cel intitulat „Constantin (Bibi) Costăchescu, comandant de legendă al submarinelor românești”, dedicat celui care a fost „singurul comandant român de navă cu o torpilare reușită în misiune de război” (p. 197). „Moldovean din Fălticeni”²⁸ și „matematician de frunte”, după cum îl descria scriitorul Constantin Virgil Gheorghiu, Bibi Costăchescu era prototipul ofițerului de carieră.

Cu un fizic remarcabil („umeri lași, grumazul de fier și un piept pe care nu-l poți cuprinde”), dotat cu sânge rece și o voință de oțel (în 5 noiembrie 1941, în fața

²⁸ De fapt, după cum precizează Florian Bichir, acesta era născut la 12 aprilie 1909, în com. Pleșești, jud. Suceava.

intensei grenadări a vasului de către vânătoarele de submarine sovietice, ia decizia imersiei dincolo de limita de 80 de m, adresându-se echipajului: „Ori scăpăm toți, ori ne ducem toți!”), Bibi Costăchescu era făcut din aluatul marilor comandanți militari, iubiți, respectați și temuți de subordonați în egală măsură.

Fără a mai insista asupra personalității de excepție a acestui extraordinar ofițer, privând astfel cititorii de plăcerea lecturii directe a capitolului respectiv, ne mărginim doar a sublinia farsele tragice ale destinului. Astfel, cel care a sfidat moartea în adâncurile Mării Negre, sub nenumăratele bombardamente aeriene și navale, și-a găsit moartea în 1982 într-un stupid accident rutier, lovit de un camion ce se deplasa în marșarier (p. 219)!

Ultimul capitol al volumului este consacrat lui... „Pandele”! Adică, pe înțelesul nostru, al profanilor întru marinărie, actualului submarin „Delfinul”, aflat în dotarea Marinei Militare Române. Porecla „Pandele” a fost acordată submarinului de producție sovietică, intrat în noiembrie 1986 în dotarea Flotei R.S.R., de către membrii primului echipaj românesc. Pentru a creiona gradul de interes pe care-l va suscita lectura acestui capitol, vom aminti doar faptul că „Pandele” este cel mai scump obiect de inventar din istoria României și este, totodată, „cea mai complexă armă pe care a avut-o vreodată oștirea română” (p. 314).

În loc de încheiere, autorul a optat pentru un „Recviem pentru eroii adâncurilor”, pe parcursul căruia pledează vibrant pentru neuitarea eroilor adâncurilor, pentru memoria celor care au luptat, paradoxal, „pe sub ape pentru glia străbună”. Alături de această pledoarie, autorul își lasă cititorii să înțeleagă că există și un „va urma”, căci informațiile din arhiva C.N.S.A.S. referitoare la comandanții de submarine nu au fost epuizate! Dacă acest „va urma” va fi asumat chiar de Florian Bichir sau de alți autori, rămâne de văzut.

În încheierea acestei scurte prezentări, nu putem să nu relevăm documentarea de mare amploare pe care autorul a realizat-o pe parcursul mai multor ani²⁹, în vederea realizării acestui volum. Astfel, demersul istoriografic a fost construit, în principal, pe documente provenind din fonduri ale Arhivelor Militare Române, ale Arhivelor Naționale ale României și ale Muzeului Marinei Militare din Constanța.

O mențiune aparte se cuvine informațiilor obținute din dosarele întocmite de Securitate și aflate acum în Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Fără aceste documente (unele dintre ele fiind reproduse integral la p. 279-311), o bună parte a biografiei extraordinară a lui Bibi Costăchescu ar fi rămas neelucidată, acuzele de „legionarism” sau de „colaborare cu sovieticii” continuând să planeze, sumbru, asupra figurii de legendă a acestui ofițer. În acest context, merită subliniată, încă o dată, importanța excepțională a arhivei C.N.S.A.S. pentru studierea și reconstituirea celor mai variate aspecte din istoria contemporană a României (și nu numai!).

Împreună cu documentele de arhivă, au fost folosite din plin relatările memorialistice ale foștilor „submariniști”, trecute prin filtrul critic al istoricului, articole

²⁹ Având în vedere că în „Evenimentul Zilei” din 14 septembrie 2003, Florian Bichir publica un articol intitulat „Submarinele românești, corsarii adâncurilor”, credem că putem plasa în acea perioadă, dacă nu chiar mai devreme, interesul pentru acest subiect.

Recenzii. Note de lectură

și studii din publicațiile de specialitate, precum și volumele disponibile cu privire la istoria marinei române.

Pe lângă necesara bibliografie, specifică oricărei cercetări cu caracter științific, volumul este „dotat” și cu o listă de abrevieri, foarte utilă profanilor, necunoscători ai unor termeni marinărești (de exemplu, Bd. nu e folosit cu sensul de „bulevard”, cum ar putea crede cineva, ci e utilizat pentru „babord”, adică partea stângă a unei nave, privind de la „pupa” spre „prova”).

Plecând de la considerentele expuse mai sus, putem conchide că cel mai recent volum al istoricului Florian Bichir este o reușită deplină, reprezentând nu doar o restituție necesară, un gest de pietate față de memoria celor care au luptat pentru România în condiții extrem de dure, dar și o lectură captivantă și instructivă pentru oricine este interesat de marina militară a României. În acest context, atât autorul, cât și Editura Militară (care a asigurat apariția lucrării în condiții grafice excelente), merită felicitări pentru travaliul efectuat în slujba memoriei naționale.

Florian Banu

Spion pentru eternitate: Frank Wisner. O poveste tristă de spionaj despre un om care a crezut că poate schimba lumea, coordonator **George Cristian Maior, București, Editura R.A.O., 2014, 272 p.**

Născut în 1909, în Laurel (statul Mississippi), Frank Gardiner Wisner este, cu certitudine, un personaj semnificativ al Războiului Rece și, încă la fel de important, unul legat biografic (probabil că și spiritual) de perioada în care România întorsese recent armele împotriva Axei și se afla, implacabil (chiar dacă cvasitotalitatea românilor nu voiau încă s-o creadă), în fața comunizării ei forțate, sub impulsul decisiv al Armatei Roșii. Acesta este și motivul pentru care numele lui Wisner a circulat intens în mediile

academice românești, fiind uneori invocat aproape cu fervoare, cumva la antipodul lui Kim Philby, care este îndeobște considerat drept prototipul trădătorului. Nu doar o dată, a fost evocat faptul că Wisner a comis suicid ca urmare mai mult sau mai puțin directă a traumei morale pe care ar fi suferit-o asistând la represiunea politică extrem de dură din România comunistă.

Existând de ani buni un asemenea orizont de așteptare, apariția unui volum de sine stătător care să prezinte sistematic povestea acestui mare spion (în sensul propriu la termenului) nu poate fi decât un eveniment îmbucurător și cât se poate de incitant pe plan intelectual. Așa a și fost cazul volumului la care ne referim aici, apărut prin grija directorului Serviciului Român de Informații (demisionar chiar în timp ce prezentul număr al „Caietelor C.N.S.A.S.” era în pregătire pentru tipar). Dincolo de bucuria de a descoperi acest op în rafturile Librăriei „Humanitas”, coperta acestuia ne induce puțin în eroare, sugerându-ne că ar fi vorba despre un volum de studii cu mai mulți autori. La p. 4 însă, constatăm că, pe lângă calitatea de coordonator a domnului George Cristian Maior, se adaugă cea de „contribuitori” pentru Centrul Studii Deschise și alte patru persoane (Cristina Posaștiuc, Cristian Lazăr, Cristian Iancu și Monica Bălan). Fără a acorda o importanță excesivă aspectelor de formă în detrimentul conținutului cărții, opinăm totuși (din preocupare față de acuratețea citărilor, care se vor înmulți cu siguranță în anii următori și constatând, totodată, proporția redusă a secțiunii de documente anexe) că ar fi fost preferabilă menționarea domnului Maior ca autor principal și a celorlalți drept co-autori. Nefiind deloc cunoscător al structurării interne a instituției sus-menționate, nu ne dăm seama dacă Centrul Surse Deschise (pe care îl prezumăm ca o componentă a S.R.I.) îi include pe cei patru co-autori sau nu.

În orice caz, inițiativa editorială a fost materializată prin grija domnului Maior, care, dincolo de funcția de reprezentare, vedește în mod clar (și cititorul atent sesizează ușor acest metatext) o propensiune deosebită pentru acest subiect, inspirată, foarte probabil (dincolo de mai vechile preocupări, atât personale cât și din familie, pentru istorie) și din elementele de care a luat cunoștință în calitate de șef al celei mai mari

structuri informative românești. Rolul fiului lui F.G. Wisner (rol manifest încă din septembrie 2002) în formarea acestei pasiuni este evident și declarat ca atare de coordonatorul volumului (p. 7). Frank Wisner Junior a fost, la rândul lui, diplomat și chiar secretar adjunct al Apărării, astfel încât retrospectiva lui, chiar implicându-i propriul tată, nu era una a unui amator neinformant. Totuși, remarcăm tendința autorului principal de a romanța oarecum biografia personajului său favorit, sub impactul direct al evocărilor lui Wisner Jr. (atunci când mărturisește că biografia cunoscutului spion „devenea deja în mintea mea un adevărat roman de spionaj”, sau când îi atribuie acestuia, poate puțin cam pripit, trăsăturile „câtorva dintre personajele principale” ale filmului *The Good Shepherd* – ambele, la p. 7).

Carierea informativă a lui Wisner a început în iulie 1941, ca locotenent în cadrul *District Intelligence Office* al Marinei americane. Atras de timpuriu către structurile nou-create, pentru a fi realmente activ pe frontul secret (Statele Unite intrând în război, ca urmare a atacului japonez, la doar câteva luni după înrolarea lui Wisner), reușește să se transfere la tânărul *Office of Strategic Service* (organismul în cadrul căruia va face carieră), în octombrie 1943, beneficiind și de ajutorul unui consilier al președintelui american Franklin Delano Roosevelt. După prima sa misiune, la Cairo, Wisner se apropie geografic de România, prin transferul său la Istanbul (în iunie 1944), metropola care devenise centrul mai tuturor intrigilor și jocurilor operative privitoare la Balcani. Aici devine, la 10 august 1944, chiar șeful stației O.S.S. Pentru scurt timp însă, deoarece răsturnarea alianțelor României îi dă ocazia ideală să se implice pe linia frontului și încă la 1 septembrie 1944 (în alte lucrări este indicată data de 29 august) Wisner ajunge la București, ca urmare a cererii pe care o înaintase în acest sens către șeful O.S.S. Cairo. În capitala României, Wisner conducea o echipă destul de numeroasă, implicată în Operațiunea *Hammerhead*, prin care era sprijinită, în mod oficial, repatrierea prizonierilor de război americani capturați în România și, pe termen mai lung, colectarea de informații din țara noastră, inclusiv (în mod discret și fără a se interveni direct) despre consolidarea pozițiilor sovietice de aici. Un obiectiv strategic extrem de important a fost însă, aparent chiar mai mult decât colectarea informațiilor despre România, capturarea arhivelor secrete germane abandonate în România sub efectul împrejurărilor declanșate la 23 august 1944. Astfel, cu ajutorul armatei și poliției române, agenții lui Wisner au reușit să captureze și să expedieze Aliaților, în deplină siguranță, un volum uriaș de documente germane, „dintre care o parte reprezentau informații cu totul noi față de cele pe care americanii le aveau deja” și care „au avut un rol esențial în obținerea unor victorii importante împotriva forțelor naziste și în evaluarea distrugerilor provocate acestora de bombardamentele americane” (p. 69). Până la 11 noiembrie 1944, când ajungea la București ministrul plenipotențiar Burton Berry, Wisner a fost cel mai important oficial american prezent în România și a rămas pentru încă 12 zile șeful Misiunii Militare Americane din țara noastră. Începând din 23 noiembrie, devenea subordonatul generalului C.V.R. Schuyler, noul șef al Misiunii Militare și reprezentantul american în cadrul Comisiei Aliate de Control. Chiar înainte de sosirea lui Schuyler la București, Wisner fusese „avertizat că activitatea sa urma să depindă de menținerea unor relații cordiale cu factorii de decizie ruși de la București”, direct de comandamentul de la Caserta (p. 75). Autorii citează câteva împrejurări ale colaborării de început dintre Wisner și Schuyler, care demitizează oarecum figura noului șef al

Misiunii Militare Americane, perceput de publicul român ca un oponent consecvent al sovietizării, prin prisma lucrării sale memorialistice (vezi C.V.R. Schuyler, *Misiune dificilă. Jurnal, 28 ianuarie 1945 – 20 septembrie 1946*, ediție îngrijită de Alexandru Oșca și Mircea Chirițoiu, traducere de Sorana Georgescu-Gorjan și Alina Petricel, cuvânt înainte de Dumitru Cioflină, note de Eftimie Ardeleanu, Mircea Chirițoiu, Alexandru Oșca și Vasile Popa, București, Ed. Enciclopedică, 1997, 414 p.), chiar dacă ulterior relațiile dintre cei doi au devenit pozitive. Într-o astfel de împrejurare, în care Schuyler îi solicitase intempestiv reducerea personalului O.S.S. care lucra în România, Wisner a cerut sfatul lui Ivor Porter. Profesorul-spion britanic (binecunoscut de timpuriu în România postcomunistă, ca efect al memoriilor sale – Ivor Porter, *Operațiunea „Autonomous”. În România pe vreme de război*, traducere de George G. Potra și Delia Răzdolescu, București, Ed. Humanitas, 1991, 336 p.) i-a spus atunci că oficialii aliați „s-au speriat, le îngheață sângele în vine la ideea unui conflict diplomatic cu rușii” (p. 75). Misiunea lui Wisner în România s-a încheiat, la cerere, la 27 ianuarie 1945 (în condițiile în care atribuțiile O.S.S. pe teritoriul României se reduceau, ca urmare a evoluțiilor politico-diplomatice).

În biografia de spion profesionist a lui Wisner, au existat însă și momente de cumpănă mult mai grele decât acesta, precum cel din anii '50, când campania de „lustrație” promovată de senatorul Joseph McCarthy, prin orchestrarea fricii de agenții comuniști „infiltrați” în societatea americană, chiar dacă nu l-a vizat special pe Wisner, a afectat destul de mult și activitatea C.I.A., provocând o serie de concedieri nedrepte, prin metode care îi evocă inevitabil, cititorului român, unele din racilele poliției politice comuniste: „Pentru atingerea scopurilor sale, McCarthy utiliza o modalitate simplă, dar eficientă de acțiune. Își stabilea o țintă vulnerabilă, în trecutul căreia se găseau fapte interpretabile din punctul de vedere al existenței unei legături cu U.R.S.S., pe care o șantaja în scopul obținerii unor informații reale cu privire la activitatea structurii guvernamentale în care activa, în cazul de față C.I.A. În timp, acuzațiile s-au dovedit false. A fost însă prea târziu pentru multele victime din C.I.A., pe care McCarthy a numit-o «adunătură de comuniști»” (p. 145).

Autorii au talentul și priceperea de a reface foarte bine atât atmosfera bucureșteană din perioada misiunii lui Wisner, precum și pe cea de la începuturile *Office of Policy Coordination*, când acesta (ca șef al acestei agenții, înființate în 1948) a fost un veritabil pionier al culegerii sistematice a informațiilor referitoare la politica și intențiile sovietice, în condițiile menținerii așa-numitei doctrine *plausible deniability* (care presupunea negarea oficială a implicării S.U.A. în orice acțiuni clandestine care ar fi fost descoperite de partea adversă). Wisner însuși a fost un creator al atmosferei în care își duceau lupta cei pe care tot el îi recruta, cu fidelitate față de tânăra viziune specifică *intelligence*-ului strategic american, formulată atât de strălucit de Sherman Kent, Allen Dulles și chiar de către William Donovan. Unul din intelectualii activi în acea perioadă, Bill Colby (ajuns ulterior și director al C.I.A.) susținea chiar că Wisner reușise să creeze nici mai mult, nici mai puțin decât „atmosfera unui ordin al cavalerilor templieri care avea menirea să salveze Vestul de întunericul comunist” (p. 111).

Aceiași autori riscă însă, emițând speculații, atunci când aceștia intră direct în mintea lui Wisner („Aventura din România durase numai șase luni, dar parcă era de o viață pe aceste meleaguri, oamenii întâlnești aici parcă îi erau prieteni din copilărie; se

depărtase de orice prejudecată față de români și înțelesese că răscrucea dintre puteri la care erau destinați să trăiască îi arunca uneori în vârtoarea istoriei, fără a avea cum să aleagă între bine și rău” - p. 89; „Dezaprobaria nedreptății și disprețul față de persoanele duplicitare pe care le va întâlni în lumea spionajului își aveau originea în viața din micul oraș, în care copiii învățau de la bun început valorile unei lumi în care lucrurile erau simple: binele era bine, iar răul era rău” – p. 25) sau în cea a subordonaților lui („Deși temut pentru stilul său agresiv de conducere, oamenii săi știau că se bate pentru ei, pentru recunoașterea meritelor, pentru mai multe resurse și libertate de mișcare” – p. 101). Totodată, autorii se străduiesc să împacă contrariile, chiar și la distanță de câteva rânduri, ca atunci când susțin că Wisner „nu era impresionat de medalii” și, în același timp, că decizia din 1947 a Departamentului de Război de a-i acorda „o decorație mai puțin prestigioasă”, i-a lăsat acestuia „un gust amar” (p. 102). La fel se întâmplă în chestiunea invitației pe care tânărul Frank Gardiner o primise, de a concura pentru Jocurile Olimpice de la Berlin (în vara anului 1936), când fie că invitația i-a provocat îndoiele etice, „amintindu-și că în fața unor universități germane fuseseră arse cărți” (p. 30), fie că „tatăl său nu l-a lăsat să participe nici măcar la selecția pentru calificare la Olimpiada de la Berlin, considerând că mai degrabă îi întărea caracterul dacă lucra o vară la fabrica Coca-Cola” (p. 32). Remarcăm, în fine, o anumită tendință a autorilor către maniheism, atunci când vorbesc despre ambiția lui Wisner „de a desfășura un război secret inteligent împotriva forței malefice a URSS” (p. 8), în paralel cu elogiile oarecum ditirambice la adresa protagonistului („statura impresionantă a acestei personalități unice în istoria spionajului”; „a cărui legendă s-a constituit natural încă din timpul vieții” – p. 7).

Este relatată foarte empatic scena deportării etnicilor germani, în ianuarie 1945: „Deși reușise să-i salveze dintr-un fief al naziștilor pe conașionarii săi piloți, Wisner era extrem de afectat și se simțea neputincios privind cum se duc la moarte oameni nevinovați, femei și copii, sub baionetele aliașilor săi” (p. 90). Chiar dacă reflexul sufletesc al reprezentantului american este plauzibil (aceeași trăire caracterizându-i și pe români, în momentul respectiv), pasajul lasă oarecum impresia de artificial, având în vedere faptul că deportarea etnicilor germani pentru „munca de reconstrucție” a fost rezultatul unor dispoziții directe ale Aliașilor (la inițiativa sovieticilor, însă principiul deportării pe criteriul etnic a fost însușit ulterior, în mod regretabil, de către anglo-saxoni), de care Wisner nu se putea să fi aflat peste noapte. Principiul vinovăției colective a fost teoretizat de americani drept culpa poporului de a nu înlătura guvernul care se afla în război cu Aliașii (convingere care a facilitat deciziile bombardamentelor distrugătoare de la Dresda sau alte orașe germane, ca să nu mai vorbim de utilizarea bombelor nucleare împotriva Japoniei). O convingere similară (numai că îndreptată de astă-dată împotriva altui popor decât germanii) și-a făcut loc și în sufletul lui Wisner, după cum relatează autorii („În calitate de cetățean al unei țări libere, ca om, va avea până la sfârșitul vieții și o problemă personală cu rușii. Îi ura pur și simplu” - p. 91). În ceea ce privește „imaginea” inamicului global care se desprinde din paginile cărții, aceasta se bazează și pe unele contradicții greu de reconciliat, precum cea dintre enunțul că sovieticii erau „rudimentari în arta propagandei și a dezinformării, cu construcții exclusiv dihotomice” (p. 123) și faptul că Wisner însuși a inițiat crearea unei organizații noi „care să se ocupe cu propaganda, tip de operațiune considerată de Wisner absolut

necesară pentru a reduce din decalajul pe care-l aveau față de ruși, maștrii acestui joc” (p. 106).

Nu este evitat subiectul mai delicat al declinului mental al lui Wisner, exteriorizat prin consumul excesiv de alcool și de țigări, dar și prin iritabilitatea acestuia, care îi afecta direct, tot mai mult, munca. Acesta „devenise aproape maniac, ca un ceas care nu se putea opri din ticăit” (p. 153). Eșecul revoltei maghiare din 1956 i-a stimulat tendințele depresive, augmentându-i convingerea crescândă că S.U.A. pierdeau Războiul Rece. În toamna anului 1956, „nu dormea, nu se hrănea, devenise o umbră, o persoană cu totul de nerecunoscut” (p. 153). Pe lângă efectele negative ale administrării cortizonului, care i-a accentuat simptomatologia, negarea (care, fără a fi defel pricepuți în acest domeniu, ni se pare totuși un element grav pentru un profesionist al informațiilor, cu atât mai mult cu cât implica și dezinformarea superiorilor săi) nu făcea decât să accelereze declinul („Wisner avea manie depresivă, dar nu ar fi recunoscut niciodată că suferă de o boală psihică, în cursul episoadelor sale de criză folosind drept scuză recuperarea de pe urma hepatitei” – p. 156). Momentul evenimentelor revoluționare de la Budapesta a fost unul aparte și în condițiile în care implicarea neoficială a C.I.A. devenise obiect al activității unei anchete speciale create la Washington pentru investigarea activităților sale clandestine („Echipele *Red Sox/Red Cap* au fost acuzate că au făcut promisiuni nerealiste liderilor demonstrațiilor maghiari, de susținere a mișcării de către S.U.A., inițiativă ce a dus la inflamarea inutilă a protestului și, pe cale de consecință, la represalii mai dure din partea sovieticilor” – p. 156). După eșecul temporar al operațiunilor subversive din Indonezia (1958), starea mentală a lui Wisner devenise de nesuportat la nivelul organizației („Simptomele – starea hiperactivă și euforică reflectată mai ales în modul în care vorbea, în comportamentul irațional și obsesiv s-au manifestat din nou” – p. 158), cu atât mai mult cu cât acesta „a refuzat să ia medicamente sau să se supună unor controale medicale” (*ibidem*). Abia în septembrie 1958, Desmond Fitzgerald l-a putut convinge pe Wisner să se interneze într-un spital psihiatric privat din Maryland, unde este diagnosticat cu manie psihotivă și este tratat, timp de șase luni, inclusiv prin terapie cu electroșocuri.

La toate aceste elemente pare a se fi adăugat și o nemulțumire profesională care era generată de felul de a fi al lui Wisner, plin de inițiativă și chiar înclinat spre aventură, contrastant cu birocratizarea crescândă a C.I.A. („era împotriva afișării ostentative a Agenției prin clădiri impozante, nu vedea cu ochi buni birocratizarea excesivă și nici creșterea necontrolată a personalului” – p. 158). Deznodământul fatal al acestui crescendo nu a putut fi evitat, Frank Wisner sinucigându-se prin împușcare, la 29 octombrie 1965 (p. 166).

Deși nu suntem pe deplin acomodați cu subtitlul volumului, credem că explicația acestuia este cea de la p. 86: „Nu ar fi deloc exagerat să se spună că Wisner a fost printre primii ofițeri de informații care au anticipat pericolul expansiunii regimurilor de tip comunist și natura opresivă a acestora”. Prin urmare, personajul principal nu urmărea să schimbe lumea, ci mai degrabă tendințele din politica globală, tocmai cu intenția de a împiedica schimbarea „lumii”, așa cum o cunoștea și o accepta el. Explicația „poveștii triste” poate fi și ea regăsită în aprecierea consecutivă celei citate mai sus, conform căreia Wisner „s-a simțit dezamăgit” de faptul că „semnalele de alarmă conținute în rapoartele lui nu au avut ecou în interiorul *establishment*-ului

american, care se afla încă sub imperiul efortului de înfrângere a lui Hitler” (p. 86). Mai mult, chiar în interiorul O.S.S., unii factori de răspundere „interveneau pe rapoartele cu caracter antisovietic ale lui Robert Bishop și le schimbau gradul de relevanță, diminuându-le, prin urmare, șansele de a fi luate în serios la nivel înalt” (p. 87).

Autorii facilitează cititorului perceperea trăirilor celebrului spion dincolo de documentul scris în epocă, în special datorită mărturiei fiului său, care a confirmat, indirect, nu motivul suicidului (așa cum a fost el popularizat în comunitatea academică românească), ci impactul avut de situația particulară a României asupra gândirii profesionale de lungă durată a acestuia („Așa cum mărturisise cu puțin înainte de a se sinucide, experiența din România a avut o influență deosebită și îndelungată asupra percepției sale cu privire la politica U.R.S.S. și a dat naștere unui pesimism profund cu privire la posibilitatea concilierii celor două sisteme politico-sociale” - p. 91). În orice caz, plecarea extrem de timpurie a lui Wisner din România exclude ideea că acesta ar fi asistat la represiunea violentă împotriva opoziției anticomuniste, care a început mult mai târziu (în ianuarie 1945, nici măcar nu fusese instalat guvernul de stânga condus de Petru Groza) și nu-l putea traumatiza, ca urmare a observațiilor directe. De altfel, singurul episod traumatizant (dacă acceptăm ideea că a avut un asemenea efect, în condițiile în care carnagiul de pe front, mult mai traumatizant decât deportarea, era departe de a se fi încheiat) evocat în mod concret în carte este cel petrecut în noaptea de 12 ianuarie 1945, când ofițerul american a încercat să salveze câteva persoane de etnie germană care urmau a fi deportate imediat în U.R.S.S. (vezi p. 91-92). Acesta ar fi fost de fapt momentul care i-a stârnit, într-un mod vizionar, aprehensiunile față de statul care rămânea, la acea dată, un aliat militar extrem de valoros al Statelor Unite: „Din acea noapte fatidică, Wisner a avut un nou obiectiv – contracararea celor care aveau să devină noii inamici ai Americii” (p. 92).

Mărturisim că una din dezamăgirile (dacă nu e prea mult să-i spunem așa) lecturii a fost aceea că în cuprinsul cărții nu se suflă nicio vorbă despre problematica întemeierii și funcționării așa-numitei Organizații Gehlen (predecesorul binecunoscutului serviciu vest-german de informații, B.N.D., înființat oficial în 1956). Având în vedere utilizarea masivă în cadrul acestei organizații a foștilor ofițeri naziști, însăși crearea acesteia pare a contrazice principiul manifest atribuit de autori gândirii lui Wisner („binele era bine, iar răul era rău”). Comandant (în timpul celui de al Doilea Război Mondial), al așa-numitului *Fremde Heere Ost* (care efectua activități de spionaj militar și diversiune pe frontul de Est), generalul Reinhard Gehlen s-a predat trupelor americane, cărora le-a pus la dispoziție valoroasa sa arhivă secretă. Interogat, la vremea respectivă, printre alții, și de Frank Wisner, fostul general hitlerist s-a dovedit o captură foarte valoroasă, care și-a dovedit din plin utilitatea, pentru lagărul occidental, în perioada Războiului Rece. Gehlen a creat un sofisticat aparat de spionaj și contraspiionaj, care s-a implicat și în pregătirea grupurilor de parașutiști români (și în mod direct, prin instructori, cu certitudine, în cazul grupului Săplăcan). Protecția de care Gehlen și organizația lui s-au bucurat din partea Statelor Unite și a cancelarului Konrad Adenauer a fost contestată în numeroase medii occidentale, datorită practicii de a reactiva un număr important de foste cadre din Gestapo și S.S. În calitatea sa de ofițer de legătură cu nou-creata organizație germană de informații, Wisner s-a întâlnit, printre alții, și cu fostul său șef, C.V.R. Schuyler, aflat într-o călătorie profesională în Vestul

Europei, discuțiile avute cu acest prilej (în octombrie 1945) vizând posibilitățile de combatere a creșterii influenței sovietice pe continent (vezi Sorin Aparaschivei, *Spionajul american în România, 1944-1948*, București, Ed. Militară, 2013, p. 103).

Frank Wisner nu a fost un oarecare în operațiunea de recrutare a lui Reinhard Gehlen și nici în cea de înființare a organizației lui de spionaj (la început, în subordinea directă a autorităților americane de ocupație). Astăzi, credem că detaliile oferite în acest sens de Ilie Mocanu, în *Rețeaua cenușie* (București, Ed. Politică, 1978, *passim*), sunt veridice, la fel ca și alte informații pe care inițial le-am bănuțit inspirate mai mult de mentalitățile pernicioase ale Războiului Rece decât de analiza aprofundată a subiectului (deși tematica volumului și chiar momentul apariției lui – aparent legat de dispariția, în R.F. Germania, a generalului Ion Mihai Pacepa, în realitate însă, puțin anterior – ar sugera o scriere intens ideologizată, lucrarea e scrisă cu talent, într-un crescendo remarcabil, cu siguranță reconfortant cel puțin pentru cititorii care credeau în comunism). De altfel, autorul *Rețelei cenușii* nu era nicidecum un amator, Ilie Mocanu nefiind altceva decât pseudonimul literar al generalului-maior (r) Mihai Ilie (vezi Alina Ilinca, Liviu Bejenaru, *Imagina ofițerului de Securitate în literatura de spionaj*, în numărul prezent al „Caietelor C.N.S.A.S.”).

Putem presupune că operațiunea de înființare a organizației de spionaj germane a fost facilitată într-un fel și de rezultatele misiunii lui Wisner în România, deoarece, ca urmare a cercetării de către Aliați a documentelor capturate de acesta la București, „au fost identificați peste 4.000 de oficiali și agenți ai Axei, peste 100 de organizații subversive și peste 200 de firme folosite ca acoperire a activității de spionaj” (p. 69). Chiar și în activitatea sa în România din primii ani postbelici, spionajul american a utilizat și serviciile unor personaje direct implicate în activitatea de reprimare rasială a minorității evreiești (cazul, de pildă, al lui Alexandru Dragu, care, deși etnic evreu, a fost agent al poliției legionare și informator al autorităților, părănd a-și fi denunțat coreligionarii care încercau să se sustragă de la munca obligatorie (vezi Sorin Aparaschivei, *op. cit.*, p. 97).

În scurtul său stagiul din România, Wisner a colaborat sistematic atât cu Grupa Specială din cadrul S.S.I., creată pentru a culege informații despre sovietici și comuniști români (O.S.S. a furnizat agenților Grupei inclusiv legitimații false de angajați ai Misiunii Militare, dar și bani), cât și cu reprezentanți ai unor instituții și organizații private, „profitând de disponibilitatea elitei românești – cu excepția, nicidecum totală, a membrilor și simpatizanților Partidului Comunist din România – de a comunica cu reprezentanți ai unor state străine” (p. 70). Desigur, analiza motivațiilor poate fi extinsă și asupra colaboratorilor lui Wisner din rândul cetățenilor români civili, cu atât mai mult cu cât autorii menționează printre acestea nu numai tema de copleșitorul vecin sovietic, ci și faptul că structura O.S.S. existentă în România „dispunea de fonduri bănești semnificative, ceea ce permitea atragerea informatorilor” (p. 70). O asemenea analiză retrospectivă este însă foarte greu de făcut, atât din motive obiective (dificultatea transpunerii cu exactitate în condițiile și trăirile epocii), cât și subiective (abundența de clișee și prejudecăți), mai ales în contextul subliniat și de autori, în care „alimentarea liderilor de la București cu speranțe privitoare la o eventuală protecție americană după război făcea parte din cinicul joc al propagandei necesare menținerii unei stări de confuzie optimiste” (p. 55).

O altă obiecție de substanță pe care o aducem este faptul că în cuprinsul volumului nu sunt niciodată citate documentele din arhiva S.R.I., deși se face referire la acestea (p. 9, 11). În fond, menționarea „informațiilor inedite rezultate din cercetarea documentelor declasificate ale Serviciului Special de Informații (S.S.I.), aflate în arhivele românești” (p. 11) este destul de neclară pentru cititor, din moment ce secțiunea (bilingvă) de anexe documentare (pp. 178-245) a fost alcătuită exclusiv din actele personale ale lui Frank Gardiner Wisner, puse la dispoziție de fiul acestuia. Chiar dacă arhiva personală a fostului spion nu putea fi accesată decât în acest fel (și a fost valorificată în mod strălucit de autori), considerăm că analiza unor documente de epocă emise de organele informative românești (chiar dacă acestea se refereau mai puțin la persoana lui Wisner și mai mult la cadrul general de funcționare al Misiunii Militare Americane și la atmosfera creată în jurul acesteia, la București) ar fi fost extrem de utilă. Din perspectiva experienței proprii de valorificare a fondului documentar, mobilizarea exclusivă a Centrului Surse Deschise din cadrul S.R.I. pare puțin disproporționată. Nu pledăm aici în favoarea utilizării poziției oficiale a autorului principal în cadrul Serviciului pentru realizarea unor lucrări personale; dimpotrivă, având în vedere importanța temei și utilitatea ei atât în plan științific (care este evidentă), cât și în cel al relaționării în cadrul comunității informative româno-americane (pe care o putem doar intui), accesarea documentelor de importanță istorică existente sau până de curând existente în arhiva S.R.I. ar fi fost, în opinia noastră, mai mult decât binevenită. Un model de succes în acest sens ar fi fost, de pildă, chiar lucrarea sus-menționată a lui Sorin Aparaschivei, în care se precizează că „pentru acest proiect, la cererea personală a autorului, au fost declasificate circa 600 de file din Arhiva Centrală a Serviciului Român de Informații” (vezi *op. cit.*, p. 14).

Lipsa apelului la arhiva creată de fosta Securitate afectează ocazional și conținutul volumului, cum este cazul capitolului 19 (*Displaced Persons Camps*), în care sunt prezentate operațiunile clandestine organizate de Wisner pe baza selecției și a recrutărilor efectuate în rândurile refugiaților din țările est-europene (numai în 1953, S.U.A. au cheltuit aproape 100 de milioane de dolari în cadrul acestui program, jumătate din sumă în cadrul pregătirii paramilitare și a efectuării operațiunilor clandestine). În cuprinsul celor șapte pagini ale capitolului (pp. 126-132) sunt prezentate pe larg infiltrările de agenți efectuate de americani în Albania, sunt menționate operațiunile inițiate în Polonia și Ucraina, însă despre problema parașutărilor efectuate de C.I.A. în România cititorul nu poate identifica decât două pasaje (pp. 127-128). Și mai surprinzător, în cadrul acestora se face referire numai la grupul condus de Constantin Săplăcan (parașutat în noaptea de 18-19 octombrie 1951, în Munții Făgăraș), nu și la celelalte echipe (conduse de S. Mare, Al. Tănase, I. Golea și Gh. Gheorghiu, plus cazul solitar al lui Bebi Toma) trimise în România prin intermediul aviației S.U.A. (acțiune care a continuat până la sfârșitul verii anului 1953, grupul Săplăcan fiind primul din această serie). Această lipsă de informații este surprinzătoare, mai ales că Securitatea dispunea de fonduri arhivistice absolut substanțiale și extrem de interesante pe această temă, acestea fiind în prezent (după o perioadă de „nehotărâre” instituțională – vezi Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente, 1949-1989*, studiu introductiv de Dennis Deletant, Iași, Ed. Polirom, 2002, p. 278) declasificate și transmise către Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (mult mai

Recenzii. Note de lectură

multe detalii în acest sens se regăsesc chiar și în volumul din 1978 al lui Ilie Mocanu, citat mai sus).

Dincolo de aceste aspecte identificabile sub aspectul construcției volumului, cititorul este fatalmente incitat de problema de a-și lămuri care a fost, până la urmă, relația concretă, pe plan sufletesc, a lui Wisner cu România? În mod cert, acesta a înțeles cu rapiditate importanța strategică a poziției țării noastre, precum și importanța, pentru interesele americane pe termen lung, a împiedicării comunizării României. Ni se pare rezonabil să credem că acesta a perceput diferențele de abordare existente în toamna lui 1944 și începutul anului următor în privința viitorului regiunii noastre, ceea ce nu l-a determinat însă să dezarmeze și să renunțe la a-și susține punctele personale de vedere, aducând în acest sens unele argumente și chiar supoziții pe care istoria, în linii mari, le-a validat. Ideea este întărită de semnalarea domnului Maior căruia Frank G. Wisner Jr. i-a „mărturisit, de fiecare dată, că a fost marcat puternic de pregnanța cu care s-au întipărit în memoria tatălui său activitățile desfășurate în România, precum și cât de mult a însemnat pentru acesta perioada trăită la București spre sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial” (p. 11). Acesta a fost, probabil, și elementul care i-a instilat autorului nu numai ideea că „viața lui Wisner este o pagină și din istoria noastră”, ci și propria-i hotărâre de a „rescrie și din perspectiva noastră povestea unui om care a muncit pentru libertate și care a iubit acest popor, deși l-a cunoscut poate puțin, în perspectivă temporală, dar mult mai profund decât până la urmă credem” (p. 9).

Misiunea din România, dincolo de elementele de compasiune relatate și de relaționarea cu familia regală (remarcăm fotografia care-l înfățișează pe Wisner la Sinaia, alături de Regele Mihai și secretarul personal al acestuia – a șaptea pagină, nenumotată, din secțiunea de fotografii) rămâne încă o temă de cercetare seducătoare pentru istorici și politologi, pornind de la elementele substanțiale indicate de autorii volumului prezentat. Cu atât mai mult cu cât aceștia nu fac nicio referire la România (cu excepția pasajelor sumare referitoare la grupul Săplăcan), în prezentarea carierei ulterioare a lui Wisner (după ianuarie 1945). În fond, autorii nu știu exact sau nu ne spun explicit ce credea cu adevărat Wisner despre România, iar în cuprinsul volumului, repetăm, nu este justificată legenda academică românească referitoare la motivația suicidului.

Din carte nu înțelegem prea bine nici care a fost momentul în care Wisner s-a „convertit” la pesimism pe plan profesional, mai ales că se subliniază starea lui de spirit mai mult decât pozitivă în epoca de aur a operațiunilor clandestine inițiate (sub conducerea sa) de către C.I.A.: „Evident că Frank Wisner dorea succesul, dar se mulțumea și cu talonarea agresivă a sovieticilor. Se replea după fiecare bătălie pierdută, fiind convins de câștigarea războiului” (p. 133). Ni se pare foarte plauzibilă (chiar dacă aparent formulată din unghiul de vedere prezenteist, ca justificare *a posteriori* pentru ceea ce pare azi o slăbiciune) această explicație, chiar vizionară (în ceea ce-l privește pe Wisner), însă exemplificarea care succede acestei afirmații a autorilor, concepută ca s-o întărească, este, din punctul nostru de vedere, mai degrabă neliniștitoare prin interpretările ei posibile în actualitate decât una entuziasmantă sub aspectul vădirii spiritului extrem de comprehensiv al personajului principal. Avem în vedere citatul reprezentativ prin care Wisner atrăgea atenția asupra strategiei de „decredibilizare țintită” practică de partea adversă asupra „liderilor politici și militari din întreaga lume

percepuți ca fiind pro-vestici sau neutri, cu scopul de a-i înlocui cu «oameni de paie» proprii», strategie căreia îi atribuia capacitatea de a influența chiar și percepția opiniei publice din Statele Unite: „În cazul în care are succes, un atac precis, dacă nu chiar organizat, asupra unor anumiți indivizi aflați în poziții de putere oferă în mod evident avantaje uriașe, iar ițele unei astfel de acțiuni sunt extreme de dificil de perceput și combătut. Chiar dacă se crede că un asemenea atac este în curs de derulare, obținerea unei dovezi în acest sens și cu atât mai mult persuadarea subiectului supus masajului mental că este victimizat sau păcălit sunt aproape imposibile, odată ce infecția s-a răspândit. Astfel, este cu atât mai important pentru cei responsabili cu protecția împotriva activităților subversive comuniste și cu contracararea lor să fie tot timpul în alertă împotriva acestei forme insidioase de activitate” (p. 133). Este un citat absolut fascinant (preluat din varianta electronică a lucrării lui Wisner, *On „The Craft of Intelligence”*), care ne-ar putea mobiliza la un comentariu extins, pornind de la terminologie (ce ascunde, de pildă, sintagma ușor stranie de „masaj mental”?) și terminând cu justificările metatextuale ale unor măsuri preventive uneori discutabile (cât de multe se pot motiva prin necesitatea „alertei” și a prevenirii „răspândirii infecției”, atunci când definirea evazivă a amenințării drept „insidioasă” te scutește de obligația de a dovedi existența însăși a amenințării?). Având însă în vedere cadrul limitat al acestei prezentări, preferăm să medităm asupra lui până la un prilej ulterior.

Pornind de la scepticismul unor astfel de constatări, Wisner pare a fi ajuns la o stare de revoltă față de ceea ce percepea drept caracterul libertin al investigațiilor de presă: „Care era răsplata țării sale pentru ceea ce a făcut împreună cu camarazii săi? Anchete jurnalistice agresive făcute de puștii care nu văzuseră niciodată rămășițe umane descompuse pe marginea drumului, care habar nu aveau ce se întâmplă în tranșeele nevăzute ale spionajului, care nu știau cum e să afli că un coleg a fost capturat și torturat. Vorbe goale de mucosi, vorbe goale de politicieni găunoși” (pp. 165-166). Nu se înțelege cu suficientă claritate dacă acest pasaj este o tentativă romanțată de a reconstitui universul emoțional al lui Wisner la momentul morții sau este ceea ce cred în prezent autorii.

În fond, această supărare extremă pare exagerată, deoarece presa nu a fost grija cea mai mare a lui Wisner, din moment ce „oamenii de presă se vor dovedi, în scurt timp, principalele arme ale sistemului bine racordat de propagandă și război psihologic folosit de C.I.A. în întreaga lume” (p. 119). Mai mult, autorii subliniază pozitiv faptul că „o campanie complexă de influențare a mass-mediei americane, care avea ca scop final diseminarea de propagandă anticomunistă la nivel mondial, a fost operațiunea *Mockingbird*, începută în anul 1948” (p. 120) și chiar „deconspiră” o lungă serie de personalități de prim-rang (patroni, redactori-șefi, jurnaliști) din cadrul celor „peste 25 de ziare și agenții de presă importante” care, la mijlocul anilor `50, „colaborau cu C.I.A.” sau chiar „scriau la solicitarea lui Wisner, uneori după ce primiseră informații confidențiale” (p. 120). Dincolo de înșiruirea numelor și chiar de relatarea metodelor (deseori, mondene) prin care era întreținut interesul actorilor din presă, problema este mai delicată decât pare, în contextul în care acțiunea de „racolare” în masă se petrecea tocmai în perioada în care mccarthysm-ul își căuta cu predilecție victimele (presupuse „cârțițe” ale comuniștilor), cu deosebire în sectoare precum cinematograful sau presa. Ca parte a unei confruntări propagandistice globale cu tabăra condusă de sovietici,

Recenzii. Note de lectură

serviciul secret american nu numai că a beneficiat de inevitabilele aprehensiuni ale jurnaliștilor în fața combativității deosebite a mccarthyștilor, ci a și orchestrat unele acțiuni pe care astăzi le-am putea numi de poliție politică, precum cea relatată de autori la pagina 121: „Colaborarea dintre jurnaliști și proprietarii de media, pe de o parte, și O.P.C., respectiv D.P.P., pe de alta, a funcționat și în alt sens – cenzurarea și modificarea anumitor știri defavorabile C.I.A. La cererea lui Frank Wisner erau și articole oprite de la publicare. De exemplu, în 1954, s-a supărat că Sidney Gruson, un jurnalist al *The New York Times*, a publicat un material favorabil unei organizații de stânga din Mexic, Guatemalan Friendship Society. În acea perioadă, C.I.A. derula o operațiune anticomunistă în Guatemala, iar articolul putea portretiza regimul din Guatemala într-o lumină favorabilă. A intervenit pe lângă Allen Dulles, directorul C.I.A. de la acea vreme, care, la rândul său, i-a cerut directorului *The New York Times* mutarea disciplinară a jurnalistului. Sidney Gruson a fost marginalizat în redacție”. Autorii găsesc o explicație absolut benignă acestor metode, întrucât, afirmă ei, „Wisner credea cu tărie în rolul crescând al operațiunilor psihologice și remarcă dificultatea de a performa în acest domeniu comparativ cu adversarii ruși, din rațiuni ce țineau de esența democrației” (p. 122). Acest obiectiv era însă unul dificil de îndeplinit tocmai din cauza limitărilor impuse de concepția democratică, mai ales că „unii reprezentanți ai presei erau mai degrabă preocupați să-și demaște propriul guvern decât să combată propaganda sovietică” (p. 122). Această apreciere a autorilor o reformulează pe cea care-i aparține lui Wisner însuși, care afirma, cu o tentă de reproș, că Allen Dulles s-ar fi convenit totuși „să pună mai mult accent decât a pus pe sprijinul dezinteresat pe care opoziția îl primește de la o anumită categorie de reprezentanți ai presei occidentale care, se pare, a urmărit să facă un sport național din descoperirea și expunerea publică a operațiunilor clandestine ale propriilor guverne” (p. 122).

Wisner a fost direct implicat atât în lovitura de stat orchestrată de C.I.A. în Iran (1953), cât și în acțiunea de înlăturare de la putere a președintelui guatemalez Jacobo Arbenz Guzman (1954). Dacă autorii trec ușor peste puciul împotriva premierului Mohammed Mossadegh (care se făcuse vinovat de naționalizarea industriei petroliere și de legalizarea partidului comunist iranian) și peste consecințele acestuia (preluarea în proporție de 100% a industriei petroliere iraniene de către un grup de companii occidentale), considerându-l „un model de eficiență” care „a demonstrat că strategia de ansamblu de stopare a extinderii cumei roșii dădea roade” (p. 138), în privința intervenției din Guatemala manifestă rezerve critice (oarecum surprinzătoare, ținând cont de referirile lor anterioare, simplificatoare, la derularea unei „operațiuni anticomuniste în Guatemala”). Motivația intervenției a fost cumva similară celei din Iran, respectiv desființarea monopolului deținut de compania americană United Fruit asupra cultivării și comercializării bananelor din Guatemala, la care se adaugă și legalizarea Partidului Guatemalez al Muncii. Deși operațiunea, care a început sub auspicii negative, a fost până la urmă finalizată cu succes, autorii recunosc că „operațiunile din Guatemala au pus multe probleme din perspectiva motivației morale și a tempoului evenimentelor, succesul putând fi atribuit mai degrabă norocului decât planificării”, că mult invocatele legături ale lui Guzman cu U.R.S.S. „erau în realitate inexistente” și chiar că „Logica operațiunilor nu ținea totdeauna de scopul nobil de combatere a comunismului sau de obiectivele de securitate națională. Intervenția din

Guatemala era motivată de interesele financiare ale unor oameni puternici de la Washington și Langley, care aveau legături cu United Fruit Company” (toate fragmentele citate, la p. 138). Mai greu de asimilat, de către cititorul excesiv de familiarizat cu logica maniheistă negru-alb sunt informațiile despre „plantarea” de către C.I.A. a unor arme cu sigla sovietică pe coastele Guatemalei (pentru a pretexta necesitatea unor măsuri de retorsiune în fața „invaziei” sovietice – p. 139-140) sau despre faptul că succesorul proamerican al lui Arbenz, Carlos Castillo Armas, a instaurat în mica țară central-americană „o dictatură militară severă” (p. 141). Din păcate, planurile efective de înlăturare a lui Guzman de la guvernare au fost elaborate personal de către Wisner (p. 139).

Aceste cazuri de exces de zel au apărut, în activitatea structurilor americane de informații implicate în Războiul Rece, după ce, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și perioada imediat următoare, acestea fuseseră supuse de propriile autorități la presiuni pentru a se evita situațiile conflictuale cu sovieticii. În încercarea lui, tot mai disperată, de a explica caracterul pernicios al non-combatului american tot mai evident din Estul Europei, nucleul „dur” al O.S.S. a recurs inclusiv la stratageme de marketing politic străni, din perspectiva cititorului actual din România, obișnuit exclusiv cu judecățile alb/negru. De pildă, după întoarcerea sa la Washington, Wisner „a reușit, cu ajutorul lui William Donovan, să trimită o colecție de timbre românești președintelui american, a cărui pasiune filatelică era binecunoscută” (p. 93). Acest demers era un simplu pretext, prin care se încerca atragerea atenției președintelui Roosevelt prin remiterea simultană a unui raport detaliat cu privire la ocupația sovietică a României și a două documente emise de Regele Mihai (o scrisoare personală și un memorandum cu conținut similar celui al raportului O.S.S.). Nu numai că cererea explicită strecurată de Donovan cu această ocazie, ca unul din asistenții președintelui să accepte o discuție cu Wisner pe tema sovietizării României, nu a fost acceptată, dar întregul demers nu a primit niciun răspuns. În decembrie 1945, Wisner și-a dat chiar demisia din slujba guvernului american, „fiind revoltat că i-a fost refuzată propunerea de a cumpăra 200 de biciclete pe care cetățenii germani să le folosească pentru a culege informații referitoare la mișcarea trupelor rusești din zona de ocupație sovietică” (p. 101). A revenit „în sistem” în 1947, ca urmare a propunerii lui Charles Saltzman (asistentul pentru zonele sub ocupație al secretarului de stat) de a-i deveni adjunct. Acesta a fost un moment care a facilitat activitatea lui Wisner pentru crearea Organizației Gehlen, aspect care poate părea vag sugerat și de aprecierea autorilor în legătură cu motivația sa („Decizia a fost influențată și de sfatul primit de la Allen Dulles, care credea că singurul mod de a soluționa problema lipsei de acțiune împotriva Uniunii Sovietice era de a accepta o poziție de importanță minoră în cadrul *establishment*-ului, care să îi permită construirea treptată a unei rețele de agenți ce ar putea fi autorizată mai târziu” – p. 105). Reușitele lui Wisner, vizibile tocmai pe acest plan, al recrutărilor și formării unor structuri active și eficiente, în special în Europa, chiar dacă pare a contrazice unele episoade administrative de la Washington, infirmă aprecierea atribuită președintelui Dwight D. Eisenhower, conform căreia Wisner era „un băiat de mare angajament, însă nu și un bun organizator” (p. 134). Activitatea unui organizator de activități clandestine (cu atât mai mult dacă acesta a fost unul vizionar, după cum apreciază autorii) nu are cum să fie doar o succesiune de triumfuri. Chiar dacă sunt menționate și unele eșecuri de-a dreptul

hilare (precum faptul că, urmând planul lui Wisner de a crea o nouă armată anticomunistă în China, „C.I.A. a cumpărat arme și muniții în valoare de 152 de milioane de dolari pentru un grup de gherilă care nu exista” – p. 135), care nu pot fi percepute decât negativ de publicul român mai sensibilizat acum la problematica cheltuirii banului public, tocmai porțițele identificate în acest sens de Wisner dovedesc calitatea sa de bun organizator, chit că în acest fel este cumva „demitizată” istoria faimosului Plan Marshall („Frank Wisner a găsit chiar și o cale prin care a preluat 5 la sută din fondurile anuale alocate statelor vest-europene prin Planul Marshall, evitând să fie tras la răspundere, deoarece cheltuirea acestor bani nu era controlată cu strictețe” – p. 113).

Viitorul cărții *Spion pentru eternitate* este unul interesant, în condițiile în care dezvoltarea constantă a parteneriatului strategic româno-american va genera, probabil, tendința de a se crea un „pantheon” al acestuia, în care ar putea fi integrate, după diverse criterii, numeroase personalități (de la eroul transilvăneano-american George Pomuș la viitorul comandant al bazei de la Deveselu). Se observă ocazional această tendință (nemărturisită) și la autorii volumului prezentat aici, de pildă la p. 20, atunci când remarcă (ca și când ar fi fost de față) faptul că, la reuniunile mondene organizate de prințesa Tanda Caradja și Dumitru Bragadiru (frecventate intens și de Wisner), diplomații francezi „păreau cam stingheri”, deoarece „cândva admirați de români, francezii nu mai trezeau același interes, luminile rampei îndreptându-se spre americani și englezi, eroii războiului și singurii salvatori posibili ai României” (p. 19-20). Chiar dacă orice percepție actuală adânc înrădăcinată (pe principiul „forma își creează singură fondul”) are tendința să se reflecte progresiv asupra trecutului și chiar dacă românii au sesizat într-adevăr, de timpuriu, refluxul puterii politice și militare franceze în fața binomului anglo-saxon (și apoi a celei britanice în fața supremației americane), documentele vremii dovedesc faptul că personalitățile românești nu au ignorat nici posibilitățile de colaborare cu spionajul francez, nici cele de transmitere a memoriilor politice către diplomații din Hexagon. Autoritățile americane (chiar structurile coordonate de Wisner) au recunoscut, de altfel, destul de curând, un rol relativ semnificativ al Franței, prin cooptarea acesteia în planurile de pregătire a grupurilor de parașutiști care au fost trimise în România (1951-1953).

Una peste alta, volumul surprinde, atât cât este posibil conform perceptivității societății românești actuale, foarte bine complexitatea deosebită a vieții unui spion (atât sub raportul faptelor, cât și al eticii). A unui spion adevărat, care a deținut mult timp funcții de planificare și de control a operațiunilor speciale, câteva dintre acestea legate în mod direct și de istoria României, fără a putea să influențeze decisiv, nici un moment, evoluția acesteia. Insuccesul în această privință nu a fost vina lui Wisner care, oricât de competent și de voluntar ar fi fost, nu putea „să schimbe lumea” pe cont propriu. Dacă ne identificăm puțin cu firul narativ așa cum a fost conceput de autori, ne putem imagina un Wisner mai tânăr cu 2-3 decenii, ale cărui idei (aproape exact cele din viața lui reală) au triumfat, spionul din Laurel asistând direct (dintr-o casă conspirativă din Berlin, de pildă, asemeni unor personaje la fel de fascinante din romanele și filmele americane) la prăbușirea lumii comuniste.

Volumul realizat de dl. Maior și colaboratorii săi constituie o reușită invitație la meditație, pe care fiecare cititor o poate face, cu rezultate posibil foarte diferite, în

Recenzii. Note de lectură

funcție de propria-i perceptivitate și sensibilitate. În ce ne privește, preferăm să încheiem citând problematizarea extrem de oportună din primele pagini ale cărții, ocazionată de trecerea în revistă a surselor folosite: „Cel mai important a fost accesul la arhivele perioadei în care Wisner a activat în România. Aceasta nu pentru că ele ar fi evidențiat lucruri fundamental noi față de ceea ce știam deja sau fusese oricum spus până atunci (deși sunt și din acestea), ci pentru felul în care transpare indirect din respectivele note extraordinare tensiunea pe care a trăit-o spionul într-un plan etic complicat, cel al conflictului dintre opțiunile sale interioare, de conștiință, și posibilitățile reale de acțiune, îngărdite de o anumită interpretare oficială a sensului istoriei la care trebuia să achieseze forțat. Desigur, un ofițer de informații va trăi întotdeauna drama dedublării și tensiunea etică dintre scopul final al acțiunilor sale și mijloacele adesea neortodoxe pe care le folosește pentru realizarea aceluși scop. Dar la Wisner e ceva mai mult, cred eu, în această tensiune care macină viața interioară a profesionistului în informații. E vorba despre o credință și o filozofie de la care nu a abdicat niciodată, până în final” (p. 9). Subscriem, totodată, fără nici o rezervă, la apelul adresat „tuturor iubitorilor de istorie, de studii de securitate și *intelligence* să se aplece asupra acelor secvențe ale tezaurului istoric românesc care, din motive obiective sau subiective, nu au putut fi redade încă generațiilor actuale” și la aprecierea autorilor că „istoriile extraordinare care se ascund în praful arhivelor trebuie însuflețite, în memoria celor care au trăit acele drame sau bucurii, în beneficiul urmașilor lor și al cunoașterii adevărului despre trecut” (p. 11).

Silviu B. Moldovan

Programul de stagii practice desfășurat în cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității

Una din direcțiile de activitate tot mai pregnant manifestată în cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității este cea de organizare a stagiilor practice, de care beneficiază în principal studenții și care le oferă acestora, pe de o parte, posibilitatea de a cunoaște nu numai cadrul legislativ după care funcționează CNSAS, ci și procedurile de lucru interne ale instituției, iar pe de altă parte, le asigură accesul nemijlocit la documente create de fosta Securitate (prin dosarele-școală, unele din acestea fiind postate pe pagina web a instituției, dar și prin acreditarea lor ca cercetători pe teme concrete, în vederea redactării lucrărilor de licență). Absolvirea stagiului oferă, totodată, posibilitatea unei colaborări extinse și chiar de lungă durată cu CNSAS, în funcție de propensiunile personale și de puterea de muncă pe care fiecare o are.

Primul stagiu practic din cadrul Serviciului Cercetare, Editare a fost efectuat (în noiembrie 2012) de către o doctorandă specializată în studii românești din străinătate (Marta Torz, de la Universitatea din Poznan). Aceasta și-a desfășurat activitatea, într-o bună perioadă a stagiului, simultan cu prima grupă de studenți români practicanți (de la Secția Studii de Securitate a Facultății de Științe Politice a Universității din București) și ne-a făcut bucuria de a accepta să țină o prelegere în cadrul celui de-al treilea seminar tematic organizat în beneficiul acestora.

În ceea ce-i privește pe studenții români, în cadrul CNSAS (în coordonarea SCE), au fost efectuate, în primii doi ani de la lansarea proiectului, un număr de 96 de stagii de practică (95 studenți și un masterand), ponderea numerică cea mai importantă având-o cei 66 stagiați de la Facultatea de Studii Politice a Universității din București, respectiv 31 în anul universitar 2012-2013 (8 de la secția Științe Politice în Limba Română și 23 de la secția Studii de Securitate) și 35 în anul universitar 2013-2014 (4 studenți de la secția Științe Politice în Limba Engleză, 29 de la secția Studii de Securitate, 1 de la Științe Politice în Limba Română și 1 masterand în cadrul programului „Politică în Europa. State, frontiere, societăți”). Celelalte facultăți de la care au provenit stagiarii au fost: Facultatea de Drept a Universității din București (5 studenți); Facultatea de Istorie și Filozofie, Secția de Arhivistică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (2); Facultatea de Arhivistică a Academiei de Poliție „Al. I. Cuza” din București (1); Școala Națională de Științe Politice și Administrative din București (11). La toți aceștia s-au adăugat cei 11 stagiați selectați de Liga Studenților Români din Străinătate.

Remarcăm faptul că atât stagiarii propuși de LSRS, cât și cei din Cluj, și-au desfășurat întreaga activitate la CNSAS în timpul vacanței de vară. În ceea ce-i privește pe stagiarii din străinătate (majoritatea acestora provenind din Marea Britanie, restul acestora din alte state occidentale), aceștia au fost singurii selectați de o comisie special constituită, în cadrul Ligii.

În noul an universitar, 2014-2015, și-au finalizat deja stagiile practice un număr de 64 de studenți ai Facultății de Științe Politice din București (de la toate cele patru

Programul de stagii practice desfășurat în cadrul CNSAS

secții: Studii de Securitate, Științe Politice, în limbile engleză, română și franceză – aceștia din urmă constituind în premieră o grupă distinctă). Pentru semestrul al doilea, s-a constituit deja o altă grupă, cu studenții din cadrul Școlii Naționale de Științe Politice și Administrative, stabilindu-se alte colaborări cu Facultatea de Jurnalism a Universității din București și Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, lista rămânând în continuare deschisă.

În paralel, SCE a participat la activitățile educative din mediul universitar, atât prin prezența angajaților noștri la mai toate școlile de vară din țară, cât și prin organizarea unor seminarii speciale în cadrul programului obișnuit al unor facultăți și prin organizarea unor excursii de documentare la sediul CNSAS. Astfel, de pildă, în data de 12 iulie 2013, 24 studenți și doi organizatori din partea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc au efectuat o vizită de documentare la CNSAS (ocazie cu care a avut loc și un seminar). Studenții prezenți cu această ocazie au fost cursanții din cadrul Școlii de Vară cu tematica „Descoperă România Instituțională. Evoluția sistemului instituțional (1945 – prezent)”, organizată de IICCMER. Cu un an înainte, o activitate similară a avut loc în beneficiul masteranzilor specializați în problematica comunismului și postcomunismului din cadrul Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași și, anterior, în cea a cursanților școlii mass-media de la Berlin a Konrad Adenauer Stiftung.

Proiectul conferințelor studențești ale Grupului de Studii de Securitate a fost lansat în primăvara anului 2014 când, grație susținerii personale acordate de domnul conf. univ. dr. Dragoș Petrescu și a entuziasmului crescând al unor studenți de la secția Studii de Securitate al FSP – București, a fost înființat Grupul menționat, care are ca scop „ prezentarea și dezbaterăa unor lucrări de cercetare ce urmăresc subiecte de interes în domeniul securității, *intelligence*-ului și relațiilor internaționale”, fiind din capul locului deschis colaboratorilor de la alte secții sau facultăți. Emulația astfel produsă a permis organizarea, în data de 9 mai 2014, a primei conferințe studențești, cu tematica „Putere, pace, securitate. De la comunism la postcomunism – abordări interdisciplinare”, proiect susținut de CNSAS (programul integral al conferinței, la finalul acestor însemnări).

În data 25 noiembrie 2014 – cu tema „Geopolitica Europei de Est în contextul conflictului din Ucraina” a avut loc a doua manifestare organizată nemijlocit de GSS. În cadrul acesteia, au susținut prelegeri conf. univ. dr. Dragoș Petrescu și lect. univ. dr. Gabriel Sorin Sebe (de la FSP – București), ministrul-consilier în cadrul Ambasadei Ucrainei la București (dr. Teofil Rendiuk) și Silviu B. Moldovan (CNSAS). Dezbaterăa ce a urmat a fost cu adevărat una pasionantă, în special datorită deosebitului spirit critic al studenților. Multe din întrebările adresate distinsului diplomat ucrainean (a cărui pasiune și cultură am apreciat-o și noi în mod deosebit, chiar dacă nu putem accepta avansarea unor date greșite asupra minorității române din Ucraina, în condițiile menținerii fragmentării român vs. moldovean, moștenită din perioada cominternistă) pot fi grupate sub genericul „Frații nu se uită!” (formularea a aparținut unui student de la Facultatea de Istorie).

A treia manifestare a GSS, respectiv cea de-a doua conferință academică sub genericul „Putere, pace, securitate” este deja programată pentru 26 martie 2015 („Putere, pace, securitate”), simultan cu cea de-a cincea Conferință Națională

Programul de stagii practice desfășurat în cadrul CNSAS

„Comunismul Românesc” organizată de Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, cu sprijinul Fundației Konrad Adenauer.

Un capitol distinct îl constituie activitățile prevăzute în parteneriatul stabilit în anul 2013 între Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității și Liga Studenților Români din Străinătate, în special prin proiectul „SMART Internships”, lansat de LSRS. Nivelul profesional deosebit de ridicat al tinerilor implicați în activitățile Ligii (element care a atras sprijinul deschis al multor instituții și grupuri extrem de influente din România) a ocazionat o colaborare mai mult decât benefică, oferindu-ne și o ocazie în plus de a contempla evoluția acestei organizații.

Una din aceste ocazii a fost chiar cea din seara zilei de 8 ianuarie 2014, când, conform tradiției, a avut loc, la Palatul Parlamentului, Gala Studenților Români din Străinătate. În cadrul manifestării, dedicată aniversării celor ani de la fondarea Ligii Studenților Români din Străinătate, au fost decernate premiile și mențiunile speciale acordate în urma concursului pe secțiuni rezervat studenților, masteranzilor și doctoranzilor, juriul, alcătuit din personalități independente recunoscute, fiind prezidat de președintele Academiei Române, dl. Ionel Haiduc.

Totodată, în cadrul Galei au fost anunțate semnarea (la New York) a unui parteneriat între LSRS și ministrul delegat pentru românii de pretutindeni, precum și amplificarea acțiunilor din Republica Moldova.

Ca o ilustrare suplimentară a uluitoarelor capacități organizatorice și puteri de mobilizare ale LSRS (demonstrate de fiecare dată, până acum, anii de activitate), printre cei care au decernat premiile s-au numărat președintele Institutului Cultural Român (Lilian Zamfiroiu), președintele Academiei Române (Ionel Haiduc), multipla campioană mondială Gabriela Szabo, dar și ambasadorul Olandei și ambasadorul Austriei. Cele mai electrizante momente ale Galei au fost însă decernarea unui premiu special pentru sergentul major Daniel Porumb (paralizat în urma unei misiuni în Irak) și prezentarea colaborării oficiale între toate organizațiile reprezentative ale studenților din România și Liga Studenților din Republica Moldova.

Echidistanța recunoscută a organizației și utilitatea ei strategică în cadrul politicii stabile a statului român a fost demonstrată și de participarea la Gală, alături de ministrul delegat pentru românii de pretutindeni Cristian David și secretarul de stat Raed Arafat, a oficialităților de prim rang, dintre care îi nominalizăm pe ministrul de externe Titus Corlățan și consilierul prezidențial Iulian Fota.

În cadrul deschiderii oficiale a Galei, noul președinte al LSRS, dl. Dan Nechita, a mulțumit public CNSAS, alături de cele patru instituții guvernamentale partenere, pentru parteneriatul stabilit în cadrul programului SMART Internships. În același timp, am remarcat (nu fără plăcere) faptul că montajul power point proiectat pe ecran în timpul manifestării, cadrul referitor la stagiile practice a fost ilustrat cu trei fotografii, toate aparținând unor foste stagiare la CNSAS.

Având în vedere atât ținuta deosebită a stagiilor desemnați de LSRS pentru efectuarea stagiilor practice (ca urmare a unei selecții neobișnuit de riguroase; atât în 2013, cât și în 2014 au fost depuse câteva zeci de candidaturi pentru ocuparea celor cinci, respectiv șase stagii practice în cadrul CNSAS), cât și importanța experienței care poate fi dobândită în cadrul instituției noastre, considerăm că parteneriatul stabilit de

Programul de stagii practice desfășurat în cadrul CNSAS

instituția noastră cu acest grup neguvernamental și apolitic este mai mult decât binevenit și recomandat a fi continuat.

Cea de-a cincea ediție a Galei LSRS (din 2014) a avut loc la data de-acum consacrată (8 ianuarie), în aceeași locație. Într-o atmosferă extrem de pozitivă, dar mai puțin electrizantă, apreciem noi, decât în anul anterior (dintre personalitățile prezente în rândul publicului, cele mai aclamate au fost cele consacrate la nivel mondial în domeniul sportului de performanță - Gabriela Szabo și Andreea Răducan). Cu această ocazie, a fost făcut cunoscut sprijinul oferit în continuare de autoritățile cele mai înalte ale statului (prin prezența solidară și participarea directă a președintelui nou ales, dl. Klaus Iohannis și a ministrului de externe recent desemnat, dl. Bogdan Aurescu). În cadrul cuvântării pe care a ținut-o în cadrul Galei, dl. Iohannis a identificat elementele de bază prin care s-au distins reprezentanții LSRS („performanța și patriotismul”), lansând și o formulă retorică de natură să mobilizeze pasiunile celor prezenți („Vă mulțumesc pentru că nu v-ați pierdut speranța”).

Încărcătura etică a manifestărilor LSRS rămâne una esențială și asumată explicit ca atare, fapt extrem de reconfortant pentru un observator, chiar neutru, al evoluției în timp a noilor generații de tineri specialiști.

Programul Primei Conferințe Studențești organizate de GSS FSP-UB

București, 9 mai 2014

10:00 – 10,30 Deschiderea lucrărilor Conferinței

Cuvânt de bun venit: Claudia Udrescu, Prodecan FSP-UB

Proiectul Conferințelor Studențești Grupul de Studii de Securitate: Dragoș Petrescu, FSP-UB

10:30 – 11:45 Secțiunea I

Moderator: Ioan Stanomir, șeful Școlii Doctorale FSP-UB

Lucrări:

- 1) *Spectrul intelectual al omului politic. Studiu de caz: Corneliu Coposu* (Emilian Drancă)
- 2) *Partidele istorice în perioada interbelică și ideologia comunistă* (Mohamed Ala Aldeen Mohamed Bani Ata)
- 3) *Situația drepturilor omului în România comunistă (1945-1989). Studiu de caz* (Ana Păun)

Programul de stagii practice desfășurat în cadrul CNSAS

12:00 – 12:30 Secțiunea II

Moderator: Cristina Petrescu, FSP-UB

Lucrări:

- 1) *Pedepsele închisorii în perioada comunistă din România* (Ana Neamțu)
- 2) *Recrutarea și antrenarea agenților de securitate* (Iuliana Anghelescu)
- 3) *Dosarul Eterul Radio Europa Liberă* (Alina Ciucu)
- 4) *Problema minorității germane în perioada comunistă din România* (Raluca Haliț)

13:45 – 15:15 Secțiunea III

Moderator: Silviu B. Moldovan, CNSAS

Lucrări:

- 1) *Strategia de securitate juridică - Intelligence și Securitate Națională: tendințe și provocări actuale* (Bianca Turburică, Robertina Stancu)
- 2) *Securitatea aeronavelor* (Gabriela Săvuleț).
- 3) *Terorismul* (Andra Cozma)

15:15 – 16:00 Închiderea conferinței

Silviu B. Moldovan

ABREVIERI

ACNJ, Arhiva Comandamentului Național al Jandarmeriei
ACNSAS, Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității
AMAE, Arhiva Ministerului Afacerilor Externe
AMI, Arhiva Ministerului de Interne
AMR, Arhivele Militare Române
ANIC, Arhivele Naționale Istorice Centrale
ANR, Arhivele Naționale ale României
art., articol
ASRI, Arhiva Serviciului Român de Informații
BIRD, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BO, Buletinul Oficial
BOR, Biserica Ortodoxă Română
CAER, Consiliul de Ajutor Economic Reciproc
CC al PCR, Comitetul Central al Partidului Comunist Român
CEPECA, Centrul de Perfecționare a Cadrelor de Conducere
CFAU, Comandamentul Forțelor Armate Unite din Tratatul de la Varșovia
CFP, Combinatul Fondului Plastic
CI, contrainformații
CIE, Centrul de Informații Externe
CIS, Fondul pentru cheltuieli informative speciale
CM, colonie de muncă
CMOB, Comandamentul Miliției Orașului București
CNCR, Conferința Națională „Comunismul Românesc”
Col., colonel
Com., comuna
Coord., coordonator
CP, Cod Penal
CPEX, Consiliul Politic Executiv
Cpt., căpitan
CR, contrarevoluționar
CSS, Consiliul Securității Statului
CTOT, Comandamentul pentru Tehnica Operativă și Transmisiuni
CTS, Comandamentul Trupelor de Securitate
DGIE, Direcția Generală de Informații Externe
DGP, Direcția Generală a Poliției
DIE, Departamentul de Informații Externe
DMRU, Direcția Management Resurse Umane
DO, domiciliu obligatoriu
DRO, Organizația Revoluționară a Dobrogei
DRS, Direcția Regională de Securitate
DRSP, Direcția Regională de Securitate a Poporului
DRSS, Direcția Regională a Securității Statului
DSS, Departamentul Securității Statului

DUI, Dosar de urmărire informativă
DV, dosar de verificare
EIBMBOR, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române
FMI, Fondul Monetar Internațional
GAS, Gospodărie Agricolă de Stat
GB, Glasul Bisericii
g-ral mr., general maior
HCM, Hotărâre a Consiliului de Miniștri
i.e. – informații externe
IJ, Inspectoratul Județean
IKGS, Institutul pentru Cultură și Istorie Germană în Sud-Estul Europei (Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas), München
IMB, Inspectoratul Municipiului București
INST, Institutul Național pentru Studierea Totalitarismului
IPS, Înaltpreasfințitul
ISDR, Istoria Statului și Dreptului Românesc
ISJ, Inspectoratul de Securitate Județean
Jud., județul
KAS, Konrad Adenauer Stiftung
lt. col., locotenent colonel
lt. maj., locotenent major
lt., locotenent
MADOSZ, Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România (Romániai Magyar Dolgozók Szövetsége),
MAE, Ministerul Afacerilor Externe
MAI, Ministerul Afacerilor Interne
MAN, Marea Adunare Națională
MCE, Ministerul Comerțului Exterior
MFA, Ministerul Forțelor Armate
MI, Ministerul de Interne
MNR, Mișcarea Națională de Rezistență
MO, Monitorul Oficial
MONT, Mobilizarea și organizarea națiunii și teritoriului
Mr., maior
MSS, Ministerul Securității Statului
NKVD, Narodnii Komissariat Vnutrennih Del (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne)
PCM, Președinția Consiliului de Miniștri
PCR, Partidul Comunist Român
PCUS, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice
PMR, Partidul Muncitoresc Român
PNL, Partidul Național Liberal
PNP, Partidul Național Popular
PNȚ, Partidul Național Țărănesc
pp, prevăzută și pedepsită

PSD, Partidul Social Democrat
RPR, Republica Populară Română
RSR, Republica Socialistă Română
SDDO, Serviciul Dislocări și Domicilii Obligatorii
SIG, Supravegherea informativă generală
Slt., sublocotenent
SMT, Stațiunea de Mașini și Tractoare
SRI, Serviciul Român de Informații
SSI, Serviciul Special de Informații
TO, tehnică operativă
Tov. tovarăș
UAP, Uniunea Artiștilor Plastici
UM, unitate militară
USLA., Unitatea Specială de Luptă Antiteroristă
UTC, Uniunea Tineretului Comunist

Lista autorilor

Florian Banu – consilier superior CNSAS; licențiat al Facultății de Istorie a Universității „Dunărea de Jos” – Galați (1997); doctor în istorie al Institutului de Istorie „A.D. Xenopol” – Iași (2001); autor al câtorva zeci de articole și studii pe teme de istorie a aparatului represiv al regimului comunist, istoria mișcării de rezistență armată și istorie economică; volum recent: *Și nu ne duce pe noi în ispită... România și „războaiele minții”. Manipulare, propagandă și dezinformare (1978-1989)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2013.

Liviu-Marius Bejenaru – consilier superior CNSAS, licențiat al Facultății de Istorie, Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași (1992); studii postuniversitare – specializarea științe politice, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București (1994). Studiu recent publicat: „*Familia, celula de bază a societății*”. *Căsătorie, divorț și comportament sexual reproductiv în România comunistă* (coautor), în Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Gen, muncă, familie și schimbare*, Institutul European, Iași, 2013.

Iuliu Crăcană – consilier superior CNSAS, licențiat al Universității Dunărea de Jos din Galați, secția de Istorie-Filozofie (1994-1998), licență în drept la Universitatea „Titu Maiorescu” București (2009), studii aprofundate de istorie: „Partide și sisteme politice în România – a doua jumătate a secolului al XIX-lea, prima jumătate a secolului al XX-lea”, doctor în istorie – Universitatea București (2012). Autor al mai multor studii și articole în reviste de specialitate. Studiu publicat recent: *Securitatea contra Paul Goma în În căutarea rostului pierdut. 20 de călănze în cultura națională*, Iași, Editura Timpul, 2007.

Nicolae Ioniță – consilier principal CNSAS, licențiat al Facultății de Arhivistică din cadrul Academiei de Poliție „Al. Ioan Cuza”. Studiu publicat recent: *Francmasoneria română în dosarele Securității. Între „procesul francmasonilor” și problema „Ocultă” în Tudor Sălăgean*, Marius Eppel (coord.), *Masoneria în Transilvania. Repere istorice*, Cluj Napoca, Editura International Book Access, 2007.

Alina Ilinca – consilier superior CNSAS, licențiată a Facultății de Istorie, Universitatea din București (1999); doctor în economie (2009). Studiu recent publicat: „*Familia, celula de bază a societății*”. *Căsătorie, divorț și comportament sexual reproductiv în România comunistă* (coautor), în Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Gen, muncă, familie și schimbare*, Institutul European, Iași, 2013.

Dumitru Lăcătușu – cercetător în cadrul ICCMER (2006-2013), doctorand al Facultății de Istorie, Univ. „Al. I. Cuza” din Iași; asistent cercetare, Centrul de Cercetări în Istorie Contemporană „Cont*texte”, Facultatea de Istorie a Universității din București (decembrie 2013-prezent). Volum recent: *Casa terorii. Documente privind penitenciarul Pitești (1947-1977)*, Iași, Editura Polirom, 2010 (coeditor).

Liviu Pleșa – consilier superior CNSAS, licențiat al Facultății de Istorie și Filologie a Universității „1 Decembrie 1918” Alba Iulia (1999). Coautor și coeditor al mai multor volume, autor al unor studii pe teme privind mișcarea de rezistență armată, organizarea și activitatea Securității, represiunea împotriva intelectualilor etc. Volum recent: *Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948 – 1949)*, București, Ed. CNSAS, 2009 (editor).

Claudiu Secașiu – membru al Colegiului CNSAS, licențiat al Facultății de Istorie, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia (2002); a publicat studii și articole asupra aparatului represiv, precum și asupra distrugerii partidelor politice tradiționale românești, la începuturile regimului comunist din România.

Raluca Nicoleta Spiridon – consilier superior CNSAS, licențiată a Facultății de Istorie, Universitatea din București (1999); Master în *Istoria ideilor și a mentalităților*, Facultatea de Istorie a Universității din București (2005); Volum recent: *Intelectualii români în arhivele comunismului*, București, Editura Nemira, 2006 (în colaborare).

Corneliu Turianu – membru și secretar al Colegiului CNSAS, jurist, senator în legislatura 1996-2000. A desfășurat o susținută activitate științifică (a elaborat începând din 1973 până în prezent 82 de cărți de specialitate - monografii, cursuri universitare, cărți de practică judiciară - și peste 200 de studii și articole de specialitate. Volum recent: *Drepturile omului*, București, Editura Universitară, București, 2007.

Tipărit la: M.G. Trading Service SRL, București

Comenzile pentru revistă se primesc pe adresa CNSAS:

str. Matei Basarab, nr. 55-57, cod poștal 030 671,

București, sector 1,

tel. 037 189 142 sau la email: editura@cnsas.ro